

Malin Bergkvist

Kommunstyrelsen

kallas härmed till sammanträde **2024-11-19 klockan 13.00 i Pyramiden, kommunkontoret** för att behandla följande ärenden:

Under beredningstid:

13.00 -14.00 Kommunchef informerar

13.30-14.30 Redovisning av VA-uppdrag

Sammanträdet är öppet för allmänheten från kl 14.30

OBS! Tänk på våra allergiker och använd inte starkt doftande sprayer, parfymer eller rakvatten!

Ärenden

- 1 Upprop.
- 2 Val av justerare samt dag för justering. Föreslås Wilhelm Tham (GL) och Katja Ollila (V), eller deras respektive ersättare, måndag den 25/11 klockan 15.00.
- 3 Godkännande av kallelse till dagens sammanträde.
- 4 Fastställande av dagordning.

Beslutsärenden

- 5 Beslut om VA-taxa Hällefors kommun 2025, dnr KS 24/00202.
- 6 Beslut om prislista för vatten och avlopp i Hällefors kommun 2025, dnr KS 24/00204.
- 7 Beslut om Avfallstaxa för Hällefors kommun 2025, dnr KS 24/00203.
- 8 Beslut om taxemodell för tillsyn och tillstånd enligt lagen (2010:1011) för brandfarliga och explosiva varor, dnr KS 24/00198.
- 9 Beslut av om Kommunstyrelsens verksamhetsplan 2025, dnr KS 24/00228.
- 10 Beslut om nyckeltalssammanställning för Hällefors kommun 2024, dnr KS 24/00229. (Handlingar publiceras senare.)

- 11 Beslut om kostpolitiskt program för Hällefors kommun, dnr KS 23/00361.
- 12 Beslut om Lönestrategi för 2025–2029 med lönepolitisk riktlinje för 2025, dnr KS 24/00217.
- 13 Beslut om svar på revisionsgranskning avseende kris- och beredskap, dnr KS 24/00184.
- 14 Beslut om ny överenskommelse för hälso- och sjukvård i hemmet (Hemsjukvårdsavtal), dnr KS 24/00195.
- 15 Beslut om upplåtelse av mark för obemannad livsmedelsbutik i Hällefors, dnr KS 24/00209.
- 16 Beslut om omdisponering av investeringsmedel, dnr KS 24/00224.
- 17 Beslut om deltagande i projektet Läns-gemensamt kommunalt kliniskt träningscentrum, dnr KS 24/00152.
- 18 Beslut om bidrag till Bris (Barnens rätt i samhället) för 2025, dnr KS 24/00167.
- 19 Susanne Grundström (S) förfrågan om att kvarstå i uppdrag som ledamot i bygg- och miljönämnden och ersättare i kommunstyrelsen, dnr KS 24/00227.
- 20 Medborgarförslag om kameraövervakning vid återvinningscentralen i Gyltbo, dnr KS 24/00124.
- 21 Medborgarförslag om tillgänglighetsanpassad badplats med brygga och ramp ned i vattnet, dnr KS 24/00141.
- 22 Medborgarförslag om tvångsrivning av skola, dnr KS 24/00190.
- 23 Håkan Bergströms (S) motion om att synliggöra omsorgen, dnr KS 24/00163.
- 24 Håkan Bergströms (S) motion om sommarkurs för ungdomar som influencers, dnr KS 24/00191.
- 25 Katja Ollilas (V) motion om att kommunala upphandlingar ska ställa krav att nuvarande djurskyddslag följs, dnr KS 24/00207.
- 26 Madelene Jönssons (SD) motion angående lokal upphandling, dnr KS 24/00206.
- 27 Valärenden, ej bilaga.

Informationsärenden

- 28 Aktuella remisser, ej bilaga.
Kända vid utskick: Remiss avseende förslag till föreskrifter om nationella prov läsåret 2025/2026.

- 29 Information från kommunalförbund, gemensamma nämnder, bolag och BRÅ, ej bilaga.
- 30 Information om ansökan gällande ESF-projekt PriMary, dnr KS 24/00219.
- 31 Information avseende delårsrapport för Bergslagens Räddningstjänst per 2024-08-31, dnr KS 24/00230.
- 32 Information kring förteckning över ej besvarade medborgarförslag och motioner, dnr KS 24/00211.
- 33 Information kring förteckning över besvarade medborgarförslag och motioner, dnr KS 24/00212.
- 34 Information om målpuppfyllelse i grundskolan 2024, dnr KS 24/00154.

Delgivningsärenden, ej bilaga

- 35 A) Kommunförvaltningen: Samverkansavtal mellan kommunerna i KNÖL avseende "gröna specialistfunktioner KS 24/03036; Protokoll samverkansgrupp 2024-10-01; Myndighetsnämndens beslut internkontrollrapport 2024 inklusive myndighetsnämndens internkontrollrapport för 2024; Protokoll elevråd/matråd årskurs 4-6 2024-10-22; Protokoll elevråd årskurs 7-9 2024-10-21; Protokoll elevråd årskurs 7-9 2024-09-20; Protokoll KHR/KPR 2024-04-25; Uppdaterad riktlinje till attestpolicy;
- B) Region Örebro län: Protokoll inklusive bilagor specifika samverkansrådet för skola, utbildning och kompetensförsörjning 2024-10-11; Protokoll inklusive bilagor specifika samverkansrådet för kultur 2024-09-13; Protokoll regionalt samverkansråd inklusive bilagor 2024-09-13;
- C) Hällefors Bostads AB: Styrelsemötesprotokoll 2024-09-10.
- D) Tekniska nämnden: Beslut att godkänna delårsrapport januari-augusti 2024 för tekniska nämnden inklusive bilaga; Beslut att godkänna uppföljning av internkontroll januari-augusti 2024 för tekniska nämnden inklusive bilaga; Beslut kring granskning av det förebyggande arbetet mot oegentligheter inom upphandling och inköp inklusive bilagor.
- E) Partnerskap Bergslagsbanan: Protokoll inklusive bilagor från möte med lednings- och tjänstemannagrupp för Partnerskap Bergslagsbanan.
- F) Gullspångsälvens vattenvårdsförbund: Sammanställning av kommunernas återrapportering vattenmyndighetens åtgärdsprogram, dnr KS 24/02893.
- G) Länsstyrelsen Örebro län: Örebro läns författningssamling 18FS 2024:9 – 2024:12 SAMT 2024:14.

H) Bergslagens överförmyndarnämnd: Sammanträdesprotokoll inklusive bilagor 2024-09-18.

I) Mälardalsrådet: Nyhetsbrev.

J) Bergslagens räddningstjänst: Sammanträdesprotokoll inklusive bilagor direktionen för Bergslagens räddningstjänst 2024-10-16.

K) Bygg- och miljönämnden: Beslut om delårsrapport inklusive bilaga; Beslut om internkontroll inklusive bilaga bygg- och miljönämnden.

Delegeringsbeslut, ej bilaga

36 A) Kultur- och fritidschef Kicki Johansson: Enligt bilaga 2024-10-04 Beslut om bidrag offentligt arrangemang Hittekattens dag KS 24/00146 (bifall) och motionsdans PRO KS 24/00159 (bifall) samt beslut om bidrag mindre investering Hällefors hembygdsförening KS 24/00199 (delvis bifall), Hällefors discogolfklubb KS 24/00210 (bifall), Sikfors byalag KS 24/00171 (bifall) och Hällefors motorklubb (avslag)

B) Ekonomichef Jessica Jansson: Enligt bilaga daterad 2024-08-31 Sälj av fondandelar i nuvarande stiftelsefond för Hanssonska donationsfond och köp av fondandelar i nuvarande stiftelsefond för Makarna Larssons donationsfond. Enligt bilaga daterad 2024-07-31 Omvandling av tjänst.

C) Kommunstyrelsens ordförande Cecilia Albertsson: Enligt bilaga daterad 2024-10-28 Beslut om yttrande till Örebro Tingsrätt.

D) Kommunchef Veronica Svensson: Enligt bilaga daterad 2024-10-29 Upphandling revisionstjänster och upphandling fordon – Adda. Enligt bilaga daterad 2024-11-06 Omdisponering av medel.

Gruppmöte för (V) digitalt torsdag den 14/11 klockan 18.00.

Gruppmöte för (S) digitalt torsdag den 14/11 klockan 18.00.

Gruppmöte för (M), (C) och (GL) fysiskt söndag den 17/11 klockan 18.00.

Cecilia Albertsson
Ordförande

Lars-Göran Zetterlund
Vice ordförande

Håkan Bergström
Andre vice ordförande

Malin Bergkvist
Nämnd- och utredningssekreterare

Ordinarie

Wilhelm Tham (GL)
Sten Walegren (GL)
Lars-Göran Zetterlund (C)
Ulrika Jonsson (M)
Cecilia Albertsson (M)
Abdelmajid Elmoussaoui (S)
Allan Myrtenkvist (S)
Håkan Bergström (S)
Katja Ollila (V)
Saskia van der Zanden (V)
Madelene Jönsson (SD)

Ersättare

Tobias Nygren (C)
Margeurite Wase (C)
Olle Samuelsson (C)
Jacob Neerings (M)
Lotta Anderberg (M)
Susanne Grundström (S)
Christer Olken (S)
Kent Grängstedt (S)
Christina Kuurne (S)
Bo Werner (V)
Vakant

Beslut om VA-taxa Hällefors kommun 2025, dnr KS 24/00202

Beslutsunderlag

Bilaga 1, Diagram Hällefors
Bilaga 2, Nya investeringar 2025–2038 Hällefors
Bilaga 3, Brukningsavgift Typhus A 2024–2038 Hällefors
Bilaga 4, Taxeutveckling, Brukningstaxa Typhus B 2020–2024 Hällefors
Bilaga 5, Taxeutveckling, Brukningstaxa Typhus B 2020–2024 Hällefors
Bilaga 6, Taxeutveckling, Anläggningstaxa Typhus A_B 2020–2024
Hällefors
Förslag till VA-taxa Hällefors kommun 2025
Protokollsutdrag Tekniska nämnden 2024-09-20 § 86
VA utfall-budget 2022 Hällefors
VA utfall-budget 2023 Hällefors
Kommunfullmäktiges beslut 2022-12-14 § 234
Kommunstyrelsens beslut 2023-11-21 § 239

Ärendet

Enligt lagen om allmänna vattentjänster (2006:412) får kommunen meddela föreskrifter om taxan där avgifternas belopp och hur avgifterna ska beräknas ska framgå.

Tekniska nämnden har inkommit med förslag till VA-taxa för Hällefors kommun 2025. Tekniska nämnden behandlade ärendet på sitt sammanträde 2024-09-20 § 86. Taxorna behöver antas av kommunfullmäktige.

Grunduppdraget för VA-huvudmannen är att arbeta för ett friskt dricksvatten, rena sjöar samt säkerställa människors tillgång till långsiktiga hållbara vattentjänster. Detta sker i, av kommunfullmäktige, fastställda verksamhetsområden enligt lagen om allmänna vattentjänster § 6.

I och med detta ska VA-verksamheten:

- Leverera dricksvatten av god kvalitet (regleras i Livsmedelsverkets föreskrifter om dricksvatten) till fastigheter inom fastställda verksamhetsområden.
- Ta emot och rena spill- och avloppsvatten från fastigheter, inom fastställda verksamhetsområden, och avleda till recipient (recipient avser de vattendrag där renat avloppsvatten släpps)

enligt myndigheternas lagkrav.

- Ta emot och avleda dagvatten från fastigheter samt gatumark och allmän platsmark inom fastställda verksamhetsområden.

Sedan 2013 har VA-verksamheten använt sig av en arbetsmodell för att ha en långsiktig ekonomisk planering över 15 år. Syftet är att kunna planera en taxeutvecklingsplan och att ha en bra översikt mot kommunen när det gäller drift och nya investeringar.

Barnkonsekvensanalys

Hänsyn till barnkonventionen har tagits genom att vatten och avlopp är en förutsättning för att människor ska bo i sina bostäder idag och under lång tid framöver.

Ekonomisk konsekvensanalys

För att klara verksamhetens stora utmaningar de senaste åren har verksamheten

- Begränsat läcklagning på kvällar och helger
- Framtagande av tydligare förnyelseplaner
- Effektivisering av ansvarsområden och mötesstruktur
- Effektiviserat arbetssätt för driftpersonal genom systemet VA operatör, till exempel:
 - o Minska rondering av verksamhetens anläggningar
 - o Fasta uppkopplingar mot anläggningarna för online mätningar
 - o Monterat flödesmätare för online mätning i vattenledningsnätet, som avläses i systemet så att vattenläckor hittas snabbare och verksamheten får en bättre uppföljning

I årets prognos för 2025 har nämnden tagit extra hänsyn till:

- Ökade entreprenadkostnader med 2 % enligt index
- Luft-/vattenspolning av ledningsnätet under åren 2025–2027
- Utredning förnyelseplanering under åren 2025–2027
- Utredning reservvatten under åren 2025–2027

Övriga parametrar i prognosen är:

- Ökade personalkostnader med 1,1 % enligt inflation (SKR)
 - 1 nyttillkommen abonnent
 - Minskad förbrukning med 1 % under 2025
 - Kostnadsökning med 1,1 % enligt inflation (SKR)
 - Ränta för både befintliga och nyttillkomna (bilaga 2)
- investeringar är 2,5% enligt SKR

Sammantaget visar prognosen en höjning med 5% för 2025, (bilaga 1). Beräknat resultat för VA-fonden under prognostiden redovisas i bilaga 1.

Förslaget innebär att anläggningsavgiften kommer att höjas med 1,1 % enligt inflation (SKR).

Brukningsavgiftens förslag innebär en höjning på både grundavgiften och den rörliga avgiften. Grundavgiften har en lägre procentuell höjning än den rörliga avgiften. Verksamheten arbetar vidare med att justera enskilda taxor för att få så rättvis taxa som möjligt.

I förslaget har grundavgiften för mätarstorlekarna qn6 och qn10 sänkts, qn2,5 har fått en mindre höjning pga. justeringen av avgiften för qn6

och qnl0. Avgiften för mätarstorlekar större än qnl0 höjts då dessa mätare har en större nytta av vatten/spillvatten.

Konsekvenser

Prisförslag:

- Ett friliggande enbostadshus i Hällefors har en medelförbrukning på ca 85 m³/år får en ökning av:

- o grundavgiften med 10 kr/år

- o rörlig avgift med 279 kr/år

- o totalt avgift från 7 701 kr/år till 7 990 kr/år (+289 kr/år)

- Ett friliggande en bostadshus enligt Svenskt Vatten (typhus A) som förbrukar 150 m³/år får en ökning av:

- o grundavgift med 10 kr/år

- o rörlig avgift med 465 kr/år

- o total avgift från 9 735 kr/år till 10 210 kr/år (+475 kr/år)

- Ett flerbostadshus enligt Svenskt Vatten (typhus B) med 15 lägenheter som förbrukar 2 000 m³/år får en ökning av:

- o grundavgiften med 56 kr/år

- o rörlig avgift med 6 200 kr/år

- o total avgift från 93 840 kr/år till 100 096 kr/år (+6 256 kr/år)

Alla priser är inkl. moms.

§17, övriga avgifter ex, avstängning av vattentillförsel, förgäves besök mm, föreslås höjas med 1,1 % enligt inflation (SKR).

Enligt prognosen för 2025 kommer taxehöjningen inte att täcka kostnaderna. Beräknat underskott kommer att tas ur fonden, vilket medför att fonden kommer att få ett underskott.

Facklig samverkan

Information och samverkan sker innan ärendet behandlas i kommunstyrelsen.

Förvaltningens förslag till beslut

Anta förslag till VA-taxa Hällefors kommun 2025.

Taxan ska gälla från och med 2025-01-01.

Uppföljningsuppdragen om redovisning av VA-verksamhetens ekonomiska utfall från kommunfullmäktige 2022-12-14 § 234 och kommunstyrelsen 2023-11-21 § 239 är slutförda i och med det underlag om utfall och budget som redovisats från Samhällsbyggnadsförvaltningen och är beslutsunderlag i detta ärende.

Under allmänna utskottets behandling av ärendet informerar nämnd- och utredningssekreterare Malin Bergkvist om att ärendet kommer att föredras i kommunstyrelsen.

Allan Myrtenkvist (S), ledamot i tekniska nämnden, föredrar kortfattat.

Ordförande Cecilia Albertsson (M) ställer bifall mot avslag på förvaltningens förslag till beslut under proposition och finner att allmänna utskottet bifaller förvaltningens förslag till beslut.

Allmänna utskottets förslag till kommunstyrelsen

Anta förslag till VA-taxa Hällefors kommun 2025.

Taxan ska gälla från och med 2025-01-01.

Uppföljningsuppdragen om redovisning av VA-verksamhetens ekonomiska utfall från kommunfullmäktige 2022-12-14 § 234 och kommunstyrelsen 2023-11-21 § 239 är slutförda i och med det underlag om utfall och budget som redovisats från Samhällsbyggnadsförvaltningen och är beslutsunderlag i detta ärende.

§	Ärende
86	Hällefors AT-2024-117. Förslag till beslut om VA-taxa Hällefors kommun 2025

Dnr AT-2024-117

Beslut

Tekniska nämnden föreslår kommunfullmäktige i Hällefors kommun att anta förslag till VA-taxa 2025.

Lagstöd

Enligt lagen om allmänna vattentjänster (2006:412) får kommunen meddela föreskrifter om taxa. I taxan ska avgifternas belopp och hur avgifterna beräknas framgå.

Ärende

Grunduppdraget för VA-huvudmannen är att arbeta för ett friskt dricksvatten, rena sjöar samt säkerställa människors tillgång till långsiktiga hållbara vattentjänster.

Detta sker i, av kommunfullmäktige, fastställda verksamhetsområden enligt lagen om allmänna vattentjänster §6.

I och med detta ska VA-verksamheten:

- Leverera dricksvatten av god kvalitet (regleras i Livsmedelsverkets föreskrifter om dricksvatten) till fastigheter inom fastställda verksamhetsområden
- Ta emot och rena spill- och avloppsvatten från fastigheter, inom fastställda verksamhetsområden, och avleda till recipient (recipient avser de vattendrag där renat avloppsvatten släpps) enligt myndigheternas lagkrav
- Ta emot och avleda dagvatten från fastigheter samt gatumark och allmän platsmark inom fastställda verksamhetsområden

Sedan 2013 har VA-verksamheten använt sig av en arbetsmodell för att ha en långsiktig ekonomisk planering över 15 år.

Syftet är att kunna planera en taxeutvecklingsplan och att ha en bra översikt mot kommunen när det gäller drift och nya investeringar.

För att klara verksamhetens stora utmaningar de senaste åren har verksamheten

- Begränsat läcklagning på kvällar och helger
- Framtagande av tydligare förnyelseplaner
- Effektivisering av ansvarsområden och mötesstruktur

- Effektiviserat arbetssätt för driftpersonal genom systemet VA operatör, till exempel:
 - Minska rondering av verksamhetens anläggningar
 - Fasta uppkopplingar mot anläggningarna för online mätningar
 - Monterat flödesmätare för online mätning i vattenledningsnätet, som avläses i systemet så att vattenläckor hittas snabbare och verksamheten får en bättre uppföljning

I årets prognos för 2025 har vi tagit extra hänsyn till:

- Ökade entreprenadkostnader med 2% enligt index
- Luft-/vattenspolning av ledningsnätet under åren 2025–2027
- Utredning förnyelseplanering under åren 2025–2027
- Utredning reservvatten under åren 2025–2027

Övriga parametrar i prognosen är:

- Ökade personalkostnader med 1,1% enligt inflation (SKR)
- 1 nyttillkommen abonnent
- Minskad förbrukning med 1% under 2025
- Kostnadsökning med 1,1% enligt inflation (SKR)
- Ränta för både befintliga och nyttillkomna (bilaga 2) investeringar är 2,5% enligt SKR

Sammantaget visar prognosen en höjning med 5% för 2025, (bilaga 1).

Beräknat resultat för VA-fonden under prognostiden redovisas i bilaga 1.

Förslaget innebär att anläggningsavgiften kommer att höjas med 1,1% enligt inflation (SKR).

Verksamheten arbetar vidare med att justera enskilda taxor för att få så rättvis taxa som möjligt.

Brukningssavgiftens förslag innebär en höjning på både grundavgiften och den rörliga avgiften. Grundavgiften har en lägre procentuell höjning än den rörliga avgiften.

I förslaget har grundavgiften för mätarstorlekarna qn6 och qn10 sänkts, qn2,5 har fått en mindre höjning pga. justeringen av avgiften för qn6 och qn10. Avgiften för mätarstorlekar större än qn10 höjts då dessa mätare har en större nytta av vatten/spillvatten.

Konsekvenser

Prisförslag:

- Ett friliggande enbostadshus i Hällefors har en medelförbrukning på ca 85 m³/år får en ökning av:

- grundavgiften med 10 kr/år
- rörlig avgift med 279 kr/år
- totalt avgift från 7 701 kr/år till 7 990 kr/år (+289 kr/år)
- Ett friliggande enbostadshus enligt Svenskt Vatten (typhus A) som förbrukar 150 m³/år får en ökning av:
 - grundavgift med 10 kr/år
 - rörlig avgift med 465 kr/år
 - total avgift från 9 735 kr/år till 10 210 kr/år (+475 kr/år)
- Ett flerbostadshus enligt Svenskt Vatten (typhus B) med 15 lägenheter som förbrukar 2 000 m³/år får en ökning av:
 - grundavgiften med 56 kr/år
 - rörlig avgift med 6 200 kr/år
 - total avgift från 93 840 kr/år till 100 096 kr/år (+6 256 kr/år)

Alla priser är inkl. moms.

§17, övriga avgifter ex, avstängning av vattentillförsel, förgävesbesök mm, föreslås höjas med 1,1% enligt inflation (SKR).

Enligt prognosen för 2025 kommer taxehöjningen inte att täcka kostnaderna. Beräknat underskott kommer att tas ur fonden, vilket medför att fonden kommer att få ett underskott.

Förslag till beslut

Förvaltningen föreslår nämnden besluta att föreslå kommunfullmäktige i Hällefors kommun att anta förslag till VA-taxa 2025.

Beslutsgång

Ordförande frågar om nämnden kan besluta enligt liggande förslag och finner så beslutat.

Meddelas för åtgärd:

Kommunfullmäktige i Hällefors kommun.

Bilagor:

Förslag till VA-taxa Hällefors kommun 2025.

Bilaga 1, diagram med taxeutveckling och beräknat resultat för VA-fonden under perioden 2025–2038.

Bilaga 2, nya investeringar 2025–2038.

Bilaga 3, prognos över bruksavgifter för ett Typhus A (ett friliggande enbostadshus med en förbrukning på 150 m³/år) mellan åren 2024–2038.

Bilaga 4, jämförelse på brukningsavgifter mellan Hällefors kommun och 8 jämnstora kommuner, Lindesbergs kommun, Ljusnarsbergs kommun och Nora kommun för ett Typhus A (ett friliggande enbostadshus med en förbrukning på 150 m³/år) mellan åren 2020–2024.

Bilaga 5, jämförelse på brukningsavgifter mellan Hällefors kommun och 8 jämnstora kommuner, Lindesbergs kommun, Ljusnarsbergs kommun och Nora kommun, för ett Typhus B (flerfamiljshus med 15 lägenheter som förbrukar 2 000 m³/år) mellan åren 2020–2024.

Bilaga 6, jämförelse på anläggningsavgifter mellan Hällefors kommun och 8 jämnstora kommuner samt Lindesbergs kommun, Ljusnarsbergs kommun och Nora kommun, för ett Typhus A (ett friliggande enbostadshus ansluten till vatten, spill- och dagvatten och en tomtyta på 800 m²) och ett Typhus B (flerbostadshus med 15 lägenheter ansluten till vatten, spill- och dagvatten och en tomtyta på 800 m²) mellan åren 2020–2024.

VA-taxa

Hällefors kommun

2025

Förslag

Innehållsförteckning

Inledning	3
Anläggningsavgifter	7
Brukningsavgifter	12
Taxans införande	15

Förslag

Taxa för Hällefors kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning

Antagen av kommunfullmäktige den 2024-XX-XX

Huvudman för den allmänna vatten- och avloppsanläggningen är Hällefors kommun.
Avgifter enligt denna taxa ska betalas till huvudmannen.

Ordförklaringar

LAV: lag (2006:412) om allmänna vattentjänster (vattentjänstlagen).

Vatten (V): vattenförsörjning, renvatten, för normal hushållsanvändning.

Spillvatten (S): avloppsvatten från bad, dusch, disk och toalett.

Dagvatten (D): regnvatten och smältvatten som tillfälligt rinner på mark och andra ytor.

Dagvatten fastighet (Df): dag- och dräneringsvatten som leds bort från fastigheter till den allmänna VA-anläggningen.

Dagvatten gata (Dg): dag- och dräneringsvatten som leds bort från allmänna platser till den allmänna VA-anläggningen.

Servisavgift: en avgift avseende framdragning av varje uppsättning servisledningar till förbindelsepunkter för V, S och Df.

Förbindelsepunktsavgift: en avgift avseende upprättande av varje uppsättning förbindelsepunkter för V, S och Df.

Tomtyteavgift: en avgift per m² Tomtyta.

Bostadsenhetsavgift: en avgift per Bostadsenhet

Avgift för Dagvatten utan att förbindelsepunkt är upprättad: en avgift för anordnandet av anläggning för bortledande av Df, som endast tas ut om bortledande av dagvatten sker utan att förbindelsepunkt för Df upprättats.

Dagvattenavgift: en årlig avgift per m² Tomtyta för hantering av dag- och dräneringsvatten.

Grundavgift (brukningsavgifter): en årlig fast avgift som utgår per fastighet eller mätställe.

§ 1

För att täcka nödvändiga kostnader för Hällefors kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning ska ägare av fastighet eller annan avgiftsskyldig inom anläggningens verksamhetsområde betala avgifter enligt denna taxa.

Den som jämställs som fastighetsägare enligt 2 och 4 §§ lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster (LAV) är också avgiftsskyldig. För ändamålet Dg är även den avgiftsskyldig som ansvarar för att Allmän platsmark ställs i ordning och underhålls, om förutsättningarna i 27 § i LAV är uppfyllda.

§ 2

Avgifterna utgörs av anläggningsavgifter och bruksavgifter.

§ 3

I dessa taxeföreskrifter avses med

Småhusfastighet: fastighet som är bebyggd eller avsedd att bebyggas med ett en- eller tvåfamiljshus.

Bostadsfastighet: fastighet som uteslutande eller huvudsakligen är bebyggd eller enligt beviljat bygglov avses att bebyggas för bostadsändamål, och som inte jämställs med Småhusfastighet. Med Bostadsfastighet jämställs fastighet som uteslutande eller huvudsakligen är bebyggd, eller enligt beviljat bygglov avses att bebyggas, för vissa andra ändamål där lokalytan är det viktigaste sett från användarsynpunkt. Den huvudsakliga verksamheten bedrivs inomhus.

Exempel på sådana byggnader är:

Kontor	Shoppingcentrum	Serverhallar
Butiker	Utställningslokaler	Sporthallar
Hotell	Restauranger	Lagerbyggnader
Industri	Skola	Sjukvårdslokal

Annan fastighet: fastighet som uteslutande eller huvudsakligen är bebyggd eller enligt beviljat bygglov avses att bebyggas för annat ändamål än bostadsändamål och som inte enligt ovan jämställs med Bostadsfastighet. Den huvudsakliga verksamheten bedrivs utomhus.

Exempel på sådan fastighet är:

Hamn	Virkesupplag
Fordonsupställningsplats	Obemannad bensinstation
Biltvätt med skärmtak	Kyrkogård
Återvinningsstationer	Idrottsplats

Obebyggd fastighet: fastighet som enligt detaljplan är avsedd för bebyggande, men inte ännu bebyggt.

Bostadsenhet: ett eller flera utrymmen i byggnad som i upplåtelsehänseende bildar en enhet. I fråga om sådana utrymmen i Bostadsfastighet, eller därmed jämställd fastighet, där begreppet bostadsenhet inte är tillämpligt, räknas varje påbörjat 150-tal m² bruttoarea (BTA) enligt svensk standard SS 21054:2020 som en bostadsenhet.

Små bostadsenheter: för ett eller flera utrymmen i byggnad, som i upplåtelsehänseende bildar en enhet, men där nyttan inte kan anses vara samma per bostadsenhet som för andra fastigheter, och som är max 25 m² bruttoarea (BTA) enligt svensk standard SS 21054:2020, ska en sådan enhet räknas som 50% av en bostadsenhet. Exempel på bostadsenheter med mindre nytta än andra bostadsenheter är studentrum, äldreboende eller komplementbyggnad med delat kök.

Lagerbyggnader: byggnader, som till den större delen används som lagerutrymme, där endast anställda eller annan arbetskraft har tillträde, räknas varje påbörjat 225-tal m² bruttoarea (BTA) enligt svensk standard SS 21054:2020 som en bostadsenhet. Hela lagerbyggnaden eller delar av lagerbyggnaden kan vara antingen uppvärmd eller uppvärmd.

Samfällighet: en grupp fastigheter som genom förrättning hos lantmäteriet, med stöd av anläggningslagen (1973:1149), har bildat en samfällighet. Anläggningen tillhör fastigheterna gemensamt och delägandet följer fastigheten. I detta taxeförslag gäller begreppet samfällighet enbart samfälligheter för VA-frågor.

Tomtyta: Tomtytan utgörs av fastighetens areal enligt förrättningskarta, nybyggnadskarta eller annan karta som huvudmannen godkänner. Vid tredimensionella fastigheter fördelas den tomtyta som är gemensam för fastigheterna i proportion till byggnadernas bruttoarea (BTA).

Allmän platsmark: mark som i detaljplan enligt plan- och bygglagen (2010:900) redovisas som allmän plats, eller om marken inte omfattas av detaljplan, väg eller mark som i övrigt motsvarar sådan mark.

§ 4

4.1 Avgift tas ut för nedan angivna ändamål:

Ändamål	Anläggningsavgift	Brukningsavgift
V, vattenförsörjning	Ja	Ja
S, spillvatten	Ja	Ja
Df, dag- och/eller dräneringsvatten från fastighet	Ja	Ja
Dg, dag- och/eller dräneringsvatten från Allmän platsmark	Ja	Ja

4.2 Avgiftsskyldighet för vart och ett av ändamålen V, S och Df inträder när huvudmannen upprättat förbindelsepunkt för ändamålet och informerat fastighetsägaren om förbindelsepunktens läge.

Avleds Df till den allmänna anläggningen utan att förbindelsepunkt upprättats, inträder avgiftsskyldighet när åtgärder för bortledandet av dagvatten blivit utförda och fastighetsägaren informerats om detta.

För att avgiftsskyldighet ska uppstå ska kraven i 24 § LAV vara uppfyllda.

4.3 Avgiftsskyldighet för ändamålet Dg inträder när åtgärder för bortledande av dagvatten blivit utförda och fastighetsägaren enligt 26 § LAV, eller den som enligt 27 § LAV ansvarar för att Allmän platsmark ställs i ordning och underhålls, informerats om detta.

4.4 Anläggningsavgift ska beräknas enligt taxa som gäller vid den tidpunkt när avgiftsskyldighet inträder.

Förslag

Anläggningsavgifter (§§ 5–12)

Avgifter för allmänna vattentjänster är angivna i svenska kronor och belagda med lagstadgad mervärdesskatt.

§ 5

5.1 Anläggningsavgift ska betalas för Småhusfastighet, Bostadsfastighet och därmed jämställd

Avgift utgår per fastighet med:

a)	Servisavgift					
	En ledning	34 536,60				
	Två ledningar	41 937,30				
	Tre ledningar	49 338,00				
		V	S	Df	Dg	Total avgift
b)	Förbindelsepunktsavgift	13 025,10	21 708,50	8 683,40		43 417,00
c)	Tomtyteavgift	12,87	21,45	4,29	4,29	42,90
d)	Bostadsenhetsavgift	9 621,00	16 035,00		6 414,00	32 070,00
e)*	Avgift för Dagvatten utan att förbindelsepunkt är upprättad			16 084,00		16 084,00

* Avgift enligt 5.1 e) tas ej ut om avgift uttages för Df enligt 5.1a) och b). I det fall avgift enligt 5.1 e) tas ut, reduceras avgift enligt 5.1 a) och b) med delen Df, eftersom servisledning och förbindelsepunkt inte lagts eller upprättats.

5.2 Är förbindelsepunkt gemensam för två eller flera fastigheter, fördelas avgifter enligt 5.1 a) lika mellan fastigheterna. Exempel på sådana fastigheter är fastigheter som ingår i en Samfällighet. För fastigheter som tillhör Samfällighet reduceras Förbindelsepunktsavgiften enligt 5.1 b) med 25%.

Om servisledningar för olika vattentjänster anläggs vid olika tillfällen i tid, på grund av att verksamhetsområdet inte omfattat en eller flera vattentjänster vid första anslutningstillfället, har huvudmannen rätt att ta ut Servisavgift för en eller två ledningar enligt 5.1 a) och 6.1 a). Samma princip gäller om avgiftsskyldighet för en eller flera vattentjänster uppkommer vid senare tillfälle än första anslutningstillfället och det medför att nya servisledningar behöver anläggas.

Vid beräkning av Servisavgiften tas inte hänsyn till om det finns en eller två serviser anlagda sedan tidigare. Om servisledningar anläggs vid olika tillfällen eller avgiftsskyldighet uppkommer vid senare tillfälle debiteras 70% eller mer av full Servisavgift vid olika tillfällen, vilket innebär att den totala Servisavgiften kommer att uppgå till mer än 100%. Oavsett om total Servisavgift överstiger 100% över tid får inte tomttebegränsningsberäkningar utgå från mer än 100% av Servisavgiften.

5.3 Avgift enligt 5.1 c) tas ut endast intill ett belopp som motsvarar summan av avgifterna enligt 5.1 a), b) och d), eller i det fall förbindelsepunkt för Df inte upprättats, summan av avgifterna enligt 5.1 a), b), d) och e).

Vid ändrade förhållanden enligt 5.5, 5.6, 5.7 och 5.8 tas ut ytterligare avgift enligt 5.1 c) i den mån ovan angiven begränsningsregel så medger och med iakttagande av vad som föreskrivs i 8.2.

5.4 Antalet Bostadsenheter bestäms efter de ritningar enligt vilka bygglov beviljats, eller efter annan ritning eller uppmätning som huvudmannen godkänner.

5.5 Om ytterligare servisledningar dras fram och ytterligare förbindelsepunkter upprättas, ska avgifter betalas enligt 5.1 a) och b).

5.6 Om en fastighets Tomtyta ökar ska avgift betalas enligt 5.1 c) för sådan tillkommande Tomtyta som kommer från fastighet för vilken Tomtyteavgift inte tidigare ska anses ha betalats.

Vid beräkning av avgift för tillkommande Tomtyta ska begränsningsregeln i 5.3 iakttas.

5.7 Om till- eller ombyggnad sker, ytterligare byggnad uppförs eller om riven bebyggelse ersätts på fastighet, ska avgift enligt 5.1 d) betalas för varje tillkommande Bostadsenhet.

5.8 Tillkommer bortledning av Df till den allmänna anläggningen utan att förbindelsepunkt för Df upprättats, ska avgift betalas enligt 5.1 e).

§ 6

6.1 Anläggningsavgift ska betalas för Annan fastighet.

Avgift utgår per fastighet med:

a)	Servisavgift					
	En ledning	34 536,60				
	Två ledningar	41 937,30				
	Tre ledningar	49 338,00				
		V	S	Df	Dg	Total avgift
b)	Förbindelsepunktsavgift	13 025,10	21 708,50	8 683,40		43 417,00
c)	Tomtyteavgift	18,96	31,60	6,32	6,32	63,20
d)*	Avgift för Dagvatten utan att förbindelsepunkt är upprättad			16 084,00		16 084,00

*Avgift enligt 6.1 d) tas ej ut om avgift uttages för Df enligt 6.1 a) och b). I det fall avgift enligt 6.1 d) tas ut, reduceras avgift enligt 6.1 a) och b) med delen Df, eftersom servisledning och förbindelsepunkt inte lagts eller upprättats.

6.2 Är förbindelsepunkt gemensam för två eller flera fastigheter, fördelas avgifter enligt 6.1 a) lika mellan fastigheterna.

För fastigheter som tillhör Samfällighet reduceras Förbindelsepunktsavgiften enligt 6.1 b) med 25%.

6.3 Om godtagbar säkerhet ställs, kan huvudmannen medge anstånd med betalning av Tomtyteavgift för viss andel av fastighets areal som motsvarar markyta som tillsvidare inte utnyttjas för verksamheten på fastigheten.

Anstånd medges för viss tid, högst 10 år. Om mark under anståndstiden genom fastighetsbildningsåtgärd frångår fastigheten, upphör anståndsmedgivandet att gälla och resterande Tomtyteavgift förfaller till betalning.

Utestående belopp löper med ränta enligt 5 § räntelagen (1975:635) från den dag anståndet beviljades tills anståndet upphör. För tid därefter utgår dröjsmålsränta enligt 6 § räntelagen.

6.4 Om ytterligare servisledningar dras fram och ytterligare förbindelsepunkter upprättas ska avgifter betalas enligt 6.1 a) och b).

6.5 Om en fastighets Tomtyta ökar, ska avgift betalas enligt 6.1 c) för sådan tillkommande Tomtyta för vilken Tomtyteavgift inte förut kan anses ha betalats.

6.6 Tillkommer bortledning av Df till den allmänna anläggningen utan att förbindelsepunkt för Df upprättas, ska avgift betalas enligt 6.1 d).

§ 7

7.1 Anläggningsavgift ska betalas för Obebyggd fastighet

Avgift utgår per fastighet för varje vattentjänst som avgiftsskyldighet föreligger för med:

		Småhusfastighet och Bostadsfastighet		Annan fastighet
Servisavgift	5.1 a)	100%	6.1 a)	30%
Förbindelsepunktsavgift	5.1 b)	100%	6.1 b)	100%
Tomtyteavgift	5.1 c)	100%	6.1 c)	70%
Bostadsenhetsavgift	5.1 d)	0%		
Avgift för Dagvatten utan att förbindelsepunkt är upprättad	5.1 e)	100%	6.1 d)	100%

*Avgift enligt 5.1 e) och 6.1 d) tas inte ut om avgift för Df enligt 5.1 a) och b) samt 6.1 a) och b) tas ut. I det fall avgift enligt 5.1 e) eller 6.1 d) tas ut reduceras avgift enligt 5.1 a) och b) samt 6.1 a) och 6.1 b) med delen Df.

Avgifterna är uttryckta i procent av full avgift per vattentjänst.

Avgift enligt 5.1 c) tas ut endast intill ett belopp som motsvarar summan av avgifterna 5.1 a) och b), eller i det fall dagvatten bortleds till den allmänna anläggningen men förbindelsepunkt för Df inte upprättats, summan av avgifterna enligt 5.1 a), b) och e), jfr 5.3 andra stycket.

7.2 Bebyggs Obebyggd fastighet ska resterande avgifter betalas enligt följande:

		Småhusfastighet och Bostadsfastighet		Annan fastighet
Tomtyteavgift	5.1 c)	*)	6.1 c)	30%
Bostadsenhetsavgift	5.1 d)	100%		

Avgifterna är uttryckta i procent av full avgift per vattentjänst.

*Bebyggs Småhusfastighet och Bostadsfastighet tas ytterligare avgift ut enligt 5.1 c) om föreskriften i 5.3 andra stycket medger detta.

§ 8

8.1 Om avgiftsskyldighet inträder för ändamål, för vilket avgiftsskyldighet inte tidigare förelegat, ska tillkommande avgifter betalas enligt §§ 5-7.

Vid tillämpning av begränsningsregeln enligt 5.3 inräknas de sammanlagda avgifterna för tillkommande servisledningar inte till högre belopp än 100 procent av avgiften enligt 5.1 a) respektive 6.1 a), även om servisledningarna lagts vid olika tillfällen och avgifterna därmed blivit högre.

8.2 För servisledning som på fastighetsägarens begäran utförs senare än övriga servisledningar för fastigheten ska, utöver avgift enligt §§ 5-7, en etableringsavgift betalas om 24 669,00 kr. Etableringsavgiften avses täcka huvudmannens merkostnader till följd av att arbetet inte utförs i samband med framdragning av övriga servisledningar.

§ 9

Den som svarar för att Allmän platsmark ställs i ordning och underhålls ska betala anläggningsavgift.

	Avgift
En avgift per m ² Allmän platsmark för bortledning av dagvatten	88,00

§ 10

Om huvudmannens kostnad för att förse en viss eller vissa fastigheter med vatten och/eller avlopp avviker i beaktansvärd omfattning från normal genomsnittlig kostnad för fastigheter inom verksamhetsområdet i övrigt, ska avgifter utgå enligt särskilt antagen sätaxa.

Om det inte är skäligt att beräkna avgift enligt §§ 5–7 för viss fastighet, får huvudmannen i stället komma överens med fastighetsägaren eller annan avgiftsskyldig om avgiftens storlek.

§ 11

11.1 Sedan avgiftsskyldighet inträtt, ska avgift betalas inom tid som anges i räkning.

11.2 Betalas debiterat belopp inte inom tid som anges i räkningen, ska dröjsmålsränta betalas enligt 6 § räntelagen från den dag betalningen skulle ha skett.

11.3 Enligt 36 § LAV ska en anläggningsavgift fördelas på årliga inbetalningar under en viss tid, längst tio år, om avgiften uppgår till belopp som är betungande med hänsyn till fastighetens ekonomiska bärkraft och övriga omständigheter, om fastighetsägaren så begär och godtagbar säkerhet ställs. Ränta ska betalas enligt 5 § räntelagen på varje del av avgiften som förfaller till betalning i framtiden från den dag då den första inbetalningen ska ske till dess ifrågavarande del av avgiften betalas eller ränta ska betalas till dess ifrågavarande del av avgiften betalas eller ränta ska betalas enligt 11.2.

11.4 Avgiftsskyldighet enligt 5.6, 5.7, 6.6 eller 7.2 föreligger, då bygglov för avsett ändrat förhållande meddelats eller ändrat förhållande – t ex ökning av Tomtyta – inträtt utan att bygglov erfordrats eller meddelats. Det åligger fastighetsägaren att omgående anmäla till huvudmannen när det ändrade förhållandet inträtt. Försummar fastighetsägaren denna anmälningsplikt, tas dröjsmålsränta enligt 11.2 ut för tiden från det två månader förflutit sedan avgiftsskyldighet inträdde och fram till dess tilläggsavgiften betalas.

§ 12

12.1 Om en fastighetsägare har ansökt om att ledningar ska utföras på annat sätt eller förses med andra anordningar än huvudmannen bedömt nödvändiga, och huvudmannen godkänner det, ska fastighetsägaren ersätta huvudmannen för överenskomna kostnader.

12.2 Om en fastighetsägare begär att ny servisledning ska läggas i stället för redan befintlig och huvudmannen godkänner det, är fastighetsägaren skyldig att bekosta dels den nya servisledningens allmänna del med det avdrag som befinns skäligt med hänsyn till den tidigare servisledningens ålder och skick, dels borttagandet av den tidigare servisledningens allmänna del.

12.3 Om huvudmannen anser att ny servisledning ska läggas i stället för och med annat läge än redan befintlig servisledning, är huvudmannen skyldig att ersätta fastighetsägaren för kostnaden för fastighetens del av den nya servisledningen och dess inkoppling med det avdrag som befinns skäligt med hänsyn till den tidigare servisledningens ålder och skick.

Brukningsavgifter (§§ 13–20)

Avgifter för allmänna vattentjänster är angivna i svenska kronor och belagda med lagstadgad mervärdesskatt.

§ 13

13.1 För bebyggd fastighet ska brukningsavgift betalas.

Avgift utgår per fastighet med:

		V	S	Df	Dg	Total avgift
a1)	En Grundavgift per år					
	Småhusfastighet					
	För fastigheter där mätning inte sker	1 864,00	2 796,00			4 660,00
	1 st qn 2,5 m ³ /h	1 864,00	2 796,00			4 660,00
a2)	Bostadsfastighet och därmed jämställd fastighet samt annan fastighet					
	För fastighet där mätning inte sker	5 219,00	7 829,00			13 048,00
	1 st qn 2,5 m ³ /h	5 219,00	7 829,00			13 048,00
	2 st qn 2,5 m ³ /h	10 438,00	15 658,00			26 096,00
	3 st qn 2,5 m ³ /h	15 658,00	23 486,00			39 144,00
	4 st qn 2,5 m ³ /h	20 877,00	31 315,00			52 192,00
	1 st qn 6 m ³ /h	10 438,00	15 658,00			26 096,00
	2 st qn 6 m ³ /h	20 877,00	31 315,00			52 192,00
	3 st qn 6 m ³ /h	31 315,00	46 973,00			78 288,00
	4 st qn 6 m ³ /h	41 754,00	62 630,00			104 384,00
	1 st qn 10 m ³ /h	20 877,00	31 315,00			52 192,00
	2 st qn 10 m ³ /h	41 754,00	62 630,00			104 384,00
	3 st qn 10 m ³ /h	62 630,00	93 946,00			156 576,00
	4 st qn 10 m ³ /h	83 507,00	125 261,00			208 768,00
	1 st 50–80 mm	146 138,00	219 206,00			365 344,00
	1 st ≥ 100 mm	526 095,00	789 143,00			1 315 238,00
b)	En avgift per m ³ levererat vatten	14,80	22,20			37,00

13.2 För fastighet som ingår i en Samfällighet och där huvudmannen satt upp mätare i varje fastighet reduceras Grundavgiften enligt 13 a1) och a2) med 25%.

13.3 Fastighetsägaren är betalningsansvarig för allt vatten som levereras till fastigheten. Har huvudmannen bestämt att vattenförbrukningen för bebyggd fastighet tillsvidare inte ska fastställas genom mätning, tas avgift enligt 13.1 b) ut efter en antagen förbrukning om 150 m³/Bostadsenhet och år i permanentbostad och med 125 m³/Bostadsenhet och år för fritidsbostad.

13.4 Brukningsavgift för byggvatten ska betalas enligt 13.1 b). Om mätning inte sker, antas den förbrukade vattenmängden uppgå till 30 m³ per Bostadsenhet.

13.5 För extra mätställe (mätställe utöver ett per fastighet) och/eller extra servis (extra servis utöver första servisen för vattentjänsten) ska en årlig avgift betalas med ett belopp motsvarande 100 % av Grundavgiften enligt 13.1 a1) och a2). Beloppet avrundas till närmaste hela kronor.

Parallellkopplade vattenmätare räknas som ett mätställe.

13.6 Om mätaren antas visa en annan förbrukning än den verkliga, ska huvudmannen låta undersöka mätaren, om huvudmannen finner det nödvändigt eller om fastighetsägaren begär det.

Vid ovan avsedd undersökning eller provning bestäms mätarens felvisning i två kontrollpunkter enligt SWEDACs föreskrifter om vatten- och värmemätare, STAFS 2007:2.

Om mätfelets storlek inte kan bestämmas, eller om mätaren inte har fungerat, får huvudmannen uppskatta förbrukningen.

Fastighetsägare som inte godtar huvudmannens beslut efter genomförd undersökning eller huvudmannens uppskattning av förbrukningen, kan begära provning av frågan hos mark- och miljödomstolen.

13.7 Har fastighetsägare begärt undersökning av vattenmätare och mätaren godkänns, ska fastighetsägaren betala de undersökningskostnader huvudmannen har haft för provningen av mätaren i enlighet med reglerna i § 17.

§ 14

Den som ansvarar för att Allmän platsmark ställs i ordning och underhålls ska betala brukningsavgift.

	Avgift
En avgift per m ² Allmän platsmark för bortledning av dagvatten	0,00

§ 15

Om avloppsnätet tillförs större spillvattenmängd än som svarar mot levererad vattenmängd eller om inte hela den levererade vattenmängden avleds till avloppsnätet, ska fastighetsägaren betala avgift för spillvatten efter den mängd spillvatten som avleds till avloppsnätet.

Mängden ska bestämmas genom mätning på fastighetsägarens bekostnad av ifrågavarande vatten- eller spillvattenmängd eller på annat sätt som överenskommits mellan huvudmannen och fastighetsägaren.

En förutsättning för att avgiften för avlett spillvatten ska debiteras efter annan grund än efter levererad mängd vatten är att skillnaden mellan mängderna vatten och spillvatten är avsevärd.

§ 16

Brukningsavgift ska betalas för Obebyggd fastighet.

Föreligger inte avgiftsskyldighet för samtliga i 4.1 angivna ändamål reduceras Grundavgiften. Följande avgifter ska därvid betalas för respektive ändamål:

		V	S	Df	Dg	Total avgift
13,1 a1)	En Grundavgift per år Småhusfastighet	1 864,00	2 796,00			4 660,00
13,1 a2)	Bostadsfastighet och därmed jämställd fastighet samt annan fastighet	5 219,00	7 829,00			13 048,00

§ 17

Har huvudmannen på fastighetsägarens begäran vidtagit åtgärd eller har på grund av att fastighetsägaren åsidosatt sin skyldighet vattentillförseln avstängts eller reducerats eller annan åtgärd vidtagits av huvudmannen debiteras följande avgifter:

	Avgift
Nedtagning av vattenmätare	835,00
Uppsättning av vattenmätare	835,00
Avstängning av vattentillförsel	835,00
Påsläpp av vattentillförsel	835,00
Montering och demontering av strypbricka i vattenmätare	1 668,00
Undersökning av vattenmätare	969,00
Länsning av vattenmätarbrunn	835,00
Förgäves besök	835,00
Extra mätaravgift för pulsmätare	
qn 2,5	1 825,00
qn 6	2 528,00
qn 10	2 838,00

För arbeten som på fastighetsägarens begäran utförs utanför ordinarie arbetstid debiteras ett tillägg om 100 % av ovan angivna belopp.

§ 18

Om huvudmannens kostnad för att förse en viss eller vissa fastigheter med vatten och avlopp, i beaktansvärd omfattning avviker från fastigheterna inom verksamhetsområdet i övrigt, ska enligt lagen om allmänna vattentjänster avgifter utgå enligt särskilt antagen särtaxa.

Om det inte är skäligt att beräkna avgift enligt §§ 13–16 för viss fastighet får huvudmannen i stället komma överens med fastighetsägaren eller annan avgiftsskyldig om avgiftens storlek.

§ 19

Avgift enligt 13.1 a1) och a2), debiteras i efterskott per månad, kvartal, enligt beslut av huvudmannen. Avgift enligt 13.1 b) debiteras i efterskott på grundval av enligt mätning förbrukad vattenmängd, uppskattad förbrukning eller annan grund som anges i §§ 13 och 15.

Om debiterat belopp inte betalas inom tid som anges i räkningen, ska dröjsmålsränta betalas på obetalt belopp enligt 6 § räntelagen från den dag betalningen skulle skett.

Om huvudmannen har beslutat att mätaravläsning inte ska ske inför för varje debitering, får mellanliggande debiteringar ske efter uppskattad förbrukning. Mätaravläsning och debitering efter verklig förbrukning bör ske i genomsnitt minst en gång per år. Avläsning och debitering bör därjämte ske på fastighetsägarens begäran med anledning av fastighetsöverlåtelse.

§ 20

Har fastighetsägare begärt att huvudmannen ska företa åtgärd för att underlätta eller möjliggöra hans brukande av anläggningen i visst fall eller avseende, eller har i övrigt särskild åtgärd påkallats på grund av fastighetens VA-förhållanden, får huvudmannen i stället komma överens med fastighetsägaren eller annan avgiftsskyldig om avgiftens storlek.

TAXANS INFÖRANDE

§ 21

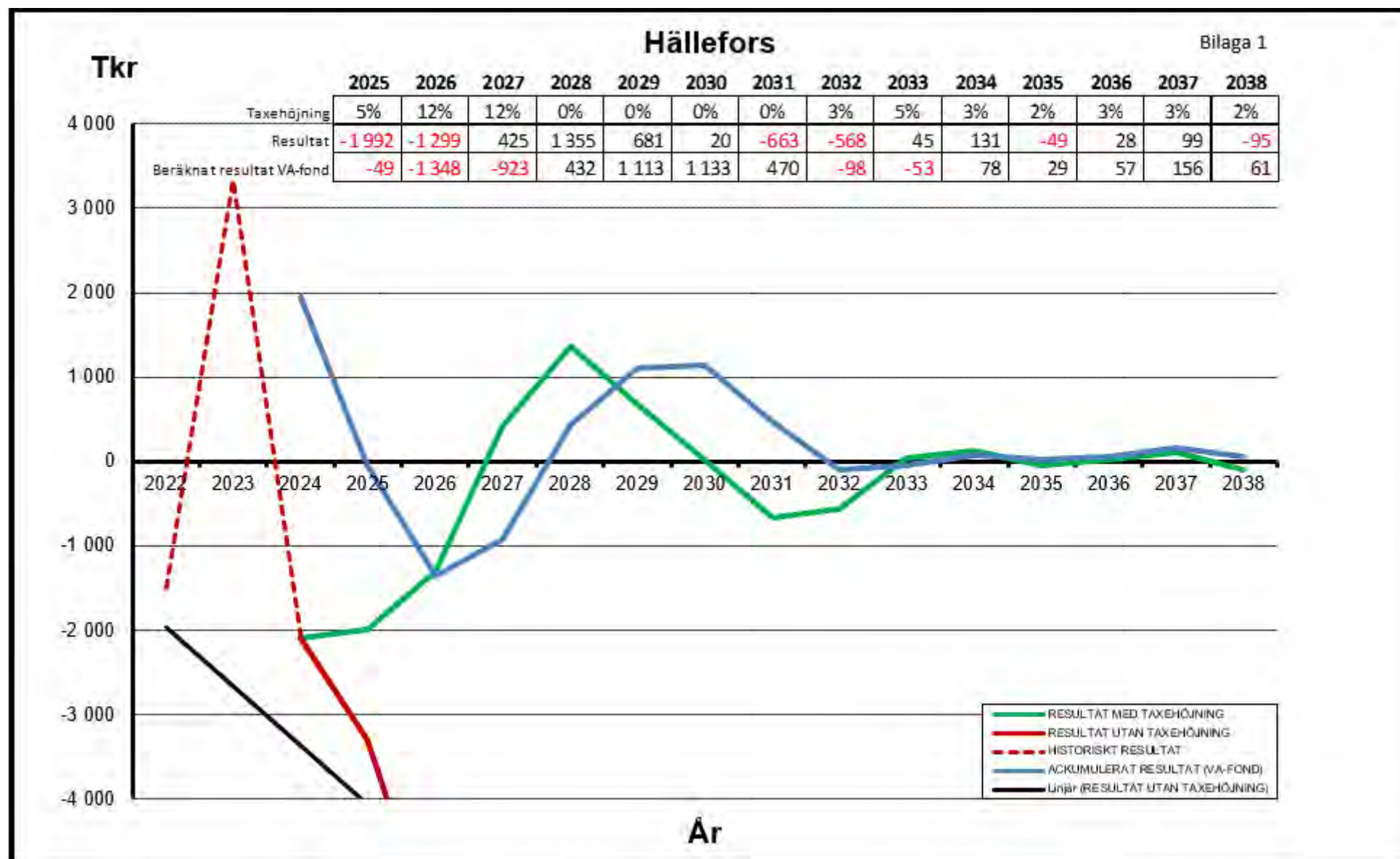
Denna taxa träder i kraft 2025-01-01. De bruksavgifter enligt 13.1, 13.3 och 13.7 samt § 15, som är baserade på uppmätning hos fastighetsägare, ska därvid tillämpas i fråga om den vattenmängd som levereras och den spillvattenmängd som släpps ut efter den ovan angivna dagen för taxans ikraftträdande.

* * *

Mål som rör tvist mellan fastighetsägare och huvudmannen beträffande tillämpning och tolkning av denna taxa prövas av mark- och miljödomstolen enligt 53 § lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster.

Arbetsmaterial

Nya investeringar Hällefors

Bilaga 2

[illegible]

Brukningsavgifter för Typhus A (villa med en förbrukning på 150 m³/år) Hällefors

Bilaga 3

Höjning %	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038
Grundavgift		5%	12%	12%	0%	0%	0%	0%	3%	5%	3%	2%	3%	3%	2%
Rörlig avg		5%	12%	12%	0%	0%	0%	0%	3%	5%	3%	2%	3%	3%	2%

Grundavgift	4 650	4 883	5 468	6 125	6 125	6 125	6 125	6 125	6 308	6 624	6 822	6 959	7 168	7 383	7 530
Rörlig avg	5 085	5 339	5 980	6 698	6 698	6 698	6 698	6 698	6 898	7 243	7 461	7 610	7 838	8 073	8 235
Total avg/år inkl moms	9 735	10 222	11 448	12 822	12 822	12 822	12 822	12 822	13 207	13 867	14 283	14 569	15 006	15 456	15 765

Höjn i kr inkl moms		487	1 227	1 374	0	0	0	0	385	660	416	286	437	450	309
---------------------	--	-----	-------	-------	---	---	---	---	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

OBS! Avgifterna är framräknade under förutsättning att det blir samma procentuella höjning på alla taxor och samma fördelning mellan grundavgift och rörlig avgift.

Brukningsavgifter för Typhus A (villa med en förbrukning på 150 m³/år) Hällefors

Uppgifter från Svenskt Vatten

Bilaga 4

År	Hällefors		Berg		Mullsjö		Älvdalen		Ljusnarsberg		Perstorp	
2024	9 735	11%	9 076	21%	9 663	3%	10 368	10%	10 482	15%	11 501	32%
2023	8 775	14%	7 500	0%	9 382	18%	9 420	2%	9 098	5%	8 685	15%
2022	7 704	0%	7 500	-7%	7 948	14%	9 235	0%	8 683	8%	7 577	13%
2021	7 704	2%	8 107	0%	6 983	0%	9 235	5%	8 043	8%	6 699	6%
2020	7 544	1%	8 107	-9%	6 983	7%	8 798	15%	7 439	0%	6 336	6%

År	Lindesberg		Vadstena		Lekeberg		Nordmaling		Torsås		Nora	
2024	11 604	16%	12 334	20%	12 356	2%	12 790	14%	13 510	0%	15 339	31%
2023	9 990	16%	10 318	12%	12 113	0%	11 185	24%	13 510	33%	11 679	11%
2022	8 632	6%	9 246	1%	12 113	9%	9 040	53%	10 134	0%	10 510	17%
2021	8 170	14%	9 155	0%	11 070	0%	5 905	0%	10 134	0%	9 006	19%
2020	7 141	9%	9 155	7%	11 070	1%	5 905	-27%	10 134	0%	7 552	8%

Brukningsavgifter för Typhus B (flerbostadshus med 15 lägenheter och en förbrukning på 2 000 m³/år) Hällefors

Uppgifter från Svenskt Vatten

Bilaga 5

År	Hällefors		Vadstena		Mullsjö		Berg		Ljusnarsberg		Lindesberg	
2024	93 840	9%	65 484	18%	81 641	3%	96 210	21%	99 996	14%	106 510	14%
2023	86 378	13%	55 660	7%	79 266	18%	79 500	0%	87 912	4%	93 538	14%
2022	76 324	0%	51 940	-1%	67 150	16%	79 500	-9%	84 148	8%	81 818	5%
2021	76 324	8%	52 566	0%	57 800	1%	87 140	0%	78 176	15%	78 122	21%
2020	70 810	1%	52 566	4%	57 450	8%	87 140	-9%	68 116	1%	64 772	11%

År	Nordmaling		Lekeberg		Älvdalen		Torsås		Nora		Perstorp	
2024	106 595	15%	106 958	0%	122 669	6%	132 628	0%	138 910	26%	158 150	32%
2023	92 435	34%	106 472	-5%	115 718	2%	132 628	33%	109 888	9%	119 499	15%
2022	68 980	16%	111 897	10%	113 449	0%	99 397	0%	100 622	15%	104 135	13%
2021	59 229	0%	101 524	0%	113 449	5%	99 397	0%	87 152	26%	92 016	6%
2020	59 229	-3%	101 524	0%	108 031	15%	99 397	0%	69 034	11%	87 040	16%

Anläggningsavgift Hällefors

Uppgifter från Svenskt Vatten

Bilaga 6

Typhus A = Fastighet med friliggande enbostadshus, tomtyta 800 m². Fastigheten är ansluten till vatten, spill- och dagvatten. Vattenförbrukning 150 m³/år.

Typhus B = Flerbostadshus som är anslutet till vatten, spill- och dagvatten. 15 lägenheter, tomtyta 800 m², vattenförbrukning 2 000 m³/år. 2 st parallellkopplade vattenmätare Q_n=2,5 m³/h

År	Hällefors		Perstorp		Nordmaling		Vadstena		Lindesberg		Ljusnarsberg	
	Typhus A	Typhus B	Typhus A	Typhus B	Typhus A	Typhus B	Typhus A	Typhus B	Typhus A	Typhus B	Typhus A	Typhus B
2024	157 387	601 481	73 775	187 525	126 580	357 300	141 485	547 485	157 387	601 481	157 387	601 481
2023	157 387	601 481	66 675	169 925	105 081	300 815	141 485	547 485	157 387	601 481	157 387	601 481
2022	143 724	399 938	81 554	214 302	72 580	232 315	135 750	541 750	148 114	462 386	148 114	462 386
2021	143 724	399 938	81 554	214 302	68 551	220 193	135 750	541 750	143 724	399 938	143 724	399 938
2020	143 724	348 698	82 167	209 709	68 551	220 193	135 750	541 750	143 724	348 698	143 724	348 698

År	Nora		Lekeberg		Mullsjö		Torsås		Älvdalen		Berg	
	Typhus A	Typhus B	Typhus A	Typhus B	Typhus A	Typhus B	Typhus A	Typhus B	Typhus A	Typhus B	Typhus A	Typhus B
2024	157 387	601 481	163 000	373 000	170 983	499 311	172 224	517 516	180 608	1 460 558	228 560	482 800
2023	157 387	601 481	123 500	316 000	166 059	484 825	172 224	517 516	172 500	1 452 450	189 000	399 000
2022	148 114	462 386	123 500	312 913	140 732	410 876	172 224	517 516	172 500	1 452 450	189 000	399 000
2021	143 724	399 938	123 500	312 913	134 200	391 800	172 224	517 516	172 500	1 452 450	165 240	1 321 920
2020	143 724	348 698	123 500	312 913	134 200	391 800	172 224	517 516	172 500	1 452 450	165 240	1 321 920

SLAG	UTFALL Ack	TOTALBUDGET År
3041 momsfri ersättning	-35 693,00	-35 000
3059 Övrig försäljning	-1 011 327,76	-200 000
3118 Övriga konsulter	-199 341,58	0
3119 Konsultationer int/ext	-10 500,00	0
3120 Anslutningsavgifter	0,00	-395 000
3121 Fast avg VA spill/RH admin	-8 472 411,17	-8 000 000
3122 Rörlig avg VA spill	-6 574 350,82	-5 800 000
3123 Mottagningsavgifter slam	-605 557,80	-630 000
3130 Konsumtionsavgifter	-5 964 608,73	-5 600 000
3131 Återvunna avskrivningar	-4 653 476,55	-4 400 000
3199 Övriga avgifter o ersättn	-295 027,89	-20 000
3510 Driftbidrag	-1 192 595,53	0
3599 Övriga bidrag	-245 000,00	0
4020 Trsp-medel o reservdelar	0,00	430 000
4024 Datamaskinvara	30 140,00	0
4025 Dataprogramvara	3 203,74	0
4043 Instrument, larmutrustning	139 711,50	0
4045 Husgeråd, porslin	11 076,77	0
4049 Övriga inventarier	102 837,76	60 000
4110 Betongvaror	7 006,40	150 000
4112 Asfalt	61 035,60	0
4113 Grus o krossade produkter	202 371,34	0
4116 Matjord, bark, torv	41 992,04	0
4118 Tjältiningskol	75 444,00	0
4120 Järn- stål- o metallvaror	35 063,50	310 000
4121 Plaströr	6 058,44	0
4122 Nycklar, lås	36 177,60	50 000
4130 Elmaterial	153 001,08	175 000
4140 Trävaror mm	712,39	0
4150 Färger, impregn.medel mm	2 696,16	0
4151 Kemikalier, dammbindning	578 027,55	550 000
4159 Övrigt	12 039,90	0

SLAG	UTFALL Ack	TOTALBUDGET År
4160 Golvbeläggm.material	0,00	973 000
4161 Fönster	0,00	150 000
4163 VVS-material	307 582,65	0
4164 Trafikmärken, skyltar	60 077,61	0
4167 Mindre verktyg	4 425,37	0
4168 Plantor, växter, frö mm	9 763,07	0
4170 Övr förbrukningsmaterial	3 264,90	235 000
4171 Däck	10 286,40	0
4172 Reservdelar	2 975,13	0
4173 Inköp verktyg, handredskap	122 298,24	0
4174 Vattenmätare	108 812,25	0
4175 IT-utrustning i lokaler	33 574,13	0
4176 Betäckning (VA)	217 672,60	0
4177 VA-material	684 437,61	0
4630 Köp av huvudverksamhet	729 224,74	1 665 000
4644 Övr entreprenader	2 305 482,79	3 176 000
5020 Månadslön fast anställda	1 709 454,47	0
5022 Övertid	119 800,56	345 500
5024 Ob	1 485,60	0
5025 Beredskap/jour	123 395,47	0
5060 Timanställda	0,00	1 532 760
5110 Sem-,ferie-,uppehållslön AB	151 807,49	0
5120 Sjuklön fast anst AB	901,97	0
5130 Tjl med lön fast anst AB	5 361,67	0
5150 Semesterlönesk, AB	8 846,70	0
5522 Bilers, skattepliktig del	0,00	1 000
6010 Lokalhyror	27 000,00	85 000
6130 Lokalvård	32 169,00	0
6132 Sophämtning	5 583,76	0
6135 Halkbekämpning	0,00	50 000
6150 Mindre reparation fastighet	98 885,33	0
6176 Övriga husbyggnadsarbeten	48 122,00	0

SLAG	UTFALL Ack	TOTALBUDGET År
6181 Rep/underhåll va-avlopp,omvmoms	1 248 701,79	905 000
6210 Förbr.avgift el	2 933 440,36	4 250 000
6211 Förbr.avgift värme	306,30	0
6280 Förbr.avgift va	0,00	5 000
6281 Förbr.avgift renhållning	526,85	10 000
6310 Hyra/leasing maskiner mm	4 679,66	10 000
6311 Korttidshyra maskiner	62 100,00	50 000
6320 Hyra/leasing av inventarier	156,38	0
6322 Hyra container	806,50	0
6410 Telefoner o mobiler	0,00	5 000
6414 Datakomplettering	123 530,41	0
6419 Maskinutrustning	261 554,12	0
6430 Böcker, läroböcker	117,52	0
6431 Tidningar, tidskrifter	890,20	0
6440 Livsmedel	200,00	0
6460 Elmaterial	0,00	15 000
6464 Tvätt, rengöringsmedel	33 453,45	0
6467 Förbrukningsmaterial	37 678,02	15 000
6480 Skyddskläder, skor	16 515,55	35 000
6481 Personlig utrustning	2 471,25	0
6484 Skyddshandskar	5 906,49	0
6497 Telefontillbehör	432,00	0
6499 Övrigt	19 996,83	-216
6510 Kontorsmaterial	5 068,85	5 000
6601 Rep o underh av inventarier	0,00	230 000
6602 Rep o underh av bilar	62 677,87	0
6603 Rep o underh av maskiner	24 424,79	0
6610 Tvätt och lagning	8 974,50	0
6650 Tvätt o lagning	0,00	10 000
6791 Lab-tjänster	235 174,37	235 000
6810 Teleavgift abonnemang	-944,82	0
6812 Teleavgift för larmanläggning	-1 503,13	50 000

SLAG	UTFALL Åk	TOTALBUDGET År
6813 Mobiltelefon, minicall	1 437,09	0
6850 Post	31 603,47	0
6910 Bensin	2 340,00	0
6911 Diesel	53 539,86	0
6912 Gas	850,26	0
6914 Olja	1 742,49	0
6920 Fordonsskatt	3 875,00	0
6990 Tvätt av bilar o transp.medel	2 070,50	0
6991 Däckbyten	4 884,80	0
7014 Övriga transporter	69 515,60	50 000
7017 Omhändertagande av avfall	31 108,95	0
7051 Hotell och logi, Sverige	1 073,62	0
7110 Representation,intern personal	259,60	0
7310 Egendomsförsäkring	0,00	75 000
7320 Självrisiker	15 533,00	50 000
7321 Skadestånd, intrångsersättning	6 500,00	0
7322 Skadeståndskrav	1 430 644,00	0
7324 VA-försäkring	13 835,27	0
7331 Inbrottslarm	1 156,39	0
7333 Bevakning	24 938,53	0
7340 Brandskyddsutrustning	2 287,74	0
7350 Konstaterade kundförluster	-2 430,75	0
7433 Dataprogram	2 514,78	20 000
7434 Licensavgifter	62 368,66	5 000
7440 Va,vvs konsulter	984,75	250 000
7450 Juridisk konsult	7 302,17	0
7451 Datakonsult	7 780,65	0
7454 Övriga konsulter	1 351 666,85	350 000
7457 Arkitekter	72 001,62	0
7458 Köp av stödverks (konsult)	30 296,27	0
7472 Företagshälsovård	27 336,60	0
7475 Friskvårdsaktiviteter	123 667,12	0

SLAG	UTFALL Ack	TOTALBUDGET År
7493 Mätningstjänster	25 876,24	0
7497 Serviceavtal	0,00	35 000
7611 Förenings/medlemsavgift	27 381,07	60 000
7619 Övrigt	2 700 448,59	3 829 000
7640 Förrättningsavgifter	375,00	0
7642 Bilbesiktning	990,20	0
7644 Tillsynsavg livsmedel	98 255,00	155 000
7646 Besiktn anläggning	2 478,50	0
7649 Anslutningsavgifter va	7 325,00	0
7650 Kurs- o konferensavgift	8 837,44	0
7654 Kapitalkostnad Ljusnarsberg	-12 797,34	0
7656 Kapitalkostnad Hällefors	4 290 067,24	0
7662 Grävtillstånd	139 751,00	0
7995 Ej spec besparingar	0,00	-1 000 000
8550 Räntekostn för lev.skulder	96,04	0
9020 PO AB-avtalet Gr I	948 500,86	0
9029 Po budget o prognos	0,00	147 701
9060 PO övr avtal	0,00	655 255
9100 Kapitalkostnader	0,00	4 630 000
9501 Köpta int tjänster personal	944 551,72	0
	-3 176 445,99	0

VA utfall-budget 2022 Hällefors

SLAG	UTFALL Ack	BUDGET
31200 Anslutningsavgifter	-472 740,80	0,00
31300 Fast avg vatten/åvc	-6 168 864,13	-5 100 000,00
31301 Rörlig avg vatten/hämt.	-3 961 113,51	-4 150 000,00
31350 Fast avg spill/admin	-7 017 781,60	-7 300 000,00
31351 Rörlig spill	-5 300 669,56	-5 650 000,00
31360 Övriga avgifter	-18 398,40	0,00
31370 VA Avgifter	-580 764,22	-540 000,00
31910 Avgift momsfri	-32 198,00	-35 000,00
35100 Driftbidrag fr staten	-652 324,00	0,00
36010 Sålda anl- park o marktj	-958 075,25	0,00
36091 Sålda interna tjänster	-257 500,00	-160 000,00
39999 Övriga intäkter	-15 500,00	0,00
40200 Trsp-medel o reservdelar	0,00	506 000,00
40210 Maskiner, aggregat	134 729,42	0,00
40240 Datamaskinvara	59 226,26	0,00
40400	0,00	50 000,00
40490 Övriga inventarier	57 110,26	10 000,00
41100 Betongvaror	601,94	150 000,00
41130 Grus o krossade produkter	463 636,64	0,00
41150 Sand för halkbekämpning	16 790,51	0,00
41160 Matjord, bark o torv	18 529,54	0,00
41170 Salt för halkbekämpning	232,00	0,00
41200 Järn-stål o metallvaror	96 794,21	360 000,00
41220 Nycklar, lås	50 250,50	100 000,00
41300 Elmaterial	66 652,72	175 000,00
41400 Trävaror mm	1 468,80	0,00
41500 Färger, impregn.medel mm	0,00	20 000,00
41510 Kemikalier, dammbindning	273 303,27	480 000,00
41600 Golvbelägg. material	0,00	1 090 000,00
41610 Fönster	322,33	0,00
41630 VVS-material	25 649,16	0,00
41640 Trafikmärken, skyltar	18 589,40	0,00
41650 Rep, linor	415,44	0,00
41660 Slipmaterial, sandpapper	317,53	0,00
41670 Mindre verktyg	67 862,69	0,00
41680 Plantor, växter. frö mm	809,80	0,00
41690 Övrigt	1 384 452,65	0,00
41700 Övr förbrukningsmaterial	104 237,56	220 000,00
41720 Reservdelar	50 479,27	0,00
41730 Inköp verktyg, handredsk	7 441,13	0,00
46100 Husbyggnadsentreprenader	0,00	250 000,00
46110 Byggnadsarbeten,plåtarb	20 440,80	0,00
46280 Entr VA omv. byggmoms	1 578 830,00	0,00
46290 Övr. anl.entreprenad	0,00	50 000,00
46300 Köp av huvudverksamhet	0,00	3 150 000,00
46330 Köp verks övr företag	781 346,71	0,00
46340 Köp verks kommuner	49 275,00	0,00
46381 Köpt interna tjänst pers	696 043,75	0,00
46382 Köpta interna tjänst mask	20 684,25	0,00

46387	Köpta interna tjänster	687 465,73	0,00
46388	Köpt internt OH	3 563 739,06	3 588 000,00
46400	Vinterväghållning	72 033,38	0,00
46420	Spolning av ledning	463 104,07	310 000,00
46430	Entreprenad sop o slam	479 614,37	537 000,00
46490	Övriga entreprenader	230 820,25	650 000,00
46500	Transporter	402 480,99	50 000,00
46510	Transport deponi	3 680,47	0,00
46560	Container	5 127,95	0,00
47000	Konsulttjänster	0,00	350 000,00
47030	VA, VVS- o plankonsulter	1 796 101,73	150 000,00
47110	Juridisk konsult	17 050,50	0,00
50210	Ordinarie lön	1 560 779,29	1 659 000,00
50220	Vikarier	24 276,00	76 000,00
50240	Övertid	156 957,99	109 000,00
50250	OB tid	0,00	2 000,00
50260	Beredskapers/jour	142 209,78	0,00
50312	Telefonkonsultation bered	1 400,00	0,00
50313	Utryckningsers beredskap	7 200,00	0,00
51110	Semsterlön	79 945,61	22 000,00
51210	AB sjuklön	-19 346,95	0,00
51400	Löneskuld	-20 451,18	0,00
51500	Semesterlöneskuld	-79 513,44	0,00
55210	Bilersättning skattefri	0,00	2 000,00
55220	Bilersättning skattepl	0,00	3 000,00
56110	Arb giv avg lön o ers	775 803,16	751 000,00
58110	Kurs- o konferensavgifter	58 199,04	0,00
58310	Friskvård o fritidsverks	182,78	0,00
58710	Personalrepresentation	2 064,18	0,00
58900	Övriga personalkostnader	272,44	0,00
58910	Uppvaktning, gåva	2 260,00	0,00
60100	Lokalhyror H-fors Kommun	75 625,00	85 000,00
60570	Serviceavtal	37 658,11	10 000,00
61100	Leasing arbetsmaskiner	0,00	10 000,00
61110	Korttidshyra maskiner	10 900,50	0,00
61210	Korttidshyra inventarier	57 783,30	20 000,00
61430	Korttidshyra bilar,tr.med	146 564,00	0,00
62100	Elektricitet	4 482 071,88	2 600 000,00
62120	Nyanslutning el	30 000,00	0,00
62600	Bensin	0,00	5 000,00
62620	Smörjmedel	2 817,70	0,00
62640	Svetsgas	1 912,34	0,00
62690	Övr drivmedel	1 027,20	0,00
62810	Förbrukningsavg renhålln	5 863,17	10 000,00
62820	Förbrukningsavgifter Slam	752,00	5 000,00
64100	Föbrukningsinventarier	0,00	5 000,00
64160	Städutrustning	1 132,73	0,00
64520	Apoteksvaror	3 072,00	0,00
64600	Elmaterial	66,38	15 000,00
64630	Pappersvaror	661,73	0,00

64640	Tvätt, rengöringsmedel	2 035,03	0,00
64800	Skyddskläder, skor	21 289,47	25 000,00
64890	Övr skyddsutrustning	3 099,52	0,00
64900	Övr förbr.inv o förb.mtrl	0,00	15 000,00
64990	Övr förbrukningsmaterial	7 919,37	10 000,00
65100	Kontorsmaterial	1 884,86	5 000,00
66000	Reparation och underhåll	0,00	200 000,00
66010	Rep o underhåll av invent	150 679,25	50 000,00
66030	Rep, underhåll maskiner	28 557,25	0,00
66100	Tvätt, lagning	8 459,95	10 000,00
67430	Licensavtal	0,00	10 000,00
67910	Lab tjänster	178 742,43	210 000,00
68100	Teleavgift växel	0,00	50 000,00
68110	Teleavgift för direkttel	5 580,00	0,00
68120	Teleavg för larmanläggning	13 917,32	0,00
68130	Mobiltelefon, minicall	10 370,42	0,00
68300	Datakommunikation	6 750,31	20 000,00
68500	Porto	387,62	0,00
70510	Hotell o logi, Sverige	745,61	0,00
73100	Egendomsförsäkring	87 676,12	65 000,00
73200	Självrisker	0,00	50 000,00
73210	Skadestånd intrångsersätt	63 596,00	0,00
73220	Skadeståndskrav	870 008,00	0,00
73500	Kundförluster	2 184,42	0,00
73510	Befarade kundförluster	35 386,00	0,00
76110	Föreningsavg/medlemsavg	47 086,00	50 000,00
76190	Övrig avgifter	1 000,00	0,00
76400	Förätningsavgift	375,00	110 000,00
76440	Tillsynsavgifter	94 194,00	0,00
76450	Bygglov	14 090,00	0,00
76460	Besiktning anläggning	77 551,50	0,00
79300	Avskr enl pl mask o inv	0,00	20 000,00
85250	Kapitalkostnad Kommun	3 896 957,16	3 900 000,00
85990	Övr finansiella kostnader	189,00	0,00
		1 512 670,92	-500 000,00

Kommunstyrelsen

Beslut om prislista för vatten och avlopp i Hällefors kommun 2025, dnr KS 24/00204

Beslutsunderlag

Protokollsutdrag från Tekniska nämndens sammanträde, 2024-09-20, § 90
Prislista Vatten och Avlopp 2025, Hällefors kommun

Ärendet

Tekniska nämnden har inkommit med förslag till prislista Vatten och Avlopp för Hällefors kommun 2024. Tekniska nämnden behandlade ärendet på sitt sammanträde 2024-09-20. Prislistan behöver antas i kommunfullmäktige.

Prislistan innehåller avgifter som inte kan tas ut i VA-taxan. Taxan för 2025 är kompletterad med avgift för Permanent vatten från privat brandpost och Mottagningsavgift för externt slam vid avloppsreningsverk.

Ekonomisk konsekvensanalys

Avgift för arbetstid och fast avgift är höjda med 1,1 % enligt inflation (SKR), avgift per kbm följer pris för vatten/spillvatten i förslaget till VA-taxa 2025.

Facklig samverkan

Information och samverkan sker innan ärendet behandlas i kommunstyrelsen.

Förvaltningens förslag till beslut

Anta prislista Vatten och Avlopp 2025, Hällefors kommun.

Prislista för Vatten och Avlopp ska gälla från och med 2025-01-01.

Under allmänna utskottets behandling av ärendet informerar nämnd- och utredningssekreterare Malin Bergkvist om att ärendet kommer att föredras i kommunstyrelsen.

Allan Myrtenkvist (S), ledamot i tekniska nämnden, föredrar kortfattat.

Ordförande Cecilia Albertsson (M) ställer bifall mot avslag på förvaltningens

förslag till beslut under proposition och finner att allmänna utskottet bifaller förvaltningens förslag till beslut.

Allmänna utskottets förslag till kommunstyrelsen

Anta prislista Vatten och Avlopp 2025, Hällefors kommun.

Prislista för Vatten och Avlopp ska gälla från och med 2025-01-01.

§	Ärende
90	Hällefors AT-2024-121, Förslag till beslut om Prislista för vatten och avlopp 2025 Hällefors kommun

Dnr AT-2024-121

Beslut

Tekniska nämnden föreslår kommunfullmäktige i Hällefors kommun att anta förslag till prislista för vatten/avlopp 2025.

Ärende

I förslaget till prislistan för 2025 som avser avgifter som inte kan tas ut i VA-taxan, är kompletterad med avgift för Permanent vatten från privat brandpost och Mottagningsavgift för externt slam vid avloppsreningsverk.

Avgift för arbetstid och fast avgift är höjda med 1,1% enligt inflation (SKR), avgift per kbm följer pris för vatten/spillvatten i förslaget till VA-taxa 2025.

Förslag till beslut

Förvaltningen föreslår nämnden besluta att föreslå kommunfullmäktige i Hällefors kommun att anta förslag till prislista för vatten/avlopp 2025.

Beslutsgång

Ordförande frågar om nämnden kan besluta enligt liggande förslag och finner så beslutat.

För åtgärd

Kommunfullmäktige Hällefors kommun.

Bilagor

Prislista Vatten och Avlopp 2025, Hällefors kommun.

Prislista Vatten och Avlopp 2025, Hällefors kommun

Avgifter är angivna i svenska kronor och belagda med lagstadgad mervärdesskatt.

Tjänst	Avgift
Arbets tid per timme	835,00
Tillfälligt vatten från kommunal brandpost	
Fast avgift per tillfälle	887,00
Pris per m ³	37,00
Permanent vatten från privat brandpost	
Fast avgift per år	20 877,00
Pris per m ³	14,80
Mottagningsavgift för externt slam vid avloppsreningsverk, pris per m ³	282,00

Kommunstyrelsen

Beslut om Avfallstaxa för Hällefors kommun 2025, dnr KS 24/00203

Beslutsunderlag

Avfallstaxa Hällefors kommun, startdatum 2025-01-01
Protokollsutdrag Tekniska nämnden 2024-09-20 § 85

Ärendet

Enligt miljöbalken 1998:802 27 kap får kommunen meddela föreskrifter om att avgift ska betalas för insamling, transport, återvinning och bortskaffande av avfall. Tekniska nämnden har inkommit med förslag till avfallstaxa för Hällefors kommun 2025. Tekniska nämnden behandlade ärendet på sitt sammanträde 2024-09-20. Taxorna behöver antas av kommunfullmäktige.

Hällefors kommun har haft överskott i avfallsfonden som täckt tidigare års minusresultat, men med anledning av de stora kostnadsökningar som verksamheten haft de senaste åren har fonden minskat och beräknas efter år 2025 vara negativ. Målsättningen är att avfallsfondens resultat ska återföras kollektivt inom en treårsperiod.

Under 2025 kommer småhus och fritidshus att få en förändring av insamlings-systemet, Hällefors kommun kommer efter Tekniska nämndens beslut TKN §81/23 2023-11-17 att införa fastighetsnära insamling av förpackningar och returpapper i enlighet med förordning (2022:1274) om producentansvar för förpackningar. Insamlingen kommer att ske via så kallad färgsortering.

I taxedokumentet har en del begrepp ändrats, bland annat har "villa" bytts ut mot "småhus" för att likna Naturvårdsverkets definition samt att "fast avgift" har förtydligats jämfört med tidigare taxedokument, detta bör leda till ett tydligare och rättvisare avgifts uttag. Det vanligaste abonnemanget för ett småhus och fritidshus har döpts till "standard" samt att tabellerna som visar årspriset redovisar ett totalt årspris inklusive en fast avgift.

Barnkonsekvensanalys

Hänsyn till barnkonventionen har tagits genom att avfallshantering är en förutsättning för att människor ska bo i sina bostäder idag och under lång tid framöver.

Ekonomisk konsekvensanalys

Med de prognoser och den kunskap som finns idag kommer den ekonomiska konsekvensen av förslaget vara att Hällefors kommuns avfallshantering kommer att redovisa ett negativt resultat i avfallsfonden efter 2025 års bokslut, där fonden ska återställas till kollektivet inom en treårsperiod.

Under flera år har avfallsverksamheten i Hällefors kommun redovisat ett negativt resultat vilket har reglerats mot avfallsfonden, som vid ingången av 2024 var 2 370 tusentals kronor, även för verksamhetsåret 2024 beräknas ett negativt resultat att redovisas och efter bokslut 2024 beräknas fonden vara negativ. Målsättningen är att fonden ska vara återställd inom en treårsperiod, vilket bör ske år 2027. Det planerade resultatet för avfallsfonden 2025 är -2 569 tusentals kronor. För att nå det beräknade resultatet behöver intäktsramen ökas med 3 264 tusentals kronor och omfattar totalt 15 974 tusentals kronor.

Förändringen av intäktsramen består bland annat av att tidigare års underskott finansierats av den positiva avfallsfonden, att omvärldsläget med ökade priser på transporter och material påverkar avfallsverksamheten samt att mat och restavfall måste sorteras av hushållen och samlas in separat från varandra. Att separera mat- och restavfall bidrar till att både växtnäring och energi tas tillvara, vilket följer avfallsplanens andra inriktningsmål men det leder även till en dyrare hantering med bland annat fler kärl som ska ställas ut med fler kärltömningar som följd.

Med anledning av den förändring av insamlingssystemet som ska ske så blir jämförelser av kostnader mot tidigare år otydligt, efter införandet av fastighetsnära insamling av förpackningar så tillhandahåller kommunen en annan tjänst än tidigare. Det som går att jämföra är vad en fastighetsägare 2024 betalat för vad som kallats för ett "normalabonnemang" det vill säga hämtning av matavfall och restavfall i 140 liters kärl varannan vecka mot det nya "Standard 140" där fastighetsägare får hämtning av matavfall, restavfall och förpackningar. 2024 års normalabonnemang inklusive en fast avgift var 1570 kr mot 2025 års Standard 140 som föreslås kosta 2241 kr inklusive en fast avgift och moms, en ökad kostnad för hushållet med 671 kr per år eller 55,91 kr per månad.

Kostnaden för tömning av enskilt avlopp, kommer att öka pga. höjda mottagningsavgifter med 30% och beräknad indexhöjning med 3,9% av entreprenörpriserna.

Facklig samverkan

Information och samverkan sker innan ärendet behandlas i kommunstyrelsen.

Förvaltningens förslag till beslut

Anta avfallstaxa Hällefors kommun.

Taxan ska gälla från och med 2025-01-01.

Under allmänna utskottets behandling av ärendet informerar nämnd- och utredningssekreterare Malin Bergkvist om att ärendet kommer att föredras i kommunstyrelsen och kommunchef Veronica Svensson om att förändringar inom avfallsområdet kommer att behandlas på kommande KNÖL-KS.

Allan Myrtenkvist (S), ledamot i tekniska nämnden, föredrar kortfattat.

Ordförande Cecilia Albertsson (M) ställer bifall mot avslag på förvaltningens förslag till beslut under proposition och finner att allmänna utskottet bifaller förvaltningens förslag till beslut.

Allmänna utskottets förslag till kommunstyrelsen

Anta avfallstaxa Hällefors kommun.

Taxan ska gälla från och med 2025-01-01.

§	Ärende
85	Hällefors AT-2024-109, Förslag till beslut om Avfallstaxa Hällefors 2025

Dnr AT-2024-109

Beslut

Tekniska nämnden föreslår kommunfullmäktige i Hällefors kommun att anta förslag till Avfallstaxa 2025.

Ärende

Förslaget omfattar 142 olika taxor med varierande tjänster som alla syftar till avgiftsprinciperna i Miljöbalkens 27:e kapitel, avgifter. Taxan är miljöstyrande och uppmuntrar till en bättre sortering vilket bör leda till högre återvinning och minskade avfallsmängder samt att avgifterna tas ut för att finansiera verksamheten utan vinstmarginal.

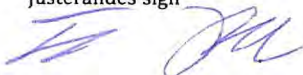
Hällefors kommun har haft överskott i avfallsfonden som täckt tidigare års minusresultat, med anledning av de stora kostnadsökningar som verksamheten haft de senaste åren har fonden minskat och beräknas efter 2025 vara negativ. Målsättningen är att avfallsfondens resultat ska återföras kollektivt inom en treårsperiod.

Under 2025 kommer småhus och fritidshus att få en förändring av insamlingssystemet, Hällefors kommun kommer efter Tekniska nämndens beslut TKN §81/23 2023-11-17 att införa fastighetsnära insamling av förpackningar och returpapper i enlighet med förordning (2022:1274) om producentansvar för förpackningar. Insamlingen kommer att ske via så kallad färgsortering. Införandet och utställning av kärl kommer ske succesivt och varje fastighetsägare som berörs kommer få separat information. I samband med att kärl för fastighetsnära insamling ställts ut på fastigheten övergår abonnemanget från nuvarande abonnemang till ett abonnemang med utsortering av förpackningar och kostnaden utgår från storleken på restavfallskärlet vid övergången. Om fastigheten inte har separat utsortering av matavfall kommer även detta att ändras, vilket följer avfallsförordningen (2020:614). Efter att fastighet fått utrustning för att sortera förpackningar och matavfall är det obligatoriskt för fastighetsägare att använda systemen på de sätt som kommunen föreskriver.

Färgsortering kommer även att införas vid vissa mindre flerbostadshus som främst ligger utanför tätorter och att Samhällsbyggnadsförvaltningen bedömer dessa som lämpliga för färgsortering.

Efter förändringen av abonnemanget kommer tömningsintervall för småhus och fritidshus att ske var fjärde vecka för restavfall, var fjärde vecka för förpackningar och varannan vecka för matavfall.

I taxedokumentet har en del begrepp ändrats, bland annat har "villa" bytts ut mot "småhus" för att likna Naturvårdsverkets definition samt

att "fast avgift" har förtydligats jämfört med tidigare taxedokument, detta bör leda till ett tydligare och rättvisare avgiftsuttag.

Det vanligaste abonnemanget för ett småhus och fritidshus har döpts till "standard" samt att tabellerna som visar årspriset redovisar ett totalt årspris inklusive en fast avgift.

Under flera år har avfallsverksamheten i Hällefors kommun redovisat ett negativt resultat vilket har reglerats mot avfallsfonden, som vid ingången av 2024 var 2 370 tkr, även för verksamhetsåret 2024 beräknas ett negativt resultat att redovisas och efter bokslut 2024 beräknas fonden vara negativ. Målsättningen är att fonden ska vara återställd inom en treårsperiod vilket bör ske 2027. Det planerade resultatet för avfallsfonden 2025 är -2 569 tkr.

För att nå det beräknade resultatet behöver intäktsramen ökas med 3 264 tkr och omfattar totalt 15 974 tkr.

Förändringen av intäktsramen består bland annat av att tidigare års underskott finansierats av den positiva avfallsfonden, att omvärldsläget med ökade priser på transporter och material påverkar avfallsverksamheten samt att mat och restavfall måste sorteras av hushållen och samlas in separat från varandra. Att separera mat- och restavfall bidrar till att både växtnäring och energi tas tillvara, vilket följer avfallsplanens andra inriktningsmål men det leder även till en dyrare hantering med bland annat fler kärl som ska ställas ut med fler kärltömningar som följd.

Förutsättningar för att ekonomiskt miljöstyra mot utsortering av matavfall är inte längre gångbar eftersom utsortering är obligatoriskt, effekten av detta är att Hällefors kommun inte längre har kvar "Blandat avfall" och att skillnaden mellan abonnemangen blir främst kärldimension. För den som kan omhänderta sitt matavfall på den egna fastigheten finns även möjlighet till hemkompost.

Med anledning av den förändring av insamlingssystemet som ska ske så blir jämförelser av kostnader mot tidigare år otydligt, efter införandet av fastighetsnära insamling av förpackningar så tillhandahåller kommunen en annan tjänst än tidigare. Det som går att jämföra är vad en fastighetsägare 2024 betalat för vad som kallas för ett "normalabonnemang" det vill säga hämtning av matavfall och restavfall i 140 liters kärl varannan vecka mot det nya "Standard 140" där fastighetsägare får hämtning av matavfall, restavfall och förpackningar. 2024 års normalabonnemang inklusive en fast avgift var 1570 kr mot 2025 års Standard 140 som föreslås kosta 2241 kr inklusive en fast avgift och moms, en ökad kostnad för hushållet med 671 kr per år eller 55,91 kr per månad.

I förslaget justeras den fasta avgiften:

Småhus höjs från 810 kr till 1220 kr/lägenhet (+ 410 kr/lägenhet)

Fritidshus höjs från 660 kr till 1110 kr/lägenhet (+450 kr/lägenhet)
Flerbostadshus höjs från 550 kr till 960 kr/lägenhet (+410 kr/lägenhet)
Verksamhet höjs från 390 kr till 800 kr/verksamhet
(+410 kr/verksamhet).

Förslaget innebär att efter att kärl för färgsortering ställts ut kommer:
Årsavgiften för ett småhus med ett 140 l kärl och hämtning varannan
vecka av matavfall, var fjärde vecka av restavfall samt förpackningar
inkl. en fast avgift, höjas från 1 570 kr/år till 2 241 kr/år (+671 kr/år).

Årsavgiften för ett fritidshus med ett 140 l kärl och hämtning varannan
vecka av matavfall, var fjärde vecka av restavfall samt förpackningar
inkl. en fast avgift, höjs från 1 137 kr/år till 1 749 kr/år (+612 kr/år).

Årsavgiften för ett flerfamiljshus (enligt Nils Holgersson*) med
hämtning av matavfall/restavfall höjs från 18 543 kr/år till
31 908 kr/år (+13 365 kr/år).

Tilläggsavgifterna ex Kärltvätt, Budad tömning mm höjs med 1,1%.

Kostnaden för tömning av enskilt avlopp, kommer att öka pga. höjda
mottagningsavgifter med 30% och beräknad indexhöjning med 3,9% av
entreprenörspriserna.

Förslaget innebär att:

Avgifter för tömning av enskilt avlopp enligt körturlista upp till 4 m3
och inkl. 20 meter slang, höjs från 1 380 kr/tömning till
1 800 kr/tömning (+420 kr/tömning).

Avgiften för en extra tömning inom 7 dagar upp till 4 m3 och inkl.
20 meter slang, höjs från 2 360 kr/tömning till 2 790 kr/tömning
(+430 kr/tömning).

Avgiften för en extra tömning inom 48 timmar upp till 4 m3 och inkl. 20
meter slang, höjs från 2 930 kr/tömning till 3 500 kr/tömning (+430
kr/tömning).

Tillägg för större volym (utöver 4 m3), höjs från 310 kr/m3 till
410 kr/m3 (+100 kr/m3).

Tillägg för slangdragning (utöver 20 meter), höjs från 14 kr/m till
16 kr/m (+100 kr/m3).

Framkörningsavgift om tömning inte kunnat ske, är oförändrad
940 kr/tillfälle.

Alla priser redovisas inkl. moms.

*(Sedan 1996, dvs. för 27:e året, ger Nils Holgersson-gruppen, med representanter från HSB Riksförbund, Hyresgästföreningen Riksförbundet, Riksbyggen och SABO, ut rapporten "Fastigheten Nils Holgerssons underbara resa genom Sverige". Här redovisas fakta om prisnivåer och prisskillnader som finns mellan olika kommuner för sophämtning, VA, el och fjärrvärme).

Förslag till beslut

Förvaltningen föreslår nämnden att föreslå kommunfullmäktige i Hällefors kommun att anta förslag till Avfallstaxa 2025.

Beslutsgång

Ordförande frågar om nämnden kan besluta enligt liggande förslag och finner så beslutat.

Konsekvenser

Med de prognoser och den kunskap som finns idag kommer den ekonomiska konsekvensen av förslaget vara att Hällefors kommuns avfallshantering kommer att redovisa ett negativt resultat i avfallsfonden efter 2025 års bokslut, fonden ska återställas till kollektivet inom en treårsperiod.

Barnkonventionen

Hänsyn till barnkonventionen har tagits genom att avfallshantering är en förutsättning för att människor ska bo i sina bostäder idag och under lång tid framöver.

Meddelas för åtgärd:

Kommunfullmäktige i Hällefors kommun.

Avfallstaxa Hällefors kommun

Gäller från och med 2025-01-01

Antagen av kommunfullmäktige 2024-xx-xx

Innehållsförteckning

Inledande bestämmelser.....	3
Fast avgift.....	3
Rörlig avgift.....	3
Förpackningar och returpapper.....	3
Farligt avfall	3
Avgiftsskyldighet och betalning	4
Abonnentens åliggande	4
Gemensamt hämtställe	4
Tillämpning	4
Förändring av insamlingssystem.....	4
Småhus utan förpackningsinsamling.....	5
Småhus med förpackningsinsamling	6
Fritidshus utan förpackningsinsamling	7
Fritidshus med förpackningsinsamling.....	8
Flerbostadshus.....	9
Flerbostadshus med markbehållare upp till 5000 liter	10
Flerbostadshus med förpackningsinsamling	11
Verksamhet	12
Tilläggsavgifter	13
Slamtömningsavgifter	14

Inledande bestämmelser

Taxan grundar sig på avgiftsprinciperna i Miljöbalken, kap. 27 Avgifter. Taxan är miljöstyrande och uppmuntrar till en bättre sortering vilket bör leda till högre återvinning och minskade avfallsmängder.

Avgifterna tas ut för att finansiera verksamheten utan vinstmarginal.

För hämtning med andra metoder än de som är beskrivna i denna avfallstaxa eller där förhållandena väsentligt avviker från vad som är normalt får kommunen besluta om särskilda avgifter i enlighet med grunderna för denna avfallstaxa och de grunder som anges i 27 kap 5§ miljöbalken.

Fast avgift

Den fasta avgiften tas ut per lägenhet eller verksamhet inom fastigheten, med lägenhet avses den del av en- och tvåfamiljshus, fritidshus eller flerbostadshus som är avsedd att bo i samt att den är avskild från andra eventuella lägenheter.

Fasta avgiften ska täcka kostnader för återvinningscentraler, avfallsplanering, administration, farligt avfall, avfallsförebyggande åtgärder, återanvändning och information.

Hällefors kommun har inte skyldighet att ta emot grovavfall från verksamheter därav är den fasta avgiften för verksamheter annan än för en- och tvåfamiljshus, fritidshus eller flerbostadshus. Företag och verksamheter har möjlighet att nyttja återvinningscentralen för att lämna sorterat grovavfall mot kostnad som framgår av prislista för återvinningscentral.

Rörlig avgift

Den rörliga avgiften är kommunens ersättning för insamling, transport och behandling av kommunalt avfall samt avfall under kommunalt ansvar. Avgiften påverkas bland annat av abonnemangsval, antal behållare, behållarvolym, hämtningsintervall och dragavstånd.

Avgifter för de tilläggstjänster som omfattas av det kommunala renhållningsansvaret är helt eller delvis kommunens ersättning för insamling, transport och behandling.

Förpackningar och returpapper

Hällefors kommun ansvarar för insamlingen av hushållens förpackningsavfall och returpapper.

Hällefors kommun kommer att införa fastighetsnära insamling av returpapper plast-, pappers-, och metallförpackningar vid småhus och fritidshus under 2025. För övrig insamling av förpackningar eller returpapper får endast kommunen, eller företag godkända av kommunen erbjuda så kallad fastighetsnära insamling av förpackningar och returpapper. Kostnader för insamling av förpackningar från småhus och fritidshus framgår av denna taxa.

Farligt avfall

Hällefors kommun ansvarar för insamling och behandling av farligt avfall som kommer från hushåll. Insamling sker via återvinningscentral och det är kostnadsfritt för hushåll att lämna. Företag och verksamheter har möjlighet att nyttja återvinningscentralen för att lämna farligt avfall mot kostnad som framgår av prislista för återvinningscentral.

Avgiftsskyldighet och betalning

Fastighetsinnehavare har skyldighet att anlita kommunen eller av kommunen utsedd entreprenör och skall betala avgifter enligt denna taxa. Med fastighetsinnehavare avses den som äger en fastighet eller den som enligt 1 kap 5§ fastighetstaxeringslagen (1979:1152) ska anses som fastighetsägare.

Avfallstaxans avgifter ska betalas till Samhällsbyggnadsförvaltningen. Avgift tas ut enligt fastställd taxa. Betalningsskyldighet vid abonnemang föreligger även då avfall inte finns att hämta.

Avgifterna ska betalas enligt det debiteringsintervall som kommunen har bestämt.

Dröjsmålsränta utgår enligt räntelagen om avgiften inte är kommunen tillhanda senast fakturans förfallodag.

Lagstadgad mervärdesskatt ingår i de i taxan angivna beloppen.

Avgiften avser årspris i kronor, om inget annat anges.

Abonnentens åliggande

Fastighetsinnehavare är skyldig att lämna kommunalt avfall och returpapper till Samhällsbyggnadsförvaltningen enligt de bestämmelser som anges i kommunens lokala avfallsföreskrifter.

Abonnent ska snarast anmäla flytt eller ändring som berör abonnemang till Samhällsbyggnadsförvaltningen.

Gemensamt hämtställe

Gemensamt hämtställe kan tillämpas i mindre områden som exempelvis fritidshusområden där vändmöjlighet saknas och att Samhällsbyggnadsförvaltningen anser det lämpligt.

Vid gemensamt hämtställe delar flera i området på gemensamma kärl.

Fast avgift utgår per lägenhet samt rörlig avgift enligt taxa. Endast en fakturamottagare tillämpas vid gemensamt hämtställe.

Tillämpning

Frågor angående tillämpning och tolkning av renhållningstaxan följer tekniska nämndens delegationsordning.

Förändring av insamlingssystem

Under 2025 kommer småhus och fritidshus att få en förändring av insamlingssystemet, Hällefors kommun kommer efter Tekniska nämndens beslut TKN §81/23 2023-11-17 att införa fastighetsnära insamling av förpackningar och returpapper i enlighet med förordning (2022:1274) om producentansvar för förpackningar. Insamlingen kommer att ske via så kallad färgsortering. Införandet och utställning av kärl kommer ske succesivt och varje fastighetsägare som berörs kommer få separat information. I samband med att kärl för fastighetsnära insamling ställts ut på fastigheten övergår abonnemanget från nuvarande abonnemang till ett abonnemang med utsortering av förpackningar. Om fastigheten inte har separat utsortering av matavfall kommer även detta att ändras. Efter att fastighet fått utrustning för att sortera förpackningar och matavfall är det obligatoriskt för fastighetsägare att använda systemen på de sätt som kommunen föreskriver.

Färgsortering kommer även att införas vid vissa mindre flerbostadshus som främst ligger utanför tätorter och att Samhällsbyggnadsförvaltningen bedömer dessa som lämpliga för färgsortering.

Småhus utan förpackningsinsamling

Hämtning av restavfall och matavfall
Småhus, 1–2 lägenheter, hämtning året runt
Fast avgift, 1 220 kr

Abonnemang	Restavfall	Matavfall 140 liter	Årskostnad för abonnemang*
Var 4:e vecka 140	928 kr	93 kr	2 241 kr
Varannan vecka 140	928 kr	93 kr	2 241 kr
Varannan vecka 240	1 717 kr	93 kr	3 030 kr
Varannan vecka 370	2 841 kr	93 kr	4 154 kr

* I ovan presenterat årskostnad ingår en fast avgift.

Hämtning av restavfall
Småhus, 1–2 lägenheter, hämtning året runt
Fast avgift, 1 220 kr

Abonnemang	Restavfall	Matavfall Eget omhändertagande i hemkompost	Årskostnad för abonnemang*
Kvartal 140	814 kr	0 kr	2 034 kr
Var 4:e vecka 140	928 kr	0 kr	2 148 kr
Varannan vecka 140	928 kr	0 kr	2 148 kr
Varannan vecka 240	1 717 kr	0 kr	2 937 kr
Varannan vecka 370	2 841 kr	0 kr	4 061 kr

* I ovan presenterat årskostnad ingår en fast avgift.

Småhus med förpackningsinsamling

Hämtning av förpackningar*, restavfall och matavfall.
Småhus, 1–2 lägenheter, hämtning året runt
Fast avgift, 1 220 kr

Abonnemang	Förpacknings-kärl Var 4:e vecka 240 liter	Restavfall Var 4:e vecka	Matavfall Varannan vecka 140 liter	Årskostnad för abonnemang**
Standard 140	0 kr	140 liter 928 kr	93 kr	2 241 kr
Standard 240	0 kr	240 liter 1 717 kr	93 kr	3 030 kr
Standard 370	0 kr	370 liter 2 841 kr	93 kr	4 154 kr
Standard 510	0 kr	370+140 liter (2 kärl) 4 182 kr	93 kr	5 495 kr
Standard 610	0 kr	370+240 liter (2 kärl) 5 320 kr	93 kr	6 633 kr
Standard 740	0 kr	370+370 liter (2 kärl) 6 840 kr	93 kr	8 153 kr
Extra förpackningskärl	500 kr	0 kr	0 kr	500 kr

*Pappersförpackningar, plastförpackningar, metallförpackningar och tidningar.

** I ovan presenterat årskostnad ingår en fast avgift.

Hämtning av förpackningar* och restavfall.
Småhus, 1–2 lägenheter, hämtning året runt
Fast avgift, 1 220 kr

Abonnemang	Förpacknings-kärl Var 4:e vecka 240 liter	Restavfall Var 4:e vecka	Matavfall Eget omhändertagande i hemkompost	Årskostnad för abonnemang**
Hemkompost 140	0 kr	140 liter 928 kr	0 kr	2 148 kr
Hemkompost 240	0 kr	240 liter 1 717 kr	0 kr	2 937 kr
Hemkompost 370	0 kr	370 liter 2 841 kr	0 kr	4 061 kr
Hemkompost 510	0 kr	370+140 liter (2 kärl) 4 182 kr	0 kr	5 402 kr
Hemkompost 610	0 kr	370+240 liter (2 kärl) 5 320 kr	0 kr	6 540 kr
Hemkompost 740	0 kr	370+370 liter (2 kärl) 6 840 kr	0 kr	8 060 kr
Extra förpackningskärl	500 kr	0 kr	0 kr	500 kr

*Pappersförpackningar, plastförpackningar, metallförpackningar och tidningar.

** I ovan presenterat årskostnad ingår en fast avgift.

Fritidshus utan förpackningsinsamling

Hämtning av restavfall och matavfall
Fritidshus, hämtning sker mellan vecka 18–42
Fast avgift, 1 110 kr

Abonnemang	Restavfall	Matavfall 140 liter	Årskostnad för abonnemang*
Var 4:e vecka 140	572 kr	67 kr	1 749 kr
Varannan vecka 140	572 kr	67 kr	1 749 kr
Varannan vecka 240	1 058 kr	67 kr	2 235 kr
Varannan vecka 370	1 750 kr	67 kr	2 927 kr
Varannan vecka 660	3 235 kr	67 kr	4 412 kr

* I ovan presenterat årskostnad ingår en fast avgift.

Hämtning av restavfall
Småhus, hämtning sker mellan vecka 18–42
Fast avgift, 1 110 kr

Abonnemang	Restavfall	Matavfall Eget omhändertagande i hemkompost	Årskostnad för abonnemang*
Kvartal 140	543 kr	0 kr	1 653 kr
Var 4:e vecka 140	572 kr	0 kr	1 682 kr
Varannan vecka 140	572 kr	0 kr	1 682 kr
Varannan vecka 240	1 058 kr	0 kr	2 168 kr
Varannan vecka 370	1 750 kr	0 kr	2 860 kr
Varannan vecka 660	3 235 kr	0 kr	4 345 kr

* I ovan presenterat årskostnad ingår en fast avgift.

Fritidshus med förpackningsinsamling

Hämtning av förpackningar*, restavfall och matavfall.

Fritidshus, hämtning sker mellan vecka 18–42

Fast avgift, 1 110 kr

Abonnemang	Förpacknings- kärl Var 4:e vecka 240 liter	Restavfall Var 4:e vecka	Matavfall Varannan vecka 140 liter	Årskostnad för abonnemang**
Standard 140	0 kr	140 liter 572 kr	67 kr	1 749 kr
Standard 240	0 kr	240 liter 1 058 kr	67 kr	2 235 kr
Standard 370	0 kr	370 liter 1 750 kr	67 kr	2 927 kr
Standard 660	0 kr	660 liter 3 235 kr	67 kr	4 412 kr
Extra förpackningskärl	500 kr	0 kr	0 kr	500 kr

*Pappersförpackningar, plastförpackningar, metallförpackningar och tidningar.

** I ovan presenterat årskostnad ingår en fast avgift.

Hämtning av förpackningar* och restavfall.

Fritidshus, hämtning sker mellan vecka 18–42

Fast avgift, 1 110 kr

Abonnemang	Förpacknings- kärl Var 4:e vecka 240 liter	Restavfall Var 4:e vecka	Matavfall Eget omhändertagande i hemkompost	Årskostnad för abonnemang**
Hemkompost 140	0 kr	140 liter 572 kr	0 kr	1 682 kr
Hemkompost 240	0 kr	240 liter 1 058 kr	0 kr	2 168 kr
Hemkompost 370	0 kr	370 liter 1 750 kr	0 kr	2 860 kr
Hemkompost 660	0 kr	660 liter 3 235 kr	0 kr	4 345 kr
Extra förpackningskärl	500 kr	0 kr	0 kr	500 kr

*Pappersförpackningar, plastförpackningar, metallförpackningar och tidningar.

** I ovan presenterat årskostnad ingår en fast avgift.

Flerbostadshus

Hämtning av restavfall och matavfall
Flerbostadshus med fler än 2 lägenheter, hämtning året runt
Fast avgift, 960 kr per lägenhet

Abonnemang	Var 4:e vecka	Varannan vecka	1 ggr/vecka	2 ggr/vecka
Matavfall <i>Per lägenhet</i>		33 kr	33 kr	33 kr
Restavfall 140 liter <i>Per kärl</i>	1 002 kr	1 002 kr		
Restavfall 240 liter <i>Per kärl</i>	1 854 kr	1 854 kr	4 265 kr	
Restavfall 370 liter <i>Per kärl</i>	3 068kr	3 068 kr	7 056 kr	
Restavfall 660 liter <i>Per kärl</i>		5 671 kr	13 043 kr	37 429 kr

Hämtning tätare än varannan vecka beviljas av kommunen.

Hämtning av restavfall
Flerbostadshus med fler än 2 lägenheter, hämtning året runt
Fast avgift, 960 kr per lägenhet

Abonnemang	Var 4:e vecka	Varannan vecka	1 ggr/vecka	2 ggr/vecka
Matavfall <i>Eget omhändertagande i hemkompost</i>	0 kr	0 kr	0 kr	0 kr
Restavfall 140 liter <i>Per kärl</i>	1 002 kr	1 002 kr		
Restavfall 240 liter <i>Per kärl</i>	1 854 kr	1 854 kr	4 265 kr	
Restavfall 370 liter <i>Per kärl</i>	3 068 kr	3 068 kr	7 056 kr	
Restavfall 660 liter <i>Per kärl</i>		5 671 kr	13 043 kr	

Hämtning tätare än varannan vecka beviljas av kommunen.

Flerbostadshus med markbehållare upp till 5000 liter

Hämtning av restavfall och matavfall i markbehållare
Flerbostadshus med fler än 2 lägenheter, hämtning året runt
Fast avgift, 960 kr per lägenhet

Abonnemang	1 ggr/ vecka	2 ggr/vecka
Matavfall 0–5000 liter <i>Per markbehållare</i>	51 212 kr	76 818 kr
Restavfall 0–5000 liter <i>Per markbehållare</i>	51 212 kr	76 818 kr

Markbehållare tillhandahålls av fastighetsägaren.

Tömning av markbehållare beviljas av kommunen.

Tilläggsavgifter markbehållare	
Budad tömning av markbehållare, 0–5000 liter restavfall inom 48 tim helgfri vardag <i>Framkörning och tömning av 1st. markbehållare</i>	1 923 kr
Framkörningsavgift vid tömning av mer än 1st, markbehållare 48 tim helgfri vardag <i>Per tillfälle</i>	1 275 kr
Tömning av markbehållare 0–5000 liter restavfall <i>Per behållare, framkörningsavgift tillkommer</i>	648 kr

Flerbostadshus med förpackningsinsamling

Hämtning av förpackningar*, restavfall och matavfall där Samhällsbyggnadsförvaltningen valt att hämta förpackningar genom färgsortering

Flerbostadshus med fler än 2 lägenheter, hämtning året runt

Fast avgift, 960 kr per lägenhet

Abonnemang	Förpackningskärl Var 4:e vecka 240 liter	Restavfall Var 4:e vecka	Matavfall Varannan vecka 140 liter
Standard 140	0 kr	140 liter 1 002 kr	33 kr
Standard 240	0 kr	240 liter 1 854 kr	33 kr
Standard 370	0 kr	370 liter 3 068 kr	33 kr
Standard 660	0 kr	660 liter 5 671 kr	33 kr
Extra förpackningskärl	500 kr	0 kr	0 kr

*Pappersförpackningar, plastförpackningar, metallförpackningar och tidningar.

Hämtning av förpackningar* och restavfall där Samhällsbyggnadsförvaltningen valt att hämta förpackningar genom färgsortering

Flerbostadshus med fler än 2 lägenheter, hämtning året runt

Fast avgift, 960 kr per lägenhet

Abonnemang	Förpackningskärl Var 4:e vecka 240 liter	Restavfall Var 4:e vecka	Matavfall Eget omhändertagande i hemkompost
Hemkompost 140	0 kr	140 liter 1 002 kr	0 kr
Hemkompost 240	0 kr	240 liter 1 854 kr	0 kr
Hemkompost 370	0 kr	370 liter 3 068 kr	0 kr
Hemkompost 660	0 kr	660 liter 5 671 kr	0 kr
Extra förpackningskärl	500 kr	0 kr	0 kr

*Pappersförpackningar, plastförpackningar, metallförpackningar och tidningar.

Verksamhet

Hämtning av restavfall och matavfall
Verksamhet, året runt
Fast avgift, 800 kr per verksamhet

Abonnemang	Var 4:e vecka	Varannan vecka	1 ggr/vecka	2ggr/vecka
Matavfall och restavfall 140 liter <i>140 liter matavfall med hämtning varannan vecka, 140 liter restavfall med hämtning var 4:e vecka eller varannan vecka där Samhällsbyggnadsförvaltningen tillåter. Endast en kombination per verksamhet.</i>	1 095 kr	1 095 kr		
Matavfall och restavfall 240 liter <i>140 liter matavfall med hämtning varannan vecka, 240 liter restavfall med hämtning var 4:e vecka eller varannan vecka där Samhällsbyggnadsförvaltningen tillåter. Endast en kombination per verksamhet.</i>	1 947 kr	1 947 kr		
Matavfall <i>Per kärl</i>		682 kr	1 569 kr	4 503 kr
Restavfall 140 liter <i>Per kärl</i>	1 002 kr	1 002 kr		
Restavfall 240 liter <i>Per kärl</i>	1 854 kr	1 854 kr	4 265 kr	
Restavfall 370 liter <i>Per kärl</i>	3 068 kr	3 068 kr	7 056 kr	
Restavfall 660 liter <i>Per kärl</i>		5 671 kr	13 043 kr	37 429 kr

Hämtning tätare än varannan vecka beviljas av kommunen.

Hämtning av restavfall
Verksamhet, året runt
Fast avgift, 800 kr per verksamhet

Abonnemang	Var 4:e vecka	Varannan vecka	1 ggr/vecka	2ggr/vecka
Matavfall <i>Eget omhändertagande i hemkompost</i>		0 kr	0 kr	0 kr
Restavfall 140 liter <i>Per kärl</i>	1 002 kr	1 002 kr		
Restavfall 240 liter <i>Per kärl</i>	1 854 kr	1 854 kr	4 265 kr	
Restavfall 370 liter <i>Per kärl</i>	3 068 kr	3 068 kr	7 056 kr	
Restavfall 660 liter <i>Per kärl</i>		5 671 kr	13 043 kr	

Hämtning tätare än varannan vecka beviljas av kommunen.

Tilläggsavgifter

Tjänst	
Dragväg enligt föreskrifter om avfallshantering <i>Tas ut vid varje hämtningstillfälle per kärl och meter enkel väg</i>	7,70 kr
Felsorteringsavgift <i>Per kärl</i>	148 kr
Tvätt av kärl vid verksamheter och flerbostadshus <i>Per kärl och enligt Samhällsbyggnadsförvaltningens tidsplan</i>	230 kr
Extra säck vid ordinarie tömningstillfälle <i>Per säck, fastighetsägare håller med säck</i>	194 kr
Överfullt kärl <i>Per kärl</i>	102 kr
Framkörningsavgift vid tömning av mer än 1st-kärl 48 tim helgfri vardag <i>Per tillfälle</i>	638 kr
Tömning av kärl, 140 liter restavfall <i>Per kärl, framkörningsavgift tillkommer</i>	102 kr
Tömning av kärl, 240 liter restavfall <i>Per kärl, framkörningsavgift tillkommer</i>	163 kr
Tömning av kärl, 370 liter restavfall <i>Per kärl, framkörningsavgift tillkommer</i>	224 kr
Tömning av kärl, 660 liter restavfall <i>Per kärl, framkörningsavgift tillkommer</i>	332 kr
Budad tömning av latrin i engångsbehållare, upp till 15 kg <i>Per behållare. Utbytesbehållare tillhandahålls av Samhällsbyggnadsförvaltningen vid hämtningstillfälle</i>	1 137 kr
Engångsbehållare för latrin <i>Levereras till avfallsabonnemangets ordinarie hämtningsplats inom 4 veckor</i>	250 kr

Slamtömningsavgifter

Tjänst	
Tömning av brunn, tank eller minireningsverk Upp till 4 m ³ och inklusive 20 meter slang <i>Per brunn, tank eller minireningsverk</i>	1 800 kr
Volym över 4 m ³ <i>Per m³</i>	410 kr
Slang utöver 20 meter <i>Per meter</i>	16 kr
Låst lock <i>Per lock</i>	78 kr
Akut tömning inom 48 tim helgfri vardag <i>Per brunn, tank eller minireningsverk</i>	3 500 kr
Extra tömning inom 7 dagar helgfri vardag <i>Per brunn, tank eller minireningsverk</i>	2 790 kr
Framkörningsavgift vid utebliven tömning <i>Per tillfälle</i>	940 kr
Återfyllnad av brunn eller minireningsverk med 0–4 m ³ vatten <i>Per brunn eller minireningsverk. Endast i samband med tömning</i>	1 300 kr

Beslut om taxemodell för tillsyn och tillstånd enligt lagen (2010:1011) för brandfarliga och explosiva varor, dnr KS 24/00198

Beslutsunderlag

Sammanträdesprotokoll Direktionen för Bergslagens Räddningstjänst, sammanträdesdatum 2024-09-11

Bilaga 1. Beräkningsunderlaget för timtaxa, taxetabeller LSO och LBE i 2024 års prisnivå.

Ärendet

Bergslagens Räddningstjänst ser behov av att revidera taxor för tillsyn och tillstånd enligt Lagen om skydd mot olyckor (LSO) och Lagen om brandfarliga och explosiva varor (LBE). Lagstiftningen för avgift för tillsyn enligt lag om skydd mot olyckor har förändrats som också föranleder behov av reviderade taxor.

Bergslagens Räddningstjänst har tagit fram förslag på nya taxor. Revidering av taxorna för tillsyn enligt lag om skydd mot olyckor grundas bland annat på Riksdagens beslut om förändringar i lagen. Riksdagen har beslutat om ändring i lag om skydd mot olyckor som innebär att kommunen får ta betalt för tillsynen som helhet och inte enbart för tillsynsbesöket. Ändringen av lag om skydd mot olyckor trädde i kraft den 1 januari 2021. Generell översyn av tidsåtgång för respektive ärendetyp har genomförts för att bättre spegla nedlagd arbetstid.

Bergslagens Räddningstjänst föreslår fullmäktige i förbundskommunerna besluta att:

- Fastställa taxe-modell för tillsyn och tillstånd enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor och enligt lagen (2010:1011) för brandfarliga och explosiva varor, enligt bilaga att gälla från och med 2025-01-01.
- Taxorna räknas upp årligen i nivå med prisindex för kommunal verksamhet (PKV) från oktober föregående år. Första uppräknings sker 2025-01-01.
- Tillämpa SKR:s beräkningsmall för framräkning av handläggningskostnad per timme för framtida revideringar av handläggningskostnad för kommunala taxor avseende Lagen om

skydd mot olyckor (2003:778) och Lagen om brandfarliga och explosiva varor (2010:1011).

Kommunförvaltningen har inte gjort någon annan bedömning i ärendet än Bergslagens Räddningstjänst.

Ekonomisk konsekvensanalys

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har ett underlag för taxekonstruktion gällande tillsyn enligt lag om skydd mot olyckor samt tillsyn och tillstånd enligt lag om brandfarliga och explosiva varor. Bergslagens Räddningstjänst har valt att följa SKR:s underlag för taxekonstruktion. De föreslagna taxorna följer självkostnadsprincipen för respektive myndighetsområde enligt 2 kap. 6 § kommunallagen.

Taxan kan utformas enligt tre olika modeller; Timtaxa, Fast avgift eller utifrån ärendetyper. Den nu föreslagna taxan är utformad som en timtaxa i 2024 års prisnivå.

I bilaga 1 redovisas beräkningsunderlaget för timtaxa, taxetabeller LSO och LBE.

Förvaltningens förslag till beslut

Fastställa taxe-modell för tillsyn och tillstånd enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor och enligt lagen (2010:1011) för brandfarliga och explosiva varor, enligt bilaga att gälla från och med 2025-01-01.

Taxorna räknas upp årligen i nivå med prisindex för kommunal verksamhet (PKV) från oktober föregående år. Första uppräknings sker 2025-01-01.

Tillämpa SKR:s beräkningsmall för framräkning av handläggningskostnad per timme för framtida revideringar av handläggningskostnad för kommunala taxor avseende Lagen om skydd mot olyckor (2003:778) och Lagen om brandfarliga och explosiva varor (2010:1011).

Under allmänna utskottets behandling av ärendet föredrar kanslichef Åsa Rönnmark kortfattat.

Ordförande Cecilia Albertsson (M) ställer bifall mot avslag på förvaltningens förslag till beslut under proposition och finner att allmänna utskottet bifaller förvaltningens förslag till beslut.

Allmänna utskottets förslag till kommunstyrelsen

Fastställa taxe-modell för tillsyn och tillstånd enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor och enligt lagen (2010:1011) för brandfarliga och explosiva varor, enligt bilaga att gälla från och med 2025-01-01.

Taxorna räknas upp årligen i nivå med prisindex för kommunal verksamhet (PKV) från oktober föregående år. Första uppräknings sker 2025-01-01.

Tillämpa SKR:s beräkningsmall för framräkning av handläggningskostnad per timme för framtida revideringar av handläggningskostnad för kommunala taxor avseende Lagen om skydd mot olyckor (2003:778) och Lagen om brandfarliga och explosiva varor (2010:1011).

§ 19

Taxor och avgifter – Tillsyn LSO/LBE

Beslut

Direktionen för Bergslagens Räddningstjänst föreslår kommunfullmäktige i förbundskommunerna besluta att:

- Fastställa taxe-modell för tillsyn och tillstånd enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor och enligt lagen (2010:1011) för brandfarliga och explosiva varor, enligt bilaga att gälla från och med 2025-01-01.
- Taxorna räknas upp årligen i nivå med prisindex för kommunal verksamhet (PKV) från oktober föregående år. Första uppräknings sker 2025-01-01.
- Tillämpa SKR:s beräkningsmall för framräkning av handläggningskostnad per timme för framtida revideringar av handläggningskostnad för kommunala taxor avseende Lagen om skydd mot olyckor (2003:778) och Lagen om brandfarliga och explosiva varor (2010:1011).

Ärendebeskrivning

Bergslagens Räddningstjänst ser behov av att revidera taxor för tillsyn och tillstånd enligt lag om skydd mot olyckor och lag om brandfarliga och explosiva varor. Lagstiftningen för avgift för tillsyn enligt lag om skydd mot olyckor har förändrats som också föranleder behov av reviderade taxor.

Bergslagens Räddningstjänst har tagit fram förslag på nya taxor. Revidering av taxorna för tillsyn enligt lag om skydd mot olyckor grundas bland annat på Riksdagens beslut om förändringar i lagen. Riksdagen har beslutat om ändring i lag om skydd mot olyckor som innebär att kommunen får ta betalt för tillsynen som helhet och inte enbart för tillsynsbesöket. Ändringen av lag om skydd mot olyckor trädde i kraft den 1 januari 2021. Generell översyn av tidsåtgång för respektive ärendetyp har genomförts för att bättre spegla nedlagd arbetstid.

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har ett underlag för taxekonstruktion gällande tillsyn enligt lag om skydd mot olyckor samt tillsyn och tillstånd enligt lag om brandfarliga och explosiva varor. Bergslagens Räddningstjänst har valt att följa SKR:s underlag för taxekonstruktion. De föreslagna taxorna följer självkostnadsprincipen för respektive myndighetsområde enligt 2 kap. 6 § kommunallagen.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Sammanträdesprotokoll
Direktionen för Bergslagens Räddningstjänst

Sammanträdesdatum: 2024-09-11

Taxan kan utformas enligt tre olika modeller; Timtaxa, Fast avgift eller utifrån ärendetyper. Den nu föreslagna taxan är utformad som en timtaxa i 2024 års prisnivå.

I bilaga 1 redovisas beräkningsunderlaget för timtaxa, taxetabeller LSO och LBE.

Endast kommunfullmäktige kan besluta om taxor enligt lag om skydd mot olyckor och lag om brandfarliga och explosiva varor som ska gälla i den egna kommunen. Därmed önskar Bergslagens Räddningstjänst att respektive medlemskommuns kommunfullmäktige beslutar om nya taxor för tillsyn och tillstånd enligt lag om skydd mot olyckor samt lag om brandfarliga och explosiva varor.

Bilagor

Bilaga 1 – Beräkningsunderlaget för timtaxa, taxetabeller LSO och LBE i 2024 års prisnivå

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Kommunnamn	Bergslagens Räddningstjänst
Datum	2024-09-02
Upprättad av	Kristoffer Roden

Handläggningskostnad per timme LSO	1 263 kr
---	----------

Handläggningskostnad per timme LBE	1 263 kr
---	----------

Taxetabeller enligt LSO och LBE

Bergslagens Räddningstjänst

1 Taxor enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO)

Ärendetyp tillsyn		Avgift
1	Grundavgift tillsyn LSO, timtaxa för besöket tillkommer	6 315 kr
2	Grundavgift uppföljningstillsyn LSO, timtaxa för besöket tillkommer	2 526 kr
3	Tillsyn enskilda förhållanden LSO, timtaxa för besöket tillkommer	3 158 kr
4	Timtaxa för tillsynsbesök	1 263 kr

2 Taxor enligt lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor (LBE)

Ärendetyp tillsyn		Avgift
1	Grundavgift tillsyn LBE, timtaxa för besöket tillkommer	6 315 kr
2	Grundavgift uppföljningstillsyn LBE, timtaxa för besöket tillkommer	3 158 kr
3	Tillsyn enskilda förhållanden LBE, timtaxa för besöket tillkommer	3 789 kr
4	Timtaxa för tillsynsbesök	1 263 kr

3 Taxor enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO) och enligt lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor (LBE), vid samordnad tillsyn.

Ärendetyp, Tillsyn LSO		Avgift
1	Grundavgift tillsyn LSO och LBE, timtaxa för besöket tillkommer	6 947 kr
2	Grundavgift uppföljningstillsyn LSO och LBE, timtaxa för besöket tillkommer	3 158 kr
2	Tillsyn enskilda förhållanden LSO och LBE, timtaxa för besöket tillkommer	3 789 kr
4	Timtaxa för tillsynsbesök	1 263 kr

4 Taxor enligt lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor (LBE)

Ärendetyp tillstånd		Avgift
1	Försäljningsplats explosiva varor (Fyrverkeri, ammunition etc.)	7 894 kr
2	Förvaring av explosiv vara mindre omfattning < 60 kg	6 631 kr
3	Förvaring av explosiv vara större omfattning ≥60 kg	9 157 kr
4	Godkännande av föreståndare för explosiva varor	2 842 kr
5	Bensinstation obemannad	9 157 kr
6	Bensinstation bemannad	14 209 kr
7	Förvaring och hantering av brandfarliga varor i lösa behållare	7 894 kr
8	Förvaring och hantering av brandfarliga varor i en cistern och lösa behållare	12 946 kr
9	Förvaring och hantering av brandfarliga varor i flera cisterner och lösa behållare	17 998 kr
10	Mycket omfattande eller komplex förvaring och hantering av brandfarliga varor	23 050 kr
11	Mindre förändring av befintligt tillstånd	3 473 kr
12	Tillfällig hantering av brandfarlig vara	5 999 kr
13	Avslag av tillståndsansökan	3 473 kr

Taxorna gäller från och med 2016-XX-XX.

Avgift enligt denna taxa betalas av den där tillsyn, rengöring eller brandskyddskontroll skett eller den som ansökt om tillstånd mot faktura.

Betalas inte avgift vid i fakturan angiven förfallodag utgår dröjsmålsränta enligt räntelagen (1975:635) från förfallodagen tills betalning sker.

Avgiften beräknas efter den taxa som gäller när ärendet inkommer/startar.

1	Tidsuppskattning Tillsyn enligt Lagen om skydd mot olyckor (LSO)							
	Ärendetyp	Start av ärende (ej debiterbart LSO)	Förberedelse tillsynsbesök	Restid	Efterarbete tillsynsbesök	Beredning, beslut och avslut av ärende (ej debiterbart LSO)	Summa debiterbar tid	Avgift
1	Grundavgift tillsyn LSO, timtaxa för besöket tillkommer	0,5	1,5	1	2,5	2	5,00	6 315 kr
2	Grundavgift uppföljningstillsyn LSO, timtaxa för besöket tillkommer	0	0,5	1	0,5	0,5	2,00	2 526 kr
3	Tillsyn enskilda förhållanden LSO, timtaxa för besöket tillkommer	0	0,5	1	1	0,5	2,50	3 158 kr

1	Tidsuppskattning Tillsyn enligt lagen om brandfarliga och explosiva varor (LBE)							
	Ärendetyp	Start av ärende	Förberedelse tillsynsbesök	Restid	Efterarbete tillsynsbesök	Beredning, beslut och avslut av ärende	Summa debiterbar tid	Avgift
1	Grundavgift tillsyn LBE, timtaxa för besöket tillkommer		1	1	2,5	0,5	5,00	6 315 kr
2	Grundavgift uppföljningstillsyn LBE, timtaxa för besöket tillkommer		0,5	1	0,5	0,5	2,50	3 158 kr
3	Tillsyn enskilda förhållanden LBE, timtaxa för besöket tillkommer		0,5	1	1	0,5	3,00	3 789 kr

1	Tidsuppskattning samordnad tillsyn Tillsyn enligt Lagen om skydd mot olyckor (LSO) och tillsyn enligt lagen om brandfarliga och explosiva varor (LBE)							
	Ärendetyp	Start av ärende (ej debiterbart LSO)	Förberedelse tillsynsbesök	Restid	Efterarbete tillsynsbesök	Beredning, beslut och avslut av ärende (ej debiterbart LSO)	Summa debiterbar tid	Avgift
1	Grundavgift tillsyn LSO och LBE, timtaxa för besöket tillkommer	0	2	1	2,5	2	5,50	6 947 kr
2	Grundavgift uppföljningstillsyn LSO och LBE, timtaxa för besöket tillkommer	0	0,5	1	0,5	0,5	2,50	3 158 kr
2	Tillsyn enskilda förhållanden LSO och LBE, timtaxa för besöket tillkommer	0	0,5	1	1	0,5	3,00	3 789 kr

2	Tidsuppskattning							
	Tillstånd enligt lagen om brandfarliga och explosiva varor (LBE)							
Ärendetyp		Start av ärende -Registrering -Upprättande av ärende -Fördelning av ärende	Bereda -Inläsning -Tekniska villkor -Underhandskontakt -Platsbesök -Restid	Beslut -Upprätta beslut -Kvalitetsgranskning	Avsyrning/Efterarbete -Avsyningsbeslut(bevis) -Kvalitetsgranskning -Restid	Avslut av ärende -Beslut om avslut -Gallra -Arkivering	Summa tid	Avgift
1	Försäljningsplats explosiva varor (Fyrverkeri, ammunition etc.)	0,5	3	0,5	2	0,25	6,25	7 894 kr
2	Förvaring av explosiv vara mindre omfattning < 60 kg	0,5	2	0,5	2	0,25	5,25	6 631 kr
3	Förvaring av explosiv vara större omfattning ≥60 kg	0,5	4	0,5	2	0,25	7,25	9 157 kr
4	Godkännande av föreståndare för explosiva varor	0,5	1	0,5	0	0,25	2,25	2 842 kr
5	Bensinstation obemannad	0,5	4	0,5	2	0,25	7,25	9 157 kr
6	Bensinstation bemannad	0,5	8	0,5	2	0,25	11,25	14 209 kr
7	Förvaring och hantering av brandfarliga varor i lösa behållare	0,5	3	0,5	2	0,25	6,25	7 894 kr
8	Förvaring och hantering av brandfarliga varor i en cistern och lösa behållare	0,5	7	0,5	2	0,25	10,25	12 946 kr
9	Förvaring och hantering av brandfarliga varor i flera cisterner och lösa behållare	0,5	11	0,5	2	0,25	14,25	17 998 kr
10	Mycket omfattande eller komplex förvaring och hantering av brandfarliga varor	0,5	15	0,5	2	0,25	18,25	23 050 kr
11	Mindre förändring av befintligt tillstånd	0,5	1,5	0,5	0	0,25	2,75	3 473 kr
12	Tillfällig hantering av brandfarlig vara	0,5	1,5	0,5	2	0,25	4,75	5 999 kr
13	Avslag av tillståndsansökan	0,5	1,5	0,5	0	0,25	2,75	3 473 kr

Kommunstyrelsen

Beslut om Kommunstyrelsens verksamhetsplan 2025, dnr KS 24/00228

Beslutsunderlag

Kommunfullmäktiges beslut 2024-10-22 § 132
Sveriges Kommuner och Regioners cirkulär 24:23, vårproposition och
vårändringsbudgeten för år 2024
Sveriges Kommuner och Regioners cirkulär 24:43 planeringsförutsättningar
för åren 2024-2028
Förslag till kommunstyrelsens verksamhetsplan 2025 inkluderat budget 2025

Ärendet

Kommunstyrelsens förvaltning har arbetat med kommunstyrelsens verksamhetsplan för verksamhetsåret 2025 utifrån kommunfullmäktiges beslut gällande ”Strategisk planering för Hällefors kommun år 2025-2029 och budget för år 2025” samt de nya ekonomiska förutsättningar som gäller utifrån Sveriges kommuner och regioners (SKR:s) cirkulär. I planen ingår en beskrivning över kommunstyrelsens förvaltningsorganisation vad gäller uppdrag och verksamhet och ett förslag på drift och investeringsfördelning på budgetram som beslutats för kommunstyrelsen.

Förvaltningen har erhållit förslag från det politiska styret på verksamhetsmässiga resultatmål för verksamhetsåret 2025 utifrån kommunfullmäktiges fastställda verksamhetsmässiga inriktningsmål för mandatperioden. Till respektive resultatmål föreslås ett antal indikatorer då dessa är en viktig faktor för att kunna mäta måluppfyllelse i samband med del- och helårsbokslut. Förvaltningen kommer i efterhand att redovisa ett antal aktiviteter i en aktivitetsplan för att uppnå de uppsatta resultatmålen som också finns finansierade inom drift- och investeringsbudgeten.

Det nya antagna inriktningsmålet ”Kommunen har byggt vidare på sitt goda namn som måltidskommun” finns med i budgetförslag men förslag på resultatmål och indikator för uppföljning kommer presenteras senare då mer tid behövs för samverkan med besöksnäringen.

Ekonomisk konsekvensanalys

Ramen för driftverksamheten för kommunstyrelsen är beslutat att vara 537 727 tusentals kronor för år 2025. Förvaltningen kan konstatera att beslutad driftram inte räcker till för den verksamhet som kommer att

bedrivs under kommande året. Orsaken är att de riktade generella bidrag som tillfälligt funnits tre år inom äldreomsorgen helt försvinner år 2025. Minskade intäkterna uppgår totalt till 5,5 miljoner kronor som kommer hanteras under de tre kommande verksamhetsåren då det tar tid att ställa om verksamheten.

Budgeterade investeringsbeloppet för kommunstyrelsen är beslutat att vara 60 048 tusentals kronor för år 2025, inkluderat fastighetsinköp för två fastigheter. Förvaltningen kan konstatera att beslutad investeringsram inte räcker till för ett ytterligare fastighetsköp under år 2025 som är beslutat. Förvaltningen föreslår att kommunstyrelsen tilläggsbudgeteras med 3 147 tusentals kronor för att kunna följa det beslut som är taget vad gäller fastighetsinköp. Förvaltningen föreslår att tilläggsbudgeteringen för investeringar finansieras med ytterligare nyupplåning till att totalt uppgå till 35,5 miljoner kronor under verksamhetsåret 2025.

Förvaltningen kommer att återkomma med ett utredningsärende vad gäller investeringar avseende underhåll av Pihlskolan som ännu inte är klart och troligen kommer att kräva nyupplåning.

Facklig samverkan

Förslag till kommunstyrelsens verksamhetsplanen 2025 kommer att fackligt förhandlas innan ärendet behandlas i kommunstyrelsen.

Förvaltningens förslag till beslut

1. Kommunstyrelsens verksamhetsplan för verksamhetsåret 2025 antas.
2. Kommunstyrelsens planeringsreserv utgår år 2025.
3. Kommunförvaltningen får i uppdrag att informera och komplettera med förvaltningens aktivitetsplan för år 2025 i kommunstyrelsens verksamhetsplan år 2025.
4. Kommunstyrelsens resultatmål 2025 fastställs.
5. Kommunstyrelsen tilläggsbudgeteras med 3 147 tusentals kronor avseende investeringar år 2025.
6. Under år 2025 får nyupplåning ske med maximalt 35,5 miljoner kronor utifrån en investeringsnivå på 63 195 tusentals kronor och ett resultat på 1 368 tusentals kronor.

**HÄLLEFORS
KOMMUN**

Kommunstyrelsens verksamhetsplan 2025

Budget

2025

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	1
Kommunstyrelsens ordförande har ordet.....	2
Planerings- och uppföljningsprocessen.....	4
Allmän analys	5
Verksamhetsstyrning	16
Organisation.....	20
Uppdrag och verksamhet	24
Resultatmål	30
Aktivitetsplan.....	32
Driftbudget.....	35
Investeringsbudget.....	36

Kommunstyrelsens verksamhetsplan har producerats av Hällefors kommuns
kommunförvaltning i samarbete med övriga förvaltningar

Layout och sammanställning: Jessica Jansson ekonomichef
Foto: Tord Saxin

Kommunstyrelsens ordförande har ordet

Året som snart passerat har minst sagt varit omtumlande. Förutom det pågående kriget i Ukraina har vi nu ett krig mellan Israel och Palestina. Världsläget är oroligt och påverkar oss på många olika sätt i allra högsta grad. Den ekonomiska utvecklingen i omvärlden har stor påverkan för kommunens förutsättningar och Hälleforsbornas vardag.

Vi startade året 2024 med ett prognostiserat minusresultat på 35 miljoner kronor. Premiepensioner, lågkonjunktur, 11 timmars dygnsvila och räntepåslaget ställde till det. Vi beräknar att göra ett litet minus men inte så högt som vi befarade. Kommunens helårsprognos visar på -6,7 miljoner kronor per 2024-08-31. Omställningsarbetet har gett god effekt, men mycket har hänt och kommer hinna hända innan vi går mot årsbokslut. Kommunen har arbetat med omfattande åtgärder för att bromsa kostnadsutvecklingen och anpassa verksamheterna till de ekonomiska förutsättningar som råder utan att påverka kvaliteten. Stort innerligt tack till alla ni som varit inblandade i denna resa!

Trots det utmanande läget har det hänt mycket positivt i kommunen för 2024. Kommunen har beslutat att teckna ett projektavtal med Länsgården Fastigheter AB för genomförande av nybyggnation av lokaler för ett nytt vård- och omsorgsboende som beräknas färdigställas år 2027. Första spadtaget togs 2024-10-14.

Kommunen arbetar med en genomlysning av centrala processer och styrdokument inom vård och omsorg och ett omställningsarbete för hemtjänst pågår under verksamhetsåret 2024. Syftet är att kunna omfördela resurser för att på så sätt öka kvaliteten i det vårdnära arbetet och att förbättra arbetsmiljön för medarbetare. Samtidigt konstateras att utifrån den brukarundersökning som presenterades i inledningen av 2024 från Kolada har kommunen en av landets tryggaste hemtjänst med gott bemötande och nöjda brukare. Även inom särskilda boenden har kommunen tagit stora steg mot en högre brukarnöjdhet. Inom Socialtjänsten pågår ett arbete för att minska ekonomiskt bistånd och att stärka arbetet mot ungdomsarbetslösheten. Under första delåret 2024 har kostnaderna för ekonomiskt bistånd fortsatt att minska och så även gällande antalet hushåll i kommunen som uppbär bistånd i kommunen.

En ny organisation för anpassad grundskola har skapats i år så den bättre matchar det ökande behovet, vilket gör att eleverna i anpassad grundskola kommer få mer undervisning av behöriga lärare och därav ökad kvalitet. Från höstterminen 2024 har kommunens gymnasieskola Pihlskolan startat upp dels lokal idrottsutbildning (LIU) ishockey i samarbete med Hällefors Ishockeyklubb och dels gymnasial lärlingsanställning (GLA) på industritekniska programmet. Skolan har fått mycket positiv uppmärksamhet i samband med detta som kan vara en förklaring till att antalet elever i årskurs 1 ökat mot tidigare år.

Kommunens kulturskola har under perioden haft fortsatt stort deltagande, vilket är viktigt då forskningsstudier har visat att deltagande i kulturämnen kan förbättra barns koncentration, minne, problemlösningsförmåga och sociala färdigheter, vilket i sin tur har positiva effekter på deras lärande. Badhuset har fått utökade öppettider och vi erbjuder nu efter besökarens önskemål två pass vattengymnastik från och med i höst. Under perioden har ett antal specifika aktiviteter genomförts som Vårskrik och sommarkulturskola. Med ambitionen att etablera Hällefors som

en betydande kommun i Bergslagsregionen utgör kultur, idrott och fritidslivet en viktig resurs och självklar framgångsfaktor för hållbar utveckling i kommunen.

Beslut om hyresfritt för föreningar i Hurtigtorpet togs nyligen (Föreningarnas Hus). Kommunen försöker genom olika insatser underlätta och möjliggöra för föreningslivet genom exempelvis att erbjuda fem godkända lokaler att hyra för övernattningar i samband med cuper och turneringar, beslut om ett startbidrag för nystartande föreningar, beslut om sommarlovsaktiviteter i samverkan med bland andra föreningslivet där dryga tusentalet barn- och unga deltagit. Genom att säkerställa olika typer av föreningsstöd som föreningsbidrag, ”nolltaxa” och ändamålsenliga lokaler och anläggningar för det ideella föreningslivet så främjar det ett varierat och aktivt föreningsliv med arrangemang, tävlingar, motion och många intressanta platser att besöka, inte minst vad gäller friluftslivet.

Under året har arbetet fortsatt gällande utvecklingsprojekt med Restaurang- och hotellhögskolan (RHS), med fokus på ökad lokal och regional samverkan, där kommunen är en nyckelaktör. Glädjande att notera är att det var fler sökande än tidigare.

Tillsammans med Hällefors Bostads AB har kommunen under en längre period arbetat med att ta fram förslag på finansiering för bolagets strategidokument. Syftet med dokumentet är att bolaget ska ha ”ett varierat utbud som följer en varierad efterfrågan över tid med stabil ekonomi”. Arbetet med att finansiera åtgärderna i bolagets strategidokument pågår i samverkan med bolaget. Hällefors Bostads AB har genom en tidigare heltäckande enkätundersökning anammat intresset för småskalig nyproduktion. Ett projekt har startats upp för att planera och utveckla Björkhagaområdet till ett fullskaligt seniorkvarter innehållande seniorbostäder för alla önskemål och behov.

Omfattande renovering av sanitetsbyggnaden vid Hurtigtorpets motionsanläggning pågår och kommer att vara klar under hösten 2024. Renoveringen omfattar bland annat ny belysning och ventilation, nya ytskikt och ändringar i planlösning för att förbättra tillgängligheten för funktionshindrade. Andra större investeringar som pågår är omläggning av tak på två byggnader på Klockarhagsskolan, vilket färdigställs under hösten 2024, vi ser även över kommunens gatu- och VA-nät. Gårdarna vid förskoleområdet Lärkan i Hällefors tätort har uppgraderats under sommaren med nya lekredskap och en ny gångväg mellan förskolorna Lärkan 1 och Lärkan 3 har anlagts.

Gällande näringslivet är Hällefors kommun starkt beroende av alla företag, stora som små som bedriver verksamhet i kommunen. Att företagen är konkurrenskraftiga och har möjlighet att utvecklas och växa är en förutsättning för kommunens välbefinnande idag och i framtiden. För att kunna skapa ett gott företagsklimat krävs direkt dialog genom företagsbesök och träffar. Drygt 40 företagsbesök och träffar för dialog i olika former har genomförts under perioden januari till och med augusti, exempel på frågor som diskuterats är kompetensförsörjning, infrastruktur, investeringsstöd och diverse andra utvecklingsfrågor. Dialogen resulterar i synpunkter och konkreta förslag och hjälper för att skapa en förståelse för varandras uppdrag, dvs företag respektive offentlig förvaltning. I Svenskt Näringslivs klättrade vi mest i länet från plats 282 till plats 264. Inom Business Region Örebro (BRO) bedrivs ett gemensamt arbete för att locka investeringar och etableringar samt marknadsföra regionen för att locka hit talanger och kompetenser.

Gällande IT och kris- och beredskap är det mycket som händer. 2024 är vi nu på väg att slutföra bredbandsprojekt i Skåln, Örling och Kärvingeborn. På så sätt främjar vi inflyttande och

möjliggör i större utsträckning för folk att verka och bo i kommun. Vi har över tid samarbetat inom norra länsdelen för att kunna upprätthålla robust IT infrastruktur för bygdens bästa.

Kommunen har antagit en planeringsstrategi för mandatperioden som innebär främst framtagande av nytt bostadsförsörjningsprogram, vattentjänstplan, en översyn av utvecklingsområdet i Grythyttans tätort samt en lokaliseringsutredning av lämpliga platser för industri- och verksamhetsmark. Arbetet med ny detaljplan för Hällefors centrum pågår, där planhandlingar är under omarbetning utifrån de omfattande synpunkter som inkom under samrådsperioden. Synpunkterna arbetas in i uppdaterade samrådshandlingar och dessa förväntas vara klara till årsskiftet 2024/2025. Även ett gestaltungsprogram för platsen där Godtemplargården tidigare låg är under framtagande. Kommunen har sedan tidigare beslutat om upphävande del av områdesbestämmelsen för fritidsbebyggelse vid sjön Torrvarpen. Syftet med upphävandet är att möjliggöra för omvandling av fritids-bebyggelse till permanentbostäder. Vi valde att överklaga Länsstyrelsens beslut till Landsbygds- och infrastruktur--departementet. I höst kommer äntligen beslutet.

Mycket har hänt och kommer fortsätta hända, men vi behöver oförtrutet jobba vidare med att sätta kommun på kartan, för att få fler att välja att bo och verka här. Vi behöver skapa incitament som gör kommun i sin helhet mer attraktivt och det är ett arbete som pågår inom flera områden. Med kraft, energi och lyhördhet, kallt huvud och varmt hjärta är min övertygelse om att vi tillsammans kan föra kommunen framåt. Nu kör vi!

Cecilia Albertsson
Kommunstyrelsens ordförande (M)

Planerings- och uppföljningsprocessen

Kommunfullmäktige fastställer varje år den strategiska planen bestående av en treårsbudget i enlighet med Kommunallagen plus ytterligare två år. Första året i planen benämns budget medan de fyra följande åren kallas plan. Den strategiska planen innehåller omvärldsanalys, mål, inriktning, drift- och investeringsramar samt resultat-, finansierings- och balansbudget, som utgör underlag för styrning av verksamheterna. Budgetprocessen under året finns beskriven i kommunens verksamhets- och ekonomistyrningspolicy och tillhörande riktlinjer. Under våren sker en process som leder fram till att budget antas i kommunfullmäktige i juni månad och under hösten arbetar kommunstyrelsen med sin verksamhetsplan för antagande i november månad.

Januari - februari: Kommunstyrelsens förvaltning svarar för att fånga upp fakta från verksamhetsansvariga och sammanställa och utarbeta underlag till ekonomiberedningen utifrån riktlinjerna.

April: Kommunstyrelsens förvaltning genomför en budgetkonferens där kommunfullmäktiges ledamöter kallas. Dessutom inbjuds även ledamöter från ekonomiberedningen, kommunens chefer, valda revisorer, fackliga företrädare och övriga nyckelpersoner. Under konferensen presenterar förvaltningen kommunens ekonomiska och personella situation, förutsättningar för kommande år och beskrivning av verksamheternas nuvarande situation, framtida utveckling och jämförelse med andra jämföra kommuner.

Ekonomiberedningen genomför budgetdialoger för att få in information och behov av de kommunala verksamheterna.

Augusti-september: Utifrån information från vårens dialoger sker överläggningar mellan de politiska grupperingarna. Under perioden arbetas ett förslag till budget och plan fram för kommande femårsperiod.

Oktober: Kommunstyrelsen lämnar förslag till budget och plan för kommunen åren 2025-2029.

Augusti-december: Med utgångspunkt från kommunfullmäktiges mål, ramar och inriktning arbetar kommunstyrelsen fram förslag till verksamhetsplan och internbudget, där de kommunövergripande målen konkretiseras. Verksamhetsplanen är ett planeringsinstrument för verksamheten samt en återrapportering, från kommunstyrelsen till kommunfullmäktige, som beskriver hur den strategiska planen brutits ner på verksamhetsnivå och beskriver vad som ska göras för att uppnå de uppsatta målen. Kommunstyrelsen fastställer normalt sina respektive verksamhetsplaner med tillhörande resultatmål i november månad och återrapportering till fullmäktige sker tidigast i december.

Kommunstyrelsens viktigaste ansvar i den planeringsprocessen är att:

- prioritera insatserna och dess kvalitet inom de givna ekonomiska ramarna,
- arbeta med effektivisering av verksamheten, för att vidmakthålla eller höja kvaliteten inom givna ramar.

Oktober: Kommunstyrelsen lämnar förslag till slutgiltig skattesats för kommunen år 2025.

Uppföljning samt helårsprognos för verksamhet och ekonomi avrapporteras till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige vid fyra tillfällen per verksamhetsår: Månadsrapport för perioden januari-april, delårsrapport för perioden januari-augusti och för verksamhetsåret i kommunens årsredovisning samt nyckeltalssammanställning.

Allmän analys

Resultat

De prognoser som Sveriges kommuner och regioner (SKR) avlämnar avseende skatter och generella samt riktade statsbidrag förändras sig flera gånger under ett år och förutsättningarna som gällde vid fastställande av budget kan vara helt förändrade när budgetåret inleds, både i positiv och negativ riktning. Detta ställer allt större krav på kommunen, att ha en god beredskap för att möta svängningar utan att behöva förändra abrupt i verksamheterna under pågående budgetår.

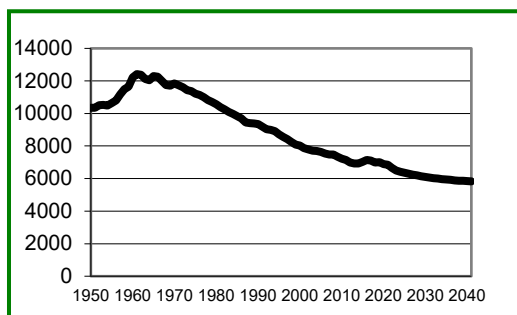
Eftersom befolkningssammansättningen och behoven förändras över tid är den stora utmaningen för Hällefors att med framförhållning omfördela de ekonomiska resurserna till de verksamheter där de gör störst nytta för Hälleforsborna. Kommunen har goda förutsättningar att möta dessa utmaningar genom en stark kostnadskontroll men ett litet orosmoln finns när det gäller utvecklingen av antalet invånare och hur kommunen påverkas av antalet nyanlända som etablerat sig i kommunen samt de tomma antal lägenheter som finns.

Befolkningsprognos

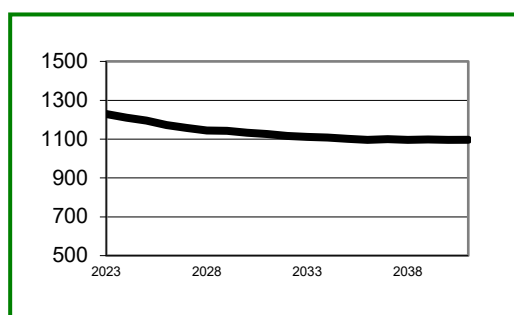
Befolkningsutvecklingen har en avgörande betydelse för kommuns framtid. Hällefors kommun uppvisar en befolkningsminskning som leder till minskade intäkter som kan göra det svårare att ha en hög samhällsservice. Denna utveckling gör det viktigt för kommunen att se till att vara en attraktiv kommun som har kvaliteter som gör att människor vill flytta hit och att medborgarna som bor här trivs och vill bo kvar. Det som kan påverka bedömningen av vad som är en attraktiv kommun är bland annat goda kommunikationer, attraktiva miljöer, en skola med hög måluppfyllelse, god äldreomsorg och goda förutsättningar för företag att skapa arbetstillfällen.

Hällefors kommun har minskat sin befolkning med 161 personer under första halvåret 2024, vilket motsvarar 2,5 procent. Minskningen beror dels på flyttnettot, d v s att fler personer flyttar ut från kommunen mot den befolkning som flyttat in. Det negativa flyttnettot uppgick totalt till -93 personer vid juni månads slut. Dels beror det på det negativa födelseöverskottet som uppgår till -16 personer. Totalt har det föddes 23 barn i kommunen under första halvåret. Totalt har det flyttat in 123 personer till kommunen där inflyttning skett från övriga delar i Sverige med 73 personer. Det har flyttat ut totalt 216 personer där 137 flyttat till övriga kommuner i Sverige och inte det egna länet. Region Örebro län som helhet har minskat sin befolkning med 503 personer och beror på utflyttning från regionen.

Antalet invånare är en faktor som påverkar kommunens skatteintäkter och därmed de totala intäkterna i kommunen. Framtagna prognoser till år 2044 visar på en fortsatt befolkningsminskning för kommunen. I prognosen framgår att kommunens befolkning beräknas minska med drygt 10 procent fram till år 2044, vilket är en sämre utveckling än föregående årsprognos. Enligt framtagna prognoser beräknas kommunen befolkning uppgå till 5797 invånare i slutet av år 2044.

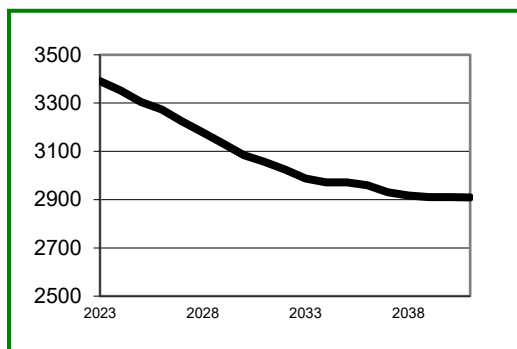

Befolkningsprognos totalt (1950-2044)

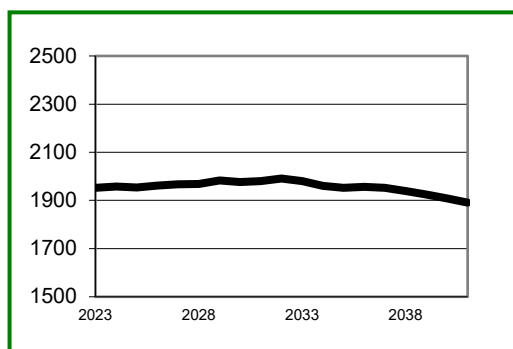

Befolkningsprognos 0-18 år (2023-2044)

Den åldersmässiga sammansättningen visar att kommunen kommer att ha en ökande andel äldre och en jämn och stabil nivå gällande lägre åldrarna de kommande åren medan andelen i arbetsför ålder fortsätter att minska. Färre personer kommer därmed att behöva försörja fler. Kommunen kommer fortsätta att arbeta för att underlätta för nya invånare att komma i sysselsättning. Kommunen kan konstatera att antalet äldre äldre, d v s över 80 år, prognostiseras att öka med 13,7 procent fram till år 2044 i förhållande till år 2023, vilket motsvarar 85 invånare och är i nivå med tidigare årsprognos. Idag har kommunen 94 vård och omsorgsplatser inklusive korttidsplatser.

Befolkningsprognos 19-65 år (2023-2044)

Befolkningsprognos 65 år och äldre (2023-2044)

Kultur och fritid

Med ambitionen att etablera Hällefors som en betydande kommun i Bergslagsregionen utgör kultur, idrott och fritidslivet en viktig resurs och självklar framgångsfaktor för hållbar utveckling i kommunen.

I Hällefors kommun, bland annat i medborgarundersökningen från 2023, efterfrågas fler tillgängliga mötesplatser, där människor kan mötas för aktivitet men också för den sociala gemenskapen olika möten ger. Det försöker kultur- och fritidsverksamheten bidra med i allra högsta grad.

Hällefors badhus öppnade den 21 aug 2023. Badhuset har blivit en ny och attraktiv mötesplats i kommunen. I badhuset har det förutom de utökade öppetiderna och den ordinarie verksamheten med skolans simundervisning och allmänhetens bad, också bjudits på lovverksamhet, seniorvecka, övernattningsar vid cuper, modevisning, och föreningsmöten. Såväl cafeteriaytan i samverkan med Hällefors Ishockeyklubb och rörelserummet har bidragit till en attraktivare och flexiblere anläggning.

Satsningen på personalen fortgår med fortbildning i bland annat lokalvård, vattenrening, simlärarutbildning och vattengympa vilket bidragit till en modern och anpassningsbar arbetsplats med en välkomnande, öppen, ändamålsenlig och serviceinriktad mötesplats för alla besökare. I den fortsatta utvecklingen av "mötesplatsen badhus" kommer förhoppningsvis ett ytterligare pass i vattengympa kunna erbjudas, sommarsimskola även för vuxna och fler aktiviteter i rörelserummet.

Bowlinghallen är en viktig mötesplats för framför allt seniorer men också för barn- och unga där det under höst-, sport och sommarlovet kommer flera hundra barn- och unga som vill prova på bowling. Bowlinghallen har också fått nya besökare som vill ses och prata en stund med eller utan bowlingklot, alla är lika välkomna. Vid seriespel och andra tävlingar kommer många besökare utifrån och är nöjda med såväl den lilla bowlinghallen som servicen och bemötandet. En uppförskning vad gäller ytskikten genomförs förhoppningsvis under 2025.

De nya rutinerna för övernattningsar i kommunens lokaler som fritidsbokningen (bowlinghallens personal) bokar har slagit väl ut med 6 helgers övernattningsar i samband med cuper eller annat föreningsutbyte. En utvärdering inför säsongen 2025 ska göras för att det ska utvecklas och bli så bra som möjligt för alla involverade parter. Utlån av olika fritidsmateriel fortsätter och nu med tillskott som bordtennisracketar, inomhusboule och badmintonracketar. Bord och nät finns att boka i Kronhagsskolans inomhushall.

Folkbiblioteken kompletterar kommunens mötesplatser med en verksamhet för alla åldrar som har fokus på läsning och fri åsiktsbildning. En långsiktig satsning på barn och unga är viktig då siffrorna för barnboksutlån är bland de lägsta i landet. Här krävs en fortsatt läsfrämjande arbete, med kompetent personal och samverkan med bland annat förskolan och skolan. Ökad tillgänglighet genom ”meröppet” bibliotek är en fråga som ligger i tiden och som behöver undersökas vidare. Bibliotekssamarbetet Bergslagsbibblan kommer i början av 2025 att ha utökats från fyra till nio kommuner i länet, då med ett nytt biblioteksdatasystem i drift.

Utvecklingen av Terrassen som en plats för författarbesök, utställningar m.m. har varit framgångsrik. Under våren 2025 återkommer bland annat en utställning med kommunens konst, som genomförs vartannat år, och därefter har vi lyckats få till ett samarbete med Örebro läns slöjdförening och Svensk Form i en sommarutställning med temat GLÖD.

Att erbjuda aktiviteter under höstlov, sportlov och framförallt det långa sommarlovet, i samverkan med andra aktörer, framförallt föreningslivet, är prioriterat i kommunens aktivitetsplan. Till sommarlovet finns också bidrag att söka för genomförandet av aktiviteter.

Genom kommunen som möjliggörare och att säkerställa olika typer av föreningsstöd som föreningsbidrag, ”nolltaxan” och ändamålsenliga lokaler och anläggningar för det ideella föreningslivet, så främjar det ett varierat och aktivt föreningsliv med arrangemang, tävlingar, motion och många intressanta platser att besöka, inte minst vad gäller friluftslivet. Glädjande för föreningslivet, framförallt för idrotten, är att siffror visar på att man i stort återhämtat sig efter pandemin. Människors ideella engagemang och rekrytering av ledare är - och kommer dock att vara en utmaning även i framtiden.

Delaktighet är en grundförutsättning för bra samverkan och det sker i form av föreningsråd, biblioteksråd men också i andra möten med föreningslivet och andra aktörer. Stödet till det ideella föreningslivet är oerhört viktigt och inte minst för att kommunen ska vara attraktiv att besöka, leva, bo och verka i.

Pedagogisk verksamhet

I Hällefors kommun minskar barn- och elevantalet något med en viss rörlighet. Hällefors kommun har tagit ett stort ansvar i mottagande av individer med migrationserfarenheter och en stor andel av barnen och eleverna i förskolan och skolan har annat modersmål och rätt till modersmålsundervisning och studiehandledning. Många barn i Hällefors kommun växer också upp i resurssvaga familjer och antalet elever i behov av särskilt stöd och anpassningar har ökat under de senaste åren.

Allt ovanstående påverkar verksamheten och elevernas måluppfyllelse i skolan och ställer även framledes stora krav på kompensatoriska uppdrag. Kompensatoriska uppdrag är exempelvis fortsatta satsningar på läsläsning, lovskola, NPF-anpassningar, styrda rastaktiviteter, lunch som lektion, och i kulturskolan. Trygghet och studiero skapar bättre förutsättningar för ökad måluppfyllelse.

Vissa skolgårdar och utomhusmiljöer är i behov av lekutrustning, solskydd och väderskydd. Det handlar om grundskolan i Hällefors tätort kallad Klockarhagsskolan, gymnasieskolan Pihlskolan samt förskolan Lärkan. Pihlskolan är i stort behov av renovering, skolan är väldigt sliten. Nya lokaler som redan färdigställts och som planeras ökar kostnaderna i verksamheten, vilket ställer krav på resursanvändningen.

Gymnasieskolan ska anpassa sin programstruktur och ha de samverkansavtal som krävs för att möta ungdomarnas och näringslivets krav. I strategin ingår att även fortsättningsvis ha en egen gymnasieskola.

Den digitaliserade världen vi lever i ställer krav på verksamheten att köpa in utrustning, uppdatera programvaror och kompetensutbilda personal vilket fortgår enligt plan.

Nya författningar och förändringar i elevantal och struktur ska hanteras, och arbete med att öka andelen behörig personal ska fortsätta.

Vård och omsorg

Vård och omsorgsverksamheten arbetar med att erbjuda medborgarna en god omsorg och omvårdnad utifrån personliga behov. Inom hela omsorgens verksamhet arbetar förvaltningen med att stärka och utveckla den interna samverkan mellan olika förvaltningsgrenar och yrkesgrupper med brukare och kvalitet i fokus.

Samtidigt kommer arbetet inom primärvården fortsätta utvecklas med fokus på samhandling för hälsa där ett nytt hemsjukvårdsavtal mellan region och kommun kommer implementeras under verksamhetsåret 2025. Samverkan mellan regionen, kommunen och civilsamhället syftar till att öka det hälsofrämjande arbetet och överbrygga glapp mellan olika huvudmän. I samma riktning kommer även arbetet vid kommunens socialtjänst att utvecklas under verksamhetsåret när en ny socialtjänstlag skall implementeras. Den nya lagstiftningen innebär ökat fokus på tidiga insatser, samverkan med andra myndigheter och förstärkt uppföljning av kvaliteten i utförda insatser.

Inom hemtjänst har förvaltningen implementerat ett nytt insatssystem. Från biståndshandläggning där beslut om vilken hjälp en individ kommer att erbjudas till hur hemtjänsten sedan planerar och genomför insatserna har förändrats mot större flexibilitet och ökat brukarfokus. Denna omställning kommer fortsätta då rutiner och metoder fortsatt behöver utvecklas och finjusteras kommande verksamhetsår.

Inom särskilda boenden för äldre fortsätter förvaltningen tillskapandet av ett nytt äldreboende tillsammans med Länsgården då nuvarande verksamhetslokaler på Fyrklövern är väldigt slitna. Det nya vård- och omsorgsboende innebär en mer optimal verksamhet och skapar också ett mer attraktivt boende för den en-skilde. Lokalerna kommer att tas i anspråk under våren 2027. För att möjliggöra en positiv och trygg äldreomsorg fortsätter arbetet med att arbeta kostnadseffektivt för att kunna nyttja resurser effektivt för att på så sätt öka kvaliteten i det vårdnära arbetet, att förbättra arbetsmiljön och kompetensen hos medarbetare.

Förvaltningen har nått tydligt förbättrade resultat inom äldreomsorgens brukarundersökningar och behöver öka ansträngningarna för att behålla och förbättra dessa resultat. Framförallt får förvaltningen höga omdömen inom trygghet, förtroende och bemötande. Under verksamhetsåret kommer förvaltningen fokusera på att ytterligare stärka kompetensutveckling, höja förvaltningens beredskap för kris och krig samt stärka och utveckla kvalitetsarbetet i förvaltningen.

Inom Socialtjänsten pågår ett arbete för att minska försörjningsstöd och att ställa om mot den kommande nya socialtjänstlagen. Förvaltningen har under flera verksamhetsår mött minskade behov, minskad kriminalitet och ökad social trygghet i kommunen som också märks genom minskade försörjningsstödskostnader, minskade kostnader för missbruksvård och barn och ungdomsvård. Efter en positiv utveckling under senare tid arbetar förvaltningen med att bibehålla den goda utvecklingen och att minska utanförskapet i kommunen.

Näringsliv och besöksnäring

Kommunens arbete med företagsklimatet ska skapa goda förutsättningar för att driva, utveckla och etablera företag i Hällefors kommun som därigenom möjliggör en hållbar tillväxt. Hällefors kommun är beroende av ett väl fungerande näringsliv.

En tät och levande dialog mellan företagare, politiker och tjänstemän är en förutsättning för utveckling av kommunens framtida näringsliv. Frågor som alltid är aktuella i dialogen med företagen är: kompetensförsörjning, samverkan mellan skola och näringsliv, förutsättningar att driva verksamhet i kommunen, infrastruktur och kommunservice, men även frågor som attraktiva bostadsmiljöer och en väl fungerande förskola och skola är viktiga. Kontinuerligt sker dialog i form av mötesplatser, tematiska dialogträffar, företagsbesök och individuella möten med näringsidkare.

Information från kommunen är också en viktig del i ett gott företagsklimat. Kommunen informerar företagen genom ett regelbundet informations- och nyhetsbrev samt på en Facebooksida avsedd för företagare i kommunen. Här uppmärksammas och kommuniceras nyheter och händelser som är av vikt för företagare, om olika stöd som finns att söka, varvat med företagspresentationer, goda exempel och positiva samarrangemang.

Hällefors kommun ska se till att göra det enkelt för företagare att snabbt kunna bygga ut sin verksamhet eller för nya företagsetableringar att starta. Bland annat genom att verka för att det finns attraktiv byggklar mark och tillgängliga lokaler. Dessa marknadsförs också i olika sammanhang.

Hällefors kommun är aktiv i en samlad regional näringslivsutveckling. Hällefors tillsammans med länets andra 11 kommuner har ingått i Business Region Örebro, som är ett partnerskap för tillväxt- och näringslivsfrågor i Örebroregionen vars syfte är att genom samverkan lägga en grund för tillväxt som gynnar alla medlemskommuner. Verksamheten bidrar till att regionen växer på ett hållbart och klimatsmart sätt, att öka det kollektiva lärandet och utbytet mellan Business Region Örebros medlemskommuner och skapa förutsättningar för ett starkt företagsklimat. Dessutom samlar Business Region Örebro den investeringsfrämjande marknadsföringen och verkar för att bibehålla och locka talanger till hela regionen.

Besöksnäringen är en starkt växande näring och en utvecklad och väl fungerande besöksnäringens verksamhet stärker kommunens attraktionskraft. Hällefors kommun har valt att samverka med de andra KNÖL-kommunerna för att utveckla turismen och besöksnäringen genom gemensam marknadsföring

Hällefors kommun har på initiativ av näringslivet ett näringslivsråd som består av företagare och kommunala representanter. Näringslivsrådet verkar för gemensam samhällsutveckling initierat av näringslivet och är numera en dynamisk sammansättning utifrån bransch och tema. Alla företag som vill vara med i näringslivsrådet kan vara med och bidra, utifrån sitt eget intresseområde och kunskap. Målbilden är att näringslivsrådet fungerar som strategisk plattform för att driva gemensamma samhällsutvecklingsfrågor med syfte att bidra till en ökad attraktivitet och tillväxt.

Arbetsmarknad

Den öppna arbetslösheten i kommunen har ökat med 2 personer sedan årsskiftet 2023/2024. Samtidigt har antalet personer som är sökande i program med aktivitetsstöd minskat med 27 personer. Exempel på aktivitetsstöd är arbetsmarknadsutbildning, arbetspraktik, arbetsträning samt jobbgaranti för ungdomar.

	2020	2021	2022	2023	2024-07
Öppet arbetslösa	162	148	97	99	101
Aktivitetsstöd	262	187	136	123	96
Summa	424	335	233	222	197

Den öppna arbetslösheten har under perioden år 2024 ökat för kvinnorna och minskat för männen. I riket var totalt andelen öppet arbetslösa 3,6 procent, och för länet är siffran 3,5 procent. Det innebär att kommunen har en något högre arbetslöshet än både riket och länet. Andelen som har arbete med olika former av stöd under perioden har minskat för både kvinnorna och männen.

	2020	2021	2022	2023	2024-07
Öppet arbetslösa	5,2%	5,0%	3,5%	3,6%	3,7%
kvinnor	4,6%	4,0%	3,6%	2,6%	3,3%
män	5,6%	5,8%	3,4%	4,4%	4,0%
Med stödform	8,4%	6,3%	4,8%	4,5%	3,5%
kvinnor	7,8%	5,5%	4,3%	4,5%	3,7%
män	8,8%	7,0%	5,3%	4,4%	3,4%

Antal sökande som har arbete med stöd uppgår till 56 stycken och det har därmed minskat med tre stycken sedan årsskiftet 2023/2024. Den största gruppen är de personer med funktionsnedsättning som erhåller särskilda insatser med nedsatt arbetsförmåga som uppgår till 52 personer, där lönebidrag är störst stöd. Antalet arbetssökande som har förhinder att ta ett arbete uppgår till 41 stycken, vilket är en ökning med 13,9 procent. När det gäller stödet nystartsjobb uppgår antalet personer till 15 stycken och innebär att antalet är det samma som vid årsskiftet 2023/2024.

Ungdomar 18-24 år

Kommunens öppna arbetslöshet inom åldersintervallet 18 till 24 år uppgick till 2,9 procent, vilket är en minskning med 1,9 procentenheter i jämförelse mot föregående år. Riket och länet uppvisade 4,3 procent respektive 4,2 procent. Det innebär att kommunen har 1,3 procentenheter lägre öppen ungdomsarbetslöshet i förhållande till länet. I förhållande till årsskiftet 2023/2024 hade den öppna arbetslösheten för ungdomar ökat med 0,4 procentenheter i riket. Kommunen har därmed minskat ungdomsarbetslösheten stort i förhållande till riket, vilket är positivt.

Ungdomar 18-24 år	2020	2021	2022	2023	2024-07
Öppet arbetslösa	5,8%	5,3%	5,2%	4,8%	2,9%
kvinnor	4,4%	-	-	-	-
män	6,8%	6,7%	7,1%	6,9%	4,4%
Med stödform	10,5%	6,9%	4,8%	4,1%	2,2%
kvinnor	10,1%	8,9%	4,1%	5,9%	-
män	10,8%	5,6%	5,4%	2,9%	-

Av ungdomarna i kommunen var det 4,1 procent som hade arbete med någon form av stöd, vilket innebär att kommunen låg 0,2 procentenheter högre än länet. I förhållande till riket hade kommunen 0,3 procentenheter högre andel av ungdomarna som hade arbete med olika former av stöd, vilket var en fortsatt minskning i förhållande till riket.

Utlandsfödda 16-65 år

Kommunens öppna arbetslöshet inom gruppen utlandsfödda uppgick till 9,4 procent, vilket är en ökning med 1,3 procentenheter i jämförelse med årsskiftet. Riket och länet uppvisade 7,3 procent respektive 7,6 procent. Det innebär att kommunen har 1,8 procentenheter högre öppen arbetslös inom gruppen utländskfödda i förhållande till länet. I jämförelse med riket har kommunen 2,1 procentenheter högre öppet arbetslösa inom gruppen utlandsfödda. Totalt innebär detta att kommunens arbetslöshet inom gruppen utlandsfödda ökat i förhållande till föregående år och är i nivå med året 2020.

Kommunen kan konstatera att Hällefors har varit en av kommunerna som tagit emot stor andel nyanlända i riket, vilket är en viktig faktor som påverkar statistiken.

Utlandsfödda 16-64	2020	2021	2022	2023	2024-07
Öppet arbetslösa	9,7%	13,5%	9,5%	8,1%	9,4%
kvinnor	9,4%	15,3%	11,5%	6,9%	9,7%
män	9,8%	12,1%	7,9%	9,1%	9,1%
Med stödform	28,1%	19,7%	15,1%	13,6%	10,2%
kvinnor	29,0%	17,3%	13,6%	17,6%	11,8%
män	27,4%	21,5%	16,2%	10,4%	8,8%

Av de utlandsfödda kan kommunen konstatera att den öppna arbetslösheten för kvinnorna har ökat och medan männens är oförändrat.

Invånare 16-65 år med eftergymnasial utbildningsnivå

Kommunens öppna arbetslöshet inom gruppen invånare med eftergymnasial utbildningsnivå uppgick till 20 personer, vilket är en ökning med 4 personer mot årsskiftet 2023/2024. Samtidigt hade antalet invånare med någon typ av stödform minskat med totalt 5 personer.

	2020	2021	2022	2023	2024-07
Öppet arbetslösa	27	20	6	16	20
Aktivitetsstöd	34	29	22	24	19
Summa	61	49	28	40	39

Invånare 16-65 år med gymnasial utbildningsnivå

Kommunens öppna arbetslöshet inom gruppen invånare med gymnasial utbildningsnivå uppgick till 37 personer, vilket är en minskning mot årsskiftet 2023/2024. Antalet personer som har någon typ av stödform hade minskat med 9 personer.

	2020	2021	2022	2023	2024-07
Öppet arbetslösa	78	55	47	47	37
Aktivitetsstöd	88	72	54	42	33
Summa	166	127	101	89	70

Kommunen räknar med att fortsätta satsa på vuxenutbildning samt de arbetsmarknadsåtgärder som kommer att erbjudas för att möta upp den arbetslöshet som finns. Det är också viktigt att möta upp arbetslösheten utifrån en långsiktighet vad gäller utvecklingen av kommunens ekonomiska bistånd. Fokus kommer fortsättningsvis att ligga i arbetet mot att öka de individuella planerna för varje brukare med matchning och uppföljning mot såväl externa huvudmän, vuxenutbildning som att öka andelen praktikplatser inom kommunal verksamhet. Fortsätta och utveckla metoder och arbetssätt inom kommunen arbetsmarknadsarbete kommer att vara viktigt.

Infrastruktur

Vägar

De senaste åren har ett par stora infrastrukturprojekt, finansierade av Trafikverket, genomförts i Hällefors kommun – förbifart Hjulsjö och gång- och cykelbana mellan Hällefors och Grythyttan.

Arbetet med åtgärdsvalsstudie för Länsväg 63 pågår under ledning av Trafikverket. Region Värmland och Region Örebro har tillsammans med Trafikverket identifierat riksväg 63 som ett viktigt regionalt stråk för person- och godstrafik. Regionerna har i sina länsplaner beslutat att upprätta en stråkstudie för riksväg 63. Studien ska klargöra möjliga åtgärder enligt fyrstegsprincipen och utgöra beslutsunderlag för val av, och prioritering av åtgärder. Stråkstudierna ska vara trafikslagsövergripande och ingå i regionens utvecklingsarbete mot ett transportsystem som understödjer en hållbar regional tillväxt. Det övergripande syftet med Stråkstudie Väg 63 är att

sammanställa transportbehovet för den aktuella vägsträckan avseende förekommande trafikslag och trafikantgrupper samt fastställa vägens funktion och målstandard. Utifrån denna målstandard ska sedan utredningen föreslå olika åtgärder, dels för utförande under innevarande planperiod och dels som underlag för beslut inför framtida planer.

Kollektivtrafik

Även den nya Länsplanen för transportinfrastruktur för Örebroregionen är under framtagande. Länsplanen revideras var fjärde år, enligt uppdrag från Sveriges regering. Region Örebro län har påbörjat arbetet med ny uppdaterad länsplan som förväntas antas i början på 2026 och kommer avse planperioden 2026-2037. Kommunerna ger förslag på åtgärder, finns med i dialogen om prioriteringar och får både länsplan och nationell plan på remiss.

Bredbandsutbyggnad

Som ett led i att bli en attraktiv kommun för etablering och bosättning arbetar kommunen systematiskt med regeringens mål att på längre sikt bör 98 procent av alla hushåll och företag ha tillgång till bredband med en hastighet om minst 1 Gbit/s, resterande 1,9 procent bör ha tillgång till minst 100 Mbit/s och 0,1 procent bör ha tillgång till minst 30 Mbit/s senast år 2025.

Enligt senaste mätningarna har 93,52 procent av kommunens hushåll bredband eller i en absolut närhet till fiberansluten byggnad och 83,88 procent av företagen. Ser kommunen enbart till tätbebyggt område är motsvarande siffror 99,81 procent respektive 94,81 procent. Detta medför att målen inte är uppnådda och arbetet med ökad tillgänglighet för både hushåll och företagen fortsätter.

Bostadsmarknad

Bostadsmarknaden i Hällefors har sen flera år gett ett överskott av lägenheter. Därför har en omställningsplan tagits fram för att anpassa beståndet efter behovet. Det innebär inte enbart rivning utan också anpassning till modernare, renoverade och delvis ombyggda lägenheter. Hällefors bostads AB har utfört en behovsanalys och tagit fram en underhållsplan som ligger till grund för ett systematiskt arbete kring såväl rivningar som nyproduktion i kommunen.

Styrelsen i Hällefors Bostads AB har beslutat om en strategiplan som bland annat innehåller rivning av cirka 130 lägenheter. Detta behövs för att komma i balans med utbudet av lägenheter och för att skapa en långsiktig finansiell stabilitet för bolaget. Planen innefattar att fastigheter som finns på mindre attraktiva lägen inom kommunen samt fastigheter i mindre gott skick avvecklas först.

Kommunen tar ett stort ansvar i denna process och har sett över möjligheterna till statliga subventioner.

Nyproduktionen i kommunen består i dagsläget av enstaka villabyggnader. Hällefors Bostads AB har genomfört en heltäckande enkätundersökning för att utreda intresset för småskalig nyproduktion. Intresset har varit mycket stort för lägenheter som produceras som radhus vid nya Björkhaga. Till de tänkta 6 lägenheterna har mer än 30 hushåll anmält intresse. Arkitektförslag är framtaget och rivning av de fastigheterna på tomten för nyproduktion är genomförd.

En begränsad nyproduktion kan vara ett bra sätt att få i gång flyttkedjor. Det finns villor som idag bebos av enstaka äldre personer. Dessa villor skulle lämpa sig för barnfamiljer. För att sätta igång flyttkedjan behöver ett attraktivt, tillgänglighetsanpassat och lättskött boende erbjudas den äldre.

Produktionen kan vara ett ekonomiskt alternativ till att utföra större renoveringar i befintligt bestånd. Under 2024 kommer också ett detaljplanearbete påbörjas för att undersöka möjligheten att uppföra ett villaområde i Grythyttan med sjö nära bebyggelse.

Lokalförsörjning

En stor andel av kommunens invånare spenderar mycket tid i kommunala lokaler, allt från förskolor skolor och idrottshallar, till bibliotek och äldreboenden. Lokaler är därför en viktig förutsättning för att kommunen ska kunna fullfölja sitt uppdrag att tillhandahålla allmännyttig service. Kostnader för lokaler är vanligtvis den näst största kostnaden (efter personalkostnader) i kommunala budgetar. Det är därför av stor vikt att lokalerna är ändamålsenliga och att de nyttjas optimalt.

Lokalbehoven styrs av flera parametrar som ligger utanför kommunens direkta kontroll såsom invånarantal och befolkningsammansättning, arbetslöshet, flyttmönster, lagstiftning, politiska beslut och utbud från privata aktörer som utför samhällsservice.

Hällefors kommun tillämpar ett kontinuerligt lokalförsörjningsarbete där en lokalförsörjningsplan som avser de kommande 10 åren revideras årligen. Syftet med planen är att kommunens verksamheter ska ha tillgång till goda och ändamålsenliga lokaler samtidigt som ett överutbud av lokaler undviks, att säkerställa att investeringar och underhållsinsatser koncentreras till de fastigheter som på sikt kommer att behövas, att undvika dyra nödlösningar och att upprätthålla handlingsberedskap vid ändrade förutsättningar som påverkar lokalbehoven.

Enligt den senaste befolkningsprognosen för Hällefors kommun, upprättad av Statistiska centralbyrån, förutspås en befolkningsminskning med totalt 285 personer år 2025-2034.

Prognosen för barn- och elevantal i kommunens förskola minskar då antal födda barn legat på låga nivåer några år vilket fick till följd att förskolan Smultronstället avvecklades vid årsskiftet. Även i grundskolan minskar elevantalet som helhet vilket påverkar klasstorlekar och i några årskurser har antal parallellklasser minskats från tre till två. Däremot ökar antalet elever med särskilda behov vilket också påverkar lokalbehoven då flera av dessa elever har behov av undervisning i mindre grupper.

Elevantal i gymnasieskolan varierar inte bara med antal personer i gymnasieålder i kommunen utan också med hur många som väljer att läsa sin gymnasieutbildning i kommunen vilket är svårt att förutse. I samband med förstudie kring renovering/ombyggnad av Pihlskolan kommer en närmare genomlysning av framtida elevantal att ske. Antal äldre personer i kommunen förutspås en relativt stabil utveckling. Inom gruppen 80 år och äldre prognostiseras en knapp ökning medan gruppen 65 år och äldre som helhet bedöms minska marginellt inom planperioden.

Politisk mandatfördelning

Genom fria val ger kommunmedborgarna kommunfullmäktige mandat att utforma den kommunala verksamheten. Kommunfullmäktige har politiskt och ekonomiskt ansvar för all verksamhet och ger styrelser och nämnder i uppdrag att ansvara för att de olika verksamheterna blir utförda enligt fastställda styrdokument och tilldelade anslag. Kommunens mandatfördelning i kommunfullmäktige mandatperioden 2022-2026 som redovisas nedan, fastställdes i de allmänna valen som genomfördes under verksamhetsåret 2022.

År 2023-2026	Kommunfullmäktige
Socialdemokraterna	9
Moderaterna	8
Sverigedemokraterna	5
Vänsterpartiet	4
Centerpartiet	3
Grythyttelistan	2
Totalt	31

Kommunstyrelsen i Hällefors kommun består av 11 ledamöter och lika många ersättare. Mandatperioden för kommunstyrelsen inleds 2023-01-01 och sträcker sig fram till 2026-12-31.

Kommunstyrelsen väljs av fullmäktige och ansvarar som enda driftsnämnd för det mesta av kommunens verksamheter, innefattande såväl skola, omsorg och central förvaltning som frivilliga verksamheter. Därtill kommer det lagstadgade strategiska ansvaret för kommunens utveckling. Kommunstyrelsen ansvarar för att kommunens verksamheter organiseras och utförs i enlighet med fullmäktiges fastställda styrdokument och inom den ekonomiska ram som fullmäktige har anslagit.

Under kommunstyrelsen finns två utskott som har en huvudsakligen beredande roll: allmänna utskottet och välfärdsutskottet. Utskotten består av fem ledamöter och lika många ersättare. Partier som saknar representation i utskotten, har rätt till insynsplat. Kommunfullmäktige ansvarar för att tillse att kommunstyrelsen arbetar i enlighet med vad fullmäktige har beslutat. Till sin hjälp i detta har fullmäktige de förtroendevalda revisorerna.

Personalförsörjning

Personal och kompetensförsörjning

Kompetensförsörjning är en av de största utmaningarna som kommuner i Sverige står inför de kommande åren. Antalet personer i behov av vård, skola och omsorg ökar i snabbare takt än antalet invånare i arbetsför ålder. Arbetsgivarorganisationen Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) framhåller vikten av att arbeta proaktivt med att attrahera, behålla och utveckla den befintliga personalen för att säkra kompetensförsörjningen. Det innebär bland annat att säkerställa ett hållbart arbetsliv för alla medarbetare, med bra anställningsförhållanden och god arbetsmiljö. Att hitta nya lösningar för att arbeta effektivt samt utnyttja teknikens möjligheter är andra framgångsfaktorer som SKR lyfter fram.

Arbetet med kompetensförsörjning kan ses som ett överordnat och övergripande område gällande allt kommunen gör för att bli en mer attraktiv arbetsgivare för både befintliga och blivande medarbetare. Tillgång till rätt kompetens i rätt tid behövs för att säkra välfärden för kommunens medborgare.

Ledarskap

Ett gott ledarskap i en rättvis och transparant organisation är avgörande för möjligheten att attrahera, behålla och utveckla kompetenta och engagerade medarbetare. Chefen har en nyckelroll när det kommer till att vara ett föredöme för goda beteenden och för att stärka trivsel, gemenskap och arbetsglädje. För att lyckas i chefs- och ledaruppdraget krävs en bra arbetsmiljö för chefen med balans mellan krav och resurser. Chefens förutsättningar att vara en god ledare stärks också om hen känner socialt stöd, har en känsla av att ingå i ett sammanhang och får möjlighet till kompetensutveckling. Att ge chefer rätt förutsättningar att leda är samtidigt en satsning på kommunen som attraktiv arbetsgivare.

Statliga reformer och beslut

Verksamheterna har kartlagt nya lagar, förordningar och övrigt som kan komma att påverka kommunen under planperioden. Den 15 april 2024 presenterade regeringen sin vårbudget. I vårbudgeten föreslår regeringen inga ytterligare generella medel till kommuner eller regioner, 6 miljarder kronor 2024 för att stärka hälso- och sjukvården samt 0,5 miljarder kronor 2024 för att främja utveckling av skolväsendet.

För att stärka kommunernas och regionernas arbete med civilt försvar ökades anslaget med 100 miljoner kronor från 2023 som beräknas kvarstå under år 2024 och 2025. Regeringen anser att regionernas arbete med civilt försvar ska intensifieras. Anslaget föreslås öka år 2024 med 200 miljoner kronor avseende att stärka det civila försvaret i socialtjänst och kommunal hälso- och sjukvård. Anslaget beräknas kvarstå även år 2025 med 300 miljoner kronor.

Medel finns fortsättningsvis för att fördela statsbidrag till 39 gles- och landsbygdskommuner. Syftet är att stärka kommunernas förutsättningar att stödja utvecklingen av näringsliv och företagsklimat. Stöd till kommuner med få invånare eller som har särskilda utmaningar på 300 miljoner kronor per år. Stödet ska användas för de ändamål som kommunerna anser bäst gynnar sina invånare. Stödet förmedlas via Tillväxtverket och till 2,4 - 7,4 miljoner per kommun.

Kultur och fritidsområdet

Det statliga utvecklingsbidraget till den kommunala kulturskolan beräknas finnas kvar för åren 2025-2026 med totalt 100 miljoner kronor årligen och innebär en oförändring mot år 2024.

Utbildningsområdet

För att minska antalet riktade statsbidrag på utbildningsområdet har sedan tidigare statsbidraget för mindre barngrupper i förskolan och statsbidraget för kvalitetssäkrande åtgärder inom förskolan, fritidshemmet och annan pedagogisk verksamhet till kommuner som tillämpar maxtaxa förts samman till ett sammanhållet bidrag riktat mot förskolan. Statsbidraget beräknas uppgå till 2 076 miljoner kronor år 2025, vilket innebär en minskning med 800 miljoner kronor. Ersättningen för den frivilliga maxtaxan inom barnomsorgen kan komma att försvinna från och med år 2026 och år 2025 uppgår bidraget till 2 095 miljoner kronor och år 2026 till 1 595 miljoner kronor.

Det så kallade kunskapsbidraget (tidigare Statligt stöd för stärkt likvärdighet och kunskapsutveckling) beräknas bli 7 543 miljoner kronor för 2025. Statsbidraget beräknas att uppgå till 7 563 miljoner kronor år 2026. Från 2020 kan statsbidraget även användas för att ha kvaliteten och stärka likvärdigheten i fritidshemmen. Bidraget kan exempelvis användas till mindre klasser, högre lärartäthet, högre lärarlöner, utökad tid för lärarnas kompetensutveckling, ökad personaltäthet eller kompetensutveckling inom elevhälsan.

Riktade statsbidraget för att anställa fler lärarassistenter i skolan, som infördes år 2019, pågår fram till och med år 2024 med 500 miljoner årligen och inga nya beslut finns att det ska kvarstå år 2025. Riktade statsbidrag vad gäller höjda löner till lärare beräknas kvarstå år 2025 och 2026, vilket innebär en fortsatt nivå på 4 875 miljoner kronor.

Satsningen att öka tillgången till speciallärare för att fler elever ska kunna nå målen för utbildningen kvarstår och beräknas utökas till 800 miljoner kronor år 2025. Enligt regeringen stärker detta rektorsers möjlighet att inrätta särskilda undervisningsgrupper och förbättra tillgången till specialpedagogiska insatser.

Möjligheten att inrätta så kallade sociala team beräknas finnas kvar år 2025 med 125 miljoner kronor. Enligt regeringen kan dessa team bidra till trygghet och studiero, öka närvaron för eleverna och förbättra samverkan mellan skolan och socialtjänsten.

Utökningen av bland annat tillgången till läromedel beräknas kvarstå år 2025. Enligt regeringen gynnar läromedel av hög kvalitet som är framtagna i enlighet med läroplanerna både undervisningens kvalitet och minskar lärarnas arbetsbörda. Bidraget beräknas kvarstå i nivå 555 miljoner kronor.

Skapande skola satsningen inklusive förskolan beräknas finnas under år 2025 med en satsning med 176 miljoner kronor.

För att förbättra möjligheterna för fler elever att bli behöriga till gymnasieskolans nationella program eller uppnå en gymnasieexamen finns ett statsbidrag för lovskola och läxhjälp som infördes år 2021. Under år 2025 kalkyleras med ett årligt bidrag med 492 miljoner kronor.

Statligt stöd till regional yrkesinriktad vuxenutbildning kalkyleras bli 3 622 miljoner kronor år 2025 och 3 622 miljoner kronor år 2026. Regeringen bedömer att minskningen inte påverkar den verksamhet som finansieras från anslaget. SKR ser en risk ifall statsbidragen för vuxenutbildningen

minskas på långsikt. Komvux är central för att kunna minska långtidsarbetslösheten och bidra till kompetensförsörjningen.

Omsorgsområdet

Den största nationella satsningen någonsin på äldreomsorgen fortsätter. Ett permanent årligt resurstillskott om 4 miljarder kronor finns som fördelas till kommunerna för att skapa ökade förutsättningar att stärka äldreomsorgen.

Riktade statsbidragen för att minska timanställda i äldreomsorgen, öka antalet sjuksköterskor på särskilda boende samt investeringsbidrag till särskilda boende upphör från och med verksamhetsåret 2025.

Äldreomsorgslyftet beräknas uppgå till 1 700 miljoner kronor för verksamhetsåren 2025 och 2026.

Stimulansmedel på 350 miljoner kronor år 2025 till funktionshinderområdet för att öka motivationen att delta i daglig verksamhet samt uppmuntra fler kommuner att införa habiliteringsersättning beräknas kvarstå.

Under 2024 ska förslag till en ny socialtjänstlag presenteras och arbetet påbörjas för omställningen till en långsiktigt hållbar, mer förebyggande och kunskapsbaserad socialtjänst. För denna omställning föreslår regeringen en bemannings- och kompetenssatsning motsvarande 1 200 miljoner kronor 2025 och 2 200 miljoner kronor årligen 2026– 2028. Därutöver föreslår regeringen att 20 miljoner kronor årligen under perioden används för en överenskommelse med SKR för stöd i omställningen. Regeringen satsning på 484 miljoner kronor årligen åren 2025 och 2025 för att subventionera familjehemsplaceringar för kommunerna.

Satsningen på förstärkt föräldraskapsstöd beräknas kvarstå år 2025 och 2026 med en nivå på 400 miljoner.

Verksamhetsstyrning

Vision

Hällefors – En attraktiv kommun

Verksamhetsidé

Vi skapar förutsättningar till utveckling för de som lever och verkar i Hällefors kommun. Vi främjar möten som engagerar och stimulerar till ett öppet och tolerant samhälle som bidrar till ett gott och tryggt liv. En socialt, miljömässigt och ekonomiskt hållbar utveckling av kommunen är en överordnad målsättning. Samverkan mellan kommunens verksamheter och mellan kommunen och civilsamhället bidrar till genomförandet av Agenda 2030 där vi prioriterar följande globala mål:

3. God hälsa och välbefinnande
4. God utbildning
5. Jämställdhet
8. Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt
9. Hållbar industri, innovationer och infrastruktur
10. Minskad ojämlikhet
12. Hållbar konsumtion och produktion
16. Fredliga och inkluderande samhällen.

Genom att verka i riktning emot de strategiska målen når vi en god ekonomisk hushållning i vår verksamhet. För Hällefors kommun innebär god ekonomisk hushållning att verksamheten bedrivs effektivt, det vill säga att den kommunala servicen ska infria kommuninvånarnas behov och förväntningar på ett kostnadseffektivt sätt.

Våra strategiska mål är:

Vi är en attraktiv kommun, där invånare och kunder är nöjda med vår verksamhet

- Vi för en öppen och aktiv dialog och ger möjligheter att vara med och påverka
- Vi har en hög tillgänglighet och är tydliga med vad vi kan erbjuda
- Vi ser möjligheter med mångfald

Vi är en hållbar kommun som skapar förutsättningar för en positiv utveckling

- Vi arbetar för ett hållbart samhälle med miljö- och klimatfrågorna i fokus
- Vi verkar för bra infrastruktur och goda kommunikationer
- Vi bidrar tillsammans med andra till ett rikt fritids- och kulturliv
- Vi arbetar för en höjd utbildningsnivå
- Vårt offentliga rum präglas av en attraktiv miljö, där konst och kultur har en självklar plats

Vi är en attraktiv arbetsgivare, där medarbetarna trivs, utvecklas och är stolta över att ge god service

- Vi erbjuder utvecklingsmöjligheter och meningsfulla arbetsuppgifter
- Vi arbetar för medarbetarnas hälsa och trivsel
- Vi skapar förutsättningar för medarbetarnas delaktighet och ansvarstagande

Vi har en hållbar ekonomi, där vi använder våra gemensamma resurser på ett ansvarsfullt och långsiktigt sätt

- Vi för en ansvarsfull politik där ekonomi i balans är överordnad övriga krav
- Vi skapar utrymme för framtida pensionsåtaganden
- Vi finansierar planerat underhåll av tidigare investeringar med egna medel

Verksamhetsmål

Enligt lagen ska kommunen fastställa verksamhetsmässiga mål utifrån god ekonomisk hushållning. Verksamhetsperspektivet tar sikte på kommunens förmåga att bedriva sin verksamhet på ett kostnads-effektivt och ändamålsenligt sätt. God ekonomisk hushållning innebär inte enbart att räkenskaperna går ihop på ett ansvarsfullt sätt. Begreppet innefattar även ett krav på att pengarna används till rätt saker och att de utnyttjas på ett effektivt sätt. Det är här mål och riktlinjer för verksamheten kommer in i bilden.

Verksamhetsmål ska vara uppföljningsbara. De ska rikta sig till medborgarna och till exempel anges i form av servicenivåer och kvalitet. Verksamhetsmål kan också riktas inåt i organisationen och uttryckas i form av produktivitet och effektivitet.

Hällefors kommun har antagit en verksamhets- och ekonomistyrningspolicy med tillhörande riktlinjer där det framgår att kommunfullmäktige ska fastställa övergripande verksamhetsmål kallade inriktningsmål. Inriktningsmålen ska fastställas per mandatperiod och vara kopplade till god ekonomisk hushållning. Inriktningsmålen ska ha ett långsiktigt verksamhetsperspektiv som visar den önskvärda inriktningen och utvecklingen av verksamheter utifrån ett samhällsperspektiv. Inriktningsmålen ska kunna mätas via indikatorer över tid genom att relatera dem till ett eller flera sk resultatmål.

På motsvarande sätt som kommunfullmäktige styr nämnderna via inriktningsmål ska kommunens nämnder och styrelse fastställt verksamhetsmässiga resultatmål för respektive verksamhetsmål. Resultatmålen har ett kortsiktigt verksamhetsperspektiv som visar konkret i vilken utsträckning verksamheter uppnår sin målsättning, omsatt i resultat. Resultatmålen ger en indikation om kommunen är på väg att uppnå inriktningsmålen eller inte.

Inriktningsmål 2023-2026

Inriktningsmål har ett långsiktigt verksamhetsperspektiv som visar den önskvärda inriktningen och utvecklingen av verksamheter utifrån ett samhällsperspektiv. Utifrån ett långsiktigt perspektiv ska kommunen fastställa långsiktiga finansiella mål för att nå målsättningen att förbättra kommunens soliditet. En målsättning att sträva efter är att redovisa en soliditet som uppgår till minst 20 procent, inklusive kommunens totala pensionsåtagande.

Verksamhetsmässiga inriktningsmål 2023-2026

Mål I: Kommunen har en öppen och levande dialog med medborgarna som skapar delaktighet i den lokala demokratin

- Indikator 1: Valdeltagande i senaste kommunvalet (% nationell statistik)
- Indikator 2: Deltagande i genomförda medborgardialoger (egen mätning)
- Indikator 3: Deltagande i föreningsrådet (egen mätning)
- Indikator 4: Kommuninvånarnas upplevelse av hur lyhörda politikerna är till invånarnas tankar och idéer kring kommunen och dess verksamheter (medborgarundersökningen)
- Indikator 5: Kommunen arbetar aktivt med beredskapsfrågor och självförsörjningsgrad (%) och är en aktiv informationskälla till medborgarna i dessa frågor

Mål 2: Kommunen har en väl fungerande välfärd som svarar upp mot invånarnas behov

- Indikator 1: Elever i åk 9 behöriga till ett yrkesprogram (lägeskommun nationell statistik)
Indikator 2: Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg (helhetssyn %)
Indikator 3: Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg (helhetssyn %)

Mål 3: I kommunen finns förutsättningar för befintliga och växande företag samt nyetableringar

- Indikator 1: Sammanfattande omdöme om kommunens företagsklimat (Svenskt näringsliv)
Indikator 2: Totalt omdöme om kommunens Företagsklimat (Insikts mätning - NKI)
Indikator 3: Nyregistrerade företag i kommunen (antal/1000 invånare nationell statistik)
Indikator 4: Fiberutbyggnad för arbetsställe (% Post och telestyrelsens statistik)
Indikator 5: Invånare 25–64 år med eftergymnasial utbildning (% nationell statistik)

Mål 4: I kommunen finns förutsättningar för en socialt hållbar framtid

- Indikator 1: Antal hushåll som erhållit ekonomiskt bistånd i 10 månader eller mer (egen mätning)
Indikator 2: Antal Invånare 17-24 år som varken studerar eller arbetar (egen mätning)
Indikator 3: Gymnasieelever med examen eller studiebevis inom 4 år (hemkommun % nationell statistik)
Indikator 4: Kommuninvånarnas upplevelse av trygghet i närområdet (medborgarundersökningen)
Indikator 5: Antal insatser gjorda till föreningar som är till fördel för kommunens barn och ungdomar, folkhälsa samt attraktivitet, i form av ekonomiskt eller administrativt stöd

Mål 5: I kommunen finns förutsättningar för en klimat- och miljömässigt hållbar framtid

- Indikator 1: Mängden mat- och restavfall (kg/inv. sammanställning SBB)
Indikator 2: Elförbrukning KWh/m² och år i kommunens lokaler (egen mätning)
Indikator 3: Andelen egenproducerad el KWh/år (egen mätning)
Indikator 4: Andel matsvinn i relation till mängden mat producerad i kommunens måltidsorganisation (% egen mätning)

Mål 6: Kommunen är en attraktiv arbetsgivare och arbetar strategiskt med kompetensförsörjning

- Indikator 1: Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen (% egen mätning)
Indikator 2: Sjukfrånvarotid i förhållande till ordinarie arbetstid (% egen mätning)
Indikator 3: Löneläge i relation till jämförbara kommuner och kommunens rekryteringsbehov (SKR samt egen mätning)

Mål 7: Kommunen har byggt vidare på sitt goda namn som måltidskommun

- Indikator 1: xxx

Finansiella inriktningsmål 2023-2026

Grunden för en stark välfärd är ordning och reda i kommunens ekonomi. Därför är det av stor vikt att den kommunala ekonomin präglas av överskott i goda tider som kan användas för att minska påfrestningar i lågkonjunkturer. För att varje skattekrona ska användas optimalt är det av vikt att kommunens arbete präglas av öppenhet och tydlighet.

Mål 1: Hällefors kommuns har ett positivt resultat som över en femårsperiod minst motsvarar 2,0 procent av kommunens skatteintäkter och generella statsbidrag samma period

Indikator 1: Resultatandel

	2023	2024	2025	2026	TOTALT
Budgeterat resultat	10,8	11,0	11,1	11,3	44,2
Skatteintäkter och utjämning	541,3	551,8	554,8	564,9	2 212,8
Resultatandel	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%

Mål 2: Kommunens egna kapital och ansvarsförbindelse för pensionsförpliktelser i förhållande till kommunens totala tillgångar är lägst 25 procent

Indikator 1: Soliditet, inklusive ansvarsförbindelsen för pensionsförpliktelser

	2023	2024	2025	2026
Eget kapital inkl ansvarsförbindelse	105,0	126,3	142,3	158,2
Summa tillgångar	616,0	611,8	602,8	593,9
Soliditet	17,0%	20,7%	23,6%	26,6%

Mål 3: Kommunens finansiering har finansierats till 100 procent med egna medel

Indikator 1: Självfinansieringsgrad av investeringar

	2023	2024	2025	2026
Medel från löpande verksamheten	37,5	38,1	38,5	39,1
Nettoinvesteringar	22,5	23,1	23,5	24,2
Investeringsandel	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

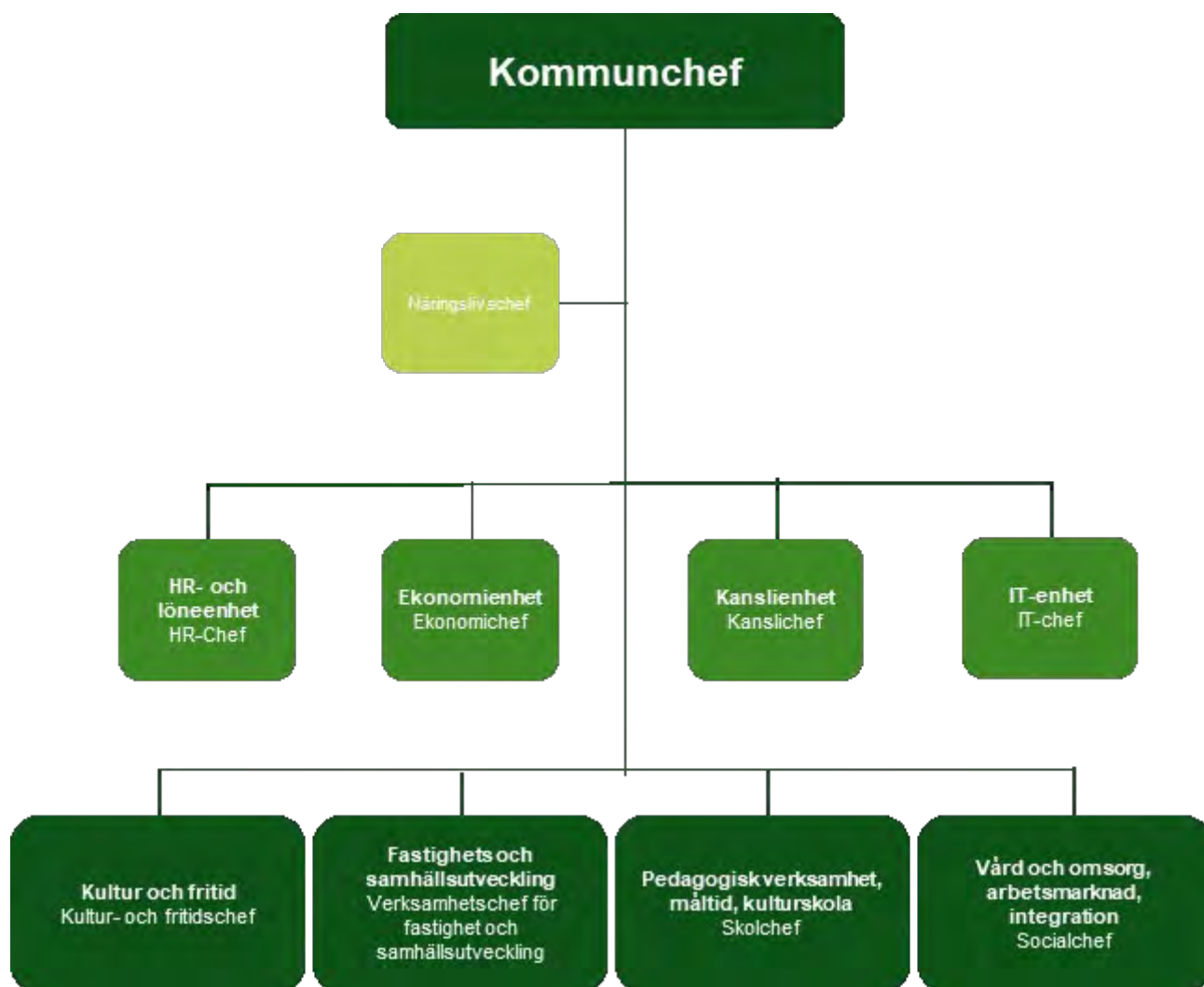
Mål 4: Kommunens låneskuld är amorterad med minst 60 miljoner kronor

Indikator 1: Låneskuld

	2023	2024	2025	2026
Ingående låneskuld	247,1	232,1	217,1	202,1
Förändring av låneskuld	-15,0	-15,0	-15,0	-15,0
Utgående låneskuld	232,1	217,1	202,1	187,1

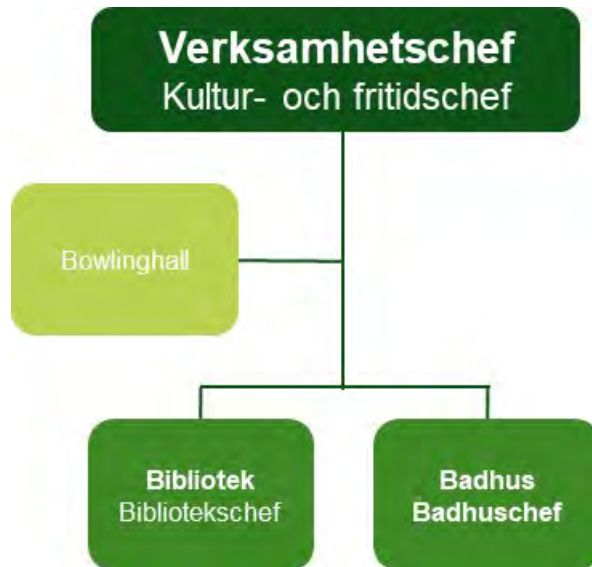
Organisation

Den kommunövergripande ledningsgruppen arbetar med samordning och effektivisering av de kommunala verksamheterna utifrån det mandat och de uppdrag som lämnas av kommunstyrelsen. Kommunövergripande ledningsgruppen utgörs av kommunchef, verksamhetschefer, HR-chef, ekonomichef, kanslichef, IT-chef samt näringslivschef och leds av kommunchef.

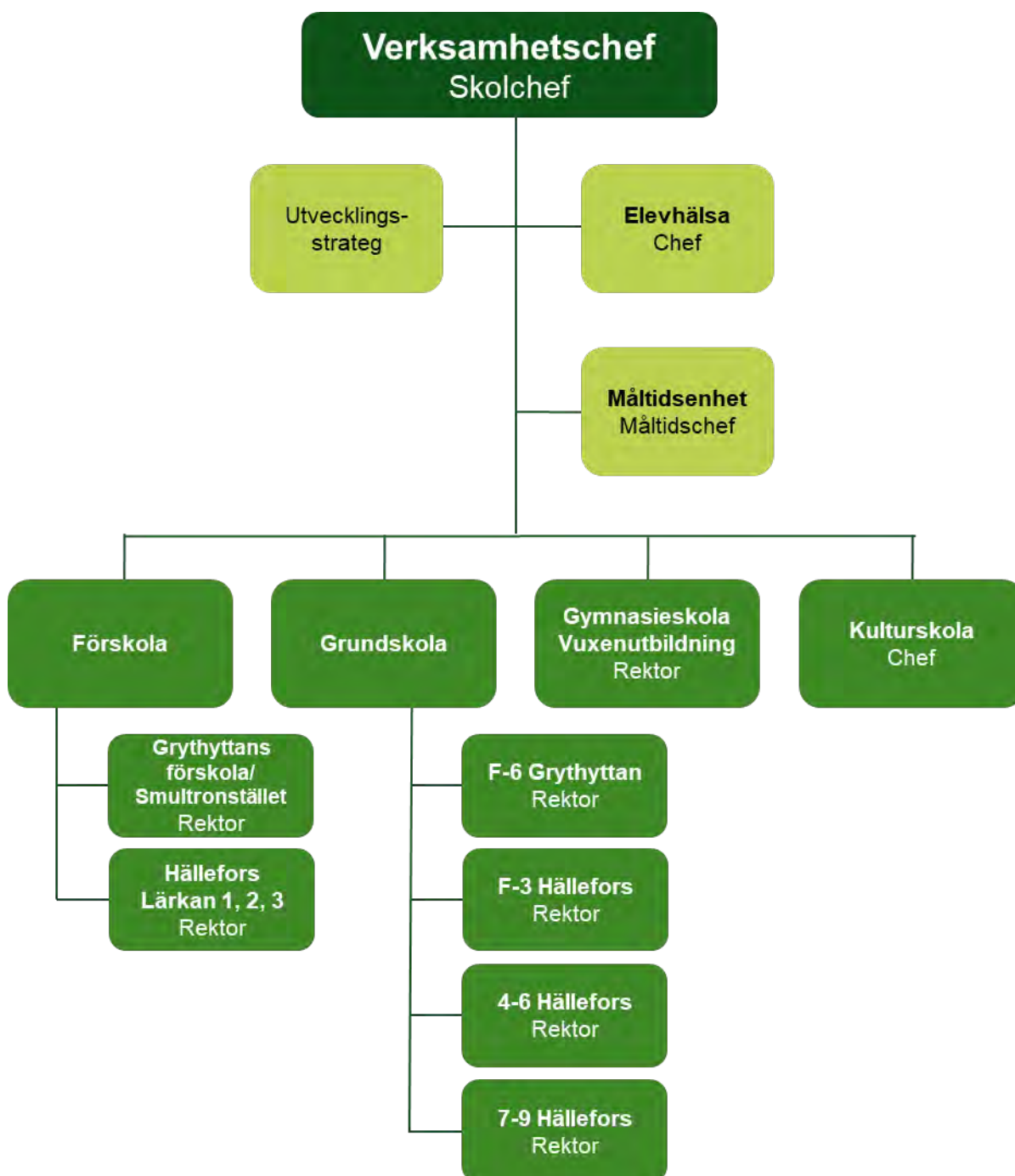
Kultur och fritid

Den centrala administrationen består av kultur och fritidschef samt medarbetare i bowlinghallen. Inom verksamhetsområdet finns en bibliotekschef och en badhuschef som bildar verksamhetsområdets ledningsgrupp.

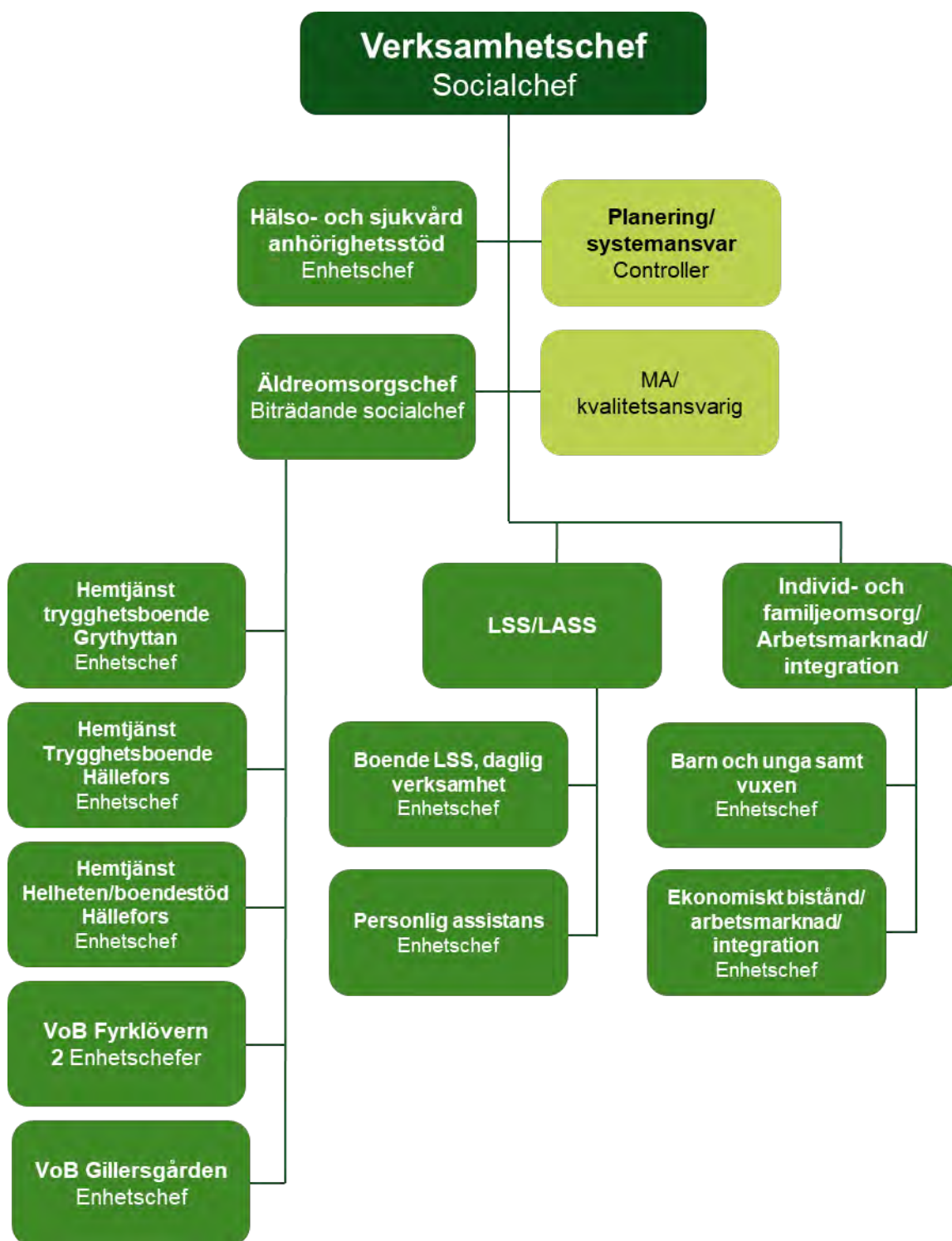
Pedagogisk verksamhet, kulturskola och måltid

Den centrala administrationen består av skolchef och utvecklingsstrateg. Inom verksamhetsområdet finns en chef för elevhälsan, en måltidschef, två förskolechefer, fyra grundskolerektorer, en rektor med ansvar för gymnasieskola och vuxenutbildning samt en kulturskolechef, som bildar verksamhetsområdets ledningsgrupp.

Vård och omsorg, arbetsmarknad och integration

Den centrala administrationen består av socialchef, äldreomsorgschef, MA/kvalitetsansvarig samt verksamhetscontroller. Inom verksamhetsområdet finns enhetschef inom hälso- och sjukvård, sex enhetschefer inom äldreomsorg, två enhetschefer inom LSS/LASS samt två enhetschefer inom individ- och familjeomsorg, som bildar verksamhetsrådets ledningsgrupp.

Fastighet och samhällsutveckling

Den centrala administrationen består av verksamhetschef för fastighet och samhällsutveckling. Inom verksamhetsområdet finns en lokalvårdschef och arbetsledare som bildar verksamhetsområdets ledningsgrupp.

Uppdrag och verksamhet

Kommunstyrelsen är kommunens verkställande organ och lyder direkt under kommunfullmäktige som är kommunens högsta beslutande organ. Kommunstyrelsen ansvarar för övergripande ledning, styrning och samordning av kommunens samlade verksamhet och har ett övergripande ansvar för kommunens ekonomiska ställning och utveckling. Styrelsens uppgifter innefattar även uppsikt över kommunens bolag.

Styrelsen som har 11 ledamöter bereder ärenden som ska behandlas i fullmäktige. Styrelsen fungerar som beredningsorgan för alla frågor som behandlas i kommunfullmäktige och verkställer uppdrag inom de områden kommunstyrelsen ansvarar för genom sitt reglemente. Inom kommunstyrelsen finns två utskott med vardera 5 ledamöter. Utskotten ansvarar för beredning av kommunstyrelsens ärenden samt den löpande politiska uppföljningen av fullmäktiges och kommunstyrelsens uppdrag inom respektive verksamhetsområde. Utskotten säkerställer genom uppföljningen genomförandet av fullmäktiges uppdrag.

Politisk verksamhet

Kommunens politiska verksamhet och stöd till politiska partier administreras av förvaltningen. Här hanteras även allmänna val, borgerliga förrättningar samt överförmyndarverksamhet. Kommunens överförmyndarverksamhet förvaltas av gemensamma nämndorganisationen Bergslagens Överförmyndarnämnd.

Kommunövergripande

Förvaltningschef / Kommunchef

Kommunchef har ansvar för de övergripande strategiska uppdragen. Kommunchef leder kommunförvaltningen och har huvudansvar för att förvaltningen verkställer uppdragen från politiken och att verksamheten bedrivs på ett effektivt sätt. Kommunchefs uppdrag utgår från instruktion och uppdragsbeskrivning för Hällefors kommuns kommunchef, vilken är beslutat av kommunstyrelsen.

Näringslivschef

Näringslivsarbetet leds av näringslivschef och inriktas på att aktivt, strategiskt och i samverkan med andra aktörer skapa förutsättningar för tillväxt och ett bra klimatsklimat. Funktionen arbetar nära i samverkan och i samarbete med Business Region Örebro, Destination Bergslagen, Nyföretagarcentrum Bergslagen och Örebro Universitet.

Kanslienhet

Kanslienheten är en serviceorganisation inom förvaltningen som har till uppgift att leda det administrativa arbetet i kommunen. Enheten stöttar kommunens verksamheter inom områden relaterade till interna regelverk och kommunens författningssamling. Enheten är rådgivande inom administrativ hantering till kommunens samtliga verksamheter. Enheten leds av kanslichef.

Kanslifunktionen utgör sekretariat för kommunfullmäktige, kommunstyrelsen och dess utskott. För förtroendevalda med andra uppdrag än kommunstyrelsen, där kommunchef är ansvarig tjänsteperson, utgör kanslienheten huvudsaklig kontaktyta. Kanslifunktionen stöttar verksamheterna när de bereder ärenden för politisk hantering och ansvarar för kvalitetssäkring av beslutsunderlag. Enheten ansvarar för den huvudsakliga diarieföringen av kommunens handlingar. Funktionen ansvarar dessutom för kommunens posthantering och administrerar de politiska valen.

Då kommunstyrelsen är arkivmyndighet ingår i kanslienhetens uppdrag kommunens centrala arkiv och skötseln av detta. Kanslienheten har det övergripande ansvaret för utlämnande av allmänna handlingar och utgör rådgivande part vid behov. Kanslienheten ansvarar för kommunkontorets reception och växeltelefoni. Allmänna val och folkomröstningar liksom borgerliga förrättningar (vigslar och begravningar) administreras via kanslienheten. Enheten ansvarar för samordning av kommunens interna styrning och kontroll.

Administrationen av finskt förvaltningsområde hanteras inom enheten tillhandahåller stöd till chefer och verksamheter för att kommunen ska uppfylla lagstiftningen inom förvaltningsområdet. Kommunen ska kunna erbjuda kommunal service till befolkningen i kommunen på finska och arbetet inom finskt förvaltningsområde består till stor del av samråd, utbildning och dialog med verksamheter, rådgivande organ och föreningar för att stärka och utveckla uppdraget.

Ansvaret för information och kommunikation har kanslichef. Det gäller både den interna kommunikationen på kommunförvaltningen och den övergripande externa kommunikationen. Dessutom ansvarar enheten för de kommunikationsverktyg som kommunen har. Exempel på detta är intranät, hemsida och sociala medier.

Kanslienhetens uppgift är att samordna kommunens kris- och beredskapsverksamhet, civil beredskap och krigsorganisation bland annat. Inom kanslienheten finns även kompetensen som säkerhetsskyddschef organiserad.

HR-och löneenhet

HR-och löneenheten är en serviceorganisation inom förvaltningen som har till uppgift att leda och samordna kommunens personalpolitik samt att stödja och ge service till kommunens verksamheter inom personalområdet. Enheten består av lönespecialister, löneadministratör, HR- generalist, HR-specialist samt HR-chef.

HR-och löneenheten är ett strategiskt och operativt stöd till verksamheterna gällande personal- och lönefrågor. HR-och löneenheten är ett stöd i personaladministration, lag- och avtalstolkning, systematiskt arbetsmiljöarbete, rehabilitering, kompetensförsörjning, chefs- och ledarskap, medarbetarskap med mera. HR-och löneenheten ansvarar för utarbetande av styrdokument inklusive chefs- och medarbetarhandböcker.

Ekonomienhet

Ekonomienheten är en serviceorganisation inom förvaltningen som har till uppgift att stödja och ge service till kommunens verksamheter inom ekonomiområdet. Enheten leds av economichef.

Ekonomifunktionen ansvarar för kommunens löpande kassafunktion, krav verksamhet, debitering- och fakturahantering samt förvaltning av donationsstiftelser. Enhetens strategiska uppgift är att utveckla, samordna och följa upp Hällefors kommunkoncerns verksamhet och ekonomi. Dessutom ansvarar enheten för kommunens övergripande finansiering. Ekonomienheten ansvarar för utarbetande av styrdokument inom ekonomiområdet och säkerställa kommunens ekonomistyrningsprocess.

Enheten inryms även av upphandling där huvudsakliga uppgiften är att tillhandahålla internkonsultativt stöd till chefer och verksamheterna som gör att kommunen uppfyller lagkraven. Enheten samordnar kommunövergripande upphandlingar genom Örebro kommun och kommunerna i norra Örebro län.

Från och med 1 februari 2023 ingår även ansvaret för kommunens helägda bostadsbolags ekonomiska förvaltning enligt upprättat avtal.

IT-enhet

IT-enheten leds av IT-chef som ansvarar för kommunens IT. IT-funktionens huvudsakliga uppgift är att stödja utvecklingen av IT-verksamhet för Hällefors kommun så som fiberutbyggnad och tillhandahålla internkonsultativt stöd till chefer i förändringsarbete och särskilda IT-politiska ärenden.

Plan- och bygglovsverksamhet, miljö- och hälsoskydd

Kommunens plan och bygglovsverksamhet samt miljö och hälsoskydd hanteras genom gemensamma miljönämnden som är en samverkan inom norra Örebro län. Nämnden handhar även bostadsanpassning.

Räddningstjänst

Bergslagens Räddningstjänst har uppdraget att förvalta kommunens räddningstjänst och det sker i samverkan med kommunerna i Östra Värmland.

Gata

Kommunens gator och vägar förvaltas av gemensamma tekniska nämnden som är en samverkan med kommunerna i norra Örebro län.

Affärsverksamhet

Gemensamma tekniska nämnden har uppdraget att förvalta kommunens vattenförsörjning och avloppshantering samt avfallshantering.

Kultur och fritid

Kultur- och fritidschef har ansvaret för kommunens kultur- och fritidsverksamhet.

Verksamhetschef/Kultur och fritidschef

Kultur- och fritidschef ansvarar för badhuset, folkbiblioteket, bowlinghallen samt ledning, utveckling och samordning inom området kultur och fritidsverksamhet. Kultur- och fritidsverksamheten omfattar också föreningsbidrag, schemaläggning av kommunens idrotts- och sporthallar, information, stöd och samordning av föreningsfrågor, föreningsrådet, kommunens kultur, ledar- och idrottsstipendier och lovaktiveter. Kultur- och fritidschef ingår i olika nätverk såväl i regionen som nationellt.

Bibliotek

Bibliotekschef ansvarar för verksamheten i kommunens folkbibliotek som finns placerat i Hällefors tätort med en filial i Grythyttan.

Badhus

Badhuschef ansvarar för verksamheten i kommunens badhus som finns placerat på Hällevi idrottsplats.

Pedagogisk verksamhet, kulturskola och måltid

Skolchef har ansvaret för kommunens förskole- och fritidshemsverksamhet, grundskola, gymnasieskola, vuxenutbildning samt kulturskola och kommunens måltidsverksamhet.

Verksamhetschef/Skolchef

Skolchef ansvarar för ledning, samordning och koordination inom området pedagogisk verksamhet, kulturskola och måltid.

Utvecklingsstrateg

Utvecklingsstrateg driver strategiskt utvecklingsarbete inom verksamhetsområdet, omvärldsbevakar och ansvarar för sökande av olika statsbidrag.

Elevhälsa

Elevhälsan ansvarar för förebyggande och främjande insatser samt samverkan rörande barn och unga inom elevhälsan.

Måltidsenhet

Enheten svarar för kommunens samlade måltidsverksamhet inom förskola, skola och äldreomsorg. Det finns inom enheten fyra tillagningskök och tre mottagningskök.

Förskola

Förskolan är öppen hela året och öppettiderna anpassas till föräldrarnas arbetstider/studietider. Förskolan avser barn i åldern 1-5 år. Från och med höstterminen 2022 erbjuds alla barn som fyller tre år förskola under minst 525 timmar om året, de är avgiftsfria, så kallad allmän förskola. I kommunen finns förutom de kommunala förskolorna en privat förskola och pedagogisk omsorg som drivs i privat regi. Förskolorna är Lärkan i Hällefors, och Grythyttans förskola i Grythyttan.

Grundskola, förskoleklass och Fritidshem

Fritidshemsverksamhet är en pedagogisk gruppverksamhet för skolbarn till och med tolv års ålder som vänder sig till barn vars föräldrar förvärvsarbetar eller studerar och till barn som har ett eget behov av verksamheten. Förskoleklass är den pedagogiska verksamhet till vilken kommunen är skyldig att anvisa plats för alla barn från och med höstterminen det år de fyller sex år. Verksamheten ska omfatta minst 525 timmar per läsår. I kommunen är verksamheten integrerad med grundskola och fritidshem vad gäller både lokal och verksamhet. I kommunen finns två grundskolor: Grythyttans skola (F-6) och Klockarhagsskolan (F-9) i Hällefors tätort. Anpassad grundskola är en egen skolform och skolenhet, men den är integrerad i skolorna.

Gymnasieskola och vuxenutbildning

Området ansvarar för kommunens gymnasieskola, anpassad gymnasieskola och utbildning för vuxna. Pihlskolan har tre högskoleförberedande utbildningar; Samhällsvetenskapsprogrammet (SA), Naturvetenskapsprogrammet (NA) och Teknikprogrammet (TE) samt två yrkesutbildningar: Industritekniska programmet (IN) och Restaurang- och livsmedelsprogrammet (RL). Dessutom finns Introduktionsprogrammet (IM). Anpassad gymnasieskola köps av annan kommun. Pihlskolan ansvarar också för grundläggande- och gymnasial vuxenutbildning (Komvux), svenska för invandrare (SFI) samt yrkesutbildning för vuxna (Yrkesvux).

Kulturskola

Kulturskolan ska svara för frivillig bild-, dans, teater och musikundervisning vid sidan om den allmänna skolan. Kulturskolan ska ha ett nära samarbete med grundskolan och gymnasieskolan. Dessutom är fritidsklubben Valhalla och Lilla kvarn organiserade inom kulturskolan.

Vård och omsorg, integration och arbetsmarknad

Verksamhetschef/Socialchef

Socialchef ansvarar för ledning, samordning och koordination inom området vård och omsorg, integration och arbetsmarknad.

Äldreomsorgschef/biträdande socialchef

Äldreomsorgschef har ansvaret för ledning, samordning och koordination inom området äldreomsorg (Hemtjänst och särskilda boenden). Som biträdande socialchef ersätter äldreomsorgschef socialchef och träder i socialchefs ställe i olika sammanhang och vid socialchefs frånvaro.

Systemförvaltare/verksamhetscontroller

Systemförvaltare ansvarar för att underlätta drift av de många verksamhetssystem som nyttjas inom omsorgen. Systemförvaltare är en länk mellan IT-enheten som ansvarar för drift av system och verksamheterna som nyttjar systemen. Ansvaret omfattar optimering av system, inställningar och uppdateringar. Systemförvaltare är också ansvarig för att stödja insatsplanerare och administratörer i deras arbete med system och statistik.

Verksamhetscontroller ansvarar för att sammanställa och leverera verksamhetsstatistik internt och externt. Verksamhetscontroller ansvarar också för att arbeta med att stödja ekonomiprocesser inom vård och omsorgsverksamhet såväl budgetarbete som uppföljning i ett nära samarbete med ansvariga chefer i omsorgen och andra medlemmar i teamen kring brukarna.

MA/kvalitetsansvarig

Medicinskt ansvarig (MA) ansvarar för hälso- och sjukvårdsprocesserna och att kommunen följer lagar och författningar för att en god och säker vård och rehabilitering erhålls. MA har också ansvar för att utreda och anmäla till Inspektionen för vård och omsorg (IVO) om patient har utsatts för allvarlig vårdskada, eller risk för allvarlig vårdskada, i samband med vård och behandling.

Som kvalitetsansvarig ligger ansvaret för att samordna projekt och verksamhetsnära rutinutveckling/utbildning med fokus på kvalitet och kvalitetsutveckling, arbeta med planerings- och uppföljningsprocesser samt driva verksamhetsutvecklingsfrågor inom omsorgen. Under arbetet med införandet av den så kallade Nära vård-reformen, lokalt kallad Samhandling för hälsa, ansvarar kvalitetsansvarig även för rollen Processledare i detta arbete.

Vård och omsorg om äldre och insatser till personer med funktionsnedsättning

Området utgör insatser till personer som är 65 år eller äldre innefattas insatser med stöd av Socialtjänstlagen (SoL) och Hälso- och sjukvårdslagen (HSL). Insatserna omfattar vård och omsorg i särskilt boende, hemtjänst i ordinärt boende samt öppen verksamhet i form av individuellt behovsprövad dagverksamhet.

Hemsjukvårdsinsatser i ordinärt boende, insatser enligt HSL, omfattar ordinerade medicinska insatser, rehabilitering, habilitering samt omvårdnad som utförs av legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal eller av annan delegerad vårdpersonal. Hemsjukvårdsinsatserna ges vid behov dygnet runt.

Hemtjänstinsatser i ordinärt boende, insatser enligt SoL, ges i hemmet. Personlig omvårdnad innebär insatser för att tillgodose fysiska, psykiska och sociala behov, så som hjälp med att äta och dricka, klä- och förflytta sig. Det innebär även stöd i att sköta personlig hygien och skapa trygghet och säkerhet. Serviceinsatser avser praktisk hjälp med bostadens skötsel, hjälp med inköp och tillredning av måltider. Korttidsplats avser bistånd i form av tillfälligt boende i särskilt boende för äldre. Bland annat i syfte att avlasta anhörigvårdare, så kallad växelvård. Växelvård kan vara integrerad som enskilda platser i ett särskilt boende eller erbjudas i kommunens avdelning för korttidsvård. Korttidsvård kan också erbjudas som tillfälligt vårdboende för individer som rehabiliteras efter sjukhusvård eller i väntan på en permanent plats på särskilt boende.

Särskilt boende innebär samtliga särskilda boendeformer för vård och omvårdnad för individer som inte klarar att leva tryggt i sitt egna hem. Särskilda boenden för äldre har flera namn som ofta används i dagligt tal; Gruppboende, äldreboende, vård- och omsorgsboende, serviceboende m.m. Kommunen har två särskilda boenden för äldre, Fyrklövern beläget i Millesparken med 54 vårdplatser och Gillersgården i kvarteret Gillershöjden med 36 vårdplatser.

Kommunen erbjuder även dagverksamhet vid Linden och dagrehab. Linden är en dagverksamhet för demensdagvård för personer med demensproblematik i syfte att erbjuda avlastning för anhörigvårdare och att erbjuda habiliterande verksamhet. Dagrehab är ytterligare en dagverksamhet som erbjuds för individer i behov av hemrehabilitering och fysisk aktivitet.

Insatser enligt LSS och LASS

Omsorgen ansvarar även för insatser till personer med funktionsnedsättning enligt Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och Lag (1993:389) om assistansersättning (LASS). Inom dessa verksamheter erbjuds även ordinerade hälso- och sjukvårdsinsatser av legitimerad och delegerad vårdpersonal. Verksamheten utgörs av primärt av insatser relaterat boende, daglig verksamhet, och personlig assistens enligt LSS. Inom detta område ingår också övriga insatser enligt LSS såsom råd och stöd, ledsagarservice, kontaktperson, avlösarservice i hemmet, korttidsvistelse utanför hemmet samt korttidstillsyn för skolungdomar över 12 år.

Individ- och familjeomsorg

Inom detta område finns verksamheter som riktar sig till personer som får stöd, vård och service inom individ och familjeomsorgens ram. (exklusive insatser som ges till personer med psykisk ohälsa för vilka regionen ansvarar för insatser.) Verksamheten är delad i två enheter där den ena är Individ- och familjeomsorgen som ansvarar för socialtjänst riktad till Barn- och unga samt missbruk, den andra, Försörjningenheten, arbetar med försörjningsstöd och kommunala arbetsmarknadsinsatser.

Individ och familjeomsorgen ger stöd till vuxna personer som har missbruksproblem sker i form av stöd i nykterhet, öppen stödverksamhet, behandlingsinsatser lokalt eller avancerad behandlingsvård i specialiserade placeringsinsatser motsvarande HVB. Enheten arbetar också med arbete riktat till barn och ungdomar i form av vård på hem för vård eller boende, vård i familjehem, individuellt behovsprövad öppenvård och övriga öppna insatser. Här ingår även insatser som förvaltningen ger till vuxna, 21 år eller äldre, som stöd för våldsutsatta eller andra sociala problem.. Familjerättsfrågor som socialtjänsten utför med stöd av föräldrabalken och socialtjänstlagen i form av familjerådgivning och övrig verksamhet som fastställande av faderskap, adoptionsärenden, samarbetsavtal, utredning och avtal om vårdnad, boende och umgänge ingår också i enhetens arbete.

Försörjningenheten ansvarar för utredning och utbetalning av försörjningsstöd och ekonomiskt bistånd för livsföring i övrigt enligt SoL samt kommunala arbetsmarknadsinsatser. Enheten arbetar i nära samverkan med gymnasieskolan, vuxenutbildning, primärvård och specialiserad vård samt arbetsförmedling. Målet är att stödja individer till egen försörjning genom individuell planering, och uppföljning kombinerat med ett coachande kravställande förhållningssätt. Verksamheten utgör även stöd för de arbetsmarknadspolitiska åtgärder som anordnas i kommunen, efter beslut av Arbetsförmedlingen. Praktikplatser eller tillfälliga arbetsmarknadspolitiska anställningar planeras, genomförs och följs upp av verksamheten. Verksamheten arbetar för att personer utan försörjning skall erbjudas stöd i att nå egen försörjning och snabbt ska erbjudas stöd.

Flyktingmottagande

Området avser flyktingmottagande för flyktingar som tas emot inom ramen för det kommunala flyktingmottagandet och för vilka kommunen erhåller statlig ersättning. Kommunen är ålagd att anordna boende för barn utan legal vårdnadshavare i Sverige, s k ensamkommande barn och ungdomar samt att ordna mottagandet av flyktingar enligt den så kallade bosättningslagen.

Fastighet och samhällsutveckling

I verksamhetsområdet inryms samhällsutvecklingsfrågor, fastighetsenheten, parkenheten samt lokalvårdsenheten. Samhällsutvecklingsområdet är den primära kontaktytan för gemensamma nämnder samt statliga myndigheter så som Region Örebro län och Trafikverket i infrastrukturrelaterade ärenden. Dessutom medverka till att stärka och utveckla infrastrukturen, kollektivtrafiken och bidra till en långsiktig plan för infrastruktur i kommunen.

Parkenhet

Parkenheten ansvarar för park- och grönyteskötsel, förvaltning av kommunens skog, kommunala badplatser och lekplatser. Inom enheten inryms även ansvar för kommunens motionsanläggning Hurtigtorpet, Hällevi idrottsplats samt Grythyttans idrottsplats.

Fastighetsenhet

Enheten ansvarar för förvaltning av kommunens fastighetsbestånd. Enheten ansvarar också för investeringsprojekt på fastighetssidan, hyresavtal avseende inhyrda lokaler och fungerar som ett internkonsultativt stöd till chefer i fastighetsfrågor. Även strategisk lokalförsörjningsplanering och särskilda fastighetspolitiska ärenden ingår i ansvarsområdet. Från och med 1 januari 2023 ingår även drift och förvaltning av det allmännyttiga bostads- och lokalbeståndet i enhetens uppdrag.

Lokalvårdsenhet

Lokalvårdsenheten leds av lokalvårdschef och ansvarar för all lokalvård i lokaler där kommunen bedriver verksamhet.

Resultatmål

Resultatmål har ett kortsiktigt verksamhetsperspektiv på 1 år som visar konkret i vilken utsträckning verksamheter uppnår sin målsättning, omsatt i resultat. Resultatmålen ger en indikation om kommunen är på väg att uppnå kommunfullmäktiges beslutade inriktningsmål för mandatperioden eller inte.

Enligt kommunens riktlinjer till verksamhets- och ekonomistyrningspolicyn ska respektive nämnd årligen anta verksamhetsmässiga resultatmål som är i linje med kommunfullmäktiges fastställda verksamhetsmässiga inriktningsmål. Måluppfyllelse mäts 31 december 2025 i jämförelse med tidigare år, om inget annat anges.

Verksamhetsmässiga resultatmål

Kommunstyrelsens verksamhetsmässiga resultatmål år 2025 är indelade i fem perspektiv utifrån kommunfullmäktiges fastställda inriktningsmål för mandatperioden. Dessa fem perspektiv är: Lokal välfärd och delaktighet, Näringsliv, Klimat och miljö, Attraktiv arbetsgivare samt Måltidskommun.

Lokal välfärd och delaktighet

Mål 1: Det medborgliga deltagandet i den lokala demokratin har ökat

Indikator 1: Antal deltagande i genomförda medborgardialoger (egen mätning)

Indikator 2: Valdeltagande

Mål 2: Måluppfyllelsen inom den kommunala skolan har ökat

Indikator 1: Nationella prov i åk 6 (nationell statistik)

Indikator 2: Meritvärde i åk 9 (Elever i åk 9, meritvärde, hemkommun, genomsnitt 17 ämnen)

Indikator 3: Elever i åk 9 som är behöriga till gymnasiet (elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, hemkommun, andel (%))

Indikator 3: Gymnasieelever med examen inom 4 år (Gymnasieelever med examen eller studiebevis inom 4 år, hemkommun, andel %)

Mål 3: Tryggheten och studieron inom den kommunala skolan har ökat eller bibehållits

Indikator 1: Känner du dig trygg i skolan? (Skolinspektionens skolenkät urval; åk 5, och GY år 2)

Indikator 2: Hur ofta är det arbetsro på lektionerna? (Skolinspektionens skolenkät urval; åk 5, och GY år 2)

Mål 4: Antal hushåll i försörjningsstöd har minskat

Indikator 1: Antal barn i befolkningen som ingår i familjer med ekonomiskt bistånd (egen mätning)

Indikator 2: Antal hushåll som erhållit ekonomiskt bistånd i 10 månader eller mer (egen mätning)

Mål 5: Tryggheten i äldreomsorgen har ökat eller bibehållits

Indikator 1: Vad tycker Hällefors brukare om hemtjänsten (nationell statistik Kolada)

Indikator 2: Vad tycker Hällefors brukare om särskilda boenden i äldreomsorgen (nationell statistik Kolada)

Mål 6: Kommunens mötesplatser för kultur och fritid har utvecklats

Indikator 1: Antalet fysiska besök på folkbiblioteket (egen mätning)

Indikator 2: Antalet barnboksutlån på folkbiblioteket för barn 0–17 år (egen mätning)

Indikator 3: Antalet fysiska besök på badhuset (egen mätning)

Indikator 4: Antalet föreningar som söker bidrag för sommarlovsaktiviteter

Näringsliv

Mål 1: Underlättat för nyetableringar och för nystartade företag

Indikator 1: Nyregistrerade företag i kommunen (antal/1000 invånare nationell statistik)

Indikator 2: Antal företagskontakter med möjliga etableringar (egen mätning)

Indikator 3: Antal företagskontakter med nystartade företag? (egen mätning)

Mål 2: Dialogen mellan företagare och kommunens beslutsfattare har förbättrats

Indikator 1: Företagens omdöme gällande dialog (svenskt näringsliv)

Indikator 2: Antal företagskontakter (egen mätning Näringslivsavdelningen)

Klimat och miljö

Mål: Kommunens klimatpåverkan har minskat

Indikator 1: Elförbrukning kwh per kvm (egen mätning)

Indikator 2: Energiförbrukning fjärrvärme kwh per kvm (egen mätning)

Indikator 3: Andel matsvinn i relation till mängden producerad mat (egen mätning)

Indikator 4: Andel egenproducerad el genom solceller (mängd solcellsproducerad el i KWh i relation till total förbrukning KWh)

Attraktiv arbetsgivare

Mål 1: Medarbetarnas uppfattning om Hällefors kommun som arbetsgivare har förbättrats

Indikator 1: Andel medarbetare som rekommenderar sin arbetsplats (egen mätning)

Indikator 2: Andel medarbetare som rekommenderar Hällefors kommun som arbetsgivare (egen mätning)

Indikator 3: Andel heltidsanställda har ökat (egen mätning)

Mål 2: Medarbetarengagemanget har förbättrats

Indikator 1: Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen (egen mätning)

Måltidskommun

Mål 1: Kommunen har byggt vidare på sitt goda namn som måltidskommun

Indikator 1: xxx

Finansiella resultatmål

Finansiella resultatmål antas av kommunfullmäktige årligen och för verksamhetsåret 2025 finns tre målsättningar.

Mål 1: Resultat i förhållande till kommunens skatteintäkter och generella statsbidrag är minst 0,25 procent 31 december

Indikator 1: Resultatandel

Mål 2: Verksamhetens nettokostnader i förhållande till kommunens skatteintäkter och generella statsbidrag är 98,3 procent 31 december

Indikator 1: Nettokostnadsandel

Mål 3: Kommunens egna kapital och ansvarsförbindelse för pensionsförpliktelser i förhållande till kommunens totala tillgångar är lägst 15,0 procent 31 december

Indikator 1: Soliditet, inklusive ansvarsförbindelsen för pensionsförpliktelser

Driftbudget

	Intäkts- budget 2024	Kostnads- budget 2024	Netto- budget 2024	Intäkts- budget 2025	Kostnads- budget 2025	Netto- budget 2025
Politisk verksamhet	0	6 374	6 374	0	6 074	6 074
Infrastruktur, skydd m m	4 917	39 634	34 717	4 917	41 823	36 906
plan och bygglovsverksamhet	0	5 286	5 286	0	5 305	5 305
näringslivsbefrämjande åtgärder	15	3 445	3 430	15	4 833	4 818
turism	0	568	568	0	568	568
gator, vägar, parker, utemiljö	3 960	19 335	15 375	3 960	19 854	15 894
miljö- & hälsoskydd, miljö, hälsa, hållbar utv	0	1 863	1 863	0	1 915	1 915
räddningstjänst och krisberedskap	942	9 137	8 195	942	9 348	8 406
Kultur och fritid	4 990	34 612	29 622	4 240	34 673	30 433
kulturverksamhet	0	3 218	3 218	0	3 218	3 218
bibliotek	25	4 630	4 605	25	4 766	4 741
kulturskola	1 599	6 043	4 444	1 599	5 882	4 283
fritidsverksamhet	3 366	20 721	17 355	2 616	20 807	18 191
Pedagogisk verksamhet	28 421	231 522	203 101	28 541	228 304	199 763
förskola	7 183	51 746	44 563	7 303	51 172	43 869
grundskola inkl anpassad, förskoleklass och fritids	15 189	119 999	104 810	15 189	118 865	103 676
gymnasieskola inkl anpassad	5 460	41 826	36 366	5 460	40 879	35 419
kommunal vuxenutbildning inkl anpassad, SFI	589	8 290	7 701	589	8 098	7 509
gem kostnader gymnasiet o vux	0	5 934	5 934	0	6 001	6 001
gem adm pedagogisk verksamhet	0	3 727	3 727	0	3 289	3 289
Vård och omsorg	44 117	273 552	229 435	49 217	277 156	227 939
vård och omsorg om de äldre	22 366	159 689	137 323	25 166	161 393	136 227
öppen verksamhet	486	9 943	9 457	486	9 930	9 444
insatser enligt LSS och LASS	14 219	65 323	51 104	16 519	66 049	49 530
färdtjänst	0	2 000	2 000	0	2 645	2 645
adm individ och familjeomsorg	0	2 583	2 583	0	2 583	2 583
missbruksvård och övrig vuxenvård	90	9 063	8 973	90	8 933	8 843
barn och ungdomsvård	3 893	9 160	5 267	3 893	9 160	5 267
ekonomisk bistånd och familjerätt	0	11 781	11 781	0	11 281	11 281
gem adm vård och omsorg	3 063	4 011	948	3 063	5 183	2 120
Flyktingmottagande	930	1 297	367	930	1 268	338
Arbetsmarknadsåtgärder	3 778	6 963	3 185	3 778	6 676	2 898
Affärsverksamhet	8 662	9 294	632	8 662	9 144	482
Gemensamma lokaler	44 473	43 538	-935	41 287	41 287	0
Gemensam administration	2 905	34 595	31 690	4 405	36 289	31 884
Kostverksamhet	11 568	11 017	-551	11 568	11 299	-269
Lokalvårdsverksamhet	7 843	8 187	344	8 879	8 879	0
Centralt löneutrymme	0	61	61	0	9 198	9 198
Planeringsreserv	0	0	0	0	0	0
Intern ränta	12 984	0	-12 984	12 593	0	-12 593
Pensionskostnader	0	10 561	10 561	0	10 174	10 174
Obalans borttagna riktade generella statsbidrä	0	0	0	0	-5 500	-5 500
Summa	175 588	711 207	535 619	179 017	716 744	537 727

Investeringsbudget

Eventuella investeringsbidrag inkluderas inte i budgeten utan budgeten är redovisad enligt lagstiftningen som innebär att budgeten består av bruttoutgifter. Eventuella investeringsbidrag som kommunen alltid söker när möjligheten finns följer beslutad komponentavskrivning och därmed minskar varje års avskrivningskostnad. Investeringar i kommunens verksamhetslokaler regleras genom förändrad hyressättning för kommunens verksamheter.

	Brutto- kostnad 2023	Budget 2024 (inkl tilläggs- budget)	Budget 2025
Skattefinansierad verksamhet			
Infrastruktur, skydd m m	13 503	12 220	11 270
Planerat underhåll gator och vägar	4 748	4 500	6 000
Dagvatten i samband med VA	0	200	200
Tillgänglighet/säkerhetsåtg gata	728	800	400
Kringåtgärder g o c väg Ghn-Hfs	741	1 200	0
Åtgärdsvalstudie RV63	0	50	0
Projektering parkering Hällevi	18	0	0
Offentlig belysning	4 500	2 400	3 000
Tak befintliga sandfickor	70	0	0
Kommunala broar	2 698	2 000	1 000
Parkanläggningar	0	900	500
Kommunala lekplatser	0	70	70
Fiberutbyggnad	0	100	100
Kultur och fritid	268	555	150
Kommunala badplatser	0	0	50
Badhus inventarier	207	0	0
Hällevi utemiljö	0	200	0
Hällevi konstgräsutrusning	0	100	0
Elljusspår Hurtigtorpet	0	105	0
Reinvest inv kultur o fritidsanlägg	61	50	0
Reinvestering inventarier idrottshallar	0	100	100
Pedagogisk verksamhet	202	800	650
IT-investeringar	202	300	300
Inventarier	0	150	150
Inventarier elevrestaurang	0	150	0
Skolgårdsinventarier	0	200	200
Vård och omsorg	203	700	600
IT-investeringar	92	100	100
Inventarier	0	200	100
Omvårdnadshjälpmedel	111	400	400

Kommunstyrelsens verksamhetsplan 2025

	Brutto- kostnad 2023	Budget 2024 (inkl tilläggs- budget)	Budget 2025
Gemensamma lokaler	36 082	13 095	25 000
Gamla kommunhuset	185	0	0
Klockarhagsskolan	0	4 095	0
Förskolan Lärkan 1 och 2	0	1 000	0
Sporthallen	0	600	0
Formens hus	1 049	0	0
Centeralköket	4 739	0	0
Klockarbäcken	2 000	0	0
Pihlskolan	56	0	0
Hurtigtorpets motionsanläggning	246	7 200	0
Kommunförrådet	1 522	0	0
Badhus	21 460	0	0
Badhus/Ishallen	4 825	0	0
Takbyte Gillersvägen 16	0	0	1 500
Takbyte fd Kronhagsskolan	0	0	1 500
Ny ventilation E-huset norra Klockarhagsskolan	0	0	500
Ny ventilation Köpmannavägen 10B	0	200	500
Fasad Linjalen Klockarhagsskolan	0	0	500
Invändigt utskick Grythyttans skola	0	0	1 500
Inköp Morgrens väg	0	0	4 000
Inköp Hemgårdsvägen	0	0	11 000
Inköp Karlavagnen	0	0	4 000
Gemensamma verksamheter	1 299	2 285	2 225
IT-investeringar	1 299	1 535	1 535
Inventarier Formens hus	0	150	200
Inventarier måltidsverksamhet	0	600	490
<i>Summa skattefinansierad</i>	<i>51 557</i>	<i>29 655</i>	<i>39 895</i>

Kommunstyrelsens verksamhetsplan 2025

	Brutto- kostnad 2023	Budget 2024 (inkl tilläggs- budget)	Budget 2025
Avgiftsfinansierad verksamhet			
Vatten och avlopp	12 049	11 162	20 000
Mindre ledningsarbeten	0	0	6 000
Mindre VA-anläggningar	0	0	3 000
Sikfors Herrgård	348	3 613	0
Älvestorp RV	3 067	1 500	0
Hammargatan	139	61	0
Avvattning Fjällbo	0	2 000	0
Mobil reservvattentank	0	88	0
Berggrensvägen	0	300	0
Bermästarvägen	0	300	0
Göransvägen	0	300	0
Hammarns pumpstation	0	500	10 000
Utredning reservvatten Hällefors och vatten			
Silvergruvan	0	1 000	1 000
Kvalitetshöjande åtgärder	1 452	1 500	0
Fjällbo reningsverk	7 043	0	0
Avfallshantering	0	380	3 300
Fastighetsnära insamling	0	380	3 300
<i>Summa avgiftsfinansierad</i>	12 049	11 542	23 300
<i>Totala investeringar</i>	63 606	41 197	63 195

Hällefors kommun

Besöksadress: Sikforsvägen 7

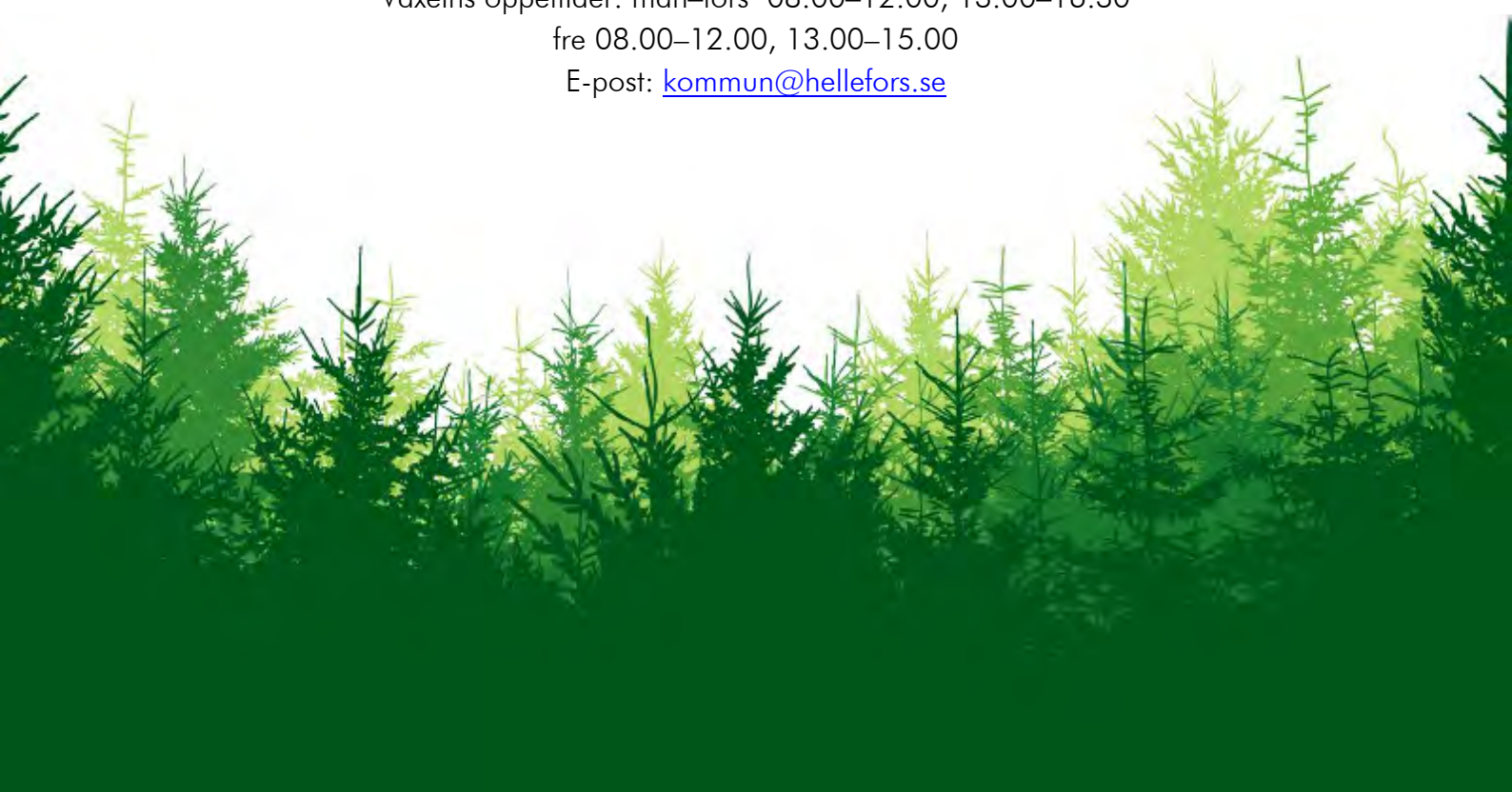
Postadress: 712 83 Hällefors

Telefon: 0591-641 00 (växel)

Växelns öppettider: mån–tors 08.00–12.00, 13.00–16.30

fre 08.00–12.00, 13.00–15.00

E-post: kommun@hellefors.se

Förslag till verksamhetsmässiga resultatmål för kommunstyrelsens verksamhetsplan 2025

Lokal välfärd och delaktighet

Mål 1: Det medborgliga deltagandet i den lokala demokratin har ökat

Indikator 1: Antal deltagande i genomförda medborgardialoger (egen mätning)

Indikator:2 Antal medborgarförslag

Mål 2: Måluppfyllelsen inom den kommunala skolan har ökat

Indikator 1: Elever i åk 9 som är behöriga till gymnasiet (elever i åk 9 som är behöriga till Yrkesprogram, hemkommun, andel (%))

Indikator 2: Meritvärde i åk 9 (Elever i åk 9, meritvärde, hemkommun, genomsnitt 17 ämnen)

Indikator 3: Nationella prov i åk 6 (nationell statistik)

Indikator 4: Gymnasieelever med examen inom 4 år (Gymnasieelever med examen eller studiebevis inom 4 år, hemkommun, andel %)

Mål 3: Tryggheten och studieron inom den kommunala skolan har ökat

Indikator 1: Känner du dig trygg i skolan? (skolinspektionens skolenkät urval: åk 5 och GY år 2)

Indikator 2: Sammanvägt resultat gällande studiero/arbetsro (Skolinspektionens skolenkät urval: åk 5 och GY år 2)

Mål 4: Antal hushåll i försörjningsstöd har minskat eller bibehållits

Indikator 1: Antal barn i befolkningen som ingår i familjer med ekonomiskt bistånd (egen mätning)

Indikator 2: Antal hushåll som erhållit ekonomiskt bistånd i 10 månader eller mer (egen mätning)

Indikator 3: Antal invånare 17-24 år som varken studerar eller arbetar (nationell mätning)

Mål 5: Tryggheten i äldreomsorgen har bibehållits

Indikator 1: Vad tycker Hällefors brukare om hemtjänsten (nationell statistik Kolada)

Indikator 2: Vad tycker Hällefors brukare om särskilda boenden i äldreomsorgen (nationell

Mål 6: Kommunens mötesplatser för kultur och fritid har utvecklats

Indikator 1: Antalet fysiska besök på folkbiblioteket (egen mätning)

Indikator 2: Antalet barnboksutlån på folkbiblioteket för barn 0-17 år (egen mätning)

Indikator 3: Antalet fysiska besök på badhuset (egen mätning)

Indikator 4: Antalet föreningar som söker bidrag för sommarlovsaktiviteter (egen mätning)

Indikator 5: Antal besök på lilla kvarns öppna verksamhet (egen mätning)

Näringsliv

Mål 1: Nyetableringar av företag har underlättats

Indikator 1: Nyregistrerade företag i kommunen (antal/1000 invånare, nationell statistik)

Indikator 2: Antal företagskontakter med möjliga etableringar (egen mätning)

Indikator 3: Antal företagskontakter med nystartade företag (egen mätning)

Mål 2: Dialogen mellan företagare och kommunens beslutsfattare har förbättrats

Indikator 1: Företagens omdöme gällande dialog (svenskt näringsliv)

Indikator 2: Antal företagskontakter (Egen mätning)

Klimat och miljö

Mål 1: Kommunens klimatpåverkan har minskat

Indikator 1: Elförbrukning kwh per kvm (egen mätning)

Indikator 2: Energiförbrukning fjärrvärme kwh per kvm (egen mätning)

Indikator 3: Andel matsvinn i relation till mängden producerad mat (egen mätning)

Indikator 4: Andel egenproducerad el genom solceller i relation till totalen (Egen mätning)

Attraktiv arbetsgivare

Mål 1: Medarbetarnas uppfattning om Hällefors kommun som arbetsgivare har förbättrats

Indikator 1: Andel medarbetare som rekommenderar sin arbetsplats (egen mätning)

Indikator 2: Andel medarbetare som rekommenderar Hällefors kommun som arbetsgivare (egen mätning)

Indikator 3: Andel heltidsanställda (Egen mätning)

Mål 2: Medarbetarengagemanget har förbättrats

Indikator 1: Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen (egen mätning)

Vänsterpartiets förslag till verksamhetsmässiga resultatmål för kommunstyrelsen 2025

Vänsterpartiet Hällefors anser att samtliga av föregående års verksamhetsmässiga inriktningsmål är både viktiga och nödvändiga för en långsiktigt välfungerande och hållbar kommun. Det är dock svårt, om inte omöjligt, att arbeta med allt för många mål under ett och samma verksamhetsår. För att vi ska kunna göra riktade satsningar, uppföljningar och utvärderingar har Vänsterpartiet efter noga övervägande valt att föreslå endast ett fåtal verksamhetsmässiga resultatmål att fokusera på under verksamhetsåret 2025.

Resultatmål kopplade till kommunens inriktningsmål

Mål 2: Kommunen har en väl fungerande välfärd som svarar upp mot invånarnas behov

Mål 4: I kommunen finns förutsättningar för en socialt hållbar framtid

Social hållbarhet och folkhälsa

Mål 1: Barn och ungas välmående har ökat

Indikator 1: Flickors deltagande i föreningslivet

Indikator 2: Pojkars deltagande i föreningslivet

Indikator 3: Den självskattade hälsan hos flickor

Indikator 4: Den självskattade hälsan hos pojkar

Indikator 5: Obesitas hos barn och ungdomar

Mål 2: Äldres välmående har ökat

Indikator 1: Brukarundersökning

Indikator 2: Den ofrivilliga ensamheten hos äldre

Indikator 3: Antal deltagare över 65 år i föreningslivet

Indikator 4: Medellivslängden hos invånare i kommunen

Mål 3: Kommunens mötesplatser för kultur och fritid har utvecklats

Indikator 1: Antal fysiska besök på folkbiblioteket (egen mätning)

Indikator 2: Antal barnboksutlån på folkbiblioteket för barn 0–17 år (egen mätning)

Indikator 3: Antal fysiska besök på badhuset (egen mätning)

Indikator 4: Antal föreningar som söker bidrag för sommarlovsaktiviteter

Indikator 5: Antal deltagare i föreningsaktiviteter

Indikator 6: Antal föreningskontakter (från kommunförvaltningen)

Resultatmål kopplade till kommunens inriktningsmål

Mål 5: I kommunen finns förutsättningar för en klimat- och miljömässigt hållbar framtid

Klimat och miljö

Mål 1: Kommunens negativa klimatpåverkan har minskat

Indikator 1: Elförbrukning kwh per kvm (egen mätning)

Indikator 2: Energiförbrukning fjärrvärme kwh per kvm (egen mätning)

Indikator 3: Andel matsvinn i relation till mängden producerad mat (egen mätning)

Indikator 4: Andel egenproducerad el genom solceller (mängd solcellsproducerad el i KWh i relation till total förbrukning KWh)

Indikator 5: Hållbara transporter i kommunens upphandlingar

Indikator 6: Andel närproducerade livsmedel i kommunens upphandlingar

Resultatmål kopplade till kommunens inriktningsmål

Mål 6: Kommunen är en attraktiv arbetsgivare och arbetar strategiskt med kompetensförsörjning

Attraktiv arbetsgivare

Mål 1: Medarbetarnas uppfattning om Hällefors kommun som arbetsgivare har förbättrats

Indikator 1: Andel medarbetare som rekommenderar sin arbetsplats (egen mätning) Indikator 2: Andel medarbetare som rekommenderar Hällefors kommun som arbetsgivare (egen mätning)

Indikator 3: Andel heltidsanställda (egen mätning)

Indikator 4: Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen (egen mätning)

Mål 2: Personalomsättningen i Hällefors kommuns verksamheter har minskat

Indikator 1: Antal frivilliga egna uppsägningar

Indikator 2: Antal förtidspensioneringar

Ekonomienheten

Jessica Jansson, 0591-64106

jessica.jansson@hellefors.se

Kommunstyrelsen

Kommunfullmäktige

Beslut om nyckeltalssammanställning för Hällefors kommun 2024, dnr KS 24/00229

Beslutsunderlag

Nyckeltalssammanställning för Hällefors kommun 2024 med basåret 2023,
daterad 2024-11-06

Ärendet

Utifrån kommunfullmäktiges beslut har kommunförvaltningen sammanställt ett förslag till nyckeltalssammanställning för år 2024 med basåret 2023. Ekonomiberedningen kan konstatera att alla partier inte varit representerade/delaktiga under ekonomiberedningen. Syftet med ekonomiberedningen är dels att det ska bygga på en bred förankring i politiken för att få till en ökad kunskapsnivå och en långsiktig stabilitet i de större frågorna, dels att nyckeltalssammanställningen ska beredas inför kommunstyrelsens sammanträde.

Ekonomiberedningen anser att nyckeltalssammanställningen är fortsatt bra, lättare att förstå helhet och konsekvenser. Sammanställningen är omfattande och viktigt där det framgår hur kommunen utvecklats över tid. Beredningen anser att det är viktigt att alla läsare av sammanställningen tänker på att de färger som framgår är en jämförelse mot alla andra kommuner i riket och betyder inte att nyckeltalet är bra eller dåligt. Dessutom är många av nyckeltalen framtagna genom antalet invånare som i sig minskar och därmed påverkar utfallet av nyckeltalet.

Ekonomisk konsekvensanalys

Redovisningen av nyckeltal riktar sig främst till politiker i Hällefors kommun men även till andra som är intresserade av att följa kommunens ekonomiska utveckling. Genom nyckeltalen kan läsare dels se utvecklingen över ett antal år för kommunen som helhet och för olika verksamheter, dels göra jämförelser med andra kommuner.

Materialet är avsett dels att vara ett hjälpmedel vid fördelningen av resurser till olika verksamheter genom att tydliggöra inom vilka områden Hällefors kommun har jämförelsevis höga eller låga kostnader, dels att visa utvecklingen över tid och jämfört med andra kommuner.

Nyckeltalen har hämtats från Kolada som drivs och utvecklas av Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA), som är en ideell förening stiftad av staten och Sveriges kommuner och regioner (SKR).

För att jämförelser mellan olika kommuner ska vara möjlig krävs att uppgifterna är insamlade på samma sätt och att samma definitioner har tillämpats – kort sagt att uppgifterna mäter samma saker. Eftersom räkenskapssammandraget spänner över en stor mängd uppgifter kan det, trots olika kontroller, finnas fel i det redovisade materialet. Vid jämförelser är det viktigt att noga analysera vad uppgifterna står för och vilka förklaringar som är tänkbara till uppkomna skillnader.

I vissa tabeller används färgerna rött, gult och grönt för att visa hur ett resultat ligger till jämfört med andra. För varje nyckeltal rangordnas alla kommuner/regioner efter sina resultat, och de bästa resultaten får grön färg, de sämsta får röd färg och de i mitten får gul färg. Saknas data på något nyckeltal visas det med grå färg. Tänk på att färgsättningen visar om man har bra eller dåliga resultat jämfört med andra. Den talar inte om ifall resultaten är bra eller dåliga. Man kan ha dåliga resultat jämfört med andra, vilket ger röd färg, trots att resultatet egentligen är bra (och vice versa).

För den som vill fördjupa sig ytterligare går det att hitta fler nyckeltal i Kolada, som innehåller cirka 5000 nyckeltal om resurser, volymer och kvalitet i kommuners och landstings alla verksamheter (www.kolada.se).

Förvaltningens förslag till beslut

Ekonomiberedningen föreslår kommunstyrelsen att:

- Nyckeltalssammanställning för Hällefors kommun 2024 godkänns.

Veronica Svensson
Kommunchef

Jessica Jansson
Ekonomichef

Ekonomienheten

Jessica Jansson & Matthias Westerlund

jessica.jansson@hellefors.se

matthias.westerlund@hellefors.se

Nyckeltalssammanställning för Hällefors kommun 2024 med basåret 2023

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	4
2	Syfte	4
3	Målsättning.....	5
4	Organisation.....	5
5	Ord och begreppsförklaringar.....	5
5.1	Standardkostnad	5
5.2	Referenskostnad	5
5.3	Kostnad	6
5.4	Nettokostnad	6
5.5	Bruttokostnad	6
5.6	Liknande grupp.....	6
5.6.1	Övergripande.....	6
5.6.2	Barnomsorg	7
5.6.3	Fritidshem.....	7
5.6.4	Grundskola	7
5.6.5	Gymnasieskola.....	7
5.6.6	Äldreomsorg	7
5.6.7	LSS.....	7
5.6.8	Individ och familjeomsorg	8
5.6.9	Integration.....	8
5.6.1	Ekonomiskt bistånd	8
6	Varför nyckeltal?	9
7	Varför nyckeltalsjämförelser?	9
8	Finansiella nyckeltal.....	9
9	Verksamhetens nettokostnad	10
10	Personal.....	13
11	Politisk verksamhet.....	15
12	Infrastruktur, skydd med mera.....	15
13	Fritid.....	16
14	Kultur	17
15	Förskoleverksamhet och fritidshem.....	18
15.1	Kostnad per inskrivet barn i målgruppen för barnomsorgens delar	18
16	Utbildning	19
16.1	Kostnad per elev i förskoleklass.....	20
16.2	Kostnad per elev i grundskola	20
16.3	Kostnad per elev i gymnasieskola.....	22
17	Äldreomsorg inklusive öppen verksamhet.....	24
17.1	Hemtjänst/ordinärt boende	25
17.2	Särskilt boende	27
18	Insatser enligt LSS, SFB och SoL.....	29
18.1	Boende enligt LSS.....	29
18.2	Daglig verksamhet enligt LSS	30
18.3	Personlig assistens enligt LSS/SFB	30

19	Individ och familjeomsorg	31
19.1	Vuxna 21-64 år	31
19.2	Barn och unga 0-20 år	32
19.3	Ekonomiskt bistånd	33
20	Särskilt riktade insatser	33
20.1	Flyktingmottagande	33
20.2	Arbetsmarknadsåtgärder	36

1 Inledning

Redovisningen av nyckeltal riktar sig främst till politiker i Hällefors kommun men även till andra som är intresserade av att följa kommunens ekonomiska utveckling. Genom nyckeltalen kan läsare dels se utvecklingen över ett antal år för kommunen som helhet och för olika **verksamheter**, dels göra jämförelser med andra kommuner.

Materialet är avsett dels att vara ett hjälpmedel vid fördelningen av resurser till olika verksamheter genom att tydliggöra inom vilka områden Hällefors kommun har jämförelsevis höga eller låga kostnader, dels att visa utvecklingen över tid och jämfört med andra kommuner.

De flesta nyckeltalen har hämtats från Kommun- och landstingsdatabasen (Kolada). Kolada drivs och utvecklas av Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA), som är en ideell förening stiftad av staten och Sveriges kommuner och regioner (SKR).

För att jämförelser mellan olika kommuner ska vara möjlig krävs att uppgifterna är insamlade på samma sätt och att samma definitioner har tillämpats – kort sagt att uppgifterna mäter samma saker. Eftersom räkenskapssammandraget spänner över en stor mängd uppgifter kan det, trots olika kontroller, finnas fel i det redovisade materialet. Vid jämförelser är det viktigt att noga analysera vad uppgifterna står för och vilka förklaringar som tänkbara till uppkomna skillnader.

I vissa tabeller används färgerna rött, gult och grönt för att visa hur ett resultat ligger till jämfört med andra. För varje nyckeltal rangordnas alla kommuner/landsting efter sina resultat, och de bästa resultaten får grön färg, de sämsta får röd färg och de i mitten får gul färg. Saknas data på något nyckeltal visas det med grå färg. Tänk på att färgsättningen visar om man har bra eller dåliga resultat jämfört med andra. Den talar inte om ifall resultaten är bra eller dåliga. Man kan ha dåliga resultat jämfört med andra, vilket ger röd färg, trots att resultatet egentligen är bra (och vice versa).

För den som vill fördjupa sig ytterligare går det att hitta fler nyckeltal i Kolada, som innehåller cirka 5000 nyckeltal om resurser, volymer och kvalitet i kommuners och landstings alla verksamheter (www.kolada.se).

2 Syfte

Syftet med nyckeltalssammanställningen är att kommunens verksamheter ska analyseras och jämföras med jämförbara kommuner utifrån fakta för att kunna ha som underlag för fortsatt utveckling och avveckling. Underlaget ska vara ett verktyg i budgetprocessens fördelning av resurser till kommunens olika verksamhetsområden.

3 Målsättning

Målsättningen är att nyckeltalssammanställningen ska beskriva om kommunens verksamheter lett till vad som är beslutat – leda mot resultat.

4 Organisation

Ekonomichef ansvarar för att en årlig nyckeltalssammanställning arbetas fram och att underlaget bygger på fakta. En analysgrupp är tillsatt med uppdrag att eventuellt komplettera analyseringen av de nyckeltal som lyfts fram i nyckeltalsrapporten och där behov finns även utveckla med ytterligare nyckeltal för att motivera och belysa avvikelser. Analysgruppen består av controller, som är sammankallande, utvecklingsstrateg samt verksamhetsutvecklare. Till denna grupp finns funktionerna verksamhetschef för fastighet och samhällsutveckling, kultur och fritidschef samt HR-chef adjungerande.

5 Ord och begreppsförklaringar

5.1 Standardkostnad

Standardkostnaden är den kostnad som kommunen skulle ha om kommunen bedrev verksamheten på en genomsnittlig avgifts-, ambitions- och effektivitetsnivå och med hänsyn till egna strukturella faktorer.

Standardkostnaden är ett statistiskt mått på den förväntade kostnaden för verksamheten utifrån strukturella faktorer vid en genomsnittlig effektivitet och ambitionsnivå.

I kostnadsutjämnningen har varje verksamhetsområde en standardkostnad som ska korrigera för strukturella skillnader. Standardkostnaden för äldreomsorg baseras exempelvis till stor del på antalet äldre i befolkningen och standardkostnaden på grundskolan på antalet individer i skolålder.

En positiv avvikelse innebär att kommunen har en kostnadsnivå som är högre än vad strukturen motiverar, en negativ avvikelse visar det omvända. Avvikelserna kan bero på att kommunerna bedriver verksamheten på en annan ambitions- eller effektivitetsnivå än riksgenomsnittet.

5.2 Referenskostnad

Referenskostnad bygger på kostnadsutjämnningen och indikerar vad respektive verksamhet borde ha för nettokostnad, enligt kostnadsutjämnningssystemet, om kommunen bedriver den verksamheten med genomsnittlig ambitionsnivå och effektivitet.

Referenskostnaden är en justering av standardkostnaden där hänsyn även tas till följande kommunövergripande delar i kostnadsutjämnningen; löner, bebyggelsestruktur och befolkningsutveckling. Referenskostnaden bygger på det faktiska utfallet det aktuella året, till skillnad från standardkostnaden, som baseras på preliminära uppgifter.

5.3 Kostnad

Kostnad avser kommunernas kostnader för egen konsumtion och definieras enligt följande: Från kommunens bruttokostnad i driftsredovisningen förs dels avdrag för interna intäkter, dels avdrag för försäljning av verksamhet till andra kommuner och landsting.

5.4 Nettokostnad

Nettokostnad erhålls genom att minska driftredovisningens bruttokostnader med samtliga intäkter, i huvudsak riktade statsbidrag, taxor och avgifter, hyresintäkter samt andra försäljningsintäkter.

5.5 Bruttokostnad

I bruttokostnad ingår alla kostnader för en verksamhet, utan avdrag till exempel för interna intäkter eller försäljning av verksamhet. Vid kostnadsjämförelser används vanligen nettokostnader eller kostnader

5.6 Liknande grupp

Ett urval bestående av de sju kommuner som mest liknar Hällefors kommun. Vilka kommuner som ingår kan variera mellan olika verksamheter. Vilka som väljs ut som liknande kommuner baseras till största del på referenskostnaden (70 procent), men också på invånarantal (30 procent). För liknande kommuner Äldreomsorg tas även hänsyn till huvudmannaskap för hemsjukvården.

Gruppen Liknande kommun integration skiljer sig från de andra jämförelsegrupperna, då den inte är baserad på referenskostnaden. Den gruppen är istället utvald utifrån invånarantal, antal asylsökande, antal kommunmottagna och utrikes födda från länder utanför EU/EFTA.

Liknande kommungrupp ändrar sig från år till år och i denna rapport är kommungruppens jämförelsetal för åren 2018-2019 den grupp Hällefors liknar mest under år 2018 och 2019. För år 2020 och 2021 är kommungrupperna som Hällefors liknar med under 2021.

5.6.1 Övergripande

De kommuner som övergripande är mest lik Hällefors utifrån strukturkostnad för kommunen samt skattekraft och befolkningsstorlek för verksamhetsåret 2023 framgår här nedan. Tidigare års liknande grupp redovisas i tidigare års nyckelsammanställningar för Hällefors kommun.

2023 års liknande grupp som redovisas för 2023:

Berg	Vindeln
Filipstad	Bräcke
Högsby	Övertorneå
Strömsund	Hällefors

5.6.2 Barnomsorg

De kommuner som övergripande är mest lik Hällefors utifrån referenskostnad för barnomsorg samt befolkningsstorlek för verksamhetsåren 2022 framgår här nedan.

2023 års liknande grupp som redovisas för året 2023:

Arvidsjaur	Norberg
Essunga	Vingåker
Grums	Åtvidaberg
Nora	Hällefors

5.6.3 Fritidshem

De kommuner som övergripande är mest lik Hällefors utifrån referenskostnad för fritidshem samt befolkningsstorlek för verksamhetsåret 2023 framgår här nedan.

2023 års liknande grupp som redovisas för året 2023:

Arjeplog	Ockelbo
Karlsborg	Storuman
Norberg	Töreboda
Nordmaling	Hällefors

5.6.4 Grundskola

De kommuner som övergripande är mest lik Hällefors utifrån referenskostnad för grundskola samt befolkningsstorlek för verksamhetsåret 2023 framgår här nedan.

2023 års liknande grupp som redovisas för året 2023:

Emmaboda	Torsby
Jokkmokk	Åmål
Munkfors	Ödeshög
Ockelbo	Hällefors

5.6.5 Gymnasieskola

De kommuner som övergripande är mest lik Hällefors utifrån referenskostnad för grundskola samt befolkningsstorlek för verksamhetsåret 2023 framgår här nedan.

2023 års liknande grupp som redovisas för året 2023:

Gagnef	Vindeln
Nordanstig	Älvkarleby
Orsa	Övertorneå
Storfors	Hällefors

5.6.6 Äldreomsorg

De kommuner som övergripande är mest lik Hällefors utifrån strukturårsjusterad standardkostnad för äldreomsorg samt befolkningsstorlek för verksamhetsåret 2023 framgår här nedan.

2023 års liknande grupp som redovisas för året 2023:

Arvidsjaur	Rättvik
Bräcke	Vilhelmina
Berg	Älvdalen
Jokkmokk	Hällefors

5.6.7 LSS

De kommuner som övergripande är mest lik Hällefors utifrån referenskostnad för LSS samt befolkningsstorlek för verksamhetsåret 2022 framgår här nedan.

2023 års liknande grupp som redovisas för året 2023:

Borgholm	Lessebo
Gullspång	Ockelbo
Högsby	Vindeln
Laxå	Hällefors

5.6.8 Individ och familjeomsorg

De kommuner som övergripande är mest lik Hällefors utifrån referenskostnad för individ och familjeomsorg samt befolkningsstorlek för verksamhetsåret 2022 framgår här nedan.

2023 års liknande grupp som redovisas för året 2023:

Fagersta	Ljusnarsberg
Hultsfred	Perstorp
Flen	Östra Göinge
Högsby	Hällefors

5.6.9 Integration

De kommuner som övergripande är mest lik Hällefors utifrån invånarantal, antal asylsökande, antal kommunmottagna och utrikes födda från länder utanför EU/EFTA för integration för verksamhetsåret 2023 framgår här nedan.

2023 års liknande grupp som redovisas för året 2023:

Hjo	Tranemo
Bengtsfors	Vilhelmina
Eda	Åre
Säffle	Hällefors

5.6.1 Ekonomiskt bistånd

De kommuner som övergripande är mest lik Hällefors baserade på den modellberäknade kostnaden för ekonomiskt bistånd. Modellen ingår inte i kostnadsutjämnningen, utan är skapad av RKA/SKR och är ny för år 2023.

2023 års liknande grupp som redovisas för året 2023:

Bjuv	Katrineholm
Borlänge	Sandviken
Helsingborg	Trollhättan
Hylte	Hällefors

6 Varför nyckeltal?

Enligt RKA är nyckeltalens uppgift är bidra till presentationen av läge, mål och resultat för verksamhet och ekonomi. Nyckeltalen kan stärka beslutsunderlaget för kommunfullmäktige respektive kommunledning.

Det är viktigt att nyckeltal:

- är anpassade till uppdraget och verksamheten,
- fokuserar på det väsentliga,
- är förankrade i organisationen och enkla att förstå samt
- möjliggör jämförelser (mellan bra/dåliga värden, med andra kommuner).

Officiell statistik utgörs av kommunala räkenskaper och antalsuppgifter om brukare etcetera, och finns för samtliga kommuner. Det är viktigt att välja officiella och heltäckande nyckeltal.

7 Varför nyckeltalsjämförelser?

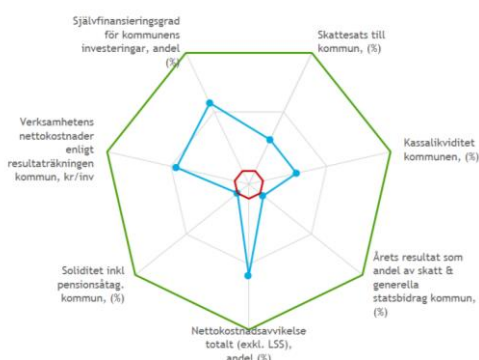
Nedan ges några exempel på varför jämförelser är bra att göra:

- • Ger ett signalsystem som speglar avvikelser:
 - jämfört med andra kommuner
 - över tid i den egna kommunen

Kan förklara skillnader påverkbara och icke påverkbara faktorer

- Kan användas för att lära och utveckla verksamheten
- Man kan lära sig av goda exempel
- Ge underlag för bra uppföljning och prognoser
- Kan leda till att den egna redovisningen förbättras dvs. höja statusen på statistik och räkenskapssammandrag

8 Finansiella nyckeltal

Hällefors kommuns finansiella ställning år 2015 (vänster) samt år 2023 (höger)

Sedan år 2018 har kommunen förbättrat sin totala finansiella ställning. Det syns tydligt att soliditeten förbättrats årligen sedan beslutet av kommunfullmäktige från och med år 2010 att ha fokus på förbättrad soliditet. Vid årsskiftet 2009/2010 uppgick soliditeten till -56,6 procent.

Hällefors	2019	2020	2021	2022	2023
Skattesats (kr)	22,05	22,05	22,05	22,05	22,05
Kassalikviditet (%)	74,2	71,8	67,1	106,7	100,9
Resultatandel (%)	0,4	4,5	6,1	6,6	6,6
Nettokostnadsavvikelse totalt (exkl. LSS) (%)	-2,3	-5,2	-1,2	-0,2	7,3
Soliditet inkl pensionsåtagande (%)	1,2	7,1	13,5	17,3	15,7
Verksamhetens nettokostnader (kr/inv)	-63 873	-66 239	-69 068	-75 903	-83 964
Självfinansieringsgrad investeringar (%)	65,2	73,5	39,5	47,7	72,1

Kommunens antagna finansiella målsättningar bygger på att kommunens verksamhetskostnader måste minskas till förmån för åtgärder som påverkar kommunens soliditet i positiv riktning. Sett ur ett ekonomiskt hållbarhetsperspektiv har kommunen enligt tabellen nedan förbättrat soliditeten genom högre positiva resultat enligt god ekonomisk hushållning samt amortering av långfristiga skulder.

Hällefors	2019	2020	2021	2022	2023
Resultat före ext ord kommunkoncern, kr/inv	119	3 267	4 420	3 156	1 845
Soliditet kommunkoncern (%)	33,2	34,8	34,9	32,9	30,9
Skattesats till kommun (%)	22,05	22,05	22,05	22,05	22,05
Demografisk försörjningskvot i kommunen	0,98	0,99	0,99	1,00	1,00
Nystartade företag, antal/1 000 inv, 16-64 år	6,2	7,4	8,6	9,4	6,1
Nettoinvesteringar kommun, kr/inv	2 899	6 602	16 217	16 018	8 399
Inv 25-64 år med eftergymnasial utb, (%)	22,5	22,4	23,0	24,2	24,7

När det gäller den demografiska försörjningskvoten i kommunen uppgår den till 1,00 och det önskvärda är ett så lågt värde som möjligt. Den demografiska försörjningskvoten beräknas som summan av antal personer 0-19 år och antal personer 65 år och äldre dividerat med antal personer 20-64 år. Ett värde över 1 innebär att gruppen äldre och yngre är större än den i arbetsför ålder. I riket är motsvarande siffra 0,77 år 2023 och sett till hela länet har Hällefors kommun tillsammans med Nora & Ljusnarsberg det högsta värdet år 2023. Sett till jämförbara kommuner övergripande har kommunen näst lägsta där Övertorneå är högst på 1,21, men alla kommuner är över rikets snitt.

9 Verksamhetens nettokostnad

Det enda nyckeltal som med 100 procents säkerhet kan sägas vara rätt och jämförbart med andra kommuner är verksamhetens nettokostnad per invånare. Alla andra nyckeltal kan innehålla olikheter i fråga om hur kostnader och intäkter redovisas, både mellan åren och mellan kommunerna. På de verksamhetsnivåer som nyckeltalen här redovisas ger de ändå en god indikation på kommunens kostnadsläge i jämförelse med andra kommuner.

Verksamhetens nettokostnad är summan av alla verksamhetens kostnader minskade med intäkter i form av avgifter, bidrag med mera och kostnader för avskrivningar.

Varför varierar nettokostnaden?

- Olika policy i synen på avgiftsfinansiering
- Skillnader i struktur vad gäller såväl ålder som geografisk eller social struktur (liknande grupp är det urval som är mest lika i struktur)
- Den kommunala servicen är olika utbyggd
- Kvalitet och effektivitet

Nettokostnaden i procent av skatteintäkterna visar hur stor del av skatteintäkter och generella statsbidrag som används till att finansiera den löpande verksamheten. Exempelvis betyder en andel motsvarande 99,5 procent att för varje hundralapp kommunen erhåller av skattemedel tillhandahålls verksamhet för 99:50.

Hällefors	2019	2020	2021	2022	2023
Verksamhetens nettokostnad, miljoner kronor	447,9	456,8	473,0	505,2	545,3
Förändring från föregående år, miljoner kronor	26,6	8,9	16,2	32,2	40,1
Förändring från föregående år, procent	6,3%	2,0%	3,5%	6,8%	7,9%
Verksamhetens nettokostnad i procent av skatteintäkter och generella statsbidrag	99,6	95,5	93,9	93,4	95,9
Antal invånare 31 december	7 013	6 896	6 849	6 656	6 495
Nettokostnad per invånare, kronor	63 873	66 239	69 068	75 903	83 964

Hällefors kommuns utveckling av nettokostnaderna år 2019-2023

Sedan år 2015 har kommunen erhållit en stor andel riktade bidrag som har gjort att kommunens nettokostnader har kunnat minska. Under 2018 erhöll kommunen 13,8 miljoner kronor i det extra generella statsbidraget för människor på flykt och under 2019 var beloppet 10,6 miljoner kronor. Under senaste tre åren har staten tillkommit med ytterligare riktade generella bidrag. Nettokostnadsandelen har kunnat hålla en lägre nivå under perioden med undantag för år 2019 då andelen tillfälligt var hög. Politiska inriktningen är att nettokostnadsandelen ska vara nära 95 procent för att på så vis förbättra kommunens soliditet och finansiera kommunens planerade investeringsbehov med egna medel.

Kronor per invånare	2019	2020	2021	2022	2023
Hällefors	63 873	66 239	69 068	75 903	83 964
Liknande grupp övergripande	65 188	72 905	75 093	81 691	88 975
Örebro län	59 792	60 574	63 161	66 080	72 921
Landsbygdskommun, ej nära större stad	67 426	68 723	71 003	74 523	81 023
Alla kommuner, ovägt medel	60 117	60 856	62 643	65 696	65 451

Verksamhetens nettokostnad per invånare år 2019-2023

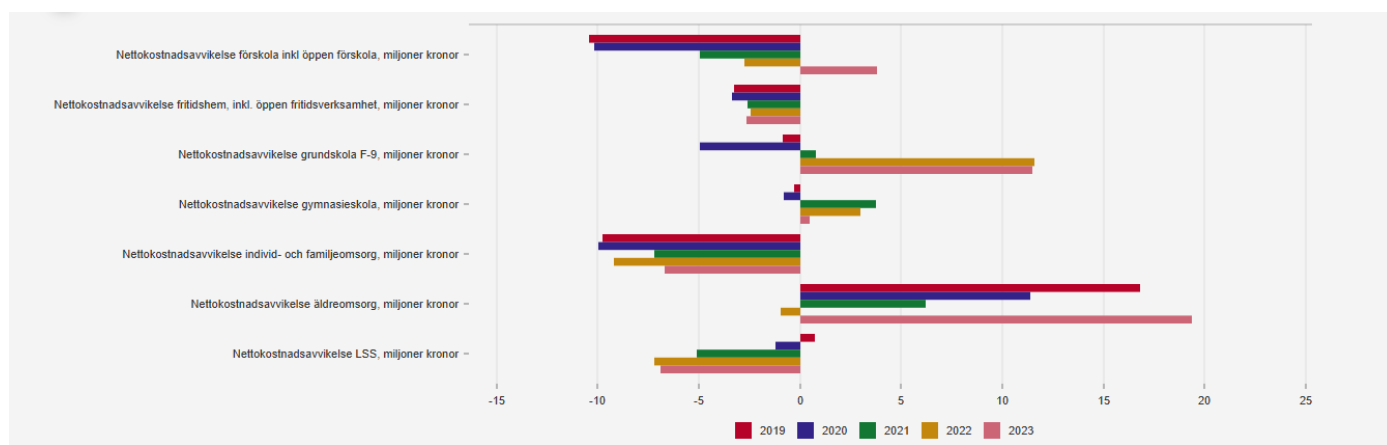
Hällefors kommun har fortsatt högre nivåskillnad jämfört mot alla kommuner i riket och i förhållande till jämförbara kommuner är kommunen billigare per invånare under år 2023.

Hällefors, nettokostnad	2019	2020	2021	2022	2023
Politisk verksamhet, kr/inv	1 016	944	943	936	928
Infrastruktur, skydd mm, kr/inv	3 975	5 250	5 413	4 796	5 627
Fritidsverksamhet, kr/inv	1 278	1 633	1 861	4 321	3 216
Kulturverksamhet, kr/inv	1 347	1 372	1 415	1 441	1 667
Förskola och skolbarnsomsorg, kr/inv	5 964	6 200	6 961	7 365	8 358
Utbildningsverksamhet, kr/inv	16 774	16 826	18 732	22 414	22 486
Äldre och funktionshindrade, kr/inv	26 177	25 673	25 428	25 163	31 051
Individ- och familjeomsorg, kr/inv	4 770	5 363	5 491	5 237	5 413
Flyktingmottagande, kr/inv	56	41	-1	35	23
Arbetsmarknadsåtgärder, kr/inv	290	322	677	406	485
Affärsverksamhet, kr/inv	87	230	55	262	950
Soc.avg, pension & jämf störande	280	444	31	971	594
Ned- & avskrivningar, kr/inv	1 859	1 941	2 062	2 556	3 166
Total kronor per invånare	63 873	66 239	69 068	75 903	83 964

Verksamhetens nettokostnad per invånare uppdelad per verksamhet år 2019-2023

Sett till verksamhetsområdena kan kommunen konstatera att kostnaderna för infrastruktur, skydd mm har ökat något i nivå år 2023 och beror på att kommunen gjort stora satsningar på kris och beredskap. Kommunen kan också konstatera att kostnaderna för affärsverksamhet har ökat från 2022. Detta beror på att kommunen har fått kostnader för skogsförvaltningen som övertagits från tidigare kommunalförbund samt engångskostnader inom VA-verksamheten som inte kan finansieras genom VA-kollektivet.

När det gäller det stora området äldre och funktionshindrade har dessa nettokostnader minskat sista tre åren. Inom utbildningsverksamheten kan kommunen konstatera att kostnaderna däremot har ökat då kommunen har fått ett större åtagande av antalet elever med anledning av dels ökade antalet invånare, dels ökade antalet nyanlända då kommunen tagit emot en stor andel av människor på flykt. Trots att kommunen erhållit riktade statsbidrag för utbildningsverksamhet kan kommunen konstatera att riktade bidragsnivåerna inte räckt till utan behovet av resurser har varit större.

Nettokostnadsavvikelse i miljoner kronor år 2019-2023

Nettokostnadsavvikelse med positiva värden indikerar högre kostnadsläge än statistiskt förväntat den s k referenskostnaden och negativa värden ett lägre kostnadsläge än statistiskt förväntat. Resultat över noll indikerar högt kostnadsläge på grund av hög ambitionsnivå och/eller låg effektivitet. Det större negativa värdet på fritidshem åren 2019-2023 kan bistå av kostnadsdelar som finns redovisade inom grundskolan, då kommunen har dessa två verksamheter integrerade.

Hällefors, nettokostnadsavvikelse	2019	2020	2021	2022	2023
Förskola inkl. öppen förskola, (%)	-23,0	-22,0	-11,0	-6,3	9,1
Fritidshem inkl. öppen fritidsverksamhet, (%)	-37,6	-39,4	-30,4	-28,0	-28,5
Grundskola inkl. förskoleklass, (%)	-1,0	-6,2	1,0	14,0	13,4
Gymnasieskola, (%)	-0,8	-2,4	11,3	8,8	1,5
Individ- och familjeomsorg, (%)	-22,6	-21,2	-16,1	-20,9	-15,9
LSS (%)	1,8	-3,0	-11,2	-17,0	-14,7
Äldreomsorg, (%)	13,6	9,2	4,9	-0,7	13,8

10 Personal

Kommunen kan konstatera att antalet årsarbetare ökat i jämförelse med föregående år och fortsätter öka. Antalet årsarbetare räknas fram med hjälp av den faktiska sysselsättningsgraden för månadsavlönade och arbetade timmar för timavlönade 1 november.

Hällefors	2019	2020	2021	2022	2023
Årsarbetare	662	656	634	676	698

Antalet årsarbetare 1 november år 2019-2023

Personalkostnader per invånare har ökat under år 2023 och beror till största delen på att antalet årsarbetare ökat enligt tabellen ovan. Behovet av kommunal verksamhet har stigit under årens lopp då antalet brukare/elever ökat men också att vårdtyngden och hemtjänststimmar ökat och att särskilt stöd inom skolan blivit större.

Personalkostnad kronor per invånare	2019	2020	2021	2022	2023
Hällefors	50 075	51 174	51 184	53 946	61 893
Liknande kommuner, övergripande	53 258	55 542	57 094	62 300	64 730
Örebro läns kommuner	43 915	44 330	45 327	46 873	51 022
Landsbygdskommun, ej nära större stad	52 302	53 358	54 313	55 912	59 751
Alla kommuner (ovägt medel)	43 282	43 973	44 932	46 254	49 748

Personalkostnad per invånare, exkl. affärsverksamhet år 2019-2023

Andelen heltidsarbetande är oförändrat under år 2023. I förhållande till riket har kommunen 1 procentenhet lägre andel av de heltidsanställda för verksamhetsåret 2023. I förhållande till alla kommuner i riket har kommunen samma nivå och gruppen liknande kommuner har en andel på 67 procent.

Hällefors	2019	2020	2021	2022	2023
Heltidsarbetande	63	68	70	70	70
Deltidsarbetande 75-99 procent	27	24	23	24	22
Deltidsarbetande 1-74 procent	9	8	7	6	8

Sysselsättningsgrad för månadsavlönade 1 november år 2019-2023

Hällefors har 70 procent anställda med en tillsvidareanställning, genomsnittet i riket är 75 procent. Sett till riket har kommunen en låg andel av alla landets kommuner. När det gäller andelen visstidsanställda har 13 procent av Hällefors anställda en visstidsanställning med månadslön där genomsnittet för riket är 7 procent. I gruppen visstidsanställda med timlön har Hällefors samma nivå som år 2023 och uppvisar ett nyckeltal med 14 procent, där snittet i riket är 12 procent.

Hällefors	2019	2020	2021	2022	2023
Tillsvidare månadsavlönad (%)	68	70	73	72	73
Visstid månadsavlönad (%)	18	16	12	13	13
Visstid timavlönad (%)	15	13	15	15	14

Anställningsform 1 november år 2019-2023

Andelen arbetad tid som är utförd av tillsvidareanställda fortsätter sjunka sedan 2021. I riket är procentandelen 85, i Hällefors är procentandelen 78. I riket ligger spannet inom 73-93.

Hällefors	2019	2020	2021	2022	2023
Utförd av tillsvidare månadsavlönade (%)	75	77	79	78	78
Utförd av visstid månadsavlönade (%)	18	17	13	14	14
Utförd av visstid timavlönade (%)	7	7	8	8	7

Arbetad tid år 2019-2023

Den totala sjukfrånvarotiden, ackumulerad under året, som andel (%) av den tillgängliga ordinarie arbetstiden har minskat och avser samtlig kommunalt anställd personal. I riket har sjukfrånvaroandelen minskat från 7,7 procent till 7,5 procent, vilket gör att kommunen har en högre andel än riket.

Hällefors	2019	2020	2021	2022	2023
Sjukfrånvaro (%)	6,0	8,9	8,4	8,0	7,7

Sjukfrånvaroandel år 2019-2023

Kommunens personalrörlighet är något högre än riket under verksamhetsåret 2023. Nya tillsvidareanställda i Hällefors är 15 procent, i riket är motsvarande siffra 12 procent. Avgångarna för riket är 10 procent och i Hällefors har det ökat till 9 procent. Spannet i riket ligger mellan 8-21 procent.

Hällefors	2019	2020	2021	2022	2023
Nya tillsvidareanställda under året (%)	9	11	12	12	15
Avgångna tillsvidareanställda under året (%)	8	11	9	8	9

Personalrörlighet år 2019-2023

11 Politisk verksamhet

I kostnaderna för politisk verksamhet ingår kostnader för nämnd- och styrelseverksamhet, stöd till politiska partier, kostnader för allmänna val, överförmyndarverksamhet samt den administration som är direkt knuten till kommunens politiker som politiska sekreterare, sammanträdesadministration, nämndsekreterare och liknande.

Kronor per invånare	2019	2020	2021	2022	2023
Hällefors	1 016	944	943	935	928
Liknande grupp, övergripande	1 336	1 262	1 326	1 605	1 503
Örebro läns kommuner	858	804	819	954	1 036
Landsbygdskommun, ej nära större stad (ovägt medel)	1 191	1 162	1 134	1 259	1 291
Alla kommuner (ovägt medel)	919	871	884	968	1 021

Nettokostnad politisk verksamhet per invånare år 2019-2023

Bryts politiska verksamheten ner i enbart nämnd och styrelseverksamheten kan kommunen konstatera att kostnaderna fortsatt att minska år 2023 och uppgår till 928 kronor per invånare mot 2019 års siffra på 1 016 kronor per invånare. I jämförelse med alla kommuner, ovägt medel, som uppgår till 1 021 kronor har kommunen ett lägre belopp. Inom länet är det Askersund, Degerfors, Laxå, Lekeberg, Nora, Örebro och Ljusnarsbergs kommun som har högre kostnader än kommunen.

12 Infrastruktur, skydd med mera

I kostnaderna för infrastruktur och skydd ingår fysisk och teknisk planering, bostadsförbättring, näringslivsfrämjande åtgärder, turistverksamhet, gator och vägar, parker, räddningstjänst, miljö- och hälsoskydd samt totalförsvar och samhällsskydd.

Kronor per invånare	2019	2020	2021	2022	2023
Hällefors	3 975	5 250	5 413	4 796	5 627
Liknande kommuner, övergripande	4 328	4 320	4 799	5 197	5 153
Örebro läns kommuner	3 419	3 750	4 035	4 241	4 598
Landsbygdskommun, ej nära större stad	4 363	4 467	4 627	4 863	5 171
Alla kommuner (ovägt medel)	3 758	3 850	3 989	4 512	4 830

Nettokostnad infrastruktur med mera per invånare år 2019-2023

Kommunen har en högre kostnad per invånare i förhållande till liknande kommuner. Hällefors kommun har under år 2020 haft engångskostnader för marksanering inför byggnation av nya förskolan med 6,7 miljoner kronor och år 2021 har kommunen lagt skattemedel på bland annat åtgärder efter regnskadade vägar samt centrumutveckling i Hällefors tätort, vilket kan förklara den tillfälliga ökningen av nyckeltalet för infrastruktur. Kommunen redovisar också kostnaden för tomma lokaler under detta nyckeltal, vilket ökar på kostnaden i jämförelse med andra inom fysiskt och teknisk planering.

Hällefors kommun införde komponentavskrivning år 2018 och bland annat markberedningen under vägarna skrivs inte av alls vilket leder till minskade avskrivningskostnader. Det syns att från året 2019 och framåt ökar kommunens nettokostnader på utfört planerat underhåll som genererar ökade kapitalkostnader.

Hällefors, kronor per invånare	2019	2020	2021	2022	2023
Fysisk o. teknisk planering, bostadsförbättringar	235	421	321	685	768
Väg- och järnvägsnät, parkering	1 611	1 493	1 527	1 277	2 167
Parker	297	297	361	387	486
Konsument och energirådgivning	15	14	45	14	6
Alkohol tillstånd m.m.	0	0	0	0	0
Miljö, hälsa och hållbar utveckling	56	1 076	68	63	64
Miljö- och hälsoskydd, myndighetsutövning	337	319	1 466	340	478
Näringslivsfrämjande åtgärder	182	288	330	750	499
Räddningstjänst	1 115	1 037	1 110	1 094	865
Totalförsvaret och samhällsskydd	10	156	115	106	183
Turistverksamhet	117	148	70	79	112

Uppdelad nettokostnad för infrastruktur med mera per invånare år 2019-2023

13 Fritid

Här redovisas kostnader för kommunens fritidsverksamhet, bland annat stöd till föreningar, idrotts- och fritidsanläggningar samt fritidsgårdar.

Kronor per invånare	2019	2020	2021	2022	2023
Hällefors	1 278	1 633	1 861	4 321	3 216
Liknande kommuner, övergripande	1 627	1 543	1 687	1 886	1 906
Örebro läns kommuner	1 242	1 274	1 335	1 627	1 666
Landsbygdskommun, ej nära större stad	1 611	1 640	1 686	1 980	2 106
Alla kommuner (ovägt medel)	1 507	1 584	1 635	1 748	1 850

Nettokostnad fritid per invånare år 2019-2023

Kommunförvaltningen kan konstatera att kommunen har haft en högre kostnadsnivå år 2021 och 2022 med anledning av badhusbyggnationen som genererat engångskostnader under projektets gång i form av bland annat saneringskostnader för marken vid anläggning av badhus och konstgräsplan som totalt uppgår till 8,3 miljoner kronor år 2022 samt väderskydd. Saneringskostnader ska bokföras inom området miljö och hälsa inom verksamheten marksanering, vilket skulle leda till att kommunen kostnader per invånare i stället ska vara 3066 kronor år 2022. Sanerings-kostnader är ingen ren verksamhetskostnad utan mer en omställningskostnad. Kommunen kan också se att kostnaden kommit ned något 2023 från toppnoteringen 2022.

I nedanstående tabeller visas ovanstående nyckeltal nedbrutet i de två stora verksamheterna för fritid. Kommunen kan konstatera att det blir kvar 168 kronor per invånare till övriga verksamheter om bruttokostnaden för idrotts- och fritidsanläggningar samt fritidsgårdar räknas bort från den totala nettokostnaden för fritidsverksamheten. Under år 2023 har kommunen satsat på mer öppettider för kulturskolans fritidsgård då bland annat lördagsöppet har införts.

Kronor per invånare	2019	2020	2021	2022	2023
Hällefors	225	264	251	346	387
Liknande kommuner, övergripande	140	145	155	207	208
Örebro läns kommuner	184	180	185	243	219
Landsbygdskommun, ej nära större stad	196	194	179	218	231
Alla kommuner (ovägt medel)	215	208	212	232	247

Nettokostnad fritidsgårdar per invånare år 2019-2023

Kronor per invånare	2019	2020	2021	2022	2023
Hällefors	922	1 240	1 489	3 807	2 659
Liknande kommuner, övergripande	1 146	1 073	1 198	1 457	1 400
Örebro läns kommuner	903	919	986	1 213	1 235
Landsbygdskommun, ej nära större stad	1 143	1 166	1 229	1 498	1 594
Alla kommuner (ovägt medel)	1 040	1 104	1 151	1 234	1 314

Nettokostnad idrotts- och fritidsanläggningar per invånare år 2019-2023

14 Kultur

Här redovisas kostnader för kulturverksamhet, bland annat bibliotek, stöd till kulturella föreningar och studieorganisationer samt musik- och kulturskola.

Kronor per invånare	2019	2020	2021	2022	2023
Hällefors	1 347	1 372	1 415	1 441	1 667
Liknande kommuner, övergripande	996	1 015	1 058	1 200	1 187
Örebro läns kommuner	1 224	1 243	1 284	1 334	1 416
Landsbygdskommun, ej nära större stad	1 191	1 186	1 223	1 269	1 327
Alla kommuner (ovägt medel)	1 142	1 136	1 167	1 219	1 283

Nettokostnad kultur per invånare år 2019-2023

I jämförelse med jämförbara kommuner och riket är Hällefors kommuns kostnader för musik- och kulturskola dyrare per invånare. I nedanstående tabeller visas ovanstående nyckeltal nedbrutet i de två stora verksamheterna för kultur. Kommunförvaltningen kan konstatera att kommunen valt att medvetet satsa på både musik- och kulturskola samt bibliotek.

Kronor per invånare	2019	2020	2021	2022	2023
Hällefors	559	596	619	572	693
Liknande kommuner, övergripande	268	276	268	239	266
Örebro läns kommuner	338	356	363	375	426
Landsbygdskommun, ej nära större stad	321	324	331	343	368
Alla kommuner (ovägt medel)	301	302	310	316	338

Nettokostnad musik- och kulturskola per invånare år 2019-2023

Kronor per invånare	2019	2020	2021	2022	2023
Hällefors	617	718	676	676	799
Liknande kommuner, övergripande	606	642	596	596	640
Örebro läns kommuner	524	545	547	547	584
Landsbygdskommun, ej nära större stad	559	583	577	577	622
Alla kommuner (ovägt medel)	507	512	530	530	563

Nettokostnad bibliotek per invånare år 2019-2023

Nyckeltalet nedan avser en genomsnittsvecka vintertid. Det inkluderar mer öppet och timmar med reducerad service och avser endast folkbibliotek.

Nyckeltalet nedan visar en genomsnittsvecka vintertid i jämförelse med liknande kommuner i län, landsbygd och alla kommuner i ovägt medel. Här visar nedanstående tabell att Hällefors kommun har en klart lägre andel timmar (39) öppet i relation till liknande kommuner, övergripande (61). Kommunen kan konstatera att trenden med få timmar öppet fortsätter i jämförelse med liknande kommuner.

Timmar per vecka	2019	2020	2021	2022	2023
Hällefors	43	43	35	38	39
Liknande kommuner, övergripande	40	53	47	67	61
Örebro läns kommuner	53	61	59	59	62
Landsbygdskommun, ej nära större stad	53	53	50	53	54
Alla kommuner (ovägt medel)	59	59	56	60	62

Öppethållande huvudbiblioteket, timmar/vecka 2019–2023

15 Förskoleverksamhet och fritidshem

Barnomsorgens olika delar:

- Förskola, målgrupp 1-5 år
- Familjedaghem, målgrupp 1-12 år
- Fritidshem, målgrupp 6-12 år
- Övrig verksamhet, ex öppen förskola

Både den verksamhet som bedrivs i egen regi och i form av föräldrakooperativ ingår.

Varför varierar kostnaden för barnomsorg?

- Olika mycket utbyggd barnomsorg och i olika former
- Olika personaltäthet och personalsammansättning
- Skillnader i vistelsetider och öppettider
- Barngruppens storlek och ålderssammansättning
- Skillnader i beräkning av lokalkostnader, olika kapitalkostnadsmetoder samt olika policy vid hyressättning
- Andelen barn i behov av särskilt stöd varierar

15.1 Kostnad per inskrivet barn i målgruppen för barnomsorgens delar

Ser kommunen till andelen inskrivna barn i förskolan som är mellan 1 till 5 år har siffran sjunkit i jämförelse med året innan och uppgår till 79. Rikets tal är också förändrat och uppgår till 87 år 2023.

Barn 1-5 år inskrivna i förskola (%)	2019	2020	2021	2022	2023
Hällefors	-	81	82	82	79

Kostnaderna beräknas som bruttokostnader minus interna intäkter och försäljning av verksamheter till andra kommuner och landsting. Kostnadsbegreppet motsvarar alltså kommunens kostnad för egen konsumtion. Fritidshem bedrivs integrerat med förskoleklass och grundskola.

Förvaltningen har de senaste åren minskat antalet inskrivna barn per årsarbetare i förskolan p g a att antalet barn minskat i verksamheten. Kostnaderna i verksamheten har som en följd av detta ökat, kommunen kan konstatera att kostnaden nu är högre än andra liknande kommuner. Att kostnaderna har ökat beror också på att kommunen har fler specialresurser för barn med särskilda behov samt att kommunen satsat på nya lokaler i Hällefors tätort.

Kronor per inskrivet barn	2019	2020	2021	2022	2023
Hällefors	136 060	134 628	140 598	163 169	200 484
Liknande grupp förskola o ped omsorg	156 898			169 175	190 433
Örebro län	153 981	154 373	160 012	170 378	188 142
Landsbygdskommun, ej nära större stad	155 122	154 343	162 940	170 518	183 923
Alla kommuner, ovägt medel	154 651	156 337	162 320	168 981	182 358

Förskola, bruttokostnad per inskrivet barn år 2019–2023

Antal barn, i åldern 1-5 år, i förskola totalt i förhållande till antalet årsarbetare har minskat. Uppgifterna avser alla förskolor i kommunen oavsett regi och avser läsår med en mättidpunkt på 15 oktober.

Antal barn	2019	2020	2021	2022	2023
Hällefors	5,5	5,1	4,8	4,3	3,9

Inskrivna barn per årsarbetare i förskolan år 2019–2023

Ser kommunen till andelen inskrivna barn på fritidshem, som är mellan 6 och 12 år, har siffran varit ganska konstant. I jämförelse med rikets tal på 5,1 för år 2023 ligger Hällefors något lägre och siffran fortsätter sjunka 2023 från 2022. Jämförs kommunen med jämförbara kommuner är Hällefors en kommun som hamnar i mitten och det högsta talet är 56 (Torsås).

En av anledningarna till den relativt låga nyttjandegraden kan vara att Kulturskolan har verksamhet liknande den som erbjuds i fritidshemmet.

Barn 6-12 år inskrivna på fritidshem (%)	2019	2020	2021	2022	2023
Hällefors	41	48	53	51	47

Kommunen kan konstatera att det är viktigt att redovisa verksamheterna förskoleklass, fritidshem och grundskola tillsammans då en liten kommun alltid arbetar integrerat.

Kronor per inskrivet barn	2019	2020	2021	2022	2023
Hällefors	35 247	31 070	30 779	32 475	36 412
Liknande grupp fritidshem	36 551	43 588	44 731	51 974	50 298
Örebro län	39 754	40 019	42 328	43 510	45 696
Landsbygds kommun, ej nära större stad	40 936	41 026	43 197	44 025	44 146
Alla kommuner, ovägt medel	40 314	40 992	42 760	43 394	45 099

Fritidshem, bruttokostnad per inskrivet barn år 2019–2023

Antalet inskrivna barn per årsarbetare har fortsatt att minska med undantag för år 2021 som ökade tillfälligt och för riket är motsvarande siffra 20,9 för verksamhetsåret 2023.

Antal barn	2019	2020	2021	2022	2023
Hällefors	22,7	19,3	22,0	18,0	20,6

Inskrivna barn per årsarbetare i fritidshem år 2019–2023

16 Utbildning

Här ingår förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, vuxenutbildning, SFI och uppdragsutbildning. Förskoleklass, grundskola och fritidshem bedrivs integrerade. En exakt fördelning av personalkostnaderna är svår att göra då en personal kan arbeta i upp till fyra olika verksamheter.

Kostnaden per invånare påverkas av andelen elever i skolåldrarna. En låg andel invånare i skolåldern gör att kostnaden i kronor per invånare blir låg, även om kostnaden per elev är hög.

I Hällefors har andel medborgare med gymnasial och eftergymnasial utbildningsnivå hållit en jämn nivå under senaste perioden. I riket är motsvarande andel för gymnasial nivå 41,0 procent och eftergymnasial nivå med 46,2 procent. Det innebär att Hällefors har en högre andel med gymnasienivå men en

lägre nivå med medborgare som har en eftergymnasial nivå i förhållande till riket. Inom länet är det enbart Örebro kommun som har en högre nivå än riket vad gäller eftergymnasial utbildning.

Hällefors (%)	2019	2020	2021	2022	2023
Låg utbildningsnivå	15,7	14,6	14,3	13,5	12,5
Gymnasial utbildning	59,2	59,5	59,0	59,3	59,7
Eftergymnasial utbildning	22,5	22,4	23,0	24,2	24,7

Invånare 25-64 år, år 2019-2023

16.1 Kostnad per elev i förskoleklass

Kostnaderna för elever i förskoleklass. Den kan vara lokal- eller verksamhetsmässigt integrerad med förskola, grundskola eller fritidshem. Den kan också vara helt fristående.

Begreppet kostnad per elev motsvarar kommunens kostnad för egen konsumtion, det vill säga kostnaderna beräknas som bruttokostnader minus interna intäkter och försäljning av verksamhet till andra kommuner och landsting. Dessutom ingår verksamhetens andel av gemensam administration och lokaler.

Precis som i fallet när det gäller fritidshem beror en del av de höga kostnaderna i förskoleklassen på hur dessa redovisas. Kommunen kan konstatera att det är viktigt att redovisa verksamheterna förskoleklass, fritidshem och grundskola tillsammans då en liten kommun alltid arbetar integrerat.

Kronor per elev	2019	2020	2021	2022	2023
Hällefors	62 000	78 987	84 331	82 446	79 077
Liknande grupp grundskola	74 753	77 218	72 605	64 971	64 616
Örebro län	71 947	69 443	71 538	70 014	72 491
Landsbygdskommun, ej nära större stad	77 976	79 553	81 060	79 772	83 812
Alla kommuner, ovägt medel	68 561	71 360	71 668	74 013	75 849

Förskoleklass, bruttokostnad per elev år 2019-2023

16.2 Kostnad per elev i grundskola

Antalet elever i kommunala grundskolan har minskat de senaste åren och motsvarar en minskning med 4 procent under de senaste fem åren. När det gäller andelen elever med utländsk bakgrund har även den siffran minskat. 2023 års siffra i riket uppgår till 29 procent. I jämförelse med länet har Hällefors den näst högsta siffran där Laxå har högre med en andel med 38 procent. och även i jämförelsegruppen har Hällefors näst högst siffra och alla andra kommuner i gruppen utom Emmaboda och Ödeshög kommun har lägre siffra än riket.

Hällefors	2019	2020	2021	2022	2023
Antal elever	679	687	668	641	604
- utländsk bakgrund (%)	39	42	40	35	33
- föräldrar med eftergymn utbildning (%)	31	32	33	31	35

Elever i kommunal grundskola belägen i kommunen åk 1-9 år 2019-2023

En annan faktor som påverkar elevers skolresultat är kunskapsnivån på elevernas föräldrar. Kommunen kan konstatera att andelen föräldrar med eftergymnasial utbildning ökat de sista åren och även 2023 så ökar siffra men i jämförelse med rikets 62 procent år 2023 har kommunen en lägre andel.

Samma relation som elever med utländsk härkomst råder, vilket är att Hällefors har lägst siffror i både länet samt för jämförbara kommuner.

Bruttokostnaderna avser grundskolan samt stödåtgärder. Kostnaden för egna elever som utbildar sig i fristående skolor och i andra kommuner ingår och avdrag är gjort för de elever som kommer från andra kommuner.

Begreppet kostnad per elev motsvarar kommunens kostnad för egen konsumtion, det vill säga kostnaderna beräknas som bruttokostnader minus interna intäkter och försäljning av verksamhet till andra kommuner och landsting. Dessutom ingår verksamhetens andel av gemensam administration och lokaler.

Kronor per elev	2019	2020	2021	2022	2023
Hällefors	133 244	133 448	135 542	161 312	170 929
Liknande grupp grundskola	124 459	132 236	135 016	140 050	153 396
Örebro län	125 837	127 056	129 075	135 682	145 209
Landsbygdskommun, ej nära större stad	132 580	134 116	138 928	144 663	155 911
Alla kommuner, ovägt medel	122 363	124 426	128 326	133 183	142 366

Grundskola, hemkommun, bruttokostnad per elev år 2019-2023

Kommunen har sedan många år tagit emot en hög andel flyktingar i förhållande mot kommunens invånare. Grundskolan har under många år haft väldigt många asylsökande elever och under flyktingstormen i slutet av år 2015 och början av år 2016 tog kommunen emot många ensamkommande barn och ungdomar. De främsta anledningarna till relativa kostnadsökningar på grund av nyanlända är utökade behov av modersmål och studiehandledning för elever som inte längre är i asyl.

Enligt Statistiska centralbyråns information om redovisning av flyktingverksamhet i räkenskapssammandraget (RS) ska kostnader och intäkter som uppkommer inom Pedagogisk verksamhet för insatser specifikt mot asylsökande, ensamkommande barn och flyktingar redovisas under Pedagogisk verksamhet.

En hel del riktade statsbidrag finansieras grundskolans verksamhet främst från Skolverket. Därför är en mer rättvisande bild nedanstående tabell som visar nettokostnaden för grundskolan per elev.

Hällefors har en förhållandevis låg kostnad när förvaltningen tittar på nettokostnaden per elev i förhållande till jämförbara kommuner. Hällefors har ett stort behov av särskilt stöd inom skolan som gör att kostnaderna stiger mot tidigare år.

Kronor per elev	2019	2020	2021	2022	2023
Hällefors	111 358	101 747	111 938	136 116	146 059
Liknande grupp grundskola	112 382	116 871	112 382	126 109	139 360
Örebro län	109 696	66 686	69 619	120 632	129 911
Landsbygdskommun, ej nära större stad	117 707	119 176	125 078	130 232	141 381
Alla kommuner, ovägt medel	110 262	111 999	116 094	120 827	129 857

Grundskola, nettokostnad per elev år 2019-2023

För att ha gymnasiebehörighet till ett yrkesprogram krävs godkända betyg i svenska eller svenska som andraspråk, engelska och matematik och i minst fem andra ämnen från grundskolan. Från att ha varit en kommun bland rikets 50 mittersta kommuner åren 2019 och 2020 är kommunen fortfarande kvar bland rikets 25 sämsta kommuner med utfallet år 2023. 2024 års siffra finns redan nu publicerad i databasen Kolada och visar på att siffran kommer att återhämta sig till 77,8.

Andel (%)	2019	2020	2021	2022	2023
Hällefors	85,5	80,0	73,1	78,1	69,6

Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, kommunala skolor år 2019-2023

Ett av Hällefors politiska inriktningsmål är att öka måluppfyllelsen i grundskolan och det har gett resultat. Kommunen har under 2018 fram till 2020 varit en mittkommun fram till 2021 då trenden pekat negativt och utvecklingen fortsätter åt det hållet då 2023 års publicerade siffror visar på ett meritvärde på 191,7. Kommunen ser dock en positiv förändring 2024 då siffran förväntas landa på 214,3

Andel (%)	2019	2020	2021	2022	2023
Hällefors	211,0	199,9	207,5	200,0	191,7

Elever i åk 9 meritvärde lägeskommun genomsnitt år 2019-2023

16.3 Kostnad per elev i gymnasieskola

Antalet elever i kommunala gymnasieskolan har minskat senaste tre åren. När det gäller andelen elever med utländsk bakgrund har siffran sjunkit under de senaste fem åren. 2023 års siffra i riket uppgår till 28 procent. I jämförelse med länet har Hällefors den näst högsta siffran av de som lämnat in statistik. Kumla har den högsta andelen som uppvisar 55 procent.

Hällefors	2019	2020	2021	2022	2023
Antal elever	163	148	130	107	121
- utländsk bakgrund (%)	58	55	55	49	46
- föräldrar med eftergymn utbildning (%)	15	21	25	34	32

Elever i kommunal gymnasieskola belägen i kommunen år 2019-2023

En faktor som påverkar elevers skolresultat är kunskapsnivån på elevernas föräldrar. Kommunen kan konstatera att andelen föräldrar med eftergymnasial utbildning ökat de senaste åren, vilket är en positiv utveckling och i jämförelse med rikets 59 procent år 2023 har kommunen en mycket lägre andel.

Bruttokostnaderna avser gymnasieskolan samt stödåtgärder. Kostnaden för egna elever som utbildar sig i fristående skolor och i andra kommuner ingår och avdrag är gjort för de elever som kommer från andra kommuner.

Begreppet kostnad per elev motsvarar kommunens kostnad för egen konsumtion, det vill säga kostnaderna beräknas som bruttokostnader minus interna intäkter och försäljning av verksamhet till andra kommuner och landsting. Dessutom ingår verksamhetens andel av gemensam administration och lokaler.

Kronor per elev	2019	2020	2021	2022	2023
Hällefors	140 924	151 725	171 639	182 720	209 441
Liknande grupp gymnasieskola	158 497	154 610	158 759	146 212	160 190
Örebro län	136 797	143 033	144 073	147 875	152 784
Landsbygdskommun, ej nära större stad	155 161	160 295	169 830	180 141	188 338
Alla kommuner, ovägt medel	135 959	137 804	141 334	146 174	155 464

Gymnasieskola, hemkommun, bruttokostnad per elev år 2019-2023

Samma resonemang som skrivs under grundskolan gäller för gymnasieskolan vad gäller flyktingmottagningen i kommunen.

En hel del riktade statsbidrag finansieras gymnasieskolans verksamhet främst från Skolverket. Därför är en mer rättvisande bild nedanstående tabell som visar nettokostnaden för gymnasieskolan per elev.

Kommunens nettokostnad per elev är lägre än jämförbara kommuner de sista åren med undantag för år 2021. Av de kommuner som ingår i jämförelsegruppen är det Hällefors och Älvkarleby som har en egen gymnasieskola. Kommunen har medvetet valt att ha en egen gymnasieskola och kommunen konstaterar att kostnaden sjunkit något 2023 från 2022.

Kronor per elev	2019	2020	2021	2022	2023
Hällefors	128 326	139 417	164 778	172 145	166 313
Liknande grupp gymnasieskola	160 258	151 653	160 080	179 783	158 569
Örebro län	132 613	138 813	141 896	143 663	148 519
Landsbygdskommun, ej nära större stad	149 752	156 022	166 644	172 931	181 299
Alla kommuner, ovägt medel	129 589	132 352	137 984	141 703	151 168

Gymnasieskola, nettokostnad per elev år 2019-2023

Av de elever som väljer att gå gymnasieskola i annan kommun har minskat något sista året. 2023 uppgår dock andelen till 51,2 procent, vilket kan jämföras med riket andel på 48,6 procent. I jämförelse med jämförbara kommuner är det bara en kommun som har lägre andel än riket (Älvkarleby). I länet är det fyra kommuner, som köper mindre än riket. Resterande kommuner ligger likt Hällefors över rikssnitt.

Köp av plats (andel)	2019	2020	2021	2022	2023
Hällefors	36,5	35,4	39,6	39,3	51,2

Köp av gymnasieskola år 2019-2023

Antal elever som började på gymnasium i kommunal regi i kommunen för fyra år sedan med examen inom 4 år, inklusive IM i förhållande till antal elever som började på gymnasium i kommunal regi i kommunen för fyra år sedan har förbättrats. Men krävs mer år än 4 års studier för att få en större andel. I riket uppgår andel till 73,5 procent och jämförbara kommuner 60,1 procent.

Andel (%)	2019	2020	2021	2022	2023
Hällefors	50,0	44,7	37,1	65,9	50,9

Gymnasieelever med examen inom 4 år, lägeskommun, år 2019-2023

17 Äldreomsorg inklusive öppen verksamhet

Kommunen har en hög andel invånare som är äldre än 80 år i förhållande till riket som år 2023 har en andel på 9,5 procent. I förhållande till länets kommuner har kommunen högsta siffran och i jämförbara kommuner har kommunen andra högsta andelen där Vadstena har högsta andelen med 9,6.

Andel äldre äldre inom gruppen över 65 år i kommunen uppgår till 30,1 procent år 2023 och i förhållande till riket är det 3,0 procentenheter högre. Sett till länets kommuner ligger Hällefors i mitten. I jämförelse med likande gruppen har kommunen högst andel. Däremot har alla kommuner i gruppen liknande kommuner högre andel än riket med undantag för Berg, Bräcke och Vilhelmina som har lägre.

Hällefors	2019	2020	2021	2022	2023
Invånare 65+ (%)	28,5	28,7	28,8	29,5	30,1
Invånare 80+ (%)	8,2	8,4	8,5	8,9	9,5
Äldre äldre av invånare 65+ (%)	28,7	29,4	29,5	30,1	31,5

Insatser till personer som är 65 år eller äldre innefattas insatser med stöd av SoL och HSL, men även andra verksamheter för äldre där inget individuellt biståndsbeslut behövs. Insatserna omfattar hemtjänst, korttidsboenden, individuellt behovsprövad dagverksamhet, särskilt/annat boende, öppen verksamhet och övriga insatser i ordinärt boende.

Begreppet kostnad för äldreomsorg motsvarar bruttokostnad minus interna intäkter och försäljning till andra kommuner och landsting avseende vård och omsorg enligt SoL/HSL, först dividerat med antal invånare 65 år och äldre i kommunen 31/12 och sedan dividerat med antal invånare 80 år och äldre i kommunen 31/12.

Ökningen fortsätter av äldreomsorgskostnaderna i Hällefors kommun under år 2023 och beror på att kommunen öppnat upp tio nya vård och omsorgsplatser under året för att få en bättre mix mellan vård och omsorgsboende och hemtjänst utifrån det vårdbehov som finns.

Kronor per invånare 65-w år	2019	2020	2021	2022	2023
Hällefors	76 775	79 362	75 260	76 658	93 184
Liknande grupp äldreomsorg	70 518	83 672	82 990	89 577	90 056
Örebro län	67 831	70 505	69 969	72 719	78 905
Landsbygdskommun, ej nära större stad	75 444	77 944	79 004	81 461	87 367
Alla kommuner, ovägt medel	64 511	66 735	67 706	71 020	75 912

Kostnad för äldreomsorg per invånare 65 år-w år 2019-2023

Kronor per invånare 80-w år	2019	2020	2021	2022	2023
Hällefors	267 572	269 857	254 825	255 007	295 435
Liknande grupp äldreomsorg	265 850	310 038	307 248	335 888	319 719
Örebro län	270 918	275 714	265 474	267 278	277 003
Landsbygdskommun, ej nära större stad	272 929	283 536	286 388	293 200	307 087
Alla kommuner, ovägt medel	248 135	255 464	255 819	261 547	269 664

Kostnad för äldreomsorg per invånare 80 år-w år 2019-2023

Tabellen nedan visar hur mycket avgiftsintäkter kommunen får in i snitt per invånare 65 år och äldre. Hur mycket varje vård- och omsorgstagare betalar i omvårdnadsavgift beror på hur stort betalningsutrymme omsorgstagaren har och detta styrs i störst utsträckning av inkomsten och förbehållsbeloppet.

Kronor per invånare 65-w år	2019	2020	2021	2022	2023
Hällefors	2 201	2 194	1 198	1 726	3 146
Liknande grupp äldreomsorg	3 167	2 781	2 739	2 491	3 025
Örebro län	2 942	2 988	2 887	3 217	3 588
Landsbygdskommun, ej nära större stad	2 750	2 751	2 883	3 160	3 552
Alla kommuner, ovägt medel	2 542	2 591	2 616	2 820	3 146

Avgiftsintäkt totalt per invånare 65 år-w år 2019-2023

I Hällefors kommun bor fler invånare 80+ år än i Region Örebro län samt i riket. Äldre människor som har hemtjänst har fler insatser beviljade och kommer då lättare upp i maxtaxan för hemtjänsten. Hällefors kommun har låga avgiftsintäkter i förhållande till övriga kommuner och en aktivitet som kommunen numera bistår med är att hjälpa omsorgstagaren att söka statliga bidrag så som bostadstillägg och äldreomsorgsstöd.

17.1 Hemtjänst/ordinärt boende

Hemtjänst avser biståndsbeslutad personlig omvårdnad och service enligt SoL som ges i ordinärt boende. Personlig omvårdnad avser insatser för att tillgodose fysiska, psykiska och sociala behov, så som hjälp med att äta och dricka, klä sig och förflytta sig, sköta personlig hygien och skapa trygghet och säkerhet. Service avser praktisk hjälp med bostadens skötsel, hjälp med inköp, tillredning av måltider.

I kostnad ordinärt boende ingår hemtjänst/hemsjukvård samt alla insatser som stödjer den enskilde att kunna bo kvar hemma. Dit räknas även korttidsvården till exempel växelvård, avlösarservice, rehabilitering samt dagverksamhet och bostadsanpassning. Även mindre insatser som larm och matdistribution ingår.

Kostnaden per invånare inom ordinärt boende i förhållande till 65+ respektive 80+ visar att kommunen har höga kostnader i förhållande till riket som uppvisar 28 816 kronor per invånare respektive 106 245 kronor per invånare. Siffrorna visar att kostnaderna per invånare år 2023 ökat i förhållande till föregående år och är högre än liknande kommuner.

Kronor per invånare 65-w år	2019	2020	2021	2022	2023
Hällefors	43 286	43 438	38 986	47 365	49 397
Liknande grupp äldreomsorg	29 157	30 916	31 453	40 225	42 624
Örebro län	30 800	31 436	31 473	34 000	35 749
Landsbygdskommun, ej nära större stad	30 792	32 620	33 705	36 087	38 880
Alla kommuner, ovägt medel	27 389	28 466	29 149	30 919	33 378

Kostnad för ordinärt boende per invånare 65 år-w år 2019-2023

Kronor per invånare 80-w år	2019	2020	2021	2022	2023
Hällefors	150 860	147 703	132 005	157 563	156 610
Liknande grupp äldreomsorg	108 409	113 829	116 348	148 309	151 708
Örebro län	122 286	122 602	119 295	124 828	125 954
Landsbygdskommun, ej nära större stad	111 309	118 560	122 238	129 427	136 258
Alla kommuner, ovägt medel	105 548	109 067	110 241	113 980	118 737

Kostnad för ordinärt boende per invånare 80 år-w år 2019-2023

Kostnader hemtjänst, kr/hemtjänsttagare visar vad hemtjänsten kostar per hemtjänsttagare. Nyckeltalet visar bruttokostnad minus interna intäkter och försäljning till andra kommuner och regioner för hemtjänst äldreomsorg, dividerat med antal personer 65+ som var beviljade hemtjänst i ordinärt boende. Uppgifter om antal personer med beviljad hemtjänst avser fram till 2020 ett snitt av årets månader, från 2021 en kommunindividuell median från Socialstyrelsens statistikdatabas, minst 10 månader ska vara inrapporterat. Personer med hemtjänstbeslut som endast omfattar trygghetslarm, matdistribution, avlösning eller ledsagning har exkluderats. Ålder beräknas efter hur många år personen har fyllt vid mät dagen (sista dagen) respektive månad.

Från och med år 2020 är definitionen på hemtjänst ändrad vilket gör att det inte går att jämföra åren 2018 till 2019 med de tre senaste redovisade åren. Uppgifter om antal personer med beviljad hemtjänst avser fram till 2020 ett snitt av årets månader, från 2021 en kommunindividuell median från Socialstyrelsens statistikdatabas, minst 10 månader ska vara inrapporterat. Personer med hemtjänstbeslut som endast omfattar trygghetslarm, matdistribution, avlösning eller ledsagning har exkluderats. Ålder beräknas efter hur många år personen har fyllt vid mät dagen (sista dagen) respektive månad.

Kronor per vårdtagare	2019	2020	2021	2022	2023
Hällefors	480 708	591 366	566 823	670 016	687 484
Liknande grupp äldreomsorg	276 591	334 332	317 605	404 527	432 777
Örebro län	346 823	402 597	399 875	425 135	475 127
Landsbygdskommun, ej nära större stad	305 593	360 041	385 896	413 501	425 200
Alla kommuner, ovägt medel	282 562	334 071	359 232	384 263	403 361

Hemtjänst äldreomsorg, kostnad per hemtjänsttagare år 2019-2023

Hällefors kommun har en högre andel äldre än genomsnittet i riket. 2023 hade Hällefors kommun 8,9 procent medborgare över 80 år medan riksgenomsnittet var 5,5 procent. Genomsnittet för liknande kommuner äldreomsorg var 8,2 procent, medan snittet för Örebro läns kommuner var 7,1 procent.

När det gäller andelen medborgare över 65 år hade Hällefors kommun år 2023 29,5 procent över 65 år medan riksgenomsnittet var 20,4 procent. Att Hällefors kommun har en högre andel äldre än andra kommuner är den största anledningen till de högre hemtjänstkostnaderna. Särskilt den höga andelen äldre som väljer att bo kvar hemma trots omfattande omvårdnadsbehov driver kostnaderna för hemtjänst.

Kommunens två trygghetsboenden och lokalkostnader relaterade dessa är också jämförelsestörande kostnader som innebär högre hemtjänstkostnader i Hällefors relaterat andra kommuner.

Måttet kronor per vårdtagare är ett oviktat referenskostnadsmått som enbart redovisar faktiska kostnader utan hänsyn till omständigheter i kommunen. Referenskostnaden bygger på nettokostnaden för äldreomsorg.

Ett viktat mått som används av SKR där hänsyn tas till åldersstruktur, andel ensamhushåll etcetera, nettokostnadsavvikelse, visar att om kostnaden vägs mot förutsättningarna i kommunen har kommunen sammantagna äldreomsorgskostnader som motsvarar det förväntade. Nettokostnadsavvikelsen för hela äldreomsorgen var år 2023 -0,3.

Förvaltningen har under flera år haft problem med att dela upp äldreomsorgskostnader och intäkter i de olika verksamhetskoderna, ordinärt boende och särskilt boende. Den insats som bestäms i biståndsbeslutet för den enskilde brukaren ska styra var kommunens kostnad läggs för att utföra brukarens vård. Ovanstående siffror är inte riktigt tillförlitliga när gruppnivån ordinärt och särskilt boende delas upp.

Kommunen har tecknat ett avtal med Länsgården om nya lokaler för ett av kommunens vård och omsorgboende som innebär en utökning av 10 vård- och omsorgsplatser från och med våren 2022 för att hitta en bättre mix mellan hemtjänst och särskilt boende med målsättningen att minska kommunens totala kostnader för äldreomsorgen.

Brukarbedömningen bygger på antal personer i åldrarna 65 år och äldre som uppgett att de är mycket eller ganska nöjda med hemtjänsten i förhållande till samtliga personer i åldrarna 65 år och äldre i ordinärt boende med hemtjänst som besvarat undersökningen av äldres uppfattning.

Andel (%)	2019	2020	2021	2022	2023
Hällefors	91,0	88,0	87,0	95,0	93,0

Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - helhetssyn 2019-2023

17.2 Särskilt boende

Antalet brukare som bor på ett särskilt boende har minskat år 2023 och är i samma nivå som år 2019. Det samma gäller andelen av de invånare som är äldre som bor på ett särskilt boende. I jämförelse med rikets andel med 10,1 procent har Hällefors en låg andel av de invånare som är 80 år och äldre som bor i särskilt boende under verksamhetsåret 2023. Det samma gäller med liknande grupp som har ett snitt på 10,8 procent. Hagfors på 6,3 procent är den kommun som har lägre andel än kommunen i liknande gruppen.

Hällefors	2019	2020	2021	2022	2023
Brukare 65+	66	63	60	67	66
Andel brukare av invånare 65-79 år (%)	1,3	1,5	1,2	1,1	1,3
Andel brukare av invånare 80+ (%)	8,2	7,3	7,4	8,5	8,7

Invånare över 65 år i särskild boendeform år 2019-2023

Med särskilt boende avses samtliga särskilda boendeformer för service och omvårdnad som kommunen ska inrätta enligt 5 kapitlet 5 § SoL samt bostäder med särskild service enligt 5 kapitlet 7 § SoL.

I kostnader särskilt boende ingår insatser som ges till permanentboende vårdtagare i särskilda boendeformer såsom vård och omsorgsboende, äldreboende/demensboende, och dylikt. Korttidsvården är inte permanentboende och räknas således inte hit. Hälso- och sjukvårdsinsatser ingår. Kostnaden per invånare inom särskilt boende i förhållande till 65+ respektive 80+ visar att kommunen har låga kostnader i förhållande till riket.

Kronor per invånare 65-w år	2019	2020	2021	2022	2023
Hällefors	31 657	33 956	34 112	27 474	40 795
Liknande grupp äldreomsorg	41 198	51 810	50 577	45 978	47 092
Örebro län	36 243	38 333	37 823	38 011	42 003
Landsbygds kommun, ej nära större stad	44 072	44 636	44 678	44 851	47 937
Alla kommuner, ovägt medel	36 401	37 618	37 945	39 448	41 830

Bruttokostnad för särskilt boende per invånare 65 år-w år 2019-2023

Kronor per invånare 80-w år	2019	2020	2021	2022	2023
Hällefors	110 332	115 462	115 503	91 394	129 339
Liknande grupp äldreomsorg	156 860	192 607	187 376	168 959	166 823
Örebro län	145 573	150 317	143 702	139 895	148 119
Landsbygds kommun, ej nära större stad	159 507	162 478	161 923	161 919	168 946
Alla kommuner, ovägt medel	139 782	143 887	143 263	145 160	148 437

Bruttokostnad för särskilt boende per invånare 80 år-w år 2019-2023

Kostnader särskilt boende, kr/vårdtagare visar vad vård och omsorg i det särskilda boendet kostar per vårdtagare. Fr o m år 2013 avser antalet vårdtagare ett månadssnitt av antal brukare (från Socialstyrelsens individstatistik) under året i särskilt boende. Hällefors är bland de 25 procents lägsta kommunerna i riket och jämförelse med liknande kommuner är siffran mycket lägre.

Kronor per vårdtagare	2019	2020	2021	2022	2023
Hällefors	960 304	1 066 651	1 122 300	812 241	1 122 155
Liknande grupp äldreomsorg	1 065 327	1 011 102	1 138 819	1 228 358	1 185 741
Örebro län	984 838	1 128 625	1 072 800	1 055 203	1 086 978
Landsbygds kommun, ej nära större stad	897 080	996 352	1 055 045	1 163 316	1 202 125
Alla kommuner, ovägt medel	968 550	1 058 156	1 079 428	1 115 865	1 158 009

Särskilt boende äldreomsorg, kostnad per vårdtagare år 2019-2023

Nedan redovisas antal personer i åldrarna 65 år och äldre i särskilt boende som är mycket eller ganska nöjda med sitt särskilda boende dividerat med samtliga personer i åldrarna 65 år och äldre i särskilt boende som besvarat undersökningen av äldres uppfattning. Svarsalternativet Ingen åsikt är exkluderat ur nämnaren. Kommunen har samma andel som riket och i jämförelse med likande gruppen så har kommunen en högre andel med 5 procent.

Andel (%)	2019	2020	2021	2022	2023
Hällefors	71	57		78	78

Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - helhetssyn 2019-2023

Nedan redovisas medelvärde, antal dagar från ansökningsdatum till erbjudet inflyttningsdatum avseende särskilt boende inom äldreomsorg som kommunen kan konstatera förbättras årligen. Med ansökningsdatum avses det datum då ansökan om plats på särskilt boende kommer in till kommunen, oavsett om ansökan görs skriftligt eller muntligt. Med erbjudet inflyttningsdatum avses det datum då den enskilde enligt kommunens erbjudande har möjlighet att flytta in på ett särskilt boende, oavsett om den enskilde sedan väljer att flytta in eller inte. Avser samtliga utredningar avseende plats på särskilt boende som avslutades i kommunen under första halvåret, och som avsåg personer som vid tidpunkten för ansökan var 65 år eller äldre.

Kommunen redovisar ingen statistik för år 2022. Alla kommuner i riket redovisar ett medel på 65 dagar, liknande gruppen 34 dagar och Örebro län ett ovägt medel med 45 dagar. Inom länet har Nora kommun lägsta nivån med 16 dagar och Kumla högsta nivån med 70 dagar.

Andel (%)	2019	2020	2021	2022	2023
Hällefors	26,0	23,0	16,0		

Väntetid i antal dagar från ansökningsdatum till erbjudet inflyttningsdatum till särskilt boende 2019-2023

18 Insatser enligt LSS, SFB och SoL

Andelen invånare med insatser enligt LSS har ökat 2023 till 0,72 från 0,68 2022. I jämförelse med riket som uppgår till 0,75 procent har kommunen en lägre andel. I jämförelse med jämförbara kommuner har alla andra kommuner utom Eda & Tranemo, en högre andel än Hällefors.

Hällefors	2019	2020	2021	2022	2023
Invånare (%)	0,63	0,83	0,80	0,68	0,72

Invånare med insatser enligt LSS 2019-2023

I nyckeltalet ”Kostnad funktionsnedsättning, kronor per invånare” beräknas kostnaderna som bruttokostnader minus interna intäkter och försäljning av verksamhet till andra kommuner och regioner för insatser för personer med funktionsnedsättning enligt Socialtjänstlagen (SoL), Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och Lagen om assistansersättning (LASS), exklusive ersättningar från Försäkringskassan för assistens enligt LASS.

Kronor per invånare	2019	2020	2021	2022	2023
Hällefors	6 018	6 519	6 734	6 098	7 190
Liknande grupp LSS	7 136	8 270	8 408	7 896	8 473
Örebro län	6 651	6 845	7 102	7 508	8 291
Landsbygdskommun, ej nära större stad	7 457	7 731	7 930	8 279	8 923
Alla kommuner, ovägt medel	6 963	7 229	7 447	7 801	8 454

Bruttokostnad funktionsnedsättning per invånare minus ers från FK år 2019-2023

I Hällefors kommun har insatsmixen mellan ordinärt boende, särskilt boende och LSS sett annorlunda ut än i riket. Andel LSS har varit lägre i Hällefors kommun, vilket också påverkar skatteutjämningsystemet där kommunen fått betala tillbaka medel till staten. Efter genomgång av samtliga biståndsbeslut kan förvaltningen konstatera att beslut som borde vara LSS-beslut blivit beslut enligt hemtjänst vilket påverkat utfallet för insatser för LSS och även LSS-utjämnningen, vilket har rättats till de senaste tre åren.

18.1 Boende enligt LSS

Av kommunen invånare har antalet personer med boende enligt LSS minskat mot föregående år.

Personer	2019	2020	2021	2022	2023
Hällefors	22	22	24	24	22

Antalet personer med boende enligt LSS 2019-2023

Verksamheten utgörs av barn och ungdomar i familjehem eller i bostad med särskild service för barn och ungdom enligt 9 § 8 LSS samt antal personer i bostad med särskild service för vuxna eller annan särskilt anpassad bostad för vuxna enligt 9 § 9 LSS.

Tabellen nedan visar vad boende i familjehem eller bostad med särskild service för barn och ungdom samt bostad med särskild service för vuxna eller annan särskilt anpassad bostad beviljad enligt LSS kostar och antal personer är från 1/10.

Tidigare år har Hällefors kommun haft låga kostnader för boende enligt LSS per brukare. Under perioden har kostnaden ökat per brukare men under år 2021 har kostnaden minskat och beror på att antalet personer ökat och slår ut fasta kostnaden på fler personer. Under år 2023 fortsätter kostnaden öka från 2021. I förhållande till likande kommuner har kommunens kostnader ökat.

Kronor per brukare	2019	2020	2021	2022	2023
Hällefors	1 279 773	1 401 273	1 176 458	1 233 542	1 266 364
Liknande grupp LSS	1 055 319	1 271 939	1 187 395	1 102 505	1 157 933
Örebro län	1 117 345	1 161 796	1 199 271	1 254 534	1 361 903
Landsbygdskommun, ej nära större stad	975 372	1 059 295	1 032 392	1 084 060	1 189 228
Alla kommuner, ovägt medel	1 066 938	1 123 225	1 150 204	1 201 398	1 320 065

Bruttokostnad för boende enligt LSS per brukare år 2019-2023

18.2 Daglig verksamhet enligt LSS

Av kommunen invånare har antalet personer med daglig verksamhet enligt LSS minskat med 5 personer från föregående år.

Personer	2019	2020	2021	2022	2023
Hällefors	25	25	21	27	22

Antalet personer med boende enligt LSS 2019-2023

Tidigare år har Hällefors kommun haft lite högre kostnader för daglig verksamhet enligt LSS per brukare. Under år 2023 fortsätter kostnaden minska och beror på att antalet personer ökat och slår ut fasta kostnaden på fler personer. I förhållande till liknande kommuner har kommunen lägre kostnader.

Kronor per brukare	2019	2020	2021	2022	2023
Hällefors	203 520	208 200	234 095	186 222	174 857
Liknande grupp LSS				197 154	214 576
Örebro län	161 836	158 997	165 771	176 102	200 585
Landsbygdskommun, ej nära större stad	188 096	179 635	175 704	188 356	203 541
Alla kommuner, ovägt medel	215 407	208 181	210 276	221 061	235 717

Bruttokostnad för daglig verksamhet enligt LSS per brukare år 2019-2023

18.3 Personlig assistens enligt LSS/SFB

Verksamheten utgör personlig assistens enligt 9 § punkt 2 LSS eller enligt 51 kapitlet Socialförsäkringsbalken (SFB). Förvaltningen erhåller här ersättning från Försäkringskassan för personlig assistens enligt SFB.

Inom verksamhet för LSS finns ett utjämningsystem för kostnadsutjämnning mellan alla kommuner. Syftet med utjämningsystemet är att åstadkomma likvärdiga ekonomiska förutsättningar för alla kommuner att bedriva sin verksamhet. År 2022 fick Hällefors kommun ett bidrag från LSS-utjämnningen. I dessa nyckeltal är ingen hänsyn tagen till LSS-utjämnningen.

Tabellen nedan visar bruttokostnad minus interna intäkter och försäljning till andra kommuner och landsting exklusive ersättning från Försäkringskassan. Även här kan nyckeltalet vara lågt utifrån tidigare beskrivning utifrån felaktiga biståndsbeslut.

Kronor per invånare	2019	2020	2021	2022	2023
Hällefors	5 986	6 519	6 734	6 098	5 841
Liknande grupp LSS	6 161	7 102	7 189	6 683	6 943
Örebro län	5 858	6 128	6 292	6 534	6 418
Landsbygdskommun, ej nära större stad	6 141	6 418	6 577	6 888	7 013
Alla kommuner, ovägt medel	5 704	5 941	6 114	6 413	6 389

Bruttokostnad personlig assistens per invånare minus ers från FK år 2019-2023

Kommunen kan konstatera att kommunen kommit närmare andra kommuner i kostnader per invånare än tidigare. I jämförelse med riket med en kostnad på 6170 kronor per invånare har kommunen en lägre kostnad.

19 Individ och familjeomsorg

Inom detta område redovisas verksamheter som riktar sig till personer som får stöd, vård och service inom individ och familjeomsorgens ram exklusive insatser som ges till personer med psykiska problem utan eget missbruk. Totalt har kommunens kostnader per invånare minskat under 2022 och ökat något under 2023. Orsaken till detta är att kostnaden för både placeringar och ekonomiskt bistånd minskat genom ett aktivt förebyggande arbete på hemmaplan. I jämförelse med liknande kommuner är det Perstorp som sticker ut med låga kostnader på 3183 per invånare. Filipstad har högsta kostnaderna i gruppen med en summa på 9609 kronor per invånare.

Kronor per invånare	2019	2020	2021	2022	2023
Hällefors	5 976	6 150	6 189	5 380	5 516
Liknande grupp IFO	6 014	6 146	6 283	6 604	7 215
Örebro län	4 217	4 502	4 859	4 864	5 378
Landsbygdskommu, ej nära större stad	5 103	5 180	5 445	5 748	6 288
Alla kommuner, ovägt medel	4 533	4 682	4 825	4 974	5 369

Bruttokostnad individ och familjeomsorg per invånare år 2019-2023

19.1 Vuxna 21-64 år

Vård och stöd som förvaltningen ger till vuxna personer, 21 år eller äldre, som har missbruksproblem. Det sker i form av institutionsvård, familjehem, bistånd avseende boende och olika öppna insatser.

Kostnader för vård och stöd som socialtjänsten ger till vuxna missbrukare i form av institutionsvård, familjehemsvård eller olika öppenvårdsinsatser.

Tidigare år har kommunen haft låga kostnader i förhållande till både riket och liknande kommuner. Anledningen är att kommunen haft ett arbetssätt som inneburit låga kostnader. Under år 2019 till 2021 har kommunen haft mer kostnader för institutionsplaceringar när antalet individer ökat och kommunen har haft svårt att rekrytera socialsekreterare som hämmat det förebyggande arbetet. Under år 2023 har kostnaderna ökat kraftigt och ligger strax över jämförbara kommuner. I gruppen har Ljusnarsberg kostnader å 1101 kronor per invånare och Flen 1402 kronor per invånare som är högst i gruppen.

Kronor per invånare	2019	2020	2021	2022	2023
Hällefors	829	841	826	685	1 045
Liknande grupp IFO	693	706	808	854	944
Örebro län	587	590	586	657	787
Landsbygdskommun, ej nära större stad	647	680	700	778	929
Alla kommuner, ovägt medel	667	699	695	728	785

Bruttokostnad missbruksvård vuxna per invånare 2019-2023

Kommunens andel för köp av vård för vuxna missbrukare fortsätter den positiva trenden och minskar under 2023 i förhållande till föregående år. I riket uppgår motsvarande mått till 35 procent, vilket visar att kommunen har en högre andel. I jämförelse med jämförbara kommuner placerar sig Hällefors i det lägre spannet än genomsnittet på 53,4 procent. I jämförelse med kommunerna i länet så placerar sig Hällefors bland de kommuner som har lägst andel köp av vård för vuxna med missbruksproblem 2023.

Köp av vuxenvård (%)	2019	2020	2021	2022	2023
Hällefors	58,9	60,8	56,3	55,0	40,6

Köp av vård för vuxna med missbruksproblem år 2019-2023

19.2 Barn och unga 0-20 år

Vård och stöd som förvaltningen ger till barn och ungdomar 0-20 år i form av vård på hem för vård eller boende, vård i familjehem, individuellt behovsprövad öppenvård och övriga öppna insatser.

Kostnader för vård och stöd som socialtjänsten ger till barn och ungdomar 0-20 år i form av institutionsvård, familjehemsvård och öppna insatser. En minskning skett under år 2023 och beror på att antalet placeringar har minskat. Vid en jämförelse med övriga grupper i diagrammet nedan har kommunen låga kostnader.

Kronor per invånare	2018	2019	2020	2021	2023
Hällefors	1 709	1 804	1 991	2 334	1 685
Liknande grupp IFO	3 091	2 995	3 203	3 384	3 810
Örebro län	1 977	2 190	2 509	2 613	2 963
Landsbygdskommun, ej nära större stad	2 617	2 618	2 945	3 141	3 486
Alla kommuner, ovägt medel	2 295	2 368	2 498	2 654	2 954

Bruttokostnad för barn och ungdomsvård per invånare år 2019-2023

Hällefors totala andel av köp av barn och ungdomsvård har minskat avsevärt under 2023 i förhållande till föregående år och rikets andel uppgår till 32,8 procent. I jämförelse med jämförbara kommuner placerar sig Hällefors näst lägst där Flen med en andel på 11,8 procent har lägst.

Köp av ungdomsvård (%)	2019	2020	2021	2022	2023
Hällefors	33,2	38,6	41,2	32,9	18,9

Total andel köp av barn- och ungdomsvård år 2019-2023

19.3 Ekonomiskt bistånd

Kostnader för ekonomiskt stöd till enskilda enligt socialtjänstlagen har ökat år 2023. Från och med år 2022 finns en ny jämförbar grupp medtagen utifrån ekonomiskt bistånd som är baserad på den modellberäknade kostnaden för ekonomiskt bistånd. Modellen ingår inte i kostnadsutjämnningen, utan är skapad av RKA/SKR. Ser kommunen till denna liknande grupp hamnar kommunen väldigt nära snittet för gruppen.

Kronor per invånare	2017	2020	2021	2022	2023
Hällefors	2 199	2 598	2 254	1 610	1 996
Liknande grupp IFO	1 820	2 100	1 996	1 988	1 755
Liknande grupp ekonomiskt bistånd				1 603	1 938
Örebro län	1 315	1 453	1 410	1 284	1 312
Landsbygdskommun, ej nära större stad	1 456	1 471	1 398	1 370	1 421
Alla kommuner, ovägt medel	1 227	1 297	1 271	1 216	1 230

Bruttokostnad ekonomiskt bistånd per invånare år 2019-2023

Kommunen redovisar allt ekonomiskt bistånd här inklusive ekonomiskt bistånd för flyktingmottagande. Enligt kommunstyrelsens antagna fördelningsmodell för nyanlända flyktingar bokförs intäkter där kostnaden finns. En mer rättvisande bild är nedanstående tabell som visar nettokostnaden för ekonomiskt bistånd per invånare. Kommunen har något högre kostnader per invånare än liknande grupp vad gäller modellberäknade jämförelsen. Under perioden har kostnaderna minskat och är nästan i nivå som år 2018, vilket är väldigt positivt.

Kronor per invånare	2019	2020	2021	2022	2023
Hällefors	1 787	2 216	1 986	1 549	1 977
Liknande grupp IFO	1 775	2 036	1 932	1 968	1 698
Liknande grupp ekonomiskt bistånd				1 511	1 838
Örebro län	1 229	1 368	1 355	1 235	1 266
Landsbygdskommun, ej nära större stad	1 299	1 364	1 317	1 302	1 351
Alla kommuner, ovägt medel	1 128	1 215	1 202	1 151	1 167

Nettokostnad ekonomiskt bistånd per invånare år 2019-2023

20 Särskilt riktade insatser

Inom detta område redovisas verksamheter för flyktingmottagande och arbetsmarknadsåtgärder.

20.1 Flyktingmottagande

Andelen utlandsfödda invånare i kommunen mellan 18 till 64 år uppgår år 2023 till 22,6 procent. I förhållande till rikets snitt som uppgår till 26,6 procent ligger kommunen på en lägre nivå. I jämförelse med länet har Hällefors lagt sig i det övre spannet där Örebro har högst med 25,7 procent och Lekeberg lägst med 9,3 procent.

Utrikes födda (%)	2019	2020	2021	2022	2023
Hällefors	23,4	24,2	23,9	23,9	22,3

Utrikes födda 18-64 år, år 2019-2023

Andelen Asylsökande/inskrivna i Migrationsverkets mottagningssystem har stadigt minskat 2021 års toppnotering. Kommunen konstaterar att regeringens flyktingpolitik har haft effekter på kommunens mottagande och en ny lägsta nivå nåddes 2023.

Invånare	2019	2020	2021	2022	2023
0-17 år	27	19	62	10	2
18+	2	3	24	18	14
TOTALT	48	39	41	22	16

Asylsökande/inskrivna i Migrationsverkets mottagningssystem år 2019-2023

Andel (%)	2019	2020	2021	2022	2023
Hällefors	6,9	5,6	5,9	3,2	2,4

Asylsökande/inskrivna i Migrationsverkets mottagningssystem, antal/1000 invånare år 2019-2023

Hällefors andel vad gäller kommunmottagande flyktingar har minskat under perioden och under 2023 uppgår siffran till 1,5. Sett till rikets nivå som uppgår till 1,1 ligger kommunen lägre och placerar sig i mitten av jämförbara kommunerna.

Invånare	2019	2020	2021	2022	2023
0-5 år	0	7	1	2	0
6-15 år	6	0	7	2	0
16-17 år	1	1	1	0	0
18-19 år	6	0	0	0	0
20-64 år	11	2	3	1	0
65+	1	0	3	0	0
TOTALT	25	10	15	5	0

Kommunmottagna i flyktingmottagandet under året med uppehållstillstånd år 2019-2023

Andel (%)	2019	2020	2021	2022	2023
Hällefors	3,6	1,4	2,2	0,7	1,5

Kommunmottagna i flyktingmottagandet med uppehållstillstånd, antal/1000 invånare år 2019-2023

Enligt Statistiska centralbyråns information om redovisning av flyktingverksamhet i räkenskapssammandraget (RS) för kommuner ska alla kostnader och intäkter som kommunen har för mottagandet och insatser till asylsökande, ensamkommande barn och flyktingar redovisa här. Dock ska kostnader och intäkter som uppkommer inom Pedagogisk verksamhet för insatser specifikt mot asylsökande, ensamkommande barn och flyktingar inte redovisas utan under Pedagogisk verksamhet.

Kronor per invånare	2019	2020	2021	2022	2023
Hällefors	1 792	1 105	984	274	167
Liknande grupp integration	1 402	1 528	892	350	310
Örebro län	1 220	730	522	402	351
Landsbygdskommun, ej nära större stad	1 521	797	543	489	446
Alla kommuner, ovägt medel	1 284	794	539	474	422

Kostnad för flyktingmottagande per invånare år 2019-2023

Kommunen har sedan många år tagit emot en hög andel flyktingar i förhållande mot kommunens invånare. Under flyktingstormen i slutet av år 2015 och början av år 2016 tog kommunen emot många ensamkommande barn och ungdomar. Antalet ensamkommande barn och ungdomar har därefter minskat.

Verksamheten för flyktingmottagande finansieras med hög andel av riktade statsbidrag. Därför är en mer rättvisande bild nedanstående tabell som visar nettokostnaden för flyktingmottagande per invånare. Kommunstyrelsens tidigare antagna fördelningsmodell för nyanlända flyktingar påverkar detta nyckeltal fram till och med år 2021. Kommunens fördelningsmodell fördelar statsbidragen på fyra år och andra kommuner fördelar statsbidragen på kortare tid vilket leder till ett minusbelopp nedan.

Kronor per invånare	2019	2020	2021	2022	2023
Hällefors	56	41	-1	35	23
Liknande grupp integration	-310	338	450	-81	-98
Örebro län	-230	-89	57	26	-47
Landsbygdskommun, ej nära större stad	-66	-22	12	-30	-111
Alla kommuner, ovägt medel	-3	90	73	10	10

Nettokostnad för flyktingmottagande per invånare år 2019-2023

Nedan redovisas etableringsuppdraget som omfattar nyanlända flyktingar i arbetsför ålder (20-64 år) samt nyanlända i åldern 18-19 år utan föräldrar i Sverige. Uppdraget omfattar aktiviteter under högst 24 månader där svenska för invandrare (SFI), samhällsorientering och arbetsförberedande aktiviteter utgör olika delar. Arbetsförmedlingen är ansvariga för etableringsuppdraget. Status efter 90 dagar bland de som lämnat etableringsuppdraget. I arbete omfattas arbete utan stöd, nystartsjobb och arbete med stöd. I studier räknas de som studerar på den utbildning som berättigar studiemedel. En viss underteckning kan förekomma på studier på en eftersläpning i registrering hos Arbetsförmedlingen. Kommuntillhörighet ges utifrån folkbokföringsstatus, i december månad.

Andel (%)	2019	2020	2021	2022	2023
Hällefors; arbete	4	8	6	0	0
Hällefors, studier	16	3	0	0	0

Lämnat etableringsuppdraget och börjat arbeta eller studera (status efter 90 dagar) 2019-2023

Kommunen har minskat antalet elever som läser svenska för invandrare (SFI) som ett led i det minskade mottagandet. Måttet mäter antal elever som läser svenska för invandrare i skolor belägna i kommunen. Uppgiften avser kalenderår och mäts 15 oktober.

Antal	2019	2020	2021	2022	2023
Hällefors	134	107	105	65	94

Elever i SFI-utbildning år 2019-2023

20.2 Arbetsmarknadsåtgärder

Andelen arbetslösa i kommunen i åldern 18 till 64 år uppgår till 7,2 procent. Måttet beskriver antalet öppet arbetslösa och personer i program med aktivitetsstöd i förhållande till antalet invånare i ålder 18 till 64 år. Rikets andel uppgår till 5,6 procent. Hällefors har högst andel i länet. I gruppen jämförbara kommuner placerar sig Hällefors näst högst, där Filipstad har högre andel som redovisar 8,0 procent.

Arbetslöshet årsmedelvärde (%)	2019	2020	2021	2022	2023
Hällefors	8,6	11,2	9,6	7,2	6,3

Arbetslöshet 18-64 år i kommunen år 2019-2023

Verksamheten arbetsmarknadsåtgärder avser kommunens sysselsättningsfrämjande åtgärder som finansieras helt eller delvis av kommunen.

Kommunen kan konstatera att kommunen finansierar verksamheten med statliga medel genom samarbete med Arbetsförmedlingen och inte så mycket med skattemedel. EU-projektet All-in finns i nedanstående siffror. En justering gjordes under 2019 som avsåg 2018 års siffror. Skulle denna justering tas bort blir nyckeltalet för Hällefors 363 kronor per invånare.

Kronor per invånare	2019	2020	2021	2022	2023
Hällefors	290	322	677	406	485
Liknande grupp övergripande	492	531	562	619	909
Örebro län	668	650	694	701	755
Landsbygdskommun, ej nära större stad	553	549	586	633	692
Alla kommuner, ovägt medel	477	485	511	544	593

Nettokostnad för arbetsmarknadsåtgärder per invånare år 2019-2023

HÄLLEFORS KOMMUN
Kommunförvaltningen

Ekonomienheten 712 83 Hällefors
Besöksadress Sikforsvägen 7 Hällefors
Telefon 0591-641 00 vx • Fax 0591-109 76
kommun@hellefors.se

Kommunstyrelsen

Beslut om kostpolitiskt program för Hällefors kommun, dnr KS 23/00361

Beslutsunderlag

Ledamotsinitiativ, Cecilia Albertsson (M), daterad 2023-11-21

KS 2023-11-21 § 280

Måltidspolicy för Hällefors kommun, daterad 2024-10-07

Livsmedelsverkets näringsrekommendationer,

[https://www.livsmedelsverket.se/matvanor-halsa--](https://www.livsmedelsverket.se/matvanor-halsa--miljo/kostrad/naringsrekommendationer)

[miljo/kostrad/naringsrekommendationer](https://www.livsmedelsverket.se/matvanor-halsa--miljo/kostrad/naringsrekommendationer)

Nordic nutrition recommendations 2023, <https://pub.norden.org/nord2023-003/index.html>

Ärendet

Förvaltningen fick av kommunstyrelsen uppdrag att ta fram ett kostpolitiskt program för Hällefors kommun. Förvaltningen anser att revidering av måltidspolicyn är lämpligare. Ett kostpolitiskt program är ett mycket stort och komplext arbetsverktyg i en måltidsverksamhet. Dessutom bör riktlinjerna vara integrerade i ett kostpolitiskt program. Utifrån omvärldsläget och Hällefors kommuns storlek kräver riktlinjerna flexibilitet. Måltidspolicyn innehåller de politiska frågeställningarna som efterfrågas och normalt ingår i ett kostpolitiskt program. Riktlinjerna har redan våren 2024 uppdaterats.

Hällefors kommun utgår dels från de nordiska näringsrekommendationerna 2023, att arbeta mer med mjuka värden som måltidsmiljön och råvarukvaliteten. Mindre fokus läggs på tabeller och presentation av näringsämnen, även om det är ett arbetsverktyg inom måltidsverksamheten.

Måltiden är en viktig resurs som är mer än maten på tallriken. För att den ska bli så bra som möjligt måste hänsyn tas till flera olika faktorer där *god hälsa och välbefinnande (globalt mål 3)* bör vara grunden i en måltid. Livsmedelsverkets Måltidsmodell vilken Hällefors kommun arbetar utifrån ur flera aspekter innebär att maten berör direkt eller indirekt alla målen i Agenda 2030.

Hällefors kommun har i sina strategiska mål prioriterat några av de globala målen i Agenda 2030. Måltidspolicyn möter målen i punkt 3: god hälsa och välbefinnande och punkt 12: hållbar konsumtion och produktion.

Den nationella livsmedelsstrategin anger att andelen ekologiskt serverad mat

ska uppgå till 60%. För att, enligt Agenda 2030, effektivt nyttja naturresurser och främja hållbara offentliga upphandlingsmetoder, i enlighet med nationell politik och nationella prioriteringar behöver andelen svenska råvaror som köps in utökas. Detta kommer påverka budgeten för måltidsenheten.

Agenda 2030 har mål om att matsvinnet ska halveras. I Hällefors kommun har arbetet med att minska matsvinnet pågått i många år, främst inom skola. Måltidspolicyn är ett övergripande dokument och med det lyfts ansvaret i våra roller och verksamheter.

Policyns innehåll är direkt kopplat mot de nya riktlinjer som skapats, så att policyn och riktlinjerna blir ett mer användbart dokument i verksamheten.

Miljömässig konsekvensanalys

Tre begrepp inom hållbar utveckling tas upp som ska samspela med varandra, socialt, ekologiskt och ekonomiskt.

Vid inköp av vissa livsmedel ska hänsyn tas till ex. Fairtrade, ekologiskt och att minska klimatpåverkan, ex. bananer, kaffe och kakao.

Agenda 2030 har som mål att minska mängden avfall genom åtgärder för att förebygga, minska, återanvända och återvinna avfall. Avfallshantering i våra kök och enheter har en central del i hela dagens arbete. Hur vi i verksamheterna ska hantera våra avfall tas upp i policyn där vi som kommun ska föregå med gott exempel beträffande källsortering, vilket även är antaget i den Kommunala avfallsplanen 2022–2026.

Ekonomisk konsekvensanalys

Ekologiska inköp kommer ökas enligt vårt arbete mot Agenda 2030. Att servera minst 60% ekologiska livsmedel genererar högre kostnader för livsmedelsinköp.

Att öka andelen inköp av svenska råvaror och livsmedel kan bli kostnadsdrivande då vissa europeiska råvaror och livsmedel ofta har en lägre kostnad.

Att införa källsortering på alla verksamheter i Hällefors kommun kan initialt medföra en kostnadsökande organisatorisk hantering med eventuella ombyggnationer.

Facklig samverkan

Information och samverkan sker innan ärendet behandlas i kommunstyrelsen.

Förvaltningens förslag till beslut

Reviderad måltidspolicy för Hällefors kommun antas.

Uppdraget om att ta fram ett kostpolitiskt program för Hällefors kommun är med detta besvarat.

Under välfärdsutskottets behandling av ärendet föredrar måltidschef Stefan Lahti. Skolchef Tina Lanefjord tillför information.

Ordförande Lars-Göran Zetterlund (C) ställer bifall mot avslag på förvaltningens förslag till beslut under proposition och finner att välfärdsutskottet bifaller förvaltningens förslag till beslut.

Välfärdsutskottet förslår kommunstyrelsen att besluta

Uppdraget om att ta fram ett kostpolitiskt program för Hällefors kommun är med detta besvarat.

Välfärdsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Reviderad måltidspolicy för Hällefors kommun antas.

 HÄLLEFORS KOMMUN	Dokumenttitel Policydokument		Sida 1(7)
Typ av styrdokument Policy	Ansvarig utgivare Hällefors kommun Kommunfullmäktige	Ansvarig författare Stefan Lahti	Giltighetsdatum 2025-01-01
Dokumentförteckning A-B-6000	Organisation Kommunförvaltningen	Enhet Måltidsenheten	Datum nästa revision 2028-12-31

Måltidspolicy Hällefors kommun 2025 – 2028

Innehåll

1 Inledning.....	3
1 Syfte och ansvar.....	3
1.1 Syfte	3
1.2 Politikens ansvar	3
2 Mål och indikatorer.....	3
2.3 Hållbar utveckling	3
2.4 Måltidsmodellen.....	4
3 Verksamhet	5
3.1 Upphandling	5
3.2 Maten.....	5
3.3 Måltidens miljö- och klimatpåverkan	5
3.4 Högtider och festliga tillfällen.....	5
4 Genomförande och uppföljning	6

1 Inledning

Måltiden är en viktig del av livet eftersom den förutom att ge näring och energi också kan bidra till gemenskap och glädje. Inom offentlig verksamhet kan maten dessutom vara ett verktyg för bland annat hållbar utveckling, kunskap och jämlik hälsa. Maten kan användas som en glädjestund för våra äldre matgäster, som medicin för den som är sjuk eller som ett pedagogiskt verktyg i skola och förskola.

Goda matvanor och säkra livsmedel är nödvändigt för en god folkhälsoutveckling och utgör ett målområde i Sveriges folkhälsopolitik där Agenda 2030 är en del av vårt grundläggande framtidsarbete, där vi prioriterar följande mål i vår strategiska och ekonomiska plan: *god hälsa och välbefinnande (globalt mål 3)* och *hållbar konsumtion och produktion (globalt mål 12)*.

1 Syfte och ansvar

1.1 Syfte

Syftet med det måltidspolicyn är att skapa ett gemensamt förhållningssätt till mat, måltider och måltidsmiljöer som främjar jämlik hälsa och en hållbar utveckling ur ett ekologiskt, ekonomiskt och socialt perspektiv. Policyn ska tydliggöra vilka förväntningar och krav som ställs på måltiderna och fungera som ett verktyg och stöd för kommunens förtroendevalda, tjänstemän, för de som tillagar, hanterar och serverar mat eller möter matgäster i sitt arbete. Dessutom ska det ge information till medborgare och andra intresserade om hur vi i kommunen arbetar med våra måltider.

1.2 Politikens ansvar

Enligt livsmedelslagstiftningen är kommunstyrelsen livsmedelsföretagare och därmed ansvariga för att livsmedelslagen följs. Kommunstyrelsen har ansvar för planering, näringsberäkning, upphandling, riktlinjer samt tillagning och beslutar om hur mycket maten får kosta. Måltidspolicyn och dess mål fastställs på politisk nivå.

2 Mål och indikatorer

2.1 Hållbar utveckling

Hållbar utveckling är ett begrepp som genomsyrar kommunfullmäktiges strategiska målsättningar och används frekvent i olika sammanhang.

Målen i Agenda 2030 ska vara grundläggande framtidsarbete, där följande mål prioriteras i vår Strategiska och ekonomiska plan: *god hälsa och välbefinnande (globalt mål 3)* och *hållbar konsumtion och produktion (globalt mål 12)* ingår.

Kommunens ska fortsätta prioritera tillagningskök för en högre kvalitet på måltiderna och för att underlätta kommunikation mellan matgäst och kök.

2.2 Måltidsmodellen

Måltiden är en viktig resurs. För att den ska bli så bra som möjligt måste hänsyn tas till flera olika faktorer där *god hälsa och välbefinnande (globalt mål 3)* bör vara grunden i en måltid.

Kommunen arbetar utifrån Livsmedelsverkets måltidsmodell.

Måltidsmodellen består av sex olika pusselbitar som är viktiga för att måltiden ska bli bra ur alla avseenden. Måltiden ska vara god, näringsrik, säker, trivsamt, integrerad, och miljömässigt hållbar.

God

Kunskap och engagemang i kombination med bra råvaror skapar förutsättningar för en god måltid.

Säker

Säker mat omfattas av krav i lagstiftningen och är en förutsättning för att gästen ska vara trygg.

Näringsrik

Näringsrik mat är en nödvändighet för välmående och ork.

Miljösmart

Miljömässigt hållbara måltider tar hänsyn till miljö och klimat genom exempelvis lägre utsläpp av växthusgaser, minskad användning av växtskyddsmedel och en positiv utveckling av odlingslandskapet. Dessutom är det viktigt att minska matsvinnet.

Trivsamt

Måltiden är en upplevelse som innefattar mer än bara mat. Det är helheten från tallrik till rumsmiljö som skapar stämningen, som blir avgörande för hur måltiden upplevs. Vad som upplevs som trivsamt varierar med verksamhet, person och hälsotillstånd. Måltiden ska vara en stund att se fram emot.

Integrerad

Samverkan är nyckeln till framgång. Genom delaktighet och gemensamma mål ska matgästens behov vara i fokus för varje medarbetare. Måltiden är ett tillfälle för samtal och ska vara ett pedagogiskt verktyg i förskola, skola och omsorg, där medvetenhet och förståelse skapas om matens betydelse för hälsa och miljö.

3 Verksamhet

3.1 Upphandling

Kommunen upphandlar i enlighet med lagen om offentlig upphandling, LOU. Förutom god ekonomisk hushållning används bedömningsmallen nedan som ett redskap att köpa bra livsmedel till bästa pris, till så bra *hållbar konsumtion och produktion (globalt mål 12)* som möjligt.

1. Ekologiska när- och regionalproducerade livsmedel/råvaror
2. Konventionella när- och regionalproducerade livsmedel/råvaror
3. Ekologiska livsmedel/råvaror från Sverige
4. Konventionella livsmedel/råvaror från Sverige
5. Ekologiska livsmedel/råvaror från Europa
6. Konventionella livsmedel/råvaror från Europa
7. Ekologiska livsmedel/råvaror från tredje land
8. Konventionella livsmedel/råvaror från tredje land

3.2 Maten

Maten som serveras ska vara varierad, säsongsanpassad och i så stor utsträckning som möjligt lagad från grunden. I menyplaneringen ska hänsyn tas till bland annat gäst, budget, matens miljöpåverkan och upphandlade livsmedel. Måltidernas näringsmässiga kvalitet tar stöd av Livsmedelsverkets rådande rekommendationer.

Hällefors kommun ska inom skolan och förskolan erbjuda specialkost av medicinska skäl samt anpassade måltider. Inom omsorgen ska specialkost av medicinska skäl samt anpassade måltider och i viss mån erbjuda önskekost.

3.3 Måltidens miljö- och klimatpåverkan

Att gästens kunskap om matens miljöpåverkan ökar är viktigt för en hållbar miljöutveckling. Detta ska ske genom bland annat samverkan mellan personal på skola, förskola, omsorg och måltidspersonal.

Måltidsverksamhetens inriktningsmål som ingår i (*globalt mål 12*) ska vara att arbeta med matsvinn.

Kommunala verksamheter ska föregå med gott exempel och vara ledande beträffande källsortering på arbetsplatsen.

3.4 Högtider och festliga tillfällen

Måltidsverksamheten är i samverkan med övriga verksamheter en resurs vid festliga tillfällen där man uppmärksammar traditioner, helger och högtider genom bl.a. maten och dukningen.

Mattraditioner förs vidare genom servering av traditionell svensk mat vid påsk, jul och midsommar. Även mat från andra kulturer ska finnas med på menyn. På särskilda boenden är det möjligt att byta ut den ordinarie matsedelns maträtter för att uppmärksamma andra tillfällen.

4 Genomförande och uppföljning

Måltidspolicyn är ett långsiktigt styrdokument som revideras vid behov eller minst vart fjärde år. Ansvarig för löpande revidering är måltidschef.

Programmet för riktlinjer kost och måltider finns i separat dokument och ligger till grund för verksamhetsspecifika regler. Instruktioner/checklistor som utgår ifrån policyns inriktning tas fram av måltidschef respektive enhetschefer.

- Policydokumentet antas av kommunfullmäktige.
- Programmet för riktlinjer, kost och måltider antas av kommunförvaltningen.
- Verksamhetsspecifika regler och instruktioner/checklistor tas fram av enhetschef.

**HÄLLEFORS
KOMMUN**

Måltidsenheten 712 83 Hällefors
Besöksadress Sikforsvägen 7, Hällefors
Telefon 0591-641 00 vx
kommun@hellefors.se

Framtagande av kostpolitiskt program, 231121

De flesta av Sveriges kommuner har en politiskt fastställd måltidspolicy/kostpolicy. Vår måltidspolicy är från 2012. Vi har i vår kommun stora möjligheter att påverka matens miljö- och klimatpåverkan och främja hälsosamma matvanor samt jämlik hälsa. Politiska beslut kring maten och måltiderna är viktiga för att skapa en gemensam målbild och för att stödja utvecklingen av måltiderna och upphandlingen.

Jag anser att vi behöver ta fram ett uppdaterat kostpolitiskt program för Hällefors kommun där politisk viljeinriktning och riktlinjer för kommunens olika verksamheter presenteras. Jag yrkar på att vi ger förvaltningen i uppdrag att starta detta arbete, med redovisning 240903.

/Cecilia Albertsson, KSO

Kommunstyrelsen

Beslut om Lönestrategi för 2025–2029 med lönepolitisk riktlinje för 2025, dnr KS 24/00217

Beslutsunderlag

Förslag till lönestrategi 2025 - 2029 med lönepolitisk riktlinje för 2025
Kommunstyrelsen 2019-11-19 § 266

Ärendet

I enlighet med kommunstyrelsens beslut 2019-11-19 har lönestrategi för de kommande fem åren med lönepolitisk riktlinje för det kommande året tagits fram.

Lönestrategin för 2025–2029 med lönepolitiska riktlinjer för 2025 utgör tillsammans med personalpolicyn och centrala löneavtal de övergripande dokumenten för Hällefors kommuns lönebildning.

Lönestrategin med lönepolitisk riktlinje, personalpolicyn och de centrala löneavtalen utgör stöd för lönesättande chefer i den årliga löneöversynsprocessen. De lönesättande chefernas agerande är avgörande för kommunens löneöversynsprocess och för genomförandet av en sammanhållen lönepolitik.

Arbetsgivaren ansvarar för att de totala löneökningarna, utfallet, speglar kommunens ekonomiska förutsättningar, garanterat utfall i löneavtalen, verksamheternas resultat och rekryteringssituation.

Av Hällefors kommuns lönestrategi för de kommande fem åren från och med 2025 till och med 2029 framgår en långsiktig idé och för den lönepolitiska riktlinjen framgår mål, aktiviteter och tidplan för 2025 års löneöversyn. Förslaget för lönestrategin och den lönepolitiska riktlinjen för 2025 innebär ingen prioritering av särskilt utpekade grupper.

Ekonomisk konsekvensanalys

De senaste centrala löneavtalen med arbetstagarorganisationerna gäller till och med 31 mars 2025. Det innebär att nästa år kommer att inledas med en avtalsrörelse som kommer att omfatta samtliga kommunala avtalsområden. 2025 års avtalsrörelse är osäker men sifferavtal med garanterat utfall om 3,3% är högst troligt. Resultatet av avtalsrörelsen kommer att påverkas av det ekonomiska läget och inflationen. Förra årets avtalsrörelse (2024)

resulterade i sifferavtal med garanterat utfall på 3,3% i alla avtal utom ett som kommunen berörs av.

Kommunförvaltningens förslag till central lönepott för verksamhetsåret 2025 framgår av förslag till driftbudget i verksamhetsplanen för Kommunstyrelsen, och baseras på ett beräknat utfall om 3,3%.

Kommunförvaltningens förslag till central lönepott för verksamhetsåret 2025 är 12 250 tkr.

Facklig samverkan

Arbetsgivarens strategi och lönepolitiska riktlinjer kommer att utgöra underlag för dialogen med arbetstagarorganisationerna i samband med löneöversynen.

Förvaltningens förslag till beslut

Anta Lönestrategi för 2025 - 2029 med Lönepolitisk riktlinje för 2025.

Under allmänna utskottets behandling av ärendet föredrar HR-chef Jessica Fällgren.

Ordförande Cecilia Albertsson (M) ställer bifall mot avslag på förvaltningens förslag till beslut under proposition och finner att allmänna utskottet bifaller förvaltningens förslag till beslut.

Allmänna utskottet föreslår kommunstyrelsen att besluta

Anta Lönestrategi för 2025 - 2029 med Lönepolitisk riktlinje för 2025.

 HÄLLEFORS KOMMUN	Dokumenttitel Lönestrategi för 2025-2029 samt Lönepolitiska Riktlinjer för 2025		Sida 1(12)
Typ av styrdokument Strategi och Riktlinje	Ansvarig utgivare Hällefors kommun Kommunstyrelse	Ansvarig författare HR-chef Jessica Fällgren	Giltighetsdatum 2025-01-01
Dokumentförteckning B-P-0001	Organisation HR-och löneenheten	Enhet HR-enheten	Datum nästa revision 2025-10-01

Lönestrategi för 2025 - 2029 med Lönepolitisk riktlinje för 2025

Beslutad av Kommunstyrelsen **XXXXXXX**

Innehåll

1	Målsättning.....	3
2	Lönebildning	3
	2.1 Koppling löne- och budgetprocess	3
3	Lönestrategi	3
	3.1 Strategi – Långsiktiga mål	3
	3.2 Kommunens lönepolitiska värdegrund	4
	3.3 Lagkrav	4
	3.4 Avtal	4
	3.4.1 Nivåer i gällande avtal	5
4	Principer för lönesättning.....	6
	4.1 Grundkrav	6
	4.2 Lönestruktur	6
	4.3 Lönekriterier	6
5	Lönens beståndsdelar	7
	5.1 VAD – arbetets innehåll - arbetsvärdering.....	7
	5.2 MARKNAD	7
	5.3 HUR – Lönekriterier – individuell lön	8
6	Löneöversynsprocessen	8
	6.1 Förhandling, överläggning och avstämning	8
	6.2 Lönesättning vid nyanställning.....	9
	6.3 Löneförändringar mellan avtalsperioderna	9
7	Handlingsplan – långsiktig strategi.....	9
	7.1 Långsiktiga mål och prioriteringar 2025 - 2029	9
8	Lönepolitiska riktlinjer för 2025	10
	8.1 Kortsiktiga mål och lönepolitiska prioriteringar 2025	10
	8.2 Löneutrymme 2025	100
	8.3 Åtgärder och aktiviteter	100
	8.4 Tidplan 2025	11
9	Ansvarsfördelning.....	Fel! Bokmärket är inte definierat.

1 Målsättning

Målet med lönepolitiken är att Hällefors kommun ska kunna attrahera, rekrytera, utveckla och behålla medarbetare med rätt kompetens. Lönestrategin är en långsiktig plan för att nå målet. Lönestrategin gäller för fem år, 2025–2029.

Den årliga lönepolitiska riktlinjen ska tydliggöra insatser och prioriteringar i det kortsiktiga perspektivet, nästkommande år. Den lönepolitiska riktlinjen gäller för 2025.

2 Lönebildning

Lönebildning är hela systemet inom vilket löner förhandlas och sätts, det samlade arbetet med arbetsgivarens lönepolitiska frågor. Lönebildningen är den process utifrån lagar och avtal som sätter ramarna för lönerna. Det förutsätter att arbetsgivaren tar ställning till önskvärd lönestruktur och löneökningsbehov.

Lönebildningen i kommunen ska bidra till att nå målen i verksamheten. Kommunens lönestruktur ska uppfattas som genomtänkt och rättvis, och kommunens lönenivåer bör i en jämförelse med övriga liknande arbetsgivare vara konkurrensmässiga, dels för att behålla personal, dels ur rekryteringssynpunkt.

Arbetet med lokal lönebildning sker centralt i kommunen genom kartläggning och analys av lönestruktur, bedömning av rekryteringsmöjligheterna och omvärldsbevakning.

2.1 Koppling löne- och budgetprocess

I verksamhets- och ekonomistyrningspolicyn fastställs att kommunens budget ska innehålla en plan för en period om fem år. I riktlinjerna till verksamhets- och ekonomistyrningspolicyn beskrivs hur löneprocessen knyts samman med budgetprocessen.

Lönestrategin har anpassats till att gälla för samma period som planen i budgeten. Lönepolitiska prioriteringar ska avspeglats i budgeten. Kommunens ekonomiska förutsättningar är styrande och behovet av löneökningar värderas i relation till andra behov i verksamheten. Ekonomiberedningen informeras om löneläget vid budgetkonferens och budgetdialogerna. De politiska prioriteringarna bildar ramen för löneutrymmet.

3 Lönestrategi

Den lönepolitiska strategin innehåller arbetsgivarens långsiktiga inriktning för samma period som kommunens budget, åren 2025 till och med 2029.

3.1 Strategi – Långsiktiga mål

Strategiska mål i ett långsiktigt perspektiv är att:

- Förstärka kopplingen mellan kompetensförsörjning, ledarförsörjning, arbetsgivarvarumärket och lönepolitiken.

- Förstärka kopplingen mellan lönebildning och budgetprocess.
- Tydliggöra lönesättande chefers roll som bärare av lönepolitiken.
- Ta hänsyn till bristsituationer inom yrkesgrupper.
- Lönen inte används som ett konkurrensmedel *inom* Hällefors kommun, men med beaktande av att detta inte hindrar möjligheten till intern rörlighet.
- Tydliggöra sambandet mellan karriär- och löneutveckling.
- Tydliggöra att Hällefors är *en* arbetsgivare och lönepolitiken är gemensam för samtliga verksamheter.
- Definiera och identifiera särskilt yrkesskickliga.

3.2 Kommunens lönepolitiska värdegrund

Hällefors kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare som kan rekrytera och behålla personal med rätt kompetens. Kommunens lönepolitik ska vara tydlig, lätt att förstå och bidra till ett positivt samband mellan lön och ett gott resultat. För att uppnå detta arbetar Hällefors kommun med den lönepolitiska dialogen i en förtroendeskapande anda mellan arbetsgivaren, arbetstagarorganisationerna och anställda.

Anställda i Hällefors kommun ska ge kommuninvånarna bästa möjliga service utifrån mål och tillgängliga resurser. I takt med att de centrala löneavtalen utvecklas från centrala parter styrning av lönebildningen till de lokala arbetsgivarna ökar möjligheterna att belöna de medarbetare som bidrar till verksamhetens utveckling över tid.

I personalpolicyns kapitel 1.8 beskrivs den lönepolitiska värdegrunden och definition av lönepolitiken.

3.3 Lagkrav

Hällefors kommun strävar efter att nå en lönestruktur utan löneskillnader på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck, ålder, facklig tillhörighet eller andra faktorer som är utan tydlig koppling till den anställdes arbetsinsats och kompetens.

Enligt Diskrimineringslagen (2016:828) 8 § ska arbetsgivaren i syfte att upptäcka, åtgärda och förhindra osakliga skillnader i lön och andra anställningsvillkor mellan kvinnor och män varje år kartlägga och analysera:

- Bestämmelser och praxis om löner och andra anställningsvillkor som tillämpas hos arbetsgivaren.
- Löneskillnader mellan kvinnor och män som utför arbete som är att betrakta som lika eller likvärdigt.

Hällefors kommuns lönekartläggning och analys ur diskrimineringssynpunkt redovisas för kommunstyrelsen årligen i rapporten *Jämställda löner*. Rapporten utgör underlag för behov av lönejusteringar.

3.4 Avtal

SKR tecknar de centrala kollektivavtalen för kommuner och regioner. Löneavtalet är en del av huvudöverenskommelserna om lön och allmänna anställningsvillkor mm (HÖK). De är antagna att gälla som lokalt kollektivavtal om lön och allmänna anställningsvillkor och utgör således grund

för löneöversynsprocessen. De nu gällande Löneavtalen gäller till och med 31 mars 2025. De har i stort ett likartat innehåll men delvis olika skrivningar. SKRs strävan är att de grundläggande principerna för lönesättning ska vara så likalydande som möjligt för alla medarbetare oavsett anställningsform eller facklig tillhörighet.

Under 2024 hade samtliga avtal förutom Akademikeralliansen (HÖK T) en centralt fastställd nivå för det garanterade utrymmet. Individgaranti fanns för Kommunals avtalsområde, men inte för övriga avtalsområden.

Inför 2025 ska de centrala parterna förhandla om nya avtal, den avtalsrörelsen måste inväntas innan den lokala processen kan slutföras.

3.4.1 Nivåer i gällande avtal

Facklig organisation	2024	2025	2026	2027
Kommunal HÖK 24 20240401- 20250331	985 kr/medlem. Individgaranti 450 kr/medlem.	?	?	?
AKV HÖK 24 20240401- 20250331	3,3%	?	?	?
OFR Hälso- och sjukvård (Vårdförbundet) HÖK 24 20240628- 20250331	3,05%	?	?	?
Lärare HÖK 24 20240401- 20250331	3,3%	?	?	?
Akademikeralliansen HÖK-T 20240401-tillsvidare	Sifferlöst	Sifferlöst	Sifferlöst	Sifferlöst

4 Principer för lönesättning

Principerna för lönesättning utgår från Hällefors kommuns process för lönebildning. Arbetsgivaren ska möjliggöra en löneutveckling som premierar kompetens, särskilt ansvar och erfarenhet som leder till förbättrade resultat och bidrag till verksamhetens mål sett över tid.

4.1 Grundkrav

Alla anställningsavtal innehåller formella grundkrav, dessa är att:

- Utföra arbete.
- Följa ordningsregler.
- Följa arbetsmiljöregler.
- Samarbeta.
- Vara lojal.

Dessa grundkrav utgår från bedömningar som Arbetsdomstolen och Justitieombudsmannen gjort under åren. I lönen ingår att grundkraven uppfylls, de utgör inte ett lönekriterium. Anställda har en långtgående yttrande- och meddelarfrihet men samtidigt en lojalitetsplikt gentemot sin arbetsgivare i det enskilda anställningsavtalet. Varje chef ska informera sina medarbetare och ha en dialog på arbetsplatsträffen om grundkraven och vad de innebär inom ramen för anställningen.

4.2 Lönestruktur

Lönespridning och löneskillnader mellan olika individer och mellan olika yrkeskategorier skapar lönestrukturen. Lönespridningen ska motivera medarbetarna till att öka sin kompetens och skicklighet inom yrket. Arbetsgivarens inställning är att utbildning ska löna sig - löneskillnader ska finnas mellan yrkeskategorier med krav på akademisk utbildning och andra grupper. Löneöversynen ska bidra till en ökad lönespridning med beaktande av utbildning och arbetsinsats.

4.3 Lönekriterier

De kommunövergripande kriterierna för medarbetare i Hällefors kommun är:

- Resultat
- Flexibilitet
- Utvecklingsförmåga

Varje chef ska tillsammans med sina medarbetare på arbetsplatsen gå igenom lönekriterierna så de är kända för alla medarbetare. Det ska årligen tas upp på arbetsplatsträff (APT) och dokumenteras i minnesanteckningarna. Lönekriterierna kan brytas ned i konkreta exempel och innebörden i kriterierna tydliggörs för varje medarbetare i det framåtsyftande medarbetarsamtalet.

Särskilda chefslönekriterier har tagits fram, bland annat utifrån personalpolicyn, de gäller för anställda med formellt chefsuppdrag.

5 Lönens beståndsdelar

Lön är ersättning för utfört arbete. Lönen består av tre delar:

- **VAD:**
Arbetsvärderingen, arbetets svårighetsgrad och de krav som anställningen ställer på medarbetaren
- **MARKNAD:**
Nödvändig marknadsanpassning, konkurrensutsatthet
- **HUR:**
Prestation, bedömning av medarbetarens arbetsinsatser d v s hur arbetet utförs

Hällefors kommun tillämpar individuell och differentierad lön i enlighet med ambitionerna i de centrala löneavtalen. Utbildning och arbetsresultat ska kunna premieras, medarbetaren ska kunna påverka sin lön genom att öka sitt kunnande, bli mångsidigare och därmed kunna utveckla sitt arbete liksom förmågan att åta sig svårare och mer ansvarsfulla arbetsuppgifter.

5.1 VAD – arbetets innehåll - arbetsvärdering

En genomgripande arbetsvärdering antogs 2005 och har därefter reviderats årligen. År 2024 genomförs en grundligare översyn av arbetsvärderingen och inför varje års lönekartläggning värderas nytillkomna befattningar in i det befintliga systemet.

Arbetsvärderingen beskriver hur kommunens yrken värderas i förhållande till varandra. I det fortsatta arbetet behöver arbetsgivaren besluta om hur värderingen påverkar lönerelationen mellan yrkesgrupperna.

Arbetsvärderingen ligger till grund för lönekartläggningen och analys av löner utifrån Diskrimineringslagens krav. Från och med den 1 januari 2017 är det ett lagkrav på årlig lönekartläggning. Resultatet av analysen i lönekartläggningen sammanställs i en rapport till kommunstyrelsen.

5.2 MARKNAD

I vissa befattningar kan lönen tillfälligt eller varaktigt påverkas av marknadskrafterna (tillgång och efterfrågan) och konkurrensen på arbetsmarknaden. En lönestrukturell bedömning görs utifrån intern lönestruktur och för vissa yrken jämförelser med närliggande kommuner, jämförbara kommuner avseende invånarantal samt riket i stort. Inom de yrkeskategorier där arbetsgivaren bedömer att personalomsättning är orimligt hög behöver löneutvecklingsplaner utarbetas för att behålla goda medarbetare. Det är viktigt att bevaka utvecklingen av rekryteringsläget både internt och i omvärlden för att ha en beredskap för en marknadsanpassad löneutveckling.

5.3 HUR – Lönekriterier – individuell lön

Den enskilda medarbetarens resultat och måluppfyllelse utgör grunden för individuell lön. Målet är att alla medarbetare ska förstå sambandet mellan verksamhetsmålen, det egna uppdraget, lönekriterier, resultat och lönen.

För att kunna påverka sin löneutveckling ska varje medarbetare känna till och vara medveten om vilka krav som arbetet ställer och vilket arbetsresultat som förväntas. Det innebär att chefen måste klargöra vilka kriterier som ligger till grund för lönesättningen.

Medarbetarsamtal sker årligen i enlighet med samverkansavtalet och kommunens riktlinjer för medarbetarsamtal och lönegrundande samtal. Det ska vara tydligt vad medarbetarsamtalet syftar till och att det tillsammans med det lönegrundande samtalet utgör en grund för löneöversynen och lönesättningen. Förutsättning för individuell lönesättning är att det finns individuella mål i medarbetaröverenskommelsen som kan utvärderas och att lönekriterierna är kända för medarbetarna. För varje medarbetare görs en individuell bedömning av resultatet utifrån mål och kriterier. Som stöd i bedömning av lönekriterierna finns en kommungemensam bedömningsmatris.

Återkoppling om den fastställda lönen sker genom ett meddelande.

Vid den årliga löneöversynen ska samtliga beståndsdelar för lönen enligt avsnitt 5 vägas in vid lönesättning.

6 Löneöversynsprocessen

Löneöversynsprocessen innehåller tre viktiga samtalsforum; arbetsplatsträffen, medarbetarsamtalet och lönegrundande samtalet där närmaste chef har en viktig roll som bärare av lönepolitiken.

6.1 Förhandling, överläggning och avstämning

Arbetsgivaren och fackliga företrädare följer en fastställd process enligt de centrala avtalen. Med Kommunal påbörjas löneöversynen med en inledande förhandling. Med övriga arbetstagarorganisationer inleds löneöversynen med överläggningar som sker mellan HR-chef, verksamhetschefer och representanter från de fackliga organisationerna.

Vid den årliga löneöversynen är individuell och differentierad lön och samtal chef-medarbetare huvudspåret. Möjlighet finns även att göra överenskommelse mellan parterna om annan, lokal förhandlingsordning.

Vid överläggningarna informerar arbetsgivaren om åtgärder och motiv för åtgärderna samt förutsättningarna för löneöversynen. Facken framför sina synpunkter och yrkanden. Därefter beslutar parterna om vilken modell som kommer att tillämpas.

Löneöversynen avslutas genom att HR-chefen tillsammans med verksamhetscheferna har ett avstämningsmöte med respektive arbetstagarorganisation då utfallet redovisas och processen utvärderas.

6.2 Lönesättning vid nyanställning

Respektive chef är ansvarig för lönesättning vid nyanställning i samråd med Hr- och löneenheten. Chef förväntas ta ansvar för att agera i enlighet med arbetsgivarens intentioner om en individuell och differentierad lön med beaktande av kommunens lönestruktur och lönepolitik.

Vid nyanställning ska lönesättningen grundas på:

- Arbetets innehåll och svårighetsgrad.
- Arbetets grundkrav på ansvar och befogenheter.
- Arbetets grundkrav på utbildning och erfarenhet.
- Individens förväntade prestation utifrån tidigare erfarenhet i yrket.
- Marknadssituation och konkurrensläge.
- Intern lönestruktur.

6.3 Löneförändringar mellan avtalsperioderna

Av Kommunstyrelsens delegeringsordning framgår vem som har rätt att besluta om löneökningar mellan avtalsperioderna samt besluta om lönetillägg och arvoden. Löneökningar mellan avtalsperioden samt lönetillägg och arvoden ska hanteras restriktivt och i möjligaste mån undvikas. Lönetillägg och arvoden kan medges när synnerliga skäl finns i samband med utökat ansvar i uppdrag, och ska när så sker alltid vara tidsbegränsade.

7 Handlingsplan – långsiktig strategi

Kommunen följer de grundläggande principer som förhandlas fram av centrala parter. Lönen är ett viktigt styrmedel och ska stimulera till förbättringar av verksamhetens effektivitet, produktivitet och kvalitet.

I kapitel 3 beskrivs kommunens långsiktiga strategiska mål gällande lönepolitiken.

7.1 Långsiktiga mål och prioriteringar 2025 - 2029

Hällefors kommun har i detta dokument tagit ställning till kommunövergripande, långsiktigt och lönepolitiskt strategiskt viktiga prioriteringar för perioden 2025 - 2029. Prioriteringarna avser såväl utveckling av den lönepolitiska processen som förhållningssätt och värderingar. Den lönepolitiska processen och valda delar av lönebildningen behöver kontinuerligt utvecklas, revideras och anpassas efter omvärldsfaktorer.

Beslut om långsiktig önskvärd lönestruktur kräver fördjupade analyser av såväl nuläget som framtida behov med koppling till budgetmässiga förutsättningar.

Förvaltningsledningen tar årligen del av aktuell lönestatistik och närliggande kommuners lönestruktur. Löneprioriteringar kan göras av identifierade yrkeskategorier. Att vara en prioriterad yrkesgrupp innebär att arbetsgivaren under delar av eller hela perioden totalt sett avsätter ett större löneutrymme till den prioriterade yrkesgruppen i förhållande till andra yrkesgrupper. Prioriteringen innebär ingen garanti på individnivå utan ska innebära en nivåhöjning för kollektivet i yrkesgruppen.

8 Lönepolitiska riktlinjer för 2025

Inför uppstart av 2025 års löneöversynsprocess analyseras föregående års löneöversyn i syfte att förbättra processen ytterligare. Inför varje års löneöversyn ska även en bedömning av behovet om löneprioritering göras. Ställningstagande om prioritering grundar sig på:

- Förvaltningens analys av strategiska kompetensförsörjningsbehov inom respektive verksamhet.
- Inkomna synpunkter och yrkanden från fackliga organisationer.
- Kommunens ekonomi.
- Omvärldsanalys t ex i form av lönestatistik från SKR vad gäller jämnstora kommuner och riket samt jämförelse av löneläget mot närliggande kommuner.
- Analys av lönekartläggningen och behov av justeringar av osakliga löneskillnader på grund av kön.

Aktiviteter och åtgärder för 2025 sammanfattas nedan.

8.1 Kortsiktiga mål och lönepolitiska prioriteringar 2025

Lönekartläggning, lönestatistik och löneanalys tillsammans med kompetensförsörjningsbehov och ekonomiskt läge för Hällefors kommun utgör underlag för lönepolitiska prioriteringar. Under 2025 kommer ingen prioritering av särskilt utpekade grupper att ske.

De kortsiktiga målen och lönepolitiska prioriteringarna för 2025 är:

- Att stärka lönesättande chefer i lönesättning för att nå målet ökad lönespridning.
- Partsgemensamt arbete och dialog mellan lokala parter om arbetsvärdering och utveckling av intern lönestruktur.
- Dialog med chefer på olika nivåer om arbetsvärdering samt målbild för intern lönestruktur.
- Basera behovet av löneökningar på lönesättande chefers analys av måluppfyllelse, medarbetarens individuella prestation och bidrag till verksamhetsutveckling.

8.2 Löneutrymme 2025

Kommunstyrelsen beslutar om löneutrymme 2025 i samband med att verksamhetsplan och budget för kommande år antas.

8.3 Åtgärder och aktiviteter

HR-och löneenheten:

- Kallar till en lönepolitisk konferens för alla chefer.
- Uppdaterar arbetsvärderingen tillsammans med chefer och lokala fackliga parter.
- Genomför lönekartläggning gällande 2025 års lönenivåer.
- Samlar in lönestatistik och delger cheferna.
- Gör en behovsfördelning av tillgängligt löneutrymme.

8.4 Tidplan 2025

Löneöversynsförhandlingarna ska bedrivas skyndsamt och löneprocessen är ständigt pågående på olika nivåer under hela året inom organisationen. Löneförändringarna verkställs i enlighet med tidpunkterna i löneavtalen.

9 Ansvarsfördelning

Kommunfullmäktige

- Beslutar om lönepolicy/personalpolicy.

Kommunstyrelsen

- Beslutar om lönestrategi.
- Beslutar om de årliga riktlinjerna.
- Beslutar om budget för löneökningarna.

HR-chef

- Beslutar om åtgärder inom ramen för löneökningsutrymmet.
- Har huvudansvaret för att leda och samordna arbetet med de lönestrategiska frågorna i kommunen.
- Har processansvar för lönebildning, lönepolitik och löneöversyn.
- Planerar aktiviteter och utarbetar verktyg som behövs för genomförandet.

Ekonomichef

- Ansvarar för att behoven av löneökningarna är en del i arbetet med budgetprocessen samt räknar om utrymmet till en gällande procentsats.

Verksamhetschef

- Är bärare av kommunens gemensamma lönepolitik.
- Leder processen i verksamheten.
- Ansvarar för att leda verksamhetens arbete med att identifiera löneökningsbehov kopplade till verksamhetens mål och målen i lönestrategin.
- Ansvarar för att behoven av löneökningarna finns med i arbetet med verksamhetens budget.

Enhetschef

- Är bärare av kommunens gemensamma lönepolitik.
- Leder processen inom sin enhet och ansvarar för att medarbetarsamtal och lönegrundande samtal genomförs med samtliga medarbetare minst en gång per år.
- Säkerställer att lönesättning sker inom ramen för kommunens strategi, riktlinjer och budget.
- Ansvarar för att lönediskussioner inriktas mot den faktiska lönen och inte enbart på löneökningar.

Medarbetaren

- Ansvarar för att arbeta i enlighet med anställningsavtalet.
- Deltar i medarbetarsamtal och lönegrundande samtal.
- Arbetar aktivt med att uppfylla målen i medarbetaröverenskommelsen.

**HÄLLEFORS
KOMMUN**

HR- och löneenheten 712 83 Hällefors
Besöksadress Sikforsvägen 7 Hällefors
Telefon 0591-641 00 vx •
kommun@hellefors.se

Kommunstyrelsen

Beslut om svar på revisionsgranskning avseende kris- och beredskap, dnr KS 24/00184

Beslutsunderlag

Följebrev granskning av krisberedskap
Revisionsrapport Granskning av krisberedskap
Bilaga till beslut om svar på revisionsgranskning avseende kris- och beredskap

Ärendet

Från Hällefors revisorer har granskningsrapport 3 september 2024 kommit in avseende kris- och beredskap. Av rapporten framgår att KPMG fått i uppdrag av Hällefors kommuns revisorer att översiktligt granska kommunens krisberedskap ur ett övergripande perspektiv. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2024.

Granskningsresultat

Granskningen syftar till att bedöma om kommunstyrelsen bedriver ett ändamålsenligt övergripande/sammanhållande krisberedskapsarbete. Den samlade bedömningen utifrån granskningens syfte innebar att kommunstyrelsen inte bedriver ett ändamålsenligt övergripande/sammanhållande krisberedskapsarbete. I granskningen påtalas brister kopplat till organisation, utbildning och övning samt kontinuitetsplanering. Det bedöms som positivt att det finns ett aktivt arbete med att identifiera och åtgärda bristerna. I granskningens slutsatser lyfts fram att kommunstyrelsen behöver ta ett större ansvar vad gäller styrning och uppföljning av Hällefors Bostads AB:s krisberedskapsarbete, idag bedömer man att bolaget inte utgör en del av kommunens systematiska krisberedskapsarbete.

Åtgärder och utvecklingsarbete

I Hällefors kommun pågår ett omfattande arbete med att se över kris- och beredskapsorganisationen. Den krisledningsplan som i rapporten lyfts upp som daterad att sluta gälla 2024-10-01 eller så snart därefter som kommunchef beslutat om ny krisledningsplan lyftes för beslut i kommunfullmäktige den 24 september 2024. Genom beslutet som då fattades bemyndigades kommunchef att fatta beslut om krisledningsplan så snart sådan finns framtagen. Hällefors kommun vill slutföra omorganiseringen och fullt ut

implementera och öva denna organisation innan en ny och uppdaterad och mer väsentligt förändrad krisledningsplan planeras att beslutas i januari 2025.

En större organisatorisk omstrukturering pågår i kommunens beredskapsarbete. I den krisledningsplan som är under revidering nu har Hällefors kommun fokus på att ta tillvara de brister som kommunen själva identifierat från tidigare plan samt de brister som KPMG identifierat under granskningen.

Exempel på brister som identifieras och kommer att hanteras är hur kommunen ska bedöma allvarlighetsgraden i en händelse och hur organisationen eskaleras i olika nivåer, hur kriser eller extraordinära händelser bedöms och ska eskaleras internt i kommunen, tydliga rutiner för uppföljning av händelser och involverandet av det kommunala bostadsbolaget i riskbedömning, krishantering och krisledning. Kommunen har identifierat ett behov av att arbeta utifrån NATOmodellen⁶, där det bland annat ska bli en tydligare distinktion mellan en operativ och beslutsfattande roll. Detta arbete beskrivs ha påbörjats under 2023, bland annat med utbildningar i stabsmetodik och stabschefsrollen.

Hällefors kommun är medvetna om att ny krisledningsplan inte beslutades enligt överenskommelsen om kommuners krisberedskap mellan MSB och SKR. Det togs ett medvetet beslut att frångå ordinarie beslutstid eftersom krisledningsplan och organisation var under förändring.

I samråd med Länsstyrelsen i Örebro län om eventuella konsekvenser togs detta beslut gällande TiB (tjänsteman i beredskap): Hällefors kommun har ingen TiB-organisation, dock finns det identifierat i kommunens RSA att utreda möjligheterna för att införa en TiB-funktion. I dagsläget har kommunen en organisation som fungerar väl sett till storleken men är medvetna om att mandat och instruktion saknas i formell beskrivning i dagsläget. Under omorganisationen av krisberedskapen i kommunen är TiB-organisationen ett fokusområde. Kommunen har idag en organisation som delvis bygger på kontakter genom Länsstyrelsens TiB-funktion eller inkallning genom SOS. En rutin/instruktion för denna funktion ska tas fram för att klargöra rutiner och mandat.

Detaljerat förslag på svar på de förtroendevalda revisorernas rekommendationer till kommunstyrelsen har utarbetats och bilagts skrivelsen, se bilaga. Sammanfattningsvis innebär svaren på rekommendationerna att revidering av styrande dokument som reglemente, ägardirektiv för kommunalt bolag och krisledningsplan kommer att ske enligt tidsatt planering. I krisledningsplan kommer bolaget att inkorporeras och tydligare scenarion för eskalering vid kris kommer att ingå bland annat. Val av ledamöter till krisledningsnämnd kommer att förrättas liksom omorganisation inom krisledningen. Andra delar som ses över är risk- och sårbarhetsanalys, kontinuitetsplanering och övningsplan bland annat.

Förvaltningens förslag till beslut

Svaret, bilaga till beslut om svar på revisionsgranskning avseende kris- och beredskap, antas som kommunstyrelsens yttrande till revisorerna.

Redovisningen av påbörjade samt planerade åtgärder kopplat till revisionsgranskningens rekommendationer godkänns

Svar på revisionsgranskning avseende kris- och beredskap läggs med godkännande till handlingarna

Samtliga åtgärder påbörjas eller slutförs under 2024-2025 enligt revisionsgranskningssvaret. Krisledningsplan, risk- och sårbarhetsanalysarbetet, samordning kring integrering av BoAB i övrig beredskapsorganisation samt val av ledamöter till krisledningsnämnd med mera följs upp genom löpande rapportering till kommunstyrelsen.

Under allmänna utskottets behandling av ärendet föredrar kanslichef Åsa Rönnmark Jakobsson utförligt.

Ordförande Cecilia Albertsson (M) ställer bifall mot avslag på förvaltningens förslag till beslut under proposition och finner att allmänna utskottet bifaller förvaltningens förslag till beslut.

Allmänna utskottet föreslår kommunstyrelsen att besluta

Svaret, bilaga till beslut om svar på revisionsgranskning avseende kris- och beredskap, antas som kommunstyrelsens yttrande till revisorerna.

Redovisningen av påbörjade samt planerade åtgärder kopplat till revisionsgranskningens rekommendationer godkänns

Svar på revisionsgranskning avseende kris- och beredskap läggs med godkännande till handlingarna

Samtliga åtgärder påbörjas eller slutförs under 2024-2025 enligt revisionsgranskningssvaret. Krisledningsplan, risk- och sårbarhetsanalysarbetet, samordning kring integrering av BoAB i övrig beredskapsorganisation samt val av ledamöter till krisledningsnämnd med mera följs upp genom löpande rapportering till kommunstyrelsen.

Kommunförvaltningen

Åsa Rönnmark Jakobsson
asa.ronnmarkjakobsson@hellefors.se

Allmänna utskottet
Kommunstyrelsen

Bilaga till beslut om svar på revisionsgranskning avseende kris- och beredskap, dnr KS 24/00184

Förslag på svar på de förtroendevalda revisorernas rekommendationer till kommunstyrelsen

- Till fullmäktige bereda förslag på reviderat reglemente där det framgår att styrelsen kan be/lämna hjälp vid en extraordinär händelse och besluta om ersättning.

Svar: Reglementet för krisledningsnämnden revideras och tydliggör nämndens mandat att be om samt lämna hjälp vid extraordinär händelse.

- Till fullmäktige bereda förslag på reviderat reglemente där det är tydligt att kommunstyrelsen inte är krisledningsnämnd.

Svar: Revidering av krisledningsnämndens reglemente där det står att "Kommunstyrelsen är krisledningsnämnd". Fullmäktige behöver i stället utse personer som utgör krisledningsnämnd. Den tidigare skrivelsen är baserad på att kommunstyrelsen representerar i form av elva ledamöter och elva ersättare är krisledningsnämnd, dock kräver lagstiftningen att fullmäktige väljer ledamöter. Detta medför också omval då någon ledamot eller ersättare avsäger sig sin plats, eller av andra anledningar inte kan fullgöra sitt uppdrag.

- Till fullmäktige bereda förslag på reviderat ägardirektiv och/eller bolagsordning där det framgår ett ansvar för krisberedskap för Hällefors Bostads AB och därefter bedriva uppsikt över bolagets krisberedskapsarbete.

Svar: Kommunförvaltningen undersöker möjligheten att kunna använda 2.4-medel (riktat bidrag till kommunen från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB). Möjligheter att se över finansiering och riktade resurser till BoAB för att samordna planering och genomförande med kommunförvaltningens organisation bör inkluderas i arbetet. Vilket skulle möjliggöra utformning av egna planer i linje med förvaltningens planer.

- Säkerställa att val av ledamöter till krisledningsnämnden förrättas av

kommunfullmäktige.

Svar: Sker i samband med att nytt reglemente antas.

- Slutföra pågående omorganisation för den centrala krisledningen.

Svar: Prioriterat arbete under oktober och november 2024 med revidering av den nuvarande planen för att få den att harmonisera med lagstiftning, mandat och bedömningar utförda av KPMG samt internt analysarbete. Under december-januari informera, utbilda och öva den nya krisledningsplanens innehåll för att under januari 2025 besluta den. Fortsatt utbildning och övning under Q1 och Q2 för att säkerställa att ledningsgrupp, krisledningsgrupp och även krisledningsnämnd känner sig mer bekväma att träda in i rollerna under händelser av kriser eller krig.

- Säkerställa att krisledningsplan antingen beslutas av minst kommunstyrelsen eller att kommunchef ges delegation att besluta om krisledningsplanen.

Svar: Ny krisledningsplan antas så snart som möjligt, senast i januari 2025, i enlighet med kommunfullmäktiges beslut 2024-09-24 § 110. Beslutet medger delegation till kommunchef att anta ny krisledningsplan.

- Säkerställa att revideringen av krisledningsplanen slutförs med särskild beaktan av:
hur allvarlighetsgraden i en händelse, kris eller extraordinär händelse ska bedömas,
hur kommunens olika organisatoriska delar påverkas och hur organisationen eskaleras i olika nivåer, kommunstyrelsens roll samt rutiner för uppföljning av händelser.

Svar: Ny krisledningsplan, med detta beaktat, antas så snart som möjligt, senast i januari 2025, i enlighet med kommunfullmäktiges beslut 2024-09-24 § 110.

- Tillse att det finns en samsyn mellan Hällefors Bostads AB och kommunens krisledningsorganisation.

Svar: BoAB:s organisation beaktas vid revidering av krisledningsplan. Tillse att BoAB:s del av krisledningsgruppen utbildas och övas. Säkerställa att BoAB är del av krisledningsgruppen.

- Tydliggör kopplingen mellan risk- och sårbarhetsanalys och kontinuitetsplanering.

Svar: Under hösten 2024 jobbar socialchefens verksamhet med utvecklingen av beredskapsarbetet genom ett uppdrag av Socialstyrelsen, Stärkt beredskap inom kommunal hälso- och sjukvård och socialtjänst (KHOSS). I detta uppdrag har extern konsultresurs anlitats. Förvaltningen bör undersöka möjligheten för konsultresursen, alternativt annat konsultföretag, att även inkludera kommunens kontinuitetshantering kopplat till Risk- och sårbarhetsanalysen.

- Tillse att Hällefors Bostads AB inkluderas inom ramen för kommunens risk-

och sårbarhetsanalys.

Svar: Förvaltningen bör tillsammans med BoAB göra en risk- och sårbarhetsanalys om vilka risker som de ser i sina verksamhetsområden. Efter det kan vi knyta detta till deras egen krishantering och framför allt kontinuitetshantering.

- Tillse att samtliga berörda samhällsviktiga verksamheter kontinuitetsplanerar utifrån sina risker och sårbarheter.

Svar: Under arbetet med krigsorganisation identifiera våra egna samhällsviktiga verksamheter. Det blir underlag för vilka områden som får fokus i arbetet med kontinuitetshantering. Varje verksamhet har ett arbete med kontinuitetshantering att göra, vilket kan ledas av kris- och beredskapssamordnare eller konsult. Det är dock viktigt att verksamheterna själva äger uppdraget för att göra det grundläggande arbetet. Arbetet med identifiering av samhällsviktiga verksamheter, prioritering och omfördelning av resurser har påbörjats vid ledningsgrupp 7/10 2024.

- Tillse att framtagandet av en utbildnings- och övningsplan slutförs och att utbildnings- och övningsarbetet bedrivs i enlighet med planen.

Svar: Förvaltningen planerar att utforma en utbildnings- och övningsplan parallellt med kontinuitetsplaneringen. När den planeringen är klar går det att identifiera inom vilka områden utbildning behövs och inom vilka verksamheter utbildning krävs.

- Överväg om förtroendevalda och personal i Hällefors Bostads AB bör inkluderas i kommunens utbildnings- och övningsarbete.

Svar: Förtroendevalda och personal i Hällefors Bostads AB ska vara en del av kommunens samlade utbildnings- och övningsplan.

Revisorernas rekommendationer till Hällefors Bostads AB:

- I krisledningsplan beakta bolagsstyrelsens roll och ta särskild beaktan kring hur samverkan gentemot kommunen ska ske i händelse av kris.

- Tillse att bolaget är en del av kommunkoncernens krisledningsorganisation.

- Verka för att bolaget är en del av kommunens risk- och sårbarhetsanalys.

- Tillse att förtroendevalda och personal är utbildade och övade.

- Systematiskt följa upp krisberedskapsarbetet särskilt efter inträffade händelser.

Svar: I samband med interkontrollplan för år 2024 och framåt finns ett avsnitt med rubriken "Utveckla en bra process för Kris,- och beredskapsarbetet" vilken syftar till att utarbeta gemensamma och interna processer för kris- och beredskapsarbetet. Både interna strukturer och samarbeten med kommunens förvaltning kommer att säkras och utvecklas.

Revisorerna

Till
Kommunstyrelsen

För kännedom
Kommunfullmäktige

Granskning av krisberedskap

På uppdrag av Hällefors kommuns revisorer och lekmannarevisor i Hällefors Bostads AB har KPMG granskat kommunens och bolagets krisberedskap. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2024.

Granskningens syfte har varit att bedöma om kommunstyrelsen bedriver ett ändamålsenligt övergripande / sammanhållande krisberedskapsarbete.

Utifrån genomförd granskning är den samlade bedömningen utifrån granskningens syfte att kommunstyrelsen inte bedriver ett ändamålsenligt övergripande / sammanhållande krisberedskapsarbete.

Vi kan konstatera att det finns stora brister kopplat till organisation, utbildning och övning samt kontinuitetsplanering. Däremot ser vi det som positivt att det finns ett aktivt arbete med att identifiera och åtgärda bristerna. Vi bedömer även att kommunstyrelsen behöver ta ett större ansvar vad gäller styrning och uppföljning av Hällefors Bostads AB:s krisberedskapsarbete, idag utgör bolaget inte en del av kommunens systematiska krisberedskapsarbete. Vi ser det som väsentligt att kommunen har en helhetsbild av kommunkoncernens samlade resurser och sårbarheter för att möjliggöra en ändamålsenlig krisberedskap.

Granskningen har även syftat till att bedöma om Hällefors Bostads AB bedriver ett ändamålsenligt och sammanhållet krisberedskapsarbete samt om samarbete finns i dessa frågor med kommunen.

Vår samlade bedömning utifrån granskningen syfte avseende Hällefors Bostads AB är att bolaget inte bedriver ett ändamålsenligt och sammanhållet krisberedskapsarbete och att samarbete inte finns i dessa frågor med kommunen.

Vår bedömning baseras på att det saknas ett arbete med risk- och sårbarheter, utbildning och övning samt uppföljning av krisberedskapsarbetet. Därtill finns det utvecklingsarbete vad avser krisledningsorganisationen, inte minst avseende samverkan med kommunen.

Utifrån resultatet av vår granskning rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- Till fullmäktige bereda förslag på reviderat reglemente där det framgår att styrelsen kan be/lämna hjälp vid en extraordinär händelse och besluta om ersättning.
- Till fullmäktige bereda förslag på reviderat reglemente där det är tydligt att kommunstyrelsen inte är krisledningsnämnd.
- Till fullmäktige bereda förslag på reviderat ägardirektiv och/eller bolagsordning där det framgår ett ansvar för krisberedskap för Hällefors Bostads AB och därefter bedriva uppsikt över bolagets krisberedskapsarbete.
- Säkerställa att val av ledamöter till krisledningsnämnden förrättas av kommunfullmäktige.

Revisorerna

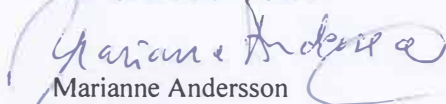
- Slutföra pågående omorganisation för den centrala krisledningen.
- Säkerställa att krisledningsplan antingen beslutas av minst kommunstyrelsen eller att kommunchef ges delegation att besluta om krisledningsplanen.
- Säkerställa att revideringen av krisledningsplanen slutförs med särskild beaktan av:
 - o hur allvarlighetsgraden i en händelse, kris eller extraordinär händelse ska bedömas, hur kommunens olika organisatoriska delar påverkas och hur organisationen eskaleras i olika nivåer,
 - o kommunstyrelsens roll,
 - o samt rutiner för uppföljning av händelser.
- Tillse att det finns en samsyn mellan Hällefors Bostads AB och kommunens krisledningsorganisation.
- Tydliggör kopplingen mellan risk- och sårbarhetsanalys och kontinuitetsplanering.
- Tillse att Hällefors Bostads AB inkluderas inom ramen för kommunens risk- och sårbarhetsanalys.
- Tillse att samtliga berörda samhällsviktiga verksamheter kontinuitetsplanerar utifrån sina risker och sårbarheter.
- Tillse att framtagandet av en utbildnings- och övningsplan slutförs och att utbildnings- och övningsarbetet bedrivs i enlighet med planen.
- Överväg om förtroendevalda och personal i Hällefors Bostads AB bör inkluderas i kommunens utbildnings- och övningsarbete.

Utifrån resultatet av vår granskning rekommenderar vi Hällefors Bostads AB att:

- I krisledningsplan beakta bolagsstyrelsens roll och ta särskild beaktan kring hur samverkan gentemot kommunen ska ske i händelse av kris.
- Tillse att bolaget är en del av kommunkoncernens krisledningsorganisation.
- Verka för att bolaget är en del av kommunens risk- och sårbarhetsanalys.
- Tillse att förtroendevalda och personal är utbildade och övade.
- Systematiskt följa upp krisberedskapsarbetet särskilt efter inträffade händelser.

Senast den 30 november 2024 önskar revisorerna att kommunstyrelsen yttrar sig över bifogad revisionsrapport. Yttrandet skickas till Ida Larsson, KPMG, e:post: ida.larsson@kpmg.se.

För kommunrevisionen

Marianne Andersson
Ordförande

Granskning av krisberedskap

Rapport

Hällefors kommun och Hällefors Bostads AB

KPMG AB

2024-08-22

Antal sidor 21

Hällefors kommun och Hällefors Bostads AB
Granskning av krisberedskap

2024-08-22

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	2
2	Bakgrund	4
2.1	Syfte, revisionsfrågor och avgränsning	4
2.2	Revisionskriterier	5
2.3	Metod	6
3	Resultat av granskningen – Övergripande krisberedskapsarbete	7
3.1	Organisation	7
3.2	Risk- och sårbarheter	11
3.3	Övning och utbildning	13
3.4	Uppföljning	14
4	Resultat av granskningen – Hällefors Bostads AB	16
4.1	Organisation	16
4.2	Risk och sårbarheter	17
4.3	Utbildning och övning	18
4.4	Uppföljning	18
5	Samlad bedömning och rekommendationer	19

1 Sammanfattning

KPMG har av Hällefors kommuns revisorer fått i uppdrag att översiktligt granska kommunens krisberedskap ur ett övergripande perspektiv. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2024.

Granskningen syftar till att bedöma om kommunstyrelsen bedriver ett ändamålsenligt övergripande/sammanhållande krisberedskapsarbete.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen inte bedriver ett ändamålsenligt övergripande/sammanhållande krisberedskapsarbete.

Vi kan konstatera att det finns stora brister kopplat till organisation, utbildning och övning samt kontinuitetsplanering. Däremot ser vi det som positivt att det finns ett aktivt arbete med att identifiera och åtgärda bristerna. Vi bedömer även att kommunstyrelsen behöver ta ett större ansvar vad gäller styrning och uppföljning av Hällefors Bostads AB:s krisberedskapsarbete, idag utgör bolaget inte en del av kommunens systematiska krisberedskapsarbete. Vi ser det som väsentligt att kommunen har en helhetsbild av kommunkoncernens samlade resurser och sårbarheter för att möjliggöra en ändamålsenlig krisberedskap.

Granskningen syftar även till att bedöma om Hällefors Bostads AB bedriver ett ändamålsenligt och sammanhållet krisberedskapsarbete samt om samarbete finns i dessa frågor med kommunen.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte avseende Hällefors Bostads AB är att bolaget inte bedriver ett ändamålsenligt och sammanhållet krisberedskapsarbete och att samarbete inte finns i dessa frågor med kommunen.

Vår bedömning baseras på att det saknas ett arbete med risk- och sårbarheter, utbildning och övning samt uppföljning av krisberedskapsarbetet. Därtill finns det utvecklingsarbete vad avser krisledningsorganisationen, inte minst avseende samverkan med kommunen.

I det följande redovisas våra bedömningar kopplat till revisionsfrågorna.

Kommunstyrelsen

Revisionsfråga	Bedömning
Framgår det av kommunstyrelsens reglemente ett ansvar för krisberedskap?	Ja
Är krisledningsnämndens ansvar definierat på ett ändamålsenligt sätt?	Delvis
Är centrala krisledningsorganisationen för krisledningsarbetet ändamålsenlig?	Nej
Är analysarbetet av risker och sårbarheter systematiserat och ändamålsenligt inom kommunstyrelsen ur ett övergripande perspektiv?	Ja

Hällefors kommun och Hällefors Bostads AB
Granskning av krisberedskap

2024-08-22

Har kommunstyrelsens ur ett övergripande perspektiv analyserats vad gäller samhällsviktig verksamhet och kritiska beroenden inom ramen för arbetet med risk- och sårbarhetsanalys?	Delvis
Finns det en kontinuitetsplanering med en tydlig koppling till genomförd risk- och sårbarhetsanalys ur ett kommunövergripande perspektiv?	Nej
Finns det systematiserade utbildning- och övningar till förtroendevalda och personal på en kommunövergripande nivå?	Delvis
Finns det ett systematiskt arbete med uppföljning och/eller intern kontroll av krisberedskapsarbetet?	I allt väsentligt

Hällefors Bostads AB

Revisionsfråga	Bedömning
Framgår det av bolagets ägardirektiv och/eller bolagsordning ett ansvar för krisberedskap	Nej
Är krisledningsorganisationen för krisledningsarbetet inom bolagets verksamhet ändamålsenlig?	Delvis
Finns det en samsyn i utformning av den operativa krisledningsorganisationen från den kommunövergripande till den bolagsspecifika nivån?	Nej
Har bolaget analyserats inom ramen för arbetet med risk- och sårbarhetsanalys?	Nej
Finns det systematiserade utbildning- och övningar till förtroendevalda och personal på bolagsspecifik nivå?	Nej
Finns det ett systematiskt arbete med uppföljning och/eller intern kontroll av krisberedskapsarbetet?	Nej

2 Bakgrund

Vi har av Hällefors kommuns revisorer fått i uppdrag att översiktligt granska kommunens krisberedskap ur ett övergripande perspektiv. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2024.

En god krisberedskap är en förutsättning för att både kommunens och de kommunala bolagens verksamheter ska stå väl rustade inför olika former av samhällsstörningar och för att klara av att hantera olika former av krissituationer.

Under de senaste åren med mindre och större händelser har de kommunala och de kommunala bolagens verksamheters krisberedskapsförmåga prövats och testats i skarpt läge. Några exempel är flyktingkrisen 2015, pandemin 2020–2022, den ökade flyktingtillströmningen som en effekt av Rysslands angrepp av Ukraina samt en el-kris. Utöver det har det skett olika former av mer lokala svåra händelser och även IT-incidenter.

De negativa konsekvenserna vid en kris, allvarlig samhällsstörning och ytterst en extraordinär händelse kan bli betydande om det inte finns ändamålsenlig och sammanhållen krisberedskap. Det är därför av största vikt att det bedrivs ett systematiskt och sammanhållet krisberedskapsarbete på övergripande nivå i kommunen för att undvika allvarlig påverkan på samhället.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har tagit fram riktlinjer och strategidokument rörande styrdokument för krisberedskap, vilket skapar ett stöd för kommunens arbete med frågorna.

Mot bakgrund av detta samt genom omvärldsanalys i revisorernas riskanalys har revisorerna beslutat om att genomföra en fördjupad granskning av området.

2.1 Syfte, revisionsfrågor och avgränsning

Granskningen syftar till att bedöma om kommunstyrelsen bedriver ett ändamålsenligt övergripande/sammanhållande krisberedskapsarbete.

Granskningen avser besvara följande revisionsfrågor:

- Framgår det av kommunstyrelsens reglemente ett ansvar för krisberedskap?
- Är krisledningsnämndens ansvar definierat på ett ändamålsenligt sätt?
- Är centrala krisledningsorganisationen för krisledningsarbetet ändamålsenlig?
- Är analysarbetet av risker och sårbarheter systematiserat och ändamålsenligt inom kommunstyrelsen ur ett övergripande perspektiv?
- Har kommunstyrelsen ur ett övergripande perspektiv analyserat vad gäller samhällsviktig verksamhet och kritiska beroenden inom ramen för arbetet med risk- och sårbarhetsanalys?
- Finns det en kontinuitetsplanering med en tydlig koppling till genomförd risk- och sårbarhetsanalys ur ett kommunövergripande perspektiv?

2024-08-22

- Finns det systematiserade utbildningar- och övningar till förtroendevalda och personal på en kommunövergripande nivå?
- Finns det ett systematiskt arbete med uppföljning och/eller intern kontroll av krisberedskapsarbetet?

Granskningen syftar även till att bedöma om Hällefors Bostads AB bedriver ett ändamålsenligt och sammanhållet krisberedskapsarbete samt om samarbete finns i dessa frågor med kommunen.

Granskningen avser besvara följande revisionsfrågor:

- Framgår det av bolagets ägardirektiv och/eller bolagsordning ett ansvar för krisberedskap?
- Är krisledningsorganisationen för operativt krisledningsarbete inom bolagets verksamhet ändamålsenlig?
- Finns det en samsyn i utformning av den operativa krisledningsorganisationen från den kommunövergripande till den bolagsspecifika nivån?
- Har bolaget analyserats inom ramen för arbetet med risk- och sårbarhetsanalys?
- Finns det systematiserade utbildning- och övningar till förtroendevalda och personal på bolagsspecifik nivå?
- Finns det ett systematiskt arbete med uppföljning och/eller intern kontroll av krisberedskapsarbetet?

Granskningen omfattas inte av information som är föremål av sekretess enligt offentlighet- och sekretesslagen (2009:400) eller omfattas av skydd enligt säkerhetsskyddslagen.

Denna granskning omfattar krisberedskap utifrån gällande regelverk och enligt kommunöverenskommelsen mellan Sveriges kommuner och Regioner (SKR) och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB).

2.2 Revisionskriterier

I granskningen utgörs revisionskriterierna av:

Granskningen utgår från nedanstående revisionskriterier:

- 6 kap. 1 § och 6 § Kommunallagen (2017:725),
- Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och beredskap, LEH.
- MSBFS 2015:5
- Överenskommelser mellan SKR och MSB
- Handbok i kommunal krisberedskap, MSB
- Tillämpbara interna regelverk, policys och beslut

2.3 Metod

Granskningen har genomförts genom:

I granskning av övergripande krisberedskap har följande funktioner intervjuats:

- Kommunstyrelsens presidium
- Kommunchef
- Beredskapssamordnare

I granskning av Hällefors Bostads AB krisberedskap har följande funktioner intervjuats:

- Bolagets ordförande
- Bolagets VD

Granskningen har omfattat följande styrdokument:

- Reglemente, bolagsordning och ägardirektiv
- Övergripande styrdokument för krisberedskap, krisledningsplan, risk- och sårbarhetsanalys & utbildnings- och övningsplan samt instruktion för kommunchef
- Protokoll, internkontrollplaner och annan uppföljning till styrelser

Rapporten är faktakontrollerad av samtliga intervjupersoner.

3 Resultat av granskningen – Övergripande krisberedskapsarbete

3.1 Organisation

3.1.1 Kommunstyrelsen och krisledningsnämndens reglemente

Av kommunstyrelsens reglemente¹ framgår att styrelsen ansvarar för kommunens uppgifter enligt lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap. Det framgår inte av reglementet att kommunstyrelsen kan lämna hjälp vid en extraordinär händelse från/till annan kommun/region och besluta om dess ersättning när krisledningsnämnden inte är aktiverad.

Av krisledningsnämndens reglemente² framgår att kommunstyrelsen är krisledningsnämnd. Vi noterar dock att fullmäktige inte genomfört ett eget val av ledamöter till nämnden. I val av ledamöter till kommunstyrelsen³ benämns inte heller att detta uppdrag är tillika krisledningsnämnd. Krisledningsnämnden ansvarar för ledningen av kommunens verksamheter i händelse av en extraordinär händelse i fredstid. Krisledningsnämnden får besluta att överta hela eller delar av en annan nämnds verksamhetsområde i den utsträckning som är nödvändigt med hänsyn till den extraordinära händelsens art och omfattning. Ordföranden i krisledningsnämnden eller, om han eller hon har förhinder, vice ordföranden bedömer när en extraordinär händelse medför att nämnden skall träda i funktion. Fullmäktige får besluta att en tillträdd krisledningsnämnds verksamhet skall upphöra. I sådana fall återgår övertagna verksamhetsområden till de ordinarie nämnderna.

Av reglemente framgår vidare att krisledningsnämnden får besluta om bistånd till andra kommuner eller landsting som drabbats av en extraordinär händelse. Krisledningsnämnden får under en extraordinär händelse besluta om att lämna begränsat ekonomiskt stöd till en enskild som drabbats av händelsen.

3.1.2 Krisledningsorganisation

Krisledningsplanen har inte uppdaterats för den nya mandatperioden i samband med årsskiftet i enlighet med vad överenskommelsen om kommunernas krisberedskap mellan MSB och SKR anger⁴. Enligt intervju togs ett medvetet beslut att frångå ordinarie beslutstid eftersom krisledningsplan och organisation var under förändring och ambitionen är att invänta reviderad krisledningsplan och organisation. Beslutet togs i samråd med kontrollerande Länsstyrelse (Örebro). Det beskrivs i intervju att det över tid har pågått en betydande organisatorisk omstrukturering för beredskapsfrågorna i kommunen. Mot bakgrund av detta upphävdes krisledningsplan (från 2019) och en ny plan med mindre revideringar fastställdes i juni 2024⁵, denna

¹ Fastställd av kommunfullmäktige, protokoll 2018-04-24 §49

² Beslutad av kommunfullmäktige, protokoll 2024-02-12 §20

³ Beslutad av kommunfullmäktige 2022-12-14 §195

⁴ Överenskommelse MSB och SKR 2022-2023

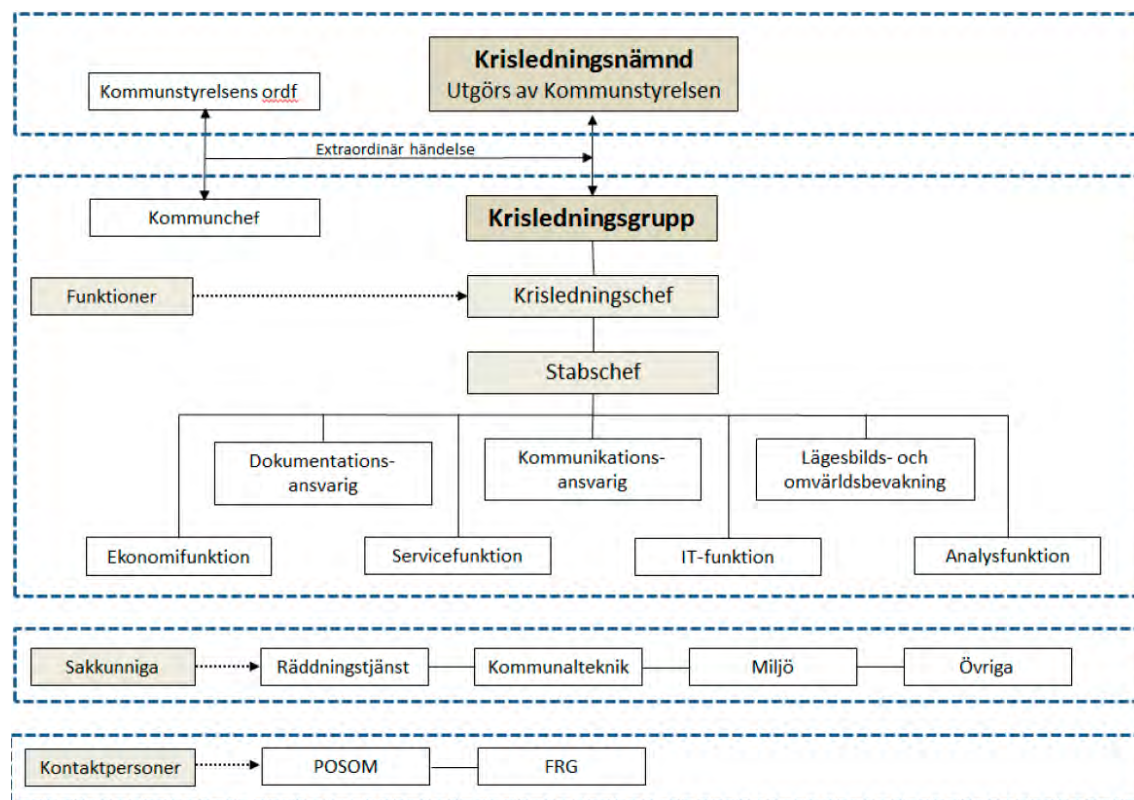
⁵ Fastställd av kommunchef 2024-06-19

2024-08-22

krisledningsplan är gällande fram tills 2024-10-01 eller så snart därefter som kommunchef beslutar om en ny plan. I faktakontrollen framkommer att man i en skrivelse till kommunfullmäktige till septembersammanträdet har för avsikt att förlänga tiden för att kunna genomföra mer betydande förändringar som tillvaratar både internt identifierade brister och de brister som påtalas i denna rapport.

Vi noterar att krisledningsplanen är beslutad av kommunchef, vilket kommunchefen saknar delegation för i delegationsordning samt instruktion för kommunchefen. Enligt uppgift har inte några betydande förändringar genomförts i förhållande till den tidigare planen då man vill slutföra omorganiseringen och fullt ut implementera och öva denna organisation innan en ny och uppdaterad och mer väsentligt förändrad krisledningsplan planeras att beslutas i januari 2025.

Den krisledningsorganisation som beskrivs i nuvarande krisledningsplan utgörs av en krisledningsgrupp på tjänstemannanivå och en krisledningsnämnd i händelse av att nämnden är aktiverad. I krisledningsplan beskrivs att krisledningsgruppen vid en extraordinär händelse inom kommunen utgör en övergripande operativ ledning. Dess främsta uppgift är att snabbt vara tillgänglig, se helheten inom kommunens område, fatta nödvändiga beslut och tänka framåt samt skapa en analysgrupp som arbetar med alternativ händelseutveckling. Krisledningsgrupp består enligt krisledningsplan av kommunens ledningsgrupp. Krisledningsgruppen leds av krisledningschef, tillika kommunchef som kan besluta att aktivera en stab som leds av stabschef. Stabschefens rollen innehas enligt krisledningsplan av bildningschef, och flertalet andra funktioner i staben innehas av funktioner som ingår i kommunens ledningsgrupp. Detta innebär att tjänstepersoner i kommunen i händelse av kris både kan vara beslutsfattande i krisledningsgruppen och operativa i en annan funktion i staben. Krisledningsorganisationen uppbyggnad summeras i nedan organisationsskiss från krisledningsplanen:

Nu gällande krisledningsplan beskriver i begränsad utsträckning hur allvarlighetsgraden i en händelse ska bedömas och hur organisationen eskaleras i olika nivåer, till exempel när stab ska aktiveras eller när krisledningsnämnd ska aktiveras. Därtill saknas en tydligt beskriven nivå inom vilken kommunstyrelsens roll är definierad, kommunstyrelsen beskrivs återkommande i krisledningsplan som likställt med krisledningsnämnd. I den nuvarande krisledningsplan beskrivs inte hur kriser eller extraordinära händelser bedöms och ska eskaleras internt i kommunen, vid exempelvis en händelse som påverkar en enskild förvaltning eller bolag

En betydande förändring inför framtagandet av den nya krisledningsplanen beskrivs i intervju vara att kommunen har identifierat ett behov av att arbeta utifrån NATO-modellen⁶, där det bland annat ska bli en tydligare distinktion mellan en operativ och beslutsfattande roll. Detta arbete beskrivs ha påbörjats under 2023, bland annat med utbildningar i stabsmetodik och stabscheferollen (se 3.3).

Kommunchefen har enligt sin instruktion⁷ i sitt uppdrag att leda och ansvara för kommunens kris- och beredskapsledningsgrupp samt vara ytterst säkerhetsansvarig. I uppdraget ingår även att säkerställa att rutiner utvecklas och övas i samverkan med Bergslagens Räddningstjänst.

⁶ Funktionsbaserad stab där en eller flera funktioner kan aktiveras vid behov

⁷ Beslutad av kommunstyrelsen 2023-11-21 §234

2024-08-22

Det är kommunchefens ambition att tillsammans med beredskapssamordnare och en nyanställd kanslichef stärka upp organisationen och driva beredskapsfrågorna strategiskt i kommunen. Ytterligare en tjänst utöver kanslichef som kommer att stödja den centrala krisledningen ska rekryteras. Att stärka organisationen beskrivs som ett led i att stärka det strategiska beredskapsarbetet och att kunna bygga upp en organisation som tydligare skiljer på operativa och beslutsfattande roller.

Utöver detta finns också en ambition att i den nya krisledningsplanen beskriva de enhetsspecifika krisledningsorganisationer som finns inom exempelvis bildning och omsorg.

Kommunen har även ett krishanteringsråd⁸. Kommunen är sammankallande för rådet minst en gång per år. I krishanteringsrådet får olika myndigheter och organisationer tillfälle att i förebyggande syfte utbyta information och diskutera risker, beredskap, ledningsfrågor som kan uppstå vid en allvarlig samhällsstörning eller en extraordinär händelse.

Det finns inte en TiB-funktion (tjänsteman i beredskap) i kommunen. Kontaktvägen till kommunen sker genom Länsstyrelsens TiB som kommunicerar med tilldelade kontaktuppgifter mot kommunen vid behov, samverkan finns även med SOS och Bergslagens räddningstjänst. Det saknas däremot en beskrivning av kommunens kontaktpersons mandat att aktivera kommunens krisledningsorganisation vid en händelse. I kommunens risk- och sårbarhetsanalys framgår att behovet av TiB behöver utredas, med tillhörande instruktioner.

I intervjuer beskrivs att uppföljning av händelser också sker, om än i mindre systematiserad form och redogörs för kommunstyrelsen.

3.1.3 Bedömning

Vår bedömning är att det av kommunstyrelsens reglemente framgår ett ansvar för krisberedskap.

Vi bedömer dock att det bör framgå av kommunstyrelsens reglemente att styrelsen kan lämna hjälp vid en extraordinär händelse i syfte att säkerställa att kommunen kan lämna hjälp vid en extraordinär händelse i annan kommun när den egna krisledningsnämnden inte är aktiverad.

Vår bedömning är att krisledningsnämndens ansvar endast delvis är definierat på ett ändamålsenligt sätt.

Av 2 kap. 2 § i LEH (2006:544) framgår att krisledningsnämnden är obligatorisk nämnd i en kommun och den är därav inte en del av kommunstyrelsen. Även om det kan råda personunion mellan kommunstyrelsen och krisledningsnämnden ska val av ledamöter till krisledningsnämnden förrättas av fullmäktige i egenskap av obligatorisk nämnd⁹, antingen i ett eget beslut eller i samband med beslut av ledamöter till kommunstyrelsen där det framgår att val av ledamöter till både kommunstyrelsen och krisledningsnämnden förrättas.

⁸ Krisledningsplan 2019-2022. S 13.

⁹ Handbok i kommunal krisberedskap 1. Övergripande processer, MSB1575, s.49

Vår bedömning är att den centrala krisledningsorganisationen inte är ändamålsenlig.

En krisledningsplan ska vara beslutad per 2023-12-31 enligt vad den tidigare överenskommelsen om kommunernas krisberedskap mellan MSB och SKR (giltig fram tills 31 december 2023) angav, vilket inte har skett. Vi har även noterat flertalet brister i nu gällande plan såsom avsaknad av hur allvarlighetsgraden i en händelse ska bedömas och hur organisationen eskaleras i olika nivåer, kommunstyrelsens roll, hur kriser eller extraordinära händelser bedöms och ska eskaleras internt i kommunen samt tydliga rutiner för uppföljning av händelser. Vidare har vi även noterat att nuvarande plan har beslutats av kommunchef. Kommunchefen har däremot vid tillfället för granskning inte delegation att fastställa den här typen av planer. MSB¹⁰ föreskriver visserligen att krisledningsplan ska beslutas av lägst kommunchefen, det förutsätter däremot att kommunstyrelsen har delegerat beslutsmandatet till kommunchefen.

Därtill saknas det en TiB eller motsvarande funktion som kan tillse ett sammanhållet krisberedskapsarbete i hela kommunen där den centrala krisledningsorganisationens bedömning och hantering av händelser synkroniseras med övriga förvaltningar och bolag.

Vi kan dock konstatera att ett utvecklingsarbete av nuvarande organisation är påbörjat och vi bedömer att den beskrivna ambitionen är en positiv inriktning för att stärka både det strategiska och operativa krisledningsarbetet i den centrala krisorganisationen även

Kommunstyrelsens roll och funktion behöver även den framgå av krisledningsorganisationen utifrån sin ledande och samordnade roll i kommunen. Kommunstyrelsen har enligt vår bedömning en central funktion i det övergripande och samordnade krisberedskapsarbetet i kommunen.

3.2 Risk- och sårbarheter

3.2.1 Risk- och sårbarhetsanalys

Hällefors kommun har genomfört en risk- och sårbarhetsanalys för mandatperioden 2023–2026¹¹. Risk- och sårbarhetsanalysen har utformats i enlighet med Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om kommuners och regioners risk- och sårbarhetsanalyser. Länets kommuner, Region Örebro län och Länsstyrelsen i Örebro län bedriver ett gemensamt arbete för att likrikta och utveckla risk- och sårbarhetsanalyserna i länets kommuner. I intervjuer beskrivs att kommunens risk- och sårbarhetsanalys sker med utgångspunkt i länets metodstöd, men kommunen genomför risk- och sårbarhetsanalysen själv.

Arbetet med att ta fram och sammanställa Hällefors kommuns risk- och sårbarhetsanalys är i huvudsak utfört genom två workshops med verksamhetscheferna. Vid två tillfällen träffades ledningsgruppen för att arbeta med riskanalys och värdering av risker. Arbetet efter det har genomförts genom ett mer

¹⁰ Handbok i kommunal krisberedskap 1. Övergripande processer, MSB1575, s.34

¹¹ Beslutad av kommunfullmäktige 2023-10-24 §180

2024-08-22

intervjubaserat arbetssätt där enstaka enhetschefer deltagit i djupare analyser av riskerna.

I den första workshopen identifierades samhällsviktig verksamhet, ett utbildningspass genomfördes kring varför risk- och sårbarhetsanalys genomförs och verksamhetscheferna fick identifiera sina risker. Hällefors Bostads AB har inte deltagit i risk- och sårbarhetsanalysen, utöver mer informell dialog i samband med ägarmöten månadsvis. Däremot har andra parter involverats under processens gång, exempelvis gemensamma nämnder och stålverket utifrån kommunens geografiska områdesansvar.

I den andra workshopen har fokus legat på att identifiera typhändelser och kritiska beroenden¹², riskvärdera dessa (sannolikhet och konsekvens) och därefter koppla på åtgärder till respektive typhändelse. Därefter har ledningsgruppen bestående av kommunchef och åtta verksamhetschefer godkänt resultatet. Av risk- och sårbarhetsanalysen, som är slutprodukten för arbetet med att identifiera risker, kritiska beroenden och åtgärdsbehov, kan vi utläsa att både typhändelser och externa samt interna kritiska beroenden finns identifierade.

Delar av det systematiska arbetet kopplat till exempelvis risk- och sårbarhetsanalys redogörs för kommunstyrelsen, i intervjuer beskrivs dock att en avvägning behöver ske kring vilket underlag som ska delges utifrån sekretess.

Kontinuitetsplanering (åtgärdsplanering)

Efter genomförd risk- och sårbarhetsanalys där risker och kritiska beroenden identifierats, värderats och åtgärder kopplats till riskerna kvarstår att arbeta med åtgärderna i syfte att stärka beredskapen. I intervjuer beskrivs dock att arbetet med kontinuitetsplanering endast i viss utsträckning sker med en tydlig koppling till risk- och sårbarhetsanalysen, och att det kvarstår ett arbete med att tydliggöra den processen. Förankringen av resultatet av den första workshopen, identifiering av samhällsviktig verksamhet, utgör grunden för vilka verksamheter som ska kontinuitetsplanera. Att samordna och peka ut ansvar för kritiska beroenden ingår i processen för kontinuitetsplanering.

I intervjuer beskrivs att arbetet med kontinuitetsplanering är i uppstartsfasen. Historiskt sett har ingen kontinuitetsplanering i formella termer funnits, även om det finns en uppfattning att det finns en beredskap för drift vid kris. Verksamheterna har idag kommit olika långt, där omsorg ligger längst fram i arbetet. I detta arbete stöttar beredskapssamordnare i kommunen samt en konsult från vilken man har köpt ett "beredskapspaket" som används för att skapa ett strukturkapital för kontinuitetsplaneringen för andra verksamheter. Enligt intervju är ambitionen att göra ett grundligt arbete som kan ligga till grund för att arbeta med övriga verksamheters kontinuitetsplanering på ett systematiskt sätt.

¹² Ett kritiskt beroende är något som bedömts som avgörande för att upprätthålla verksamheten och där det finns ett beroende gentemot en annan aktör, internt i kommunen eller externt.

3.2.2 Bedömning

Vi bedömer att arbetet med risk- och sårbarhetsanalyser är systematiserat och ändamålsenligt inom kommunstyrelsen ur ett övergripande perspektiv. Däremot bedömer vi att kommunstyrelsen endast delvis har, ur ett övergripande perspektiv, analyserat vad gäller samhällsviktig verksamhet och kritiska beroenden inom ramen för arbetet med risk- och sårbarhetsanalys.

Kommunstyrelsen har identifierat samhällsviktig verksamhet, risker inom dessa och kritiska beroenden samt identifierat åtgärder för att motverka troliga typhändelser. Däremot ser vi att kommunstyrelsen inte har inkluderat Hällefors Bostads AB i det koncernövergripande risk- och sårbarhetsanalysarbetet.

Vi bedömer att det inte finns en kontinuitetsplanering med en tydlig koppling till genomförd risk- och sårbarhetsanalys ur ett kommunövergripande perspektiv.

Vi baserar vår bedömning på att arbetet med kontinuitetsplanering är i en inledande fas, och att kopplingen mellan risk- och sårbarhetsanalys och kontinuitetsplanering inte fullt ut finns tydliggjord. Vi bedömer att identifierade risker och åtgärder utifrån risk- och sårbarhetsanalys bör utgöra grunden i kontinuitetsplaneringen i de olika samhällsviktiga verksamheterna.

3.3 Övning och utbildning

I det övergripande styrdokumentet för kommunens krisberedskap¹³ framgår att kommunen ska ha en planering för utbildning- och övning. Någon planering för utbildning och övning fanns dock inte beslutad vid granskningens start men en utbildnings- och övningsplan för 2023-2026 fastställdes i juni 2024¹⁴. Planen innehåller planerade övningar och utbildningar som ska genomföras under gällande mandatperiod. Som komplement till dessa utbildnings- och övningsinsatser har kommunen avtalat med en leverantör för digitala interaktiva utbildningar. Dessa ska under 2024 att vävas in i kommunens utbildningsplan för relevanta deltagare. Någon utbildnings- och övningsplan har inte funnits i kommunen under föregående mandatperioder.

Av styrdokumentet för krisberedskap framgår dock vilka övningar som genomförts under 2023 och ska genomföras. Bland annat har man deltagit i regionala samverkansövningar med Länsstyrelsen och MSB. Under 2024 har man även genomfört utbildning i stabsmetodik och planerar att genomföra flertalet andra övningar.

I intervju har vi fått beskrivet hur arbetet med utbildning och övning bedrivs. Den konsult som har varit inne och stöttat arbetet med kontinuitetsplanering har även ett omfattande digitalt utbildnings- och övningspaket som kommunen kan anmäla personal och förtroendevalda till. Ambitionen är att bygga utbildnings- och övningsplanen på det erbjudna utbildningspaketet från konsulten, där utbildnings- och övningsplanen ämnar specificera vilka befattningar som genomföra olika utbildningar. En dialog sker för närvarande med verksamhetschefer hur långt ner man i verksamheterna ska sträcka

¹³ Beslutat av kommunfullmäktige 2023-12-12

¹⁴ Fastställd av kommunchef 2024-06-19, Dnr KS 24/00138

sig med utbildningar till personal. Av de övningar som finns planerade ser vi att de omfattar central krisledningsorganisation avseende tjänstepersoner och förtroendevalda i kommunstyrelsen. Vi kan även konstatera att det finns mer riktade utbildningar inom särskilda områden som identifierats som risker i risk- och sårbarhetsanalysen och i internkontrollplan för kommunstyrelsen.

3.3.1 Bedömning

Vi bedömer att det delvis finns systematiserade utbildningar- och övningar till förtroendevalda i kommunstyrelsen och personal på en kommunövergripande nivå.

Vi baserar vår bedömning på att det inte funnits en utbildnings- och övningsplan fastställd per 2023-12-31 i enlighet med vad överenskommelsen om kommunernas krisberedskap mellan SKR och MSB (giltig fram tills 31 december 2023) angav. En utbildnings- och övningsplan bedömer vi systematiserar arbetet, och vi ser därför positivt att en sådan har beslutats under 2024.

Vi ser positivt på att det finns en tydlig spårbarhet mellan de risker som identifierats inom ramen för intern kontroll och risk- och sårbarhetsanalysen och de övningar som finns planerade.

3.4 Uppföljning

I kommunens övergripande styrdokument för krisberedskap framgår att arbetet som genomförs utifrån styrdokumentet årligen ska följas upp för att säkerställa att det bidrar till en förbättring av kommunens krisberedskap. Redovisningen sker inom ramen av intern kontroll och ska redovisas för kommunstyrelsen.

I internkontrollplanen¹⁵ kan vi även utläsa att krisberedskap i olika delar ingår i internkontrollplanen. I följande fyra punkter bedömer vi att krisberedskapen ingår i internkontrollplan:

Kapning av kommunens IT-system	Svårt att upprätthålla den kommunala verksamheten, exempelvis åtkomst till patientjournaler och viktig information som inkommit digitalt	IT-chef	3 ggr/år kontrollera och återläsa backuper Kontrollera att brandväggar, virusskydd är uppdaterade	Allvarlig/Möjlig	Februari, juni, oktober
Krisberedskap	Beredskapslager, el och/eller vatten saknas om det inträffar en pandemi eller katastrof	Kris- och beredskapssamordnare	Kontroll av kontinuitetsplaner för respektive område	Kämbar/Möjlig	Mars, oktober
Kris- och beredskap	Att kommunen inte möter upp ny lagstiftning inom kris- och beredskap	Kris- och beredskapssamordnare	Genomgång av ny lagstiftning två gånger per år	Allvarlig/Mindre sannolik	Februari, september
Brandskydd	Att kommunen inte har en övergripande riktlinje utifrån fastställd brandskyddspolicy samt att erforderliga brandövningar inte genomförs	Brandskyddsansvarig	Årlig genomgång av riktlinjer samt redovisade brandskyddsronder	Allvarlig/Mindre sannolik	September

¹⁵ Beslutad av kommunstyrelsen 2024-01-30 §7

2024-08-22

Två kontroller har hittills genomförts under 2024, en avseende beredskapslager¹⁶ och en avseende kommunens följsamhet gentemot ny lagstiftning inom kris- och beredskap¹⁷ i linje med av internkontrollplanen angiven tidpunkt. I en av kontrollerna framkom avvikelser och förslag på åtgärder framgår av kontrollblanketten. Vid protokollsgranskning framgår det att intern kontroll inte ännu har rapporterats till kommunstyrelsen.

Uppföljning sker till Länsstyrelsen årligen. Vi har tagit del av underlag som styrker att sådan uppföljning/tillsyn genomförts.

3.4.1 Bedömning

Vi bedömer att det i allt väsentligt finns ett systematiskt arbete med uppföljning och/eller intern kontroll av krisberedskapsarbetet.

Vi ser det som positivt att det sker en systematisk uppföljning inom ramen för internkontrollarbetet samt att uppföljning till Länsstyrelsen sker.

¹⁶ Kontrollrapport 2024-03-19

¹⁷ Kontrollrapport 2024-02-19

4 Resultat av granskningen – Hällefors Bostads AB

4.1 Organisation

I bolaget är fem personer anställda. Resterande personal är ingår i kommunens fastighetsavdelning. I organisationen finns bland annat VD, ekonom, projektledare och uthyrare. VD och styrelseordförande i bolaget har innehaft sina poster i cirka två års tid och beskriver i intervju att ett stort fokus under denna tid har legat på att få rätsida på finansiella frågor vilket inneburit att andra frågor har behövt nedprioriteras i ett kortare perspektiv, bland annat krisberedskap.

4.1.1 Ägardirektiv och bolagsordning för bolaget

Av ägardirektiv¹⁸ och bolagsordning¹⁹ framgår inga uppgifter kopplade till kris för bolaget. Enligt intervju sker en ägardialog enligt ett årshjul mellan bolagets VD och ägaren. Löpande dialog finns mellan kommunchef och VD, men frågor rörande krisberedskap har inte förekommit i dessa dialoger eller i ägardialogerna, fokus har främst varit på finansiella frågor.

4.1.2 Krisledningsorganisation

Hällefors Bostads AB har en krispolicy²⁰ som ska uppdateras löpande i vilken bolagets krisledningsorganisation beskrivs enligt följande:

Titel	Funktion
VD	Sammankallar och leder arbetet i krislednings-gruppen. Ansvarar för kontakten med press/media. Ansvarar för mellanchefens uppdrag om denne inte kan delat i arbetet. Kontakt med och information till styrelsen
Mellanchef (projektledaren)	Leder företagets samordning och kontakt med räddningstjänst, polis och andra operativa krishanterare. Ansvarar för stöd och organisering av omhändertagande av drabbade. Samordnar administrativa avdelningens stöd till krisledningsgruppen. Övertar VD:s uppdrag om denne inte kan delta i arbetet
Ekonom	Ansvarar för att bevaka och informera övrig krisledningsgrupp om ekonomiska konsekvenser. Informera styrelsen om VD och mellanchef inte kan delta i arbetet.

I intervjuer beskrivs vidare att VD även är beredskapsfunktion och är tillgänglig 24 timmar om dygnet. SOS Alarm har även VD som kontaktperson till bolaget. Det finns ingen separat instruktion, beskrivning av mandat eller motsvarande för

¹⁸ Beslutat av kommunfullmäktige 2021-04-13 §49

¹⁹ Beslutat av kommunfullmäktige 2021-04-13 §48

²⁰ Beslutat av styrelseordförande 2021-05-12.

beredskapsrollen som vi har tagit del av inom ramen för granskningen utöver det som framgår av krispolicy.

Det har inte funnits något systematiskt arbete med att synkronisera bolagets interna organisation i relation till kommunens organisation, men samverkan mellan organisationerna beskrivs delvis ske med kommunen inom ramen för Brå²¹ och trygghetsvandringar. Det finns dock inte formellt forum eller kontaktyta kopplat till krisorganisering med kommunen.

4.1.3 Bedömning

Vi bedömer att det inte framgår ett ansvar för krisberedskap av bolagets ägardirektiv eller bolagsordning.

Vi bedömer att krisledningsorganisationen för krisledningsarbetet inom bolagets verksamhet delvis är ändamålsenlig. Vi bedömer att det inte finns en samsyn i utformningen av den operativa krisledningsorganisationen från den kommunövergripande till den bolagsspecifika nivån.

Vi kan konstatera att bolagets organisation i sin helhet är liten, och att krisledningsorganisationen i det avseendet speglar detta. Det finns en tydlig rollfördelning på tjänstemannanivå. Vi bedömer dock att styrelsens roll bör definieras i händelse av kris. Vi bedömer även att relationen till kommunen i att exempelvis eskalera eller samverka kopplat till kris bör beskrivas i en krisledningsplan eller motsvarande.

4.2 Risk och sårbarheter

4.2.1 Risk- och sårbarhetsanalys

I intervjuer uppges att bolaget inte har varit medverkande i kommunens risk- och sårbarhetsanalys. Inget systematiskt arbete med risk- och sårbarheter har bedrivits internt i bolaget heller. I intervjuer både med bolagets VD och styrelseordförande och central krisledning i kommunen finns dock en önskan om att bolaget framgent ska ingå i kommunens arbete med risk- och sårbarhetsanalys.

4.2.2 Bedömning

Vi bedömer att bolaget inte har analyserats inom ramen för arbetet med risk- och sårbarhetsanalys.

Även om bolaget själv inte bedriver samhällsviktig verksamhet kan det finnas kritiska beroenden hos andra delar av den kommunala organisationen och bolaget som är av vikt att analysera.

²¹ Brottsförebyggande rådet

4.3 Utbildning och övning

Det framgår av krispolicy att alla personer i företaget med personalansvar ska ha relevant utbildning inom krishantering. Kunskapsnivån ska följas upp årligen och då utvärderas. Utbildning och övning i krishantering görs vart tredje år.

Det har dock inte genomförts någon utbildning och övning, varken i form av deltagande i kommunens utbildningar eller ett internt utbildnings- och övningsarbete. Det finns inte heller en utbildnings- och övningsplan eller motsvarande i bolaget.

4.3.1 Bedömning

Vi bedömer att det inte finns systematiserade utbildningar och övningar till förtroendevalda och personal på bolagsspecifik nivå.

4.4 Uppföljning

I intervjuer beskrivs att det sker en muntlig dialog kopplat till händelser/incidenter för att utvärdera och lära sig av händelser, detta dokumenteras dock inte. I övrigt finns ingen systematiserad uppföljning av krisarbetet i bolaget. Ingen uppföljning av bolagets krisarbete sker från kommunen.

4.4.1 Bedömning

Vi bedömer att det inte finns ett systematiskt arbete med uppföljning och/eller intern kontroll av krisberedskapsarbetet.

5 Samlad bedömning och rekommendationer

Granskningen syftar till att bedöma om kommunstyrelsen bedriver ett ändamålsenligt övergripande/sammanhållande krisberedskapsarbete.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen inte bedriver ett ändamålsenligt övergripande/sammanhållande krisberedskapsarbete.

Vi kan konstatera att det finns stora brister kopplat till organisation, utbildning och övning samt kontinuitetsplanering. Däremot ser vi det som positivt att det finns ett aktivt arbete med att identifiera och åtgärda bristerna. Vi bedömer även att kommunstyrelsen behöver ta ett större ansvar vad gäller styrning och uppföljning av Hällefors Bostads AB:s krisberedskapsarbete, idag utgör bolaget inte en del av kommunens systematiska krisberedskapsarbete. Vi ser det som väsentligt att kommunen har en helhetsbild av kommunkoncernens samlade resurser och sårbarheter för att möjliggöra en ändamålsenlig krisberedskap.

Granskningen syftar även till att bedöma om Hällefors Bostads AB bedriver ett ändamålsenligt och sammanhållet krisberedskapsarbete samt om samarbete finns i dessa frågor med kommunen.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte avseende Hällefors Bostads AB är att bolaget inte bedriver ett ändamålsenligt och sammanhållet krisberedskapsarbete och att samarbete inte finns i dessa frågor med kommunen.

Vår bedömning baseras på att det saknas ett arbete med risk- och sårbarheter, utbildning och övning samt uppföljning av krisberedskapsarbetet. Därtill finns det utvecklingsarbete vad avser krisledningsorganisationen, inte minst avseende samverkan med kommunen.

Utifrån resultatet av vår granskning rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- Till fullmäktige bereda förslag på reviderat reglemente där det framgår att styrelsen kan be/lämna hjälp vid en extraordinär händelse och besluta om ersättning.
- Till fullmäktige bereda förslag på reviderat reglemente där det är tydligt att kommunstyrelsen inte är krisledningsnämnd.
- Till fullmäktige bereda förslag på reviderat ägardirektiv och/eller bolagsordning där det framgår ett ansvar för krisberedskap för Hällefors Bostads AB och därefter bedriva uppsikt över bolagets krisberedskapsarbete.
- Säkerställa att val av ledamöter till krisledningsnämnden förrättas av kommunfullmäktige.
- Slutföra pågående omorganisation för den centrala krisledningen.
- Säkerställa att krisledningsplan antingen beslutas av minst kommunstyrelsen eller att kommunchef ges delegation att besluta om krisledningsplanen.

2024-08-22

- Säkerställa att revideringen av krisledningsplanen slutförs med särskild beaktan av:
 - o hur allvarlighetsgraden i en händelse, kris eller extraordinär händelse ska bedömas, hur kommunens olika organisatoriska delar påverkas och hur organisationen eskaleras i olika nivåer,
 - o kommunstyrelsens roll,
 - o samt rutiner för uppföljning av händelser.
- Tillse att det finns en samsyn mellan Hällefors Bostads AB och kommunens krisledningsorganisation.
- Tydliggör kopplingen mellan risk- och sårbarhetsanalys och kontinuitetsplanering.
- Tillse att Hällefors Bostads AB inkluderas inom ramen för kommunens risk- och sårbarhetsanalys.
- Tillse att samtliga berörda samhällsviktiga verksamheter kontinuitetsplanerar utifrån sina risker och sårbarheter.
- Tillse att framtagandet av en utbildnings- och övningsplan slutförs och att utbildnings- och övningsarbetet bedrivs i enlighet med planen.
- Överväg om förtroendevalda och personal i Hällefors Bostads AB bör inkluderas i kommunens utbildnings- och övningsarbete.

Utifrån resultatet av vår granskning rekommenderar vi Hällefors Bostads AB att:

- I krisledningsplan beakta bolagsstyrelsens roll och ta särskild beaktan kring hur samverkan gentemot kommunen ska ske i händelse av kris.
- Tillse att bolaget är en del av kommunkoncernens krisledningsorganisation.
- Verka för att bolaget är en del av kommunens risk- och sårbarhetsanalys.
- Tillse att förtroendevalda och personal är utbildade och övade.
- Systematiskt följa upp krisberedskapsarbetet särskilt efter inträffade händelser.

Hällefors kommun och Hällefors Bostads AB
Granskning av krisberedskap

2024-08-22

Datum som ovan

KPMG AB

Simon Homander
Verksamhetsrevisor

Alfred Tilly
Verksamhetsrevisor

Maria Wiksten
Verksamhetsrevisor

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.

Beslut om ny överenskommelse för hälso- och sjukvård i hemmet (Hemsjukvårdsavtal), dnr KS 24/00195

Beslutsunderlag

Protokollsutdrag KS 2024-01-30 § 6

Principer för samverkan och ekonomisk reglering gällande hemsjukvård i ordinärt boende

Hälso- och sjukvård i hemmet primärvårdsnivå – Kommunal hemsjukvård i ordinärt boende

Protokollsutdrag specifika samverkansrådet 2024-09-13

Ärendet

Ny överenskommelse för hälso- och sjukvård i hemmet på primärvårdsnivå i ordinärt boende förslås ikraftträdande 1 januari 2025. Det är en samverkansöverenskommelse mellan regionen och länets kommuner i Örebro län. Parterna fattar beslut var för sig under hösten 2024.

Överenskommelsen är en överlåtelse av ansvar för hemsjukvård från region till kommun enligt 14 kap. 1 § hälso- och sjukvårdslag (2017:30). Örebro län har den här formen av överenskommelse sedan 1992.

Överenskommelsen omfattar två delar:

1. Principer för samverkan och ekonomisk reglering gällande hemsjukvård i ordinärt boende.
2. Hälso- och sjukvård i hemmet, primärvårdsnivå – kommunal hemsjukvård i ordinärt boende.

Samarbetet mellan Regionen och kommunen är nödvändigt för att genomföra in- och utskrivningsprocessen inom hälso- och sjukvården, och det kräver teamarbete, samverkan och kommunikation mellan parterna samt den enskilde.

Målsättningen är att överenskommelsen ska bidra till att:

- Vi jobbar i partnerskap, i gränsöverskridande team.
- Individens behov är vår gemensamma utgångspunkt, inte gränsdragningar eller ansvarsområden.
- Vi arbetar hälsofrämjande, förebyggande och rehabiliterande.

- Vi är likvärdiga parter. Vi informerar varandra och gör varandra delaktiga inför beslut.
- Vi hjälps åt. Vi delar på arbetet genom att sambemanna och samfinansiera.
- Vi tar ett gemensamt ansvar för att utveckla hälso- och sjukvården.

Överenskommelsen är framtagen på initiativ av chefsgruppen för samverkan social välfärd och vård och omsorg och specifika samverkansrådet för social välfärd.

Arbetet med ny överenskommelse har genomförts i projektform. Beslutsunderlaget har processats fram genom samverkan mellan huvudmännen och en politiks remiss har genomförts.

13 september förankrades förslaget hos regionala samverkansrådet. Beslut behöver fattas innan 31 december 2024 och sändas till Region Örebro län med diarienummer **24RS9526**.

Facklig samverkan

Information och samverkan sker innan ärendet behandlas i kommunstyrelsen.

Förvaltningens förslag till beslut

Anta överenskommelsen om ny överenskommelse för hälso- och sjukvård i hemmet.

Den nya överenskommelsen kommer att ersätta nuvarande hemsjukvårdsavtal och ikraftträdas 1 januari 2025.

Under välfärdsutskottets behandling av ärendet föredrar socialchef Daniel Åhnberg.

Ordförande Lars-Göran Zetterlund (C) ställer bifall mot avslag på förvaltningens förslag till beslut under proposition och finner att välfärdsutskottet bifaller förvaltningens förslag till beslut.

Välfärdsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Anta överenskommelsen om ny överenskommelse för hälso- och sjukvård i hemmet.

Den nya överenskommelsen kommer att ersätta nuvarande hemsjukvårdsavtal och ikraftträdas 1 januari 2025.

VERSION 1

Hälso- och sjukvård i hemmet primärvårdsnivå

- Kommunal hemsjukvård i ordinärt boende

Region Örebro län och Örebro läns kommuner i samverkan

Region Örebro län

Innehåll

1. Inledning	5
1.1 Parternas ansvar i lagstiftning	5
1.2 Parternas ansvar i Örebro län	6
1.3 Målsättningen för överenskommelsen	6
1.4 Den enskilde som medskapare av hälso- och sjukvård	7
1.5 Begreppsdefinitioner	8
Hälso- och sjukvård	8
Hälso-och sjukvård i hemmet	8
Kommunal hemsjukvård	8
Specialiserad vård	8
Multiprofessionellt team	8
Personcentrerat förhållningssätt	8
Invånare, person, den enskilde eller patient	9
2. Primärvårdens innehåll	10
2.1 Gemensamt ansvar för kommunal hälso- och sjukvård i hemmet	10
2.2 Hemmet som plats för hälso- och sjukvårdsinsatser	10
3. In- och utskrivningsprocessen till kommunal hemsjukvård	12
3.1 Från regional primärvård till kommunal primärvård – medicinska insatser	13
3.1.1 Behov av kommunal hemsjukvård	13
3.1.2 Vårdbegäran primärvård	14
3.1.3 Utredda behov och bedöma hälso- och sjukvårdsåtgärder	14
Utredda behov	14
Bedöma hälso- och sjukvårdsåtgärder	15
3.1.4. Planering	15
Medicinsk behandlingsplan – resultatet av planeringen	15
3.1.5. Pågående hälso- och sjukvårdsinsatser i hemmet	16
3.1.6 Följa upp	17
3.1.7 Avslut	17
3.2 Överlämna hälso- och sjukvårdsåtgärder från specialiserad till kommunal hemsjukvård	17
3.2.1 Läkemedelshantering där behandlingsansvaret kvarstår hos psykiatri	18
Kriterier för överlämning till kommunal hemsjukvård	18
Förtydligande av kriterier	18

- Iordningställa, administrera och överlämnande av läkemedel	19
- Habitualtillstånd.....	19
- Medicinering är inställd	19
Avgränsning	20
Ansvarsfördelning	20
Regionens ansvar:	20
Kommunens ansvar:	20
3.3 Utskrivningsplanering från slutenvård	21
3.4 Rehabiliteringsprocessen	22
4.1 Ansvarsfördelning för arbetsterapeuter inom psykiatrins öppenvård och primärvård.....	23
5. Ekonomisk reglering.....	24
5.1 Modell för ekonomisk reglering	24
5.1.2 Skatteväxling	24
5.1.3 Tilläggsbelopp	24
5.1.4 Utvecklingsbudget	25
5.2. Utformning av tilläggsbelopp.....	25

1. Inledning

1.1 Parternas ansvar i lagstiftning

Regionen får enligt hälso- och sjukvårdslagen 14 kap.1 § överlåta skyldigheten att erbjuda hälso- och sjukvård i hemmet till kommun i ordinärt boende (hemsjukvård).

Överenskommelsen får inte avse ansvar för hälso- och sjukvård som ges av läkare. Den här överenskommelsen beskriver parternas (Region Örebro län och Örebro läns kommuner) ansvar och processen för hälso- och sjukvård på primärvårdsnivå i ordinärt boende. Överenskommelsen ska stödja två huvudmannaparter att arbeta personcentrerat där individens behov ska vara vägledande för samarbetet. Överenskommelsen reglerar inte hur respektive part organiserar sitt åtagande.

14 kap. 1 § Regionen får till en kommun inom regionen överlåta skyldigheten att erbjuda hälso- och sjukvård i hemmet (hemsjukvård) i ordinärt boende och i sådant särskilt boende som avses i 5 kap. 5 § tredje stycket socialtjänstlagen (2001:453), om regionen och kommunen kommer överens om det. Överenskommelsen får inte avse ansvar för hälso- och sjukvård som ges av läkare.

Primärvårdens grunduppdrag innebär att regionen och kommunen inom ramen för verksamhet som utgör primärvård särskilt ska:

- Tillhandahålla de hälso- och sjukvårdstjänster som krävs för att tillgodose vanligt förekommande vårdbehov.
- Se till att vården är lätt tillgänglig.
- Tillhandahålla förebyggande insatser utifrån såväl befolkningens behov som patientens individuella behov och förutsättningar.
- Tillhandahålla rehabiliterande insatser utifrån patientens individuella behov och förutsättningar.
- Samordna olika insatser för patienten i de fall det är mest ändamålsenligt att samordningen sker inom primärvården.
- Möjliggöra medverkan vid genomförande av forskningsarbete.¹

¹ Hälso- och sjukvårdslag (2017:30) 13a kap. 1§. Träder i kraft:2024-01-01

1.2 Parternas ansvar i Örebro län

Denna överenskommelse har sin grund i den ansvarsfördelning som gjordes i Örebro län i samband med Ädel-reformen, 1992, då hemsjukvården fördes över från dåvarande landstinget till kommunerna i länet. Kommunerna kompenserades för hemsjukvårdsuppdraget genom en skatteväxling. Ansvarsfördelningen innebär att kommunen är den primära organisationen för insatser i hemmet upp till sjuksköterskenivå för de som är inskrivna i kommunal hemsjukvård. Läkaransvaret kvarstår hos regionen.

Ansvaret för rehabilitering på primärvårdsnivå reglerades genom att alla arbetsterapeuter anställdes i kommunerna och alla fysioterapeuter anställdes i regionen. Båda professionerna har ett vårdgivaransvar och riktat uppdrag gentemot både kommun och Region. Rehabiliteringsprofessionerna har ett gemensamt ansvar för en sammanhållen rehabiliteringskedja i primärvården.

Figur 1: Ansvarsfördelning för primärvård i Örebro län

1.3 Målsättningen för överenskommelsen

Målsättningen utgår från avsnittet om samverkan i länets beslutade målbild för omställning till nära vård.

- Vi jobbar i partnerskap, i gränsöverskridande team.
- Personens behov är vår gemensamma utgångspunkt inte gränsdragningar eller ansvarsområden
- Vi arbetar hälsofrämjande, förebyggande och rehabiliterande.
- Vi är likvärdiga parter. Vi informerar varandra och gör varandra delaktiga inför beslut.
- Vi hjälps åt. Vi delar på arbetet genom att sambemanna och samfinansiera.
- Vi tar ett gemensamt ansvar för att utveckla hälso- och sjukvården

1.4 Den enskilde som medskapare av hälso- och sjukvård

Den enskildes delaktighet och inflytande är en rättighet som sätter ramen och ett förhållningssätt för överenskommelsen. Den utgångspunkten ska tillämpas i varje del av överenskommelsen och särskilt i de delar som avser parternas ansvar gentemot varandra.

I ett kunskapsunderlag för *en mer personcentrerad hälso-och sjukvård* från vårdanalys² beskrivs en sammanställning om vad delaktighet och inflytande innebär utifrån ett invånarperspektiv. Utöver den enskildes uttryck så är sammanställningen vägledande i överenskommelsen.

Personcentrering ur ett invånarperspektiv

Figur 2. Källa: Baseras på internationella och nationella definitioner och beskrivningar av personcentrering samt diskussioner med myndighetens patient- och brukarråd. Från mottagare till medskapare, Vårdanalys.

² Rapport-2018-08-Från-mottagare-till-medskapare (1).pdf

1.5 Begreppsdefinitioner

Hälso- och sjukvård

Hälso- och sjukvård är åtgärder för att medicinskt förebygga, utreda och behandla sjukdomar och skador. Hälso- och sjukvård omfattar både medicinska och rehabiliterande insatser.

Primärvård

Primärvård är en vårdnivå som både kommunerna och regionen bedriver. Med primärvård avses hälso- och sjukvårdsverksamhet där öppen vård ges utan avgränsning när det gäller sjukdomar, ålder eller patientgrupper. Primärvården svarar för behovet av sådana åtgärder i form av medicinsk bedömning och behandling, omvårdnad, förebyggande arbete och rehabilitering som inte kräver särskilda medicinska eller tekniska resurser eller någon annan särskild kompetens, 2 kap. 6 § HSL.

Hälso- och sjukvård i hemmet

Hälso- och sjukvård i hemmet är en unik arena och ställer stora krav på att samverkan mellan aktuella vårdaktörer fungerar. Insatser i hemmet kan utföras av primärvård likväl som av specialiserad vård. En viktig aspekt när det gäller att arbeta för en undvikbar slutenvård är att samtliga vårdnivåer kan delta i vården i hemmet.

Kommunal hemsjukvård

Kommunal hemsjukvård omfattar rehabilitering av arbetsterapeut och fysioterapeut samt vård upp till sjuksköterskenivå för de som är inskrivna i kommunal hemsjukvård.

Aktuella insatser kan utföras av sjuksköterska, arbetsterapeut, fysioterapeut eller av omvårdnadspersonal efter att en arbetsuppgift fördelats eller delegerats av legitimerad personal.

Specialiserad vård

Hälso- och sjukvårdsverksamhet som kräver mer specialiserade åtgärder än vad som kan ges i primärvård.

Multiprofessionellt team

Grupp av vård- och omsorgspersonal med olika professioner och/eller kompetenser som samarbetar kring den enskilde.

Personcentrerat förhållningssätt

Alla insatser som den enskilde behöver från respektive part ska planeras, utvärderas och följas upp tillsammans med den enskilde. Det ska göras med respekt och lyhördhet för de

erfarenheter, önskemål samt kunskap som den enskilde och/eller dennes närstående eller företrädare har.

Det är viktigt att utgå från den enskildes egna resurser och målsättningar med insatserna. Verksamheterna ska underlätta och motivera den enskilde och/eller närstående att vara delaktiga kring beslut som rör den egna personen.

Invånare, person, den enskilde eller patient

I Socialstyrelsens termbank definieras patient som en person som erhåller eller är registrerad för att erhålla hälso- och sjukvård.

Definitionen för personcentrerad vård är att du ses som en hel människa och en unik individ snarare än en patient med olika symptom.³

För att i skrift stödja ett personcentrerat förhållningssätt används så långt det är möjligt invånare, person och den enskilde synonymt med varandra framför patient.

³ Vad är personcentrerad vård? Informationsmaterial för patientorganisationer | Centrum för personcentrerad vård – GPCC, Göteborgs universitet (gu.se)

2. Primärvårdens innehåll

2.1 Gemensamt ansvar för kommunal hälso- och sjukvård i hemmet

Kommun och region har ett gemensamt ansvar för de invånare som har kommunal hemsjukvård. Samverkan och multiprofessionellt teamarbete mellan parterna är en förutsättning för att den enskilde ska få samordnade insatser.

Även om parterna har ett gemensamt ansvar ser regionen och kommunens enskilda ansvarsområden olika ut. Regionen ska erbjuda en god hälso- och sjukvård åt alla invånare som är bosatt i länet samt verka för en god hälsa hos befolkningen. En kommun ska erbjuda en god hälso- och sjukvård åt personer som är inskrivna i kommunal hemsjukvård. Det är regionens ansvar att avsätta de läkarresurser som behövs för kommunal hemsjukvård vilket även innebär att bedömningar genom hembesök av läkare behöver säkerställas. Det beskrivs i ramavtal för läkarmedverkan.

Varje part behöver säkerställa att det finns organisatoriska förutsättningar och kapacitet att hantera olika vårdnivåer i hemmet utifrån parternas respektive ansvar. Parterna har också ett ansvar att särskilt prioritera de individer som har sammansatta behov.

Det ska finnas tydliga kontaktvägar in till respektive part. Parterna ska bidra med relevant kompetens till [den kommunala hemsjukvården](#) så att det finns förutsättningar för multiprofessionell teamsamverkan över huvudmannagränserna.

2.2 Hemmet som plats för hälso- och sjukvårdsinsatser

Den nära samverkan med insatser som utförs enligt socialtjänstlagen (2001:453) och/eller Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) är unikt för den kommunala hemsjukvården. För att vården ska fungera för den enskilde förutsätter det multiprofessionella team som arbetar tillsammans med välfungerande och säkra vårdövergångar.

Det innebär att vården och omsorgen behöver vara samordnad, det är därför nödvändigt med en god dialog, gemensam planering och tillgång till rätt information vid rätt tillfälle. Det behöver även finnas en plan för vad som ska göras vid en försämring och vilka kontakter som ska tas och vem som har ansvar för vad samt en plan för uppföljning.

Hemmet är i första hand alltid ett hem, därutöver blir den också en arbetsplats vilket ger särskilda utmaningar ur ett patientsäkerhetsperspektiv. En patientsäker hälso- och sjukvård i hemmet handlar bland annat om att:

- Identifiera, bedöma och åtgärda risker innan vården överförs till hemmet.

- Säkerställa en säker vårdövergång.
- Ändamålsenlig informationsöverföring och kontaktvägar till alla berörda.

Den medicinska och tekniska utvecklingen inom hälso-och sjukvården öppnar upp för att alltmer avancerad vård kan ges utan att den enskilde behöver vara på sjukhuset. För att detta ska vara möjligt förutsätter det att den specialiserade vården bidrar och kompletterar med behandlingsansvar, kompetens och utbildning till primärvården. Utöver kompetenshöjning kan den specialiserade vården även ha ansvar för att utföra avancerade insatser i hemmet.

Vad som är att betrakta som avancerade insatser förändras över tid givet medicinsk och teknisk utveckling och kan övergå till vanligt förekommande insatser. Regionen har ett ansvar att ge det stöd som behövs så att kommunen får den kompetens som krävs för att utföra insatserna.

När det är aktuellt med avancerade insatser förutsätter det att parterna har en dialog och tillsammans gör ett övervägande om vilken vårdform som är lämplig för insatsen. Kommunen kan utföra hälso-och sjukvård upp till sjuksköterskenivå och insatserna kan vara både basala och avancerade upp till primärvårdsnivå.

Om behandlingsansvaret ligger kvar inom den specialiserade vården och insatsen bedöms kunna utföras på primärvårdsnivå i hemmet ska en samplanering ske mellan region och kommun där ansvar och kontaktvägar tydliggörs, det görs genom utskrivningsplanering från slutenvård eller en samordnad individuell planering (SIP).

3. In- och utskrivningsprocessen till kommunal hemsjukvård

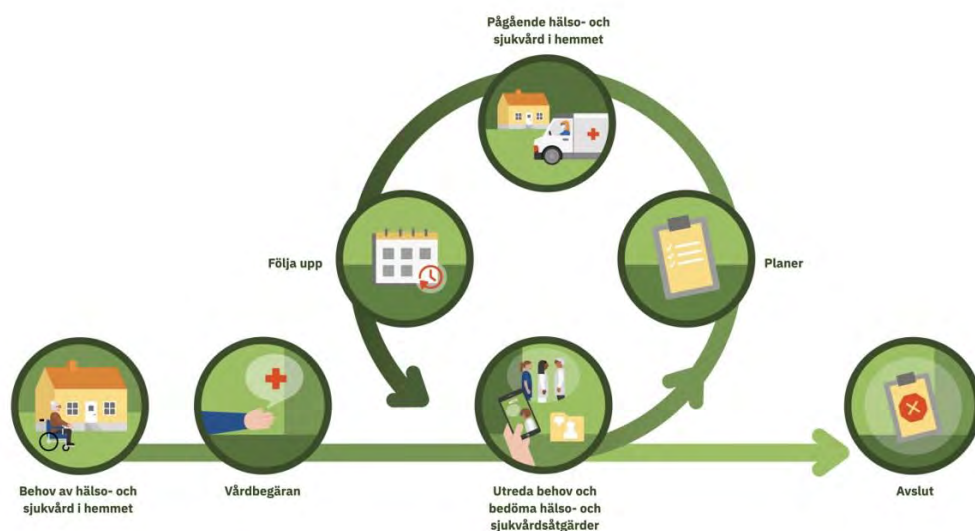
I första hand ombesörjs invånarens behov av hälso- och sjukvård av regionen där invånarna uppsöker aktuell vårdinrättning. Kommunal hemsjukvård kan erbjudas under vissa förutsättningar givet att parterna har samordnat planering och insatser. En inskrivning till kommunal hemsjukvård förutsätter ett aktivt åtagande från parterna. Läkaren har det yttersta medicinska ansvaret för hälso- och sjukvård. Det finns tre spår för inskrivning i kommunal hemsjukvård.

1. Från regional primärvård till kommunal hemsjukvård.
2. Från specialiserad vård till kommunal hemsjukvård.
3. Utskrivningsplanering från slutenvård (hanteras i en särskild överenskommelse⁴)

Processkartan nedan beskriver inskrivning från regional primärvård till kommunal hemsjukvård för medicinska insatser. Spår två och tre beskrivs under avsnitt 3.2 och 3.3. Om inskrivningen i kommunal hälso- och sjukvård enbart berör rehabilitering följs rehabiliteringsprocessen, se avsnitt 3.4.

⁴ Överenskommelse om samverkan vid utskrivning från sluten hälso- och sjukvård. [Vård, välfärd och folkhälsa - VVF • Vårdgivare Region Örebro län \(regionorebrolan.se\)](#)

3.1 Från regional primärvård till kommunal primärvård – medicinska insatser

Figur 3. Processflöde in- och utskrivning i kommunal hemsjukvård

In- och utskrivningsprocessen för medicinska insatser består av sju processteg. Den förutsätter ett teamarbete och samverkan mellan parterna och tillsammans med den enskilde.

3.1.1 Behov av kommunal hemsjukvård

På primärvårdsnivå kan både regionen och kommunen ta initiativ för bedömning av kommunal hemsjukvård. Det kan även komma en förfrågan från invånaren eller dennes anhöriga/närstående.

För bedömning och behandling av kommunal hälso- och sjukvård förutsätts att parterna gör en gemensam medicinsk bedömning utifrån den enskildes behov. Det ingår i legitimerade yrkesutövaras kompetens och ansvar och det förutsätter tillit och dialog mellan parterna.

För att skrivas in i den kommunala hemsjukvården ska utöver professionernas bedömning nedanstående kriterier beaktas.

- Invånaren ska ha fyllt 18 år
- Invånarens behov av samordning av vården och omsorgen.
- Identifierade risker vid riskbedömning med vedertagna instrument tex: Senior alert, CFS⁵

⁵ Clinical Frailty Scale, skala för bedömning av skörhet)

- Att hälso- och sjukvårdsinsatsen kan utföras på ett tryggt och säkert sätt i hemmet
- Hälso- och sjukvårdsinsatserna kan inte tillgodoses genom digitala vårdlösningar från regionen.

Om det är lämpligt kan undantag från ovanstående kriterier göras i samförstånd mellan inblandade verksamheter.

En person som skrivs in i kommunal hälso- och sjukvård kan ha behov av punktinsatser eller flera insatser med behov av samordning från kommunen. Det behöver tydligt framkomma i den planering som görs tillsammans med den enskilde.

3.1.2 Vårdbegäran primärvård

En vårdbegäran är ett remissförfarande⁶ där hälso- och sjukvårdspersonal i regionen framställer en vårdbegäran för den enskildes räkning genom att skicka en vårdbegäran i Lifecare SP till kommunen. Det finns ett formulär för tillvägagångssättet i Lifecare SP.

Av vårdbegäran ska framgå:

- Vilket behov som ska bedömas och målet med insatsen.
- Vem som är fast läkarkontakt och fast vårdkontakt.

En vårdbegäran föranleder alltid att en medicinsk bedömning av vårdbehovet ska genomföras och att en kontakt tas mellan parterna. Kommunen ansvarar för kvittera att man tagit emot vårdbegäran och utan fördröjning ta kontakt med regionen för att en gemensam utredning och bedömning ska kunna påbörjas, om inte annat anges.

3.1.3 Utreda behov och bedöma hälso- och sjukvårdsåtgärder

Utreda behov

Relevanta teammedlemmar ska dela i utredningen. Det finns inget hinder att utredning och planering av insatser kan genomföras parallellt. Utredningens omfattning och vilka som delta anpassas utifrån den enskildes behov. Utredningen ska:

- Tydliggöra vårdens inriktning, innehåll, ansvarsfördelning och målsättningar
- Stärka personcentrering och trygghet genom den enskildes delaktighet
- Tydliggöra vilka medicinska insatser som respektive huvudman ska tillhandahålla i teamarbetet.
- Minska undvikbara akuta hälso- och sjukvårdsinsatser, särskilt när dessa kräver förflyttning av den enskilde till en vårdinrättning

⁶ SOSFS: 2004:11 Ansvar för remisser för patienter inom hälso-och sjukvården, tandvården m.m.

Bedöma hälso- och sjukvårdsåtgärder

- Utgångspunkten är att kriterierna i 3.1.1 har beaktats vid bedömning av den enskildes behov.
- Bedömningen ska grunda sig på medicinska övervägande från båda parterna och förutsättningar att erbjuda en god och säker vård.
- Parterna behöver sträva efter samsyn i bedömning och beslut om kommunal hemsjukvård. Det förutsätter förtroende och kommunikation mellan parterna.
- Inför beslut om att en vårdinsats ska genomföras i hemmet, behöver parterna också säkerställa att det finns rätt kompetens och aktuell medicinskteknisk utrustning i hemmet.
- Krävs kompetenshöjande insatser eller medicinteknisk utrustning ska det åtgärdas skyndsamt.
- Om parterna är oeniga om inskrivning i kommunal hemsjukvård finns det vid behov ett förfarande beskrivet i dokumentet *Principer för samverkan och ekonomisk reglering gällande hälso- och sjukvård i hemmet i ordinärt boende*. Ansvar för utförandet av hälso- och sjukvårdsinsatserna övergår när oenigheten är löst.

3.1.4. Planering

En förutsättning för en trygg och säker hälso- och sjukvård samt vård på rätt nivå är att hälso- och sjukvården är planerad och att det finns en individuell vårdplan i form av medicinsk behandlingsplan. Därför ställs särskilda krav på parterna att skyndsamt göra en gemensam planering tillsammans med den enskilde.

En samplanering av hälso- och sjukvården ska göras så tidigt att invånarens behov tillgodoses på ett säkert sätt, som längst inom en vecka efter fastställd vårdnivå. Detta gäller särskilt för personer som har haft utskrivningsplanering från slutenvården. Planering sker tillsammans med den enskilde. Det är invånarens förutsättningar som avgör formen för planeringen. Planeringen kan ske hemma hos den enskilde, via digital träff eller på en vårdinrättning.

Vid insatser där det är uppenbart obehövligt att göra en samplanering tillsammans med den enskilde avgör parterna på vilket sätt de gör sin gemensamma planering.

En samplanering för att upprätta en medicinsk behandlingsplan ersätter inte ansvaret att delta i individuell samordnad planering (SIP).

Medicinsk behandlingsplan – resultatet av planeringen

I den medicinska behandlingsplanen kommer parterna överens om vilka hälso- och sjukvårdsinsatser som är aktuella. Var och en av parterna ansvarar för sin dokumentation.

Planen ska innehålla fast läkarkontakt och fast vårdkontakt från båda parterna och vilken vårdkontakt som är samordningsansvarig.

- En medicinsk behandlingsplan upprättas gemensamt mellan läkare på vårdcentral, kommunal sjuksköterska och den enskilde. När det är aktuellt inkluderas även specialiserad vård och ytterligare professioner om så behövs.
- Planen omfattar den hälso- och sjukvård där läkarmedverkan krävs för ordination (kontroller, målvärden, läkemedel och behandlingar), bedömning eller planering.

Omfattningen av den medicinska vårdplanen avgörs av vad som anses ändamålsenligt utifrån syftet. Fyra centrala delar är dock:

1. Bedömning av prognos för kända medicinska tillstånd och funktionsnedsättningar.
2. Vårdsnivå och vårdens inriktning vid tillstötande av allvarlig försämring och ange tillgång till direktkontakt vid försämring.
3. Vid punktinsatser, till exempel vid injektioner eller provtagning, övergår endast utförandet av aktuell insats till kommunen. Det ska framgå i planen om insatsen medför att parterna har ett delat ansvar för hälso- och sjukvårdsinsatser.
4. Handlungsplan att följa vid försämring i känd kronisk sjukdom eller vid en ny episod av återkommande akut medicinskt problem.
5. Tydlig beskrivning av när och av vem planen ska följas upp.

3.1.5. Pågående hälso- och sjukvårdsinsatser i hemmet

Hälso- och sjukvård är informationsintensiva verksamheter. Därför är tydlig och lättillgänglig dokumentation för hälso- och sjukvård i hemmet avgörande för att vården i hemmet ska vara trygg och säker. Om information inte finns tillgänglig digitalt behöver informationsöverföring kvalitetssäkras på annat sätt.

De invånare som har behov av hälso- och sjukvård i hemmet av olika aktörer ska ha tillgång till en teambaserad vård över huvudmannagränserna. Det multiprofessionella teamet bör ha hög relations- och informationskontinuitet, vara lättillgängliga för invånaren och närstående, för varandra inom teamet och ha möjlighet till regelbundna möten. Hur teamet utformas avgörs utifrån den enskildes behov.

Lokala parter ska upprätta rutiner där parterna tydliggör ansvarsfördelning, struktur och kontaktvägar för hur parterna ska samarbeta för att kommunal hemsjukvård ska fungera. Det ska också framkomma på vilket sätt parterna arbetar för att stärka invånarens delaktighet i sin hälso- och sjukvård.

3.1.6 Följa upp

Parterna har var för sig och ett gemensamt ansvar för att följa upp hälso-och sjukvårdsåtgärder i hemmet. Uppföljningsfrekvens ska framkomma i den medicinska behandlingsplanen.

3.1.7 Avslut

När den enskilde inte längre har ett behov ska insatser avslutas och personen skrivs ut från kommunal hemsjukvård av båda parterna.

Den enskilde behöver få kännedom och vart den ska vända sig vid nytt behov av vårdkontakt. Parterna är ansvariga att medverka med informationsöverföring om det är aktuellt med en ny vårdform.

3.2 Överlämna hälso- och sjukvårdsåtgärder från specialiserad till kommunal hemsjukvård

Det andra spåret för inskrivning är överlämning från specialiserad vård till kommunal hemsjukvård.

Detta avsnitt berör all specialiserad vård från 18 år. För att överlämna hälso-och sjukvårdsåtgärder från specialiserad vård till kommunal hemsjukvård krävs att en samordnad individuell plan (SIP) upprättas mellan parterna och tillsammans med den enskilde.

Vid insatser där båda parterna är överens om att det är uppenbart obehövt att göra en samplanering tillsammans med den enskilde, avgör parterna på vilket sätt de gör sin gemensamma planering.

Det finns vårdförlopp där det medicinska behandlingsansvaret kräver specialistkompetens men där hälso- och sjukvårdsåtgärden kan utföras på primärvårdsnivå.

Läkemedelshantering där behandlingsansvaret kvarstår hos psykiatrin beskrivs i avsnitt 3.2.1

3.2.1 Läkemedelshantering där behandlingsansvaret kvarstår hos psykiatri

Det här avsnittet reglerar samverkansansvaret mellan parterna vid **läkemedelshantering** för personer i **ordinärt boende** med läkemedel utskrivet och där **behandlingsansvaret** ligger hos **psykiatri** i Region Örebro län och där åtgärden utförs av kommunal hemsjukvård.

Undantag gäller läkemedel som inte bedöms lämpligt att administrera i hemmet.

- Det är inte lämpligt att administrera läkemedel som föranleder att sjuksköterska eller annan vårdpersonal behöver stanna kvar för observation då hantering av eventuella biverkningar kräver en särskild kompetens.

Ekonomisk ersättning för uppdraget regleras i den övergripande ekonomimodellen för kommunal hemsjukvård.

Kriterier för överlämning till kommunal hemsjukvård

- Personen är över 18 år och bor i ordinärt boende. (eget boende).
- Personen samtycker till samordnad individuell plan (SIP)
- Behandlingsansvaret av läkemedel ligger hos öppenvården i psykiatri i regionen.
- Att iordningsställa, administrera och överlämna läkemedel som **inte** kräver specialistkompetens från psykiatri.
- Psykiatrisk utredning och bedömning är klar
- Personen befinner sig i sitt habitualtillstånd (inte i en akut sjukdomsfas)
- Medicinering är inställd
- Att en samordnad individuell plan (SIP) är upprättad innan överlämnande till kommunal hemsjukvård.

Om samtliga ovanstående kriterier är uppfyllda kan överlämning till kommunal hemsjukvård ske.

Förtydligande av kriterier

Nedan följer förtydligande av vissa kriterier för att så långt så möjligt minska tolkningsutrymmet och underlätta samverkan. För personen används begreppet patient för att det inte ska uppstå några oklarheter om vem som syftas till.

- Iordningställa, administrera och överlämnan­de av läkemedel

Definitionerna är direkta citat från Socialstyrelsen⁷.

- **Iordningställa läkemedel** betyder att dela upp det i doser eller göra i ordning läkemedel för patienten på andra sätt som anges i Socialstyrelsens föreskrifter. Det kan till exempel vara att mäta upp flytande läkemedel och injektionsvätska.
- **Administrera läkemedel** betyder att ge patienten det iordningställda läkemedlet.
- **Överlämna läkemedel** betyder att läkemedel lämnas över till patienten själv eller till en annan person som administrerar läkemedlet

- Habitualtillstånd

Begreppet habitualtillstånd är tämligen vedertaget inom hälso- och sjukvård. Däremot återfinns det inte i Socialstyrelsens termbank.

Att endast beskriva en patient som varandes i habitualtillstånd ger dock inte alltid en fullständig bild av patientens situation. Det kan antas att personal tjänstgörande under olika huvudmän, eller inom olika vårdinrättningar kan ha skilda uppfattningar av vad en patients habitualtillstånd är. Detta kan bero på att de träffar patienten under olika omständigheter, exempelvis i hemmet kontra på sjukhus.

I samband med SIP ska en gemensam beskrivning göras, av parterna och så långt så möjligt tillsammans med den enskilde om patientens mående och eventuellt funktionsnivå när hen är i sitt habituella tillstånd.

En sådant arbete underlättar en beskrivning av patientens mående när det avviker från det habituella.

- Medicinering är inställd

Att vara inställd på läkemedelsbehandling innefattar att en patient har ordinerats läkemedel som den ska behandlas med en begränsad eller längre tid. Definitionen innebär att:

- Det avser den läkemedelsbehandling som patienten har när måldosen är uppnådd eller när behandlande läkare bedömer att patienten är väl inställd trots upptrappning eller nertrappning av läkemedel.
- Patientens eventuella biverkningar är av den art och grad att de bedöms som tolererbara och som inte föranleder behov av kontakt med sjukvården.

⁷ [Vem får iordningställa, administrera och överlämna läkemedel? \(särskilt reglerad\). För hälso- och sjukvården och tandvården - Socialstyrelsen](#)

Avgränsning

- Den kommunala hemsjukvården kan inte ta över ansvaret för tvångsåtgärder.
- Kommunal hemsjukvård i hemmet skall inte heller omfatta personer som har möjlighet att själva ta sig till mottagning eller vårdcentral för att där få sina vårdbehov tillgodosedda.

Ansvarsfördelning

Regionens ansvar:

- Behandlingsansvaret ligger hos öppenvården i psykiatri i regionen.
- Bedömning att iordningsställa, administrera och överlämna läkemedel kan utföras på primärvårdsnivå
- Inhämta samtycke från personen om att upprätta en samordnad individuell plan (SIP)
- Medicinsk utredning och bedömning är klar
- Att personen befinner sig i sitt habitualtillstånd och att det finns en skriftlig beskrivning att lämna till kommunen om personens mående och eventuellt funktionsnivå när hen är i sitt habitueella tillstånd.
- Medicinering är inställd
- Kallar till SIP (Se rutin för SIP).
- Ger kontaktuppgifter till behandlande läkare och ansvarar för att läkarstöd finns tillgängligt dygnet runt. Kontaktväg och uppgifter ska framkomma i SIP.
- Att en samordnad individuell plan (SIP) är upprättad mellan parter innan överlämnande av läkemedelshantering sker till den kommunala hälso- och sjukvården.
- Tillhandahålla medicinsk kompetens och stöd från psykiatri vid planering av insatser när det efterfrågas (till exempel medverka vid upprättande av en bemötandeplan).

Kommunens ansvar:

- Kommunens sjuksköterska tar över läkemedelshanteringen utifrån överenskommelse vid SIP-mötet.
- Kontakt sker med behandlande läkare såsom överenskommit i SIP.
- Uppmärksammar tidiga tecken på försämring samt rapporterar eventuella biverkningar hos personen och kontaktar psykiatri när personen uppvisar sådana symtom. (Kontaktväg ska skrivas in i SIP).

3.3 Utskrivningsplanering från slutenvård

Det tredje spåret för inskrivning i kommunal hemsjukvård är utskrivningsplanering från slutenvård.

Det finns en särskild ordning och överenskommelse som gäller vid utskrivningsplanering från slutenvård. Nedanstående gäller för personer som planeras i gult eller rött spår enligt ViSam-modellen.

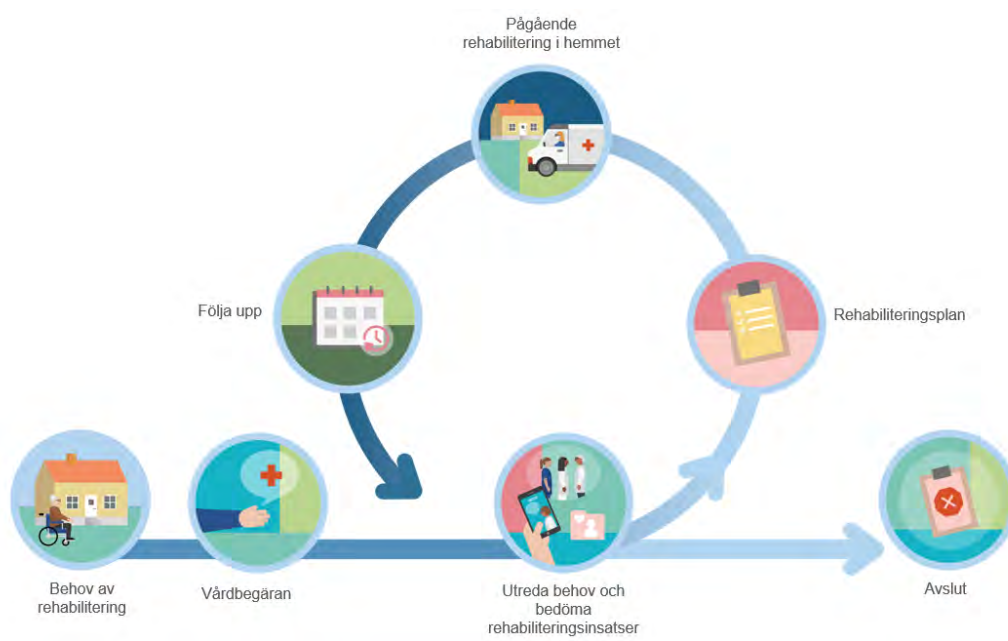
Läs mer om samverkan vid utskrivning från sluten hälso- och sjukvård här
[Länk till överenskommelsen](#)

För att förebygga undvikbar återinläggning och säkerställa en trygg och säker övergång till regional och kommunal primärvård åligger det slutenvården vid utskrivning att:

- Upprätta en medicinsk behandlingsplan (vårdplan) om det förändrade behovet och åtgärder som sträcker sig **sju dagar** framåt eller tills en ny behandlingsplan upprättas.
- Innehållet i medicinsk behandlingsplan ska finnas i slutanteckningar från sjuksköterska eller läkare så att informationen är tillgänglig via NPÖ. Finns det behov av rehabiliteringsinsatser och insatser från mobila team ska dessa inkluderas i behandlingsplanen.
- Informationen ska finnas tillgänglig för nästa vårdgivare senast utskrivningsdagen.

3.4 Rehabiliteringsprocessen

Om inskrivningen i kommunal hälso- och sjukvård enbart berör rehabilitering följs rehabiliteringsprocessen nedan.

Figur 4. Processflöde in- och utskrivning rehabiliteringsprocessen

Behov av rehabilitering

- Rehabilitering på primärvårdsnivå omfattar bedömning, utredning och insatser på vårdcentral och i hemmet.
- Det finns ingen åldersgräns, kriteriet är att behovet kan tillgodoses på primärvårdsnivå. Finns behov av arbetsterapeut eller fysioterapeut från specialistvården så är det de som har rehabiliteringsansvar även i bostaden.

Vårdbegäran

- Behov av rehabilitering kan initieras från den enskilde, specialiserad vård samt regional och kommunal primärvård. Det finns inget krav på remiss.
- Behovet kan initieras genom Lifecare SP, telefonkontakt eller remiss.
- Behov av rehabilitering kan även initieras genom egenvårdsbegäran från den enskilde.

Utreda och bedöma

- Arbetsterapeut och fysioterapeut är ett multiprofessionellt team som var för sig och tillsammans bedömer, planerar, genomför och ordinerar samt följer upp rehabilitering.
- Det multiprofessionella teamet kan utöver arbetsterapeut och fysioterapeut omfatta logoped, kurator, dietist, psykolog, läkare, sjuksköterska, omvårdnadspersonal, osv. Den enskildes behov avgör vilka professioner som behöver ingå i teamet.

Rehabiliteringsplan

- Det ska upprättas en rehabiliteringsplan tillsammans med den enskilde och relevanta teammedlemmar.

Pågående rehabilitering

- Rehabiliteringsprofessionerna kan själva utföra insatser eller överlåta till andra yrkeskategorier med säkerställd kompetens alternativt att den enskilde utför insatsen som egenvård.

Följa upp

- Ordinatören ansvarar för att följa upp rehabiliteringsplanen och fattar beslut om fortsatta eller förändrade insatser eller om insatserna ska avslutas.

Avsluta

- Rehabiliteringsprofessionen bedömer när insatser ska avslutas eller personen ska skrivas ut.
- Parterna är ansvariga att göra en vårdbegäran och delta vid informationsöverföring om det är aktuellt med en ny vårdform.

4.1 Ansvarsfördelning för arbetsterapeuter inom psykiatrins öppenvård och primärvård

När en invånare är inskriven i psykiatrisk öppenvård ansvarar psykiatrien för träning och förskrivning av kognitiva hjälpmedel såsom planeringshjälpmedel och stöd för att skapa struktur i vardagen. Överlämning av stöd och förskrivning av kognitiva hjälpmedel till den kommunala primärvården sker när den enskilde flyttar till särskild boendeform.

Behov av fysiska hjälpmedel relaterat till gångförmåga, bostadsanpassning eller hjälpmedel som stöd för aktiviteter i det dagliga livet (ADL) är primärvårdsnivåns ansvar.

5. Ekonomisk reglering

5.1 Modell för ekonomisk reglering

Den ekonomiska modellen baseras på samma grunder som tidigare använts med skatteväxling och tilläggsbelopp. Skatteväxlingen är oförändrad medan tilläggsbelopp uppdateras och utökas jämfört med tidigare överenskommelse. Specifika satsningar hanteras i utvecklingsbudget.

Figur 5. Modell för ekonomisk reglering mellan kommun och region

5.1.2 Skatteväxling

Basen i den ekonomiska modellen är fortsatt den skatteväxling som gjordes 1992. Enligt den uppföljande beräkning som gjorts av skatteväxlingen i samband med ÄDEL-reformen så ger den tillsammans med nuvarande tilläggsbeloppet kompensation på länsnivå för den faktiska kostnaden för kommunernas hemsjukvård.

De existerande nivåerna för skatteväxling anses ta höjd för utveckling av befolkningen i respektive kommun, d.v.s. kostnaderna för likartad nivå på hälso- och sjukvård kompenseras av utvecklingen av skatteintäkterna som respektive kommuner erhåller.

5.1.3 Tilläggsbelopp

Den andra delen i modellen är fortsatt reglering med tilläggsbelopp med en uppdatering i omfattning och utformning. Tilläggsbeloppets syfte är att kompensera för faktorer som inte skatteväxlingen kan fänga upp. Då överenskommelsen omfattar alla över 18 år och samtliga diagnosgrupper är ersättning för psykiatrisk hemsjukvård inkluderad i tilläggsbeloppet. Fakturering på individnivå för dessa insatser upphör. Tilläggsbeloppet är indelat i tre olika faktorer som var för sig kompenserar för olikheter mellan länets kommuner.

Beräkningsgrunder

- Andel äldre - ska kompensera för en mer eller mindre fördelaktig åldersstruktur i länets kommuner.
- Avstånd till hälso- och sjukvård – ska kompensera för sämre tillgänglighet till hälso- och sjukvård
- Avancerad hemsjukvård – ska kompensera för förskjutningar av patientmix och specifika resurskrävande individer

Tilläggsbeloppet baseras som grundbelopp utifrån den beräkning av hälso- och sjukvårdskostnader som genomförts under 2022 eller som avtalats tidigare. Beloppen beräknas årligen efter skatteunderlagets procentuella utveckling.

En uppföljning och eventuell justering av tilläggsbeloppet ska ske årligen för att fånga upp eventuella förändringar som ska tas in i kostnadsregleringen. En justering av tilläggsbeloppet förutsätter mätning av volymer och vårdnivåer hos personer med hemsjukvård.

5.1.4 Utvecklingsbudget

Denna del i modellen beskrivs i Principer för samverkan och ekonomisk reglering för hälso- och sjukvård i hemmet.

5.2. Utformning av tilläggsbelopp

Tidigare tilläggsbelopp för somatisk vård uppräknat till 2025 års nivå finns kvar som grund. Till detta läggs fakturerade belopp för psykiatrisk hemsjukvård i genomsnitt för perioden 2021–2022. Fördelning av denna del sker efter andel 65 år och äldre.

Tillägg för avancerad hemsjukvård är beräknad på 5 % förskjutning av avancerade hemsjukvårdspatienter (kategori 4 i ursprunglig mätning från november 2022). Beräkningen av belopp görs utifrån skatteunderlagets procentuella utveckling från 2021.

Kompensation för avstånd utgör 5 % av ovanstående och fördelas proportionellt mellan de kommuner vars centralort ligger mer än 35 kilometer från närmaste sjukhus proportionellt efter andel 65 år och äldre. Fördelningsgrund finns som en del i regionens modell för ekonomisk fördelning till vårdcentralerna och bedöms vara mest träffsäker för att kompensera de kommuner som ligger längst ut i länet och därför har särskilda utmaningar.

Hela beloppet beräknas årligen efter skatteunderlagets procentuella utveckling. Eventuell justering sker i samband med uppföljning och ny mätning av hemsjukvård inklusive psykiatrisk hemsjukvård.

Beräkning av beloppet per kommun för nästkommande år tas fram och presenteras i december och betalas ut i januari månad för innevarande år.

VERSION 1

Principer för samverkan och ekonomisk reglering gällande hemsjukvård i ordinärt boende

- Region Örebro län och kommunerna i Örebro län

Region Örebro län

Region Örebro län och Örebro läns kommuner i samverkan

Innehåll

Principer för samverkan av hälso- och sjukvård	4
1. Inledning	4
2. Lagstiftning	4
Överlåtelse av ansvar för hemsjukvård från region till kommun	5
3. Syfte	5
4. Läsanvisning.....	5
5. Parter i överenskommelsen	6
6. Giltighet	6
7. Principer för samverkan	6
8. Gemensam målsättning	7
9. Gemensamt åtagande	8
10. Oenighet om inskrivning i kommunal hemsjukvård	8
11. Ekonomisk reglering i överenskommelserna.....	10
11.1 Principer.....	10
11.2 Utvecklingsbudget.....	10
12. Uppföljning av överenskommelsen inklusive tilläggsbelopp	11

Principer för samverkan av hälso- och sjukvård

1. Inledning

Örebro län har en lång tradition av samverkansarbete kring kommunal och regional hälso- och sjukvård. Vi har sedan Ädelreformen 1992 tecknat och reviderat avtal, överenskommelser och riktlinjer för de områden där man delar eller har överenskommit om kommunalt hälso- och sjukvårdsansvar enligt hälso- och sjukvårdslagen.

Som grund för länets samverkansarbete finns en samverkansöverenskommelse där det övergripande syftet är att vara kulturskapande, att trygga vidmakthållandet av den tradition av tillitsfull samverkan som råder mellan parterna i Örebro län. Den fungerar som ett ramverk och beskriver de övergripande principer och gemensamma värderingar som är basen för samverkan mellan parterna inom de områden där man delar hälso- och sjukvårdsansvar enligt hälso- och sjukvårdslagen samt samverkan mellan Region Örebro län och kommunernas socialtjänst, vidare skolornas elevhälsa, e-hälsa och kunskapsstyrning.

2. Lagstiftning

Hälso- och sjukvårdslag (2017:30), HSL, är den lag som reglerar grundläggande skyldigheter. Hälso- och sjukvårdsansvaret för regionen och kommunen regleras i 8 kap. 1, 6 §§ och 12 kap. 1–3 §§ samt 14 kap. 1 § HSL.

Därutöver finns särskilda bestämmelser i lagen (2017:612) om samverkan vid utskrivning från sluten hälso- och sjukvård om samverkan vid in- och utskrivning från sluten hälso- och sjukvård och samordnad individuell planering. Dessa regleras i 16 kap. 4 § HSL och i riktade överenskommelser och riktlinjer. Regionen och kommunerna har skyldighet att sluta ett särskilt avtal om läkarresurser till kommunernas hälso- och sjukvårdsuppdrag, enligt 16. Kap.1 §, HSL.

Kommunernas ansvar att erbjuda hälso-och sjukvård på särskilt boende och dagverksamhet

Kommunerna har ett lagstadgat ansvar¹ att erbjuda god hälso-och sjukvård till de personer som efter beslut bor i särskild boendeform enligt socialtjänstlagen (2001:453), SoL. Ansvaret omfattar även dagverksamhet².

Läkaransvaret är undantaget kommunernas ansvar och åligger regionen.

¹ 12 kap. 1–3 §§ HSL

² 3 kap. 6 § SoL

Rehabilitering

Rehabilitering ingår i hälso-och sjukvårdsansvaret. Region Örebro län har ett gränssnitt för rehabiliteringsprofessioner som innebär att kommunerna är huvudman för arbetsterapeuter och regionen för fysioterapeuterna. Arbetsterapeut och fysioterapeut arbetar i båda huvudmännens verksamheter.

Överlåtelse av ansvar för hemsjukvård från region till kommun

Med stöd av 14 kap. 1 § hälso-och sjukvårdslag (2017:30) får en region överlåta ansvaret till kommunen att erbjuda hälso- och sjukvård i hemmet (hemsjukvård) i ordinärt boende, om regionen och kommunen kommer överens om det.

Överlåtelse av ansvar regleras i en överenskommelse. Den får inte avse ansvar för hälso- och sjukvård som ges av läkare, det åligger Regionen.

3. Syfte

Överenskommelsen ska utöver gällande lagstiftning stärka samverkan och bidra till att parterna ger en god och säker vård för de som har behov hälso- och sjukvårdsinsatser från både kommunen och Regionen i Örebro län. Invånarna ska möta en samordnad och sammanhållen vård som utgår från samarbete, inte organisation oavsett huvudmannaskap. Målsättningen är att kunna erbjuda varje invånare en god och nära vård utifrån den enskildes behov där den enskilde är en självklar part och medskapare av sin hälso- och sjukvård.

4. Läsanvisning

Överenskommelsen för kommunal hemsjukvård är indelad i tre delar med målsättning att underlätta för läsaren.

Del 1 (röd) är ramverket och basen för våra överenskommelser för hälso- och sjukvård. Här finns principerna för samverkan beskrivna tillsammans med ordningen för ekonomisk reglering. Den förväntas vara hållbar över tid. Uppföljning görs årligen.

I del två (blå) finns överenskommelsen med fokus på praktisk tillämpning. Uppföljning görs årligen.

I del tre (grön) finns våra länsgemensamma utvecklingsområden som även ska bidra till parternas gemensamma åtagande för omställning till nära vård. Den beslutas av chefsgruppen för samverkan social välfärd samt vård och omsorg.

Del 1. Principerna för samverkan och ekonomisk reglering.

Del 2. Överenskommelserna med en bilaga per område.

Del 3. Plan för gemensamma utvecklingsområden (färdplan nära vård)

5. Parter i överenskommelsen

Parter i denna överenskommelse är Region Örebro län och var och en av de tolv kommunerna i Örebro län, Askersund, Degerfors, Hallsberg, Hällefors, Karlskoga, Kumla, Laxå, Lekeberg, Lindesberg, Ljusnarsberg, Nora och Örebro. I fortsättningen av denna överenskommelse benämns dessa parterna.

6. Giltighet

Beslut om överenskommelsen fattas hos de 13 parterna var för sig. Överenskommelsen gäller från 2025-01-01 och tills vidare.

Vid större förändringar i förutsättningarna kan en part påkalla förändringar i delar eller hela överenskommelsen.

7. Principer för samverkan

I samverkansöverenskommelsen finns principer för samverkan. Den enskildes egna önskemål om insatser är den viktigaste utgångspunkten vid utformningen av samverkan. Den enskilde är expert på sitt eget liv och vet som regel vad den är i behov av. Därför ska all samverkan utgå från detta perspektiv och säkra att den enskilde inte faller mellan stolarna. Ett arbetssätt som stärker individens rätt till självbestämmande och delaktighet finns i bestämmelserna kring samordnad individuell planering (SIP). Det arbetssättet ska vara en central utgångspunkt för samverkan mellan parterna. Även närståendes delaktighet i planering och genomförande av insatser ska säkras när så önskas av den

enskilde. För att samlat följa upp den enskildes upplevelse av delaktighet och inflytande är brukarorganisationerna en viktig part i samverkan.

Utgångspunkten för samverkan är individens behov och önskemål. De samverkande parterna måste vara beredda att samarbeta för att den enskilde ska få sina behov tillgodosedda.

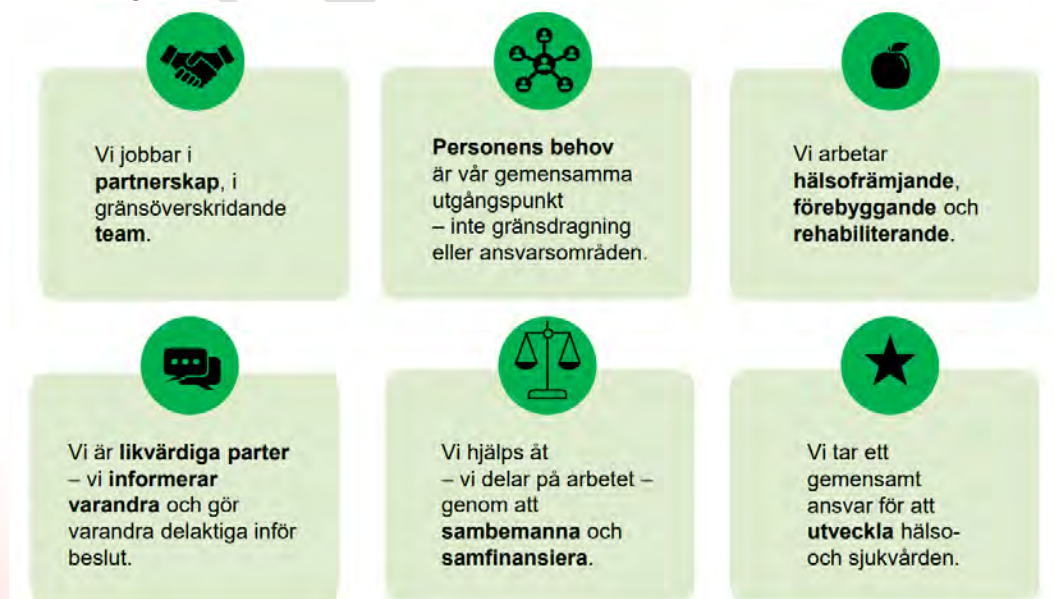
Tillit mellan huvudmännen är en princip som skapar goda förutsättningar för en fungerande samverkan. Tillit innebär i detta sammanhang att ömsesidigt lita på att respektive verksamhet ständigt strävar efter att leva upp till sina åtaganden och agerar utifrån målsättningen att skapa bästa möjliga resultat för de enskilda personer som ska ta del av de tjänster som utförs. Tilliten visar sig även i ett ömsesidigt erkännande av att respektive verksamhet har förmåga att själva ta ansvar för de insatser som faller inom det egna ansvarsområdet.

Verksamheterna har en skyldighet att i god tid informera varandra om större förändringar inom den egna verksamheten som påverkar samverkan, samverkanspartners verksamhet och/eller den enskilde.

De insatser som ges ska bygga på bästa tillgängliga kunskap. Sådan kan hämtas ur vedertagna metodbeskrivningar, forskning, beprövad erfarenhet hos professionen och i erfarenheten hos de enskilda personer som berörs. En källa till evidensbaserat arbete är de vägledande dokument som nationella myndigheter lämnar, exempelvis nationella riktlinjer. Parterna har ett gemensamt ansvar för att stödja ett kunskapsbaserat arbetssätt och ska samverka i dessa frågor genom den samverkansstruktur som finns i länet.

8. Gemensam målsättning

Örebro län har en gemensam målbild för omställningen till nära vård. Den består av tre delar, invånare, medarbetare och samverkan. Delen för samverkan beskriver samarbetet mellan Region Örebro län och kommunerna och kännetecknas av att:

9. Gemensamt åtagande

Parternas gemensamma åtagande innebär att säkerställa att denna överenskommelse med tillhörande bilagor implementeras och görs kända och omsätts i praktiskt utförande inom den egna organisationen samt inom de utförarorganisationer som parterna träffat avtal om samverkan med.

Det innebär också ett gemensamt ansvarstagande för att följa upp efterlevnaden av överenskommelsen.

10. Oenighet om inskrivning i kommunal hemsjukvård

Parterna behöver sträva efter samsyn i bedömning och beslut om kommunal hemsjukvård. Det förutsätter förtroende och kommunikation mellan parterna. Fokus ska ligga på individens behov framför skarpa gränser mellan huvudmännens ansvarsområden. Gränsdragning på detaljnivå skapar organisatoriska mellanrum som kan leda till att individen i fråga inte får sina behov tillgodosedda. Utgångspunkten för samverkan ska alltid vara vad som blir bäst för den enskilde.

Bedömningen ska grunda sig på medicinska överväganden och förutsättningar att erbjuda en god och säker vård. Finns behov av kompetenshöjning och/eller medicinskteknisk utrustning i hemmet behöver en plan upprättas för åtgärder för att säkerställa en god och säker vård. Om oenighet ändå uppstår ska det hanteras enligt nedanstående ordning.

Hantera det på lokal nivå

Verksamheterna har gemensamt ansvar för att den enskildes situation löses skyndsamt och att komma överens om vem som har ansvar för de olika insatserna. När en oenighet uppkommit ligger ansvaret att lösa den hos närmaste linjechefer. Om kostnader ingår ska frågan lyftas till närmaste chef med ekonomiskt mandat. Detta förutsätter att varje huvudman säkerställer interna rutiner och delegationer. Om oenigheten inte kan lösas på verksamhetsnivå ska ärendet lyftas vidare i chefslinjen. Om oenighet kvarstår ska ärendet anmälas till utsedd länsgruppering med medicinsk kompetens från båda parterna. Huvudinriktningen är dock att samverkansärenden löses i linjen, av verksamheterna själva. Ansvaret för utförandet av hälso- och sjukvårdsinsatserna övergår när oenigheten är löst.

Hantera på länsgemensam nivå

Chefsgruppen för samverkan för social välfärd samt vård och omsorg ansvarar för att utse en gruppering med medicinsk och rehabiliteringskompetens från kommun och region. Länets kommuner och regionen kan utse fyra representanter vardera.

Förutsättningar för beredning av tvist på länsgemensam nivå:

1. Beredning har skett på lokal nivå utan att parterna kunnat enas om tolkningen.
2. Ärendet anmäls av chef hos endera av parterna.
3. I anmälan om oenighet om tolkning ska följande uppgifter bifogas:
 - a. Kortfattad beskrivning av ärendet
 - b. Parternas olika tolkningar
 - c. Orsak och motiv till att parterna inte kommer överens

Gruppen kan enbart ta ställning till tolkning av överenskommelsen och andra ingångna avtal/överenskommelser i samverkan och om parterna har gjort medicinska övervägande av vårdbehovet.

Gruppen har en vägledande roll vid oenighet och ska stödja parterna att komma till beslut. Gruppen kan ge förslag till förtydliganden, tillämpningsanvisningar eller omformuleringar som kan leda till förbättringar av överenskommelsen.

Gruppen anmäler redovisning av ärende till chefsgruppen arbetsutskott inför rapportering till chefsgruppen.

Gruppen ansvarar för att göra en årlig sammanställning och analys av inkomna ärenden. Sammanställningen ska även innehålla förslag till förtydliganden, tillämpningsanvisningar eller omformuleringar av överenskommelsen.

11. Ekonomisk reglering i överenskommelserna

11.1 Principer

Den ekonomiska regleringen i överenskommelserna för hälso- och sjukvård i hemmet föreslås bygga på fem principer.

- Gemensamt ansvar för patienten
- Enkelhet
- Ingen detaljstyrning
- Hållbarhet över tid
- Medge flexibilitet

Modeller för ekonomisk reglering beskrivs i respektive överenskommelse.

11.2 Utvecklingsbudget

De områden som omfattas av dessa överenskommelser kommer fortsatt att kräva finansiering av gemensamma utvecklingskostnader. Därför föreslås att en gemensam budget upprättas. Årligt beslut om storlek och inriktning tas inom ramen för revidering av färdplanen för Nära vård. Finansiering av gemensamma satsningar förutsätter beslut hos alla 13 parter och att planeringen inkluderas i parternas budgetprocess.

Finansiering kan ske via statliga stimulansmedel eller lokala politiska satsningar. Kostnaden fördelas med 50% av regionen och 50% av kommunerna om inget annat görs upp för enskilda utvecklingsinsatser.

12. Uppföljning av överenskommelsen inklusive tilläggsbelopp

Syftet med uppföljning är att säkerställa att invånarna får en trygg, säker, planerad och samordnad hälso- och sjukvård, skapa tillit mellan parterna och följsamhet till överenskommelsen. Uppföljningen ska också ligga till grund för fördelning av tilläggsbeloppet. Uppföljning ska genomföras årligen mellan parterna och en årlig uppföljningsplan upprättas av chefsgruppen för samverkan social välfärd samt vård och omsorg. Chefsgruppen ansvarar för att föreslå lämpliga åtgärder utifrån resultatet och redovisa till specifika samverkansrådet för social välfärd samt vård- och omsorg.

Chefsgruppen kan besluta om tillämpningsanvisningar, eventuella förändringar i överenskommelsen ska beslutas av respektive part var för sig.

Uppföljningen omfattar fyra delar:

1. Den enskildes upplevelse
2. Uppföljning av samverkan
3. Följsamhet till överenskommelsen
4. Kvantitativa mått

Uppföljningen kommer att behöva utvecklas och förändras för att bli kvalitativt bättre och mer automatiserad. Inför upprättade av årlig uppföljningsplan ska chefsgruppen göra en översyn av innehåll, omfattning och frekvens av uppföljningens fyra delar.

1. Den enskildes upplevelse

De enskildas upplevelse av tillgänglighet, samordning, delaktighet, trygghet, bemötande och kontinuitet är mått som behöver följas. Brukar- och patientundersökning och vård- och omsorgskollen är verktyg för uppföljning av den enskildes upplevelse som ska användas som underlag för dialog mellan parterna i samband med uppföljning av samverkan.

2. Uppföljning av samverkan

I regionens krav och kvalitetsbok - Hälsoval 2024 finns ett krav som handlar om att vårdcentralen årligen ska sitta ned tillsammans med samverkanspartner på lokal nivå i kommunen och föra en dialog om hur samarbete/samverkan fungerar inom äldreområdet utifrån en enkät.

Syftet med att fylla i enkäten gemensamt är att man tillsammans ska uppmärksamma de delar som fungerar bra men även de delar där man behöver förbättra och sätta in åtgärder för att få till en bra samverkan. Vårdcentralen bokar ett möte med lämpliga personer inom kommunen som man samverkar med inom äldreområdet. (om det redan finns ett lokalt samverkansforum kan den gruppen lämpligen användas). Enkätdialogen tillsammans med kommunen ska vara genomförd årligen, senast den 15 november. Hälsoval kommer att

göra en övergripande sammanställning tillsammans med äldrevårdsöverläkaren och återkoppla övergripande resultat.

En årlig dialogträff ska även genomföras av representanter från område specialiserad vård, område psykiatri och från länets kommuner för uppföljning av samverkan. Underlag för dialogen är utskrivningsprocessen i ViSam. Chefsgruppen för samverkan social välfärd samt vård och omsorg ansvarar för att planera in träffen i den årliga uppföljningsplanen och utse deltagare från respektive part. Den sker lämpligtvis på hösten.

3. Följsamhet till överenskommelsen

Följsamhet till överenskommelsen behöver följas upp. Det görs genom årlig enkätuppföljning till ett urval av parternas medarbetare så länge det bedöms som nödvändigt. Dessutom är årsredovisningen från gruppering med medicinsk och rehabiliteringskompetens ett underlag för uppföljningen, se avsnitt 10. Länets samverkansorganisation genomför enkätundersökningen och rapporterar till chefsgruppen för samverkan social välfärd samt vård och omsorg.

4. Kvantitativa mått

För att kunna följa upp hemsjukvårdens innehåll och en eventuell förskjutning av ansvar mellan parterna ska en årlig mätning av antal patienter och vårdnivå genomföras.

Mätningen ska inkludera antal patienter totalt och uppdelat per vårdnivå. Resultatet ligger till grund för den årliga ekonomiska regleringen av tilläggsbelopp.

Mätningen genomförs lämpligen under hösten och samordnas av länets samverkansorganisation och förutsätter medverkan från parterna.

Regionalt samverkansråd för
Region Örebro län och länets kommuner

Tjänsteställe
Regionkansliet

Sekreterare
Eva Getzman

Protokoll Regionalt samverkansråd

Dag och tid: 13 september 2024 kl. 09.00–12.00
Plats: Eken, Eklundavägen 1, Örebro

Andreas Svahn
Ordförande

Justerare: Mikael Wahlberg
Justerat den: 25 september 2024

Eva Getzman
Sekreterare

Regionalt samverkansråd för
Region Örebro län och länets kommuner

Tjänsteställe
Regionkansliet

Sekreterare
Eva Getzman

5. Beslut

Förslag till ny överenskommelse om Hälsa och sjukvård i hemmet

Föredragande: Malin Duckert Ek, utvecklingsledare, Ingmar Ångman Områdeschef Vårld och folkhälsa, Jan Sundelius, samordnare Nära vård, Region Örebro län

Föredragandena ger en tillbakablick över processen för framtagandet av en ny överenskommelse och vilka grupperingar som varit delaktiga. En redogörelse av hur inkomna synpunkter från sista remissrundan hanterats presenteras också. Slutligen ger Jan en bild över den ekonomiska regleringen och samtalet som förts mellan parternas ekonomichefer.

Caroline Dieker

Föreslår en redaktionell ändring av texten gällande uppräkninö av tilläggsbelopp. Beräkning av utvecklingen av beloppet ska göras utifrån skattekraftens utveckling, men det är inte ett index. I föreslagen text anges det som index för skattekraft vilket blir fel.

Mikael Wahlberg

Lyfter fråga om det i dokumenten finns vägledning för hantering av eventuella oenigheter kopplat till överenskommelsen.

Dialog förs på mötet om hantering och tolkningar av tvister. I dokumentet vägledande principer finns ett avsnitt om hantering av oenighet.

Regionala samverkansrådet beslutar att

- *godkänna föreslagen redaktionell ändring avseende texten om uppräkninö av tilläggsbelopp, som ska beräknas efter skatteunderlagets procentuella utveckling.*
- *förslaget tas vidare för ordinarie politiska beslutsprocesser i länets kommuner och i Region Örebro län.*
- *att ställa sig bakom förslaget till ny överenskommelse inkluderat redaktionell ändring enligt ovan och rekommenderar parterna att fatta beslut enligt förslag.*

Beslut om upplåtelse av mark för obemannad livsmedelsbutik i Hällefors, dnr KS 24/00209

Beslutsunderlag

2024/2025 Smart Livs bolagspresentation

Lokalisering obemannad livsmedelsbutik Hällefors tätort

Utkast till arrendeavtal

Ärendet

Företaget Smart Livs bedriver dagligvaruhandel genom obemannade livsmedelsbutiker och är registrerade under företagsnamnet The 24 pentry Company AB.

Smart livs har gjort en förfrågan till Hällefors kommun om en uppställningsplats där de kan placera en livsmedelsbutik.

På många platser i Sverige ses en allt snabbare växande marknad för personalfri försäljning med fokus på allt från obemannade butiker till en rad olika hybridlösningar. Smart Livs erbjuder en helt obemannad livsmedelsbutik som rymmer cirka 700 artiklar, där invånare har tillgång till butiken 365 dagar om året och 24 timmar om dygnet.

Butiken, är obemannad och saknar personal och drivs i stället med hjälp av teknik. I stället för att få sina varor skannade av personalen gör kunderna nu det själva tillsammans med sin mobilkamera eller via snabbkassans egen skanner som finns på plats i butiken.

I dialog med företaget har förvaltningen plockat fram olika möjliga placeringar i Hällefors och företaget har valt platsen *Hällefors Hökhöjden 23:1* vid Riksväg 63 (sid 3 i underlaget Lokalisering obemannad livsmedelsbutik i Hällefors tätort).

- Bygglovets som kommer att sökas är ett så kallat temporärt bygglov, som är möjligt att söka för 10 år med möjlighet till förlängning i 5 år. De finns möjlighet att omvandla det till ett permanent bygglov om detaljplanen stöder användningen
- Företaget efterfrågar därför ett arrendeavtal på tio år för angivet ändamål, men med möjlighet till förlängning.
- Arrendestället får användas för avsett ändamål enligt detaljplan.

- Arrendeavtalet reglerar att det inte får bedrivas verksamhet som strider mot angivna ändamålet i detaljplan och bygglovet.
- Smart Livs ansvarar för att samtliga erforderliga tillstånd finns för verksamheten och bekostar dessa.
- Byggnaden består av en flyttbar modulcontainer, den enda markpåverkan som behövs är för elanslutningen.

Social konsekvensanalys

Förutom att förbättra tillgängligheten och servicenivån så skapar även en obemannad butikslösning nya arbetstillfällen i kommunen då företaget anställer lokala ambassadörer för att ge service.

Ekonomisk konsekvensanalys

En årlig arrendeintäkt tillfaller kommunen, enligt gängse standard. Förvaltningen gör bedömningen att kommunen inte kommer att få några kostnader för ärendet.

Facklig samverkan

Information och samverkan sker innan ärendet behandlas i kommunstyrelsen.

Förvaltningens förslag till beslut

Ge kommunförvaltningen i uppdrag att teckna ett arrendeavtal för etablering av en obemannad livsmedelsbutik på *Hällefors Hökhöjden 23:1*

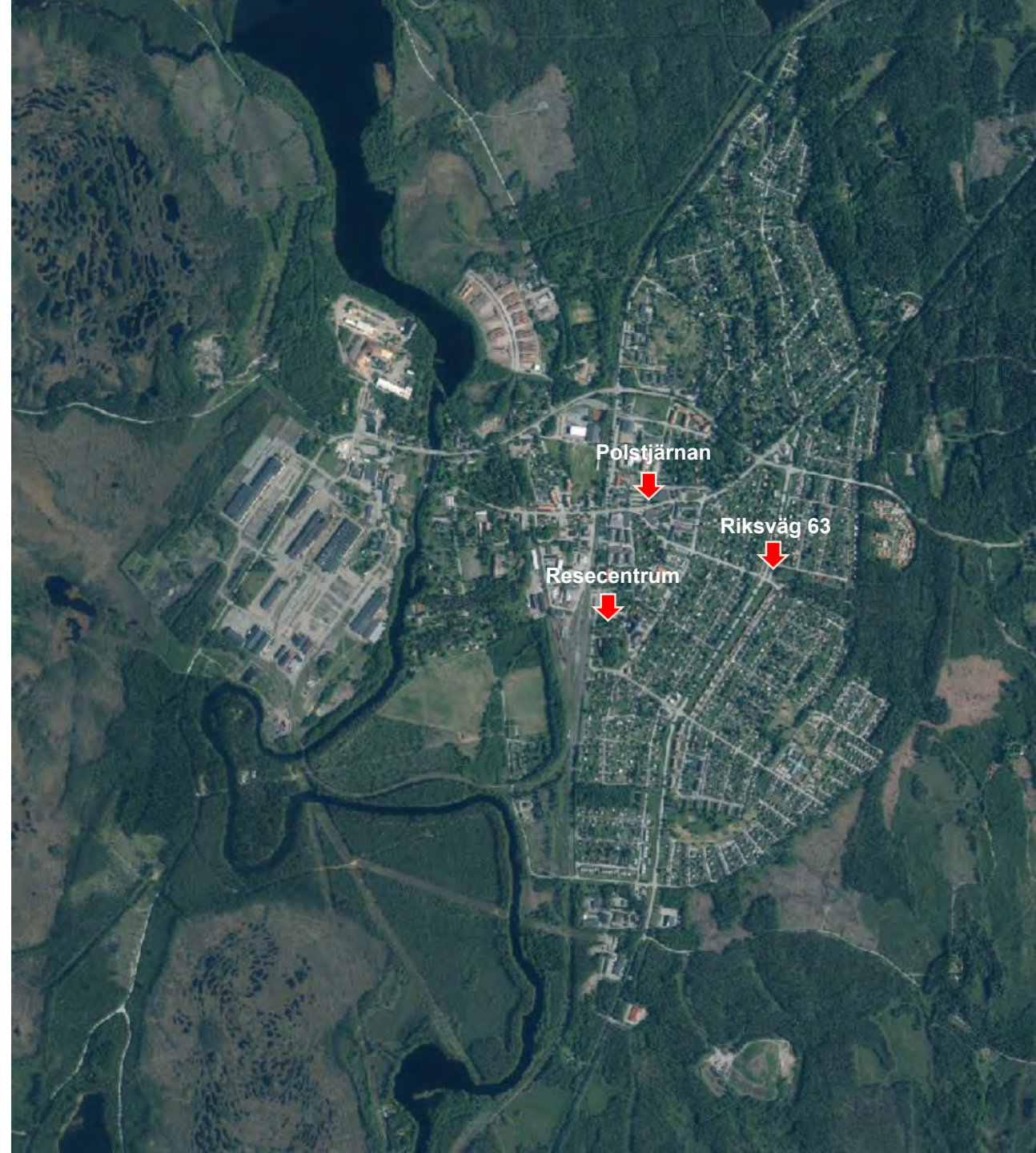
Under allmänna utskottets behandling av ärendet föredrar näringslivschef Camilla McQuire utförligt.

Ordförande Cecilia Albertsson (M) ställer bifall mot avslag på förvaltningens förslag till beslut under proposition och finner att allmänna utskottet bifaller förvaltningens förslag till beslut.

Allmänna utskottet föreslår kommunstyrelsen att besluta

Ge kommunförvaltningen i uppdrag att teckna ett arrendeavtal för etablering av en obemannad livsmedelsbutik på *Hällefors Hökhöjden 23:1*

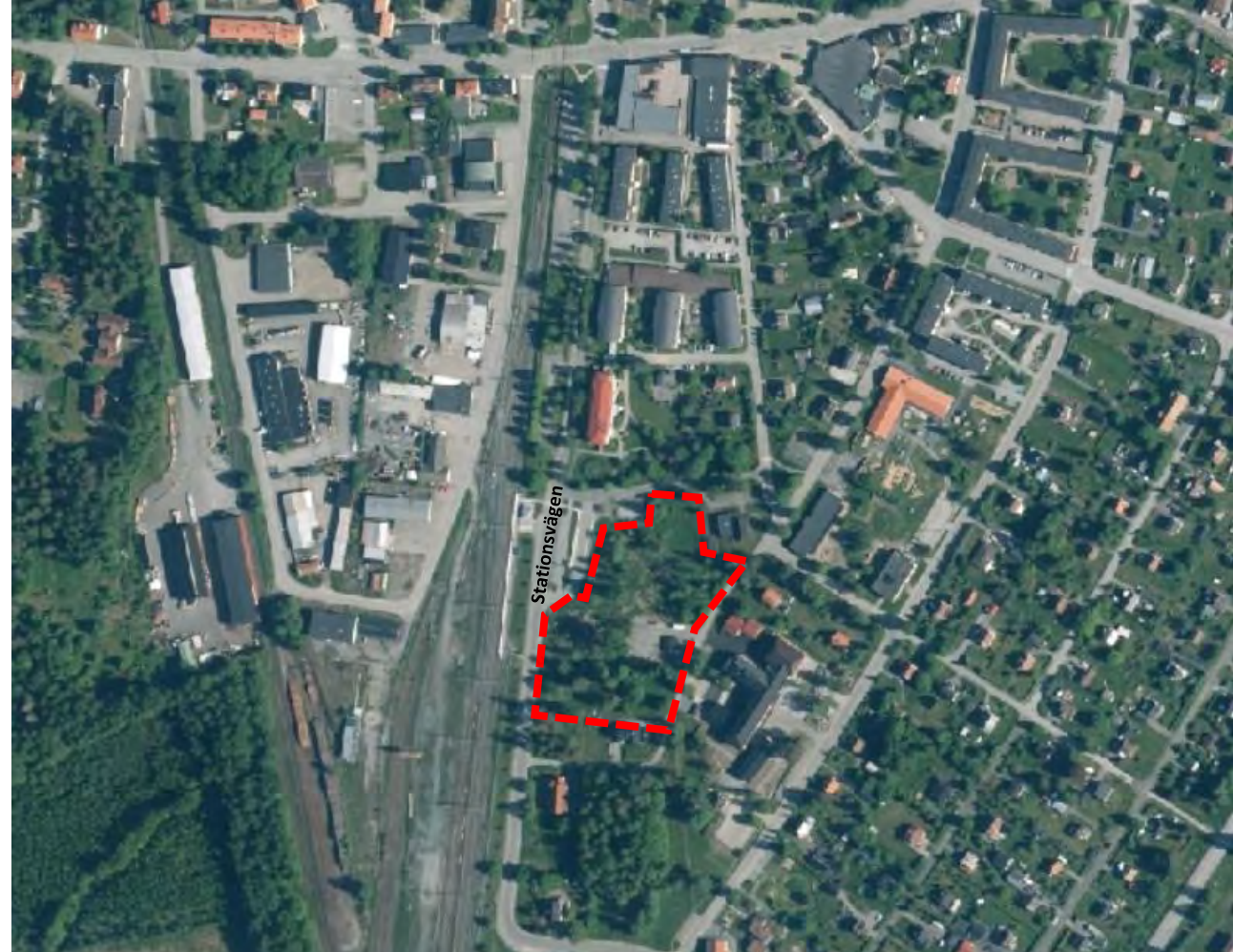
Lokalisering obemannad livsmedelsbutik Hällefors tätort

Resecentrum

- Planlagt för ändamålet (Centrum)
- Kommunal mark
- I direkt anslutning till resecentrum och vårdboende
- Kräver delvis omfattande markberedning

Riksväg 63

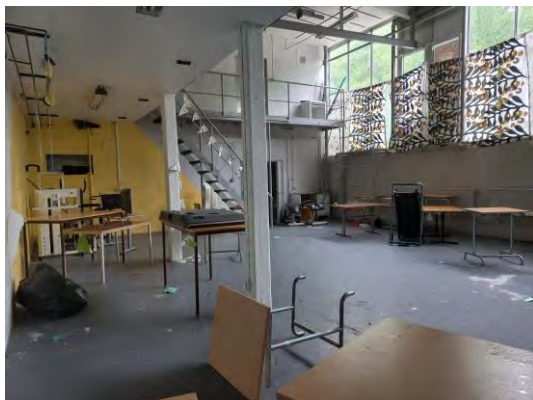
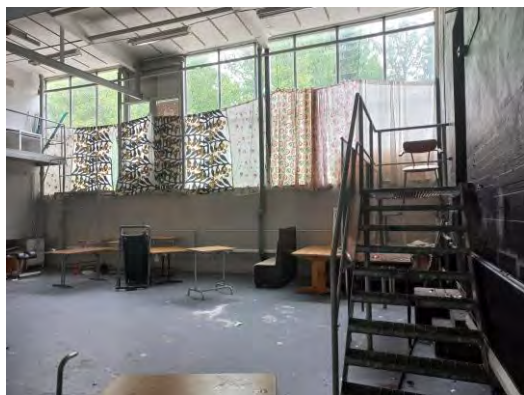
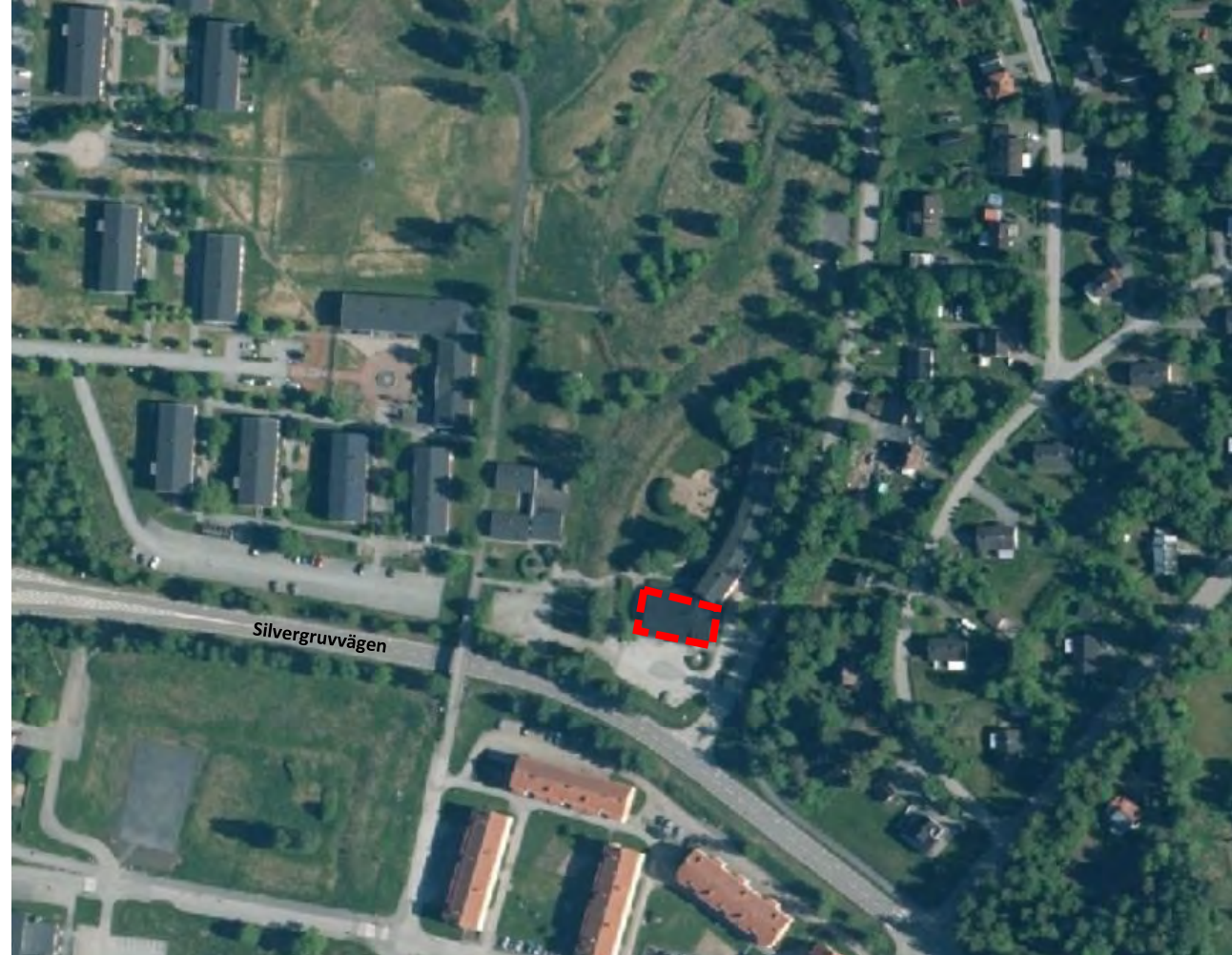
- Planlagt för ändamålet (Handel)
- I direkt anslutning till riksväg 63
- Bra skyltläge
- Kommunal mark
- Kräver ingen omfattande markberedning
- Parkering finns i direkt anslutning
- Gatukök i direkt anslutning som kan ge synergieffekter

Polstjärnan (Gamla HB-hallen)

- Planlagt för ändamålet (Handel)
- Kommunal mark
- Befintlig lokal i källarplan –
tillgänglighetsanpassningar krävs
- Parkering finns i direkt anslutning
- Flerbostadshusen i väst i bild ska rivas

Beslut om omdisponering av investeringsmedel, dnr KS 24/00224

Beslutsunderlag

Kommunstyrelsens beslut 2023-12-19 § 298

Kommunstyrelsens beslut 2024-04-02 § 44

Kommunstyrelsens beslut 2024-10-08 § 177

Ärendet

I investeringsbudgeten för planerat underhåll 2024 avsattes 5 miljoner kronor för takbyten på Klockarhagsskolan. Efter genomförd upphandling kan konstateras att utgiften för taken uppgick till totalt 3,2 miljoner kronor. Sedan tidigare har beslut fattats att föra om 600 tusen konor för ny ridåvägg i Sporthallen, 200 tusen kronor för projektering av ny sanitetsbyggnad på Hällevi samt delegeringsbeslut om att föra om 200 tusen konor till nya ventilationskanaler på Köpmannavägen 10 B. Efter dessa beslut kvarstår således 800 tusen kronor.

Då det finns fler underhållsbehov i fastighetsbeståndet föreslås en omdisponering av kvarvarande investeringsmedel för att möjliggöra fler åtgärder under innevarande år. Föreslagna åtgärder är följande, nämnda i förvaltningens prioriteringsordning:

- **Installation av nytt ventilationsaggregat till Köpmannavägen 10 B**
Det befintliga aggregatet är original från när byggnaden uppfördes 1992 och ventilationsanläggningen har passerat sin tekniska livslängd. Det befintliga aggregatet har tillskottsvärme via el vilket inte är förenligt med varken god ekonomisk hushållning eller målet att kommunens miljöpåverkan ska minska. Ett nytt aggregat har högre verkningsgrad och planeras kopplas till det vattenburna värmesystemet för lägre elförbrukning och energikostnader. Investeringsutgift för ett nytt aggregat uppgår till 170 tusen kronor.
- **Invändiga ytskikt Brandstationen**
Brandstationen i Hällefors färdigställdes i början av 90-talet och ytskikt i omklädningsrum och sanitet är slitna och behöver en uppfräschning. Utgiften för detta uppskattas till 300 tusen kronor.
- **Ny belysning gymnastiksalen Grythyttans skola**

I gymnastiksalen sitter gamla lysrörsarmaturer. Sedan 2023 är det förbjudet att importera eller tillverka lysrör då de innehåller kvicksilver. Många ljuskällor i armaturerna är trasiga och behöver bytas. Det skulle också minska energiförbrukningen och därmed miljöpåverkan. Utgiften för att byta till nya armaturer samt ny kabeldragning uppgår till cirka 75 tusen kronor.

- **Ny belysning Klockarhagsskolan**

När Klockarhagsskolan renoverades och byggdes om 2010–2012 monterades lysrörsarmaturer i hela skolan. Av samma anledning som i gymnastiksalen på Grythyttans skola behöver dessa bytas ut. Att göra allt på en gång bedöms bli svårt genomförandemässigt då klassrum och korridorer tas i anspråk. Med byte i ett antal utrymmen till en början så kommer reservdelar från gamla armaturer frigöras vilket gör det mindre akut att byta resterande utrymmen. Att byta armaturer i cirka 10 klassrum samt i några längre korridorer bedöms uppgå till 200 tusen kronor.

Ekonomisk konsekvensanalys

Ovanstående förslag till investeringar genererar kapitalkostnader i form av avskrivningar och internränta under komponenternas livslängd. Tekniska installationer (ventilation och belysning ovan) har en ekonomisk livslängd på 25 år. Motsvarande livslängd för inre ytskikt är 20 år. Eftersom avskrivningstiden på dessa föreslagna åtgärder är kortare än för takbyten (30 år) genererar dessa investeringar något högre kapitalkostnader än de planerade takbytena, men då de också resulterar i sänkt energiförbrukning och därmed lägre driftkostnader är avvikelserna marginella och bedöms kunna hanteras inom driftbudgeten för fastighetsförvaltningen från och med 2025.

Facklig samverkan

Information och samverkan sker innan ärendet behandlas i kommunstyrelsen.

Förvaltningens förslag till beslut

- Ge förvaltningen i uppdrag att omfördela investeringsmedel från takbyten Klockarhagsskolan i enlighet med ovan föreslagna åtgärder.

Under allmänna utskottets behandling av ärendet tillför verksamhetschef för fastighet och samhällsutveckling Jessica Nilsson faktauppgifter.

Ordförande Cecilia Albertsson (M) ställer bifall mot avslag på förvaltningens förslag till beslut under proposition och finner att allmänna utskottet bifaller förvaltningens förslag till beslut.

Allmänna utskottet föreslår kommunstyrelsen att besluta

Ge förvaltningen i uppdrag att omfördela investeringsmedel från takbyten Klockarhagsskolan i enlighet med ovan föreslagna åtgärder.

Beslut om deltagande i projektet Läns gemensamt kommunalt kliniskt träningscentrum, dnr KS 24/00152

Beslutsunderlag

Rapport Läns gemensamt kommunalt kliniskt träningscentrum – ansökan ESF+

Ärendet

Den kommunala vård- och omsorgen samt funktionshindersidan har brister i sin organisering av kompetensutveckling. Det visar inte minst den granskning av särskilda boenden (säbo) som IVO gjorde 2022–2023. Det är ett stort problem idag och väntas bli ännu större de närmaste åren på grund av den demografiska utvecklingen med en åldrande befolkning, pensionsavgångar och för liten ökning vad gäller personer i arbetsför ålder. Problemet drabbar både organisation och individ lika illa och behöver därför tacklas ur båda perspektiven. Länets alla kommuner och region Örebro län gör därför denna gemensamma satsning kring praktisk kompetensutveckling. Genom projektet drivs ett utbildningsinitiativ i form av simuleringsträning med drygt 9400 utbildningsplatser under ca 2,5 år, en utbildningssatsning baserad på simuleringsträning som är långsiktigt lönsamt och kvalitetshöjande för kommunerna som arbetsgivare, brukarna och medarbetarna.

Projektet utvärderas kontinuerligt genom att utbildarna efter varje genomfört utbildningstillfälle fyller i ett formulär. Detta formulär sammanställs sedan var tredje månad och ingår i kvartalsrapporten som redovisas till respektive kommun samt är underlag till slutrapport som kommer återsänt till kommunfullmäktige efter projektets avslut.

Projektet pågår mellan 2025-01-01 och 2027-06-30.

Social konsekvensanalys

Projektets målgrupp är all personal, undersköterskor och stödassistenter (hädanefter refererade till under samlingsnamnet baspersonal) samt arbetsterapeuter och sjuksköterskor, inom vård och omsorg, vilket i länet är ca 6225 personer. Kvinnodominansen bland de vård- och omsorgsutbildade är stor då nästan 9 av 10 är kvinnor (SCB). Enligt statistik från Socialstyrelsen utgjorde kvinnor 88 procent av alla sjuksköterskor i Sverige år 2021.

Beräkningar från Vårdföretagarna 2021 anger att ungefär 12,5 % av medarbetarna inom offentlig vård har utomeuropeiskt ursprung och nästan var tredje medarbetare inom äldreomsorgen har utländsk bakgrund. I Örebro län skiljer det sig en del åt mellan kommunerna, men på samlad nivå utgår kvinnor 82 % av medarbetarna inom vård och omsorg och män 18 %. Utrikesfödda kvinnor står 26 % av de kvinnliga medarbetarna och 21,5 % av de totala antalet medarbetare inom vård och omsorg. Utrikesfödda män står för 42 % av de manliga medarbetarna, vilket är 7,8 % av alla medarbetare inom vård och omsorg.

Omsorgen är med andra ord ett kvinnodominerat område, men också en bransch inom vilken många med utländsk bakgrund hittar sitt första jobb. Genom att stärka de kompetensutvecklande insatserna inom den kommunala vård- och omsorgen stärker vi också dessa personers ställning på arbetsmarknaden och bidrar på så sätt till ökad jämställdhet och jämlikhet.

Den slutliga mottagaren av resultatet är brukare/hyresgäster inom vård och omsorg då kompetensen hos alla yrkesverksamma inom verksamheterna höjs och därmed kvaliteten på utförd omvårdnad. Kompetenshöjningen innebär också att fler kan vårdas i hemmet eller på särskilda boenden, vilket minskar antalet inläggningar på sjukhuset något som är positivt för individen, men också minskar trycket på den regionala sjukvården.

Kompetensutvecklingsinsatser för personal inom Vård och omsorg samt Funktionsstöd är oerhört viktigt för både individen och organisationen samt för länets arbetsmarknad i stort.

Ekonomisk konsekvensanalys

Medfinansieringen av projektet under hela projektperioden är följande:

- Anställda medarbetares deltagande i utbildningsinsatser inom ramen för projektet. Vilket innebär vikariiekostnad under utbildning. Budget för personalens kompetensutveckling finns och kostnaderna beräknas rymmas i budgeten.
- Eventuellt också en ekonomiresurs om 0,02 ÅA för redovisning till projektkontoret. En liten kostnad som ryms inom förvaltningens budget. Möjligen kommer denna tjänst finansieras helt med medel inom projektet men detta är inte klart idag.

Facklig samverkan

Information och samverkan sker innan ärendet behandlas i kommunstyrelsen.

Förvaltningens förslag till beslut

Ansöka om deltagande i projektet Läns-gemensamt kommunalt kliniskt träningscentrum.

Projektet återrapporteras efter avslutat projekt.

Under välfärdsutskottets behandling av ärendet föredrar socialchef Daniel Åhnberg.

Ordförande Lars-Göran Zetterlund (C) ställer bifall mot avslag på förvaltningens förslag till beslut under proposition och finner att välfärdsutskottet bifaller förvaltningens förslag till beslut.

Välfärdsutskottet förslår kommunstyrelsen att besluta

Ansöka om deltagande i projektet Läns-gemensamt kommunalt kliniskt träningscentrum.

Projektet återrapporteras efter avslutat projekt.

Länsgemensamt kommunalt kliniskt träningscentrum

– ansökan ESF+

Version: 1

Länsgemensamt kommunalt kliniskt träningscentrum
– ansökan ESF+

2024-08-28

Innehåll

2. Problemformulering	6
2.1 Beskriv det problem som projektet vill lösa.....	6
Grundproblem.....	6
Jämställdhet.....	6
Tillgänglighet.....	6
Icke-diskriminering.....	6
2.2 Beskriv de huvudsakliga orsakerna till problemet.....	7
Demografisk utveckling.....	7
Bristande introduktion och språklig nivå	7
Bemanningsproblem = eftersatt kompetensförsörjning	7
Ökade krav kopplat till nära vård	8
Vad projektet kan påverka respektive vad som ligger utanför	8
2.3 Beskriv konsekvenserna av problemet.....	9
2.4 Beskriv vilka tidigare insatser som gjorts för att hantera eller lösa problemet	9
Region Örebro län	9
Färdighetsträning för sjuksköterskor.....	10
Möjligheternas rum, Kumla kommuns KTC	10
2.5 Beskriv projektets målgrupp. Beskriv om och hur målgruppen har varit involverad i framtagandet av projektidén. Beskriv hur projektansökan ligger i linje med deras behov.....	11
2.6 Beskriv projektets aktörer.	13
Projektets aktörer.....	13
Medfinansiärer	14
Samarbetsparter	14
Ekonomi	15
Finansiering	15
Beskriv hur kostnaden per deltagare är motiverad utifrån presenterad problemformulering, projektmål samt metod och tillvägagångssätt:	15
Beskriv eventuella åtgärder om projektet får svårigheter att nå planerad medfinansiering:	16

Beskriv kortfattat era rutiner kring redovisning och rapportering av ert projekt	16
Beskriv vilken extern personal som krävs för att genomföra projektet 16	
Beskriv hur ni kommer konkurrensutsätta externa kostnader....	16
4 Projektmål	17
4.1 Beskriv vad projektet ska uppnå. Sätt projektmål utifrån de problem som ni identifierat i avsnittet problemformulering.	
Beskriv på vilket sätt projektmålen svarar	17
Mål på individnivå	17
Mål på organisatorisk nivå	17
Mål kopplade till jämställdhet.....	17
Mål kopplade till tillgänglighet och icke-diskriminering	17
Så svarar projektmålen mot utlysningens förväntade resultat ...	17
4.2 Beskriv hur ni planerar att följa upp projektet. Ange de indikatorer ni kommer att använda för att mäta projektmålen....	18
Kvartalsrapport och slutrapport.....	18
4.3 Beskriv hur projektet ska utvärderas.	19
4.4 Beskriv vilka som är mottagare av projektets tänkta resultat.	
19	
Implementering	20
5 Metod och tillvägagångssätt.....	21
5.1 Beskriv de metoder eller tillvägagångssätt som projektet kommer att använda för att lösa det problem som ni identifierat i avsnittet Problemformulering, samt möta de projekt mål som ni formulerat i avsnittet Projektmål.	21
Utbildning i simuleringsmiljö:	21
5.2 Beskriv de huvudsakliga aktiviteter som projektet ska genomföra och hur dessa förväntas bidra till att uppfylla projektets angivna mål.....	22
5.3 Beskriv de aktiviteter som behöver genomföras i projektets inledande fas för att starta upp och rigga projektet.....	22
5.4 Beskriv deltagarnas planerade väg genom projektet.....	23

5.7 Beskriv hur ni säkerställer att projektet kommer att nå planerat antal deltagare och vilka åtgärder som kommer vidtas om svårigheter uppstår kopplat till detta.	24
5.8 Om ni avser att arbeta transnationellt i projektet, beskriv hur det arbetet ska genomföras	24
6 Projektorganisationens kapacitet och kompetens	25
6.1 Beskriv vilka kompetenser som krävs för att arbeta med vald metod och tillvägagångssätt.	25
6.2 Beskriv hur ni säkerställer att det finns personal i projektet vid projektstart och vilka åtgärder som kommer vidtas om det uppstår svårigheter kopplat till detta.	25
8 Förankring	26
8.1 Beskriv hur projektansökan är förankrad hos stödsökande och hos övriga aktörer som medverkar i projektansökan.	26
8.2 Beskriv hur projektets styrgrupp kommer att sättas samman. Beskriv hur styrgruppens aktörer är relevanta för att tillvarata projektets intressen och resultat.	26

2. Problemformulering

2.1 Beskriv det problem som projektet vill lösa.

Grundproblem

Den kommunala vård- och omsorgen samt funktionshindersidan (hädanefter hänvisat till båda verksamheterna under samlingsbegreppet vård och omsorg) har brister i sin organisering av kompetensutveckling och samtidigt en personalgrupp med generellt otillräcklig kompetens för sina respektive uppdrag. Det visar inte minst den granskning av särskilda boenden (säbo) som IVO gjorde 2022–2023. Det är ett stort problem idag och väntas bli ännu större de närmaste åren på grund av den demografiska utvecklingen med en åldrande befolkning, pensionsavgångar och för liten ökning vad gäller personer i arbetsför ålder. Problemet drabbar både organisation och individ lika illa och behöver därför tacklas ur båda perspektiven.

Jämställdhet

Vård och omsorg är en kvinnodominerad bransch där vi allt för länge tillåtit att besparingar samt på senare tid; pandemin stå i vägen för kompetenssatsningar. Kvinnor behöver stärka sin ställning på arbetsmarknaden och vård och omsorg behöver bli en bransch likt andra där kontinuerlig kompetensutveckling hör till vardagen. På så sätt kan vi stärka statusen och troligen få fler män intresserade av vården, vilket kan leda till mer diversifierade arbetsplatser och på sikt en delösning på bemanningsproblematiken den kommunala sektorn står inför. Både män och kvinnor behöver i framtiden välja vård och omsorg om vi ska klara kompetensförsörjningen.

Tillgänglighet

Dagens utbildningar sker sällan och när de gör det är de ofta datorbaserade, vilket gör det svårt för språksvaga individer och personer med läs- och skrivsvårigheter och andra funktionsnedsättningar att delta på samma villkor och med samma tillgodogörande som sina kollegor.

Icke-diskriminering

De som erbjuds och går utbildningar idag är många gånger de som redan är starka kompetensmässigt och lätt kan ta till sig utbildningarnas innehåll. Kompetensen koncentreras därmed till ett fåtal istället för till hela arbetsgruppen och många gånger hamnar personer med utländsk bakgrund därmed utanför rent kunskapsmässigt. De erbjuds inte utbildning i samma utsträckning och har, när de faktiskt får gå, svårigheter att till fullo kunna tillgodogöra sig innehållet på grund av språket. De regionala skillnaderna är samtidigt uppenbara där vissa kommuner halkat efter mer än andra, vilket gör att vi inte längre kan tala om en god och jämlik vård för alla i länet.

2.2 Beskriv de huvudsakliga orsakerna till problemet.

Demografisk utveckling

De närmaste åren kommer antalet personer över 80 år att bli allt fler och mellan åren 2018–2028 beräknas gruppen öka med hela 50 %. Det ställer stora krav på hela vårdkedjan, om vi ska kunna möta individens behov. Samtidigt ökar de i arbetsför ålder endast med 5 % och där står personer med utländsk bakgrund för hela ökningen. Arbetslösheten i Örebro län ligger ungefär som rikssnittet. Det man däremot kan se i länet (och riket i stort) är att andelen utrikesfödda som är arbetslösa är betydligt högre än bland inrikesfödda, 17,9 % respektive 4,1 % enligt mätningar från januari 2024 (Arbetsförmedlingen). Enligt Arbetsförmedlingen är det också så att majoriteten av de utrikesfödda i vårt län som är arbetslösa står långt arbetsmarknaden på grund av låg språklig nivå. Det innebär att både utbildningsväsendet och arbetsgivarna inom vård och omsorg måste tänka nytt för att kunna ta tillvara på dessa personers kompetens.

Bristande introduktion och språklig nivå

Många börjar sin bana inom vård och omsorg via timvikariat och sommarjobb. I bästa fall får man fyra introduktionstillfällen med en utbildad handledare på arbetsplatsen i kombination med ett antal kortare webbutbildningar i bland annat hygien. I sämsta fall sätts man i arbete direkt. För individen innebär det i många fall att man ställs inför orimliga krav i förhållande till sin egen kompetensnivå, men även att man riskerar att hamna utanför arbetsgruppen. För verksamheten innebär det att man inte kan leverera den kvalitet i omsorgen som man är ålagd samt att bristerna leder till vårdskador, men även konflikter i arbetsgruppen. På det här behöver vi även lägga en språklig aspekt, då det inte sällan är så att de personer som söker sig till omsorgsycket idag, och som enligt den demografiska utvecklingen är vår framtida rekryteringsbas, inte har svenska som modersmål. Inte nog med att dessa individer ska lära sig ett nytt yrke, kanske det första de någonsin haft, de ska samtidigt lära sig ett nytt språk.

Bemanningsproblem = eftersatt kompetensförsörjning

Redan idag har verksamheterna väldigt svårt att klara sin grundbemanning. Det har bland annat lett till att man inte skickar sin personal på utbildning därför att man helt enkelt inte har tillräckligt med personal att täcka upp med. Det här är inget nytt problem utan har pågått i många år, vilket fått som konsekvens att personalen inom kommunal verksamhet ligger efter kompetensmässigt i förhållande till sina regionkollegor. Det här gäller både baspersonal, sjuksköterskor och arbetsterapeuter. Som vi kan se kommer den demografiska utvecklingen att göra det ännu svårare för verksamheterna att klara sin bemanning.

Ökade krav kopplat till nära vård

För att hälso- och sjukvården och den kommunala vård- och omsorgen, den demografiska utvecklingen till trots, ska vara fortsatt effektiv och av hög kvalitet krävs en omställning i hela vårdkedjan, en omställning mot Nära vård. Den nära vården handlar i det stora hela om tillgänglighet, kontinuitet, samordning och proaktivitet. Att arbeta personcentrerat, nyttja digitaliseringens möjligheter och främja god kompetensförsörjning är grundläggande förutsättningar. År 2022 genomfördes en utredning av kompetensutvecklingsbehov, tillgång till utbildningsinsatser och intresse för samverkan mellan Örebro läns kommuner och Region Örebro län utifrån omställningen till nära vård. Exempel på specifika kompetensområden som lyftes fram som relevanta att kompetensutveckla baspersonal inom var medicin, basal omvårdnad, äldre, demens, palliativ vård, bemötande, dokumentation samt språkkunskaper i svenska.

Utifrån ovanstående står det klart av den kommunala vård- och omsorgen redan idag och med all säkerhet framöver står inför en kompetensutmaning. SKR går så långt som att kalla det för kompetenskris. Dels behöver vi utbilda de som börjar sitt arbetsliv hos oss, men för att möta fler multisjuka och ökade krav behöver vi även fortbilda befintlig personal.

Vad projektet kan påverka respektive vad som ligger utanför

I Örebro län har det, genom projektet Trygga kompetensen, tagits fram en länsgemensam kompetenskartläggning för vården. Framträdande mönster i resultatet och de strategiska vägval som kommunerna ser sig behöva göra är att öka attraktivitet och status för yrken och branschen i stort, stärka språkkompetensen och ha ett ökat fokus på att behålla och utveckla befintlig personal. Vi tror att ett länsgemensamt kommunalt KTC kan bidra till en positiv utveckling inom de områdena.

Då vi även ser att språket redan idag brister och av allt att döma kommer bli en stor utmaning framgent så bör någon form av språkstöd kopplas till KTC. Regionen har haft två språkutbildare kopplade till sitt KTC, men deras uppdrag har mest handlat om att språkträna legitimerad personal som rekryterats från annat land. I ett kommunalt KTC torde språkuppsatser mer komma att riktas till baspersonal.

Projektet kan inte förändra den demografiska utvecklingen, men vi kan däremot rusta kommunerna för att bättre klara de utmaningar förändringen i kombination med omställningen till nära vård innebär. Projektet kommer inte kunna påverka vilka som söker sig till vårdyrket, men kan verka för en bättre kompetensutveckling för befintliga medarbetare som gör att de står bättre rustade och även skapar ökad attraktivitet för yrkesområdet i stort. Projektet kan inte påverka vilka krav som omställningen till nära vård innebär, men vi kan erbjuda utbildning för baspersonal och legitimerad personal som gör att de bättre kan ta sig an mer avancerade arbetsuppgifter.

2.3 Beskriv konsekvenserna av problemet.

Konsekvenserna handlar framför allt om vårdkvalitet. Under pandemin genomförde IVO en granskning av SÄBO och kunde då slå fast att lägstanivån i äldreomsorgen var alldeles för låg och att kommuner och regioner inte i tillräcklig utsträckning vidtagit åtgärder för att säkerställa en god vård och omsorg av boende på SÄBO. Det föranledde en nationell tillsyn 2022–2023. IVO konstaterar i sin tillsyn tydliga brister inom främst: vård i livets slutskede, läkemedelshantering samt kontinuitet och dokumentation. Utifrån den journalgranskning och genomgång av enkäter som genomfördes kunde IVO konstatera att ingen av de granskade kommunerna till fullo uppnår de krav som gäller för vården vid SÄBO. Exempel på kritik som riktats mot kommuner i Örebro län:

- Den personal som gör medicinska bedömningar har inte tillräcklig kompetens för arbetsuppgiften och behärskar inte det svenska språket i tillräcklig omfattning.
- Läkemedelshanteringen sker inte på ett patientsäkert sätt.

I Örebro kommun gjorde man år 2022 en genomlysning av legitimerad personals arbetsbelastning via Startpoint och ett av konstaterandena var att:

”HSL-personalen inte har rätt förutsättningar att säkerställa en god och nära vård utifrån kompetensbrister i omvårdnads- och baspersonal”

Utöver de kvalitetsmässiga konsekvenserna innebär bristande kompetensutvecklingsmöjligheter också att medarbetarnas ställning på arbetsmarknaden försämras, vilket skapar inlåsningseffekter för framför allt kvinnor eftersom de utgör en majoritet av personalen. Vidare skapar dagens organisering av utbildning ojämlikhet då personer med språksvårigheter inte beaktas i utformningen av kurser, vilket leder till att gruppens ställning försvagas ytterligare.

2.4 Beskriv vilka tidigare insatser som gjorts för att hantera eller lösa problemet

Region Örebro län

Region Örebro län har ett kliniskt träningscenter (KTC) sedan 2008 för att kompetensutveckla sina medarbetare. Enheten erbjuder klinisk praktisk utbildning och träning i simulerad miljö och har lokaler på Universitetssjukhuset i Örebro, Karlskoga lasarett och Lindesbergs lasarett.

Kursutbudet omfattar träning av praktiska moment och procedurer enskilt eller i grupp, HLR, förflyttning och verksamhetsanpassad teamträning. Här erbjuds även kortare pedagogiska kurser för instruktörer och andra utbildare. Regionen har haft två språkutbildare kopplade till sitt KTC och deras uppdrag handlar främst om att språkträna legitimerad personal som rekryterats från annat land. Vi inspireras av det, men i ett kommunalt KTC tänker vi att fokus snarare ska ligga på att stötta

baspersonal i yrkessvenska. Vidare kommer vi ha ett samarbete med regionens KTC i form att lån/hyra av utrustning och lokaler.

Kliniskt Träningscenter i Stockholms stad (KTC Sthlm stad)

Kliniskt Träningscenter i Stockholms stad (KTC Sthlm stad), etablerades år 2022 som ett initiativ för att erbjuda vård- och omsorgspersonal praktisk träning och teoretisk undervisning. Inspirerat av befintliga träningscenter i Sverige, särskilt inom äldreomsorgen, skapades KTC Sthlm stad med stöd av statliga stimulansmedel och stadens budget. Lokalerna, invigda samma år, erbjuder avancerad teknologi inklusive realistiska simulationsdockor och kroppsdräkter för att simulera funktionsnedsättningar. Under ledning av erfaren personal genomförs utbildningar och demonstrationer i vitalparametrar, SBAR-protokoll och hjärt- och lungräddning. KTC Sthlm stad erbjuder också möjligheter för studenter att träna på kliniska färdigheter såsom venprovtagning och injektioner. Utbildningen kombinerar teori och praktik för att öka personalens kompetens och trygghet. KTC Sthlm stad är beläget på Högdalens vård- och omsorgsboende. Knutna till verksamheten finns också åtta instruktörer som är anställda på avdelningens särskilda boenden för äldre (SÄBO). KTC Sthlm stad har inte varit rädda för att testa ny teknik och även arbeta med bemötande i sina simuleringsövningar och det är något vi kommer dra lärdom av.

Färdighetsträning för sjuksköterskor

Under hösten 2022 och våren 2023 har verksamheter från Järfälla och Upplands-Bro kommuner samt Jakobsbergsgeriatriken tillsammans prioriterat och tagit fram program/aktiviteter för gemensam färdighetsträning. Fokus lades på sjuksköterskorna och deras behov, med målet att uppnå en högre och jämnare kompetensnivå samt öka samverkan. Utbildningsinsatserna genomfördes vid metodrummet på Jakobsbergs sjukhus samt vid Clinicum på Danderyds sjukhus. Prioriterade områden var centrala infarter, andning och luftvägar samt kateterisering. Projektet fortsätter under 2024 med nya prioriterade områden och fortsatt fokus på samverkan, där även primärvården kommer delta. I piloten har FOU bidragit med processledning. Ett regionalt lärandenätverk har också startats, för att bidra till samarbete kring metodrum mellan Region Stockholm (utanför storsjukhusen) och kommunerna i länet. (Källa: FOU (founu.se)) Vi tar fasta på är vikten av att prioritera vilka utbildningsområden vi initialt ska fokusera på samt pilotens slutsats att det funnits ett mervärde i att mötas från olika kommuner.

Möjligheternas rum, Kumla kommuns KTC

Med anledning av den demografiska utvecklingen påbörjades hösten 2021 ett arbete inom Kumla kommuns socialförvaltning med att införa digitala lösningar i äldreomsorgen samt att stärka personal i rehabiliterande förhållningssätt. Målet med Möjligheternas rum är att bidra till att medborgarna blir så självständiga och trygga som möjligt. Tanken är att Kliniskt träningscenter, KTC, ska effektivisera

utbildningar och främja kompetensutveckling medan det rehabiliterande förhållningssättet ska genomsyra hela verksamheten. Förvaltningen har en rutin för bokning av lokalen och man kan även boka delar av materialet för att ha utbildning på annat ställe. Kumlas KTC är tänkt att bli södra länsdelens fysiska nod i projektet. Utrustning och lokaler finns redan på plats likväl som erfarenhet av att hålla utbildning på andra platser. Beroende på vilket kursutbud vi landar i kan inköp av kompletterande utrustning bli aktuellt. Det faktum att KTC verksamheten i Kumla redan är igång är positivt för projektet, speciellt i uppstartsfasen då vi kan komma igång snabbare i södra länsdelen och inte behöver använda tid till att bygga upp verksamhet från start.

2.5 Beskriv projektets målgrupp. Beskriv om och hur målgruppen har varit involverad i framtagandet av projekttiden. Beskriv hur projektansökan ligger i linje med deras behov.

Målgrupp är all personal, undersköterskor och stödassistenter (hädanefter refererade till under samlingsnamnet baspersonal) samt arbetsterapeuter och sjuksköterskor, inom vård och omsorg, vilket i länet är ca 6225 personer. Kvinnodominansen bland de vård- och omsorgsutbildade är stor då nästan 9 av 10 är kvinnor (SCB). Enligt statistik från Socialstyrelsen utgjorde kvinnor 88 procent av alla sjuksköterskor i Sverige år 2021. Beräkningar från Vårdföretagarna 2021 anger att ungefär 12,5 % av medarbetarna inom offentlig vård har utomeuropeiskt ursprung och nästan var tredje medarbetare inom äldreomsorgen har utländsk bakgrund. I Örebro län skiljer det sig en del åt mellan kommunerna, men på samlad nivå utgår kvinnor 82 % av medarbetarna inom vård och omsorg och män 18 %. Utrikesfödda kvinnor står 26 % av de kvinnliga medarbetarna och 21,5 % av de totala antalet medarbetare inom vård och omsorg. Utrikesfödda män står för 42 % av de manliga medarbetarna, vilket är 7,8 % av alla medarbetare inom vård och omsorg.

Omsorgen är med andra ord ett kvinnodominerat område, men också en bransch inom vilken många med utländsk bakgrund hittar sitt första jobb. Genom att stärka de kompetensutvecklande insatserna inom den kommunala vård- och omsorgen stärker vi också dessa personers ställning på arbetsmarknaden och bidrar på så sätt till ökad jämställdhet och jämlikhet. KTC är tänkt att kunna riktas mot enskilda individer som behöver stärkas, men även hela arbetsgrupper. Det kommer därför inte spela någon roll om du är ung eller gammal, erfaren eller nybörjare. Genom att använda sig av ett praktiskt tillvägagångssätt i kombination med teori kan även personer med läs- och skrivsvårigheter eller svenska som andra språk tillgodogöra sig utbildningen på ett mer förtjänstfullt sätt. Detta säkerställer vi extra genom att ha språklärare kopplade till projektet.

Den genomlysning som Örebro kommun gjorde med hjälp av Startpoint hade följande rekommendationer vad gäller baspersonal:

- Överväga ett kompetenslyft för baspersonalens kompetens kopplat till HSL-området.
- Se över introduktionen för omvårdnads- och baspersonalen för att säkerställa att HSL-perspektivet ges nödvändig plats

”Trenden med mer vård i hemmet och utvecklad medicinteknik möjliggör mer avancerade HSL-uppgifter hemma och det finns ett större krav och behov av teamsamverkan för olika personalgrupper runt patienten.”

När vi under våren 2024 skickade ut en enkät till alla chefer inom vård och omsorg fick vi följande svar vad gäller introduktion av nya, helt utbildade medarbetare:

- Den introduktion som idag erbjuds i länets kommuner är inte eller endast delvis tillräcklig enligt 89 % av respondenterna.
- Ungefär 20 % av alla som introduceras årligen bedöms vara i behov av språkstöd.
- Det finns en efterfrågan på mer praktisk inläring under introduktionen av moment så som basal omvårdnad, läkemedelshantering och bemötande.

Utifrån tidigare granskningar från bland annat Inspektionen för vård och omsorg (IVO) har följande områden identifierats som prioriterade för ett kommunalt KTC vad gäller baspersonal:

- Basala hygienrutiner
- Basal omvårdnad
- Munvård
- Sårvård
- Kompressionsbehandling
- Bedömning av förändrat allmäntillstånd
- Läkemedelshantering

För baspersonal anser respondenterna i vår enkät att även följande områden är av högsta prioritet att kompetensutveckla inom:

- Bemötande
- Lågaffektivt bemötande
- Anpassad kommunikation
- Digital teknik
- Kunskap om fysiska, psykiska, intellektuella och kognitiva funktionsnedsättningar

Vi har också genomfört en enkätundersökning för att ta reda på kompetensbehovet hos legitimerad personal i kommunerna. Dels fick de chefer som har ansvar för legitimerad personal ange vilka behov de ser och så fick sjuksköterskor respektive arbetsterapeuter göra en självskattning. Cheferna anger behov av avancerad medicinteknik, sårvård och palliativ vård för sjuksköterskorna samt förflyttningar och handrehabilitering för arbetsterapeuterna. Vidare nämns behovet av utbildning som stärker hela teamet dvs. legitimerad- och baspersonal i samverkan.

Sjuksköterskornas självskattning bekräftar behovet av att stärka kompetensen inom de områden som cheferna angivit, men även inom HLR samt kunskap om personer med LSS, psykiska diagnoser, riskbruk och suicidprevention.

Arbetsterapeuternas svar bekräftar även de chefernas svar, men lyfter också precis som sjuksköterskorna upp brister i kunskapen vad gäller personer med LSS, psykiska diagnoser, riskbruk och suicidprevention. Syn- och hörselhjälpmedel är väldigt tydligt ett eftersatt område kompetensmässigt där över 85 % anser sig ha mindre bra eller ingen kunskap alls. Vidare ser arbetsterapeuterna ett behov av att utbilda baspersonal i ensamarbete då brist på personal i framtiden kommer innebära att det blir allt vanligare.

Enkäterna för baspersonal och legitimerad personal utgör underlag för dimensionering av utbildningsplatser. Enkäten för baspersonal visar på att runt 20 % har ett extra stort behov av att kompetensutvecklas för att nå upp till grundkompetenskraven. 20 % motsvarar ca 1100 medarbetare och under hela projektet är målsättningen att nå 60 % av dessa årligen. Utöver den riktade insatsen mot baspersonal med extra kompetensutvecklingsbehov så kommer hälften av alla anställda inom kategori baspersonal att erbjudas utbildning varje år, de utgörs idag av ungefär 5500 personer. Av all baspersonal beräknas enligt enkätsvaren ca 20 % vara i behov av språkstöd för att kunna tillgodogöra sig utbildningen på bästa sätt. På den legitimerade sidan visar enkäterna att all personal är i behov av kompetensutveckling för att kunna möta de förändrade kraven inom området. Under projektet så kommer 90 % av totalt ca 510 sjuksköterskor och runt 210 arbetsterapeuter att utbildas vid minst ett tillfälle per år.

2.6 Beskriv projektets aktörer.

Projektets aktörer

Aktörer i projektet består av:

- Område funktionsstöd och vård och omsorg, Socialförvaltningen i Örebro kommun (stödsökande)
- Område funktionsstöd och vård och omsorg, Socialförvaltningen i Askersunds kommun, Laxå kommun, Hallsbergs kommun, Lekebergs kommun, Degerfors kommun, Karlskoga kommun, Hällefors kommun, Nora kommun, Ljusnarsbergs kommun, Kumla kommun och Lindesbergs kommun (samverkanspartner)

Projektidén är framtagen av en arbetsgrupp på uppdrag av socialcheferna i länets kommuner. Arbetsgruppen har varit sammansatt av representanter från alla fyra länsdelar, alla med koppling till socialförvaltningen, utbildningsväsendet och/eller KTC-verksamhet. Därtill har utvecklingsledare från Regional utveckling (Välfärd och folkhälsa) stått för processtöd.

I bilaga finns bifogad försäkran om medfinansiering från Socialförvaltningarna i länets kommuner.

Som vi beskrivit i problemformuleringen står vård och omsorg i och inför en stor kompetensutmaning. Socialcheferna i länets kommuner delar vår uppfattning, är väl medvetna om allvaret och ser ett länsgemensamt kommunalt KTC som en av flera åtgärder som måste till för att kunna höja och säkra kvaliteten i verksamheterna. Ambitionen är vidare att KTC efter projektiden är slut ska komma att bli en permanent verksamhet i samverkan mellan kommunerna.

Medfinansiärer

- Socialförvaltningarna i Örebro läns kommuner

Socialförvaltningarna bidrar med finansiering genom att stå för lönekostnaden för deltagarna i projektet samt ekonomiresurs. Örebro kommun och Kumla kommun står därtill för hyreskostnader vad gäller lokaler. Örebro kommun kommer också bidra med en studierektor om 25 %.

Samarbetsparter

- Regionens KTC
- Universitetets KTC-verksamhet

Finansiering

KOSTNADER SOM MEDFINANSIERAS VIA KOMMUNERNA					
	2025	2026	2027 jan-juni	Totalt	
Direkta kostnader					
Utbildning sjuksköterskor	911 979	1 148 418	607 986	2 668 383	
Utbildning arbetsterapeuter	389 151	490 042	259 434	1 138 628	
Utbildning baspersonal	3 641 955	4 586 166	2 427 970	10 656 092	
Utbildning baspersonal extra behov	1 748 139	2 201 360	1 165 426	5 114 924	
	6 691 224	8 425 986	4 460 816	19 578 026	
Övriga kostnader					
Hyra Skebäck	0	220 000	275 000	495 000	
Hyra Kumla	13 703	17 255	9 135	40 093	
Projektekonom kommuner 12 st	239 011	239 011	119 506	597 528	
Studierektor Örebro kommun	360 340	360 340	180 170	900 850	
	613 054	836 606	583 811	2 033 471	
Total summa	7 304 278	9 262 592	5 044 627	21 611 497	
KOSTNADER SOM ANSÖKS FRÅN ESF					
	2025	2026	2027 jan-jun	Totalt	
Direkta kostnader					
Projektledare 0,25ÅA		277 780	277 780	138 890	694 450
Samordnare med personalansvar 0,25ÅA		279 930	279 930	139 965	699 825
Administratör 0,5ÅA		418 820	418 820	209 410	1 047 050
SVA-lärare 24 tim/v i 35 v/år första året		1 860 480	2 170 560	1 178 304	5 209 344
Utbildningsledare AT 4 st å 16 tim/v i 35 v/år		1 249 920	1 458 240	791 616	3 499 776
Utbildningsledare ssk 4 st å 24 tim/v i 35 v/år		1 221 120	1 424 640	773 376	3 419 136
Utbildningsledare usk 4 st å 24 tim/v i 35 v/år		1 031 040	1 202 880	652 992	2 886 912
Kommunikatör 0,05ÅA		41 452	41 452	20 726	103 630
Projektekonom 0,04ÅA		39 835	39 835	19 918	99 588
Extern utvärderare		100 000	100 000	50 000	250 000
Utbildning Klinsim 1		12 000	0	0	12 000
Bilar		180 000	270 000	150 000	600 000
Resor		24 000	24 000	0	48 000
Utrustning inköp och hyra		1 000 000	2 500 000	500 000	4 000 000
Övriga kostnader		30 000	20 000	0	50 000
		7 766 377	10 228 137	4 625 197	22 619 711
Indirekta kostnader					
Projektledare 0,25ÅA		41 667	41 667	20 834	104 168
Samordnare med personalansvar 0,25ÅA		41 990	41 990	20 995	104 974
Administratör 0,5ÅA		62 823	62 823	31 412	157 058
SVA-lärare 24 tim/v i 35 v/år första året		279 072	325 584	176 746	781 402
Utbildningsledare AT 4 st å 20 tim/v i 35 v/år		187 488	218 736	118 742	524 966
Utbildningsledare ssk 4 st å 32 tim/v i 35 v/år		183 168	213 696	116 006	512 870
Utbildningsledare usk 4 st å 40 tim/v i 35 v/år		154 656	180 432	97 949	433 037
Kommunikatör 0,05ÅA		6 218	6 218	3 109	15 545
Projektekonom 0,04ÅA		5 975	5 975	2 988	14 938
		963 057	1 097 121	588 779	2 648 957
		8 729 434	11 325 258	5 213 976	25 268 668
				Total projektkostnad	Söks från ESF
				46 880 165	53,9011

Beskriv hur kostnaden per deltagare är motiverad utifrån presenterad problemformulering, projekt mål samt metod och tillvägagångssätt:

Kostnaden per deltagare utgår från ESFs riktlinjer för personalgrupper.

Som vi beskrivit i problemformulering, projektmål samt metod och tillvägagångssätt så kommer deltagarna att erbjudas enskilda kurstillfällen. När det gäller baspersonal räknar vi med att nå hälften årligen och de 20 % med störst kompetensutvecklingsbehov minst ytterligare en gång under projektiden (60 % årligen). För legitimerad personal är målet att nå 90 % varje år.

Beskriv eventuella åtgärder om projektet får svårigheter att nå planerad medfinansiering:

Berörda kommuner och förvaltningar stödjer och är involverade i ansökan. Den risk vi ser är svårigheter att släppa personal till utbildningstillfällena, vilket gör att medfinansieringen minskar i och med att kommunernas bidrag är just lönekostnader för deltagande personal. Som vi beskriver under 5.7 kommer vi vid lågt deltagande på utbildningarna som ges på de fasta noderna ställa om till att utöka utbudet av mobila kurstillfällen och på så sätt även säkra fortsatt medfinansiering. Genom att inte anställa lärare utan sjuksköterskor, arbetsterapeuter och baspersonal kan dessa användas i befintlig verksamhet om det skulle vara längre perioder med lågt intresse för utbildningarna. På så sätt minskar kostnaderna i projektet. Av samma orsak kommer språklärarna inte att anställas direkt i projektet utan endast avropas vid behov.

Beskriv kortfattat era rutiner kring redovisning och rapportering av ert projekt

Projektledaren är ansvarig för redovisning inför styrgruppsmöten där ekonomi är en stående punkt.

Uppföljning av ekonomin i projektet kommer ske enligt följande:

- Utfalls- och prognosuppdateringar månadsvis
- Kontroller av utbetald ersättning så det inte överskrider projektets beviljade stöd
- Löpande kostnadsuppföljningar
- Ekonomisk resultatredovisning och sammanställning vid slutrapportering

Beskriv vilken extern personal som krävs för att genomföra projektet

Vi kommer behöva extern personal i form av utvärderare.

Beskriv hur ni kommer konkurrensutsätta externa kostnader

Via upphandling utifrån befintliga ramavtal. Sker i samverkan med Örebro kommuns inköpsavdelning.

4 Projektmål

4.1 Beskriv vad projektet ska uppnå. Sätt projektmål utifrån de problem som ni identifierat i avsnittet problemformulering. Beskriv på vilket sätt projektmålen svarar

Genom att under projektperioden driva ett utbildningsinitiativ med drygt 9400 utbildningsplatser under ca 2,5 år vill projektet visa att en utbildningssatsning baserad på simuleringsträning är långsiktigt lönsamt och kvalitetshöjande för kommunerna som arbetsgivare, brukarna och medarbetarna. Den långsiktiga ambitionen är att projektet skall uppvisa så positiva resultat att de politiska nämnderna i respektive kommun beslutar om en långsiktig finansiering av projektets verksamhet och gör det till en del av löpande utbildningsutbud.

Mål på individnivå

- a) Att fler baspersonal har kompetens som möter de kvalitetskrav som är ålagd de kommunala verksamheterna.
- b) Att legitimerad personal upplever sig stärkta i sin kompetens.

Mål på organisatorisk nivå

- i. Att de deltagande kommunerna i Örebro län årligen erbjuder kompetensutveckling till fler baspersonal och legitimerad personal än de gjorde under referensåren 2023 och 2024.
- ii. Förbättrad teamsamverkan mellan baspersonal och legitimerad personal jämfört med år 2024.

Mål kopplade till jämställdhet

Genom att första målet (i) under organisatoriska mål uppfylls så stärks kvinnors kompetens och därmed ställning på arbetsmarknaden. Det är baserat på att majoriteten av de anställda i de aktuella kommunala verksamheterna är kvinnor.

Mål kopplade till tillgänglighet och icke-diskriminering

1. Att minst 80 % av de deltagare som har behov av språkstöd också kunnat erbjudas det i samband med utbildningstillfälle på KTC.
2. Att det erbjudna språkstödet gjort att deltagare med behov av språkstöd upplever att de kunnat tillgodogöra sig utbildningen på KTC till högre grad.

Så svarar projektmålen mot utlysningens förväntade resultat

- Att fler individer har kompetens som möter arbetsmarknadens behov.

Genom att stärka kompetensen säkerställer vi att de individer som är anställda svarar

upp mot de krav och förväntningar som finns på medarbetare inom vård och omsorg (individmål a och b).

- *Att fler individer har bättre förutsättningar att hantera omställning.*

Genom att stärka kompetensen hos baspersonal och legitimerad personal står de och verksamheterna redo för omställningen mot Nära vård och det innebär också för individen en stärkt ställning på arbetsmarknaden i stort. (a, b, ii och 2)

- *Att organisationer erbjuder kompetensutveckling till fler individer, oavsett anställning eller anställningsform.*

Projektet kommer genom att erbjuda språkstöd kopplat till utbildningstillfällena kunna nå fler medarbetare både tillsvidareanställda och personer med tidsbegränsad anställning, dels genom att fler kan erbjudas utbildning, men också genom att de som går i större utsträckning kommer kunna tillgodogöra sig innehållet. (i och 1)

- *Att fler organisationer har en stärkt omställningsförmåga för nya förutsättningar och en*

ökad kapacitet för strategisk och hållbar kompetensförsörjning.

Vid ett genomförande skulle den kommunala vård och omsorgen stå mycket väl rustad för omställningen till Nära vård, men även kompetensförsörjningsutmaningen i stort. (i och ii)

- *Att fler organisationer har kunskap som möjliggör för alla att delta i arbetslivet, som minskar diskriminering på arbetsmarknaden och/eller leder till att bryta en könssegregerad arbetsmarknad.*

Flera av de individer som identifierats i målgruppen är utrikesfödda och en vidareutbildning skapar, som tidigare beskrivits, goda förutsättningar för att minska utanförskap och ge dessa en starkare position på såväl nuvarande arbetsplats som på arbetsmarknaden i stort, vilket bidrar till minskade risker för diskriminering.

Majoriteten av målgruppen är kvinnor och satsningen förväntas leda till positiva effekter för att minska diskrimineringen och öka jämställdheten på arbetsmarknaden. (i, 1 och 2)

4.2 Beskriv hur ni planerar att följa upp projektet. Ange de indikatorer ni kommer att använda för att mäta projektmålen.

Projektet kommer löpande följa antalet individer som deltar på utbildning, vilka yrkeskategorier de tillhör samt hur många av dessa som erbjudits och erhållit språkstöd.

Deltagarna kommer följas upp med hjälp av enkäter utifrån projektmålen ovan.

Ambitionen är att på projektnivå följa utvecklingen med kvartalsvisa uppföljningar av mål och indikatorer. På detta följer uppföljningen samma rytm som kraven på uppföljning och utvärdering från ESF.

Kvartalsrapport och slutrapport

Den kontinuerliga utvärderingen kommer göras genom att utbildarna efter varje genomfört utbildningstillfälle fyller i ett formulär. Detta formulär sammanställs sedan

var tredje månad och ingår i kvartalsrapporten samt som underlag till slutrapport. Det är processledaren/administratör som gör sammanställning och analys.

- Antal deltagare
- Antal deltagare per kommun
- Antal deltagare per yrkeskategori
- Antal deltagare som fått språkstöd
- Antal utbildningar på plats i KTC-lokal
- Antal utbildningar/coachning via mobilt utbildningsteam

Enkät till deltagare:

Efter varje utbildning får deltagarna svara på en enkät kring sin upplevelse av kursstillfället. Även dessa enkäter sammanställs kvartalsvis precis som ovan.

- Upplevd utbildning kvalitet
- Förbättringsområden
- Ökad kompetens eller ej
- Erbjuds språkstöd
- Språkstöd till hjälp eller ej

4.3 Beskriv hur projektet ska utvärderas.

Enhetscheferna i länet får i slutet av året (november) svara på en enkät kring effekterna av medarbetarnas deltagande. Det sker inte på individnivå utan enhetscheferna får ge en generell bedömning för alla medarbetare som deltagit under året. Enkäten undersöker också om enheterna nyttjat erbjudna platser, vad eventuella hinder för deltagande kan ha varit samt om utbildningarna ökat kvaliteten och teamsamverkan i verksamheten. Enkäten kommer därmed gå ut till alla enheter och inte bara till de som haft deltagande medarbetare.

Gällande sjuksköterskor och arbetsterapeuter kommer vi årligen skicka ut en variant på den enkät vi gjorde våren 2024 för att se om upplevd kompetens stärks eller ej. Projektet kommer använda sig av en extern utvärderare som kommer vara kopplad till projektet under hela projekttiden. Utvärderarens roll kommer vara att stötta projektgruppen kring måluppföljning och deltids- samt slututvärdering till både styrgrupp och ESF. Beräknad tidsåtgång är runt 200 timmar fördelade över projektets drygt 2,5 år.

4.4 Beskriv vilka som är mottagare av projektets tänkta resultat.

Den slutliga mottagaren av resultatet är brukare/hyresgäster inom vård och omsorg då kompetensen hos alla yrkesverksamma inom verksamheterna höjs och därmed kvaliteten på utförd omvårdnad. Kompetenshöjningen innebär också att fler kan vårdas i hemmet eller på särskilda boenden, vilket minskar antalet inläggningar på sjukhuset något som är positivt för individen, men också minskar trycket på den regionala sjukvården.

Utbildningen leder även till en stärkt ställning på arbetsmarknaden för deltagarna i projektet.

Implementering

Då intentionen är att ett läns-gemensamt kommunalt KTC ska permanentas kommer en implementering av projektet vara av högsta prioritet från start. Tankar finns på att då utöka utbudet till att även omfatta introduktion för nya, helt utbildade medarbetare då det är något vi via enkät ser finns stort behov av.

5 Metod och tillvägagångssätt

5.1 Beskriv de metoder eller tillvägagångssätt som projektet kommer att använda för att lösa det problem som ni identifierat i avsnittet Problemformulering, samt möta de projektmål som ni formulerat i avsnittet Projektmål.

Utbildning i simuleringsmiljö:

Vi väljer att använda oss av en beprövad metod som går ut på att simuleringssträning ingår som en del i en kurs. Definition av simulering: ”En teknik som skapar en situation eller miljö som tillåter personer att uppleva en nästintill verklig händelse. Med mål som: öva, lära, utvärdera, testa eller få ökad förståelse för system och mänskliga handlingar.” (Husebø & Rysstedt, 2018)

Simulering som kompetensutvecklingsinsats kommer från början från flyget där man var tidig med flygsimulatorer. Nu är det standard och simuleringssträning har lett till ökad flygsäkerhet. Fler branscher, däribland vården, har därefter fått upp ögonen för metoden och inom regionernas sjukhusvård är det nu mer regel än undantag att man har ett eget KTC som kontinuerligt kompetensutvecklar personalen.

Ett kurstillfälle med simulering delas upp i fyra steg:

1. Förberedelse: Deltagaren får i god tid innan kursstart ett informationsmaterial att läsa på.
2. Genomgång: Facilitatorn (utbildningsledaren) går först igenom syfte och upplägg för kursen. Därefter berättar hen om patienten, visar vilken utrustning som ska användas och vad man ska göra om man behöver hjälp. Och slutligen går man gemensamt igenom scenariot, fördelar roller och tydliggör vilka lärmål som förväntas uppnås.
3. Simulering: Deltagarna får nu självständigt genomföra scenariot.
4. Debriefing: Med hjälp av metoden CORE går man i gruppen igenom vad som hände under scenariot. CORE står för: Context, Observation, Reflection och Enhancing practise. Det här sista steget tar många gånger lika mycket tid som steg 2 och 3 tillsammans. Det är också först här som lärande kan förväntas uppstå genom att deltagarna på djupet får reflektera över sitt handlande.

Simulering går att göra i det stora och i det lilla. Tar vi exemplet från flygindustrin så krävs kostsamma simulatorer, men våra kurser riktar sig till personer som arbetar i människovårdande yrken. Sett till de utmaningar som de medarbetarna möter i vardagen så behövs det inte alltid någon dyr utrustning. Ibland kan en simulering bara kräva ett par personer och ingen utrustning alls, exempelvis när det kommer till scenarion som främst fokuserar på lärandemål kopplat till bemötande. Det innebär att vi för många av kurserna kommer kunna åka ut och hålla kurser för hela arbetsgrupper på plats i verksamheten. Det gör att kursutbudet blir tillgängligt för hela länet och inte bara för de enheter/kommuner med god möjlighet att skicka personal på

utbildning. På så sätt får fler i denna kvinnodominerade bransch möjlighet till kompetensutveckling.

Genom att koppla på språklärare som stöd till de deltagare som av någon anledning är språksvaga, det kan handla om funktionsnedsättningar exempelvis läs och skrivsvårigheter eller att man inte har svenska som modersmål, så säkerställer vi att alla anställda kommer få möjlighet att delta samt tillgodogöra sig utbildningsinnehållet på jämlika villkor. Simulering som metod är också ett bra sätt att förena språk- och kompetensutveckling genom att koppla språket till praktiskt görande. Det kommer därmed dubbelt stärka deltagarna i sin yrkesroll och på de enskilda arbetsplatserna.

Simulering är därtill en metod som går utmärkt att genomföra tvärprofessionellt, vilket kommer kunna stärka teamsamverkan på enheterna. Vissa kurser kommer därför rikta sig till hela arbetsgrupper inkluderande legitimerad personal vare sig de ges på en av KTC-noderna eller ute i verksamheten.

5.2 Beskriv de huvudsakliga aktiviteter som projektet ska genomföra och hur dessa förväntas bidra till att uppfylla projektets angivna mål.

Utbildning KlinSim 1 – för utbildare. Genomförs under första kvartalet.

Baserat på de enkätundersökningar som genomförts under våren 2024 kommer ett kursutbud att tas fram för baspersonal, sjuksköterskor och arbetsterapeuter. Dessa kurser ska säkerställa att vi svarar upp mot projektmålen a, b och i.

Därtill tas kurser fram som riktar sig till hela arbetsgrupper så kallade tvärprofessionella team (projektmål ii). Varje kurs kommer innehålla ett, men ofta flera lärandemål kopplade till de områden vi och tidigare granskningar identifierat som bristfälliga.

Språkstöd till de deltagare som bedöms vara i behov av stödjande insatser kopplade till språket för att kunna tillgodogöra sig utbildningsinnehållet (projektmål 1).

För en mer detaljerad aktivitetsplan se bilaga Aktivitetsplan.

5.3 Beskriv de aktiviteter som behöver genomföras i projektets inledande fas för att starta upp och rigga projektet.

Följande aktiviteter behöver genomföras under uppstarten:

- Framtagande av projektdirektiv och projektplan, utkast finns
- Sammansättning av projektgrupp och styrgrupp, vilka redan är identifierade
- Rekrytera processledare och administratör, interna resurser finns tillgängliga
- Rekrytera utbildningsledare i simulering
- Upprätta avtal med utbildningsanordnarna i kommunerna gällande köp av lärare i svenska som andra språk-resurs
- Ta fram kommunikationsmaterial till målgrupp och chefer
- Upprätta budget

- Skapa de administrativa rutinerna, exempelvis tidredovisning för personal och deltagare samt bokningssystem för utbildningarna på egen hemsida
- Göra en utbildningsplan för lärarna i KLINSIM
- Planera genomförandet av utbildningsaktiviteter med koppling till ett årshjul
- Ta fram simuleringsscenarios till varje kurs kopplat till specifika lärandemål.
- Upprätta rutiner för uppföljning av projektmålen.
- Färdigställa lokaler i alla fyra länsdelar där projektet ska bedrivas
- Köpa in utrustning och utbildningsmaterial samt se över vilka delar vi kan låna från/dela med regionens KTC.

För en mer detaljerad aktivitetsplan se bilaga Aktivitetsplan.

5.4 Beskriv deltagarnas planerade väg genom projektet.

Deltagarnas väg genom projektet:

1. Utbildningstillfälle utannonseras genom mailutskick till samtliga enheter inom Vård och omsorg i länets kommuner alternativt avropar chef behov av utbildning/coachning på plats i befintlig verksamhet.
2. Medarbetaren själv eller chef anmäler till kurstillfället. Här kommer det vara olika beroende på vilken kurs det handlar om och vilken/vilka yrkeskategorier den riktar sig till.
3. Medarbetaren får två veckor innan kursdagen ett mail med skriftlig information (utformat Myndigheten för delaktighets (MFD) riktlinjer) rörande de moment som kursen kommer innehålla. Om språkstöd är anmält får även enhetschef samma mail för att kunna gå igenom informationen med sin/sina medarbetare.
4. Medarbetaren deltar i utbildningen där praktisk simulering är huvuddelen. Vid behov får deltagaren språkstöd för att bättre kunna tillgodogöra sig innehållet. Kurstillfället är upplagt som följer:
 - a. Genomgång: Facilitatorn (utbildningsledaren) går först igenom syfte och upplägg för kursen. Därefter berättar hen om patienten, visar vilken utrustning som ska användas och vad man ska göra om man behöver hjälp. Och slutligen går man gemensamt igenom scenariot, fördelar roller och tydliggör vilka lärmål som förväntas uppnås.
 - b. Simulering: Deltagarna får nu självständigt genomföra scenariot.
 - c. Debriefing: Med hjälp av metoden CORE går man i gruppen igenom vad som hände under scenariot. CORE står för: Context, Observation, Reflection och Enhancing practise. Det här sista steget tar många gånger lika mycket tid som steg 2 och 3 tillsammans. Det är också först här som lärande kan förväntas uppstå.
 - d. Medarbetaren får diplom och får göra en skriftlig utvärdering.
5. Ansvarig enhetschef får i slutet av året (november) svara på en enkät kring effekterna av medarbetarnas deltagande. Det sker inte på individnivå utan enhetscheferna får ge en generell bedömning för alla medarbetare som deltagit under året. Om deltagaren är en sjuksköterska eller en arbetsterapeut kommer de få möjlighet att besvara en enkät varje vår avseende självskattning kring ett antal kompetensområden.

5.7 Beskriv hur ni säkerställer att projektet kommer att nå planerat antal deltagare och vilka åtgärder som kommer vidtas om svårigheter uppstår kopplat till detta.

Den största risk vi ser är svårigheter att släppa deltagare till utbildning. Det tror vi kan avhjälpas genom:

- Tydlighet från ledning i kommunerna, projektet är förankrat hos socialcheferna så det bör finnas på plats redan från start. Det finns redan en etablerad regional samverkansstruktur som gör att vi kan nå företrädare för kommuner som eventuellt har lågt deltagande.
- Att vi redan från början väljer att lägga kurstillfällen riktade till baspersonal tisdagar, onsdagar och torsdagar för att underlätta bemanningsmässigt, då måndagar och fredagar är mer kritiska ute på verksamheterna. Samma sak för lovveckorna (sport, påsk, sommar, höst och jul), vilket även gäller legitimerad personal. Det hoppas vi ska öka möjligheten att boka utbildningsplatser.
- Ställa om projektet till att mer arbeta med de mobila teamen om vi ser att man inte kommer till de fasta noderna. Se till att det vi köper in går att använda mobilt och inte kräver fast installation, i alla fall de delar som riktar sig till baspersonal, vilket är den grupp som är mest kritisk att få ett deltagande från.
- Hålla informationsträffar riktade till enhetscheferna om nyttan med utbildningssatsningen samt erbjuda studiebesök på närmaste KTC-nod.

5.8 Om ni avser att arbeta transnationellt i projektet, beskriv hur det arbetet ska genomföras

Är inte aktuellt i detta projekt då det finns bra exempel nationellt att dra lärdom av.

6 Projektorganisationens kapacitet och kompetens

6.1 Beskriv vilka kompetenser som krävs för att arbeta med vald metod och tillvägagångssätt.

Utbildningsledarna som ska använda sig av simuleringsträning som pedagogik behöver utveckla kompetens i klinisk simulering. Pedagogisk utbildning ser vi inte som ett krav för att vara utbildningsledare, utan gedigen erfarenhet inom yrket och intresse för att utbilda kollegor kommer att väga tungt vid rekrytering och urval.

Utbildning i klinisk simulering som pedagogisk metod erhålls via KlinSim (Svensk förening för klinisk träning och medicinsk simulering inom vårdorganisationer).

KlinSims utbildningar är uppbyggda i 3 steg, 1-3, och där anser vi att KlinSim 1 är tillräckligt för den nivå vi ämnar bedriva simuleringsträning på. KlinSim 1 består av föreläsning, gruppövning och seminarium. Kursens omfattning är 8 timmar och kan väljas att ges under en heldag alternativt två halvdagar. Kursen erbjuds kontinuerligt över året. På sikt kan man tänka sig att påbyggnadskursen KlinSim 2 också blir aktuell för utbildningsledarna, men då den kräver längre erfarenhet av att genomföra simuleringsträning så blir det först efter projektiden dvs vid övergång till reguljär verksamhet.

Vi kommer köpa språkstödstjänsten från utbildningsanordnarna i respektive kommun. Kompetenskravet är legitimerad lärare med behörighet att utbilda i svenska som andraspråk.

6.2 Beskriv hur ni säkerställer att det finns personal i projektet vid projektstart och vilka åtgärder som kommer vidtas om det uppstår svårigheter kopplat till detta.

Arbetsgruppen som undersökt möjligheterna med ett länsgemensamt kommunalt KTC och därtill tagit fram denna ansökan kommer fortsätta sitt arbete under hösten 2024 för att säkerställa att projektet är resurssatt på rätt sätt inför starten den 1 januari 2025.

8 Förankring

8.1 Beskriv hur projektansökan är förankrad hos stödsökande och hos övriga aktörer som medverkar i projektansökan.

Socialcheferna i länet är de som från början initierade den arbetsgrupp som tagit fram underlag och undersökt möjligheterna med ett länsgemensamt kommunalt KTC. I chefsledet under socialcheferna finner vi verksamhetscheferna och där har arbetsgruppen via Nätverket för Vård- och omsorgschefer kontinuerligt informerat om projektiden och cheferna har då haft möjlighet att lämna input kring genomförandet av projektet. Genom att arbetsgruppen därtill består av minst en person från varje länsdel så har hela länets förutsättningar kontinuerligt tagits i beaktan. I arbetsgruppen har även två medicinskt ansvariga ingått som båda är del i länets MAS/MAR-nätverk samt Örebro kommuns medicinska strateg med läkarkompetens, vilket varit ett led i att förankra innehållet ur ett hälso-sjukvårdsperspektiv.

8.2 Beskriv hur projektets styrgrupp kommer att sättas samman. Beskriv hur styrgruppens aktörer är relevanta för att tillvarata projektets intressen och resultat.

Styrgruppen kommer bestå av en socialchef från varje länsdel för att genomgående behålla ett länsperspektiv, men också för att de är ansvariga för vård och omsorg och har beslutsmandat i sina respektive organisationer. Socialcheferna ingår i socialchefsnätverket och kan genom sitt deltagande där se till att förankra och informera de åtta kommuner som inte kommer delta i styrgruppen. Utöver det kommer en person från Örebro kommuns Hållbarhetsavdelning delta i styrgruppen för att säkerställa att de horisontella principerna beaktas genom hela projektet. Det kommer också bildas en referensgrupp bestående av projektledaren, ansvariga för regionens KTC samt universitetets KTC och Länsgården, fastighetsägare samt representant för utbildningsanordnare på gymnasial nivå.

Beslut om bidrag till Bris (Barnens rätt i samhället) för 2025, dnr KS 24/00167

Beslutsunderlag

Ansökningsbrev 2025
Bris Årsberättelse 2023
Bris Barnrapporten 2024
Bris Budget 2024 och prognos 2025
Bris Långsiktig plan 2021-2025
Bris Stadgar antagna 2023-05-13
Bris material

Ärendet

Bris region Mitt ansöker om 15 000 kronor i bidrag för 2025.

Social konsekvensanalys

Barnens rätt i samhället (Bris) är en partipolitiskt och religiöst obunden ideell medlemsorganisation som särskilt ska bistå utsatta barn och unga samt upprätta möjligheter för dem att föra en dialog med vuxna. I grunden ligger FN:s barnkonvention; att alla barn har samma rättigheter och lika värde; att barn inte får diskrimineras i förhållande till vuxna eller andra grupper av barn, och att det är varje stats skyldighet att se till att alla barn skyddas mot diskriminering.

116 111 är ett internationellt stödnummer inom Europa för barn som behöver stöd och skydd. Numret går till en organisation i varje land som har resurser och kunskap att hjälpa barn. Bris i Sverige har öppet dygnet runt och tar idag emot fler samtal till stödnumret (116 111) än någonsin tidigare. Bris har länge legat i framkant i utvecklingen av nya stödformer för barn och blev 2023 först i Sverige med att erbjuda anonymt stöd till barn via sms, som ett komplement till stödkanalerna telefon, chatt och mejl.

Under 2023 hade Bris 50 181 kurativa kontakter med barn och unga, en ökning med 13 % jämfört med 2022 (44 420). Ökningen mellan 2021 och 2022 var 7 procent. De vanligaste samtalskategorierna är psykisk ohälsa, familj och familjekonflikter samt våld, övergrepp och kränkningar.

Allt fler samtal till Bris har handlat om erfarenheter av bister i samhällets

stödinsatser, om oro för framtiden, självmord, självdestruktivitet, ätstörningar och sexuella övergrepp.

Utöver den nationella stöddinjen för barn, erbjuder Bris stöd till vuxna med frågor om hur de kan stötta barn i olika situationer.

Ekonomisk konsekvensanalys

Bris ansöker om 15 000 kronor i kommunalt bidrag för 2025.

Kommunförvaltningen föreslår att ansökan bifalls och finansieras via kommunstyrelsens bidragskonto för verksamhetsåret 2025.

Förvaltningens förslag till beslut

Ansökan om 15 000 kronor i bidrag till Bris för 2025 bifalls.

Finansiering sker via kommunstyrelsens bidragskonto verksamhetsåret 2025.

Ordförande Lars-Göran Zetterlund (C) ställer bifall mot avslag på förvaltningens förslag till beslut under proposition och finner att välfärdsutskottet bifaller förvaltningens förslag till beslut.

Välfärdsutskottet föreslår kommunstyrelsen att besluta

Ansökan om 15 000 kronor i bidrag till Bris för 2025 bifalls.

Finansiering sker via kommunstyrelsens bidragskonto verksamhetsåret 2025.

BRIS – BÄTTRE SAMHÄLLEN FÖR BARN

Bris region Mitt ansöker härmed om 15 000 kr i bidrag för verksamhetsår 2025.

Bris är en barnrättsorganisation som stödjer barn utifrån barnets behov, mobiliserar samhället och lyfter barns röster på den politiska agendan. I det arbetet driver Bris den nationella stödlinjen för barn och ger stöd till barn på plats vid vår Brismottagning i Stockholm. Via Brismottagningen erbjuder vi ett fördjupat individuellt stöd, föräldraskapsstöd och gruppstöd för barn. Genom att göra barns röster hörda mobiliserar vi samhället för barns rättigheter. För att möta det behov av stöd som barn och unga har idag och för att kunna fortsätta med vårt viktiga arbete, ansöker vi om ekonomiskt bidrag för år 2025.

Bris driver den nationella stödlinjen för barn 116 111 som har öppet dygnet runt, året om, via sms, chatt, mejl och telefon. Under 2023 hade Bris 51 587 stödjande kontakter med barn via stödlinjen och Brismottagningarna, en ökning med 16 procent jämfört med 2022.

Trycket hos den nationella stödlinjen är stort under dygnets alla timmar och sedan 2021 är stödlinjen öppen dygnet runt, året om. Utökade öppettider, fler kontaktvägar och fler kuratorer har genom åren bidragit till att möta barns vilja och behov av att samtala med vuxna. I september 2023 lanserade Bris stöd via sms till nummer 116 111, som ytterligare en kontaktväg för barn som söker stöd från en kurator.

I samtalen till Bris är det tydligt att det utöver barnets individuella svårigheter, hjälpbehov och situation även finns en generell hopplöshet över samhällsutvecklingen. De senaste årens utveckling med klimatkris, krig i omvärlden, ekonomi och kriminalitet påverkar barn och barns mående. I samtalen med Bris uttrycker barn tvivel, besvikelse och frustration kring vuxnas och makthavare förmåga att ge dem förutsättningar till ett bra liv. I kontakt med Bris ger barn helt enkelt uttryck för en bristande framtidstro.

"Jag mår inte bra och känner mig hopplös. Jag kan inte prata med någon i min familj om hur jag verkligen mår och är trött på det här. Jag orkar inte mer och jag vet inte vad som får mig att må dåligt men jag känner mig ledsen och arg på mig själv och att allt vore bättre om jag bara försvann. Min mamma säger att jag är självskadad och hur ska jag då kunna berätta för henne att jag mår så dåligt att jag vill ta mitt liv igen?"

Barns hela liv rymms i kontakterna med Bris. Gemensamt för många av barnen som söker stöd är att de saknar en vuxen att få stöd från, antingen av eget val eller för att det faktiskt inte finns någon annan än Bris att prata med. Barns kontakt med Bris sker på barnets villkor och barnet bestämmer vilken information hen vill delge om sig själv, sin situation och sina behov. En grundförutsättning för stödet i Bris nationella stödlinje är att barn är anonyma.

Barn som söker sig till Brismottagningen i Stockholm väljer att bryta sin anonymitet för att kunna ta del av ett fördjupat stöd. Genom Brismottagningen erbjuds alla barn och unga i Region Mitt stöd via individuella stödsamtal, familjesamtal och stöd i grupp – utan långa väntetider. Gruppstödet riktar sig till barn i särskilt utsatta situationer, bland annat barn som är placerade i familjehem, barn som förlorat en förälder i suicid och barn som har flytt. Grupperna sker både fysiskt på plats vid Brismottagningen och digitalt. Att Bris har en bred stödverksamhet ger varje barn en möjlighet att få hjälp anpassat utifrån barnets behov och unika situation. Gemensamt för barn som söker Bris stöd är att de önskar en förändring av sin nuvarande situation, sitt mående, sina handlingsstrategier eller sina tankar. Att våga dela med sig av sin livssituation är ett stort och modigt steg för ett barn att ta. När barn berättar finns det hopp om förändring och vi vet att samtal gör skillnad.

"Jag vill också passa på att tacka er BRIS. För alla gånger jag nästan gjort självmordsförsök men valt att skriva till er istället. Era ord har verkligen hjälpt. Ni har räddat liv."

Bris primära målgrupp är barn och unga som vi möter i våra stödkanaler. En sekundär målgrupp är föräldrar och andra vuxna nära barn som vi möter i våra stödkanaler samt vuxna som på olika sätt arbetar med eller för barn och barnets rättigheter. Genom Bris vuxentelefoner, utbildningar i barnets rättigheter, kunskapsrapporter och Bris nätverk stöttar vi vuxna omkring barn för att skapa ett bättre samhälle för barn.

Vi har en lång erfarenhet av att utbilda i barnrättsfrågor. Genom Bris utbildningar ger vi fördjupade kunskaper om barnets rättigheter. Genom Bris nätverksträffar, våra konferenser, kunskapsrapporter och skolutskick utbildar vi och sprider kunskap om barnrättsfrågor i hela region Mitt. Vi jobbar också med barns rätt till delaktighet genom utbildningar i vår egen metod *Expertgrupp barn*.

Genom Bris nätverk bjuds professionella som arbetar med och för barn årligen in till kostnadsfria nätverksträffar, konferenser och webinarium i barnrättsfrågor. Nätverket ska vara en källa till inspiration, kunskapspåfyllnad och erfarenhetsutbyte för professionella i hela regionen. I region Mitt samlar nätverket runt 2300 medlemmar och under 2023 bjöd nätverket exempelvis in till träffar i Uppsala, Örebro, Strängnäs och Stockholm. Nätverket bjöds även in till hybridkonferenserna *Stöd till barn som flytt¹* och *Rätten till stöd tidigt i livet²* som arrangerades under 2023 i samband med rapportsläpp. Vi planerar att fortsätta bjuda in nätverket till regionala nätverksträffar som utgår ifrån lokala behov även under 2024.

Bris verkar också för varje barns rätt till en trygg och likvärdig skolgång. En del i det arbetet är våra skolkampanjer riktade till samtliga grund- och gymnasieskolor i Hällefors. Under hösten 2023 fick alla skolor ett utskick med Bris handbok för samtal i skolan och annat material som Bris erbjuder som stöd till vuxna som arbetar med och för barn. Utskicket innehöll dessutom information om Bris stöd riktat till barn och unga. Inför sommarlovet skickade vi dessutom ut vår aktivitetsbok *Små sommarsaker* till alla skolelever i årskurs tre i Hällefors. Aktivitetsboken innehöll motiv på växter och djur att färglägga och dessutom 60 tips på olika aktiviteter – en för varje sommarlovsdag. Vi fortsätter med våra skolkampanjer även under 2024.

Bris är en samlande kraft i kampen för barnets mänskliga rättigheter. I det arbetet är samverkan en förutsättning för vårt regionala arbete. I Region Mitt samverkar vi med kommuner och regioner såväl som privata aktörer och civilsamhället för att lyfta barns röster och sätta barnrätten på agendan. Vi verkar även för att finnas på arenor där barn befinner sig genom vår volontärmobilisering. I region Mitt samlar vi över 120 volontärer som sprider information om barnets rättigheter och Bris stöd genom att genomföra skolföreläsningar och informera idrottsföreningar om barns rätt till en trygg och jämlik idrott. Vi finns även på plats på evenemang runt om i regionen såsom stadsfester, idrottsturneringar, konserter och andra platser där barn finns.

Ett exempel är att vi under vintersolståndet och årets mörkaste dag 2023 samlade våra volontärer runtom i Region Mitt för att uppmärksamma att Bris kan tända ljus i mörkret för många barn. Våra volontärer fanns på plats vid köpcentrum och andra allmänna platser för att berätta om Bris arbete och betona vikten av att fortsätta arbeta med barns rättigheter året om.

Bris har arbetat för barnets rättigheter i mer än ett halvt sekel. Varje år berättar tiotusentals barn om sina liv i stödsamtal på Brismottagningarna och i den nationella stödlinjen för barn. De lyfter aspekter som rör hur de mår, vad de gläds åt och vad de kämpar med. Berättelserna och den kunskap samtalen bidrar med används för att belysa hur barn i Sverige har det – och hur vårt samhälle kan bli bättre för barn att leva i. När barn berättar finns det hopp och vi hoppas att ni vill stötta Bris för att vi ska kunna fortsätta arbetet för ett bättre samhälle för barn!

¹ Konferensen om stöd till barn som flytt går att se i efterhand [här](#)

² Konferensen om stöd till barn tidigt i livet går att se i efterhand [här](#)

BRIS – BARNENS RÄTT I SAMHÄLLET

FN:s konvention om barnets rättigheter utgör grunden för Bris arbete och Bris bidrar med sitt arbete till FN:s hållbarhetsmål Agenda 2030. Bris finns för alla barn och vår ambition är att alltid möta barn och unga på deras arenor och erbjuda ett tillgängligt stöd i den form de efterfrågar.

Vår vision är ett samhälle där barnets rättigheter tillgodoses.

Bris nätverk

Bris nätverk möjliggör möten, dialog och samverkan mellan personer som arbetar för och med barn. Gå med i nätverket, en källa till inspiration, kunskapspåfyllnad och erfarenhetsutbyten kring frågor som rör barns rättigheter. Läs mer och gå med i Bris nätverk här <https://www.bris.se/om-bris/vart-arbete/bris-natverk1/>. Det är helt kostnadsfritt!

Rätten till stöd tidigt i livet

Under 2023 avslutade Bris sin kartläggning och projekt kring samhällets stöd till barn i åldern 0–6 år. Projektet resulterade bland annat i rapporten "[Se mig – Rätten till stöd tidigt i livet](#)" och samtalsstödet "Goda samtal om svåra ämnen – Guide i mötet med föräldrar till de yngsta barnen". Ett tydligt resultat av kartläggningen är att förskolan har en nyckelroll i arbetet med att stärka stödet till de yngsta barnen. Personal inom förskolan efterfrågar ökad kunskap och tillgång till verktyg för att tidigt kunna identifiera barn i utsatthet.

Stöd till barn som flytt

Att uppleva krig och flykt är en påfrestning för hela familjen och behovet av psykosocialt stöd är stort. För barn som flytt kan det få konsekvenser långt efteråt i form av svårigheter i skolan, i relationer till föräldrar och vänner samt genom psykisk ohälsa. Utifrån den kunskapen arbetar Bris på bred front för att stötta barn med erfarenhet av flykt och under 2023 släppte vi rapporten "[Att leva en dag i taget](#)". Vi erbjuder gruppstöd för barn med erfarenhet av flykt på våra Brismottagningar och utbildar även professionella som arbetar med målgruppen i TRT – Teaching recovery techniques, en metod som syftar till att hjälpa barn att hantera traumatiska händelser.

Meningsfull fritid

Idrotten är en betydelsefull plats för många barn vid sidan av hemmet och skolan. Hälften av alla barn befinner sig inom den organiserade idrotten. En meningsfull fritid är en viktig i det förebyggande arbetet mot såväl kriminalitet som barns psykiska ohälsa. Bris samarbetar med flera idrottsförbund och föreningar för att informera om Bris stöd samt stärka tränare och ledare runt barn att lyssna, se och agera för barnets bästa. Genom vår [idrottsledarlinje](#) och [Barnens spelregler](#) stöttar vi vuxna som möter barn inom idrotten.

Lunch med Bris

Under året fortsätter vi även att bjuda in till [Lunch med Bris](#) – våra korta nätföreläsningar om viktiga ämnen, föreläsningarna är alltid kostnadsfria och riktar sig också till professionella som arbetar med och för barn. Föreläsningarna går att ta del av i efterhand här <https://www.bris.se/om-bris/aktuellt/lunch-med-bris/>

BRIS

ÅRSBERÄTTELSE 2023

BRIS STÄRKTE STÖDET UNDER ETT ÅR AV ORO

Under 2023 förvärrades många av de kriser som på olika sätt påverkat barn i Sverige de senaste åren. Bris arbete har fokuserat på att stärka barns tillgång till stöd och synliggöra grupper där samhällets stöd brister.

INNEHÅLL

VERKSAMHETSBERÄTTELSE

SIDA 3 Inledning

Förord

Det här är Bris!

Bris vision

Bris löfte till alla barn

SIDA 9 Stödja

Så är vår stödverksamhet uppdelad

Sms – ny stödkanal

SIDA 12 Mobilisera

Bris sprider kunskap

En internationell barnrättsorganisation

SIDA 16 Påverka

Kunskapsrapporter 2023

SIDA 19 Året 2023 – ett axplock från verksamheten

ÅRSREDOVISNING

Förvaltningsberättelse

Revisionsberättelse

BRIS

Barnens rätt i samhället

bris.se

info@bris.se

Swish: 9015041

Pg: 901504-1

Redaktör: Anna Vorne

Skribenter: Anna Vorne, Binaji

Marouf, Johanna Lagerfors, OTW

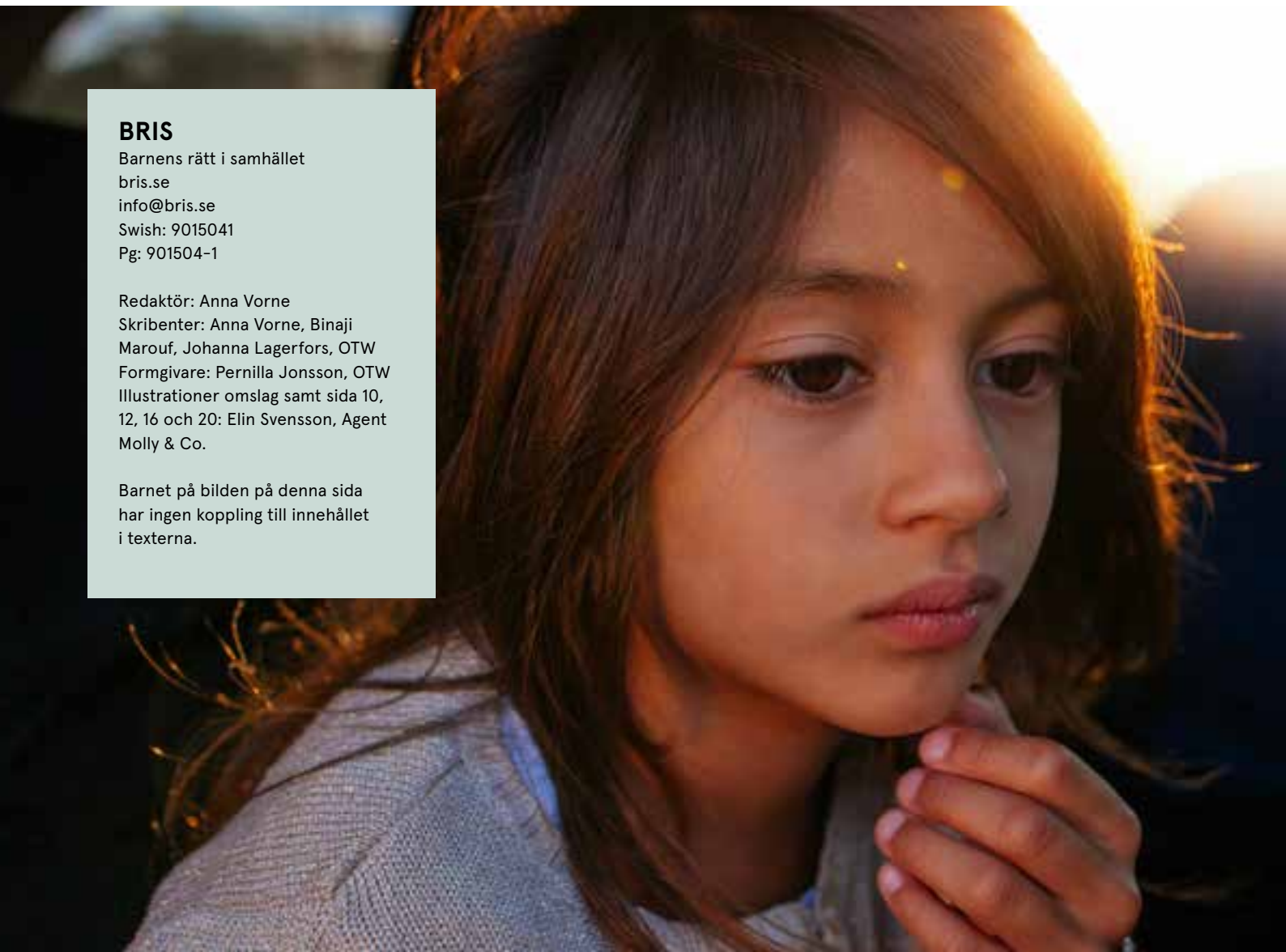
Formgivare: Pernilla Jonsson, OTW

Illustrationer omslag samt sida 10,

12, 16 och 20: Elin Svensson, Agent

Molly & Co.

Barnet på bilden på denna sida har ingen koppling till innehållet i texterna.

NÄR BARN BERÄTTAR FINNS DET HOPP

Aret 2023 var på flera sätt oroligt. Många av de kriser som sedan tidigare påverkat barn fördjupades och för en del barn ledde det till ökad oro och behov av stöd. Under året fick fler barn än någonsin tidigare stöd av Bris, och vi har dessutom förstärkt vår kapacitet för att bli ännu mer tillgängliga för de barn som behöver oss. Att våga dela med sig av sin livssituation är ett stort och modigt steg för ett barn att ta. När barn berättar finns det hopp om förändring, och vi vet att samtal gör skillnad. Samtal räddar liv.

En röd tråd i en del av barnens samtal till oss under året är en mörkare syn på framtiden, både den egna framtiden och samhällsutvecklingen i stort. Rapporter om försämrad ekonomi, gängkriminalitet och krig når och oroar barn. En del vänder sig till oss för att dela sin oro och sina tankar om världsläget, andra att de upplever att samhällets stöd brister. En del lyfter att köerna till samhällets stödinstanser är långa, att de inte känner sig lyssnade på och att det gör att de saknar hopp om att hjälp finns att få. När framtidstron brister har det i sin tur en negativ inverkan på många delar av ett barns liv, och en nära koppling till barnets mående och upplevelse av mening. Att få adekvat stöd är därför avgörande.

Bris arbete med att synliggöra var och hur stödet till barn brister har under året ofta handlat om att lyfta de röster som sällan hörs. Under våren släppte vi rapporten *Se mig – rätten till stöd tidigt i livet* som synliggör de yngsta barnens utsatthet och vikten av tidiga insatser för att

varje barn ska få goda uppväxtvillkor. I rapporten *Att leva en dag i taget – om mottagandets betydelse för barn som flytt lyfte* Bris vikten av ett gott mottagande av barn som

kommer till Sverige med erfarenheter av krig och flykt, och hur mottagandet påverkar barns psykiska hälsa.

Under året har vi genom vårt stora nätverk av människor som arbetar med och för barn, samt volontärer och medlemmar, medarbetare, givare och samarbetspartners arbetat för att stärka barns rätt till en trygg

uppväxt. Vi har gjort skillnad för det enskilda barnet som söker stöd här och nu och drivit igenom förändringar som kommer att få effekt på längre sikt. När vi nu blickar framåt vet vi att många utmaningar kvarstår, men också att vi tillsammans kan göra stor skillnad.

”Att våga dela med sig av sin livssituation är ett stort och modigt steg för ett barn att ta.”

Annabella Kraft,
ordförande Bris

Magnus Jägerskog,
generalsekreterare Bris

DET HÄR ÄR BRIS!

Bris, Barnens rätt i samhället, är en av Sveriges ledande barnrättsorganisationer som varje dag kämpar för ett bättre samhälle för barn. Folkrörelsen Bris startade 1971 och bidrog till att Sverige fick världens första förbud mot barnaga. Bris står upp för barnets rättigheter genom att stödja barn utifrån barnets behov, mobilisera samhället och påverka politiker och beslutsfattare för att skapa ett bättre samhälle för barn, där barnets rättigheter tillgodoses.

HISTORIK

Bris grundas den 1 september 1971. Det sker efter att Maria, en treårig flicka i en förort till Stockholm, blivit ihjälslagen av sin styvpappa. Händelsen väcker starka reaktioner och barnboks författaren Gunnel Linde och journalisten Berit Hedeby ber engagerade vuxna om stöd för att stärka barnets rättigheter.

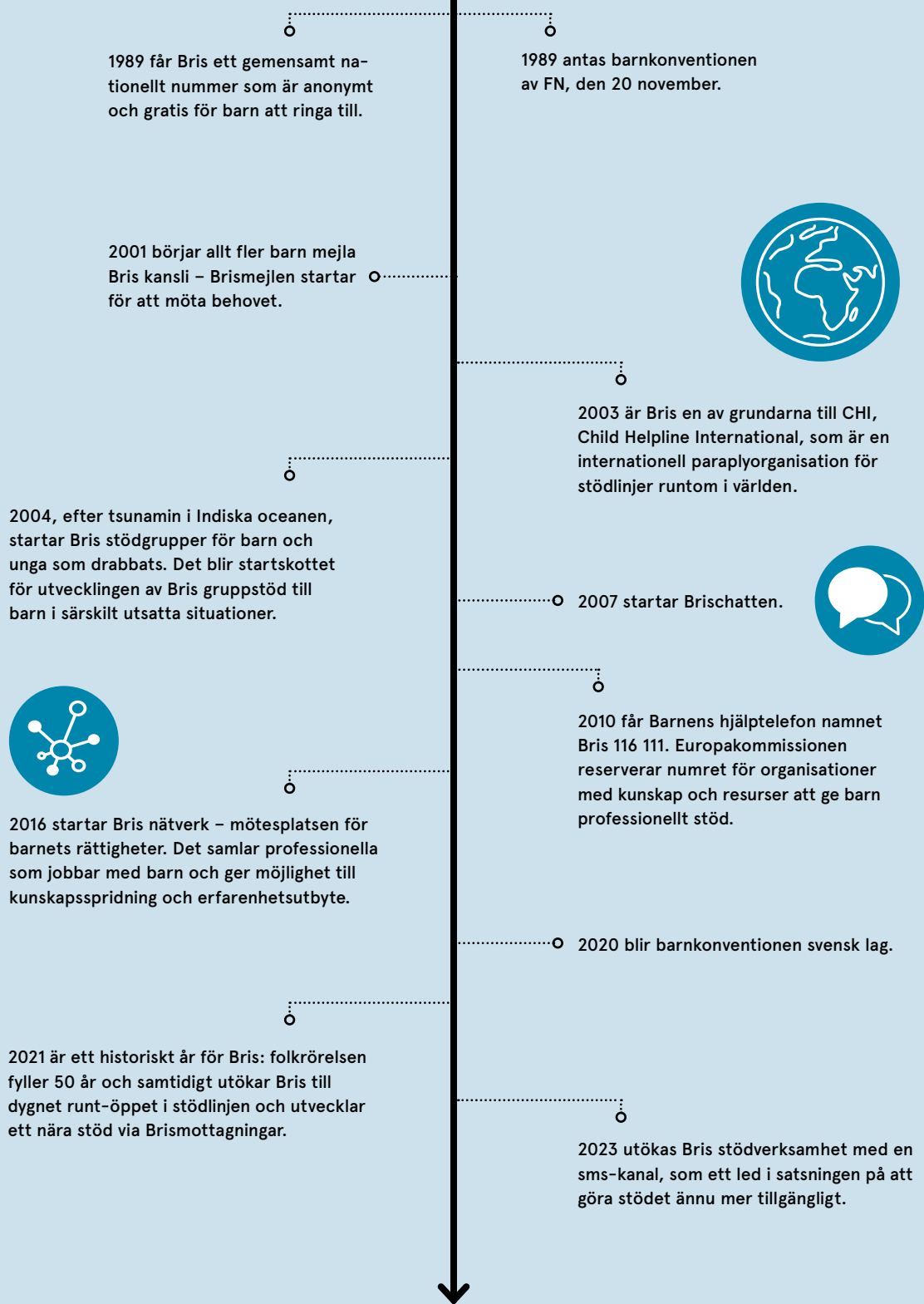
1979 får Sverige en lag mot barnaga. Den är världsunik.

Bris första mål är att Sverige ska få ett förbud mot barnaga. Organisationen bemannas inledningsvis av frivilliga "fallmammor" och börjar tidigt agera mellanhand gentemot sociala myndigheter och rättsväsende.

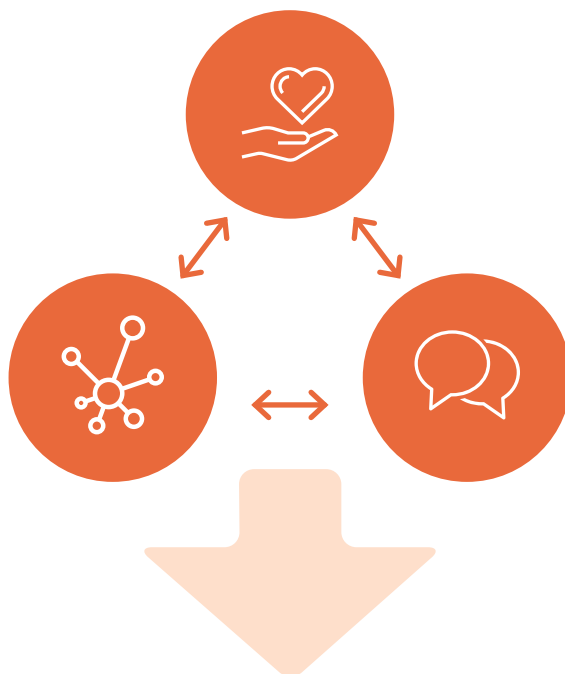
1980 startar barnens hjälptelefon, en av de första i världen, som ett direkt stöd till barn och unga.

Bris fortsätter att arbeta för
ett bra samhälle för barn

BRIS VISION

ATT BARNETS RÄTTIGHETER TILLGODOSES

Stödja

Bris stöttar barn utifrån deras behov och den situation de befinner sig i. Alla barn kan vända sig till Bris stödverksamhet. Det gäller barn som mår dåligt, är ensamma, rädda, utsatta för övergrepp eller barn som bara behöver prata med en vuxen. Bris lyssnar på barn, tar barn på allvar och stöttar på många olika sätt, till exempel genom den nationella stödlinjen 116 111 (telefon, chatt, mejl och sms) samt genom Brismottagningarna i form av individuella möten och gruppstöd till barn och familjer. Genom Bris vuxentelefon – om barn ger vi också stöd till vuxna, till exempel föräldrar, idrottsledare och professionella, i frågor som rör barn.

Mobilisera

Bris mobiliserar samhället för barnets rättigheter. Vi vill skapa engagemang och sätta folk i rörelse och är en samlande kraft för barnets mänskliga rättigheter. Mobiliseringen är ett ställningstagande för att skapa ett bättre samhälle för alla barn alltid, som inkluderar privatpersoner, företag och organisationer. Bris hade vid årsskiftet 2023/2024, 9 763 medlemmar och över 300 volontärer. Drygt 8 000 personer är en del av Bris nätverk, Sveriges största barnrättsnätverk. Nätverket är en mötesplats för barnrättsfrågor, som möjliggör dialog, erfarenhetsutbyte, kunskapspåfyllnad och samverkan mellan professionella från hela Sverige och från olika delar av samhället.

Påverka

Bris påverkar samhället. Alla barn har rätt att få sina röster hörda. Bris viktigaste uppgift är att lyssna på varje barn. Vi ska också förmedla kunskap om barns åsikter och livssituation till politiker och beslutsfattare – så att de kan fatta beslut för ett bättre samhälle för barn. Vi fungerar också som remissinstans för lagförslag som påverkar barn och unga och ingår i nätverk tillsammans med andra barnrättsorganisationer.

Bris värdegrund

Bris värdegrund utgår från att varje barn är bärare av egna mänskliga rättigheter. Varje barn ska erkännas, respekteras och skyddas som rättighetsbärare. Barnets rättigheter är ovillkorade. Det är alltid vuxna som är ansvariga för att barnets rättigheter tillgodoses. Varje barn har en individuell personlighet, egna behov, intressen och en personlig integritet. Bris ska alltid bemöta varje barn som kompetent och kapabelt. Barnet har alltid rätt att få sin åsikt respekterad och beaktad. Detta är Bris barnsyn och värdegrund som vilar på FN:s konvention om barnets rättigheter. Det är ett gemensamt perspektiv som ligger till grund för hela verksamheten.

Bris barnsyn

Varje barn är:

- En rättighetsbärare
- En unik individ
- Expert på – och aktör i – sina eget liv

Bris ska vara

Lyssnande, modiga och inge hopp.

VI LOVAR VARJE BARN:

Att Bris lyssnar och tar varje barns upplevelse på allvar.

Att Bris är till för alla barn alltid.

Att ett barn i sin kontakt med Bris ska vara tryggt.

Att Bris gör allt vi kan för att fler barn ska kunna få stöd av Bris.

BRISHUSET - EN VERKSAMHET I FLERA NIVÅER

Vi jobbar med många saker och här i Brishuset ser du en del av allt vi gör. De flesta känner nog till stödlinjen, men vi arbetar varje dag på flera olika nivåer för att stärka barns rättigheter.

STÖD DYGNET RUNT - TELEFON, SMS, CHATT OCH MEJL

Bris kuratorer ger professionellt stöd och hjälper barnet vidare om mer stöd behövs. Chatten är den vanligaste kontaktvägen.

FEM BRISMOTTÄGNINGAR

Barn kan boka tid för att träffa en Briskurator och få individuellt stöd eller familjesamtal. Kuratorn kan också följa med barnet till möten med till exempel sjukvård eller skola.

GRUPPSTÖD

Här kan barn träffa andra med liknande erfarenheter av till exempel krig och flykt, att leva i familjehem eller om en vuxen i familjen har tagit sitt liv.

VUXENTELEFON OM BARN OCH STÖDLINJE FÖR IDROTTSLEDARE

För vuxna med funderingar om egna eller andras barn.

MOBILISERINGSARBETE

Bris samlar engagerade över hela Sverige i syfte att sprida kunskap om barnrätt. Dels via Bris nätverk för professionella, dels genom medlemmar och engagerade volontärer.

KUNSKAP OCH UTBILDNING

Bris utbildar socialtjänst, skola och rättsväsende. Vi föreläser även för privat näringsliv och ideella organisationer.

PÅVERKSANSARBETE

Barns åsikter blir till viktiga rapporter som Bris presenterar för politiker och beslutsfattare.

STÖDJA

**BRIS STÖTTAR BARN I UTSÄTTA SITUATIONER.
GENOM EN BRED STÖDVERKSAMHET ERBJUDER
VI PROFESSIONELLT STÖD PÅ BARNNS VILLKOR
OCH UTFRÅN BARNNS BEHOV.**

Under 2023 hade Bris 50 181 kurativa kontakter med barn i den nationella stödlinjen 116 111, en ökning med 13 procent jämfört med året innan. Under slutet av 2023 lanserades också en ny stödkanal – sms – genom vilken barn kan få stöd utöver de befintliga kanalerna telefon, mail och chatt. Riktade stödinsatser som sker genom våra Brismottagningar har också ökat under 2023, med 39 procent. Sammantaget i nationella stödlinjen och på Brismottagningarna hade Bris 51 587 kurativa kontakter med barn under året.

Kurativa kontakter är samtal kring ett hjälpbehov, uttalat av barnet eller formulerat tillsammans med kuratorn. Alla samtal till Bris besvaras av utbildade kuratorer som lyssnar, stöttar och stärker barnet samt hjälper barnet vidare om det behövs. Bris kuratorer

använder samtalsmetodik som bygger på forskning och beprövad erfarenhet. De vanligaste ämneskategorierna i kontakterna under 2023 var psykisk ohälsa (49 procent), familj och familjekonflikter (22 procent) samt våld, övergrepp och kränkningar (20 procent). Ofta pratar barn om fler än ett område under sina samtal med Bris.

De kurativa samtalen syftar till att ge barnet möjlighet att förstå och hantera sin situation, samt att informera om barnets rättigheter. Ett annat syfte är att ge barnet en positiv erfarenhet av att söka stöd hos en vuxen, vilket många barn som kontaktar Bris saknar. Många av de barn som kontaktar Bris uppger att de inte skulle vända sig någon annanstans. Ett samtal till Bris är kan vara början på en långsiktig förändring av ett barns livssituation.

BRIS STÖDVERKSAMHETER:

BRIS NATIONELLA STÖDLINJE FÖR BARN 116 111

Barn och unga upp till 18 år kan anonymt och gratis ringa, chatta, mejla eller sms:a Bris dygnet runt, året om. Här kan barnet få tryggt och professionellt stöd av anställda kuratorer som använder samtalsmetodik som bygger på forskning och beprövad erfarenhet. De vanligaste kontaktorsakerna under 2023 var psykisk ohälsa, familj- och familjekonflikter samt våld, övergrepp och kränkningar. Bris strävar alltid efter att öka tillgängligheten och finnas på plattformar där barn och unga är.

Barns kontakt med Bris sker på barnets villkor och barnet bestämmer vilken information hen vill delge om sig själv, sin situation och sin omgivning. Endast barnet själv kan bryta sin anonymitet. Om kuratorn bedömer att barnet behöver ytterligare stöd lotsar hen barnet vidare till andra stödinsatser i samhället. Den vanligaste anledningen till vidarehänvisning är att barnet bedöms behöva vård för sin psykiska ohälsa, följt av skydd från våld, övergrepp och kränkningar och stöd utifrån hemmiljö eller föräldrars problematik.

BRISMOTTAGNINGAR

Barn och deras familjer kan också träffa en kurator på någon av Bris mottagningar i Stockholm, Göteborg, Malmö, Umeå och Linköping. På Brismottagningarna erbjuds både individuellt stöd och stöd i grupp. Barnet kan också få hjälp i relationen med samhällets andra stödfunktioner. Vanligt förekommande teman i kontakten med Brismottagningarna är psykisk ohälsa, familj och familjekonflikter.

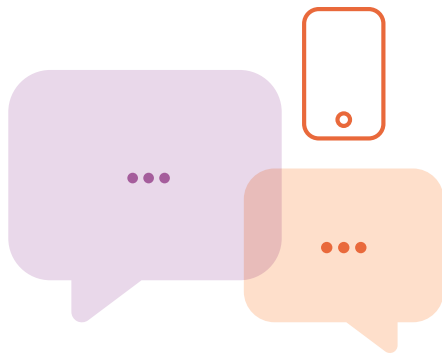
Barnet kan själv kontakta Brismottagningen och tillsammans med kuratorn arbeta för att förändra det som är jobbigt, för att kunna må bättre. Hen kan träffa samma kurator flera gånger över tid med ett stöd helt anpassat utifrån situationen. Bris stödjer barn och familjer i särskilt utsatta situationer genom riktade stödinsatser och gruppstöd. Gruppstödet som arrangeras finns med fyra olika inriktningar:

- För barn som bor i familjehem.
- För barn som flytt.
- För barn till föräldrar med psykisk ohälsa eller missbruk.
- För barn som har en förälder som tagit sitt liv.

BRIS VUXENTELEFON – OM BARN

Varje barn har rätt till en vuxen som ser, förstår och agerar för barnets bästa. I Bris vuxentelefon – om barn, Bris vuxentelefon på arabiska och Bris stödlinje för idrottsledare kan vuxna i barns närhet få råd och stöd i frågor som rör ett barn. Vi har också en stödlinje på ukrainska, dit både barn och vuxna kan ringa och få stöd på sitt språk. Dessutom finns information och råd till vuxna finns på Bris hemsida.

Bris föreläser också för professionella som möter barn i sitt arbete, till exempel lärare, skolkuratorer och socialsekreterare, samt har föräldraskapsprogram riktade till vuxna.

SMS – NY STÖDKANAL

Bris ska vara närvarande i barns vardag. Vi ska inte bara finnas dygnet runt utan också på plattformar där barn och unga är. 2023 stärktes därför Bris nationella stödlinje med ytterligare en stödkanal: sms.

Under de senaste åren har Bris stärkt den nationella stödlinjen för barn 116 111 genom att utöka till dygnet runt-öppet och genom att ha fler kuratorer än någonsin. Trots det är trycket högt och Bris arbetar ständigt för att stärka kapaciteten ytterligare och lyssna på barn rörande hur de vill att vi utvecklar stödet.

Bris har länge legat i framkant i utvecklingen av nya stödformer för barn och blev 2023 först i Sverige med att erbjuda anonymt stöd till barn via sms, som ett komplement till stödkanalerna telefon, chatt och mejl. Sara André är biträdande enhetschef på Bris stöd online och berättar om den nya stödkanalen:

Varför sms som kanal?

– Barns behov av stöd är stort och ett av Bris mål är att öka tillgängligheten utifrån deras behov och önskemål. Barn har uttryckt till oss att sms är enkelt, smidigt, snabbt och lättåtkomligt. Många beskriver också att det är en kommunikationsform som speglar hur barn pratar med sina kompisar och familjer.

Hur har barn haft inflytande i utvecklingsprocessen?

– Inför starten av sms fick barn svara på en enkät om vad vi skulle tänka på när vi skapade stöd via sms. Vi har också genomfört en expertgrupp med barn med olika typer av neuropsykiatriska funktionsvariationer för att få input om deras behov och önskemål kopplat till den nya kanalen. Barn som har testat sms-stödet har också fått utvärdera kanalen via en enkät på bris.se.

Vad särskiljer sms-stödet från övriga kanaler?

– En sms-konversation kan vara så kort som en fråga och ett svar, eller lite längre. Till skillnad från telefon och chatt kräver inte sms direktkommunikation. Svar kan ske med fördröjning, vilket ger både barnet och kuratorn tid för reflektion och möjlighet att formulera sig i ett lugnare tempo. Barn behöver inte aktivt vänta i kö när de kontaktar Bris via sms och de behöver heller inte ha ett inlogg/konto.

Är barnet anonymt i sms-kanalen?

– Ja, Bris kan inte se eller på något sätt spåra barnets nummer. Barnet väljer, precis som i övriga stödkanaler, vad hen berättar för Bris och kan alltid själv välja att avsluta konversationen. Den avslutas också om barnet inte har varit aktiv på 24 timmar. Sms-konversationerna renas på eventuella personuppgifter som barnet själv har förmedlat så fort de avslutats och om barnet hör av sig igen kan Bris inte koppla den nya konversationen till en tidigare kontakt.

Hur har kanalen tagits emot?

– Den har fått ett bra gensvar, sedan lanseringen i höstas har många barn kontaktat Bris via sms.

Foto: Misse Hvidfeldt

MOBILISERA

**BRIS MOBILISERAR SAMHÄLLET.
VI PLOGAR VÄGEN FÖR KUNSKAP, KOMPETENS
OCH ENGAGEMANG FÖR ATT GÖRA VÄRLDEN
TILL EN TRYGGARE PLATS FÖR BARN.**

Fler och fler människor blir medlemmar i Bris och står upp för barnets rättigheter i sin vardag. En del medlemmar engagerar sig i också genom förtroendeuppdrag eller genom att vara volontärer. Våra volontärer har under året spridit kunskap om hur Bris stöd fungerar och om barnets rättigheter till såväl barn som vuxna, så att fler barn kan få stöd och bli lyssnade på. Tillsammans skapar vi ett tryggare och bättre samhälle för barn.

Bris arbetar för att skapa engagemang bland organisationer, professionella och allmänhet för att stärka arbetet med att stå upp för barnets rättigheter. Bris nätverk, som samlar över 8000 personer, är Sveriges största barnrättsnätverk och en mötesplats för professionella som arbetar

med barn och unga. Under året har nätverket haft fem regionala och tio lokala fysiska nätverksträffar, mer än dubbelt så många som tidigare. Utöver det har nätverket deltagit vid två nationella spridningskonferenser, om vikten av tidigt stöd och av ett gott mottagande av barn som flytt. Dessa genomfördes både på plats och digitalt.

En långsiktig målsättning för Bris är att genom nätverket sprida kunskap om barnrätt och vuxnas handlingsberedskap när ett barn far illa eller på annat sätt behöver stöd. Vi vill också nå fler och nya grupper, och stärka möjligheterna till samverkan och erfarenhetsutbyte inom nätverket. Dessutom hoppas vi på att framåt kunna utöka nätverket ytterligare – lokalt, regionalt och nationellt.

BRIS SPRIDER KUNSKAP

Bris har ett brett utbud av utbildningar och föreläsningar till professionella som möter barn i sitt arbete. Vi erbjuder även utbildningar och stöd till föräldrar.

Att sprida kunskap är en viktig del i Bris verksamhet. Genom ett brett utbud av utbildningar och föreläsningar fördjupar vi samhällets kunskaper om barnets rättigheter och ger konkreta verktyg för personer som i sin profession möter barn i behov av stöd. Bris har lång erfarenhet av att utbilda socialtjänst, skola och rättsväsende och vi föreläser också för privata aktörer inom näringslivet och för ideella organisationer i hela landet. Under året har vi genomfört nära 200 utbildningar och föreläsningar och med dessa nått över 18 000 personer.

Gruppledarutbildningarna för professionella leder till att fler yrkesverksamma får kompetens att hålla egna stödgrupper och att fler barn därmed kan få ett anpassat och riktat stöd.

EXEMPEL PÅ METODUTBILDNINGAR:

Expertgrupp barn

Barn har rätt till delaktighet och inflytande i processer som rör deras liv. Det kräver att vi vuxna lyssnar och låter oss påverkas av barns tankar på ett strukturerat sätt. Bris har utvecklat metoden Expertgrupp Barn som kan användas i alla sammanhang där barn ska komma till tals och få inflytande. Vi utbildar gruppledare som sedan på egen hand kan genomföra Expertgrupp Barn på ett barnrättssäkert sätt.

Teaching recovery techniques – TRT

TRT är en metod som lär barn och unga att hantera symtom på posttraumatisk stress och trauma, så att de kan förhålla sig till det som varit, hantera vardagen och må bättre här och nu. Metoden används bland annat inom skola, primärvård och socialtjänst. Bris erbjuder metodutbildning i TRT för professionella som möter barn med erfarenhet av krig och flykt. De kan sedan implementera och genomföra grupper i sin egen verksamhet.

Jag bor i familjehem

Bris har lång erfarenhet av gruppstöd till barn som lever i utsatta situationer, bland annat barn i familjehem.

Genom en gruppledarutbildning arbetar vi för att sprida en uppskattad och utvecklad metod som vuxit fram i samarbete med familjehemsplacerade barn. Syftet är att främja barnets känsla av sammanhang, bryta ensamhet och stärka barnets strategier för att kunna må bra och hantera sin vardag.

Mina föräldrar är skilda

Många barn och unga vänder sig till Bris med frågor och tankar om föräldrars skilsmässa. De berättar om känslor av sorg och ensamhet och om svårigheter att påverka sin situation. Hos många finns en önskan om att få möta andra med liknande erfarenheter. För professionella som möter barn till skilda föräldrar i sitt arbete erbjuder Bris gruppledarutbildningen Mina föräldrar är skilda.

Föräldraskap i Sverige – Fös

Föräldraskap i Sverige är ett samhällsorienterande gruppprogram för utrikesfödda föräldrar som har barn mellan 0 och 18 år. Utbildningen finns på flera orter och passar för flera olika verksamheter inom exempelvis förskola, BVC, SFI, förebyggande enheter inom socialtjänsten, medborgarkontor och civilsamhälle.

EN INTERNATIONELL BARNRÄTTSORGANISATION

Barnets rättigheter är universella: de gäller alla barn, överallt. Därför arbetar Bris internationellt, bland annat med att driva utvecklingsprojekt och möjliggöra kunskapsutbyten med stödlinjer i andra länder. Bris har också varit med och grundat det internationella nätverket Child Helpline International (CHI).

Anda sedan starten 1971 har Bris grund varit att stå upp för barnets mänskliga rättigheter och hjälpa barn i utsatta situationer. Det gör vi genom tre viktiga områden – stödja, mobilisera och påverka.

- Detta gäller såväl i Sverige som globalt. Vi är en internationell organisation som aktivt arbetar för att barn överallt ska ha tillgång till en kvalitativ, kompetent, tillgänglig och resurssatt stödlinje, säger Bris generalsekreterare Magnus Jägerskog.

Ett viktigt löfte i Bris långsiktiga plan 2021 – 2025 är att organisationen ska finnas till för alla barn, alltid. En utveckling av det internationella engagemanget är ett sätt att infria det löftet. Utöver samverkansprojekt med stödlinjer bedriver Bris också internationellt påverkansarbete för att förbättra situationen för barn överallt.

Behoven och förutsättningarna hos stödlinjer för barn varierar mellan olika länder. Bris samarbeten med stödlinjer kan till exempel handla om att utveckla tekniska plattformar och system för att öka barns tillgång till stöd eller om att stärka kompetens och utveckla stödlinjernas arbetsmetoder. I vissa fall hjälper Bris till med att bygga samarbetslänkar mellan stödlinjer och myndigheter, till exempel för att säkerställa att barn som befinner sig i människohandel ska kunna få hjälp.

- Det som styr valen av projekt är att de ska ske i samverkan med andra stödlinjer för barn och vara till nytta för barn i utsatta situationer, var de än befinner sig och vad de än varit med om. Det är därför Bris finns till, säger Magnus Jägerskog.

Under 2023 har Bris bland annat arbetat för att sprida information om var barn i Ukraina kan få stöd och för att utveckla stödlinjerna i Zambia, Nepal och Tanzania. Bris satsningar på internationella samverkansprojekt de senaste åren har fallit väl ut och allt fler nationella stödlinjer är nu intresserade av samarbete. Det gör att fler projekt, i fler delar av världen, är att vänta.

116 111

är ett internationellt stödnummer inom Europa för barn som behöver stöd och skydd. Numret går till en organisation i varje land som har resurser och kunskap att hjälpa barn. Numret ska vara gratis och barnet ska kunna få vara anonymt.

Fortsatt stöd till ukrainska stödlinjen La Strada

Bris har under 2023 fortsatt arbetet med att stödja La Strada som är den nationella stödlinjen i Ukraina. Bland annat har Bris utbildat psykologer på plats i landet och arbetat för att säkerställa att La Strada har datorer och annan nödvändig utrustning för att kunna ge stöd till så många barn som möjligt.

– Arbetet i Ukraina har också handlat om att ge barn som mår oerhört dåligt kunskap om att stöd och behandling mot PTSD (Post Traumatic Stress Disorder) finns, och hur de kan gå till väga för att få hjälp, säger Magnus Jägerskog.

Bris värd för konferens och toppnivåmöte i Aten

I september 2023 stod Bris och den grekiska barnrättsorganisationen The Smile of the Child värdar för ett internationellt barnrättsevenemang i Aten på temat "Att bemöta barn i kris".

– Den övergripande strategiska frågan handlade om hur vi ger barn tillgång till stöd, säger Magnus Jägerskog.

Över 500 personer från 40 olika länder i Europa, Amerika och Afrika deltog i diskussioner rörande barn i krig, barn som flytt och barn som har upplevt trauma. Även frågor rörande mobbning, våld och utsatthet på nätet lyftes. Sveriges socialtjänstminister Camilla Waltersson Grönwall var med och berättade bland annat att den svenska regeringen vill prioritera en god psykisk hälsa hos barn och unga för att skydda dem från exponering av alla typer av våld.

Bris arbetar mot trafficking av barn i Tanzania

Sedan flera år arbetar Bris med ett utvecklingsprojekt i Tanzania tillsammans med organisationen C-Sema, som driver stödlinjen för barn i landet. Projektet går ut på att motverka trafficking av barn, framför allt flickor, i jordbruksregionen Singida. Fattigdomen är stor i området och många familjer skickar sina barn till större städer för att de ska tjäna extra pengar till familjen genom hushållsarbete. Det leder till att barnen måste sluta i skolan och många utsätts dessutom för olika typer av våld. En viktig del av projektet har varit att sprida kunskap om barnets rättigheter och att trafficking är olagligt. Det har lett till att fler kontakter C-Semas stödlinje för att rapportera om barn som befinner sig i riskzonen. Under nästa projektperiod kommer Bris och C-Sema arbeta för att minska den utbredda fattigdomen. Detta genom olika aktiviteter som kan stärka familjers ekonomi. Målet är att fler barn ska gå i skola istället för att arbeta.

Nytt projekt ger fler barn tillgång till stöd i Zambia

Under 2023 har Bris startat ett utvecklingsprojekt i Zambia, tillsammans med ChildLine Zambia som driver stödlinjen för barn i landet. I detta projekt ligger fokus på att stärka skyddet för barn online.

Tillgången till internet bland barn och unga i Zambia har ökat kraftigt de senaste åren. Den digitala utvecklingen öppnar för ändlösa möjligheter till lärande och utveckling men att vara online medför också risker för barn. Kunskapen om vad som utgör ett övergrepp online och hur man motverkar risken att utsättas för ett sådant är begränsad, både bland barn och vuxna.

Projektet ska bidra till att skydda barn online och att stärka kunskapen om barnets rättigheter och de risker som barn kan stöta på online. En viktig del av projektet har också handlat om teknikutveckling – att se till att stödlinjen har de tekniska resurser som krävs för att kunna ge stöd till så många barn som möjligt.

PÅVERKA

**BRIS GÖR BARNES RÖSTER HÖRDA GENOM
ATT PÅVERKA BESLUTSFATTARE SÅ ATT
BARNETS RÄTTIGHETER TILLGODOSEES.**

1971 föddes Bris i revolt och protest mot barnaga. Tack vare att en grupp människor slöt upp i kampen för barnets rättigheter blev Sverige först i världen med ett förbud åtta år senare. Dagens Bris är en lika outtröttlig organisation som då. Vi arbetar varje dag för ett hållbart samhälle genom att förmedla barns röster till politiker och andra beslutsfattare som har möjlighet att förbättra barns livsvillkor.

Under året släppte Bris en årsrapport och två kunskapsrapporter som alla bygger på våra kontakter med barn, aktuell forskning och omvärldsanalys. *Osäkra tider – barnets rättigheter i en föränderlig värld* visar att en orolig omvärld har gjort avtryck i barns liv och att stödbehovet för barn som mår dåligt är stort, samt att skyddet av barn i utsatta situationer behöver stärkas. *Se mig – rätten till stöd tidigt i livet* fokuserar på de yngsta barnen som lever i utsatthet och rätten till en trygg uppväxt, liv och utveckling. Under hösten släpptes också rapporten *Att leva en dag i taget – mottagandets betydelse för barn som flytt* som lyfter hur svenskt flyktingmottagande påverkar barns

psykiska hälsa, hur svensk migrationslagstiftning förändrats de senaste åren och vilka konsekvenser det har fått för mottagandet och för barns möjligheter att få sina rättigheter tillgodosedda.

Bris har under flera år mätt hur bra Sveriges kommuner är på att implementera barnkonventionen, genom den årliga kommunundersökningen "Vilket utrymme ges barnen?". 2023 års undersökning visar att det fortfarande finns stora skillnader i hur väl kommunerna ser till att barnets rättigheter efterlevs i deras egna verksamheter. I februari 2023 släppte FN:s barnrättskommitté sina rekommendationer om hur väl Sverige som land lever upp till barnkonventionen. Dessa granskningar genomförs regelbundet och vi på Bris har, tillsammans med andra barnrättsorganisationer, spelat en aktiv roll i arbetet.

Bris lämnade sex remissvar under 2023 och omnämndes 4 057 gånger i media, med en stor räckvidd om ungefär 860 miljoner lästillfällen. Genom att vara en stark röst och genom långsiktigt påverkansarbete säkerställs barnets rättigheter i praktiken.

KUNSKAPSRAPPORTER 2023:

OM VIKTEN AV TIDIGT STÖD OCH ETT GOTT MOTTAGANDE

Att kunskapshöja samhället i frågor som rör barnrätt är ett av Bris viktiga uppdrag. Under 2023 släppte Bris, utöver årsrapporten, två temarapporter: en om viken av tidiga stödinsatser och en om betydelsen av ett gott mottagande för barn som har erfarenhet av krig och flykt. I samband med lanseringarna hölls spridningskonferenser, såväl digitalt som fysiskt, för att vi skulle nå så många som möjligt.

SE MIG – RÄTTEN TILL STÖD TIDIGT I LIVET

Sedan början av 2022 har Bris undersökt livsvillkor och tillgång till stöd för de yngsta barnen, 0–6 år, i Sverige. Den här rapporten handlar om bristen på, och vikten av, tidiga stödinsatser.

De första åren i ett barns liv är centrala för barnets utveckling. Att tidigt upptäcka ett barn som lever i utsatthet kan därför vara avgörande för barnets fortsatta liv. De yngsta barnen saknar många gånger språk för att berätta om sin situation samt viktiga referensramar som kan signalera när något de upplever inte känns rätt. Det ställer särskilt höga krav på uppmärksamheten hos vuxna i barnets närhet.

Socialtjänsten har det yttersta ansvaret för att barn som far illa får den hjälp de behöver. För att det ska kunna ske måste socialtjänsten få reda på att barnet befinner sig i en utsatt eller riskfylld situation.

Varje år görs flera hundra tusen orosanmälningar för barn, varav ungefär en tredjedel rör barn under sex år. Flest anmälningar görs av polis, skola samt hälso- sjuk- och tandvård. Förskolan står för en mycket liten andel.

Alla människor är rättighetsbärare, från födseln och livet ut. Bris vill därför se ett skifte i synen på de yngsta barnen. De måste mycket tydligare än idag respekteras som de rättighetsbärare och egna aktörer de är, trots sin beroendeställning till vuxna.

Bris har under 2023 arbetat för att sprida kunskap från rapporten till professionella och beslutsfattare över hela landet. Utöver spridningskonferensen på temat som hölls i samband med lanseringen av rapporten har Bris hållit ett seminarium under Almedalsveckan i Visby, som specifikt behandlade de yngsta barnen. Arbetet med de yngsta barnen finansierades av Egmont Fonden och det fortsatta arbetet med de yngsta barnen finansieras av Marcus och Amalia Wallenbergs Minnesfond.

LÄS HELA RAPPORTEN
PÅ [BRIS.SE/FORSKOLA](https://bris.se/forskola)

ATT LEVA EN DAG I TAGET – MOTTAGANDETS BETYDELSE FÖR BARN SOM FLYTT

I den här rapporten beskriver Bris vad barn behöver för att må bra efter krig och flykt, samt belyser brister det svenska flyktingmottagandet och de risker som bristerna medför. Barn som flytt har ofta varit med om traumatiska händelser både före och under flykten. De utgör en riskgrupp för att utveckla eller få förvärrad psykisk ohälsa, vilket till exempel kan visa sig genom posttraumatiskt stressyndrom, depression eller ångesttillstånd. Forskning visar dock att mottagandet kan ha lika stor påverkan på ett barns långsiktiga psykiska hälsa som det barnet har varit med om innan hen kom till det nya landet. Ett tryggt, förutsägbart mottagande och rätt stöd kan därför minska riskerna för att barnet utvecklar eller fördjupar psykisk ohälsa. Och tvärt om – ett mottagande som präglas av osäkerhet och brist på socialt och professionellt stöd kan i stället öka riskerna.

Människor, såväl barn som familjer, som flytt till Sverige kommer snabbt i kontakt med många delar av det svenska samhället, till exempel förskolan, skolan, myndigheter och vården. Hur dessa arenor är organiserade, vilken migrationspolitik som förs och vilka attityder som finns i samhället i stort, utgör tillsammans mottagandet. Ett mottagande som innehåller en hög grad av osäkerhet försvårar barns tillvaro och föräldrars möjligheter att främja sina barns hälsa och utveckling. Att kunna bosätta sig i ett tryggt och välordnat samhälle stärker i stället dessa möjligheter.

Sverige har som mottagarland således möjlighet att göra en stor skillnad. Trots det visar Bris rapport att det svenska flyktingmottagandet riskerar att försämra barnens mående. Barn och föräldrar berättar för Bris om en otrygg och osäker livssituation i Sverige som påverkar mående, liv och framtidstro. Många tvingas flytta runt, har dålig ekonomi och lever i stor osäkerhet rörande frågan om de ska få stanna i Sverige eller inte. De kämpar med språket och med att få känna gemenskap och må bra.

De senaste årens många och stora förändringar i svensk migrationslagstiftning har försämrat mottagandets förutsättningar. I oktober 2023 tillsatte regeringen en utredning om att ytterligare begränsa rättigheterna för asylsökande. Samtidigt lyser en viktig diskussion med sin frånvaro – den om hur mottagandet påverkar barnens möjlighet att återhämta sig och bygga ett nytt liv. Sverige ska som mottagarland inte bara säkerställa att barn och familjer ges akut skydd, utan också ge barn och familjer som flytt en möjlighet att må bra, inkluderas och bygga en framtid i Sverige.

LÄS HELA RAPPORTEN
PÅ [BRIS.SE/BARN-SOM-FLYTT](https://bris.se/barn-som-flytt)

ÅRET 2023 – ETT ÅXPLOCK FRÅN VERKSAMHETEN

Bris årsrapport

Under våren lanserades Bris årsrapport *Osäkra tider – barnets rättigheter i en föränderlig värld* som visar att en orolig omvärld har gjort avtryck i barns liv och att stödbehovet för barn som mår dåligt är stort, samt att skyddet för barn i utsatta situationer behöver stärkas. I rapporten redovisas barns samtal till Bris nationella stödlinje under året som gått.

= 51587 =

Så många kurativa samtal hade Bris med barn 2023, i den nationella stödlinjen och på Brismottagningarna.

Bris kongress 2023

Kongressen som hålls vartannat år är Bris högsta beslutande organ och i år hölls den i Göteborg. Medlemmar från hela Sverige möttes för att diskutera de senaste årens utmaningar och strategier för att säkerställa att barns rättigheter tillgodoses. Bland annat togs beslut om att Bris ska verka för en ny nationell strategi för att stärka barnets rättigheter. Den tidigare barnrättsstrategin togs fram år 2010, innan barnkonventionen blev svensk lag. På kongressen togs också beslut om att Bris ska arbeta för att barn ska få ett eget ombud i rättsprocesser. Frågan är viktig för att stärka barns rättsliga ställning och synliggöra dem som rättighetsbärare. Bris nästa kongress hålls 2025 i Umeå.

#detärinteförsent

Under 2023 märktes en ökning av våldet i och runt kriminella nätverk i Sverige. Sprängningar och skjutningar med dödlig utgång dominerade delar av nyhetsflödet. Med anledning av de breda konsekvenserna för barn lanserades TikTok-kampanjen #detärinteförsent, för att erbjuda stöd till barn och unga som vill lämna kriminalitet eller som riskerar att dras in i kriminella miljöer. Kampanjen hade mer än 35 miljoner visningar.

Hur bra är kommunerna på barnrätt?

Bris fortsätter att mäta hur bra Sveriges kommuner är på att implementera barnkonventionen via den årliga kommunundersökningen "Vilket utrymme ges barnen?". Årets undersökning visar att det finns stora skillnader och brister i hur väl kommuner efterlever säkerställandet av barnets rättigheter i kommunernas verksamheter. Ett stort gemensamt arbete krävs för att barnkonventionen ska bli mer än vackra ord.

Postkodmiljonären

I mars tävlade skådespelarna Björn Kjellman och Emma Molin för Bris räkning i ett avsnitt av TV4:s Postkodmiljonären. Vinstsumman på 350 000 kronor möjliggör vårt arbete med att varje dag kämpa för ett bättre samhälle för barn.

Bris påverkar

Under 2023 har Bris synlighet ökat. Vi har omnämnts i talad media 1939 gånger, figurerat i 4110 pressklipp och skickat 27 pressmeddelanden. Vi har också haft möten med ministrar och partiledare, samt kommit med ett flertal remissvar och viktiga inspel i utredningar och politiska initiativ.

Fler medlemmar

Bris medlemsantal ökar ständigt, vid slutet av 2023 var medlemmarna 51 procent fler än året innan. Medlemmarna bär ut Bris budskap i hela landet och är en viktig del i vårt mobiliseringsarbete.

Säkrare online

Nätet är en självklar del av livet för barn och unga och tillför mycket positivt i vardagen – men det finns också risker. För en trygg vardag online krävs både kunskap och stöd. Därför finns Safer Internet Centre Sverige, SIC, som drivs av Bris, ECPAT Sverige och Mediemyndigheten. Bris roll i samarbetet är att via den nationella stöddlinjen för barn även erbjuda stöd i frågor som rör utsatthet på nätet. Genom stöddlinjen får Bris en bild av vilka utmaningar barn och unga möter online. För vuxna som har frågor kopplade till barn och nätet finns Bris vuxentelefon – om barn. Safer Internet Centre är ett EU-initiativ som finns i alla EU-länder samt Norge, Storbritannien och Island.

Foto: Fredrik Stål

Bris nätverk växer – och gör skillnad

Bris nätverk är en källa till inspiration, kunskap och erfarenhetsutbyte kring frågor som rör barnets rättigheter. Nätverket samlar över 8 000 personer som arbetar med, och för barn, över hela Sverige. Under 2023 genomförde Bris nästan dubbelt så många fysiska nätverksträffar som tidigare år och de arrangerades också på fler orter, bland andra Lycksele, Uppsala, Kristianstad, Skövde och Örebro. Tidigare genomfördes de fysiska träffarna enbart på de fem orter där Bris har kontor.

BRIS
ÅRSREDOVISNING
2023

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Organisationsnummer 802013–3420

ALLMÄNT OM VERKSAMHETEN

Bris vision är ett samhälle där barnets rättigheter tillgodoses.

Ändamål

Barnens rätt i samhället (Bris) är en av Sveriges ledande barnrättsorganisationer som syftar till att stå upp för barnets rättigheter genom att stödja barn utifrån barnets behov, mobilisera samhället och påverka politiker och beslutsfattare genom att göra barns röster hörda. Allt för att skapa ett bättre samhälle för barn. Bris främsta målgrupp är barn och unga under 18 år och utgångspunkten för Bris arbete är att stå upp för varje barns mänskliga rättigheter. Bris ska vara tillgängligt för varje barn som uttrycker ett behov av hjälp och särskilt bistå barn och unga i utsatta situationer.

Bris är en ideell medlemsorganisation som är partipolitiskt och religiöst obunden. All verksamhet utgår från FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen) och barnsynen i denna.

Vår verksamhet och verksamhetsidé

Sedan 1971 har Bris varje dag kämpat för att barnets rättigheter ska efterlevas i samhället. Det första målet var att införa ett förbud mot barnaga i Sverige, vilket blev verklighet 1979. Sedan dess har Bris outtröttligt arbetat för att ge stöd till barn och unga, mobilisera människor, organisationer och företag samt påverka politiker och beslutsfattare att stå upp för barnets rättigheter.

Bris erbjuder stöd till alla barn under 18 år, varje dag året runt utifrån barnets behov, i den nationella stödlinjen 116 111 (telefon, sms, chatt och mejl). Barn kan även få träffa kuratorer fysiskt på mottagningar på våra fem regionkontor. Bris arbetar också med ett riktat stöd till barn i särskilt utsatta situationer, exempelvis barn som bor i familjehem, barn som flytt undan krig, barn som förlorat en förälder i suicid och barn som har en förälder som dricker för mycket eller mår psykiskt dåligt. Bris ger också stöd till viktiga vuxna runt barn genom Bris vuxentelefon – om barn, föräldraskapsprogram samt genom föreläsningar och kunskapsförmedling om vad vuxna kan göra för att vara ett stöd för barn.

Bris nätverk är en mötesplats för personer som arbetar med och för barn och unga och är Sveriges största barnrättsnätverk. Nätverket samlar professionella från skola, socialtjänst, rättsväsendet, hälso- och sjukvård, civilsamhället och många andra aktörer. Varje år anordnas nätverksträffar runt om i hela landet, både fysiska och digitala, som syftar till erfarenhetsutbyte och påfyllnad av kunskap. Bris påverkansarbete handlar om att stärka barnets rättigheter juridiskt och i praktiken genom att lyfta barns röster till politiker och beslutsfattare. Det vanligaste samtalet till Bris handlar om psykisk ohälsa, alltifrån oro och nedstämdhet till tankar om att inte vilja leva längre. Att bryta trenden med den ökande psykiska ohälsan är därför en av Bris viktigaste påverkansfrågor.

Antalet medlemmar var vid utgången av året 9 763. Kongressen är Bris högsta beslutande organ som bland annat fattar beslut om Bris långsiktiga plan och utser styrelse. Bris verksamhet möjliggörs genom medlemskap, gåvor och bidrag från privatpersoner, företag och andra organisationer samt av bidrag från stat, regioner, kommuner och privata aktörer. På kongressen 2021 antogs Bris långsiktiga plan "För alla barn alltid" som sträcker sig fram till 2025. Arbetet med att ta fram ett förslag på en ny långsiktig plan har påbörjats med en analys av barns livssituation och Bris roll framåt.

Genom att arbeta för en förbättrad hälsa för barn och unga bidrar Bris också till FN:s mål för hållbar utveckling, Agenda 2030.

116 111 & CHI

Barnets rättigheter är universella och gäller varje barn. Sedan flera år driver Bris internationell samverkan med stödlinjer i andra länder, bland annat Tanzania och Zambia. Genom gemensamma utvecklingsprojekt vill vi stärka kunskapen om barnets rättigheter, förebygga trafficking och stärka skyddet för barn online. Bris har även ett nära samarbete med de övriga nordiska stödlinjerna.

Ett viktigt nätverk som Bris ingår i är CHI (Child Helpline International), ett globalt nätverk med stödlinjer över hela världen som omfattar 155 hjälplinjer för barn i 133 länder och territorier. Tillsammans tar nätverkets stödlinjer emot närmare 13 miljoner samtal från barn och

unga, som är i behov av stöd och skydd, varje år. Bris var med och startade nätverket 2003 och är den enda svenska barnrättsorganisationen med medlemskap i CHI.

116 111 som är numret till den nationella stödlinjen i Sverige och drivs av Bris, är även ett internationellt stödnummer inom Europa. Numret går till en organisation i varje land som har resurser och kunskap att hjälpa barn. Numret ska vara gratis och barnet ska kunna få vara anonymt om hen vill. Bris är Sveriges officiella 116 111-linje.

SYFTE- OCH ÄNDAMÅLSUPPFYLLELSE

Stödja – så skapar det ett bättre samhälle

Bris stödlinje är öppen dygnet runt, alla dagar i veckan. Under 2023 hade Bris 50 181 kurativa kontakter med barn och unga, en ökning med 13 % jämfört med 2022 (44 420). I slutet av året lanserades en ny stödkanal, sms. Bris riktade stödinsatser genom våra Brismottagningar har ökat med 39 % under 2023, från 1012 kurativa möten till 1 406. Bris kuratorer använder samtalsmetodik som bygger på forskning och beprövad erfarenhet. Kurativa kontakter är samtal kring ett hjälpbehov, uttalat av barnet eller formulerat tillsammans med kuratorn. Utöver kurativa samtal i stödlinjen har Bris samtal i stödgrupp, individuella samtal och gruppchatt som inte är inräknade i de kurativa kontakterna. Bris har också ett stort antal övriga kontakter, exempelvis uppringare som lägger på eller tysta samtal i stödlinjen, de räknas heller inte in i de kurativa kontakterna. Alla samtal till Bris besvaras av utbildade kuratorer som lyssnar, stöttar och stärker barnet samt hjälper barnet vidare om det behövs. Barnet är alltid anonymt om hen vill. Samtal och sms till den nationella stödlinjen 116 111 kostar inget för barnet och syns inte på telefonräkningen.

De vanligaste ämneskategorierna i kontakterna under 2023 var psykisk ohälsa (49 %), familj och familjekonflikter (22 %) samt våld, övergrepp och kränkningar (20 %). Ofta pratar barn om fler än ett område under sina kontakter med Bris, i genomsnitt är det 2,5 ämnesområden som berörs.

De kurativa samtalen och mötena syftar till att ge barnet möjlighet att förstå och hantera sin situation, samt att informera om barnets rättigheter. Ett annat syfte är att ge barnet en positiv erfarenhet av att söka stöd hos en vuxen, vilket många barn som kontaktar Bris saknar. Många av de barn som kontaktar Bris uppger att de inte skulle vända sig någon annanstans. När barnet befinner sig i en utsatt situation kan Bris kuratorer hjälpa vidare

till andra stödfunktioner i samhället. Under 2023 har Bris hänvisat barn vidare till hjälp i nästan en fjärdedel (23 %) av de kurativa kontakterna. I några av samtalen får Bris kuratorer uppdrag av barnet att företräda barnet i kontakt med olika myndigheter (oftast socialtjänsten). På detta sätt kan ett samtal till Bris vara början på en långsiktig förändring av ett barns livssituation.

Bris har fem mottagningar där barn kan träffa en kurator fysiskt. Mottagningarna ger ett nära stöd till barn i utsatta situationer. På Brismottagningarna erbjuds professionellt stöd, men inte vård eller behandling. Mottagningarna finns på de orter där Bris sedan tidigare har regionkontor. Arbetet med Brismottagningarna har möjliggjorts genom bidrag från Erling-Perssons Stiftelse. Bris har också ett riktat gruppstöd till barn som befinner sig i en särskild utsatthet. I gruppstödet får barn träffa andra barn i liknande situationer, lyssna och dela egna tankar och erfarenheter. En viktig del i att vara med i en grupp är att se att en inte är ensam. Allt gruppstöd på Bris leds av professionella gruppleddare och bygger på beprövade metoder. Fokus i arbetet är att barnen som deltar ska få ökad kunskap och förståelse för sin livssituation samt verktyg för att hantera sitt liv på kort och lång sikt. Det är ett sätt att långsiktigt tillgodose varje barns rätt till psykisk hälsa och förebygga psykisk ohälsa över tid.

Varje barn har rätt till en vuxen som ser, förstår och agerar för barnets bästa. Bris arbetar därför för att vuxna runt barn får kunskap om angelägna frågor för att kunna agera för barnets bästa. Bris föreläser om samtalsmetodik för professionella som möter barn i sitt arbete, till exempel lärare, skolkuratorer och socialsekreterare.

Bris vuxentelefon – om barn, Bris vuxentelefon på arabiska och Bris stödlinje för idrottsledare finns för att ge råd och stötta vuxna i barns närhet. Under 2023 besvarades drygt två tusen samtal i dessa kanaler. Information och råd till vuxna finns även på Bris hemsida.

Bris har också en stödlinje på ukrainska, dit barn och vuxna med frågor som rör ett barn kan ringa och få stöd på sitt språk. Bris erbjuder även föräldraskapsprogram riktade till vuxna.

Mobilisera – så förändrar det samhället

Bris medlemmar delar organisationens värderingar och står upp för barnets rättigheter i sin vardag. Som medlem går det också att engagera sig genom förtroendeuppdrag eller som volontär. Bris volontärer har under året fokuserat en stor del av sitt arbete med att sprida kunskap om hur

Bris stöd fungerar och om barnets rättigheter till barn och vuxna, så att fler barn kan få stöd och bli lyssnade på. Tillsammans skapar vi ett tryggare och bättre samhälle för barn.

Bris arbetar för att skapa engagemang bland organisationer, professionella och allmänhet för att stärka arbetet med att stå upp för barnets rättigheter. Under året har Bris nätverk haft fem regionala och tio lokala fysiska nätverksträffar. Utöver det har nätverket deltagit vid två nationella spridningskonferenser som genomfördes både på plats och digitalt. En långsiktig målsättning är att genom nätverket sprida kunskap om barnrätt och vuxnas handlingsberedskap när ett barn far illa eller på annat sätt behöver stöd. Vi vill fortsätta växa nå fler och nya grupper, samt stärka möjligheterna till samverkan och erfarenhetsutbyte inom nätverket. Vi vill också att nätverket ska utvecklas och utökas lokalt, regionalt och nationellt.

Påverka – så stärker det barnets rättigheter

1971 föddes Bris i revolt och protest mot barnaga, som då var lagligt. Tack vare att en grupp människor slöt upp i kampen för barnets rättigheter, blev Sverige först i världen med ett förbud åtta år senare. Bris är lika outtröttliga, nu som då, och arbetar varje dag för ett hållbart samhälle genom att förmedla barns röster till politiker och andra beslutsfattare som har möjlighet att förbättra barns livsvillkor.

Under året släppte Bris tre rapporter som bygger på våra kontakter med barn, aktuell forskning och omvärldsanalys. *Osäkra tider - barnets rättigheter i en föränderlig värld* som visar att en orolig omvärld har gjort avtryck i barns liv och att stödbehovet för barn som mår dåligt är stort och skyddet för barn i utsatta situationer behöver stärkas. Rapporten *Se mig- rätten till stöd tidigt i livet* fokuserar på de yngsta barnen som lever i utsatthet och rätten till en trygg uppväxt, liv och utveckling. Under hösten släpptes också rapporten *Att leva en dag i taget – mottagandets betydelse för barn som flytt som fokuserar på hur svenskt flyktingmottagande påverkar barns psykiska hälsa, hur svensk migrationslagstiftning förändrats de senaste åren och vilka konsekvenser det har fått för mottagandet och för barns möjligheter att få sina rättigheter tillgodosedda.*

Bris har under flera år mätt hur bra Sveriges kommuner är på att implementera barnkonventionen via den årliga kommunundersökningen "Vilket utrymme ges barnen?". 2023 års undersökning visar att det fortfarande finns stora skillnader och brister i hur väl kommuner efterlever

att barnets rättigheter i kommunernas verksamheter efterlevs.

I februari 2023 släppte FN:s kommitté för barnets rättigheter, det vill säga FN:s barnrättskommitté, sina rekommendationer om hur väl Sverige lever upp till barnkonventionen. Dessa granskningar genomförs regelbundet och Bris, tillsammans med andra barnrättsorganisationer, spelar en aktiv roll i arbetet.

Organisationen lämnade sex remissvar under 2023 och omnämndes 4 057 gånger i media med en stor räckvidd om ca 860 miljoner lästillfällen. Genom att vara en stark röst och genom långsiktigt påverkansarbete säkerställs barnets rättigheter i praktiken.

VÄSENTLIGA HÄNDELSE UNDER RÄKENSKAPSÅRET

En tid av oro

Vi befinner oss i osäkra tider och det är tydligt att barn påverkas av de olika kriser som pågår parallellt, såväl lokalt som globalt. Barn är en sårbar grupp i samhället och som alltid i kriser drabbas barn särskilt hårt. Det har varit många år med stora händelser som påverkat barns vardag negativt som pandemi, krig i Ukraina, ekonomisk kris, ökat våld i kriminella nätverk och kriget i Gaza. Många barn bär på en grundoro och det är vuxnas uppgift att trygga, lugna och stärka barnets känsla av kontroll.

Under 2023 har Sveriges ekonomi fortfarande varit i fokus. Med stigande priser på mat, bränsle och el samt ett höjt ränteläge har många familjer fått det tuffare, och svårast är det för dem som redan tidigare hade små ekonomiska marginaler. Bris har under året märkt av en ökad ekonomisk oro bland barn som kontaktar stödlinjen.

Stötta barn i alla åldrar

Tidiga och förebyggande insatser är många gånger helt avgörande för barns liv och Bris arbetar för att stärka stödet till de yngsta barnen. Under 2022 inleddes därför ett projekt om stöd till barn 0–6 år, finansierat av Egmont Fonden. Bris gav våren 2023 ut rapporten *Se mig - rätten till stöd tidigt i livet* med fokus på de yngsta barnen som lever i utsatthet. Där lyfte vi vikten av rätten till en trygg uppväxt, liv och utveckling. I samband med publiceringen genomförde vi också en mycket välbesökt spridningskonferens som erbjöds både fysiskt och digitalt. Arbetet med de yngsta barnen har under året fortsatt att utvecklas för att synliggöra och stötta målgruppen med hjälp av finansiering från Stiftelsen Marcus och Amalia Wallenbergs Minnesfond.

Bris Internationellt

Bris är en internationell organisation som bedriver olika internationella samarbeten. Bland annat har vi ett utvecklingsprojekt tillsammans med stödlinjen för barn i Tanzania som drivs av organisationen C-SEMA och finansieras av medel från ForumCiv. Projektet genomförs med syfte att förebygga och stoppa trafficking av barn från regionen Singida samt att öka kunskapen om barnets rättigheter. Sedan 2023 har Bris också deltagit i ett utvecklingsprojekt tillsammans med Child Helpline i Zambia. Projektet genomförs i syfte att stärka skyddet av barn på nätet, öka kunskapen om barns rättigheter och om de risker som barn möter på nätet.

I september stod Bris tillsammans med den grekiska stödlinjen The Smile of the Child, värd för en internationell konferens i Aten med fokus på att möta barn i kris. I samband med konferensen anordnade vi också en två-dagars konferens för de europeiska stödlinjerna. Utöver detta genomförde Bris en workshop, om att möta barn i kris och trauma för kuratorer, på den grekiska stödlinjen.

Utöver olika utvecklingsprojekt är kunskapsutbyte med andra stödlinjer en viktig del i vårt internationella arbete. Vi har bland annat haft ett närmare utbyte med stödlinjerna i Mocambique och Nepal.

Under 2023 har samarbetet mellan de nordiska hjälplinjerna fortsatt att utvecklas med besök och samverkansmöten. Genom kunskapsutbyte kan stödlinjerna gemensamt stärka stödet till barn ytterligare.

Stärkt statlig finansiering av den nationella stödlinjen

Från och med 2023 får Bris årligen 20 miljoner i statligt stöd för att säkerställa den långsiktiga finansieringen av den nationella stödlinjen för barn, 116 111. Finansieringen täcker ungefär hälften av dagens driftskostnader för den nationella stödlinjen och är en viktig del i att säkerställa att Bris även fortsatt kan ha öppet dygnet runt.

Partnerskap

Svenska Postkodlotteriet är en av Bris viktiga samarbetspartners. Postkodlotteriet har sedan 2007 gett ett årligt stöd till verksamheten och under 2023 tilldelades Bris 10 miljoner kronor i basstöd, samt ytterligare 350 tkr som ett resultat av deltagande i tv-programmet Postkodmiljönären. Bris har också samarbeten med flera företag som stödjer verksamheten, som Bastard Burgers, Circle K, Coop, KappAhl och Telia. Bris är också förmånstagare till Swedbank Humanfonden. Tack vare projekt, företagssamarbeten, stiftelser, gåvor samt bidrag som Bris har fått under 2023 har vi kunnat nå fler barn och utbildat fler viktiga vuxna runt barn. Varje gåva och bidrag är viktigt för det fortsatta arbetet med att stödja, mobilisera och påverka för att stärka barnets rättigheter. Utan detta stöd skulle Bris inte finnas.

MEDLEMMAR

Allt fler privatpersoner väljer att stödja Bris genom att gå med som medlemmar eller bli månadsgivare. Bris har under året ökat sitt medlemsantal och den sista december 2023 uppgick antalet till 9 763 personer (6 485 stycken, 2022). Arbetet med att stärka medlemsorganisationen och få medlemsantalet att fortsatt öka fortsätter. Drygt 12 000 personer (ca 10 500, 2022) valde att stödja Bris med en gåva varje månad.

Medlemsavgiften är fortsatt 360 kronor per år. För barn är medlemskap gratis fram till det år som barnet fyller 18 år.

HÅLLBARHETSUPPLYSNINGAR

Bris är en barnrättsorganisation vars grundläggande syfte är att stärka barnets rättigheter och förbättra barn och ungas livssituation. Organisationens verksamhet handlar om social hållbarhet och Bris arbetar för att barnets rättigheter ska tillgodoses, att varje barn ska få må bra och få så bra förutsättningar som möjligt inför vuxenlivet. På så sätt skapas ett hållbart samhälle för alla.

Bris hållbarhetsstrategi innehåller tre delar; Bris tar socialt ansvar genom att stärka barnets rättigheter, Bris tar ekonomiskt ansvar genom att varje krona används effektivt för att göra skillnad för barn och Bris tar miljömässigt ansvar genom att ständigt värdera och anpassa det vi gör utifrån dess klimat- och miljöpåverkan.

Medarbetare

Medelantalet anställda på Bris under året är 113 personer. De flesta är kvinnor med arbetsplats på kontoret i Stockholm. Bris är medlem i Fremia och tecknar kollektivavtal med samtliga anställda. Bris arbetar aktivt med att skapa en hållbar arbetsmiljö och följer löpande upp arbetsmiljön på individ-, team- och organisationsnivå. Det sker genom dialog med medarbetarna och genom löpande frågor som ställs till organisationen. Bris arbetar även aktivt med att kompetensutveckla medarbetarna och genomför årligen en kompetensutvecklingsplan i samband med verksamhetsplaneringen. Bris gör en årlig hälsomätning samt flera kortare pulsenkäter under året för att följa upp personalfrågor löpande.

FÖRVALTNING, STYRNING OCH LEDNING

Organisation

Kongressen som hålls vartannat år är Bris högsta beslutande organ. Styrelsen är organisationens verkställande organ mellan kongresserna. Den dagliga verksamheten leds av en generalsekreterare som utses av styrelsen. Sedan den 9 mars 2016 är Magnus Jägerskog Bris generalsekreterare.

Bris är indelat i regioner och det är som Bris har kongress hålls ett medlemsmöte i varje region. På medlemsmötet väljs bland annat kongressombud, som närvarar och har rösträtt på kongressen. På medlemsmötet nomineras även en representant till Bris nationella valberedning vars uppgift är att föreslå ledamöter till styrelsen samt revisorer. Medlemsmötet nominerar även en representant till Bris granskningsutskott (se nedan). Den nationella valberedningen och granskningsutskottet väljs sedan av kongressen. Varje region har även ett regionråd vars arbete syftar till att mobilisera samhället regionalt för barnets rättigheter. Dessa väljs också vid medlemsmötet. Totalt finns det 86 förtroendevalda inom Bris. Under 2023 genomfördes medlemsmöten och kongress. Nästa medlemsmöte samt kongress hålls under 2025.

Bris har kontor i Stockholm, Göteborg, Malmö, Linköping och Umeå. Bris och styrelsen har sitt säte i Stockholms kommun.

Granskning

Kongressen utser två revisorer för att granska Bris räkenskaper och förvaltning. Valda revisorer för innevarande kongressperiod är Erik Albenius och Jens Persson, auktoriserade revisorer från PwC.

Kongressen utser även representanter till Bris granskningsutskott som har till uppgift att granska att Bris stadgar efterlevs samt att beslut som fattas på kongressen genomförs av styrelsen. Granskningsutskottet består av en representant från varje region.

Giva Sveriges kvalitetskod

Bris är medlem i Giva Sverige (branschorganisation för tryggt givande) och tillämpar dess etiska kvalitetskod där nyckelorden är respekt, öppenhet, trovärdighet och kvalitet. Vartannat år ska en extern revisor granska och intyga att organisationen efterlever koden. Bris följer Giva Sveriges uppdaterade kvalitetskod och Bris auktoriserade revisor har i september 2022 granskat och intygat att Bris efterlever koden.

En effektrapport som beskriver vilken nytta (effekt) organisationen gör ska årligen rapporteras till Giva Sverige. Rapporten finns även publicerad på bris hemsida.

Svensk Insamlingskontroll

Bris plusgiro 901504-1, 900708-9, 900709-7 och 900710-5 kontrolleras av Svensk Insamlingskontroll vars syfte är att övervaka så att insamlingar från allmänhet sker under betryggande kontroll och att insamlingar inte belastas med oskäligen kostnader samt att goda marknadsföringsmetoder används.

BRIS STYRANDE ORGAN:

- Kongress
- Styrelse
- Generalsekreterare

BRIS KONTROLLERANDE ORGAN:

- Auktoriserade revisorer
- Granskningsutskott

BRIS STYRELSE

Sedan maj 2023 består Bris styrelse av nedanstående ledamöter:

Ordförande:

Annabella Kraft (tidigare seniorchef och ledarskapsutvecklare Södertälje kommun)

Ledamöter:

Helén Strömberg (Fil dr och universitetslektor Umeå universitet), vice ordförande

Åsa Ekman (Konsult inom barnets rättigheter)

P-G Persson (Egenföretagare)

Cecilia Carnefeldt (Koncernchef på Kunskapsskolan)

Jerker Lindsten (Vice VD för Vinnigroup)

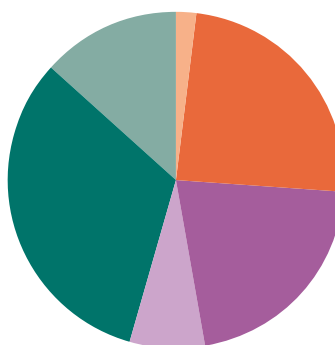
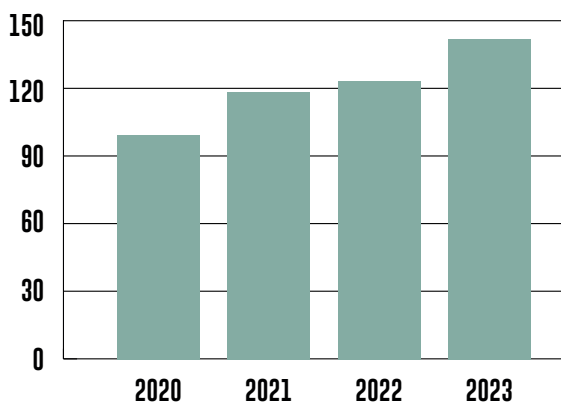
Ulrika Rogland (Advokat med fokus på barnrätt)

Petra Blom (Sakkunnig på nationellt centrum mot hedersrelaterat våld och förtryck på Länsstyrelsen Östergötland)

Martin Björgell (Chef för Erbjudande Pension & Försäkring på Svenska Handelsbanken)

Benny Marcel (Konsult)

Verksamhetens intäkter 2020-2023 (mkr)

Verksamhetens intäkter 2023, 143 (mkr)

- Medlemsavgifter, 2%
- Allmänheten, 24%
- Företag, 21%
- Svenska Postkodlotteriet, 7%
- Offentliga bidrag, 32%
- Övriga intäkter, 13%

ANVÄNDNING AV FINANSIELLA INSTRUMENT

Det övergripande målet i Bris kapitalförvaltningspolicy är att Bris ska placera sina tillgångar på ett etiskt försvarbart sätt med möjlighet till en god avkastning på lång sikt och till en så låg kostnad som möjligt. Bris ska placera sina tillgångar i värdepapper och fonder med låg risk och policyn tillåter endast placeringar i aktiefonder och räntebärande värdepapper. Aktier eller andelar som erhålls genom testamente eller gåva och som inte uppfyller kraven på placering enligt policyn ska avyttras inom tolv månader.

Kapitalförvaltningspolicyn i sin helhet finns publicerad på Bris hemsida. För närvarande hanterar Bris sina placeringar med rådgivning. Bris riktlinje för eget kapital är att kapitalet ska motsvara minst sex månaders fasta kostnader och som mest ett års fasta kostnader.

RESULTAT OCH STÄLLNING

Årets verksamhetsintäkter uppgår till 142,9 mkr (123,4 mkr 2022). Ökningen beror främst på det nya statliga bidraget för att driva stödlinjen.

Insamling från allmänheten uppgår till 35,0 mkr (34,5 mkr, 2022) där den främsta orsaken till intäktsök-

ning består av ökade intäkter genom månadsgåvor.

Företagsgåvor och företagssamarbeten uppgår till 29,6 mkr (30,8 mkr, 2022). Svenska Postkodlotteriets basstöd är 10,0 mkr år 2023, vilket är samma nivå som föregående år.

Bidrag uppgår till 57,8 mkr (36,3 mkr, 2022), den stora ökningen beror främst på det statliga bidraget om 20 mkr. Men bidrag avser flera olika projekt. Exempelvis stöttar Egmont Fonden tre projekt; förstärkning av nattöppet, fokus på de yngsta barnen och Kraftsamling för barn som flytt. Denna delfinansierades även av Kavlifonden. Erling-Perssons Stiftelse möjliggör att Bris har fem mottagningar öppna. Tim Bergling Foundation bidrar till stödlinjen och Bris har även ett stort projekt tack vare Allmänna arvsfonden avseende digital utveckling av densamma. Bris är också en del av Safer Internet Center som finansieras av EU och Vinnova. Sedan 2023 finansierar Marcus och Amalia Wallenbergs Minnesfond ett projekt för de yngsta barnen.

Ändamålskostnaderna uppgick till 113,4 mkr, vilket utgör 79% av den totala kostnadsmassan (79%, 2022). Det största verksamhetsområdet är Bris stödverksamhet, följt av Kommunikation, Opinion och Påverkan.

Årets administrations- och insamlingskostnader i relation till de totala kostnaderna uppgick till 21% (21%, 2022).

Årets överskott uppgår till 1,6 mkr (4,6 mkr, 2022). Det budgeterades för ett underskott på 0,3 mkr för 2023 och anledningen till att utfallet är bättre är dels ökade intäkter från allmänheten, lite högre bidragsdelar än budgeterat, samt ett högre finansiellt resultat. Under året har kostnader för att stärka stödverksamheten och information om densamma prioriterats. Investering i långsiktigt givande har också genomförts. Överskott är betydelsefullt i en osäker tid och för den fortsatta utvecklingen av verksamheten.

Förändring av eget kapital

Eget kapital uppgår vid årets slut till 70,9 mkr (69,2 mkr, 2022). Målet med det balanserade kapitalet är att det ska motsvara ca 6 till 12 månaders fasta kostnader. Vid årets slut motsvarade det 8,2 månader (10,0 månader, 2022).

Tkr	Balanserat eget kapital	Totalt eget kapital
Ingående balans 2023	69 219	69 219
Årets resultat	1 649	1 649
Utgående balans 2023	70 868	70 868

FÖRVÄNTAD FRAMTIDA UTVECKLING

Ekonomisk oro och krig i närområdet kommer även framöver påverka och prägla vardagen för många barn. Psykisk ohälsa är fortsatt det vanligaste skälet till att barn kontaktar Bris, och det är samtalen om suicid, ångest, självdestruktivitet samt åtsörningar som ökar mest, liksom de som handlar om våld, övergrepp och kränkningar. Den långsiktiga planen som antogs vid

kongressen 2021 och som sträcker sig fram till 2025, För alla barn alltid kommer att ha ett fortsatt viktigt fokus för Bris under det kommande året.

2023 kunde Bris ge stöd till fler barn än någonsin tack vare dygnet runt-öppet, nya stödkanaler, fler kuratorer samt Bris mottagningar. 2024 kommer Bris arbeta med en fortsatt utveckling av den digitala miljön inom stödverksamheten för att nå fler barn och fortsätta arbetet med mottagningarna för att nå ut till fler. Bris är en stark påverkansorganisation och den positionen kommer fortsätta att användas för att stärka barnets rättigheter i samhället.

Under 2024 kommer Bris huvudkontor i Stockholm att flytta. Bris har utökat sin verksamhet med fler anställda, utökat verksamheten med mottagningar och dygnet runt öppet, vilket medfört nya behov och större lokaler.

Bris verksamhet är beroende av gåvor från privatpersoner, företag och andra organisationer. Tack vare dessa gåvor kan Bris erbjuda barn och unga stöd dygnet runt, året om, mobilisera för barns rättigheter och bedriva ett starkt opinions- och påverkansarbete. Samhället befinner sig just nu i en lågkonjunktur på grund av en längre tid av inflation, vilket skapar en finansiell osäkerhet. Det statliga stöd som ges för att kunna drifva den nationella stödlinjen 116 111, bidrar till en långsiktig trygghet att alltid kunna erbjuda barn stöd trots oroliga tider.

Fokus i Bris arbete framåt är att fortsätta arbeta för ett samhälle där barnets rättigheter tillgodoses – och att finnas för alla barn alltid. Vi ska vara närvarande i barns vardag. Vi ska synas i förskolan/skolan, idrotten, på nätet och andra platser där barn finns. Bris kommer även fortsätta arbetet med digitalt stöd men också med digital kunskapsförmedling.

Flerårsöversikt

	2023	2022	2021	2020	2019
Antal medlemmar	9 763	6 485	6 131	6 512	6 100
Antal stödjande kontakter inkl. Bris Vuxentelefon*	53 774	47 800	44 532	34 345	29 869
Verksamhetens intäkter (tkr)	142 884	123 447	118 120	98 826	87 728
Årets resultat efter fördelning till/från ändamålsbestämda medel (tkr)	1 649	4 620	15 981	12 559	-1 614
Balanserat eget kapital (tkr)	70 868	69 219	64 599	48 618	36 059
Medelantal anställda	113	98	87	73	68

*Riktat stöd genom Bris mottagningar ingår i de stödjande kontakterna, justerat för år 2021 och 2022 då detta ej tidigare ingått i flerårsöversikten

Resultaträkning, tkr

	Not	2023	2022
Verksamhetsintäkter			
Medlemsavgifter		2 960	2 065
Gåvor	3	80 532	81 861
Bidrag	3	57 847	36 265
Nettoomsättning		1 504	1 813
Övriga intäkter		41	1 443
Summa verksamhetsintäkter		142 884	123 447
Verksamhetskostnader	4,5		
Ändamålskostnader		-113 355	-94 808
Insamlingskostnader		-26 293	-18 672
Administrationskostnader		-3 893	-6 144
Summa verksamhetskostnader		-143 541	-119 624
Verksamhetsresultat		-658	3 823
Resultat från finansiella investeringar			
Övriga ränteutgifter och liknande resultatposter	6	2 550	859
Räntekostnader och liknande resultatposter	7	-243	-62
Summa resultat från finansiella investeringar		2 307	797
Årets resultat		1 649	4 620

Kassaflödesanalys

	Not	2023	2022
Den löpande verksamheten			
Verksamhetsresultat		-658	3823
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet			
- Avskrivningar och nedskrivningar		91	216
- Erhållna värdepapper genom arv		-1 038	-39
Erhållen ränta		1 650	136
Erlagd ränta		-28	-0
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av verksamhetskapital		17	4 136
Förändringa i verksamhetskapital			
- Förändring av kortfristiga fordringar		-1 419	860
- Förändring av kortfristiga skulder		4 398	9 166
Kassaflöde från den löpande verksamheten		2 996	14 161
Investeringsverksamheten			
- Förvärv värdepapper		-5 458	-8 830
- Försäljning värdepapper		2 840	4 675
- Försäljning av värdepapper som erhållits genom arv		1047	0
- Förvärv av materiella anläggningstillgångar		-20	0
- Försäljning av materiella anläggningstillgångar		2	0
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-1 589	-4 155
Finansieringsverksamheten			
- Realisationsresultat från värdepapper		661	661
- Realisationsresultat från värdepapper genom arv		24	0
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		685	661
Årets kassaflöde		2092	10 666
Likvida medel vid årets början		56 658	45 992
Likvida medel vid årets slut		58 750	56 658

Balansräkning, tkr

	Not	2023-12-31	2022-12-31
Tillgångar			
Anläggningstillgångar			
Immateriella anläggningstillgångar			
Balanserade utgifter	8	0	0
Summa immateriella anläggningstillgångar		0	0
Materiella anläggningstillgångar			
Inventarier	9	218	291
Summa materiella anläggningstillgångar		218	291
Finansiella anläggningstillgångar			
Andra långfristiga fordringar	10	51	51
Summa finansiella anläggningstillgångar		51	51
Summa anläggningstillgångar		269	342
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		25	951
Övriga fordringar	11	197	55
Beviljade ej erhållna gåvor/bidrag	12	1 552	525
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	13	4 146	2 969
Summa kortfristiga fordringar		5 920	4 501
Kortfristiga placeringar	14	33 316	30 706
Kassa och bank	15	58 750	56 658
Summa omsättningstillgångar		97 986	91 866
Summa tillgångar		98 255	92 207
Eget kapital och skulder			
Eget kapital			
Balanserat resultat		70 868	69 219
Summa eget kapital		70 868	69 219
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		7 374	6 414
Skuld erhållna ej nyttjade bidrag	16	8 149	8 590
Övriga skulder		2 252	1 078
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	17	9 611	6 906
Summa kortfristiga skulder		27 386	22 988
Summa eget kapital och skulder		98 255	92 207

NOTER

Not 1 Redovisningsprinciper

Bris redovisnings- och värderingsprinciper överensstämmer med årsredovisningslagen, BFNAR 2012:1 (K3), och Giva Sveriges styrande riktlinjer för årsredovisning. Redovisningsprinciperna är oförändrade gentemot föregående år.

RESULTATRÄKNINGEN

Verksamhetsintäkter

Gåvor redovisas som huvudregel som intäkt när de erhålls. Erhållna tillgångar genom testamente behandlas som gåva. Bidrag redovisas som intäkt när villkoren för att erhålla bidraget har uppfyllts. Erhållna bidrag redovisas som skuld till dess villkoren för att erhålla bidraget uppfylls. Bidrag som erhållits för att täcka vissa kostnader redovisas samma räkenskapsår som den kostnad bidraget är avsett att täcka.

När Bris tar emot en tillgång eller en tjänst som har ett värde utan att ge tillbaka motsvarande värde i utbyte är det en gåva eller ett erhållt bidrag. Om tillgången eller tjänsten erhålls därför att Bris uppfyllt eller kommer att uppfylla vissa villkor och om Bris har en skyldighet att återbetala till motparten om villkoren inte uppfylls är det ett erhållt bidrag. Är det inget bidrag är det en gåva. Gåvor som utgörs av annat än kontanta medel värderas till marknadsvärdet vid gåvotillfället. Erhållna gåvor redovisas netto, det vill säga efter avdrag för de direkta kostnader som kan uppkomma vid försäljning av en tillgång.

Medlemsintäkter avser inbetalning av medlemsavgift från organisationens medlemmar. Avgiften periodiseras inte, utan intäktsförs vid inbetalning. Medlemsavgiften bestäms av kongressen. Intäkter under rubriken "Nettoomsättning" avser i första hand kurs- och konferensavgifter vid utbildningar som organisationen anordnar, vilket är en del av ändamålet med verksamheten att sprida kunskap och information.

Verksamhetskostnader

Kostnaderna för verksamheten har delats upp i enlighet med Giva Sveriges styrande riktlinjer för årsredovisning i ändamåls-, insamlings- och administrationskostnader. Ändamålskostnader avser kostnader som har direkt samband med att uppfylla Bris ändamål enligt dess stadgar. Det omfattar kostnader för stödverksamheten, projekt, kommunikation/opinion/påverkan samt kunskapsspridning.

Insamlingskostnader är sådana kostnader vars syfte är att generera externa intäkter i form av insamlade medel och gåvor från privatpersoner och företag.

Administrationskostnader omfattar revision, samt kostnader förknippade med förtroendemannaorganisationen, till exempel kongress samt central administration och ledning för hela organisationen. Arbete med bidrags- och projektansökningar ingår också i administrationskostnaderna.

Gemensamma kostnader för bland annat data, telefoni och viss administration har fördelats på de olika delarna i förhållande till antalet anställda inom respektive verksamhetsområde samt resursutnyttjande.

Organisationens leasingavtal redovisas som operationella, det vill säga leasingavgiften redovisas linjärt över leasingperioden.

Löpande ersättningar till anställda i form av löner, sociala avgifter och liknande kostnadsförs i takt med att de anställda utför tjänster.

BALANSRÄKNINGEN

Eget kapital

I de fall när givare eller donator bestämt att medel ska användas till särskilda ändamål, eller styrelsen beslutat att medel ska användas på ett särskilt sätt, klassificeras dessa som ändamålsbestämda medel. Dessa redovisas som en del av eget kapital i balansräkningen. När organisationen belastas med kostnader för ändamålet redovisas dessa i resultaträkningen. Upplösning sker därefter av för ändamålet avsatta medel under eget kapital med motsvarande belopp.

Materiella och immateriella anläggningstillgångar

Materiella och immateriella anläggningstillgångar värderas till anskaffningsvärde minskat med avskrivningar enligt plan. Bidrag som hänför sig till en anskaffning av en anläggningstillgång minskar anskaffningsvärdet. Avskrivning sker linjärt över tillgångens beräknade nyttjandeperiod. Balanserade utgifter för programvara och hemsida, samt inventarier, skrivs av under fem år. Inköp av datorer kostnadsförs direkt.

Omsättningstillgångar

Fordringar upptas till det belopp som efter individuell prövning beräknas bli betalt. Kortfristiga innehav i aktier och andelar redovisas till det lägsta av anskaffningsvärdet eller marknadsvärdet vid balansdagen. Vid värderingen tillämpas portföljmetoden (kollektiv värdering).

Övrigt

Om inte annat anges är alla belopp angivna i tusentals kronor.

Not 2 Uppskattningar och bedömningar

Det finns inga bedömningar som har betydande effekt på de redovisade beloppen i årsredovisningen. Det finns heller ingen osäkerhet i uppskattningarna som innebär en betydande risk för väsentliga justeringar av värden i balansräkningen under nästa år.

Not 3 Insamlade medel

Gåvor som redovisats i resultaträkningen	2023	2022
Insamlade medel		
Allmänheten	34 972	34 543
Företag	29 561	30 808
Postkodlotteriet	10 350	10 000
Externa stiftelser och fonder	5 649	6 510
Summa	80 532	81 861

Gåvor som inte redovisats i resultaträkningen

Vissa gåvor är svåra att värdera och redovisas inte i resultaträkningen. Det gäller till exempel annonsutrymme och konsulttjänster. Nedan har vi uppskattat värdet av de gåvor som inte redovisats i resultaträkningen.

	2023	2022
Insamlade medel (uppskattade belopp)		
Annonser och hyrårarvoden	7 370	1 240
Övrigt	0	700
Summa insamlade medel	7 370	1 940

Bidrag som redovisats som intäkt	2023	2022
Insamlade medel		
Erling-Perssons Stiftelse	4 048	4 522
Andra organisationer	7 530	4 268
Summa insamlade medel	11 578	8 790
Offentliga bidrag		
Statligt bidrag	21 000	0
Allmänna arvsfonden	3 627	7 022
Socialstyrelsen	4 500	8 521
Folkhälsomyndigheten	2 048	1 957
Övriga statliga bidrag	4 402	1 435
EU	1 986	90
Kommuner	6 842	6 498
Regioner/länsstyrelser	1 864	1 952
Summa offentliga bidrag	46 269	27 475
Summa bidrag	57 847	36 265

Totala insamlade medel består av följande:	2023	2022
Gåvor som redovisats i resultaträkningen	80 532	81 861
Gåvor som inte redovisats i resultaträkningen	7 370	1 940
Bidrag som redovisats som intäkt	11 578	8 790
Summa insamlade medel	99 480	92 591

Not 4 Medelantalet anställda, personalkostnader och arvoden till styrelsen

Medelantalet anställda	2023	2022
Kvinnor	93	83
Män	20	15
Totalt	113	98

Könst fördelning bland ledande befattningshavare	2023	2022
Antal kvinnor i styrelsen	6	7
Antal män i styrelsen	4	3
Antal kvinnor bland övriga ledande befattningshavare	7	7
Antal män bland övriga ledande befattningshavare	1	1

Ideellt arbete

Bris har under 2023 haft 86 förtroendevalda, bland annat styrelseledamöter, valberedning, granskningsutskott och regionråd. Utöver dessa förtroendeposter har 322 volontärer (248, 2022) tillsammans med regionråden ideellt bidragit med informationsspridning vid olika tillfällen runt om i landet, som administrativa volontäruppdrag samt uppdrag med insamlingssyfte. Arvode och ersättning för förlorad arbetsinkomst har utbetalts till styrelsen om totalt 14 tkr (20 tkr, 2022). Värdet av övriga ideella insatser har inte redovisats i resultaträkningen.

Avtal om avgångsvederlag

Generalsekreteraren omfattas inte av lagen om anställningsskydd. Bris har träffat ett avtal med nuvarande generalsekreterare om en uppsägningstid på 6 månader vid uppsägning från arbetsgivarens sida.

Uppgift om styrelsens deltagande på styrelsemöten under året	Antal möten		
	Närvarande	Ej närvarande	Totalt
Styrelsen under 2023			
Annabella Kraft (ordförande)	7	0	7
Anders Lindmark (f.om kongressen 2023)	1	2	3
Carin Grundberg Sandell (f.om kongressen 2023)	3	0	3
Helén Strömberg	6	1	7
Sofie Edberg (f.om kongressen 2023)	1	2	3
Åsa Ekman	7	0	7
Jerker Lindsten	6	1	7
P-G Persson	6	1	7
Ulrika Roglund	6	1	7
Cecilia Carnefeldt	7	0	7
Petra Blom (fr o m kongressen 2023)	4	0	4
Martin Björgell (fr o m kongressen 2023)	4	0	4
Benny Marcel (fr o m kongressen 2023)	1	3	4

Löner och andra ersättningar	2023	2022
Styrelse	14	20
Generalsekreterare	1 169	1 104
Övriga anställda och uppdragstagare	57 393	48 569
Totala löner och ersättningar	58 575	49 693
Sociala kostnader	23 884	20 649
Varav pensionskostnader generalsekreteraren	255	281
Varav pensionskostnader övriga anställda	3 882	3 556

Not 5 Leasing

Bris leasar framför allt fem kontorslokaler samt kontorsmaskiner. Kostnadsförda leasingavgifter uppgår till 5 692 tkr (4 752 tkr, 2022).

Framtida leasingavgifter förfaller enligt följande:

Avtalen om lokalhyror har olika slutdatum och sträcker sig som längst till 2029.

	2023	2022
Inom 1 år	6 376	5 883
1-5 år	22 789	1 883
Senare än 5 år	1 299	0
Summa	30 464	7 767

Not 6 Ränteintäkter och liknande resultatposter

	2023	2022
Räntor	1 650	136
Realisationsresultat vid försäljningar	900	722
Summa	2 550	859

Not 7 Räntekostnader och liknande resultatposter

	2023	2022
Räntekostnader	-27	0
Realisationsresultat vid försäljning av värdepapper	-216	-62
Summa	-243	-62

Not 8 Immateriella anläggningstillgångar

Balanserade utgifter för webb och medlemsregister	2023	2022
Ingående anskaffningsvärde	2 690	2 690
Årets aktiverade utgifter	0	0
Utrangering	-565	0
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	2 125	2 690
Ingående bidrag	-368	-368
Årets bidrag	0	0
Utrangering	368	0
Utgående ackumulerade bidrag	0	-368
Netto anskaffningsvärde	2 125	2 322
Ingående avskrivningar	-2 322	-2 209
Utrangering	197	0
Årets avskrivning	0	-112
Utgående ackumulerade avskrivningar	-2 125	-2 322
Utgående redovisat värde	0	0

Not 9 Materiella anläggningstillgångar

	2023	2022
Ingående anskaffningsvärde	1 249	1249
Inköp	21	0
Utrangering	-8	0
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	1 262	1 249
Ingående avskrivningar	-958	-854
Utrangering	5	0
Årets avskrivning	-91	-103
Utgående ackumulerade avskrivningar	-1 044	-958
Utgående redovisat värde	218	291

Not 10 Övriga långfristiga fordringar

	2023	2022
Depositioner för hyreskontrakt		
Ingående anskaffningsvärde	51	51
Inbetalt	0	0
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	51	51
Utgående redovisat värde	51	51

Not 11 Övriga fordringar

	2023	2022
Övriga fordringar	197	55
Summa	197	55

Not 12 Beviljade ej erhållna gåvor/bidrag

	2023	2022
Arv	1 456	525
Nedlagda projektkostnader, ej utbetalda	96	0
Summa	1 552	525

Not 13 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

	2023	2022
Förutbetalda hyror	1 408	1 303
Upplupna intäkter	1 179	82
Övriga poster	1 560	1 584
Summa	4 146	2 969

Not 14 Övriga långfristiga fordringar

	2023	2023	2022	2022
	Bokfört värde	Markn.värde	Bokfört värde	Markn.värde
Nordea Global Stars Equity Fund	1 089	2 076	2 021	3 445
Nordea Emerging Stars	449	513	449	509
Nordea Inst. Aktieförvaltning	1 199	1 272	1 400	1270
Nordea Hållbarhetsfond Aktier Global	1 821	2 477	1 821	2 070
Nordea Global Climate and Social Impact	500	533	500	500
Schroder Global Energy Transition	250	258	250	298
SPP Emerging markets	773	878	773	810
Swedbank Robur Access Japan	83	97	83	86
Swedbank Robur Access Edge Sweden	1 195	1 418	1 195	1 217
Swedbank Robur Access Europa	815	927	815	800
Swedbank Robur Access USA	862	968	862	805
Swedbank Robur Global Impact	188	254	188	236
Swedbank Robur Transition Global	583	766	583	673
Summa aktiefonder	9 807	12 437	10 939	12 720
Räntefonder				
Inst. Räntefonden långa placeringar	4 561	4 486	3 998	3 659
Nordea Hållbarhetsfond Obl. Global Fund A growth	3 801	3 563	3 801	3 327
Nordea FRN Fund	882	914	882	867
Nordea Institutionell Kortränta	1 000	1 029	500	485
Nordea Swedish Bond Stars A	2 000	2 061	-	-
Storebrand Obligationsfond	5 075	4 978	3 574	3 231
Swedbank Robur Cor Bond EUR IG	1 921	1 806	3 628	3 136
Swedbank Robur Räntefond kort	4 239	4 375	3 344	3 336
Summa räntefonder	23 479	23 212	19 728	18 042
Övriga				
Allemansfond Komplet**	0	0	39	41
Nordea Stratega 15*	30	31	0	0
Summa övriga	30	31	39	41
Summa	33 316	35 680	30 706	30 803
*Aktier/fonder erhållna via arv.				

Not 15 Ställda säkerheter

	2023	2022
Bankgaranti, spärrade bankmedel	2 844	0
Summa	2 844	0

Not 16 Skuld, erhållna ej utnyttjade bidrag

	2023	2022
Erling-Perssons Stiftelse, projektbidrag	996	566
Allmänna arvsfonden, projektbidrag	844	752
Erhållna ej utnyttjade statliga bidrag	3 530	3 065
Övriga bidrag	2 779	4 207
Summa	8 149	8 590

Not 17 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	2023	2022
Semesterlöner	2 294	1 827
Upplupna sociala avgifter	2 325	1 904
Förutbetalda kommun- och regionbidrag	1 069	1 080
Övriga poster	3 923	2 094
Summa	9 611	6 906

Stockholm, den dag som framgår av vår elektroniska underskrift

Annabella Kraft, Ordförande

Signerat med Svenskt BankID

Namn returnerat från Svenskt BankID: ANNA-BELLA KRAFT
Personnummer returnerat från Svenskt BankID: 194803200544

Annabella Kraft
annabella.kraft@gmail.com

2024-04-24 11:25:23 UTC

Datum

Leveranskansl. E-post
P-adress: 83.185.41.19

Magnus Jägerskog, Generalsekreterare

Signerat med Svenskt BankID

Namn returnerat från Svenskt BankID: KARL MAGNUS JÄGERSKOG
Personnummer returnerat från Svenskt BankID: 197704150197

Magnus Jägerskog
magnus.jagerskog@bris.se

2024-04-24 11:00:34 UTC

Datum

Leveranskansl. E-post
P-adress: 95.193.128.28

Helén Strömberg, Vice ordförande

Signerat med Svenskt BankID

Namn returnerat från Svenskt BankID: HELEN STROMBERG
Personnummer returnerat från Svenskt BankID: 196212228529

Helén Strömberg
helen.stromberg@umu.se

2024-04-24 11:29:58 UTC

Datum

Leveranskansl. E-post
P-adress: 77.218.230.168

Jerker Lindsten

Signerat med Svenskt BankID

Namn returnerat från Svenskt BankID: JERKER LINDSTEN
Personnummer returnerat från Svenskt BankID: 197110314890

Jerker Lindsten
jerker.lindsten@virgingroup.se

2024-04-24 08:54:29 UTC

Datum

Leveranskansl. E-post
P-adress: 202.247.109.290

Petra Blom

Signerat med Svenskt BankID

Namn returnerat från Svenskt BankID: PETRA BLOM
Personnummer returnerat från Svenskt BankID: 19711091927

Petra Blom
petra.blom@anstyrelsen.se

2024-04-24 08:54:40 UTC

Datum

Leveranskansl. E-post
P-adress: 192.305.214

Martin Björgell

Signerat med Svenskt BankID

Namn returnerat från Svenskt BankID: Martin Sven Valdemar Björgell
Personnummer returnerat från Svenskt BankID: 198708207496

Martin Björgell
martin.bjorgell@handelsbanken.se

2024-04-24 11:21:27 UTC

Datum

Leveranskansl. E-post
P-adress: 194.68.96.33

Åsa Ekman

Signerat med Svenskt BankID

Namn returnerat från Svenskt BankID: ÅSA EKMAN
Personnummer returnerat från Svenskt BankID: 198001260226

Åsa Ekman
info@asakman.com

2024-04-24 08:50:44 UTC

Datum

Leveranskansl. E-post
P-adress: 94.234.99.236

Cecilia Carnefeldt

Signerat med Svenskt BankID

Namn returnerat från Svenskt BankID: CECILIA CARNEFELDT
Personnummer returnerat från Svenskt BankID: 197201260044

Cecilia Carnefeldt
cecilia.carnefeldt@magnora.com

2024-04-24 11:29:52 UTC

Datum

Leveranskansl. E-post
P-adress: 94.91.135.134

Ulrika Rogland

Signerat med Svenskt BankID

Namn returnerat från Svenskt BankID: ULRIKA ROGLAND
Personnummer returnerat från Svenskt BankID: 196410143660

Ulrika Rogland
ulrika@edvokatorogland.se

2024-04-24 11:20:42 UTC

Datum

Leveranskansl. E-post
P-adress: 92.39.46.15

Vår revisionsberättelse har lämnats den dag som framgår av våra elektroniska underskrifter

Erik Albenius, Auktoriserad revisor

Signerat med Svenskt BankID

Namn returnerat från Svenskt BankID: Erik Albenius
Personnummer returnerat från Svenskt BankID: 197804039438

Erik Albenius
erik.albenius@pwc.com

2024-04-30 08:28:31 UTC

Datum

Leveranskansl. E-post
P-adress: 84.17.219.58

Jens Persson, Auktoriserad revisor

Signerat med Svenskt BankID

Namn returnerat från Svenskt BankID: Jens Åke Persson
Personnummer returnerat från Svenskt BankID: 198208227531

Jens Persson
jens.persson@pwc.com

2024-04-30 08:26:35 UTC

Datum

Leveranskansl. E-post
P-adress: 84.17.219.58

REVISIONSBERÄTTELSE

Till kongressen i Bris - Barnens rätt i samhället, org.nr 802013-3420

RAPPORT OM ÅRSREDOVISNINGEN

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Bris – Barnens rätt i samhället för år 2023.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av föreningens finansiella ställning per den 31 december 2023 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att kongressen fastställer resultaträkningen och balansräkningen för föreningen.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar.

Vi är oberoende i förhållande till föreningen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Annan information än årsredovisningen

Den andra informationen består av Verksamhetsberättelse 2023 som inkluderas i BRIS årsberättelse 2023, vilken vi inhämtade före datumet för denna revisionsberättelse. Det är styrelsen som har ansvaret för den andra informationen.

Vårt uttalande avseende årsredovisningen omfattar inte denna information och vi gör inget uttalande med bestyrkande avseende denna andra information.

I samband med vår revision av årsredovisningen är det vårt ansvar att läsa den information som identifieras ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningen. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om vi, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldiga att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen för bedömningen av föreningens förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen avser att likvidera föreningen, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Revisorns ansvar

Vi har att utföra revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi,

förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll. förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.

- skaffar vi oss en förståelse av den del av föreningens interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om föreningens förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att en förening inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Vi måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

RAPPORT OM ANDRA KRAV ENLIGT LAGAR OCH ANDRA FÖRFATTNINGAR

Uttalande

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens förvaltning för Bris - Barnens rät i samhället för år 2023.

Vi tillstyrker att kongressen beviljar styrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalande

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet

Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till föreningen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för vårt uttalande.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förvaltningen.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot i något väsentligt avseende företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningskyldighet mot föreningen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot föreningen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för föreningens situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet.

Stockholm den dag som framgår av våra elektroniska underskrifter

Jens Persson, Auktoriserad revisor

Signerat med Svenskt BankID

2024-04-30 08:19:31 UTC

Namn returnerat från Svenskt BankID: Jens Åke Persson

Datum

Jens Persson
Auktoriserad revisor

Leveranskanal: E-post

Erik Albenius, Auktoriserad revisor

Signerat med Svenskt BankID

2024-04-30 08:19:34 UTC

Namn returnerat från Svenskt BankID: Erik Albenius

Datum

Erik Albenius
Auktoriserad revisor

Leveranskanal: E-post

BRIS

VI VILL TACKA VÅRA HUVUDPARTNERS

TRYGG HANSA

 ALLMÄNNA
ARVSFONDEN

Kappahl

Fastighetsbyrån

 Telia

TIM
BERGLING
FOUNDATION

AstraZeneca

STIFTELSEN
MARCUS OCH AMALIA
WALLENBERGS
MINNESFOND

CIRCLE

P
BERNARDINI
FONDEN

EGMONT
Fonden

Barnrapporten 2024 belyser barns livssituation och lyfter teman som varit utmärkande för året i barns kontakter med Bris nationella stödlinje för barn, och i samtal på Bris mottagningar. Rapporten belyser vad barn berättar för Bris när de söker stöd, på aktuell forskning och politiska förslag i urval, följt av förslag på vad som behöver förändras i samhället för att möta barns behov och för att stärka barnets rättigheter.

BARNRAPPORTEN 2024

Redaktör: Johanna Lagerfors, OTW

Skribenter:

Anna Dorrian Werner, barnrättsjurist Bris

Binaji Marouf, kommunikations- och påverkanschef Bris

Johanna Lagerfors, OTW

Lisa Mannby, socionom, data- och analysansvarig Bris

Magnus Jägerskog, generalsekreterare Bris

Marie Angsell, sakkunnig socionom Bris

Sven Bremberg, barn- och ungdomsläkare och docent i socialmedicin vid Karolinska institutet

Formgivning: Karin Freij, OTW

Foto omslag: Zivica Kerkez/Adobe Stock

Tryck: åtta45

Så hanteras barns berättelser: Citat i rapporten är exempel på vad barn berättar för Bris. De baseras på autentiskt material som valts ut i syfte att synliggöra vanligt förekommande teman i barns kontakter med Bris. Vid behov har mindre ändringar gjorts i citat för att inget barn ska kunna kännas igen.

Barnen på bilderna har ingen koppling till innehållet i rapporten.

”

När barn berättar finns det hopp om förändring. Samtal räddar liv.

”

2

023 var ett år då fler barn än någonsin sökte och fick stöd hos Bris. Människor reagerar ibland negativt när de hör att samtalen till Bris ökar. Jag tänker tvärtom. Att våga dela med sig av sin livssituation är ett stort och modigt steg för ett barn att ta. När barn berättar finns det hopp om förändring och vi vet att samtal gör skillnad. Samtal räddar liv.

Barnrapporten beskriver vad barn berättar för Bris, trender och tendenser vi ser i samtalen, i forskning och i andra rapporter. Den ger en bild av barns livssituation, pekar ut områden där förändring behövs och ger konkreta förslag för hur de förändringarna kan åstadkommas. En röd tråd i många av barnens samtal till Bris under året som gått är en mörkare syn på framtiden, både den egna och rörande samhällsutvecklingen i stort. En försämrad framtidstro har en negativ inverkan på många delar av ett barns liv och har en nära koppling till barnets mående, skolgång och upplevelse av mening.

I arbetet med den här rapporten har det blivit tydligt för mig att vi som samhälle inte bara behöver prata om tidiga insatser, vi behöver också genomföra och implementera tidigare insatser på riktigt. Det räcker inte heller med att vi konstaterar att samhället blivit mer polariserat och att utanförskap växer. Åtgärder måste till så att utvecklingen bryts och samhället håller ihop. Vi behöver inse att vårt skolsystem idag straffar ut tusentals barn och att systemet måste ändras så att varje barns rätt till en god utbildning tillgodoses. När allt fler barn skadar sig själva måste vi också inse att samhällets insatser för att främja och ge stöd för en god psykisk hälsa inte är tillräckliga. Barns förlorade hopp är det starkaste underbetyg ett samhälle kan få.

Det är lätt att tänka att det är någon annans ansvar att göra samhället bättre för barn. Så är det inte. Varje vuxen kan göra skillnad för barn. Och som beslutsfattare har du ett särskilt ansvar.

Foto: Fredrik Hjerling

Magnus Jägerskog,
Bris generalsekreterare

Foto: Alan Reed/Adobe Stock

Sammanfattning	5
Rekommendationer för ett bättre samhälle och en stärkt framtidstro för barn	10
Om Bris stöd	13
Skolan – avgörande för barns framtid	17
När dåligt mående leder till självskada	33
Yngre barn dras in i gängkriminalitet	49
Bris samtalsstatistik	74
Bris samtalskategorier	76
Referenser	78

Sverige är på många sätt ett bra land att växa upp i. Utifrån hur barn beskriver sina liv, forskning och andra studier konstaterar dock Barnrapporten 2024 att insatser behövs inom flera områden för att förbättra barns och ungas livssituation och stärka framtidstron. Nu behövs ett särskilt fokus på tidigare insatser, ett mer sammanhållet samhälle, ett förbättrat skolsystem och ökade insatser för att främja en god psykisk hälsa.

SAMMANFATTNING

49%

Psykisk ohälsa var den vanligaste kontaktorsaken till Bris under 2023 (49 procent), följt av familj och familjekonflikter (22 procent), våld, övergrepp och kränkningar (20 procent), att vara ung (19 procent) och skolan (16 procent).

390%

Självskadebeteende är den kategori som under flera år har ökat mest – med 390 procent, sedan 2016.

rets rapport tar avstamp i hur rådande samhällsutveckling påverkar barns mående, framtidstro, livsval och förtroende för vuxna. Rapporten bygger på kvalitativa och kvantitativa analyser av barns kontakter med Bris och på aktuell och relevant forskning. Baserat på den samlade kunskapen ges en bild av hur barn har det, vilken ligger till grund för våra rekommendationer för ett bättre samhälle för barn.

Under 2023 genomförde Bris 51 587 kurativa kontakter med barn. Sedan 2016 har antalet kurativa kontakter mer än fördubblats. En tydlig tendens i barns samtal under de senaste åren är svårigheten att hitta en mening i tillvaron. Detta tema märks av i flera av Bris stora kontaktområden, såsom psykisk ohälsa, skolan och att vara ung. Svårigheter att hitta mening leder ofta till att ett barn ser mörkt på möjligheterna till förändring och är därmed ofta tätt sammankopplade med en bristande tro på framtiden – både den egna och samhällets. Denna utveckling bekräftas även av studier och undersökningar.

Att flera större samhällskriser avlöst varandra de senaste åren har bidragit till minskad trygghet och ökad oro hos många barn. Rysslands invasion av Ukraina 2022 har väckt frågor om risken att det ska bli krig också i Sverige. Den ekonomiska nedgången får stora konsekvenser för många familjer och därtill kommer klimatförändringar och andra faktorer som påverkar hur barn ser på sina liv och framtidsmöjligheter. Under 2023 har dessutom våldet i den offentliga miljön i allt större utsträckning drabbat personer som inte är direkt involverade i de kriminella nätverken.

Att ha framtidstro, att känna tillit till att saker kan bli bättre och att ett tryggt och bra liv väntar en, är en förutsättning för att ett barn ska kunna må bra här och nu. Konsekvenser som följer när hopp om framtiden saknas löper som en röd tråd genom den här rapporten, där vi till exempel följer barn som inte klarar skolan, barn som skadar sig själva och barn i kriminella, våldsamma miljöer.

Att inte klara skolan

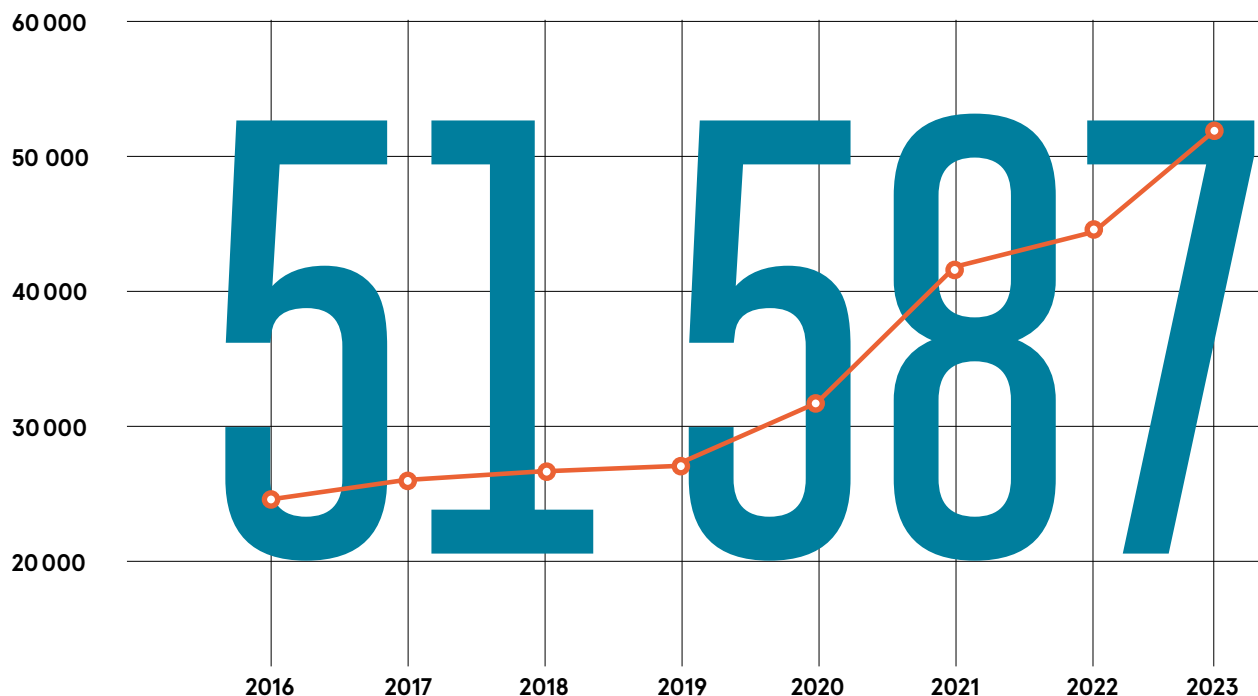
I Sverige avslutar omkring 15 procent av eleverna grundskolan utan godkända betyg, vilket leder till att de inte får tillträde till vare sig teoretisk eller praktisk utbildning på gymnasienivå direkt efter grundskolan. Siffran har legat på en konstant nivå under flera år. Situationen är unik för Sverige och kan vara en bidragande förklaring till att Sverige har Västeuropas näst lägsta andel ungdomar med gymnasieexamen.¹ Att inte klara skolan är en stark riskfaktor för framtida psykisk ohälsa, vilket inte minst avspeglas i att risken för självmord är sju gånger högre hos unga utan godkända betyg i årskurs 9, jämfört med unga som har höga betyg.²

1. OECD, 2023

2. Björkenstam et al., 2011

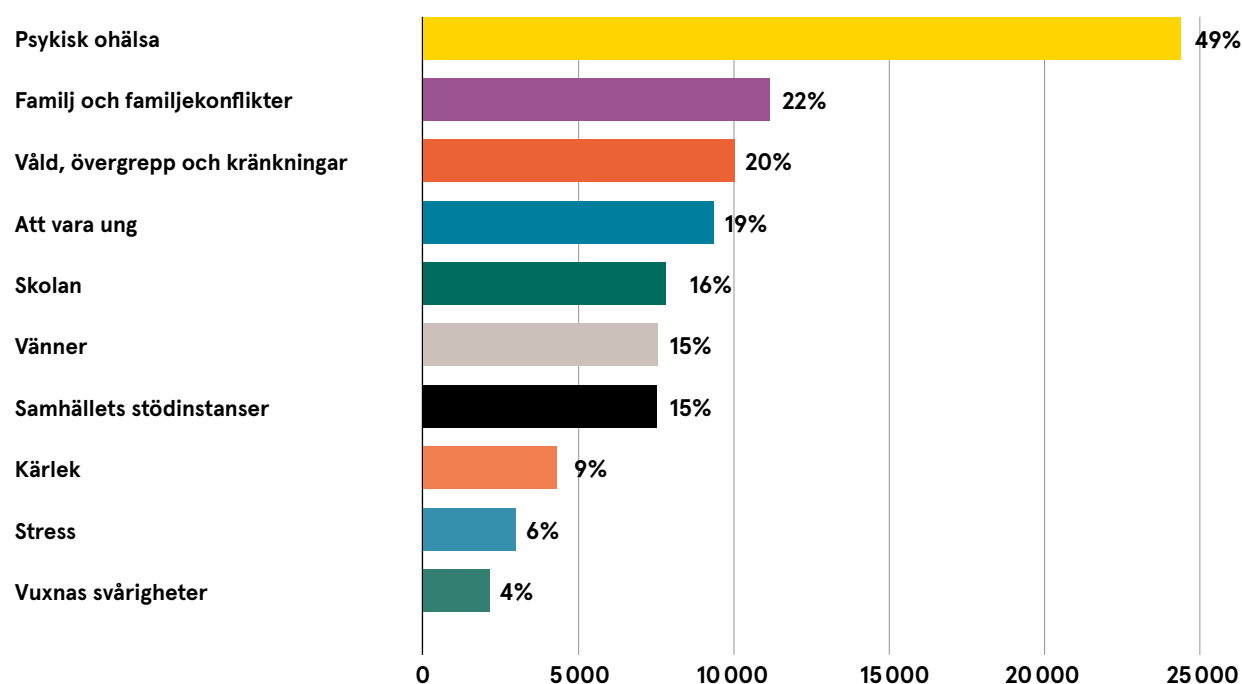
Samtalsutveckling

Sedan 2016 har antalet kurativa samtal fördubblats. Under 2023 hade Bris totalt 51 587 kurativa samtal med barn i den nationella stödlinjen och på Brismottagningarna.

10 vanligaste kontaktområdena 2023

De tio vanligaste kontaktområdena har varit oförändrade de senaste åren, även om ordningen ändrats något. Observera att varje kontakt kan registreras under fler än ett kontaktområde.

”

Jag tycker skolan är väldigt jobbig och jag har ganska dåliga betyg och mina föräldrar säger alltid att om ja inte fixar skolan kommer jag förstöra mitt liv, och det gör mig orolig. Hur kan jag tänka i stället? För det gör mig väldigt upprörd.

”

I SAMTAL MED BRIS

Samtalen till Bris om skolan har ökat med 41 procent sedan år 2020. Många beskriver stress och press kopplat till skolgången, prestationskrav som kommer både från omgivningen och från dem själva. Detta gäller både elever som har svårt att klara kunskapskraven och elever som har lätt för sig.

Forskning visar att många unga kopplar skolprestationer till framtidsmöjligheter, oavsett om de har höga betyg eller om de är mindre skolmotiverade.³ I Bris samtal med barn framkommer det att stressen över att inte räcka till många gånger blir destruktiv, vilket påverkar både skolresultat och den psykiska hälsan negativt. Gemensamt för omständigheter som påverkar skolan är barns beskrivning av bristfälliga skolresultat, eller underkända betyg, vilket förstärker känslan av utanförskap. Extra svårt blir det för barn som upplever att vuxna, i såväl skolan som i hemmet, slutat kämpa för att de ska färdigställa sin skolgång eller klara sig. Känslan av att vuxna har gett upp om en förstärker många gånger ett barns redan negativa syn på framtiden och på sig själv.

Risken att inte klara skolan är större för barn som lever i utsatthet, som ofta har en lägre tilltro till sig själva och sin förmåga. Att omkring ett av sju barn lämnar grundskolan utan behörighet till gymnasiet är ett underbetyg till skolsystemet. Tidiga riktade insatser till barn för att klara skolgången behöver prioriteras och skolsegregationen brytas. Det är också angeläget att undersöka huruvida betygssystemets utformning, med införande av "F-betyget",

kan ha bidragit till denna utveckling och vilka effekter det i så fall fått för såväl individ som samhälle.

När dåligt mående leder till självskada

Fler kontakter än någonsin handlar om symtom på psykisk ohälsa – 24 654 kurativa kontakter 2023. Självskadebeteende är den samtalskategori som ökat mest och det under flera år. Sedan år 2016 har dessa samtal ökat med 390 procent. Den största ökningen har skett efter pandemin; 2020 genomfördes 2 713 kurativa kontakter om självskada, att jämföra med 7 720 kontakter 2023. Även andra allvarliga symtom på psykisk ohälsa, såsom ångest och självmordstankar, har ökat kraftigt och ofta finns en samvariation av olika former av psykisk ohälsa. Det framkommer att barn skadar sig själva i syfte att ta sitt liv, men det är betydligt vanligare med självskadebeteende där det inte finns en sådan avsikt. Bris ser med oro på en utveckling där barn uppmanas och inspireras att skada sig själva via kontakter i sociala medier. Det finns en koppling mellan psykisk ohälsa och användning av sociala medier, men ytterligare kunskap behövs för att klargöra samband.

I samtal med barn som skadar sig själva eller har självmordstankar finns en tydlig avsaknad av framtidsstro. En drivkraft till självskadande handlingar bland unga kan därför vara problematiska framtidsutsikter. Barn som medvetet skadar sig gör det oftast för att lätta ångest, en strategi som oftast leder till att barnet mår

ännu sämre efteråt. Forskning visar att de flesta barn som skadar sig själva inte söker vård, vare sig inom elevhälsa, ungdomsmottagningar eller barn- och ungdomspsykiatri, BUP.⁴ Ansvaret för att upptäcka att ett barn självskadar vilar därför på vuxna som finns kring barn, också i skolan.

Barn berättar för Bris att de ibland har kontakt med socialtjänst, elevhälsa eller barnpsykiatri utan att deras självskadebeteende uppmärksammas. Därför är det viktigt att professionella som har kontakt med barn har kunskap om symtom på självskadebeteende och bemötande av barn som skadar sig. Forskning visar att barn som skadar sig själva löper högre risk än andra att utveckla missbruk och ätstörningar, samt att begå självmord.⁵ Självskadebeteende är vanligare bland barn som är eller har varit utsatta för våld och försummelse. En upptäckt av självskada kan därför vara ett första steg för att skydda ett barn från utsatthet eller att kunna ge barnet nödvändig traumavård.⁶

En systematisk kunskapsöversikt visar att samtal är den insats som i första hand kan vara till hjälp för ungdomar med icke-suicidal självskada.⁷

För Bris beskriver barn att relationen är avgörande för om det känns möjligt att prata med en vuxen om dåligt mående och självskadebeteende. Det är känsliga ämnen som kräver lyhördhet och förtroende och som inte sällan är förknippade med skam och rädsla hos barnet. Barn berättar att de kan ha svårt att känna det förtroendet för nya professionella, till exempel inom vården. Eftersom samtalet är en nyckel för att barnet ska kunna få rätt hjälp är detta något som vården måste ta på allvar. Den som ska möta barn med psykisk ohälsa måste ha tid och utrymme till att utveckla förtroendefulla relationer. En nära och tillgänglig vård kan vara avgörande för ett barns liv.

Yngre barn dras in i kriminalitet

Fler yngre barn, oftast mellan 10 och 15 år, rekryteras till gängkriminella miljöer i Sverige.⁸ Rekryteringen går ofta snabbt och den hjälper gängen att etablera sig och expandera i de områden där de verkar. Samtalen till Bris om kriminalitet ökade med 60 procent mellan 2022 och 2023 – från 325 till 520 samtal. Sedan 2020 har det skett en ökning på 150 procent. Ungefär hälften av samtalen om kriminalitet 2023 handlade om gängkriminalitet.

I samband med att våldet eskalerade under sommaren 2023 kontaktades Bris av allt fler barn som dragits in i gängkriminalitet och som ville hoppa av, men inte visste hur. Då började barn på ett helt nytt sätt att beskriva sin oro för vad som kan drabba dem som en konsekvens av deras kriminella inblandning eller avhopp från den. Barn som är rädda för sina egna och anhörigas liv. Rädslan, som tidigare var mer hypotetisk, är idag oftare kopplad

till konkreta erfarenheter. De barn som lockas, luras eller tvingas in i gängkriminalitet har oftare än andra vuxit upp med olika former av utsatthet och de har oftare än andra själva varit utsatta för brott. I samtalen förekommer ofta ämnen som psykisk ohälsa, missbruk och våld. Ett stärkt förebyggande arbete är således helt avgörande.

Idag behandlas gängkriminalitet i huvudsak som en kriminalpolitisk fråga. Politikens svar på hur gängkriminaliteten ska motverkas har ett tydligt repressivt fokus. I intervjuer med rättspolitiska talespersoner som Bris har gjort framgår det att det är förhållandevis lätt för politiker att enas kring repressiva förslag. Det verkar dock vara svårare att enas i frågor kopplade till främjande och förebyggande insatser, trots att evidensen talar för dessa.⁹

Det nya politiska tonläget riskerar att skada barns tillit till samhället, påverka barnsynen i Sverige och minska chanserna för de barn som befinner sig i gängkriminella miljöer att återanpassas till samhället. Vissa repressiva åtgärder kan vara nödvändiga, men det primära fokuset på den typen av åtgärder riskerar att skymma sikten för tidiga och förebyggande insatser som kan skapa goda uppväxtvillkor för alla barn. Bris konstaterade i en rapport att trots att varje barn har rätt till en trygg uppväxt far många små barn illa i sina hem, och att det som benämns som tidiga insatser i realiteten är insatser som kommer alldeles för sent.¹⁰ Barn kan leva i utsatthet under hela sin uppväxt utan att någon ingriper. Ett tidigt och tillgängligt stöd för familjer är nödvändigt för att fånga upp barn och familjer i behov av hjälp. Sådana insatser måste få ett mycket större utrymme i både lagstiftning och i resurser i de nationella och kommunala budgetarna. Frågan om gängkriminalitet är en fråga om barn, barns rättigheter och vilka förutsättningar barn växer upp med. Dessa perspektiv måste återspeglas i det politiska arbetet.

3. Hiltunen, 2017

4. Ekman, 2018

5. Brausch & Boone, 2015

6. Westers, 2023

7. Arqueros, 2022

8. BRÅ, 2023

9. Bris, 2022

10. Bris, 2023

REKOMMENDATIONER FÖR ETT BÄTTRE SAMHÄLLE OCH EN STÄRKT FRAMTIDSTRO FÖR BARN

→ **Att regering, riksdag, regioner och kommuner genomför barnkonsekvensanalyser av alla förslag som påverkar barn.** Det gäller bland annat budget, utredningar, lagförslag samt uppföljning av Tidöavtalet. Analysen ska visa vilka övervägningar och vilken proportionalitetsbedömning som gjorts utifrån rätten till barnets bästa.

Skola

→ **Att åtgärder sätts in för att bryta skol-segregationen och säkerställa att alla barn ges en likvärdig skolgång.** Kvaliteten på utbildning och barnets möjlighet att nå goda skolresultat ska inte vara beroende av barnets bakgrund eller bostadsort.

→ **Att resurser till skola och elevhälsa tillsätts för att säkerställa tidiga insatser.** Avgörande för barns mående och framtid är att varje barn behöver ges rätt stöd i undervisning, trygghet i skolan och en tillgänglig elevhälsa.

→ **Att en utredning tillsätts för att se över alternativ till skolans betygs- och bedömningssystem.** Utredningen bör särskilt kartlägga vilka effekter införandet av "F-betyget" fått för såväl individ som samhälle.

Psykisk hälsa

→ **Att vården och vårdkedjan förbättras.** Primärvården behöver byggas ut och vägen till hjälp måste vara kort, enkel och tydlig.

→ **Att resurser utökas för samtalsstöd inom elevhälsa och hälso- och sjukvård, samt kompetenssatsningar kring självskada.** Det behövs bättre förutsättningar för att utreda orsakssamband och att kunna skapa förtroendefulla relationer med barn.

→ **Att kraftigt ökade resurser tillsätts för en god uppväxt för alla barn.** Detta ska ske i enlighet med kommande nationell strategi för psykisk hälsa och suicidprevention.

Gängkriminalitet

→ **Att aktörer såsom skola, förskola, BVC, socialtjänst, BUP och civilsamhälle ges nödvändiga förutsättningar för att stärka tidiga och förebyggande insatser.** Satsningarna behöver vara långsiktiga, komma tidigare och ha stöd i forskning och evidens.

→ **Att socialtjänsten prioriteras ytterligare genom generella statsbidrag.** En ny socialtjänstlag måste ha ska-krav på att arbeta allmänt förebyggande. Fler insatser behövs direkt i barnets närhet, exempelvis skolsociala team.

→ **Att regering och riksdag inte går vidare med tillsatta utredningar och förslag som inte överensstämmer med barnets mänskliga rättigheter eller saknar evidens.**

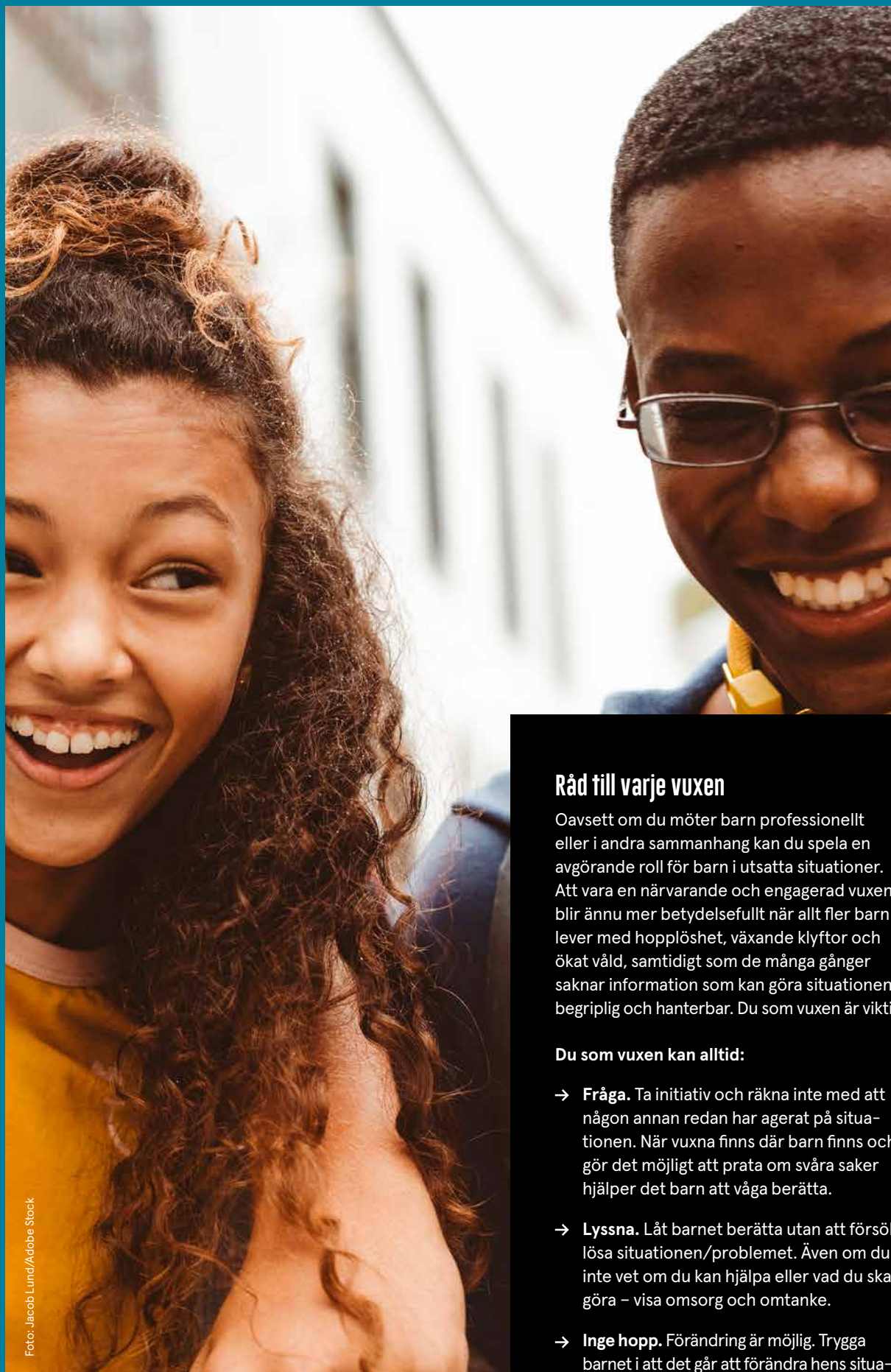

Foto: Jacob Lund/Adobe Stock

Råd till varje vuxen

Oavsett om du möter barn professionellt eller i andra sammanhang kan du spela en avgörande roll för barn i utsatta situationer. Att vara en närvarande och engagerad vuxen blir ännu mer betydelsefullt när allt fler barn lever med hopplöshet, växande klyftor och ökat våld, samtidigt som de många gånger saknar information som kan göra situationen begriplig och hanterbar. Du som vuxen är viktig!

Du som vuxen kan alltid:

- **Fråga.** Ta initiativ och räkna inte med att någon annan redan har agerat på situationen. När vuxna finns där barn finns och gör det möjligt att prata om svåra saker hjälper det barn att våga berätta.
- **Lyssna.** Låt barnet berätta utan att försöka lösa situationen/problemet. Även om du inte vet om du kan hjälpa eller vad du ska göra – visa omsorg och omtanke.
- **Inge hopp.** Förändring är möjlig. Trygga barnet i att det går att förändra hens situation, även om det känns hopplöst just nu.

Bris har arbetat för barnets rättigheter i mer än ett halvt sekel. Varje år berättar tiotusentals barn om sina liv i stödsamtal i den nationella stödlinjen och på Brismottagningarna. De lyfter aspekter som rör hur de mår, vad de gläds åt och vad de kämpar med. Berättelserna och den kunskap samtalen bidrar med används för att belysa hur barn i Sverige har det – och hur vårt samhälle kan bli bättre för barn att leva i.

OM BRIS STÖD

116

111

Under 2023 har Bris nationella stödlinje besvarat 72 942 samtal, varav 50 181 var kurativa kontakter med barn upp till 18 år via chatt, sms, telefon och mejl. Det är en ökning med 13 procent jämfört med föregående år. Övriga besvarade kontakter är exempelvis tysta samtal och påläggningar. Kontaktförsöken, som till exempel kan vara ett barn som lämnat innan hen fått kontakt, var långt fler. Trycket hos den nationella stödlinjen är stort under dygnets alla timmar och sedan mars 2021 är stödlinjen öppen dygnet runt, hela året. I september 2023 lanserade Bris stöd via sms till nummer 116 111, som ytterligare en kontaktväg för barn som söker stöd från en kurator. Utökade öppettider, fler kontaktvägar och fler kuratorer har genom åren bidragit till att möta barns vilja och behov av att samtala med vuxna.

Bris mottagningar som finns på fem platser i Sverige har under året genomfört 1 406 stödjande samtal med barn via individuella stödsamtal, familjesamtal och stöd i grupp. I det individuella stödet söker barnet själv eller tillsammans med vårdnadshavare ett icke-anonymt samtalsstöd från en kurator.

Utöver den nationella stödlinjen för barn och Brismottagningarnas verksamheter erbjuder Bris stöd till vuxna som har frågor om hur de kan stötta barn i olika situationer. Bris roll som samhällsviktig funktion för barn har under

de senaste åren uppmärksammats och från och med 2023 får Bris ett årligt statligt ekonomiskt stöd för att kunna säkerställa en långsiktig drift av den nationella stödlinjen.

Vad söker barn stöd för?

Barns hela liv ryms i kontakterna med Bris. Gemensamt för många av barnen som söker stöd är att de saknar en vuxen att få stöd från, antingen av eget val eller för att det faktiskt inte finns någon annan än Bris att prata med.

Statistiken som ligger till grund för den här rapporten kommer från den nationella stödlinjen och Brismottagningarnas dokumentation av kurativa samtal. Alla individuella stödjande kontakter med stödlinjen eller Brismottagningarna dokumenteras utifrån 53 olika kontaktområden som representerar barnets hjälpbehov. Vid varje kontakt kan flera olika kontaktområden kategoriseras. Gruppstödet utgår från programbaserad verksamhet, varför kontaktområden per stödtillfälle inte anges. På sida 74 redogörs för samtliga kontaktområdens samtalsutveckling i den nationella stödlinjen sedan 2016, då nuvarande kategorier antogs.

De vanligaste kontaktområdena

De tio vanligaste kontaktområdena har varit desamma under de senaste åren, med vissa variationer av inbördes ordning. De tre vanligaste kontaktområdena 2023 är psykisk ohälsa (49 procent), familj och familjekonflikter (22 procent) samt våld, övergrepp och kränkningar (20 procent).

Bris metod

All Bris stödverksamhet utförs av utbildade kuratorer. Barns kontakt med Bris sker på barnets villkor och barnet bestämmer vilken information hen vill delge om sig själv, sin situation och sina behov. En grundförutsättning för stödet i Bris nationella stödlinje är att barn är anonyma. Barn som söker sig till Brismottagningarnas stödverksamheter väljer att bryta sin anonymitet för att kunna ta del av stödet. Bris stöd utgår ifrån ett salutogent perspektiv som sätter det friska och det som kan förändras i fokus. Kuratorernas uppgift är att ge känslomässigt och praktiskt stöd, att informera om barnets rättigheter och om samhällets stödinsatser, samt att vid behov agera på uppdrag av barnet. Alla barn som har behov av mer stöd än Bris kan ge får en hänvisning till var den hjälpen finns att få. Vanligaste hänvisningsinstanserna är elevhälsa, ungdomsmottagning och socialtjänst. I 23 procent av samtalen får barnet en hänvisning.

Kurativa samtal

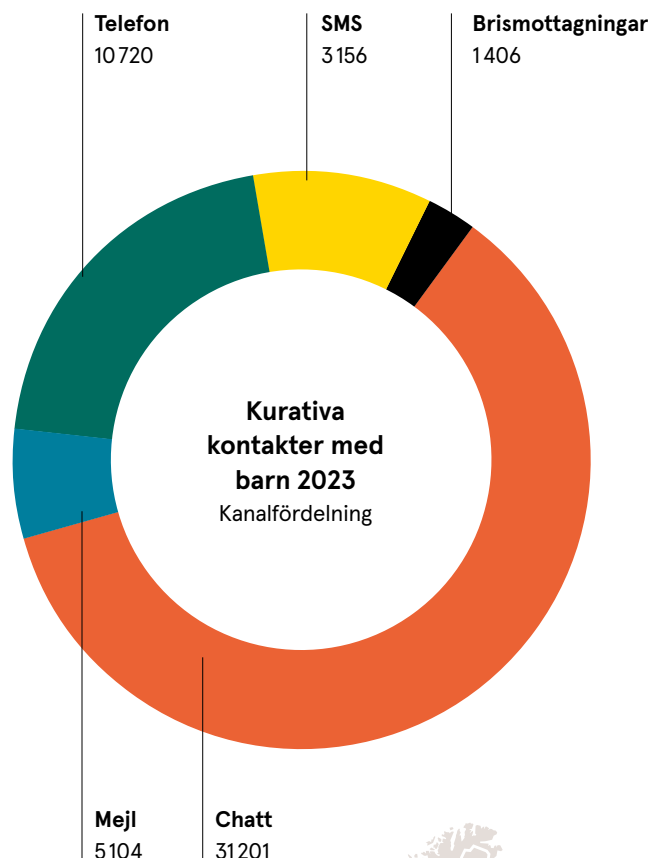
Ett kurativt samtal är ett samtal med en professionell kurator på Bris, där kontaktorsaken är känd och samtalet har varit stödjande.

Vilka barn får stöd av Bris?

Barn som kontaktar Bris är mellan 7 och 18 år. Genomsnittsåldern för barn som sökte stöd i den nationella stödlinjen under 2023 var 14,5 år och den största andelen samtal var från barn i åldern 13–15 år. I drygt sju av tio samtal identifierar sig barnet som tjej.

Nya kontaktkanaler

I årets rapport är Bris mottagningar, för första gången inkluderade i statistiken över vad barn berättar för Bris. I slutet av 2023 öppnades också sms som en kontaktväg genom vilken barn kan söka stöd hos Bris.

Under 2023 har Bris sett en stor ökning av samtal från barn om skola, framtid och hur det är att vara ung idag. Skolan är en viktig plats i barns liv, dels för kunskapsinhämtning, dels som en arena där barn knyter viktiga sociala kontakter och lär sig att samverka med sin omgivning. En bra skolgång är avgörande för ett barns framtidsutsikter och en viktig skyddsfaktor mot psykisk ohälsa. Sammantaget visar dock samtalen till Bris en utbredd uppgivenhet inför framtiden, inte sällan kopplad till skolan. Det är en bild som också styrks av forskning. Om barn förlorar hoppet i ett land med relativt sett mycket goda förutsättningar, vad har då gått fel? Och viktigast av allt – vad kan vi som samhälle göra för att stärka barns tro på att en ljus framtid är möjlig?

SKOLAN – AVGÖRANDE FÖR BARNS FRAMTID

Sverige bor nästan 2,2 miljoner barn, som tillsammans utgör en femtedel av befolkningen. Sverige och andra nordiska länder beskrivs ofta som världens bästa länder att växa upp i. Vi har en väl utbyggd välfärd, ett skolsystem som ger alla barn tillgång till utbildning och barnets rättigheter enligt barnkonventionen är svensk lag. Nivåerna för barnadödlighet, som ger ett samlat mått på bristande hälsa, är i Sverige tillsammans med övriga nordiska länder bland de lägsta i världen.

De flesta unga ser relativt ljust på sin egen framtid, men nästan tre av tio i åldrarna 15–24 år känner sig osäkra eller har en direkt negativ inställning till den.¹¹ Allt fler ungdomar upplever också att framtiden för samhället i stort ser mörk ut. 2023 ansåg nästan sju av tio att samhället utvecklas i delvis eller helt fel riktning.¹²

94%

Sedan 2020 har samtal till
Bris om att vara ung nästan
fördubblats.

Tilltro och tillförsikt – avgörande för vägen framåt

Gemensamt för barn som söker Bris stöd är att de önskar en förändring av sin nuvarande situation, sitt mående, sina handlingsstrategier eller sina tankar. Oberoende av vad ett barn behöver hjälp med är barnets tilltro till att förändring är möjlig central för att hitta vägar framåt. Uppgivenhet och känslor av att "det ändå är kört" kan i stället stå i vägen för förändring.

Barns bristande framtidstro återfinns i flera av Bris kontaktkategorier. Barn som lyfter aspekter av att vara ung, vilket sker i nästan ett av fem samtal, berättar att de har existentiella funderingar på hur framtiden kommer se ut och vad de själva kan påverka. Det handlar ofta om större samhällsfrågor, men också om personliga funderingar kring vad det kommer att bli av en när skolan är slut, vilka möjligheter det finns att få ett jobb, bli älskad, få egna barn och kunna vara lycklig. Forskning visar att många unga kopplar skolprestationer till framtidsmöjligheter, oavsett om de har höga betyg eller om de är mindre skolmotiverade.¹³

En bristande framtidstro återfinns också i samtal om självmord, en samtalskategori som ökat kraftigt de senaste åren. Ämnet självmord förekom i 13 procent av samtalen under 2023.

Låg tilltro till att framtiden kan se annorlunda ut kan bero på faktiska erfarenheter som barnet har sedan tidigare, men påverkas också av faktorer som ligger utanför barnets kontroll, som världsökonomi, krig, klimathot och generell tilltro till vuxnas förmåga och vilja att ta ansvar.

11. Hoffman & Åkerström, 2024

12. Hoffman & Åkerström, 2024

13. Hiltunen, 2017

Att fundera på meningen med livet och andra existentiella frågor är i sig inte farligt. Men i samtal beskriver barn också hur hopplösheten lamslår dem och påverkar deras livsval. Många gånger drar barn paralleller mellan hopplöshet och symtom på psykisk ohälsa och funderar på om det de känner är en depression, panikångest, något normalt eller något farligt. Sammanblandningen medför också att barn känner att vuxna inte tar deras oro på allvar, utan bortförklarar den utan att förstå hur mycket deras mående och liv faktiskt påverkas.

I många samtal, bland annat i samtalen kopplade till skolan, lyfter barn en känsla av att inte räckta till. Att känna den sortens uppgivenhet har en negativ inverkan både på de elever som har svårt att klara skolan och på dem som med lätthet uppnår kunskapskraven. Barn i båda kategorierna vittnar om stress, press och höga krav, från andra och från dem själva. Barn är medvetna om att skolan "ska" medföra en viss grad av stress och att det finns prestationskrav, men många gånger blir stressen destruktiv och leder till såväl psykosomatiska besvär som försämrade skolresultat. Barn beskriver också att stress gör att de väljer bort fritidsaktiviteter eller vänskapsrelationer för att hinna med skolarbete. En viktig fråga att ställa blir därmed: bidrar den svenska skolan på systemnivå till att unga tappar sin tro på framtiden?

Skolans viktiga betydelse

Skolan har en helt central roll i barns och ungas liv – inte bara som en plats för lärande utan också som en arena där barn utvecklar vänskapsrelationer och lär sig samexistera med andra. Att klara skolan är avgörande för ett barns framtidsutsikter och en mycket viktig skyddsfaktor mot psykisk ohälsa.

Under de senaste decennierna har den svenska skolans kvalitet varit föremål för omfattande diskussioner. Resultat från OECD:s undersökningar av elevers prestationer (PISA, TIMSS och ICCS) används ofta som mått på skolsystemens kvalitet. Jämförelser i Västeuropa visar att Sverige har goda prestationer enligt dessa tre undersökningsmodeller.¹⁴ Svenska barn har dock lägre prestationer än barn i östasiatiska länder som Kina, Taiwan, Singapore och Sydkorea, särskilt i matematik.¹⁵

Barn är inte immuna mot samhällets och beslutsfattarens retorik kring skolan och de senaste årens fokus på mätresultat är något som tidigare generationer inte har behövt förhålla sig till på samma sätt som barn idag. För en del barn handlar det inte bara om ens individuella prestationer utan även om hur hela ens generations prestationer bedöms och beskrivs. Barn berättar för Bris att de förväntas prestera på livets alla områden och att det är en ekvation som inte går ihop.

Att inte klara skolan

I Sverige avslutar omkring 15 procent av eleverna grundskolan utan godkända betyg. Nivån har legat konstant under flera år och detta leder till att barnen inte får tillträde till vare sig teoretisk eller praktisk utbildning på gymnasienivå direkt efter grundskolan.¹⁶ Situationen är unik för Sverige och kan sannolikt också vara en bidragande förklaring till att Sverige har Västeuropas näst högsta andel ungdomar utan gymnasieexamen.¹⁷ Att en så stor andel elever inte klarar skolan är ett underbetyg till skolan på systemnivå och påverkar både individen och samhället negativt. Det behövs mer kunskap om huruvida betygssystemets utformning, med införande av "F-betyget", kan ha bidragit till denna utveckling och vilka effekter det i så fall fått för individer och samhälle. De flesta unga vuxna får med tiden både anställning och bostad, men situationen är

sämre för den stora grupp som inte avslutat grundskolan med godkända betyg. Ett drastiskt tecken på att gruppen upplever stora problem är att risken för självmord är sju gånger högre hos unga utan godkända betyg i årskurs 9, jämfört med unga som har höga betyg.¹⁸

Trots att riskerna med att inte klara skolan är väl kända och har varit så över tid, har skolan inte lyckats minska problemet. En viktig åtgärd för att hjälpa elever som riskerar att inte klara skolan är att tidigt erbjuda extra stöd, men forskning visar att sådana insatser minskat över tid. En svensk studie där forskare följt representativa grupper grundskoleelever visade att andelen elever i årskurs 3–9 som fått någon form av extra stöd var 42 procent 1977. Den vanligaste formen var extra stöd i helklass. 2004 hade andelen elever som fått extra stöd sjunkit till 25 procent.¹⁹

En förklaring kan vara ekonomisk – extra stöd till elever kostar mycket pengar och en rektor förfogar över en given budget. Valet kan stå mellan att å ena sidan ge lärarna mindre klasser att undervisa mot att å andra sidan ge ett begränsat antal elever extra stöd.²⁰ Det är viktigt att rektorer inte tvingas ställa dessa åtgärder mot varandra.

Ett sätt att kostnadseffektivt förbättra skolresultaten för elever med skolsvårigheter kan vara att nyttja AI, som internationellt har börjat användas för att ge elever extra stöd.²¹ AI kan till exempel lära sig hur en enskild elev bäst tar till sig ny kunskap för att sedan ge den enskilda eleven anpassade uppgifter. Effekterna i de försök som gjorts pekar i en positiv riktning.²² Ännu finns dock många frågetecken kring vem som egentligen styr utvecklingen och vad som händer – både på policynivå, i det individuella klassrummet och för den enskilde eleven. Hur ser rollfördelningen ut mellan skolan, forskningen och företagen? Frågan väcker i sin tur en rad nya frågor rörande AI och etik.²³

14. Heller Sahlgren, 2022

15. Wennström & Henrekson, 2022

16. Skolverket Statistik, 2023

17. OECD, 2023

18. Björkenstam et al., 2011

19. Giota et al., 2022

20. Fredriksson et al., 2012

21. The Economist, 2024

22. Zheng et al., 2023

23. Axelsson., 2023

”

Jag har mycket ångest, speciellt inför skolan och det händer ofta att jag liksom missar att gå till skolan, jag mår jättedåligt nu för att jag inte gick till skolan idag. Men det är liksom en ond cirkel för jag mår dåligt för att jag inte går till skolan och jag går inte till skolan för att jag mår dåligt. Jag är där typ en halv vecka och sen hemma, jag vet inte riktigt varför eller hur jag ska lösa det. Mina föräldrar är inte hemma så jag är ensam också.

I SAMTAL MED BRIS

”

En växande skolsegregation

Idag är den svenska skolan mer uppdelad än förr. Det innebär exempelvis att elever med svensk bakgrund och elever som är födda i ett annat land eller har föräldrar som är det, oftare än tidigare går i olika skolor. Precis som skolsegregationen har ökat har även skillnaden i skolresultat ökat mellan skolor sedan början av 1990-talet. Föräldrarnas utbildningsbakgrund är den avgörande faktorn för hur det går för eleverna i skolan. Även i detta avseende har skolan blivit mer segregerad vad gäller elevernas studieförutsättningar. Forskningen visar också att de ökade skillnaderna i skolresultat uteslutande beror på ökad skolsegregation.²⁴

Som drivande för den ökande skolsegregationen lyfter forskningen framför allt två förklaringar: boendesegregation och skolval.²⁵ Det är helt nödvändigt att bryta den negativa utvecklingen kring skolsegregationen och för att göra det behöver bland annat den ökande boendesegregationen brytas och skolvalssystemet utredas.

24. Böhlmark & Holmlund, 2012; Holmlund et al., 2014

25. Holmlund et al., 2014; Holmlund et al., 2020

Barns mående och skolan – en ond spiral

Hur det går och hur man mår i skolan väcker många känslor och påverkar barns mående och hälsa. Ångest förekommer i 22 procent av kontakterna som handlar om skolan, nedstämdhet förekommer i 19 procent och stress i 17 procent. I kontakterna är det tydligt att barns olika symtom på psykisk ohälsa påverkar skolgången och tvärtom: att barnets skolresultat i sin tur också påverkar barnets psykiska hälsa. En del barn berättar att deras psykiska ohälsa inte uppmärksammas eftersom det går bra för dem i skolan. Så länge de presterar tolkas det som att de mår bra. Andra barn beskriver att deras mående många dagar gör det omöjligt för dem att ta sig upp och komma i väg till skolan. Väl där har en del svårt att tillgodogöra sig undervisningen på grund av exempelvis höga ångestnivåer.

Problematiskskolfrånvaro

Problematiskskolfrånvaro har fått ökad uppmärksamhet både i Sverige och internationellt. I Sverige används ofta beteckningen "hemmasittande" – ett begrepp som forskare anser vara olämpligt eftersom anledningen till frånvaron då tillskrivs den enskilda eleven och inte skolan som organisation.²⁶ Liknande kritik gentemot begreppet kan anföras utifrån en barnrättslig utgångspunkt.

I Sverige saknas ett nationellt system för att följa utvecklingen av skolfrånvaro, men i två separata undersökningar har omfattningen uppskattats. Skolverket har med hjälp av en enkät till rektorer funnit att ungefär fyra procent av eleverna inom förskoleklass och grundskola varit ogiltigt frånvarande minst fem procent av höstterminen 2020.²⁷ En fjärdedel av eleverna i förskoleklass och i grundskolan har en total frånvaro, det vill säga summan av giltig och ogiltig frånvaro, på minst 15 procent under höstterminen 2020. Metoden för att samla data är dock osäker, vilket gör att uppgifterna sannolikt utgör underskattningar.

I en annan undersökning har uppgifter om skolfrånvaro samlats in från 40 större kommuners digitala frånvarorapporter. De visade att 1,6 procent av eleverna hade frånvaro för mer än hälften av tiden under höstterminen 2022. Det var mer än en fördubbling sedan fyra år tidigare då denna frånvaro var 0,7 procent. Andelen elever som hade mer än 20 procents frånvaro under samma tidsperiod fördubblades också, från 5,1 till 12,5 procent.²⁸

När barn i kontakt med Bris kallar sig själva hemmasittare innebär det oftast att deras nuvarande skolgång inte är sanktionerad från skolan och/eller hemmet, men att det inte heller finns någon plan för deras framtida skolgång. Barn vet att de förväntas vara i skolan men upplever samtidigt en otydlighet eftersom situationen fortgår. Exempel på brytpunkter kan vara nya lärare, en ny klass, årskursbyte eller skolbyte – men ofta är det barnets egen handlingskraft som medför en förändring, exempelvis för att för att hen vill kunna få högre betyg eller betyg i fler ämnen än vad som är möjligt utan att vara närvarande i skolan. Att komma in på en önskad gymnasielinje kan till exempel vara motiverande.

22%

Ångest förekommer i 22 procent av samtalen som handlar om skolan.

19%

Nedstämdhet förekommer i 19 procent av samtalen som handlar om skolan.

17%

Stress förekommer i 17 procent av samtalen som handlar om skolan.

26. Forsell, 2020

27. Skolverket, 2021

28. Föräldranätverket Rätten till Utbildning, 2023

”

Skolan är jätte rörig och högljudd, jag har tidigare varit hemmasittare och gick aldrig i skolan, men nu har jag bytt skola och det blev bättre. Men jag går fortfarande inte på alla lektioner. Det är som en mental block. Jag är rädd att jag inte kommer klara mig i livet. Min adhd tycker jag förstör för mig i koncentrationen och jag har dåliga betyg så jag vet inte hur det ska gå för mig. Det jag är mest ledsen av är hur jag ska leva i framtiden, tänk om jag inte ens får ett jobb.

I SAMTAL MED BRIS

”

Ett relativt nytt perspektiv i barns samtal till Bris som knyter an till skola är hur barns erfarenheter av distansstudier under pandemin utmanar den obligatoriska närvaron som skolan är uppbyggd kring. Barn med positiva erfarenheter av distansundervisning, både rörande prestationer och mående, uttrycker starka önskemål om att få återgå till distansundervisning. I många av dessa samtal framkommer det att barnets grundtrivsel och trygghet i den fysiska skolmiljön är låg vilket leder till frånvaro, negativ inverkan på måendet eller sämre prestationer.

Olika syn på elevhälsan

Samtalen till Bris om elevhälsan har mer än fördubblats de senaste åren, en ökning med 129 procent sedan 2020. Barnen har positiva erfarenheter av att ha fått stöd, blivit tagna på allvar eller remitterade till vidare stöd, men också negativa erfarenheter där ett av de vanligaste temana är barnets upplevelse av elevhälsans tystnadsplikt. Barnets önskan är många gånger att få stöd och hjälp till förändring utan föräldrars eller någon annans vetskap och när information ändå förs vidare till föräldrar, vuxna inom skolan eller socialtjänsten upplever många det som ett svek.

x2

Antalet barn som har 20 respektive 50 procents frånvaro mer än fördubblades mellan 2018 och 2022.

”

Jag mår dåligt, min mage svider och mitt huvud känns som att det kommer att explodera :(Jag känner mig gråtfärdig men kan inte gråta. Jag är stressad för att jag inte kommer kunna få bra betyg innan nian, jag kommer kanske inte in på det gymnasiet jag vill, och jag vill inte bli ihågkommen som liksom en hemmasittare eller någon med dåliga betyg. Men samtidigt är det jättejobbigt att vara i skolan, jag blir lätt utmatad av saker och efter att vara i skolan i liksom fem minuter vill jag gråta.

I SAMTAL MED BRIS

”

”

Jag har dålig hemmamiljö. Jag klarar inte av att gå i skola som andra barn. Självskadebeteende. Går inte ut så mycket. Äter ibland nästan ingen mat. Är rädd för pappa. Han kan lätt bli arg och en gång slog han mig. Jag känner att jag inte vill leva mer. Vill bara dö nu. Lyckas inte med skolan och är rädd att jag bara sitter hemma ett år till...

I SAMTAL MED BRIS

”

I barns beskrivningar blir det tydligt att elevhälsan inte är likvärdig. En del beskriver återkommande stödsamtal av psykosocial karaktär och andra beskriver att elevhälsan enbart hänvisar till exempelvis vårdcentral eller BUP i alla frågor som rör mående.

Ett annat återkommande tema i samtalen är brist på återkoppling efter att ett barn har berättat om en händelse, utsatthet eller sitt mående konkret kopplat till skolan. En vanlig beskrivning i samtalen är att barnet har berättat men upplever att inget hände, åtminstone inte något så pass konkret att barnet märkt en förändring eller att någon berättat vilka åtgärder som vidtagits. Barn problematiserar ibland själva det faktum att barn ställs mot barn, ord mot ord, vilket innebär att något av barnen inte kommer att bli trott.

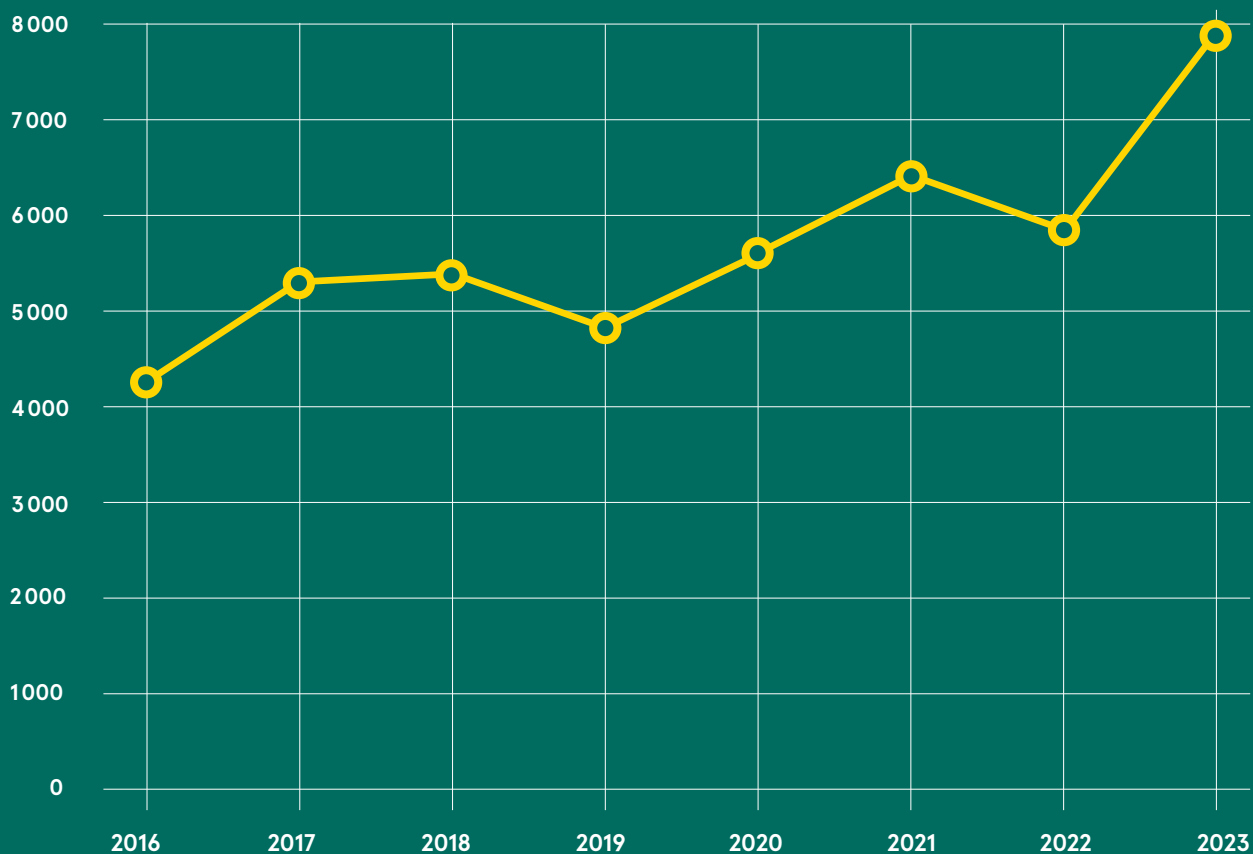
Barn i behov av pedagogiska anpassningar för sin skolgång har många gånger tagit kontakt med skolans elevhälsoteam, ofta tillsammans med föräldrar. Fokus där är att barnet ska få godkända betyg i de ämnen som ingår i den anpassade skolgången. En del barn berättar att skolan gjort flera anpassningar och andra att de fått till svar att det inte finns några pengar, eller resurser, för det stöd de skulle behöva.

Vikten av att vuxna tror på en

Gemensamt för alla omständigheter som påverkar skolan är barns beskrivningar av att bristfälliga skolresultat eller underkända betyg förstärker en känsla av utanförskap och att vara annorlunda. Extra svårt blir det för barn som upplever att vuxna, i såväl skolan som hemma, slutat kämpa för att de ska slutföra sin skolgång eller klara sig i livet. Känslan av att vuxna har gett upp om en förstärker många gånger en redan negativ syn på framtiden. Att få svart på vitt att man inte klarar det som andra klarar eller det som föräldrar, andra vuxna, lärare eller samhället förväntar sig väcker stora och svåra känslor hos barn och påverkar såväl tankar på framtiden som tankar om en själv.

I samtalen beskriver barn en ond spiral där en skolgång med underkända betyg eller hög frånvaro gör att de tappar hoppet om att det går att förändra, vilket medför ännu lägre motivation till skolarbete. Barn beskriver att det kan vara tydligt vad skolan förväntar sig att de ska prestera för att exempelvis höja sitt betyg, men att de blir lämnade ensamma med sin fråga om hur det ska gå till. Barnets redan låga tilltro till den egna förmågan gör att det känns omöjligt att nå skolans mål.

Samtalsutveckling Skola

Förekomst i samtal om skolan

Vänner	29%	Familjekonflikter	8%
Ångest	22%	Psykiskt våld	7%
Att vara ung	20%	Fysiskt våld	5%
Nedstämdhet	19%	Andra vuxna i skolan	5%
Stress	17%	Ätstörningar	5%
Familjen	16%	Fritid	5%
Självdestruktivitet	15%	BUP	4%
Mobbing	15%	Diagnoser	4%
Självmod	11%	Kropp & utseende	4%
Elevhälsa	8%		

Definition:

Kontaktområde Skolan

Barnet är hjälpsökande på grund av sin skolsituation. Kategorin inkluderar alla frågor och funderingar som rör skolan, såsom undervisning, arbetsmiljö och betyg.

Skolan – avgörande för barns framtid

Enligt barnkonventionen har varje barn rätt till utbildning liksom till vila, lek och en meningsfull fritid. För barn som inte får det stöd de behöver hemma utgör skola och fritidsaktiviteter extra viktiga arenor, där barnet möter vuxna som kan se, lyssna och agera för barnets bästa.

Samtalen till Bris om psykisk ohälsa ökar. En särskilt tydlig ökning ses i samtal om svårare psykisk ohälsa och självskadebeteende. Barn sätter ord på hur deras dåliga mående leder till självdestruktiva handlingar och dysfunktionella strategier, där de på olika sätt tillfogar sig själva skada.

NÄR DÅLIGT MÅENDE LEDER TILL SJÄLVSKADA

0

mkring var sjätte tonåring har avsiktligt skadat sig själv utan avsikt att ta sitt liv. Företeelsen är vanligare bland tjejer än bland killar.²⁹ Många unga skadar sig själva för att de saknar hopp om att situationen de befinner sig i kan bli bättre.³⁰ Det finns tecken på att självskadebeteende ökade under 2010-talet.³¹ Samtalen till Bris om självdestruktivitet har ökat kraftigt sedan 2016 – med 390 procent. Efter pandemin har samtal om att skada sig själv i det närmaste eskalerat, bara under det senaste året ökade samtalen med 42 procent.

Samtalen i denna kategori definieras av att barnet söker hjälp på grund av sin egen eller ett annat barns självdestruktivitet.

I samtalen om självskada förekommer ofta även andra allvarliga symtom på psykisk ohälsa, som ångest och självmordstankar. I samtal med Bris beskriver barn hur de genom att göra sig själva illa tillfälligt lättar sin ångest, men att strategin inte fungerar utan att de många gånger mår ännu sämre efteråt. Att barn och unga medvetet skadar sig själva i syfte att dämpa svåra känslor bekräftas av forskning.³²

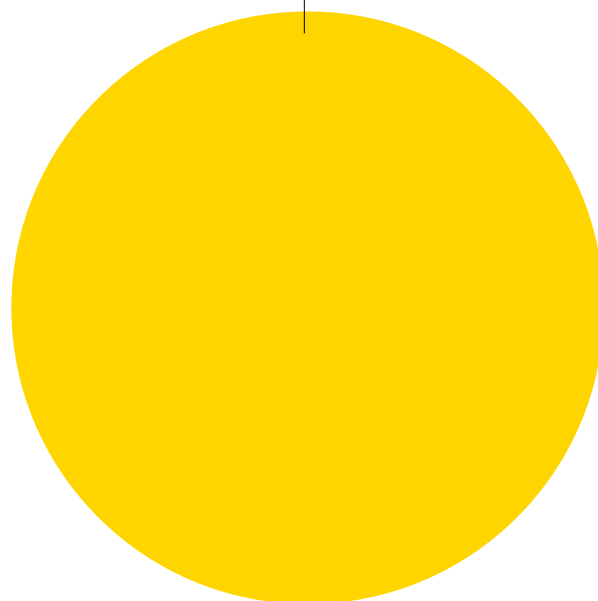
Samtalskategorin självmord förekommer i 29 procent av samtalen om självdestruktivitet och rymmer flera olika perspektiv. En del samtal handlar om att barnet skadat sig som ett sätt att försöka ta sitt liv. Oftast handlar barnets självdestruktiva beteende inte om att barnet vill dö. Det kan dock ha tolkats som självmordsförsök av omgivningen. En del barn som kontaktar Bris är rädda att de kommer att dö om de fortsätter självskada.

Ångest förekommer i 26 procent av samtalen, oftast utifrån en beskrivning av att ångesten är anledningen att barnet skadar sig. Att skada sig fyller en funktion för barnet, där ångestreducering lyfts som ett exempel. Ångest och självdestruktivitet hänger på många sätt ihop för barn och i samtalen beskriver barn hur en stark känsla av ångest leder till att de skadar sig själva, upplever en kortvarig lättnad för att därefter känna att ångesten blir ännu starkare. En del barn berättar att en känsla av skam och skuld över vad de gjort bidrar till de ångestkänslor som kan komma efteråt.

42%

Efter pandemin har samtal om att skada sig själv ökat kraftigt, bara under 2023 ökade samtalen med 42 procent.

2016

29. Farkas et al., 2023

30. Fox et al., 2015

31. Westers., 2023

32. Bremberg & Jacobsson, 2020

2023

Sedan 2016 har samtalen om självskador ökat med hela 390 procent, nästan fyra gånger mer än den generella samtalsökningen. Samtalen i denna kategori definieras av att barnet är hjälpsökande utifrån egen eller annat barns självdestruktivitet.

20X

Det är 20 gånger vanligare att ett barn som lever i stor utsatthet har skadat sig själv, än det är att ett barn som inte lever i utsatthet har gjort det.

Familj och familjekonflikter förekommer i 17 respektive 8 procent av samtalen. Ofta handlar det om att relationen i familjen påverkar eller påverkas av barnets självdestruktivitet. När vuxna i hushållet vet om att barnet skadar sig är en vanlig reaktion att de försöker förhindra detta genom att gömma allt som barnet kan använda för att tillfoga sig själv skada. Detta leder ibland till konflikter och frustration och blir till en kamp mellan barn och vuxna. Många gånger är självdestruktiviteten barnets hemlighet. Det påverkar också familjerelationerna, eftersom mycket av barnets energi då går till att dölja sin hemlighet. Orsakerna till att barnet döljer självdestruktiviteten skiljer sig åt men det är vanligt att barnet tror att de vuxna i familjen skulle bli arga, oroliga och/eller "göra en stor sak" av det, vilket många vill undvika.

Barn i utsatthet löper högre risk att självskada

Enligt den senaste nationella kartläggningen av förekomsten av våld mot barn finns det ett tydligt samband mellan våldsutsatthet och självskadebeteende, framför allt när barn utsätts för flera former av våld. Kartläggningen visar att det var mer än 20 gånger vanligare att ha skadat sig själv vid minst fem tillfällen bland dem som var multiutsatta i jämförelse med icke-utsatta. Bland multiutsatta barn hade vart femte allvarligt övervägt att ta sitt liv vid minst fem tillfällen och vart fjärde hade försökt att ta sitt liv. Detta kan jämföras med en av hundra bland dem som inte utsatts för våld. Det var 50 gånger vanligare att ha använt sex för att skada sig själv bland multiutsatta i jämförelse med icke-utsatta.³³

33. Stiftelsen Allmänna Barnhuset, 2023

34. Wu et al., 2023

35. Yue & Rich, 2023

Self harm och sociala medier

I samtal med Bris har barn generellt en hög kännedom om självskadebeteende, oavsett om de har egna erfarenheter av det eller om det är något de exempelvis mött på digitala plattformar. I sociala medier kallas självskada ofta *self harm* vilket också är ett begrepp barn använder i kontakten med Bris. Ibland söker barn aktivt upp sammanhang på nätet där självskada är ett tema. Barn får också material, som bilder eller filmer, skickade till sig av främlingar de fått kontakt med i forum som handlar om helt andra saker, som exempelvis olika spel. Detta är en förändring som skett under de senaste åren. Beskrivningen av barns självdestruktiva handlingar har gått ifrån att främst handla om något som utförs i det dolda till att nu delas med andra eller ske öppet.

En studie där forskare följt unga i Kina över tid visar att en hög användning av sociala medier ökar risken för självskada.³⁴ Det motsatta sambandet påvisas också, det vill säga att personer som skadar sig själva oftare använder sociala medier. Forskning visar dock att effekterna av sociala medier beror på hur medierna används, varför de används och av vilka de används.³⁵

Det är 50 gånger vanligare att ett barn som lever i multiutsatthet har använt sex för att skada sig själv, än att ett barn som inte lever i utsatthet har gjort det.

50X

När dåligt mående leder till självskada

Flera studier visar på samband mellan omfattning av skärmtid och olika beteendeproblem, såsom exempelvis oro, koncentrationssvårigheter, bristande självförtroende, välbefinnande, bristande förståndsutveckling, skolpresentationer, dålig sömn och fetma.³⁶ Det går dock inte att säga något om orsak och verkan utifrån dessa studier. Utifrån dem är det alltså lika möjligt att barn med beteendeproblem tittar mer på skärm som att ökad skärmtid leder till beteendeproblem.

En hel del forskning har specifikt undersökt effekter av sociala medier. En översikt över 140 studier tyder på att unga som använder sociala medier mindre än tre timmar om dagen mår psykiskt bättre än unga som använder sociala medier mer än tre timmar om dagen.³⁷ Översikten identifierade dock endast ett fåtal studier med en utformning som medger säkra slutsatser om orsakssamband.

36. Stiglic & Viner, 2019

37. Hilty et al., 2023

”

Jag mår inte bra och känner mig hopplös. Jag kan inte prata med någon i min familj om hur jag verkligen mår och är trött på det här. Jag orkar inte mer och jag vet inte vad som får mig att må dåligt men jag känner mig ledsen och arg på mig själv och att allt vore bättre om jag bara försvann. Min mamma säger att jag är självisk när jag självskadar och hur ska jag då kunna berätta för henne att jag mår så dåligt att jag vill ta mitt liv igen?

I SAMTAL MED BRIS

”

Att förstå sig själv och sitt beteende

Att själv försöka förstå varför man gör sig själv illa, för att i sin tur kunna svara på andras frågor om det, är ett tema som förekommer i barns kontakter med Bris. En del beskriver de självdestruktiva handlingarna som något de planerar, "vill" eller "behöver" göra för att hantera sitt övriga mående, medan andra beskriver att det är något som bara händer. Gemensamt i beskrivningarna är att barnet inte kan hejda sig även om hen vet att det är farligt och kan göra att hen mår sämre på sikt. En del barn är tydliga med att självskadande är något de vill testa, det kan vara något de sett att andra gör och som tolkas som något som "hör till", en slags normalisering, när någon mår dåligt eller har det svårt. I samtalen återfinns också en tanke om att kunna bli tagen på större allvar om ens mående tar sig fysiska uttryck eller syns utanpå. I samtalen förekommer även beskrivningar av svåra upplevelser eller utsatthet som barnet lever eller har levt med, vilket har en stark påverkan på barnets psykiska hälsa – och även på de självdestruktiva handlingarna.

Barn beskriver att de är medvetna om att det är allvarligt att skada sig själv, att det kan bli farligt och få konsekvenser som är svåra att föreställa sig. De allra flesta vill ha hjälp att sluta men många uttrycker också en ambivalens; om deras självskadebeteende upphör eller tas ifrån dem behöver de få hjälp med andra strategier att hantera sitt mående eller få hjälp med det som gör att behovet att skada sig uppkommer. Att bara sluta utan att veta vad en ska göra i stället när något känns svårt eller när känslor blir övermäktiga, är en utmaning. Det gör att en del barn beskriver självdestruktiviteten som ett beroende som de behöver bli fria ifrån, men också är rädda att "återfalla" i när de väl klarat av att sluta.

Barns egen medvetenhet om att det är farligt att skada sig själv medför förväntningar på hur vuxna ska reagera om eller när de får vetskap om att ett barn skadar sig. Barn berättar om erfarenheter av att visa sina ärr eller sår för vuxna i sin närhet, exempelvis lärare eller tränare, utifrån en tanke om att få hjälp, men att reaktionen och hjälpen inte blev som de trott. Eftersom barns självdestruktivitet inte kan vara en hemlighet mellan ett barn och den vuxne som får veta är det vanligt att ett första steg är att föräldrar informeras – vilket många gånger inte var vad barnet ville, oavsett hur relationen till föräldrarna ser ut.

Vuxna har ansvar för att upptäcka självskada hos barn

I samtalen till Bris är det tydligt att självskada är en strategi som barn tar till när inget annat alternativ att hantera outhärdliga känslor finns tillgängligt. En förändring under de senaste åren är att barn även beskriver en nyfikenhet kring självskadande och funderingar på om det är något de själva ska testa. Vuxna runt ett barn har ett stort ansvar i att se och förstå hur barnet mår och att erbjuda hjälp. Barnet måste snabbt få nödvändig vård och både barn och föräldrar behöver stöd och adekvata verktyg för att hantera situationen.

→ Avsikter med självskada

Barn kan skada sig själva med avsikten att ta sitt liv, eller utan en sådan avsikt. Det senare kallas Nonsuicidal Self-Injury, NSSI. Ofta är självskadebeteende ett sätt att försöka lindra känslor som är svåra att stå ut med då den fysiska smärtan under en stund tar fokus från den känslomässiga. Trots att lindringen är kortvarig och leder till negativa konsekvenser som skam eller ärr på kroppen är det svårt att bryta ett självskadebeteende på egen hand. Gemensamt för många barn som avsiktligt skadar sig själva är svårigheten att hantera starka känslor och att kontrollera impulser. Barn som skadar sig kan göra det för att de har svårt att formulera och uttrycka det som känns svårt eller för att de saknar någon att berätta för, någon som kan ge dem stöd.

9/10

Flest samtal om självdestruktivitet kommer från barn i åldern 13–14 år och nästan nio av tio samtal kommer från tjejer.

För att kunna ge rätt insats till ett barn som skadar sig själv behövs förståelse för de faktorer som ligger bakom beteendet. Barn beskriver för Bris att relationen är avgörande för om det känns möjligt att prata med en vuxen om dåligt mående och självskadebeteende. Det är känsliga ämnen som kräver lyhördhet och förtroende, och som inte sällan är förknippade med skam hos barnet. Barn berättar att de kan ha svårt att känna det förtroendet för nya professionella, till exempel inom vården. Då samtalet är en nyckel för att barnet ska kunna få rätt hjälp är detta viktig information för vården. Tid och utrymme för förtroendeskapande relationer måste finnas hos den som ska möta barn som skadar sig eller har psykisk ohälsa som yttrar sig på annat vis.

För barn och föräldrar som söker vård för barnets psykiska ohälsa är en nära och tillgänglig vård nödvändig och kan vara avgörande för ett barns liv. Enligt barnkonventionen har varje barn rätt till bästa möjliga hälsa och tillgång till hälso- och sjukvård samt rehabilitering.

Erfarenheter av det offentliga

Många barn som skadar sig själva söker inte vård, vare sig inom elevhälsa, ungdomsmottagningar eller BUP. En del ungdomar anger till och med att de aktivt undviker vården.³⁸

I ungefär 29 procent av samtalen till Bris som handlar om självdestruktivitet framkommer det att barnet har en pågående kontakt med någon av samhällets stödinstanser (att jämföra med 20 procent för samtliga kurativa samtal). Det är inte detsamma som att barnet får stöd för självdestruktiviteten eller att den ens är känd – bara att det finns en professionell kontakt som barnet har tillgång till. Många säger att de väljer att prata med Bris om saker som deras andra kontakter inte vet något om. Bris kuratorer kan erbjuda en möjlighet att tillsammans med barnet sätta ord på det som är svårt, i syfte att stötta barnet i att våga eller kunna säga samma sak till den som kan ge mer hjälp. När barn berättar om faktiska erfarenheter av vård och

stöd för självdestruktivitet är ett återkommande tema att hjälpen inte räcker till. Denna upplevelse återfinns i samtal om många olika hjälpbehov och ligger i verksamhetens natur, då Bris främst pratar med barn som saknar tillräckligt stöd i sin närhet. Det kan handla om att barnet får insatser eller behandling utifrån annan utsatthet, vilket skapar missnöje med vad som prioriteras. Barn berättar att de har mötts med kommentarer om att de skadar sig själva för att få uppmärksamhet, vilket för många innebär att deras största farhåga, att inte bli trodd eller lyssnad på, infrias och att det känns som att ingen tar dem på allvar.

En bidragande faktor i barns negativa erfarenheter är att de söker stöd hos elevhälsa eller ungdomsmottagning för en problematik som ligger utanför dessa instansers kompetens- eller ansvarsområden. Det kan antingen leda till bristfälligt stöd eller till en upplevelse av att bli avvisad eller sviken vid en hänvisning till exempelvis BUP eller vid en orosanmälan till socialtjänsten.

Många samtal handlar om erfarenheter från BUP, vilket är förväntat eftersom det är den instans som har kompetens att erbjuda vårdinsatser. Barn beskriver upplevelser av långa kötider, att känna sig bortprioriterade eller inte tagna på allvar. De långa kötiderna och vetskapen om att man nu kommit "rätt" medför höga förväntningar när en behandlingskontakt väl inleds, vilket ofta leder till en känsla av antiklimax. Barnet vill börja må bra nu – men sällan finns en så enkel eller snabb lösning. Många gånger reflekterar barn över sin egen roll i att vårdinsatsen fungerar som den gör, där ett återkommande tema är att barnet väljer att inte säga så mycket om hur hen mår till exempelvis psykologen. Det kan vara för att barnet inte vill berätta, för att det är för svårt, för att barnet inte vet vilka ord hen ska använda eller för att barnet inte vill att föräldrarna får veta vad som pågår.

38. Ekman, 2018

Barn med självskadebeteende löper ökad risk att utveckla andra självdestruktiva beteenden, såsom missbruk och ätstörningar. Ätstörningar förekommer i ungefär ett av sju samtal till Bris om självdestruktivitet och är ett kontaktområde som i sig ökat mycket kraftigt de senaste åren – med 328 procent sedan 2016. Tydligast är ökningen sedan pandemin. Under pandemins första år mer än fördubblades antalet samtal om ätstörningar.

”

Kommer jag må så här för alltid? Jag har skadat mig själv igen, ångrar det. Vi kanske ska flytta igen (gör det varje år känns det som). Åt min första riktiga måltid nu efter tre dagar, känns hemskt. Jag mår verkligen inte bra. Hatar mig själv och det känns som att allt hade varit lättare om jag avslutade allt. Känns som att jag är beroende av att skära mig själv, jag kan bara inte sluta för det känns som att det är det enda som distraherar mig ifrån alla jobbiga tankar.

I SAMTAL MED BRIS

”

En relativt liten grupp unga skadar sig själva så allvarligt att de behöver vård på sjukhus. I denna grupp av självskador finns ofta en avsikt att begå självmord. 2022 var det 2 av 1 000 som fick vård på sjukhus.³⁹ Det främsta skälet till vården var att den unga förgiftat sig. Även dessa skador är avsevärt vanligare bland tjejer än bland killar. Under de senaste decennierna har det varken skett någon ökning eller minskning. Denna mycket begränsade grupp skiljer sig således från den stora grupp av unga som skadar sig själva utan att riskera livet (NSSI). Enligt Socialstyrelsen var det 2022 endast 1 av 1 000 i åldrarna 10–19 år som behandlades i öppen specialistvård för självskador. Denna uppgift kan jämföras med att i samma ålder totalt vårdas 83 av 1 000 i öppen specialistvård (det vill säga BUP) för psykisk sjukdom.

Barn beskriver också positiva erfarenheter av sam-

hällets stödinsatser. Bland beskrivningarna återfinns berättelser om lärare som engagerat sig och som ställt följdfrågor om exempelvis sår på armarna. Gemensamt för dessa är att barnet kände sig sett, att det kändes som att den vuxne visade omsorg och brydde sig om hur situationen var för barnet. Den positiva tolkningen av den vuxnes agerande förutsätter oftast att frågan kommer från en vuxen som barnet sedan innan har en relation till. När en för barnet ny professionell kontakt ställer liknande frågor kan barnet i stället uppleva det som hotfullt eller ifrågasättande, även om det inte var avsikten med frågan. Barn beskriver att de både vill och inte vill att någon ska se, erbjuda hjälp eller omsorg vilket innebär att det många gånger är barnets relation till den hen pratar med som avgör hur upplevelsen blir, snarare än de faktiska frågor som ställs eller innehållet i vården.

Vad hjälper?

Samtal är den insats som i första hand kan vara till hjälp för barn som skadar sig själva. De samtar inte bara med professionella utan också med andra jämnåriga, direkt eller via olika forum på nätet. Kontakter via sociala medier är enligt en forskningsstudie den metod som ungdomar själva främst föredrar.⁴⁰

I tre systematiska litteraturöversikter publicerade 2022 och 2023, som tittade på förebyggande åtgärder för barn som skadar sig själva utan en önskan om att ta sitt liv, hittades inga insatser som påverkade risken för självskador.⁴¹ En annan litteraturöversikt, som behandlade prevention av självskador med suicidavsikt, visade att två skolprogram som båda används i Sverige, YAM och Pax i skolan, kan minska risken för självmordstankar.⁴²

En utbredd psykisk ohälsa

Att samtal om självskada ökar hos Bris visar på en utbredd psykisk ohälsa hos barn och unga i Sverige. Under 2023 tog Bris emot fler samtal än någonsin från barn som ville prata om att de mår dåligt och känner oro. Ungefär hälften av alla samtal till Bris nationella stödlinje handlar om psykisk ohälsa. Även i det individuella samtalsstödet på Brismottagningarna är stöd för barnets psykiska mående den vanligaste orsaken till kontakt.

Samtalsökningen kan bero på att barn allt oftare söker stöd men kring exempelvis självskadebeteende är ökningen alarmerande stor. Bris ser inte att denna trend kommer att vända inom en nära framtid. Utifrån vad barn berättar är det tydligt att samhället inte fullt ut möter barns behov och rättigheter för att motverka den psykiska ohälsan.

En särskilt utsatt grupp är barn i familjer med låga inkomster, där hälsoproblem och i synnerhet psykiska sådana är vanligare än hos andra. Det är till exempel tre gånger vanligare att barn till föräldrar med låg inkomst sjukhusvårdas för psykisk sjukdom, jämfört med barn till föräldrar med hög inkomst.⁴³ Nästan ett av tio barn i Sverige lever i det som definieras som "relativt fattiga hushåll".⁴⁴

Depressioner och ångest är de enskilt vanligaste hälso problemen bland barn och unga. Det syns en tydlig ökning av självskattad psykisk ohälsa och dessutom en påtaglig ökning av vård inom BUP, samt av medicinering med bland annat antidepressiv medicin. En förklaring till det kan vara att barn och unga blivit mer benägna att söka vård, även för relativt måttliga besvär. En jämförbar utveckling kan ses i Storbritannien.⁴⁵ Just nu pågår studier i Sverige som försöker klargöra varför allt fler unga söker vård för psykiska problem.

1/10

Nästan ett av tio barn i Sverige lever i det som definieras som "relativt fattiga hushåll".

39. Socialstyrelsen, 2022

40. Ekman, 2018

41. Arqueros et al., 2022; Bürger et al., 2023; Nawaz et al., 2023

42. Liljedahl et al., 2023

43. Mörk et al., 2014

44. OECD, 2023

45. The Economist, 2023

Ibland är det den psykiska hälsan i sig som barn vill ha hjälp kring, andra gånger är måendet en konsekvens av andra svåra omständigheter i livet. Gemensamt för många av samtalen är att barnen söker efter svar på varför de mår dåligt, är frustrerade över att det inte går över och oroliga för sin framtid. De upplever ofta att de inte blir tagna på allvar av vuxna i sin närhet eller av professionella kontakter. Det leder till en känsla av hopplöshet som spiller över på flera livsområden och relationer. Att inte få hjälp kan också leda till en bristande tilltro till samhällets institutioner och funktioner.

Vad kan göras för att förbättra den psykiska hälsan?

Det finns tecken som tyder på att det går att påverka barns hälsa i en positiv riktning – om det görs i tid. Regeringen satsar i en överenskommelse med Sveriges kommuner och regioner, SKR, närmare 1,6 miljarder kronor på flera insatser inom psykisk hälsa och suicidprevention under 2024. För att komma till rätta med den psykiska ohälsan behövs också gemensamma nationella förklaringar till den och till varför Sverige sticker ut internationellt. I studier och forskning behövs gemensamma definitioner av ungas psykiska ohälsa utifrån internationell praxis. Bristen på gemensamma definitioner av tillstånd såsom ångest och depression, samt av hur man inom forskning ska fråga barn om detta, gör det svårt att få fram statistik för att bedöma ångestnivåerna.

26 myndigheter har haft i uppdrag att ta fram ett underlag för en ny nationell strategi för psykisk hälsa och suicidprevention. Förslaget, som presenterades under hösten 2023, är en tioårig strategi som omfattar främjande av psykiskt välbefinnande, förebyggande av psykisk ohälsa och suicid och förbättrade livsvillkor för personer som lever med olika psykiatriska tillstånd. Strategin ska bidra till ett mer systematiskt, samordnat och effektivt arbete. Ett av delmålen är att öka investeringar i barn och unga och i arbetet har ett antal viktiga insatsområden identifierats. Det handlar bland annat om att öka fokus på förskolan som en hälsofrämjande arena, att öka fokus på hälsofrämjande och förebyggande arbete i skolan och att säkerställa en meningsfull fritid för barn och unga.⁴⁶

För att förbättra barns psykiska hälsa behöver barns egna tankar och idéer tas tillvara samtidigt som samhällets förutsättningar förbättras. I en rapport som Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor och Folkhälsomyndigheten tagit fram på uppdrag av regeringen beskriver unga vad som har betydelse för deras

psykiska välmående.⁴⁷ De nämner faktorer som levnadsvanor, rutiner och sociala relationer, men lyfter också att många faktorer som har betydelse bygger på samhällets utformning och därför ligger utanför deras egen kontroll. För att minska psykisk ohälsa behövs alltså lösningar på samhällsnivå, som bland annat handlar om ett medvetet arbete kring normer och samhällsklimat, ökad kunskap om psykisk hälsa och om tillgång till vård och stöd. För att minska den psykiska ohälsan är det också avgörande att se till att varje barn klarar skolan med godkända betyg och får förutsättningar till en ljus framtid.

Unga beskriver flera upplevda svårigheter när det gäller att få stöd och hjälp. Många som mår dåligt försöker att hantera det på egen hand, bland annat för att de är rädda för att bemötas med ointresse, okunskap eller fördomar. En del vet inte heller vart de ska vända sig för att få hjälp och stöd eller hur de ska göra.

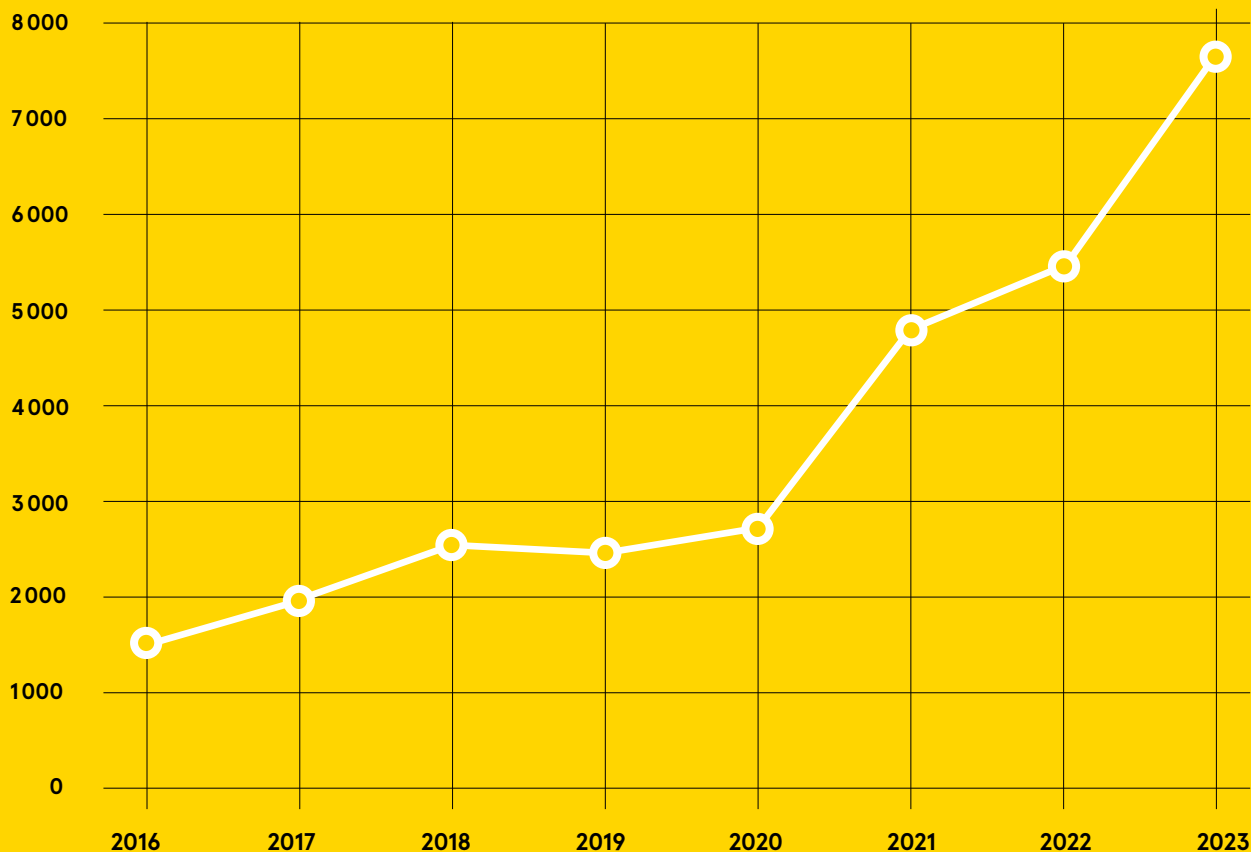
Utifrån kunskapen om hur unga mår, vad de upplever påverkar den psykiska hälsan och vad de behöver för att må bättre har MUCF och Folkhälsomyndigheten identifierat några områden som är viktiga i det fortsatta arbetet för att skapa en god och jämlik psykisk hälsa: nära relationer och nära familjeförhållanden, skola, hälso- och sjukvård samt sociala nätverk och fritid.

Unga anser att skolan är en viktig arena där de önskar mer kunskap om psykisk hälsa och vill möta en mer integrerad och tillgänglig elevhälsa. Det finns behov av fler trygga mötesplatser, inte minst för unga som tillhör olika minoritetsgrupper, en ökad tillgänglighet till inkluderande fritidsaktiviteter och bättre kunskaper om hur man kan hantera och motverka de negativa effekterna av digital medieanvändning. Vidare önskar unga en mer tillgänglig hälso- och sjukvård, med fler kommunikationsformer, ökad normmedvetenhet och ett bättre bemötande.

46. Folkhälsomyndigheten, 2023c

47. Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, 2023

Samtalsutveckling Självdestruktivitet

Förekomst i samtal om självdestruktivitet

Självmod	29%
Ångest	26%
Familjen	17%
Skolan	15%
Nedstämdhet	14%
Åtstörningar	14%
Vänner	12%
Att vara ung	9%
BUP	9%
Familjekonflikter	8%

Definition:

Kontaktområde

Självdestruktivitet

Barnet är hjälpsökande utifrån egen eller annat barns självdestruktivitet. Kategorin ingår i samlingskategorin Psykisk ohälsa.

Under 2023 ändrade samtalen om kriminalitet till Bris karaktär. Allt fler samtal kom att handla om gängkriminalitet och de kom från barn som hade lockats, lurats eller tvingats in i kriminella nätverk, barn som mådde dåligt, var rädda och som inte såg någon väg ut. Det blev tydligt att allt yngre barn dras in i gängen och att allt yngre barn påverkas av dem, både som offer och förövare.

YNGRE BARN DRAS IN I GÄNGKRIMINALITET

D

e kriminella nätverkens våldsanvändning i Sverige får konsekvenser för barn på flera nivåer. Indirekt drabbar den barn på bred front genom att skapa oro och otrygghet. Den drabbar barn som bor i områden där skjutningar och sprängningar förekommer, barn som har vänner eller släktingar som råkat illa ut och barn som själva dragits in i kriminaliteten och blivit både offer och förövare.

Polisen ser nyrekryteringen av unga i Sverige som ett av de största samhällshoten som de kriminella nätverken för med sig på lång sikt. När ett barn blir indragen i ett kriminellt nätverk hotas också barnets framtidsutsikter och möjligheter i livet. Dessutom

riskerar barnet i högre utsträckning än andra att utsättas för våld och övergrepp.⁴⁸ Sedan 2022 har det rapporterats om fler och yngre barn i kriminella sammanhang i Sverige. Det syns ingen generell ökning av kriminalitet bland barn, men de barn som begår brott är yngre när de debuterar och begår tyngre och allvarligare brott.⁴⁹

Bris har i flera decennier pratat med barn som har pågående eller tidigare erfarenhet av kriminalitet och andra destruktiva miljöer. Barn som velat lämna dessa miljöer för att ge sig själva ett bättre liv har sökt stöd hos Bris och beskrivit svårigheter med att ta sig ur sin situation.

Under 2023 ökade samtalen till Bris om kriminalitet med 60 procent – från 325 till 520 samtal. Sedan 2020 har det skett en ökning med 150 procent. Den största förändringen i barns samtal till Bris om kriminalitet under 2023 är dock inte antalet samtal utan de konsekvenser av kriminaliteten som barn nu beskriver, en oro för eget eller anhörigas liv och säkerhet. Hälften av samtalen om kriminalitet handlade under 2023 om gängkriminalitet. Det var under sommaren som denna förändring i samtalen blev tydlig. I takt med den våldseskalering som då drog i gång började barn som var indragna i gängkriminalitet höra av sig till Bris. De berättade att de ville hoppa av, men inte visste hur. Sammanfattningsvis har rädslan som direkt involverade barn beskriver gått ifrån att tidigare vara mer hypotetisk eller anekdotisk, till att nu beröra konkreta erfarenheter som barnet själv har, eller som något barn i dess närhet har.

Barns beskrivningar av egen gängrelaterad kriminalitet och våld inkluderar allt ifrån att tillsammans med eller på uppdrag av andra göra tjänster, förvara saker eller sälja droger till att utföra våldsbrott, inbrott, rån och även mord. De flesta samtal handlar om situationer som pågår här och nu.

50%

Hälften av barns samtal till Bris om kriminalitet under 2023 handlade om gängkriminalitet.

60%

Sex av tio samtal om gängkriminalitet handlar om egen involvering.

48. Barnombudsmannen, 2023

49. BRÅ, 2023

”

Har du någonsin träffat någon
som tar sig ut hel? Eller hört?
Jag saknar mitt gamla jag.

I SAMTAL MED BRIS

”

#detärin

Responsen på Bris kampanj #detärinförsent som lanserades i slutet av oktober 2023 visar på barns önskan att få prata om sin situation och utsatthet. Den garanterade anonymiteten som Bris erbjuder i den nationella stöddlinjen har visat sig vara central i den typen av samtal. Barn kan tack vare anonymiteten berätta om sin utsatthet, sina behov och sitt liv utan att tappa kontrollen över informationen och utan risk för konsekvenser och repressalier. För barn i kriminella sammanhang är det många gånger avgörande och det bidrar också till att de i samtalen ger en inblick i hur de tänker, känner och vad de behöver.

Vilka rekryteras in i gängkriminalitet?

Bris erfarenheter från samtal med barn i gängkriminalitet stämmer väl överens med det som också forskningen visar: att barn som lockas in i kriminalitet betydligt oftare än andra barn har vuxit upp under sådana omständigheter att samhällets sociala skyddssystem för länge sedan borde ha aktiverats.⁵⁰ Barnen berättar att de är livrädda, stressade och ensamma. De berättar om uppväxter kantade av svårigheter med frånvarande föräldrar, fattigdom, trångboddhet och ofta om en misslyckad skolgång. Barn som blir indragna i kriminalitet har alltså även andra svårigheter och utmaningar – i sitt mående, i sina relationer och i sina liv.

Barn som begår brott har också oftare än andra själva utsatts för brott. Många vittnar om våld, i hemmet och mellan jämnåriga och andra traumatiska upplevelser. I BRÅ:s skolundersökning om brott 2021, som genomfördes bland elever i årskurs 9, framgår det att en majoritet av

dem som uppger att de begått brott under det senaste året också själva har utsatts för brott. Samma undersökning visar att två tredjedelar av de flickor som uppger att de begått narkotikabrott också uppger att de utsatts för sexualbrott (att jämföra med 24 procent bland flickor totalt). Delaktighet i brott är enligt undersökningen vanligare bland barn där familjen har svaga ekonomiska resurser.⁵¹

Risk- och skyddsfaktorer

Även om nyrekryteringen till kriminella nätverk sker på olika sätt är det alltså tydligt att de som rekryteras bär på en sårbarhet som går att koppla till sammansatta riskfaktorer av olika slag.⁵² Allt som påverkar hur ett barn mår och utvecklas kan vara skydds- eller riskfaktorer. Det finns ingen enskild teori eller förklaringsmodell som på ett fullständigt sätt förklarar varför vissa barn och unga utvecklar ett normbrytande beteende – ofta samverkar flera risk- och skyddsfaktorer och de påverkar dessutom varandra.

Dessa skydds- och riskfaktorer kan finnas hos individen själv, i familjen och uppväxtmiljön, i skolan och i samhället. Skyddsfaktorer är i detta fall sådant som minskar risken att utveckla normbrytande beteende, exempelvis en stark anknytning till minst en av föräldrarna, en positiv skolanknytning och trygga relationer till kompisar. Det går inte att på förhand säga vad en viss uppsättning risk- respektive skyddsfaktorer leder till för ett enskilt barn, men barn som utvecklar psykisk ohälsa eller hamnar i missbruk eller kriminalitet har ofta utsatts för liknande riskfaktorer.

teförsent

En riskfaktor hos barnet som kan relateras till normbrytande beteende är impulsivitet, uppförandestörning och trotssyndrom. Riskfaktorer i familjen kan till exempel vara familjenormer eller föräldrars uppfostringsstrategier, ett normbrytande eller kriminellt beteende hos barnets syskon eller föräldrars positiva inställning till våld, vilka alla är faktorer med stark koppling till kriminalitet och gängmedlemskap.⁵³ Att misslyckas i skolan är också en riskfaktor. Om det normbrytande beteendet hos barnet startar redan tidigt i barndomen ökar risken för att beteendet fortsätter över tid, jämfört med om det debuterar under ungdomsåren. Därför behöver man uppmärksamma tidiga tecken på normbrytande beteende hos barn innan de når tonåren.

För att kunna göra en helhetsbedömning av barnets behov av skydd eller stöd samlar socialtjänsten strukturerat in relevant information om barnet. Det görs en bedömning av risker, behov och mottaglighet. Att bedöma mottaglighet handlar om att de insatser som erbjuds är både effektiva och anpassade till barnets och familjens förutsättningar. Arbetet med att utreda barn och unga med normbrytande beteende skiljer sig i princip inte från att utreda barn som misstänks fara illa på grund av förhållanden i hemmet.⁵⁴

Kunskaper om risk- och skyddsfaktorer kopplade till normbrytande beteende är viktiga i det förebyggande arbetet, men också i arbetet med barn som är misstänkta för brott eller dömda till påföljd för brott. Att uppmärksamma och agera när ett barn ägnar sig åt kriminalitet eller uppvisar ett annat normbrytande beteende, kan leda till att man upptäcker att barnet lever i våldsutsatthet eller annan utsatthet.

→ Normbrytande beteende

Normbrytande beteende är negativa och destruktiva beteenden som på olika sätt innebär att regler och normer i det samhälle som individen lever i överträds. Det handlar om brottsliga och kriminella handlingar men även beteenden som inte är formella lagöverträdelser utan snarare allvarliga regel- eller normbrott. För ett barn kan det vara att bryta mot föräldrars regler, skolka, stjäla och klottra (icke-aggressivt normbrytande beteende) till grövre förseelser såsom att slåss, hota, sexuellt ofreda andra och plåga djur (aggressivt normbrytande beteende).⁵⁵

50. FoU Nordväst, 2023

51. Barnombudsmannen, 2023

52. FoU Nordväst, 2023

53. Krusell & Sjöberg, 2020

54. Socialstyrelsen, 2024

55. Socialstyrelsen, 2024

Hur hamnar barn i kriminella nätverk?

Barn i 10–15-årsåldern rekryteras till kriminella nätverk av andra unga, som ofta är 15–20 år. Rekryteringen går ofta snabbt. Ibland är det barnet som söker upp nätverket, men då utan att förstå att hen själv kommer att förlora sitt självbestämmande för en lång tid framöver. Det förekommer också att barn och unga tvingas eller luras in i kriminella nätverk.⁵⁶

För de kriminella gängen är nyrekryteringen ett sätt att bygga ut distributionskedjor för narkotika i närområdet. Det är framför allt tonåringar som värvar yngre barn och utnyttjar dem som egen arbetskraft. De nyrekryterade barnen används i första hand för att förvara, transportera och sälja narkotika, men kan därefter också få andra uppdrag – som att transportera vapen, utföra våldsdåd och hjälpa till med bedrägerier. Yngre barn är billig arbetskraft som får ta sig an uppdrag där risken för upptäckt är stor. De bidrar till de kriminella nätverkens tillväxt och förankring i lokalområdena.⁵⁷

Delaktigheten i grova brott sker inte alltid stegvis, utan inleds ofta direkt efter inträdet i ett kriminellt nätverk.⁵⁸ Statistik om kriminalitet hos barn i åldrarna 15–17 och 18–20 år, samt statistik från Åklagarmyndigheten om barn under 15 år, visar att misstankar om vapenbrott, narkotikaöverlåtelse, utpressning och bedrägerier ökat betydligt under senare år för barn som inte är straffmyndiga och för barn under 18 år.

Att rekrytera yngre barn som springpojkar är en förutsättning för att de något äldre tonåringarna ska kunna "göra karriär" inom nätverken. Genom att knyta till sig två till fem så kallade "egna yngre" kan de få avsättning för större narkotikapartier och därmed tjäna mer pengar. Det är en anledning till att rekryteringen är så utbredd – de flesta av dem som befinner sig i nätverkens lägre skikt ägnar sig åt att rekrytera yngre.

I samtal med Bris har barn olika förklaringsmodeller till varför de börjat med kriminella handlingar. Oftast beskrivs det som något som bara hände och som barnet nu känner sig "som en idiot" eller skäms över att ha blivit involverad i. Barn som Bris samtalat med beskriver att de alltid haft lätt för att göra dumma saker, har dålig impulskontroll, har gjort grejer för att kompisar ska skratta eller för att komma in i en ny krets. Det händer att barn beskriver att kriminaliteten försörjer familjen eller andra, men det är inte det vanligaste. Det lyfts snarare som något som gör det svårare att lämna kriminaliteten än ett svar på varför det blev som det blev.

56. BRÅ, 2023

57. BRÅ, 2023

58. BRÅ, 2023

”Jag har gjort saker sen ja va 12 för några äldre i ett gäng typ men sen några veckor sen dom misshandla mig för ja ville inte göra en sak dom ville jag ska göra. så efter de då jag ville komma bort från allt för ja fatta dom utnyttjar mig bara för ja inte får samma straff men ja fattade inte förut de. Hela tiden de har bara blivit mer värre saker dom vill man ska göra.”

”Är det dåligt att jag inte vill sluta göra kriminella och hänga med kriminella människor? Jag vet att de kan vara farligt och jag vet vad som hänt andra. Men asså jag får fett med para för att jobba för dom så jag vill ju inte direkt sluta.”

”Jag gjorde en sak som va dumt. Det va några äldre killar i mitt område som är kriminella som bad mig göra en sak för dom för då skulle jag få pengar och jag behövde pengar också så de va svårt att säga nej därför. Kanske dom kommer fråga mig om mer saker och jag vet inte vem jag ska ta hjälp av med att säga nej.”

”Vill inte kontakta polisen, känns bara som de kommer straffa mig för vad som hänt istället för att hjälpa mig med hur jag stoppar det från att fortsätta hända. Jag har haft kontakt med soc innan och har inte haft bra upplevelser när de har misstänkt mig för att röka på och vilja sätta mig på kissprov så tycker inte om den idén jättemycket heller.”

”Min familj har de svårt ekonomiskt, vilket har gjort så att jag börjat hålla på med saker jag inte vill göra och fått mig ha ett dåligt brottsregister. Jag mår så dåligt och har grov ångest över det vilket gör att jag ej kan sova eller äta.”

”Jag e 16 o står i skuld t kriminella o jag vet inte va jag ska göra. Jag har inget jobb eller nåt så har ingen aning vart jag ska få tag på pengarna. Jag tror inte på att myndigheter eller polisen kan hjälpa då dom kriminella har mer makt att skada mig o min familj än vad polisen kan skydda mig.”

”några”

Viljan att ta sig ut

Utmärkande i Bris samtal med barn som vill lämna ett kriminellt sammanhang är att barnet känner en stark rädsla för sitt eget eller anhörigas liv. Det är oftast den främsta anledningen till att vilja lämna kriminaliteten, hoppa av och behöva samhällets skydd.

I samtal om att komma bort från ett kriminellt sammanhang återfinns ofta två parallella teman, ett som handlar om att sluta begå kriminella handlingar och ett som handlar om ”dom”. Beskrivningarna av styrande personer som ”dom”, ”gäng” eller ”några” är ord som ofta förekommer när barn formulerar tankar om det sammanhang de befinner sig i.

Barn berättar om ”dom” som delar ut uppdrag, som hotar, misshandlar, pressar och tjarar. ”Dom” som barnet står i skuld till. För många är rädslan för dessa personer större än oron för att åka fast eller få straffrättsliga konsekvenser av den egna kriminaliteten. En del ger uttryck för att enda sättet att sluta är att bli fri från dem som finns i bakgrunden och styr en, men dilemmat är att det är samma personer som barnet inte vet hur hen ska kunna bli fri från. Att få skydd, vård eller att dömas för brott kan ge en tillfällig paus men många beskriver att personerna som väntar på dem fortsätter att vänta – att en sådan paus alltså inte innebär att man blir fri.

Det är svårt för ett barn att lämna ett kriminellt nätverk, men ibland uppstår tillfällen till avhopp när barnets rekryterare lämnar landet eller hamnar i fängelse och därmed inte kan övervaka barnet på samma sätt.⁵⁹

Bris kontaktas också av barn som inte är direkt involverade i kriminalitet, men som har fått frågan eller upplever att det finns en förväntan runt dem att de ska utföra tjänster eller annat. De undrar ofta hur de ska kunna säga nej på ett sätt som dels gör att de slipper få frågan fler gånger, dels utan att det medför något straff för dem själva eller någon annan.

Det som håller en kvar

Att innerst inne veta att det rätta är att lämna kriminaliteten innebär inte att beslutet är enkelt att vare sig fatta eller genomföra. Utöver praktiska hinder som var man ska vända sig eller vad konsekvenserna kommer bli beskriver barn en känslomässig ambivalens. En del barn beskriver en lojalitet, ett sammanhang där de tidigare och kanske även fortfarande finner en slags trygghet eller en tacksamhet för saker som ligger längre bak i tiden. Barn ger uttryck för att inte riktigt veta vilka de är utan personerna som befinner sig i samma sammanhang som de själva.

En del uttrycker att det känns som ett svek mot dem som tidigare ställt upp för en att överge dem på grund

”dom”

av att man är rädd eller för att det blivit farligt. Att andra dött eller åkt fast är ofta en starkt bidragande orsak till att barnet nu vill lämna, men att erkänna det för sig själv eller gänget känns som att svika eftersom det man ”borde” göra är att hämnas dem som dött eller ”blivit golade”.

Pengar är ett ibland uttalat, andra gånger outtalat, skäl till att fortsätta. Att sälja droger beskrivs till exempel ibland som något som barnet skulle vilja fortsätta med, om det fanns ett sätt att göra det utan att det eskalerar eller utan att det finns andra förväntningar på en.

Det som håller kvar barnet handlar också många gånger om avsaknad av alternativ, att inte veta vad man ska göra i stället. Hos en del förekommer funderingar på hur det skulle vara att komma in på den gymnasielinje man sökt och drömmar om att det skulle kunna vara en nystart.⁶⁰

Att vara både offer och förövare

Utmärkande i samtal med barn som är direkt involverade i kriminalitet är att många är både offer och förövare. Oftast beskriver de framför allt sig själva som förövare och många för resonemang om att de förtjänar det våld och hot de är utsatta för mot bakgrund av saker de själva har gjort. Detta spiller även över i tankar på att inte vara värd hjälp, att inte förtjäna några fler chanser eller en framtid.

Bris har många års erfarenhet av att prata med och

stötta barn som är utsatta för våld i den egna familjen eller i andra närstående relationer. För dessa barn kan det vara avlastande att vila sig mot vetskapen om att samhällets syn på våldet är att det aldrig är barnets fel. Att avlastas skam och skuld och få stöd i att tydligt placera ansvaret hos den vuxne våldsutövaren kan hjälpa barnet att våga ta steget och berätta för någon mer än Bris. Samma perspektiv går inte att tillämpa på barn som själva begått brott mot andra barn eller vuxna. Många gånger handlar det om grova brott vilket barnet är medvetet om. Det dubbla, att både vara förövare och brottsoffer, påverkar såväl barnets syn på sig själv och vilken hjälp hen tycker sig vara värd, som vad barnet är beredd att berätta för att få hjälp. Barn säger att de kan berätta vad de själva gjort men inget om vilka som hotar dem eller vad någon annan har gjort.

59. BRÅ, 2023

60. BRÅ, 2023

”

Jag har gjort en dum sak men jag ångrar mig lite. Jag bor i familjehem för jag har luv men jag drog därifrån. Jag ville hem för jag vill tillbaka till mitt gamla liv och ta droger för ja mår inte bra för de är saker i mitt huvud som jag inte kan berätta för nån för de är saker som har hänt som några har gjort mot mig. Några killar misshandla mig mkt och tryckte en pistol i munnen och hela tiden kommer de minnen i mitt huvud av de. Därför vill jag ha droger så de kan försvinna. Om jag berättar kommer det bara bli värre för mig för dom här killarna dom är med i ett gäng och så.

I SAMTAL MED BRIS

”

Att leva med sig själv och det man gjort och upplevt

Att vara med om våld är potentiellt traumatiserande, oavsett om våldet upplevs från ett förövar- eller ett offerperspektiv. När barn som är indragna i kriminalitet kontaktar Bris är konsekvenserna för måendet centralt i samtalen, även om det kanske inte är något de själva uttrycker att de behöver stöd för. Det händer att barn frågar hur de ska kunna leva med sig själva efter det de gjort eller varit en del av. Barn berättar om sömnsvårigheter, att alltid se sig över axeln och att självmedicinera med framför allt droger för att få en paus från stress eller tankar och att varje gång man blundar se bilder i sitt huvud som man bara vill glömma.

Att bryta med det kriminella sammanhanget innebär att barnet i den bästa av världar skyddas från fler svåra upplevelser, men det förändrar inte det som varit. När barn pratar om sitt dåliga mående har de ofta en låg förväntan om att det ska förändras. Skam, skuld och ånger är centrala i samtalen. Barn uttrycker att de inte förväntar sig tröst, att de vet vad de har gjort och vad det innebär för hur andra ser på dem. En del reagerar med ilska och frustration och uttrycker att det känns som att vuxna bara tycker synd om dem och att det inte löser något, det hjälper inte mot tankarna som kommer.

Barn som brutit med kriminalitet eller som fortfarande är en del av det men hamnat i ett sammanhang där deras kriminella liv inte är känt, beskriver oro för konsekvenserna av om, eller när, någon får veta. Man kan ha blivit kär och vill förändras för personen man är kär i men vet att risken är stor att relationen eller den upplevda nystarten tar slut om ens bakgrund kommer fram.

Barn ger uttryck för en medvetenhet om att ångern, skammen och konsekvenserna av det de gjort eller varit en del av kommer att leva kvar länge. De vet ofta att den processen är separerad från det aktiva steget att ta sig ut eller att få skydd.

Att bestämma sig för att lämna

Insikten i att man behöver hjälp är inte tillräcklig för att barn faktiskt ska söka eller ta emot hjälp. Även om ett barn vill lämna finns det många hinder att överkomma, exempelvis var man ska vända sig, vad man kan berätta utan att "gola", vad konsekvenserna kan bli för en själv och andra samt vad som händer när man kommer ut eller hem igen.

I många avseenden delar de här barnen tankar och känslor med barn som exempelvis behöver skydd från våld i den egna familjen – som allt som går förlorat om man behöver flytta, att tappa kontrollen och förlora viktiga relationer. Hur skrämmande den situation barnet nu befinner sig i än må vara kan det totalt okända som står framför en om man lämnar te sig ännu mer skrämmande.

”

Jag mår verkligen inte bra. Speciellt när jag är själv kan jag börja tänka dom värsta tankarna men de e bara när jag är själv eller på nätterna. Grejen är att jag har tjej hon är verkligen mitt allt och jag lägger nästan allt mitt fokus och tid på henne för känner mig som bäst när jag är med henne.

I SAMTAL MED BRIS

”

I samtalen går det att utläsa en skillnad mellan att själv vara den som söker stöd eller att kontakten med socialtjänsten inletts utifrån en orosanmälan från en vuxen i barnets närhet, särskilt för barn med tidigare erfarenheter av tvångsåtgärder. I några samtal sätter barn ord på att det känns mer hoppfullt att prata med socialtjänsten nu när man själv bestämt sig för att tacka ja till hjälp som ofta erbjudits under flera år.

Bris får även samtal från barn som är under ett tillfälligt skydd från att vara direkt involverad i kriminalitet genom pågående dygnet runt vård. Teman i dessa samtal är hur det kommer bli när man kommer ut eller hem, hur man ska kunna säga nej, att det inte är så enkelt som vuxna kan få det att låta samt en känsla av att de som väntar på en aldrig slutar vänta. Varaktigheten och hållbarheten i ett eget beslut utifrån konsekvenserna som kan drabba en är något barn lyfter som problematiskt.

Inställningen till att återuppta kontakt med socialtjänsten, eller att berätta mer om nuvarande utsatthet, varierar. Några beskriver att de först nu vill ha det stöd socialtjänsten erbjuder. Andra beskriver att de inte vill berätta då de inte vill till ett nytt behandlingshem eller bli omplacerade. Den ambivalensen är inte unik för barn som är involverade i kriminalitet men koppling till rädsla för att dö förekommer mer i dessa samtal än i andra samtal om hinder i relation till socialtjänsten.

Att förhålla sig till närståendes oro

Barnets kriminalitet påverkar alla relationer, oavsett om kriminaliteten är känd eller en av barnets största hemligheter. Barn berättar om föräldrar som inte vet något, eller som oroar sig men för "fel" saker. Föräldrar som inte frågar för att pengarna behövs. Föräldrar som hotar med att skicka barnet till föräldrars eller släkts hemland för "uppföstran". Föräldrar som är oroliga och tveksamt inställda till socialtjänsten, som inte tycker att barnet ska vända sig dit. Förtvivlade föräldrar som barnet önskar att hen kunde förändras för, där det som ofta beskrivs som det värsta är att göra mamma besviken, ledsen och orolig.

Ett annat perspektiv på närståendes oro kommer genom samtal från just närstående. Syskon, flickvänner och kompisar vänder sig till Bris utifrån sin oro för en ung persons inblandning i kriminalitet eller farligt umgänge. Vanliga teman i dessa samtal är oro för personens liv, hur länge hen kommer att leva och vad de själva kan göra. Många gånger är behovet att få ventilera och sätta ord på sin oro störst – förväntan på konkret hjälp eller lösningsförslag är låg.

Ett tredje perspektiv får Bris i samtal från barn vars föräldrar tror eller misstänker att de är involverade i kriminalitet fast de inte är det. Föräldrars oro kan ha sin uppkomst i att barnet blivit tagen av polisen för en helt annan sak, att de misstänker att barnet röker hasch eller att barnet setts ihop med andra som föräldrarna ser som olämpliga. Många gånger beskriver barn att de förstår att föräldrarnas oro kommer ur omtanke, men att det är svårt att motbevisa föräldrarnas misstankar och nå fram med det som egentligen är ens bekymmer när föräldrarna är säkra på att kriminalitet är problemet.

Att förhålla sig till ett samhälle som både ska skydda och "straffa"

Barnkonventionens barnsyn innebär att varje barn erkänns, respekteras och skyddas som rättighetsbärare och det är med det som grund Bris framhåller att så länge insatser är riktade mot barn under 18 år ska deras rättigheter som barn såväl beaktas som tillgodoses. Oavsett vad barnet gjort har hen fortfarande rättigheter. Dessa har inte förbrukats och får aldrig bortses från. Samtidigt går det heller inte att bortse från att barn i många samtal berättar om händelser som är olagliga och som barnet beroende på ålder kan lagföras för. Att vilja ha vård men veta att det mest troliga är en påföljd bidrar till barns ambivalens.

Bris har i flera rapporter de senaste åren lyft att samhällets stödinsatser i Sverige brister på olika sätt. Samhällsinstanser som socialtjänst och rättsväsende förekommer frekvent när barn som är delaktiga i kriminalitet kontaktar Bris, och en återkommande beskrivning är att båda instanserna upplevs ha en bestraffande funktion snarare än en vårdande eller stödjande funktion. En förklaring till det är att barnet många gånger vet att hen begått brott och att straffrättsliga konsekvenser av detta är ofrånkomliga, men också att många av insatserna som ges barnet upplevs som straff snarare än stöd.

18 år

Barnkonventionens barnsyn innebär att varje barn erkänns, respekteras och skyddas som rättighetsbärare och det är med det som grund Bris framhåller att så länge insatser är riktade mot barn under 18 år ska deras rättigheter som barn såväl beaktas som tillgodoses. Oavsett vad barnet gjort har hen fortfarande rättigheter.

”

Jag förknippas med kriminalitet och det är ingen lätt grej. Det jobbigaste är att se små barn bli soldater (en soldat är en person som vaktar förorten för poliser och andra langare) Liksom jag va med en kille idag. Han är 11 år gammal och är soldat och det e bara så hemskt fast jag känner det inte men jag är osäker på om jag vill fortsätta med det jag håller på med. För om man backar kommer allens "street cred" att försvinna och de kastar dig som en cigg fimp.

I SAMTAL MED BRIS

”

”

”Har problem som ja vet inte om de går lösa. Jag har skuld jag måste betala annars de kommer hända dåligt för jag sålde droger sen jag blev rånad och dom tog droger å pengar så nu jag är skyldig den jag sålde för. Jag kommer dö. Och jag vet att det är dåligt att jag gör sånt. Han säger att antingen jag betalar eller jag gör en annan sak för han så behöver ja inte betala men ja vill inte göra den saken. Men jag vet inte hur jag ska fixa pengarna annars.”

I SAMTAL MED BRIS

”

Yngre barn dras in i gängkriminalitet

En del barn har tidigare varit placerade i familjehem eller på HVB eller SiS. En del har varit dömda men de flesta är placerade enligt LVU och ibland SoL. Barn som behöver skydd och stöd utifrån egen kriminalitet berättar, precis som andra barn gör, ofta om negativa erfarenheter av samhällets stödinsatser. Ibland kommer barnets inställning rörande samhällsinstitutionerna från ryktesspridning rörande andra barns erfarenheter, snarare än egna.

Barn som befinner sig i kriminella miljöer och som kontaktar Bris beskriver en låg tilltro till samhället och dess förmåga att hjälpa barnet till förändring. Det är tydligt i samtalen att barn befinner sig under otroligt stark press där ingen utväg känns möjlig och barnet upplever sig kraftigt begränsad i sitt handlingsutrymme. Barn berättar att nästa steg för dem medför reella risker, där barnet antingen kan anses vara "en golare" och utsätta sig själv eller sina närstående för hot eller göra sig själv till föremål för brottsutredning och repressalier.

Insatser som förebygger kriminalitet

Många samhällsinstitutioner fyller viktiga funktioner för att motverka att barn dras in i kriminalitet. Mycket av det arbete som pågår i kommuner och civilsamhälle, i allt ifrån socialt arbete och stadsplanering till utveckling av skolan, har direkt eller indirekt en brottsförebyggande effekt. Därför är det viktigt att skapa förutsättningar för att detta arbete ska bedrivas långsiktigt. Detta gäller inte minst skolan och hälso- och sjukvården, med bland annat BUP. Socialtjänsten spelar en central roll i det förebyggande arbetet. Den ska verka för att barn och unga växer upp under trygga och goda förhållanden och med särskild uppmärksamhet följa utvecklingen hos barn och unga som har visat tecken på en ogynnsam utveckling. Det handlar ytterst om att ge stöd och hjälp till barn, unga och deras familjer att utveckla resurser som kan leda till varaktiga och positiva förändringar. I det arbetet är kunskap om risk- och skyddsfaktorer och hur de påverkar barnet och familjen central.

Dessutom är de första levnadsåren, upp till sex år, mycket viktiga. Under den perioden går utvecklingen fort och små barn är beroende av vuxna som ger dem omsorg och säkerställer att de får sina behov tillgodosedda. När ett barn saknar eller har bristande omsorg får det stora konsekvenser för barnet och samhället, både här och nu och på lång sikt.

Samhällets åtgärder mot gängkriminaliteten påverkar barn

För närvarande presenteras många politiska förslag för hur kriminalitet i allmänhet, och den organiserade brottsligheten i synnerhet, ska bekämpas. Majoriteten av förslagen har ett tydligt repressivt fokus och det finns en uttalad ambition om att förslagen skyndsamt ska omsättas i praktiken. Detta innebär till exempel att allt fler utredningar ges förkortad utredningstid, remisstider kringgås och införandedatum för åtgärderna tidigare läggs, vilket Bris betraktar med oro. Barn i Sverige påverkas av gängkriminalitetens konsekvenser men också av samhällets åtgärder för att motverka den.

HVB – Hem för vård eller boende

SiS – Statens institutionsstyrelse, driver särskilda ungdomshem

LVU – Lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga

SoL – Socialtjänstlagen

+60%

Mellan 2022 och 2023 ökade barns samtal till Bris om kriminalitet med 60 procent.

Andra ämnen i samtal om Kriminalitet

Missbruk/riskbruk har varit vanligast i samtalen efter sommaren, under våren var ångest vanligast förekommande i samtal om kriminalitet.

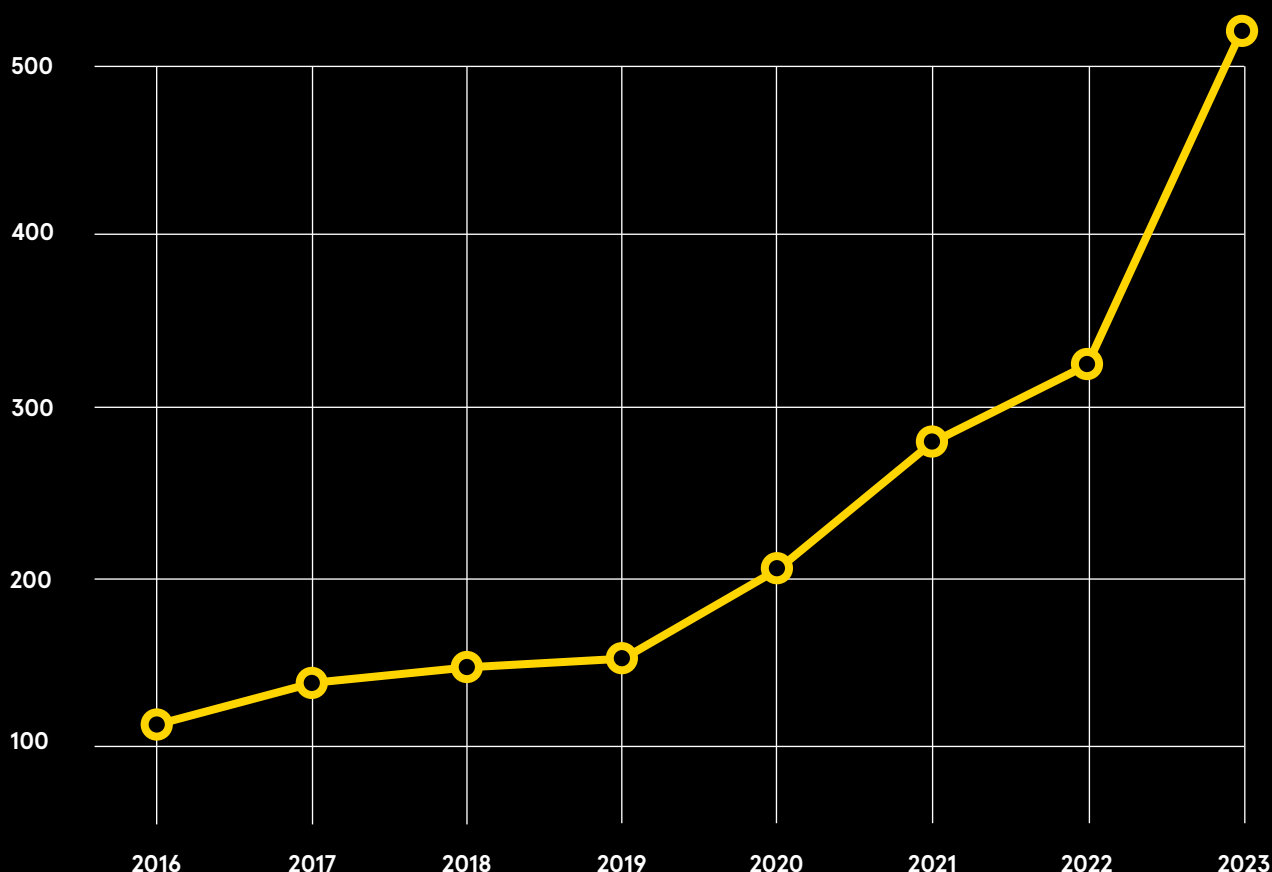
Missbruk/riskbruk	17%
Fysiskt våld	16%
Psyiskt våld	15%
Vänner	14%
Ångest	14%
Familjen	13%
Socialtjänsten	13%
Själv mord	12%
Kärlek	11%
Sexuella övergrepp	9%
Rättsväsendet	9%
Nedstämdhet	9%
Att vara ung	8%
Skolan	8%

Definition: Kontaktområde Kriminalitet

Barnet är hjälpsökande utifrån egen eller andra barns kriminalitet. Barnet som kontaktar Bris kan vara förövare, offer eller vittne.

Samtalsutveckling Kriminalitet

Historiskt sett är Kriminalitet ett litet kontaktområde hos Bris, men har i och med samhällsutvecklingen ökat i antal kontakter. Sedan flera år tillbaka har samtalen om kriminalitet ökat mer än den generella samtalsökningen. Samtalen handlar om olika typer av kriminalitet, inte bara den som är kopplad till kriminella gäng eller nätverk, men sedan sommaren 2023 märks en kraftig ökning av samtal där barn som är indragna i gängkriminalitet lyfter en önskan om att få hjälp att ta sig ut. Ungefär hälften (260 av 520 kontakter under 2023) av samtalen inom kontaktområdet kriminalitet hade en koppling till gängkriminalitet.

”

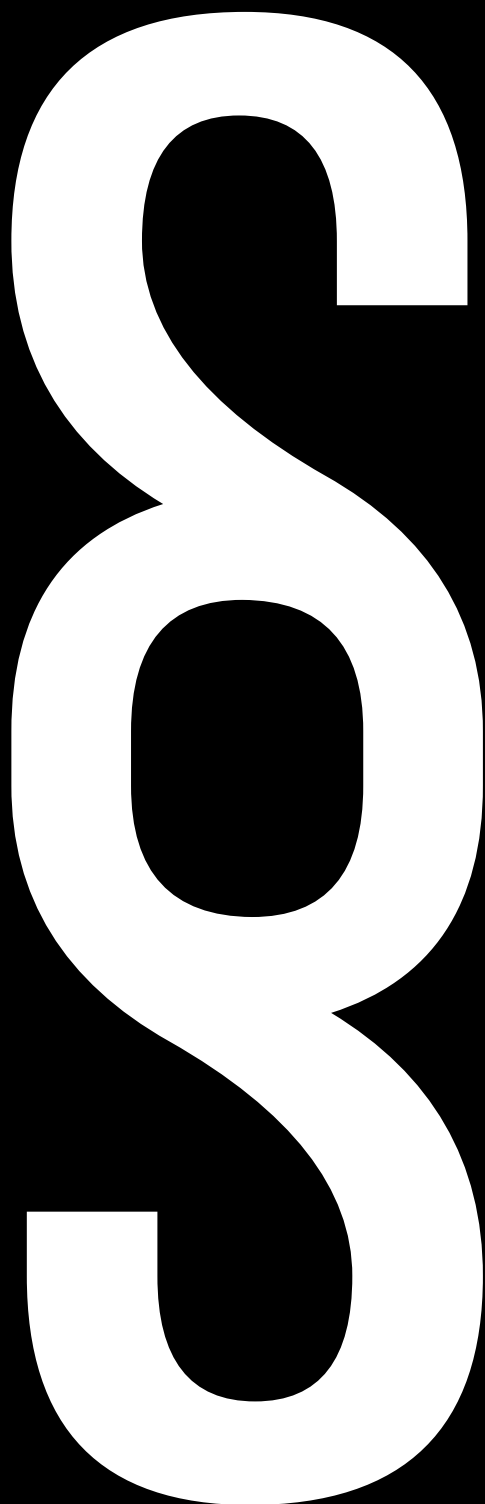
Jag vill inte göra någon illa. Jag vill inte vara en del av gänget men jag vågar inte sluta. De kommer att döda mig om jag ens tänker på detta.

I SAMTAL MED BRIS

”

Bilden är tagen efter en skjutning i Malmö 2023. Våldsdåd i den offentliga miljön drabbar barn på flera nivåer, bland annat i form av ökad otrygghet.

POLITISKA ÅTGÄRDER

Nedan följer exempel på utredningar och förslag som kommit under 2022 och 2023 och som bedöms ha stor inverkan på barn och unga, samt Bris ställningstaganden rörande dessa.

En översyn av regleringen om frihetsberövande påföljder för unga SOU 2023:44.

En utredning har kommit fram till att barn som begår de allvarligaste brotten bör dömas till fängelse under Kriminalvårdens regi i stället för till sluten ungdomsvård på SiS. Parallellt med att utredningen har remitterats har Kriminalvården fått i uppdrag att förbereda avdelningar för barn på vissa anstalter. Tanken är att avdelningarna ska vara klara att tas i bruk 2026.

→ *Bris delar inte utredningens bedömning om att barn ska verkställa en frihetsberövande påföljd i fängelse under Kriminalvårdens regi. Bris framhåller vikten av att frihetsberövande påföljder för barn utgår från de rättigheter som barnet har och bygger på stöd, behandling, rehabilitering och återanpassning till samhället. I utredningen saknas en fördjupad analys av hur utredningens förslag förhåller sig till barns rättigheter. Sluten ungdomsvård bör även fortsättningsvis vara den primära påföljden för barn som begår de allvarligaste brotten. Bris anser att Statens institutionsstyrelse (SiS) även fortsättningsvis är den myndighet som är bäst lämpad för att ansvara för verkställigheten av frihetsberövande påföljder för barn, men delar utredningens uppfattning om att SiS verksamhet måste reformeras i grunden och att SiS behöver förbättrade förutsättningar för att utföra sitt uppdrag.*

Vistelseförbud för barn DS 2022:12.

En utredning fick i uppgift att se över lämpligheten av att införa vistelseförbud för barn och unga för att skydda dem mot att vistas i kriminella miljöer. Utredningen fann att en sådan åtgärd inte skulle vara försvarbar eller verkningsfull. Istället har regeringen föreslagit ett generellt preventivt vistelseförbud, som en straffrättslig åtgärd, som inte särskilt riktar sig mot barn, men personer som ingår i kriminella nätverk varför det indirekt även avser barn. Reglerna föreslås träda i kraft i februari 2024.

→ *Bris delar utredningens bedömningar att ett vistelseförbud för barn i skyddande syfte inte bör införas, samt att det inte är klarlagt att ett införande av vistelseförbud för barn är ändamålsenligt för att förebygga och förhindra att barn far illa. Bris instämmer också i utredningens uppfattning om att den inskränkning som ett vistelseförbud skulle innebära inte kan anses proportionerlig i förhållande till ändamålet med insatsen. Införandet av vistelseförbud riskerar att vara en tandlös insats som får en kontraproduktiv effekt. Införande av vistelseförbud för barn kan inte anses vara för barnets bästa. Även om det nu tilltänkta vistelseförbudet inte är särskilt riktat mot barn menar Bris att det i praktiken kommer ha en stor inverkan på barn och de argument som lyfts mot det tidigare förslaget gäller även för det nu tilltänkta förslaget om vistelseförbud.*

Utredningen om utökade möjligheter att använda tvångsmedel mot barn och unga Dir. 2023:102.

En utredning ska föreslå hur en ordning bör utformas som innebär att det blir möjligt att använda hemliga tvångsmedel mot personer som inte är straffmyndiga (under 15 år). Utredningen ska vidare analysera behovet av att kunna anhölla och häkta fler barn än som görs idag samt föreslå lagändringar som möjliggör fler och längre kvarhållanden av barn när det sker i syfte att kunna överlämna barnet till lämpliga vuxna. Utredningen ska redovisas i december 2024.

→ *Bris delar uppfattningen att det är viktigt att brott kan utredas och även förhindras på ett tidigt stadium, men lyfter vikten av att utredningsarbetet inte görs på bekostnad av barns grundläggande rättigheter. För att avgöra vilka av utredningens förslag som är försvarbara understryker Bris vikten av att göra gedigna barnkonsekvensanalyser.*

Införande av visitationszoner DS 2023:31.

En utredning föreslår att visitationszoner, som ska kallas säkerhetszoner, ska införas för att ge polisen utökade befogenheter att inom vissa geografiska områden visitera folk utan att brottsmisstanke föreligger. Förslaget motiveras bland annat av det ökade antalet barn som involveras i nätverk. Det talar för att det i stor utsträckning är barn som kommer att visiteras. Visitationszoner föreslås införas i mars 2024.

→ *Bris delar inte utredningens bedömning att visitationszoner, som utredningen kallar för säkerhetszoner, bör införas. Utredningens förslag om visitationszoner saknar behov, effektivitet och proportionalitet och är därför inte försvarbart i den svenska rättsordningen. Bris ser att införandet av visitationszoner kommer att minska möjligheterna för förtroendebyggande och därmed ha en hämmande effekt på det brottsförebyggande arbetet, samt att införandet av visitationszoner riskerar att få en diskriminerande och stigmatiserande effekt som innebär särskilt stora risker för barn och unga. I utredningen saknas en fördjupad analys av hur införandet av visitationszoner förhåller sig till grundläggande mänskliga rättigheter i allmänhet och barns rättigheter i synnerhet.*

Skärpta regler för unga lagöverträdare Dir. 2023:112.

En utredning ska se över frågan om straffmyndighetsåldern som idag är 15 år bör sänkas. Utredningen ska vidare bland annat föreslå ändringar som gör att ung ålder inte ges lika stor inverkan på straffmätningen i förmildrande riktning samt föreslå hur Kriminalvården i större utsträckning kan involveras när barn misstänks för eller begår brott. Utredningen ska redovisas i januari 2025.

→ *Bris delar regeringens uppfattning om att det krävs tidiga insatser för att förhindra att barn hamnar i kriminalitet. Det handlar dock inte om tidiga straffrättsliga ingripanden utan om tidiga samordnade insatser för att förebygga all form av negativ utveckling hos barn. Att sänka den svenska straffmyndighetsåldern går rakt emot rekommendationerna från FN:s barnrättskommitté och Sverige har redan mottagit kritik för att detta är något som övervägs. Utöver att en sänkning av straffmyndighetsåldern skulle innebära ett stort kliv tillbaka i Sveriges progressiva utveckling saknas det vetenskaplig evidens för att det är en åtgärd som skulle motverka att barn involveras i kriminalitet.*

”

Grejen är på ett sätt att dom asså typ tjatar och tjatar och man vågar inte riktigt säga nej, det är just det. Skulle inte säga att dom här är jättedårliga eller nåt sånt men grejen är det här med att säga emot. Dom tar alltid upp tjänster dom har gjort för en och hur mycket dom har hjälpt en osv men det är lite svårt att ta mig bort från dom. Dom skulle göra illa mig mer och hitta på att jag har nån skuld till dom och sånt. Det har dom gjort med andra.

I SAMTAL MED BRIS

”

Bris dokumenterar innehållet i kurativa samtal i den nationella stödlinjen utifrån 53 samtalskategorier. Ett samtal kan handla om flera ämnen och i snitt dokumenteras 2,5 kontaktområden per samtal.

Generell samtalsutv.		
2022–2023	13%	
2016–2023	103%	

Kontaktt innehåll i barns samtal	Antal 2016	Antal 2017	Antal 2018	Antal 2019	Antal 2020	Antal 2021	Antal 2022	Antal 2023	Utveckl. 2022–2023	Utveckl. 2016–2023
Psykisk ohälsa	9493	9402	9770	9877	12839	20231	20967	24654	18%	160%
Depression	1038	1007	1005	906	1030	1321	1280	1668	30%	61%
Diagnoser	497	632	660	583	681	899	1013	1458	44%	193%
Nedstämdhet	5771	4165	3601	3612	5586	7582	5772	6798	18%	18%
Självdestruktivitet	1575	1993	2580	2446	2713	4799	5450	7720	42%	390%
Självmod	1345	1742	2239	2524	2478	4622	5297	6474	22%	381%
Ängest	2168	2868	2978	2691	4321	7592	7639	8516	11%	293%
Åtstörningar	769	1033	1133	1140	1395	2692	3155	3293	4%	328%
Familj och Familjekonflikter	6216	6924	6681	6535	9114	10812	10105	11268	12%	81%
Familjekonflikter	3246	3005	2789	2685	3843	4016	4047	4617	14%	42%
Familjen	3699	4581	4342	4293	6070	7470	6656	7280	9%	97%
Väld, övergrepp och kränkningar	4244	5145	5575	5565	6743	9116	9688	10144	5%	139%
Fysiskt våld	1217	1475	1527	1870	2397	3214	3301	3266	-1%	168%
Hedersrelaterat våld & förtryck	137	108	132	114	153	158	153	162	6%	18%
Mobbning	1480	1930	2183	1892	2019	2237	2027	2588	28%	75%
Onsorgsbrist	658	829	666	640	850	1180	1242	1028	-17%	56%
Psykiskt våld	1034	1347	1683	1670	2212	3064	3156	3354	6%	224%
Sexuella övergrepp	710	813	1012	1165	1469	2494	3050	2840	-7%	300%
Att vara ung*	-	4531	3779	3765	4871	5767	7833	9460	21%	-
Skolan	4245	5278	5325	4819	5603	6458	5889	7876	34%	86%
Vänner	4702	5635	5156	4526	5345	6285	5731	7615	33%	62%
Samhällets stödinstitutioner	2418	2328	3297	2734	3713	5692	7576	7580	0%	213%
Andra vuxna i skolan	235	225	470	291	394	559	667	714	7%	204%
Annat	35	28	66	42	74	126	192	143	-26%	309%
Behandlingshem	85	81	90	82	113	283	323	301	-7%	254%
BUP	624	690	860	615	885	1427	1818	2070	14%	232%
Elevhälsa	511	600	964	652	771	1133	1587	1765	11%	245%
Familjehem	332	331	337	355	553	789	1111	668	-40%	101%

* Definitionen Att vara ung har förändrats mellan åren 2016 och 2017 och en jämförelse kan därför endast göras från 2017.

Kontaktinnehåll i barns samtal	Antal 2016	Antal 2017	Antal 2018	Antal 2019	Antal 2020	Antal 2021	Antal 2022	Antal 2023	Utveckl. 2022–2023	Utveckl. 2016–2023
Hälsö- och sjukvård	126	149	231	181	283	528	755	795	5%	531%
Migrationsverket	11	37	22	11	10	31	0	11		
Rättsväsendet	110	77	128	135	178	322	377	369	-2%	235%
Socialtjänsten	822	722	1014	867	1215	1780	2278	2025	-11%	146%
Ungdomsmottagning	187	113	295	199	294	502	655	718	10%	284%
Kärlek	3157	2941	2917	2670	2860	3614	3371	4323	28%	37%
Stress**	-	-	-	1418	1914	3504	2800	2997	7%	-
Vuxnas svårigheter	1470	1536	1310	1583	1796	2523	2337	2161	-8%	47%
Vuxnas funktionsnedsättningar	14	7	8	11	29	31	30	16	-47%	14%
Vuxnas fysiska ohälsa	167	186	166	166	261	280	217	206	-5%	23%
Vuxnas kriminalitet	197	160	114	124	137	259	184	156	-15%	-21%
Vuxnas missbruk/riskbruk	721	813	713	959	985	1505	1392	1272	-9%	76%
Vuxnas psykiska ohälsa	550	574	450	574	641	724	741	703	-5%	28%
ÖVRIGA KATEGORIER A-Ö										
Bris	510	475	437	474	445	525	576	587	2%	15%
Diskriminering	105	147	78	97	183	217	116	159	37%	51%
Ekonomisk utsatthet	161	175	167	169	178	185	183	211	15%	31%
Fritid	699	657	556	576	761	972	744	1085	46%	55%
Funktionsnedsättning	313	253	316	391	576	884	841	818	-3%	161%
Fysisk hälsa & ohälsa	521	621	643	726	910	1259	1312	1422	8%	173%
Juridiska frågor	240	335	294	490	686	568	476	549	15%	129%
Kriminalitet	116	140	149	154	206	280	325	520	60%	348%
Kropp & utseende	1234	1105	1111	1086	1294	1574	1465	1783	22%	44%
Mens & graviditet	703	620	590	567	707	859	848	982	16%	40%
Missbruk/riskbruk	242	285	317	421	474	604	860	1234	43%	410%
Normativa begränsningar	313	272	145	267	447	492	321	268	-17%	-14%
Onlinelaterade frågor	578	607	738	879	1083	1110	1076	1454	35%	152%
Sex	895	733	792	815	882	1007	994	1312	32%	47%
Sexualitet & könsidentitet	465	500	566	506	707	1064	984	887	-10%	91%
Skilda föräldrar	995	1221	1049	1067	1243	1334	1208	1414	17%	42%
Sorg & kris	678	916	1080	978	1095	1527	1629	1649	1%	143%

** Under 2019 förändrades arbetssättet kring dokumentationen av stress, varför en jämförelse mellan åren innan ej är möjlig.

Att vara ung

Vägleddande är att barnet har varit hjälpsökande kring exempelvis känsloliv kopplat till tonåren, identitet, existentiella frågor, självförtroende, att passa in, puberteten, framtiden, att vara ledsen utan specifik orsak eller liknande. och att problemen inte är en konsekvens av en annan svårighet eller omständighet i barnets situation.

Andra vuxna i skolan

Barnet är hjälpsökande kring en pågående eller önskad kontakt med annan vuxen i skolan än elevhälsa i stöd- jande syfte – ej undervisning. Ingår i samlingskategorin Samhällets stödinstanser.

Annan professionell

Barnet är hjälpsökande kring en pågående eller önskad kontakt med annan professionell än de alternativ som finns att välja bland i samlingskategorin Samhällets stödinstanser. Anges i fritext. Ingår i samlingskategorin Samhällets stödinstanser.

Behandlingshem

Barnet är hjälpsökande utifrån pågående placering vid HVBhem/SiS. Kontakter från barn som önskar bli placerade eller är oroliga för en kommande placering återfinns under kategorin Socialtjänsten. Ingår i samlingskategorin Samhällets stödinstanser.

Bris

Fakta och informationsfrågor som rör Bris stödverksamhet: hur den fungerar, anonymitet, öppettider etcetera.

BUP

Barnet är hjälpsökande utifrån en pågående eller önskad kontakt med BUP. Ingår i samlingskategorin Samhällets stödinstanser.

Depression

Barnet är oroligt/hjälpsökande utifrån en depression, såväl diagnostiserad som funderingar. Ingår i samlingskategorin Psykisk ohälsa.

Diagnoser

Barnet är hjälpsökande utifrån att hen har en diagnos, eller vill/ska utredas utifrån en tanke om eventuell diagnos (ej neuropsykiatriska, se funktionsnedsättning). Ingår i samlingskategorin Psykisk ohälsa.

Diskriminering

Barnet är hjälpsökande utifrån all form av diskriminering, både i familjen, skolan och på andra arenor.

Ekonomisk utsatthet

Barnet är hjälpsökande utifrån sin upplevelse av familjens eller sin egen ekonomi.

Elevhälsa

Barnet är hjälpsökande kring en pågående eller önskad kontakt med elevhälsan, inkluderar hela elevhälsovårdsteamet. Ingår i samlingskategorin Samhällets stödinstanser.

Familjehem

Barnet är hjälpsökande utifrån en pågående eller beslutad placering i familjehem. Kontakter där barnet önskar bli eller är orolig över att bli familjehemsplacerad återfinns inom kategorin Socialtjänsten. Ingår i samlingskategorin Samhällets stödinstanser.

Familjekonflikter

Barnet är hjälpsökande utifrån sin familjesituation som är konfliktfylld men utan inslag av våld eller hot. Barnet kan både vara delaktig i eller ha bevittnat konflikter mellan vuxna och barn, vuxna och vuxna eller barn och barn. Ingår i samlingskategorin Familj & familjekonflikter.

Familjen

Barnet är hjälpsökande kring sin familjesituation med fokus på relationer, saknad och boende men ej konflikter eller skilsmässa som är egna kategorier. Ingår i samlingskategorin Familj & familjekonflikter.

Fritid

Barnet är hjälpsökande utifrån frågor och funderingar som rör barnets fritid, tiden utanför skolan som exempelvis fester och fritidsaktiviteter.

Funktionsnedsättning

Barnet är hjälpsökande utifrån diagnostiserade eller önskad utredning av fysiska eller neuropsykiatriska funktionsnedsättningar som påverkar barnets vardag och liv.

Fysisk hälsa och ohälsa

Barnet är hjälpsökande utifrån hälso- relaterade frågor som rör kroppen, exempelvis frågor om sjukvård, sjukdomar och svåra sömnproblem.

Fysiskt våld

Barnet är eller har blivit utsatt för, bevittnat, utsatt annan eller är rädd för fysiskt våld, både inom familjen och i andra sammanhang. Ingår i samlingskategorin Våld, övergrepp & kränkningar.

Hedersrelaterat våld och förtryck

Barnet är eller har blivit utsatt för, bevittnat, utsatt annan eller är rädd för hedersrelaterat våld och förtryck. Ingår i samlingskategorin Våld, övergrepp och kränkningar.

Hälsö- och sjukvård

Barnet är hjälpsökande utifrån en pågående eller önskad kontakt med hälso- och sjukvården, antingen utifrån egen hälsa eller hälsan hos personer i nätverket. Ingår i samlingskategorin Samhällets stödinstanser.

Juridiska frågor

Barnet är hjälpsökande utifrån frågeställningar kopplade till lagar och rättigheter, till exempel vad en får och inte får göra utifrån ålder, vad som krävs för att få göra en viss sak eller när en har rätt att flytta hemifrån.

Kriminalitet

Barnet är hjälpsökande utifrån egen eller andra barns kriminalitet. Barnet kan vara förövare, offer eller vittne.

Kropp och utseende

Barnet är hjälpsökande utifrån funderingar om kropp och utseende, exempelvis vikt, bröst, eller finnar.

Kärlek

Barnet är hjälpsökande utifrån kärlek i relation till en/flera specifika personer i barnets närhet, såväl online som offline.

Mens och graviditet

Barnet är hjälpsökande utifrån funderingar rörande mens, graviditet etcetera. Ofta faktafrågor.

Migrationsverket

Barnet är hjälpsökande utifrån en pågående eller önskad kontakt med Migrationsverket, såväl egen som familjens kontakt. Ingår i samlingskategorin Samhällets stödinstanser.

Missbruk/riskbruk

Barnet är hjälpsökande kring eget eller andra barns missbruk eller riskbruk av alkohol, droger, receptbelagda läkemedel, spel, sex, datorspel etcetera.

Mobbning

Barnet är hjälpsökande utifrån mobbning. Kan själv vara utsatt, utsätta andra eller bevittna. Gäller all form av mobbning oavsett arena. Ingår i samlingskategorin Våld, övergrepp & kränkningar.

Nedstämdhet

Barnet är oroligt eller hjälpsökande kring sitt mående och beskriver sig som ledsen/nedstämd. Ska ej förväxlas med att barn kan vara ledsna utifrån en svår livssituation eller yttre omständighet. Ingår i samlingskategorin Psyisk ohälsa.

Normativa begränsningar

Barnet är hjälpsökande utifrån att barnets liv eller valmöjligheter begränsas utifrån egna, samhällets, kulturella eller religiösa normer.

Omsorgsbrist

Barnet är hjälpsökande utifrån att barnets omsorgspersoner brister i sin omsorg av barnet. Ingår i samlingskategorin Våld, övergrepp och kränkningar.

Onlinerelaterade frågor

Barnet är hjälpsökande utifrån utsatthet/aktiviteter/relationer som uttalat sker online. Barnet kan ha bevittnat, blivit utsatt eller själv ha utsatt andra.

Oro för annan

Anges om kontakten enbart handlat om oro för annan, och inte något alls om kontaktarens situation. Gäller främst i mejlen eller vid fakta/information.

Psykiskt våld

Barnet är eller har blivit utsatt för, bevittnat eller utsatt någon annan för psykiskt våld, både inom familjen och i andra sammanhang. Ingår i samlingskategorin Våld, övergrepp och kränkningar.

Rättsväsendet

Barnet är hjälpsökande kring en pågående eller önskad kontakt, såväl egen som indirekt genom exempelvis föräldrars kontakt med polis, åklagare och domstol. Ingår i samlingskategorin Samhällets stödinstanser.

Sex

Kontakter där barnet sökt hjälp utifrån funderingar om sex, skydd, onani, porr etcetera. Ej sexuella övergrepp.

Sexualitet och könsidentitet

Kontakter där barnet söker hjälp utifrån funderingar om egen sexualitet och/eller könsidentitet.

Sexuella övergrepp

Barnet är eller har blivit utsatt för, bevittnat, är rädd för eller har själv utsatt någon för sexuella övergrepp, både inom familjen och i andra sammanhang. Inkluderar sexuella trakasserier, grooming och sexuellt ofredande. Ingår i samlingskategorin Våld, övergrepp och kränkningar.

Självdestruktivitet

Barnet är hjälpsökande utifrån eget eller annat barns självdestruktivitet. Ingår i samlingskategorin Psyisk ohälsa.

Självmod

Barnet är hjälpsökande utifrån egna eller annat barns funderingar på självmod, suicidförsök eller förlust i suicid. Ingår i kategorin Psyisk ohälsa.

Skilda föräldrar

Barnet är hjälpsökande utifrån positiva eller negativa känslor/påverkan utifrån föräldrars skilsmässa, till exempel bonusföräldrar, vårdnad, boende och umgänge.

Skolan

Barnet är hjälpsökande på grund av sin skolsituation. Inkluderar alla frågor och funderingar som rör skolan, såsom undervisning, arbetsmiljö och betyg.

Socialtjänsten

Barnet är hjälpsökande utifrån en pågående eller önskad kontakt med socialtjänstens samtliga enheter, även familjerätten och vuxenenheter som föräldrar har kontakt med. Ingår i samlingskategorin Samhällets stödinstanser.

Vuxnas funktionsnedsättningar

Barnet är hjälpsökande utifrån en upplevelse av en vuxens funktionsnedsättningar. Ingår i samlingskategorin Vuxnas svårigheter.

Vuxnas fysiska ohälsa

Barnet är hjälpsökande utifrån en upplevelse av en vuxens fysiska ohälsa, till exempel cancer eller hjärt- och

kärlsjukdomar. Ingår i samlingskategorin Vuxnas svårigheter.

Vuxnas kriminalitet

Barnet är hjälpsökande utifrån en upplevelse av en vuxens kriminalitet, till exempel föräldrar som sitter i fängelse eller har begått brott. Ingår i samlingskategorin Vuxnas svårigheter.

Vuxnas missbruk/riskbruk

Barnet är hjälpsökande utifrån en upplevelse av en vuxens missbruk eller riskbruk av alkohol, droger eller spel etcetera. Ingår i samlingskategorin Vuxnas svårigheter.

Vuxnas psykiska ohälsa

Barnet är hjälpsökande utifrån en upplevelse av en vuxens psykiska ohälsa, till exempel depression, åtstörningar, suicidtankar eller -försök. Ingår i samlingskategorin Vuxnas svårigheter.

Vänner

Barnet är hjälpsökande utifrån sina vänskapsrelationer, såväl online som offline, som påverkar barnets mående. Främst negativt, som exempelvis konflikter och ensamhet.

Ångest

Barnet är hjälpsökande utifrån egen eller annat barns ångest eller panikångest. Ingår i samlingskategorin Psyisk ohälsa.

Åtstörningar

Barnet är hjälpsökande utifrån egna eller annat barns åtstörningar, såväl diagnostiserade som funderingar. Ingår i samlingskategorin Psyisk ohälsa.

- Arqueros, V. P., Ibáñez-Beroiz, B., & Goñi-Sarriés, A. (2022). *Efficacy of Psychotherapeutic Interventions for Non-Suicidal Self-Injury (NSSI) in Adolescent Population: Systematic Review and Meta-analysis*. *Revista de Psiquiatría Y. sciencedirect.com/science/article/pii/S1888989122001252*
- Axelsson, T. (2023). *AI som specialpedagogens bästa vän? – Skolans marknadsiering, AI och lärarrollen*. Pedagogisk forskning i Sverige. (Hämtad 15 februari 2024) open.lnu.se/index.php/PFS/article/view/3689
- Barnombudsmannen, Årsbok, (2023), *Jag hade vitt hjärta*. barnombudsmannen.se/contentassets/2fd60d7d96534e678631d8b14b981578/bo_arsbok_2023_webb_wcag.pdf
- Björkenstam, C., Weitoft, G. R., Hjern, A., Nordström, P., Hallqvist, J., & Ljung, R. (2011). *School grades, parental education and suicide--a national register-based cohort study*. *Journal of Epidemiology and Community Health*, 65(11), 993–998.
- Brausch, A. M., & Boone, S. D. (2015). *Frequency of Nonsuicidal Self-Injury in Adolescents: Differences in Suicide Attempts, Substance Use, and Disordered Eating*. *Suicide & Life-Threatening Behavior*, 45(5), 612–622.
- Bremberg, S., & Jacobsson, L. (2020). *Unga med självskadebeteende kan hjälpas genom garanterad inkomst*. *Göteborgs-Posten*. 25 maj 2020. gp.se/debatt/unga-med-sj%C3%A4lvskadebeteende-kan-hj%C3%A4lpas-genom-garanterad-inkomst-1.28240198
- Bris. (2022). *Barns rättigheter i skott-linjen – Om gängkriminalitet och barns uppväxtvillkor*. Bris rapport 2022:2. bris.se/globalassets/om-bris/bris_rapp_val2022_webb_low.pdf
- Bris. (2023). *Se mig – rätten till stöd tidigt i livet* <https://www.bris.se/om-bris/aktuellt/se-mig/>
- BRÅ, Brottsförebyggande rådet (2023). *Barn och unga i kriminella nätverk, En studie av inträde, brott, villkor och utträde*. bra.se/publikationer/arkiv/publikationer/2023-11-01-barn-och-unga-i-kriminella-natverk.html
- Bürger, A., von Schoenfeld, C., Scheiner, C., Seidel, A., Wasserscheid, A., Gad, D., Kittel-Schneider, S., Romanos, M., & Reiter, A. M. F. (2023). *Universal prevention for non-suicidal self-injury in adolescents is scarce – A systematic review*. *Frontiers in Psychiatry / Frontiers Research Foundation*, 14, 1130610.
- Böhlmark, A., & Holmlund, H. (2012). *Lika möjligheter? Familjebakgrund och skolprestationer 1988–2010*. IFAU-rapport 2012:14 ifau.se/Forskning/Publikationer/Rapporter/2012/Lika-mojligheter-Familjebakgrund-och-skolprestationer-19882010
- Ekman, I. (2018). *Självskadande handlingar. Ungdomars berättelser. Kontextualisering av ett medikaliserat socialt fenomen*. Umeå Universitet. diva-portal.org/smash/get/diva2:1192536/FULLTEXT01.pdf
- Farkas, B. F., Takacs, Z. K., Kollárovcis, N., & Balázs, J. (2023). *The prevalence of self-injury in adolescence: a systematic review and meta-analysis*. *European Child & Adolescent Psychiatry*. doi.org/10.1007/s00787-023-02264-y
- Folkhälsomyndigheten. (2023c). *Underlag till nationell strategi för psykisk hälsa och suicidprevention – Slutredovisning av regeringsuppdrag 2023*. Artikel 23217. folkhalsomyndigheten.se/contentassets/2c7f774fd2a4da8be28135b2e032b05/underlag-nationell-strategi-psykisk-halsa.pdf
- Forsell, T. (2020). *”Man är ju typ elev, fast på avstånd”: problematisk skolförhållande ur elevers, föräldrars och skolpersonals perspektiv*. [Internet]. Umeå Universitet. (Hämtad 30 januari 2024) diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2:1510143
- FoU Nordväst. (2023). *Att förebygga rekrytering till kriminella nätverk och att utarbeta stöd till avhoppare*. Rapport 2023:2 fou-nordvast.se/wp-content/uploads/2016/12/avhopp-stoppa-nyrekrytering-kriminella-natverk-Larsson_2023_2.pdf
- Fox, K. R., Franklin, J. C., Ribeiro, J. D., Kleiman, E. M., Bentley, K. H., & Nock, M. K. (2015). *Meta-analysis of risk factors for nonsuicidal self-injury*. *Clinical Psychology Review*, 42, 156–167.
- Fredriksson, P., Oosterbeek, H., & Öckert, B. (2012). *Mindre klasser i skolan ger bättre resultat och högre lön*. IFAU. ifau.se/Press/Pressmeddelanden/Mindre-klasser-i-skolan-ger-battre-resultat-och-hogre-lon
- Föräldranätverket Rätten till Utbildning. (2023). *Antalet hemmasittare har ökat lavinartat från 500 elever till 17 000 elever på fyra år*. rattentillutbildning.se/wp-content/uploads/2023/05/Pressmeddelande-fran-Foraldranatverket-Ratten-till-Utbildning-2.pdf?media=1648666531
- Giota, J., Lace, I., & Emanuelsson, I. (2022). *School achievement and changes in inclusive vs exclusive support over 50 years in Sweden regarding students with intellectual disabilities and special educational needs*. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 67(6), 997–1011.
- Heller Sahlgren, G., (2022). *Kunskaps-skolans återkomst*. Timbro. timbro.se/valfard/kunskapsskolans-aterkomst
- Hiltunen, L. (2017). *Lagom perfekt: Erfarenheter av ohälsa bland unga tjejer och killar*. Arkiv förlag.
- Hilty, D. M., Stubbe, D., McKean, A. J., Hoffman, P. E., Zalpuri, I., Myint, M. T., Joshi, S. V., Pakyurek, M., & Li, S. T. T. (2023). *A scoping review of social media in child, adolescents and young adults: research findings in depression, anxiety and other clinical challenges*. *BJPsych Open*, 9(5), e152.

- Hoffman, U., & Åkerström, J. (2024). *Generationsrapporten 2024*. Ungdomsbarometern. ungdomsbarometern.se/rapport-slapp-generationsrapporten-2024/
- Holmlund, H., Häggblom, J., Lindahl, E., Martinson, S., Sjögren, A., Vikman, U., & Öckert, B. (2014). *Decentralisering, skolval och fristående skolor: resultat och likvärdighet i svensk skola*. IFAU-rapport 2014:25 ifau.se/Forskning/Publikationer/Rapporter/2014/Decentralisering-skolval-och-fristaende-skolor-resultat-och-likvardighet-i-svensk-skola
- Holmlund, H., Sjögren, A., & Öckert, B. (2020). *Jämlikhet i möjligheter och utfall i den svenska skolan*. IFAU-rapport 2020:7. ifau.se/Forskning/Publikationer/Rapporter/2020/jamlikhet-i-mojligheter-och-utfall-i-den-svenska-skolan/
- Krüsell, F., Sjöberg, M., (2020). *Risikfaktorer för kriminalitet och annat normbrytande beteende*. Examensarbete i socialt arbete, Malmö universitet. [diva-portal.org/smash/get/diva2:1521402/FULLTEXT02#:~:text=al%20\(1999\)%20menar%20p%C3%A5%20att,exempelvis%20f%C3%B6r%C3%A4ldrarnas%20st%C3%B6d%20gentemot%20barnet](https://diva-portal.org/smash/get/diva2:1521402/FULLTEXT02#:~:text=al%20(1999)%20menar%20p%C3%A5%20att,exempelvis%20f%C3%B6r%C3%A4ldrarnas%20st%C3%B6d%20gentemot%20barnet)
- Liljedahl, S. I., Hellner, C., & Pettersson, A. (2023). *School-based self-harm prevention programs: A systematic review with implications for international implementation*. The Journal of Psychology. onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1111/sjop.12945
- Mörk, E., Sjögren, A., Svaleryd, H. (2014). *Hellre rik och frisk. Om familjebakgrund och barns hälsa* [Internet]. ifau.se/globalassets/pdf/se/2015/r-2015-13-hellre_rik_och_frisk.pdf
- Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, MUCF. (2023). *Att inte bara överleva, utan att faktiskt också leva*. mucf.se/publikationer/att-inte-bara-overleva-utan-att-faktiskt-ocks-a-leva
- Nawaz, R. F., Anderson, J. K., Colville, L., Fraser-Andrews, C., & Ford, T. J. (2023). *Review: Interventions to prevent or manage self-harm among students in educational settings – a systematic review*. Child and Adolescent Mental Health. doi.org/10.1111/camh.12634
- OECD. (2023). *Students – Secondary graduation rate*. OECD Data. data.oecd.org/students/secondary-graduation-rate.htm
- Skolverket. (2021). *Nationell kartläggning av elevfrånvaro*. skolverket.se/getFile?file=8573
- Skolverket Statistik. (2023). skolverket.se/skolutveckling/statistik
- Socialstyrelsen. (2022). *Statistikdatabaser – Diagnoser – Val*. sdb.socialstyrelsen.se/lf_par/resultat.aspx
- Socialstyrelsen. (2024). *Kunskapsguiden*. kunskapsguiden.se/omraden-och-te-man/barn-och-unga/barn-och-unga-som-begar-brott/risk--och-skyddsfaktorer-for-normbrytande-beteende
- Stiftelsen Allmänna Barnhuset. (2023). *Våld mot barn 2022. En nationell kartläggning*. allmannabarnhuset.se/wp-content/uploads/2023/04/RAPPORT_Vald_mot_barn_2022_WEBB.pdf
- Stiglic, N., & Viner, R. M. (2019). *Effects of screentime on the health and well-being of children and adolescents: a systematic review of reviews*. BMJ Open, 9(1), e023191.
- The Economist, (2023). *Britain's mental-health crisis is a tale of unintended consequences*. (Hämtad 20 januari 2024). economist.com/britain/2023/12/07/britains-mental-health-crisis-is-a-tale-of-unintended-consequences?utm_source=pocket_reader
- The Economist, ED. (2024). *AI can transform education for the better*. The Economist. (Hämtad 11 januari 2024). economist.com/business/2024/01/11/ai-can-transform-education-for-the-better
- Wennström J, Henrekson M., (2022). *Kunskapsskolans återkomst? Knappast ens en halvsanning*. Kvartal. kvartal.se/artiklar/kunskapsskolans-aterkomst-knappast-ens-en-halvsanning
- Westers, N. J. (2023). *Nonsuicidal Self-Injury in Children and Adolescents. Handbook of Clinical Child Psychology: Integrating*. link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-031-24926-6_50
- Wu H, Zhou X, Chen D, Zheng Y, You J., (2023). (Hämtad 23 augusti 2023) *Longitudinal association between social media exposure and nonsuicidal self-injury among adolescents: investigating the directionality by within-person effects*. Curr Psychol [Internet].
- Yue, Z., & Rich, M. (2023). *Social Media and Adolescent Mental Health*. Current Pediatrics Reports. doi.org/10.1007/s40124-023-00298-z
- Zheng, L., Niu, J., Zhong, L., & Gyasi, J. F. (2023). *The effectiveness of artificial intelligence on learning achievement and learning perception: A meta-analysis*. Interactive Learning Environments, 31(9), 5650–5664.

OM BRIS

Bris är en internationell barnrättsorganisation som står upp för barnets rättigheter genom att stödja barn, mobilisera samhället och påverka beslutsfattare. Bris vision är ett samhälle där barnets rättigheter tillgodoses. Vi driver den nationella stödlinjen 116 111 för barn i Sverige.

Du som är under 18 år och vill ha stöd är välkommen att höra av dig till oss på Bris. Du kan ringa och sms:a 116 111 eller chatta och mejla på bris.se. Vi har alltid öppet – även på natten. På en Brismottagning kan du träffa en kurator eller gå i stödgrupp och träffa andra barn med liknande erfarenheter.

Scanna koden nedan och gå med i Bris nätverk – som möjliggör möten, dialog och samverkan mellan personer som arbetar för och med barn. Nätverket är en källa till inspiration, kunskapspåfyllnad och erfarenhetsutbyten kring frågor som rör barns rättigheter.

BRIS

RESULTATRÄKNING (TSEK)	Utfall 2021	Utfall 2022	Budget 2023	Budget 2024	Prognos 2025
Medlemsavgifter	2 068	2 065	3 378	3 532	3 885
Gåvor					
Gåvor från allmänheten	31 060	35 536	33 797	37 634	40 645
Gåvor från företag och företagssamarbeten	31 094	30 808	31 775	32 324	34 910
Postkodlotteriet basstöd	11 000	10 000	10 000	10 000	10 000
Stiftelser/organisationer	4 719	5 517	3 320	3 820	4 202
Summa gåvor	77 873	81 861	78 892	83 778	89 757
Bidrag					
Statligt bidrag stödlinjen	0	0	20 000	21 000	20 000
Övriga statliga bidrag	16 459	11 753	10 296	15 354	16 122
Projektbidrag stiftelser och föreningar	12 956	16 437	16 507	15 647	18 000
Bidrag från kommuner/regioner	7 016	8 075	7 000	8 460	9 137
Summa bidrag	36 431	36 265	53 803	60 461	63 259
Nettoomsättning	1 669	3 256	1 178	1 610	2 000
Övriga intäkter	78	0	0	0	0
TOTALA INTÄKTER	118 119	123 447	137 251	149 381	158 901
KOSTNADER					
Enhetsskostnader exkl. internfördelningar					
Direkta verksamhetskostnader					
Stöd- och regional verksamhet,	-65 360	-74 181	-86 324	-93 990	-98 690
Kommunikation/Opinion/Påverkan,	-15 639	-19 180	-25 536	-36 487	-38 311
Insamling	-1 988	-2 117	-2 699	-1 972	-2 071
Administration	-82 987	-95 478	-114 558	-132 450	-139 072
Totala direkta verksamhetskostnader					
Kostnader för fördelning till verksamheten					
Ekonomi/HR/IT/Stab	-16 337	-20 643	-18 941	-21 734	-22 821
Gemensamma Kansli	-2 995	-3 503	-4 085	-6 936	-7 283
Direkta verksamhetskostnader	-19 332	-24 146	-23 026	-28 671	-30 104
TOTALA KOSTNADER	-102 319	-119 624	-137 583	-161 120	-169 176
FINANSIELLT RESULTAT	181	797	0	1 600	1 000
RESULTAT**	15 981	4 620	-332	-10 139	-9 276

BRIS LÅNGSIKTIGA PLAN 2021-2025

FÖR ALLA BARN ALLTID.

BRIS

***”DET BÄSTA MED BRIS
FÖR MIG HAR VARIT ATT
JAG FÅTT LÄRA MIG HUR EN
BRA VUXEN SKA BEMÖTA EN.
ALLA KURATORER ÄR SÅ
SNÄLLA OCH BRA ATT
PRATA MED.”***

INLEDNING

Bris startade 1971 som en reaktion på vuxnas våld mot barn. Sedan dess har vi outtröttligt kämpat för att stärka barnets mänskliga rättigheter. Bris har nu funnits i 50 år och har bidragit till att Sverige, som det första landet i världen förbjöd barnaga och att barnkonvention blivit till svensk lag.

Bris vision är ett samhälle där barnets rättigheter tillgodoses. Vårt mål är att Bris år 2025 har varit med och skrivit ett nytt kapitel i kampen för barnets rättigheter för att rättigheterna ska tillgodoses till fullo i samhället. Vi ser en förändrad barnsyn där barnet erkänns och ges plats i samhället som rättighetsbärare.

Vi ser att segregation och utanförskap i samhället bryts. Vi ser att barns våldsutsatthet och psykiska ohälsa bryts. Vi ser ett mer jämlikt samhälle, där varje barns rättigheter tillgodoses.

Bris finns för alla barn alltid. Den nationella stödlinjen 116 111 är öppen dygnet runt för barn. Bris har en tydlig regional närvaro och ett nära stöd till barn och vuxna. Bris når fler barn än någonsin tidigare.

Bris är en stark rörelse och en samlande kraft i kampen för barnets mänskliga rättigheter. Vi är folkrörelsen som bygger på engagemang och ett ställningstagande hos barn och vuxna, företag och organisationer. Bris bidrar med kunskap både nationellt och internationellt. Det är en stark rörelse som alla känner till.

Bris långsiktiga plan 2021–2025 är den första planen i en ny 50-årsperiod och ett svar på barns livssituation. Sedan Bris startade 1971 har skyddet av barnets rättigheter stärkts. Fortfarande tillgodoses inte barnets rättigheter fullt ut i samhället. Särskilt tydligt är bristerna för barn i utsatta situationer. Bris långsiktiga plan

2021–2025 innebär att Bris stärker vår samhällsviktiga funktion som Sveriges stödlinje för barn och att vi är den tydligaste rösten för barnets rättigheter. Vi ska de kommande åren särskilt se till frågor om ungas psykiska hälsa, ett inkluderande samhälle och ett samhälle fritt från våld mot barn. Bris regioner ska fortsätta utvecklas och vi vill växa som folkrörelse tillsammans med barn. Vi ska satsa på att synas där barn finns i skolan och digitalt. Bris långsiktiga plan är ett svar på att samhället för barn inte är hållbart och att Bris behöver stå upp för barnets mänskliga rättigheter. Det här kommer Bris att fokusera på under de kommande åren:

- Att samhället ska tillgodose barnets rättigheter
- Att finnas till för alla barn alltid
- Att ha en stark regional närvaro
- Att finnas där barn finns
- Att vara en inkluderande rörelse

Bris långsiktiga plan beskriver hur Bris ska arbeta för att barnets rättigheter ska tillgodoses. Planen bryts ner till årliga verksamhetsplaner som beskriver hur arbetet genomförs årligen. Varje år redovisas det vi åstadkommit i en verksamhetsberättelse och en effektrapport. Ett nytt nuläge beskrivs i en nästa verksamhetsplan för att vi bit för bit ska närma oss målet. Bris långsiktiga plan 2021–2025 bygger på en omvärldsanalys av barns livssituation. Förtroendevalda, medlemmar, anställda och barn har varit delaktiga i arbetet.

BRIS FOKUS FÖR ETT BÄTTRE SAMHÄLLE FÖR BARN

Att samhället ska tillgodose barnets rättigheter

Att barnkonventionen är svensk lag innebär ett nytt kapitel i kampen för barnets mänskliga rättigheter. Bris ska bistå med kunskap, driva politisk påverkan och kämpa för att varje barn ska få sina rättigheter tillgodosedda.

Att barn erkänns som rättighetsbärare och får komma till tals. Bris ska vara en outtröttlig röst för barnets mänskliga rättigheter och ha särskilt fokus på frågor om att förbättra barns psykiska hälsa, arbeta för ett inkluderande samhälle och ett samhälle fritt från våld mot barn. Ett prioriterat område är också att utveckla Bris arbete för de yngsta barnen (0-6 år). Bris ska arbeta för barnkonventionens fulla genomslag i samhället.

Att finnas till för alla barn alltid

Barn har rätt till stöd och skydd. Därför ska Bris finnas för alla barn alltid. Det innebär ett öppethållande dygnet runt i

116 111. Det innebär ett utvecklat och fördjupat stöd för barn i utsatta situationer genom etableringen av mottagningar regionalt. Satsningen innebär också ett stärkt stöd till nätverket runt barnet. Bris ska arbeta för att bredda stödverksamheten och nå fler barn än någonsin tidigare.

Att ha en stark regional närvaro

Ett aktivt regionalt arbete är avgörande för att Bris ska kunna göra skillnad för barn i hela Sverige. I det regionala arbetet ska Bris vara en närvarande aktör för att mobilisera medlemmar, civilsamhälle, kommuner, regioner för att stå upp för barnets rättigheter. Under perioden ska den regionala närvaron fortsätta att växa.

Att finnas där barn finns

Vi ska vara närvarande i barns vardag. Vi ska synas i skolan, idrotten, på nätet och andra platser där barn finns. Vi ska också nå ut till fler grupper av barn som idag inte får stöd. Bris ska fortsätta att vara relevanta och närvarande i frågor som är viktiga för barn. Vi ska fortsätta utvecklas digitalt och bli ännu mer tillgängliga. Vi finns inte bara dygnet runt utan också där barn finns.

Att vara en inkluderande rörelse

Bris är en inkluderande rörelse för barn och vuxna. Tillsammans är vi en stark och pådrivande kraft för barnets rättigheter. Bris ska ge möjlighet att engagera sig och delta i kampen för ett bättre samhälle för barn, som medlem, volontär, givare och partners. Vi ska stärka barns möjlighet till deltagande i det demokratiska samhället och sänka trösklarna för medlemskap i Bris. Genom att vi går samman, blir starkare och når fler åstadkommer vi en förändring tillsammans.

BRIS VISION, SYFTE & VÄRDEGRUND

Vision

Ett samhälle där barnets rättigheter tillgodoses.

Syfte

Att stå upp för barnets rättigheter, genom:

- Att stödja barn utifrån barnets behov
- Att mobilisera samhället
- Att påverka politiker och beslutsfattare

För att skapa ett bättre samhälle för barn.

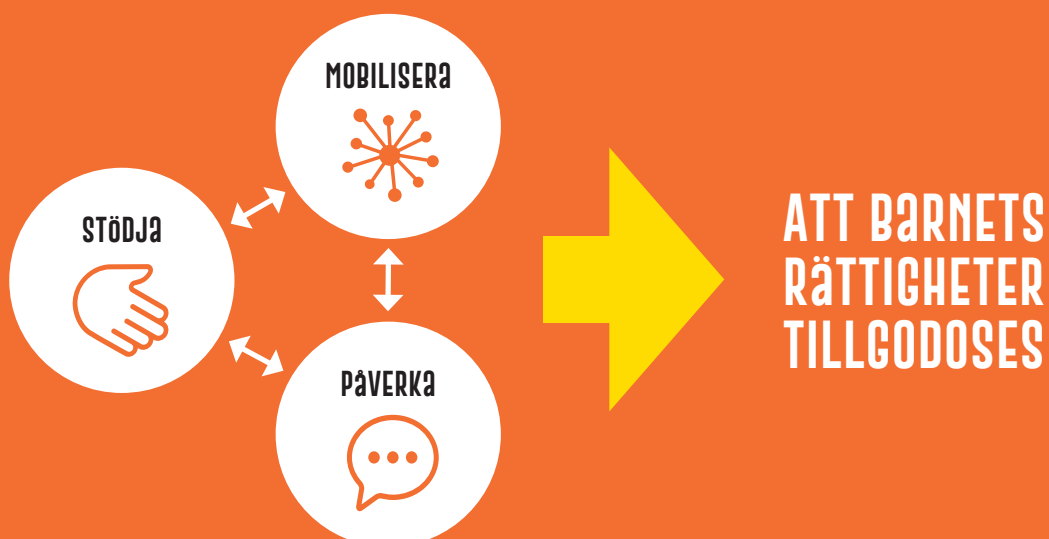
Värdegrund

Bris värdegrund utgår från att varje barn är bärare av egna mänskliga rättigheter. Varje barn ska erkännas, respekteras och skyddas som rättighetsbärare. Barnets rättigheter är ovillkorade. Det är alltid vuxna som är ansvariga för att barnets rättigheter tillgodoses. Varje barn har en individuell personlighet, egna behov, intressen och en personlig integritet. Bris ska alltid bemöta varje barn som kompetent och kapabelt. Barnet har alltid rätt att få sin åsikt respekterad och beaktad. Detta är Bris barnsyn och värdegrund som vilar på FN:s konvention om barnets rättigheter. Det är ett gemensamt perspektiv som ligger till grund för hela verksamheten.

Bris ska vara: lyssnande, modiga och inge hopp.

VISION & SYFTE

NULÄGE

Sverige bor ungefär två miljoner barn under 18 år. Alla är individer i olika åldrar och med olika bakgrund, framtid och förutsättningar. Gemensamt för alla barn är att varje barn har samma värde och omfattas av samma ovillkorade mänskliga rättigheter.

Från år 2020 är barnkonventionen svensk lag. Det stärker barnets rättsliga ställning. Samtidigt kan inte lagstiftningen tas som garanti för att barnets rättigheter tillgodoses. Det finns många brister i tillämpningen av lagen.¹

Sverige är på många sätt ett bra land att av vara barn i, men inte för alla barn och inte alltid. Den psykiska ohälsan är utbredd och är den vanligaste kontaktorsaken barn har till Bris.² Att främja goda livschanser och att klara skolan är en viktig skyddsfaktor mot psykisk ohälsa och en grundläggande förutsättning för barns livsmöjligheter.^{3,4} Den alltmer segregerade skolan och att många barn går ut skolan utan fullständiga betyg är allvarligt.

Forskning visar att barn som har erfarenhet av övergrepp, våld, barn som

befinner sig i samhällets vård, barn på skyddade boende, ekonomisk utsatthet och barn som befinner sig i andra svåra livssituationer har en betydligt större risk för allvarlig psykisk ohälsa än andra barn.⁵ Många barn befinner sig i utsatta situationer i Sverige där samhället stöd många gånger brister eller inte är tillräckligt.

2020 var ett år olikt alla andra då världen ställdes inför en global pandemi. Det var också ett år då vardagen förändrades för många barn.

I Bris stödverksamhet har det varit tydligt att utsattheten förstärkts för barn, och särskilt för barn som redan innan pandemin befann sig i en utsatt situation. Pandemin har bland annat inneburit att barns tillgång till skyddsfaktorer begränsats. Skolan utgör exempelvis en viktig skyddsfaktor för barn som lever i utsatthet

Den sociala distanseringen har också inneburit påfrestningar för många familjer. Samtalen till Bris om familjekonflikter har ökat markant liksom samtal om fysiskt och psykiskt våld. Även samtal om ångest och nedstämdhet har ökat kraftigt. Vi kan tydligt se att mående

hos barn som tidigare mådde dåligt har förvärrats märkbart.⁶

Världen blir allt mer global och de internationella kontakterna blir viktigare. Det är tydligt att många av de utmaningar som påverkar barn och unga inte bryr sig om nationsgränser. Utmaningarna är globala där miljö, migration, sjukdomar och den psykiska ohälsan är några exempel. I Bris kontakter beskriver många barn en ökad osäkerhet och otrygghet inför framtiden. Dels kopplat till globala frågor dels i tankar om framtiden kring jobb och bostad.

Samhället blir allt mer polariserat, ekonomiskt, socialt och kulturellt. Det syns även i allt mer parallella världsbilder, i striden om förklaringar och sanning. Barn drabbas av den ökande polariseringen. Det är också tydligt i barns samtal till Bris att livet för många är påfrestande. Barn beskriver hur de förväntas prestera på livets alla områden. Att många barn lider av psykisk ohälsa kan ses som tecken på att livet inte går ihop.

Barn har rätt till trygga och hållbara uppväxtvillkor. Bris kan konstatera att situationen är ohållbar för allt för många.⁷

"MILSTOLPÄR" I BRIS HISTORIA

¹ Barnkonventionen och svensk rätt, SOU 2020:63

² Hållbara liv, Bris rapport 2020:1

³ Ett nationellt handlingsprogram för suicidprevention, Folkhälsomyndigheten

⁴ Skola. Vård. Omsorg. Och den psykiska ohälsan. Bris 2018:1.

⁵ Min tur att berätta, Stadsmissionen och Bris 2020, Barn i familjer med missbruk, psykisk ohälsa eller våld, Folkhälsomyndigheten 2016. Barn och unga i samhällets vård, Forskning om den sociala dygnsvården, Forte 2015.

⁶ Bris årsrapport 2020:1 "Första året med pandemin - om barns mående och utsatthet"

⁷ Hållbara liv, Bris rapport 2020:1

Några INSIKTER

Ar 2020 blev barnkonventionen svensk lag, 30 år efter att Sverige ratificerat konventionen. Inom de närmaste åren kommer ny rättslig praxis utvecklas i domstolar, som kommer att ha direkt inverkan på barns livsvillkor i Sverige. Kompetens om barn inom rättsväsendet är idag för låg. Att barnkonventionen är lag är därför ingen garanti för att barnets rättigheter tillgodoses. För Bris blir det viktigt att bidra med kunskap om barnets rättigheter, bevaka utvecklingen vad gäller rättspraxis och tillämpning i praktiken.

Många barn befinner sig i utsatthet, vilket framkommer i barns samtal till Bris varje dag. En viktig roll för Bris är att förmedla barns röster och synliggöra barns uppväxtvillkor. Att arbeta för barns psykiska hälsa, ett inkluderande samhälle och ett samhälle fritt från våld behöver fortsatt vara fokus för Bris de kommande åren. Det är områden där barnets mänskliga rättigheter inte tillgodoses och där samhällets stöd till barn och unga brister.

En grundläggande förutsättning för att barnets rättigheter ska få genomslag i praktiken är att barn respekteras som bärare av egna mänskliga rättigheter. Det är angeläget att synen på barn som rättighetsbärare stärks och att barn ges möjlighet att komma till tals och vara delaktiga i alla frågor som påverkar barns situation.

Inom många områden går utvecklingen framåt men världen står fortfarande inför enorma utmaningar. De globala målen i Agenda 2030 ska ha uppnåtts om mindre än tio år. Målen handlar bland annat om att främja fredliga samhällen, att minska våldet, att säkerställa hälsosamma liv och främja välbefinnande för alla åldrar, att säkra en inkluderande och likvärdig utbildning av god kvalitet, att utjämna ojämlikhet i samhället, att bekämpa klimatförändringarna samt att skapa ett mer inkluderande och representativt beslutsfattande.

Genomförandet av de globala målen förutsätter att mänskliga rättigheter respekteras och tillgodoses. På så vis hänger barnets rättigheter tätt ihop med arbetet för en mer hållbar värld. Att barn involveras och görs delaktiga är en central del i det arbetet. Genom att stärka barnets mänskliga rättigheter stärks också många av målen i Agenda 2030. De utmaningar som finns nu har inga nationella gränser. Bris behöver tydligare än tidigare rikta blicken internationellt.

Livsvillkoren för barn i Sverige skiljer sig åt och utvecklingen har i flera avseenden gått i fel riktning de senaste åren. Insatser behövs inom flera områden för att skapa ett inkluderande samhälle och ge jämlika livsförutsättningar.

Bris driftar 116 111, Sveriges nationella stödlinje för barn. De senaste åren har samtalen till Bris ökat och under 2020 har Bris gett stöd till fler barn än någonsin tidigare. Bris samhällsviktiga roll är tydlig och barn ska alltid kunna lita på att Bris finns där, oavsett vilken dag på året det är, eller vilken timme på dygnet. Det är också angeläget för Bris att kunna stärka stödet runt barn i utsatta situationer. Ett viktigt arbete för Bris är därför att fortsätta bredda stödet och bli mer relevant för fler grupper av barn.

En viktig del av barns vardag är på nätet. Den digitala utvecklingen går snabbt vilket ställer höga krav. Det är avgörande för Bris att finnas där barn finns och fortsätta utvecklas digitalt.

Sedan 1971 har Bris bidragit till förändring till ett bättre samhälle för barn. Bris har alltid haft en hög kännedom och trovärdighet bland barn och vuxna i Sverige. För att folkrörelsen för barnets rättigheter ska fortsätta växa behöver Bris ytterligare stärka medlemsorganisationen. Det är också angeläget att stärka barns inflytande i Bris.

2020 kom i hög utsträckning att präglas av den globala pandemin. I samtalen till Bris märktes att utsattheten för barn ökade, särskilt för barn som redan innan befann sig i en utsatt situation. Vi ser en ökad vilja bland privatpersoner, företag och andra organisationer att bidra till ett mänskligare samhälle för barn. En bred finansiering är en förutsättning för Bris. Att fler blir en del av folkrörelsen stärker engagemanget för barnets rättigheter. En insikt är att när rörelsen fortsätter växa behöver det ske tillsammans med barn.

FRAMGÅNGSFAKTORER

Att vi lyssnar och alltid står på barnets sida

Att vi lyssnar och kompromisslöst står på barnets sida och agerar för barnets bästa är självklart för Bris. Grundade i barnrätten sluter vi upp bakom varje barn och kämpar för att hen ska få sina rättigheter tillgodosedda. Vi inger hopp och framtidstro och stödjer till förändring.

Att vi är en stark röst och folkrörelse som kämpar för barnets rättigheter

Vi är en folkrörelse sprungna ur civilkurage av människor som vågade se på medan barn for illa, som stod upp och plogade vägen för världens första förbud mot barnaga. Vi går först i kampen för en bättre barndom. Vi driver sakfrågor och är en blåslampa för att alla vuxna ska arbeta för varje barns mänskliga rättigheter. Vi är en inkluderande rörelse som tillsammans gör skillnad.

Att vi har stor kunskap om barnets rättigheter, livssituation och behov

Vi är väl förankrade i barnets rättigheter och behov. Bris är Sveriges nationella stömlinje för barn och bistår med kunskap om barnets livssituation. Att vi har kompetens och är grundade i de frågor vi driver är avgörande för att vi ska uppfattas som relevanta och gå att lita på. Idag är Bris en av de ideella organisationerna med högst förtroende hos allmänheten.

MÅLBILD 2025

Bris har varit med och skrivit ett nytt kapitel i kampen för barnets rättigheter för att rättigheterna ska tillgodoses till fullo i samhället. Vi ser en förändrad barnsyn där barnet erkänns och ges plats i samhället som rättighetsbärare.

Vi ser att segregation och utanförskap i samhället bryts. Vi ser att barns våldsutsatthet och psy-

kiska ohälsa bryts. Vi ser ett mer jämlikt samhälle, där varje barns rättigheter tillgodoses.

Bris finns för alla barn alltid. Den nationella stömlinjen 116 111 är öppen dygnet runt för barn. Bris har en tydlig regional närvaro och ett nära stöd till barn och vuxna. Bris når fler barn än någonsin tidigare.

Bris är en stark rörelse och en samlande kraft i kampen för barnets rättigheter. Vi är folkrörelsen som bygger på engagemang och ett ställningstagande hos barn och vuxna, företag och organisationer. Bris bidrar med kunskap både nationellt och internationellt. Det är en stark rörelse som alla känner till.

KOMPETENS

Bris ska spegla hela samhället och alla barn. Det betyder att vi behöver en bred representation och kompetens i organisationen. För att kunna stötta fler vuxna runt barn ska Bris rikta stödet till vuxna till nya målgrupper.

Bris är en barnrättsorganisation. Alla anställda och förtroendevalda i hela organisationen har kunskap om barnets mänskliga rättigheter.

Allt Bris stöd är professionellt och bygger på evidens och erfarenhet. På Bris finns en samlad kunskap om barnets behov och situationen för barn i särskild utsatthet. Bris har hög kompetens kring barns psykiska ohälsa, våld och andra områden som är vanliga i kontakten med Bris. Allt stöd till barn och vuxna genomförs av personal med utbildning och kunskap att möta personer i kris.

RELATIONER

Syftet med alla samarbeten är att stå upp för barnets rättigheter. Bris verksamhet sker tillsammans med barn i alla delar av organisationen.

Bris strävar efter samarbeten med starka finansierare med stort engagemang. Varje samarbete föregås av en s.k. "barnrättsprövning" för att säkerställa att barnets mänskliga rättigheter inte kränks.

Bris tillämpar etiska riktlinjer i alla samarbeten utifrån fyra områden: mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, miljöfrågor och korruption.

Organisationer och företag som Bris samverkar med ska ta ansvar inom dessa områden. Bris samarbetar aldrig med organisationer eller företag som bedriver verksamhet i strid med Bris värderingar, eller som har kopplingar till alkohol-, tobaks-, porr-, prostitution eller vapenindustrin, som utgår från odemokratiska värderingar, som diskriminerar på grund av ålder, kön, etnisk tillhörighet, religion, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck, eller har koppling till barnarbete. Bris har 90-konto och följer riktlinjerna för Svensk insamlingskontroll och Giva Sverige.

ORGANISATION

Bris är en ideell medlemsorganisation som är partipolitiskt och religiöst obunden. Kongressen är Bris högsta beslutande organ.

Bris är ett – alla delar av organisationen behövs och bidrar gemensamt till syftet att stå upp för barnets rättigheter.

Omvärlden förändras snabbt och Bris behöver förändras med den. Bris utvecklar verksamheten i dialog med barn och utifrån kunskap om barns livssituation.

Bris är en lärande organisation. All verksamhetsplanering utgår från erfarenheter och den

skillnad som verksamheten gjort för barn. Vi utvärderar verksamheten löpande och frågar regelbundet barn som kontaktar Bris vad som är det bra med Bris och vad vi kan förbättra. Vi följer också upp organisationens kännedom och anseende hos allmänheten.

Bris långsiktiga plan 2021–2025 antas av kongressen och ligger till grund för organisationens verksamhetsplanering, policydokument och andra riktlinjer för Bris. Styrelsen som utses av kongressen, har det yttersta ansvaret för den löpande verksamheten. Styrelsen ser årligen över verksamheten för att säkerställa att organisationen följer den långsiktiga planen.

***”ATT NI ALLTID FINNS
DÄR NÄR LIVET KÄNNES
TUFFT, ATT NI KOMMER MED
BRA RÅD, OCH ATT NI INTE
DÖMER NÅGON”.***

BARNNS FÖRVÄNTNINGAR PÅ BRIS

- Att Bris lyssnar, tror på en, försöker förstå, inte dömer, är snälla och hjälper en.
- Att Bris arbetar för att fler barn kan få hjälp.
- Att Bris syns mer så att fler får veta att Bris finns
- Att alla får söka stöd kring det som är viktigt för en själv.⁸

BRIS LÖFTE TILL VARJE BARN

- Att Bris lyssnar och tar varje barns upplevelse på allvar.
- Att Bris gör allt vi kan för att fler barn ska kunna få stöd av Bris.
- Att barn i sin kontakt med Bris ska vara tryggt.
- Att Bris är till för alla barn alltid.

⁸ Röster från barn som varit delaktiga i arbetet med Bris långsiktiga plan.

OM BRIS

Bris, Barnens rätt i samhället, är en av Sveriges ledande barnrättsorganisationer som varje dag kämpar för ett bättre samhälle för barn. Folkrörelsen Bris startade 1971 och bidrog till att Sverige fick världens första förbud mot barnaga. Med barnkonventionen som grund stöttar Bris barn i utsatta situationer, mobiliserar samhället för barnets rättigheter och påverkar beslutsfattare för ett samhälle där varje barn känner till sina rättigheter och där barnets rättigheter tillgodoses.

Arenavägen 61
122 77 Johanneshov
Box 101 47, 121 28 Stockholm
Telefon: 08-598 888 00

www.bris.se
Instagram: @bris116111
Facebook: www.facebook.com/BRIS
Twitter: @BRISpress
Swish: 9015041

Barn kan kontakta Bris på
telefon, chatt och mejl.
Telefonnummer: 116 111

Chatt och mejl: www.bris.se

BRIS

BRIS STADGAR**1 § Föreningens namn**

Föreningens namn är Bris – Barnens rätt i samhället.

2 § Ändamål

All verksamhet i Bris utgår från FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen) och barnsynen i denna.

Bris är en barnrättsorganisation där syftet med verksamheten är att stärka barnets rättigheter och förbättra barns och ungas livssituation. Bris yttersta intressenter är barn och unga under 18 år.

Utgångspunkten för Bris arbete är efterlevnaden av varje barns mänskliga rättigheter. Bris ska vara tillgängligt för varje barn som uttrycker ett behov av hjälp och särskilt bistå barn och unga i utsatta situationer.

Bris syfte att stärka barnets rättigheter ska genomföras bland annat genom att:

- Bris ska fungera som en länk mellan barn, vuxna och samhället.
- Bris ska stödja barn och unga individuellt under former som präglas av hög tillgänglighet. Stödet är alltid kvalificerat och utgår från det enskilda barnets behov.
- Bris ska verka för att olika samhällsinstanser efterlever FN:s konvention om barnets rättigheter.
- Bris ska påverka beslutsfattare genom att göra barns röster hörda och förmedla kunskap om barns behov, livssituation och upplevelser till omvärlden. Kunskapen om barnets livssituation kommer från Bris egna kontakter med barn, genom barns delaktighet, från barn som berättar för andra vuxna där Bris får del av kunskapen genom exempelvis omvärldsbevakning, forskning och samarbeten med andra organisationer.

Bris ska ha en närvaro i hela landet, för barn, vuxna, politiker, myndigheter, allmänheten och andra intressenter. Bris ska ha kunskap om barns livssituation i hela landet och vara tillgängligt för barn och unga i hela landet. Bris ska finnas på de arenor där barn är.

3 § Organisation

Bris är en ideell medlemsorganisation som är partipolitiskt och religiöst obunden. Kongressen är föreningens högsta beslutande organ. Styrelsen är föreningens verkställandeorgan. Bris är indelat i regioner.

4 § Säte

Bris och styrelsen har sitt säte i Stockholms kommun.

5 § Medlemskap

Fysisk person som delar Bris värderingar och vill stödja Bris kan bli medlem genom att erlägga medlemsavgift. Medlemskapet är personligt och som medlem tillhör man en av föreningens regioner.

Medlemsavgiften, som erläggs årligen, fastställs av kongressen. Medlemsavgift som inkommer till föreningen under perioden januari–september avser innevarande kalenderår, om inte avgift för innevarande kalenderår redan är erlagd. I sådant fall ska den avse påföljande kalenderår. Medlemsavgift som inkommer till föreningen under perioden oktober–december avser påföljande kalenderår. Medlemskap gäller till och med mars månad året efter det för vilken medlemsavgiften erlagts.

Medlem som vill utträda ur föreningen, ska skriftligen anmäla detta till Bris och anses vid Bris mottagande av sådant meddelande omedelbart ha lämnat föreningen. Medlem som inte erlagt årlig medlemsavgift anses även ha utträtt ur föreningen per utgången av mars månad året efter det kalenderår för vilken medlemsavgift inte har erlagts.

Medlem som skadar föreningen, bryter mot föreningens stadgar eller mot beslut som föreningen fattat eller på annat sätt agerar på sätt som uppenbart strider mot föreningens mål eller intressen kan uteslutas som medlem av styrelsen. Medlem äger rätt att yttra sig före ett sådant beslut.

5 a § Medlemskap för barn

Barn som vill stödja Bris kan kostnadsfritt bli medlem till och med det år barnet fyller 18 år. Ansökan om medlemskap ska göras av barnet för vilket medlemskapet ska gälla, eller av vårdnadshavare som innehar barnets samtycke. Medlemskap erhålls i och med Bris bekräftelse av ingiven ansökan. Medlemskapet är personligt och som medlem tillhör man en av föreningens regioner.

Barns medlemskap har samma status som vuxens medlemskap. Bris uppställer dock en åldersgräns på fyllda 18 år för deltagande i ordinarie styrelsearbete. För

deltagande i övriga förtroendeuppdrag och för erhållande av rösträtt på medlemsmöte ska barnet ha fyllt 15 år.

Medlemskap för barn övergår till medlemskap enligt 5 § året efter det år barnet fyller 18 år förutsatt att årlig medlemsavgift erläggs enligt 5 §.

Medlem som vill utträda ur föreningen, ska skriftligen meddela detta till Bris och anses vid Bris mottagande av sådant meddelande omedelbart ha lämnat föreningen.

6 § Säkerhet

Bris ska ha rutiner för att barn skyddas och är trygga i Bris verksamhet.

Bris ska se till att utdrag ur Polismyndighetens register för arbete med barn begärs in enligt gällande lag.

7 § Kongress

Ordinarie kongress ska hållas vartannat år under andra kvartalet på tid och plats som styrelsen bestämmer.

Extra kongress ska hållas när styrelsen anser det erforderligt eller om föreningens revisorer eller minst hälften av det totala antalet kongressombud som valts vid det senaste medlemsmötet i varje region, gör en skriftlig framställan om detta till styrelsen. Extra kongress ska hållas senast två månader därefter.

8 § Ärenden vid kongress

Vid ordinarie kongress ska följande ärenden behandlas:

1. kongressens öppnande
2. fastställande av röstlängd samt förteckning över övriga närvarande
3. val av ordförande vid kongressen
4. val av protokollförare
5. val av en eller två justeringspersoner att jämte ordföranden justera protokollet
6. val av en eller två rösträknare
7. kongressens behöriga sammankallande
8. fastställande av dagordning
9. föredragning av granskningsutskottets rapport
10. föredragning av årsredovisning, revisionsberättelse och verksamhetsberättelse för vart och ett av de två senaste räkenskapsåren
11. fastställande av resultat- och balansräkning

12. fråga om ansvarsfrihet för styrelsens ledamöter för vart och ett av de senaste två räkenskapsåren
13. långsiktig plan (fyra år) för Bris
14. förslag från styrelsen (propositioner) samt inkomna övriga förslag (motioner)
15. val av styrelseordförande
16. fastställande av antalet ledamöter och suppleanter i styrelsen
17. val av ordinarie ledamöter och suppleanter i styrelsen för tiden fram till och med nästkommande ordinarie kongress
18. fastställande av arvode för styrelsen
19. val av revisorer och revisorssuppleanter för tiden fram till och med nästkommande ordinarie kongress
20. val av regionernas representanter till granskningsutskottet, samt ersättare till dessa, för tiden fram till och med nästkommande ordinarie kongress
21. val av ledamöter i den nationella valberedningen, samt ersättare till dessa, för tiden fram till och med nästkommande ordinarie kongress
22. fastställande av uppdragsbeskrivning för den nationella valberedningen
23. fastställande av medlemsavgiftens storlek för nästkommande två kalenderår
24. övriga ärenden
25. kongressens avslutande

9 § Kallelse till kongress

Kallelse till kongress utfärdas av styrelsen genom brev eller e-post till kongressombud, styrelseledamöter, valberedning, granskningsutskott, revisorer och revisorssuppleanter samt till av styrelsen utsedda arbetsgrupper.

Kallelse till ordinarie kongress ska utfärdas tidigast sex veckor och senast fyra veckor före kongressen.

Kallelse till ordinarie kongress ska innehålla uppgift om tid och plats för kongressen. Till kallelsen fogas; förslag till dagordning, årsredovisning med revisions- och verksamhetsberättelse för de två senaste räkenskapsåren, långsiktig verksamhetsinriktning för Bris, valberedningens förslag till val av styrelseledamöter och revisorer, granskningsutskottets rapport, förslag till uppdragsbeskrivning för valberedning samt inkomna motioner och styrelsens yttrande över motionerna.

I kallelse till ordinarie kongress ska särskilt anges de ärenden som ska behandlas enligt 8 §14. Ärenden som inte upptagits i kallelsen och som inte uttryckligen enligt dessa stadgar ska behandlas vid kongressen, får inte företas till avgörande om inte samtliga kallade kongressombud eller dessas ersättare närvarar vid kongressen och medger att ärendet avgörs.

Kallelse till extra kongress ska utfärdas tidigast sex veckor och senast två veckor före kongressen.

Kallelse till extra kongress ska innehålla uppgift om tid och plats för kongressen samt det eller de ärenden som ska behandlas vid kongressen. Extra kongress får inte fatta beslut i andra ärenden än de som uppgivits i kallelsen om inte samtliga kallade kongressombud eller dessas ersättare närvarar vid kongressen och medger att ärendet avgörs.

10 § Motioner

Motionsrätt till kongressen tillkommer medlem. Motioner ska vara skriftliga och inlämnas till styrelsen senast den 25 mars samma år som kongressen ska hållas.

Styrelsen ska behandla varje motion och upprätta ett yttrande med förslag till beslut.

11 § Beslutsordning vid kongress

Beslut och omröstning vid ordinarie och extra kongress sker genom kongressombud. Totalt utses 7 kongressombud per region för två år i taget vid respektive regions ordinarie medlemsmöte enligt 22 §. Kongressombuden har yttrande-, förslags- och rösträtt vid kongressen. Varje ombud har en röst.

Rösträtt kan inte utövas genom fullmakt.

Styrelseledamot har yttrande-, förslags- och rösträtt vid kongressen, dock inte i frågan om ansvarsfrihet för styrelsen (8 § p. 12), fastställande av arvode för styrelsen (8 § p. 19), val av revisorer och revisorssuppleanter (8 § p. 20) eller val av regionernas representanter till granskningsutskottet samt ersättare till dessa (8 § p. 21). I frågan om val av ordinarie ledamöter och suppleanter i styrelsen (8 § p. 17) har styrelsen yttranderätt men inte förslags- och rösträtt.

Revisorer, ledamot av granskningsutskottet samt eventuella ledamöter i av styrelsen utsedda utskott har yttrande- och förslagsrätt. Kongressen kan välja att ge gäster och experter yttrande och förslagsrätt.

Med undantag för vad som anges i 24 och 25 § och vid personval, fattas beslut i sakfråga med enkel majoritet, vilket innebär att ett förslag vid en omröstning måste stödjas av mer än hälften av det totala antalet avgivna röster. Vid personval anses den vald som fått flest röster (relativ majoritet). Vid lika röstetal har mötesordföranden utslagsröst, utom vid personval och frågor där styrelsen

inte äger rösträtt, då lotten avgör. Beslut fattas efter öppen omröstning. Personval ska dock ske med slutna röstsedlar om någon så begär.

12 § Protokoll vid kongress

Vid kongress ska det föras protokoll. Protokollet ska undertecknas av protokollföraren. Det ska justeras av ordföranden vid kongressen om hen inte har fört protokollet, och av minst en justeringsperson som kongressen har utsett.

13 § Nationell valberedning

Den nationella valberedningen ska bestå av fem ledamöter, med personliga ersättare, och ha en bred representation från regionerna. Valberedningens uppgift är att föreslå ledamöter till styrelsen och att föreslå val av revisorer. Mandatperioden motsvarar en kongressperiod. Särskild uppdragsbeskrivning för valberedningen fastställs av kongressen. Ledamöter i den nationella valberedningen kan inte samtidigt inneha andra förtroendeuppdrag i Bris.

14 § Styrelsen

Styrelsen ska bestå av ordförande samt det antal ledamöter och suppleanter som kongressen beslutat om. Endast medlem kan vara ledamot eller suppleant i styrelsen. Ledamöterna och suppleanterna utses av kongressen. Mandattiden för styrelseledamöter och suppleanter är två år. Styrelsen sammanträder omedelbart efter kongressen för konstituering.

Styrelsen utser inom sig en vice ordförande. Styrelsen ska förordna två eller flera personer till firmatecknare. Styrelsen ska utfärda attestregler. Styrelsen kan utse en eller flera arbetsgrupper med uppgift att bereda frågor som styrelsen ansvarar för. Styrelsen upprättar förslag till uppdragsbeskrivning för valberedningen inför ordinarie kongress.

Kongressen beslutar om en långsiktig plan för Bris, styrelsen fastställer budget samt verksamhetsplaner inom ramen för denna och andra av kongressen fastställda beslut.

15 § Styrelsesammanträden

Styrelsen sammanträder minst fyra gånger per år samt då ordföranden eller en ledamot begär det.

Styrelsen är beslut för om mer än hälften av hela antalet ledamöter är

närvarande. Som styrelsens beslut gäller den mening som mer än hälften av de närvarande röstar för eller, vid lika röstetal, den mening som ordföranden biträder. Vid personval gäller som styrelsens beslut det förslag som fått flest röster eller, vid lika röstetal, lotten. Röstning sker öppet. Sluten omröstning sker vid personval om ledamot så begär. Vid styrelsens sammanträden ska protokoll föras. Det ska undertecknas av protokollförare och justeras av ordföranden, om hen inte har fört protokollet samt av ytterligare en ledamot som styrelsen därtill utsett.

16 § Firmateckning

Föreningens firma tecknas av den eller dem som styrelsen därtill utser.

17 § Kansli och generalsekreterare

Den dagliga verksamheten utövas genom föreningens kansli och ska ledas av en generalsekreterare, som utses av styrelsen. Generalsekreteraren är föredragande i styrelsen, har yttranderätt i styrelsen samt äger rätt att till protokollet föra avvikande mening. Generalsekreteraren fattar beslut i enlighet med den delegationsordning som styrelsen fastställer.

18 § Räkenskapsår

Föreningens räkenskapsår är kalenderår.

19 § Revision

För varje räkenskapsår ska styrelsen avsluta den löpande bokföringen med en årsredovisning. Styrelsen ska även för varje kalenderår upprätta en verksamhetsberättelse.

För granskning av föreningens räkenskaper och styrelsens förvaltning ska finnas två revisorer och två revisorssuppleanter. Av revisorerna ska minst en ordinarie och en suppleant vara auktoriserad revisor. Styrelsen ska till revisorerna senast den 1 mars överlämna erforderliga handlingar för att revision ska kunna fullgöras. Revisorerna ska avlämna revisionsberättelse senast en månad före kongressen.

20 § Granskningsutskott

I föreningen ska finnas ett särskilt granskningsutskott. Granskningsutskottet ska bestå av en representant och en ersättare från varje region. Ledamöterna i och ersättarna till granskningsutskottet nomineras av medlemsmötet för varje

region och utses av kongressen.

Granskningsutskottet har till uppgift att granska att Bris stadgar efterlevs, samt att beslut på kongressen genomförs av styrelsen. Granskningsutskottets rapport ska delges styrelsen och föredras vid kongressen. Ledamöter i granskningsutskottet kan inte samtidigt inneha andra förtroendeuppdrag i Bris.

21 § Regioner

Bris är indelat i regioner som varje medlem tillhör. Antalet regioner i Bris och deras geografiska verksamhetsområde fastställs av kongressen.

Vartannat år hålls ett ordinarie medlemsmöte, och däremellan då det bedöms erforderligt extra medlemsmöte, enligt 22 § inom varje region. På så sätt arbetar Bris för att ta till vara på ideellt engagemang hos medlemmarna samt utveckla relationen mellan Bris anställda och Bris medlemmar.

Regionen har att följa de policys, riktlinjer och strategier som fastställs av styrelsen inom ramen för av kongressen fastställda beslut. Var för sig och tillsammans företräder regionerna hela Bris.

I varje region ska det finnas ett regionråd (advisory board) bestående av minst fem och högst tio personer som väljs vid regionens medlemsmöte. Styrelsen har till uppgift att fastställa en övergripande arbetsbeskrivning för regionråden. Regionrådet har till uppgift att, utifrån av styrelsen fastställd arbetsbeskrivning, mobilisera samhället regionalt för barnets rättigheter. Chefen för regionenheten sammankallar regionrådet till möten.

22 § Medlemsmöte

Ordinarie medlemsmöte ska hållas per region, senast under mars månad vartannat år, det år då ordinarie kongress ska hållas. Styrelsen kallar medlemmar samt den regionala valberedningen till ordinarie medlemsmöte skriftligt genom Bris nyhetsbrev, Bris hemsida, eller på annat sätt minst fyra veckor före medlemsmötet. I kallelsen ska anges tid och plats för mötet. Till kallelsen ska bifogas dagordning med angivande av de ärenden som ska behandlas vid mötet.

Vid ordinarie medlemsmöte ska följande ärenden behandlas:

1. medlemsmötets öppnande
2. fastställande av röstlängd
3. val av mötets ordförande
4. val av protokollförare
5. val av en eller två justeringspersoner att jämte ordföranden justera

protokollet

6. val av en eller två rösträknare
7. medlemsmötets behöriga sammankallande
8. fastställande av dagordning
9. föredragning av Bris verksamhetsberättelse
10. motioner till kongressen
11. val av medlemmar i regionråd (advisory board)
12. val av ledamöter till den regionala valberedningen fram till och med nästa ordinarie medlemsmöte
13. den regionala valberedningens förslag och val av kongressombud samt ersättare för dessa att representera regionen vid föreningens kongress under nästkommande två år.
14. den regionala valberedningens förslag och nominering av en ledamot samt ersättare till den nationella valberedningen
15. den regionala valberedningens förslag och nominering av en ledamot till granskningsutskottet samt en ersättare till granskningsutskottet
16. övriga ärenden
17. medlemsmötets avslutande.

Extra medlemsmöte ska hållas när det bedöms erforderligt. Styrelsen kallar medlemmar till extra medlemsmöte skriftligt genom Bris nyhetsbrev, Bris hemsida, eller på annat sätt minst fyra veckor före medlemsmötet. I kallelsen ska anges tid och plats för mötet. Till kallelsen ska bifogas dagordning med angivande av de ärenden som ska behandlas vid mötet.

Varje medlem har yttrande- förslags- och rösträtt vid medlemsmöten. Rösträtt kan inte utövas genom fullmakt. Beslut kan endast fattas i de frågor som upptagits på dagordningen.

23 § Protokoll vid medlemsmöte

Vid medlemsmöte ska det föras protokoll. Protokollet ska undertecknas av protokollföraren. Det ska justeras av ordföranden vid medlemsmötet om hen inte har fört protokollet, och av minst en justeringsperson som medlemsmötet har utsett.

24 § Regionala valberedningar

De regionala valberedningarna ska bestå av minst två och högst tre ledamöter samt totalt två ersättare. Ledamöterna och dessas ersättare utses av medlemsmötet i respektive region. De regionala valberedningarnas uppgift är att till medlemsmötet föreslå val av kongressombud och medlemmar i regionråd (advisory board), samt att till medlemsmötet föreslå ledamöter och ersättare till granskningsutskottet samt ledamöter och ersättare till den nationella valberedningen som medlemsmötet ska nominera till kongressen för beslut.

Ledamöter i de regionala valberedningarna kan inte samtidigt inneha andra förtroendeuppdrag i Bris, undantaget rollen som kongressombud.

25 § Stadgeändringar

Beslut om ändring av stadgarna fattas antingen med två tredjedels majoritet vid ordinariekongress eller med enkel majoritet vid två på varandra följande kongresser varav en ska vara ordinarie.

26 § Föreningens upplösning

Beslut om föreningens upplösning kan fattas med fyra femtedelars majoritet vid två på varandra följande kongresser varav den första ska vara ordinarie. Vid upplösande av föreningen ska styrelsen ansvara för att föreningens tillgångar används till sådana ändamål som överensstämmer med Bris.

BRIS

MER MATERIAL?

Scanna QR-koderna nedan för att ladda ned mer material.

Boken "Handbok för samtal i skolan"

För att skapa en bra skola krävs goda relationer. Sådana bygger på goda samtal. Handboken ger konkreta råd och perspektiv kring samtal som går att lyfta på skolan.

Affischer med kontaktuppgifter till Bris

Om Bris nationella stödlinje för barn och unga. Öppettider och kontaktuppgifter att sätta upp synligt i skolan.

Affischer med information om Bris stöd till barn som flytt från Ukraina

Om Bris stödtelefon där barn kan få stöd på ukrainska. Öppettider och kontaktuppgifter att sätta upp synligt i skolan.

Broschyren "Så kan du göra skillnad för barn som drabbas av vuxnas drickande"

Alla barn har rätt till en trygg uppväxt, men barn påverkas negativt av en förälders drickande. Här berättar vi hur du kan hjälpa ett barn som drabbats.

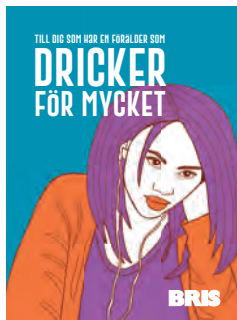
Guiden "Avgörande ögonblick"

En enkel handling betyder mycket för ett barn som far illa av vuxnas drickande. Guiden avgörande ögonblick finns för att ge vuxna kunskap, mod och kontaktvägar för att fler ska agera i mötet med utsatta barn.

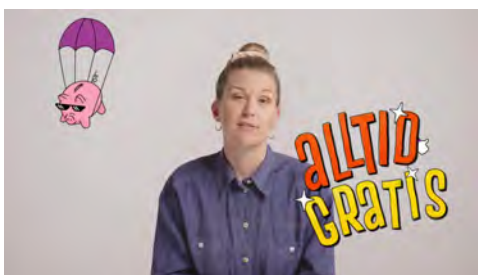
Broschyren "Till dig som har en förälder som dricker för mycket"

När en förälder eller andra vuxna dricker för mycket påverkar det barn. Det kan kännas svårt och jobbigt men det finns bra hjälp att få, både för barnet och föräldern. I den här broschyren berättar vi mer.

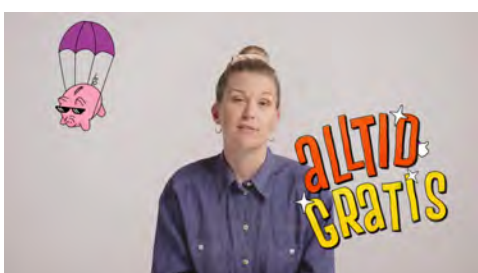
Informationsfilm om Bris stöd till barn

Är du mellan 8-13 år och undrar hur det går till när en hör av sig till Bris stöd? Vår kurator Malin berättar hur Bris jobbar och hur vi kan hjälpa.

Informationsfilm om Bris stöd till unga

Är du mellan 13-18 år och undrar hur det går till när en hör av sig till Bris stöd? Vår kurator Malin berättar hur Bris jobbar och hur vi kan hjälpa.

§ 129 Susanne Grundström (S) förfrågan om att kvarstå i uppdrag som ledamot i bygg- och miljönämnden och ersättare i kommunstyrelsen, KS 24/00227

Susanne Grundström (S), önskar kvarstå i uppdragen som ledamot i bygg- och miljönämnden och ersättare i kommunstyrelsen och har den 20 oktober 2024 därför lämnat in frågan och orsaksförklaring till att bibehålla dessa uppdrag till mandatperiodens slut 2026.

Kommunfullmäktiges beslut

Förfrågan om att kvarstå i ovan angivna politiska uppdrag skickas till kommunstyrelsen för beredning.

Expedieras till:
Susanne Grundström
Kommunstyrelsen

Justerandes sign

PK | 9 | SH

Utdragsbestyrkande

Avsägelse

Jag avsäger mig härmed mitt uppdrag som ledamot av kommunfullmäktige i Hällefors fr o m den 1 december 2024 eftersom jag inte längre är bosatt i kommunen då, jag flyttar till Nora.

Jag avsäger mig också mina uppdrag som ledamot i styrelsen för SOFINT, ersättare i kommunfullmäktiges valberedning samt ombud för BOABs stämma. Som styrelseledamot i ett förbund måste man vara ledamot i hemkommunens KF. De övriga två uppdragen är starkt förknippade med kommunens och fullmäktiges arbete.

Jag har också ett uppdrag som ordinarie ledamot i Bygg- och miljönämnden och ersättare i kommunstyrelsen. Dessa uppdrag ansöker jag om att få ha kvar till innevarande mandatperiods är slut, 2026.

Anledningen till detta är att jag fortfarande kommer att bo och leva inom Bygg- och miljönämnden verksamhetsområde och för att kunna återkoppla nämndens arbete till Hällefors kommun är det viktigt att ha kvar uppdraget i kommunstyrelsen i Hällefors.

Jag grundar min ansökan på kommunallagens 4 kapitel § 7 som lyder enligt nedan:

”Om en förtroendevald upphör att vara valbar upphör uppdraget genast. För en förtroendevald som valts av fullmäktige upphör uppdraget vid nästa fullmäktigesammanträde om inte fullmäktige, efter ansökan, beslutar att den förtroendevalde får ha kvar sitt uppdrag under återstoden av mandattiden.”

Hällefors den 21 oktober 2024

Susanne Grundström

MEDBÖRGARFÖRSLAG TILL HÄLLEFORS KOMMUNSTYRELSE/.
" FULLMÄKTIGE

Mitt förslag är att det införs kameraövervakning på återvinningscentralen i Gyltbo.

Detta är till fördel främst för personalen, då det enklare får en övervakning av anläggningen och det sorteras ' rätt, och nu när mycket sommargäster belastar anläggningen,

Det visat sig i andra anläggningar att CCTV övervakning fungerat väl.

Investering i CCTV är betald snabbt, för felsorterat avfall medför kostnader för i böter till kommunen från huvudcentraler.

Men jag tänker i första hand på att det underlättar lite för vår vänliga och kunniga personal som arbetar under hård press, för att sortering skall fungera.

Beslut torde kunnas tas direkt i kommunstyrelsen efter som det är en driftfråga och installation av CCTV genomförd före sommaren.

Vänligen

Lasse Eriksson

Nygård 57

2024-05-25

Mitt medborgarförslag:

Tillgänglighetsanpassad badplats med brygga och ramp ned i vattnet.

En gungpark med rullstolsgunga, särskildanpassad gunga (TFH gunga) och vanlig gunga.

Min motivering:

(Varför förslaget ska genomföras och hur det ska kunna ske)

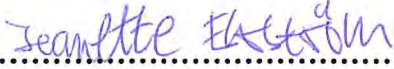
Alla ska ha rätt till ett strand och badliv oavsett funktionsvariation.

Tänk er känslan av kittel i magen och sand mellan tårna, att kunna sväva iväg på ett moln av frihet och lycka. Att med hjälp av rampen skapa trygghet för alla och få känna tyngdlösheten och svalkan i vattnet.

Namn: Jeanette Ekström

Adress: Gillersvägen 2G Hällefors

Telenr: 076-1694793

Underskrift:

Du kan lämna eller skicka in ditt medborgarförslag till Hällefors kommun, kommunsekreteraren, 712 83 Hällefors eller lämna det direkt på ett sammanträde med kommunfullmäktige.

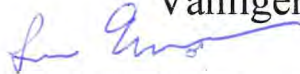
MEDBORGARFÖRSLAG TILL HÄLLEFORS KOMMUN

Jag anser att kommunen bör prioritera frågan om tvångsrivning av Furuåsskolan.

Den är en skamfläck för Hällefors, dessutom är den en säkerhetsrisk och kan orsaka skador på liv och egendom, vid ex. brand etc . Besikningar utförda?

Det kan finnas juridiska och kostnader för kommunen att förorda tvångsrivning eller nybyggnad. Men åtgärd krävs och det stöds i bygglagen.

Ser med tillförsikt att frågan behandlas i nästkommande kommunfullmäktige .

Vänligen

Lasse Eriksson

Nygård 57

712 93 Hällefors

Till

Kommunfullmäktige

Hällefors Kommun

Motion

Synliggöra Omsorgen

Kompetensförsörjningen är en stor utmaning i hela landet tillika i Hällefors, hur skulle vi kunna synliggöra omsorgen mera.

Hur tycker medarbetaren som har sökt ett sommarjobb inom omsorgen det är att jobba som tex vårdbiträde eller undersköterska? Hur kommer det sig att man sökt sig till vård och omsorg?

I ett led att synliggöra olika yrken så skulle ett förslag vara att intervjua någon/några sommarvikarier som jobbar inom omsorgen som vårdbiträde eller undersköterska.

Man kan se ett exempel hur man gjort/gör i Karlstad på deras kommunsida och Facebook sida där de intervjuar som sommarjobbar

Jag föreslår att göra något liknande i Hällefors kommun

Hällefors 2024-08-13

Håkan Bergström (S)

Till

Kommunfullmäktige

Hällefors Kommun

Motion

Sommarkurs för ungdomar som influensers

Hällefors kommun erbjuder sommarjobb/feriearbete till ungdomar som är 16–17 år under 2 veckor. Jag vill föreslå att ett ”nytt jobb” erbjuds våra ungdomar, sommarkurs som influensers i samverkan med vår Folkhögskola. Ta bilder och filmklipp om hur det är i Hällefors och vad som finns att göra särskilt för ungdomar och vilka jobbmöjligheter som finns efter skolan. I ungdomarnas kursuppgifter ska det ingå att söka upp företag och föreningar som kan tänkas vilja delta. Dessa bilder och filmklipp skulle visa vad som finns och göra i Hällefors från ungdomars tänk/syn som kan användas i olika marknads syften.

De här ungdomarna skulle synliggöra föreningar och företag i vår kommun, även fritidsaktiviteter som bedrivs av kommunen och visa på vad ungdomarna kan göra och vilka möjligheter som finns i Hällefors för jobb och aktiv fritid. Det i sin tur skulle kunna underlätta för framtida kompetensförsörjning i kommunen. Det skulle också leda till att fler ungdomar får kontakt med föreningar som i sin tur kan bidra till en förnygring i föreningslivet.

Som i alla feriejobb/sommarkurs behövs handledning, Hällefors folkhögskola har genom åren erbjudit sommarkurser inom olika områden från odling till clowneri, teater och färg och form.

Jag föreslår

Att ge kommunens representanter i folkhögskolans styrelse i uppdrag att jobba för att folkhögskolan erbjuder kommunens ungdomar en sommarkurs för influensers

Hällefors 2024-09-02

Håkan Bergström (S)

Kommunala upphandlingar ska ställa krav att nuvarande djurskyddslag följs

Regeringen har tillsatt en utredning angående den så kallade Astrid Lindgren-lagen från 1988 om att alla mjölkkor i Sverige ska ha tillgång till grönbete under minst sex timmar varje dygn under betessäsongen. Betessäsongen är mellan två och fyra månader beroende på var i landet korna är. Nu riskerar denna djurskyddslag att rivas upp.

Utredningen har tillsatts enkom av ekonomiska orsaker, hänsyn till djuren är av sekundär betydelse. Man menar att det är svårt för svenska bönder att konkurrera med andra europeiska länder där djurskyddslagarna är svagare. Detta resonemang leder mycket snabbt till en tävling att nå botten gällande djurens välmående.

Att djuren får beta ute ger oss friskare och gladare kor som får utföra naturligt beteende, vilket bidrar till deras fysiska och psykiska hälsa. Utan dessa rättigheter riskerar vi att se en ökning av djurens stressnivåer, sjukdomar och sämre produktionskvalitet. Betesmarker påverkar också den biologiska mångfalden positivt. I områden där djur betar ökar mängden blommor och insekter.

Vi anser att djurskydd och biologisk mångfald alltid ska gå före ekonomiska hänsyn och anser att kommunens upphandlingar ska reflektera den standpunkten.

Vi yrkar:

att Hällefors kommuns upphandlingar av livsmedel från mjölkkor även fortsättningsvis ska ställa krav på att producenten följer den nuvarande lagstiftningen gällande grönbete och utevistelse.

Hällefors 2024-09-13

Katja Ollila, Vänsterpartiet

Motion gällande lokal upphandling

Sverigedemokraterna har tidigare skrivit en bredare motion angående lokal upphandling. Denna motion fick tyvärr ej gehör hos de övriga partierna. Informationen vi fick var att det redan görs. Men vi har under senare tid fått svart på vitt att det inte alls görs i den utsträckning som det faktiskt är möjligt. Vi tänker inte ge oss utan känner att det måste finnas tydlighet till förvaltningen vad som gäller.

Därför yrkar Sverigedemokraterna på att:

Förvaltningen får ett tydligt direktiv om att upphandlingar/inköp i första hand ska ske inom kommunen.

Madelene Jönsson
Sverigedemokraterna Hällefors

Kommunstyrelsen

Valärenden, ej bilaga

.

Aktuella remisser, ej bilaga

.

Information från kommunalförbund, gemensamma nämnder, bolag och BRÅ, ej bilaga

.

Information om ansökan gällande ESF-projekt PriMary, dnr KS 24/00219

Informationsunderlag

Överenskommelse om samverkan, utkast
Ansökan om stöd PriMary 24-028-S02

Ärendet

Västerås stift ansöker om projektmedel för fortsatt finansiering av projekt MARY-kedjan i Hällefors kommun med Hällefors kommun som samverkanspart. Europeiska socialfonden (ESF) är EU:s främsta verktyg för att främja sysselsättningen i Europa. I fonden lägger EU och medlemsländerna in pengar, som sedan går till lokala, regionala och nationella projekt som skapar jobb, hjälper näringslivet och ökar kompetensen hos individer. ESF har nu utlyst sökbara medel till de 10 kommuner som har högst barnfattigdom enligt Rädda barnens rapport (2021) förutsatt att kommunen har en befolkning färre än 20 000 invånare.

Västerås stift med Hällefors kommun som samverkanspart söker medel ur denna utlysning för att genomföra projekt PriMary. Projektet syftar till att öka förutsättningarna för invånare i Hällefors att närma sig arbetsmarknaden. Därigenom ökar möjligheterna att fler föräldrar kan få en egen försörjning. Projektet bidrar även till bättre hälsa och rehabilitering samt digital, språklig och social inkludering. Projektets delmål att utforma verksamheten så att dess resultat kommer barn i Hällefors till del och bidrar ytterligare till att konkret motverka konsekvenser av barnfattigdom. I projektet åtar sig Hällefors kommun att anvisa deltagare till projektet samt att skapa insyn, spridning och samverkan inom ordinarie verksamheter för att möjliggöra projektets etablering och genomförande.

Social konsekvensanalys

Projektet kommer att kunna erbjuda enkla men meningsfulla arbetsuppgifter för personer som behöver få tid och utrymme att utvecklas i en rehabiliterande och inkluderande miljö under lite längre tid. Under de senaste åren har antalet personer på enheterna för försörjningsstöd och arbetsmarknad minskat i Hällefors, men för de människor som står särskilt långt från arbetsmarknaden syns inte någon tydlig förändring utan siffrorna ligger kvar på samma nivå som tidigare. Många av dessa personer står för långt från arbetsmarknaden för att kunna tillgodogöra sig

de insatser som erbjuds genom Arbetsförmedlingen och dess kompletterande aktörer. Projektet bedöms därför kunna ha stor inkluderande påverkan på socialt utsatta individer i kommunen genom att underlätta för dessa att närma sig arbetsmarknaden.

Barnkonsekvensanalys

Genom att deltagande föräldrar får bättre ekonomiska resurser, mår bättre och är mer inkluderade i samhället ges fler barn förutsättningar att klara sin skolundervisning, få en utökad social gemenskap, förbättrade möjligheter till kultur och fritidsaktiviteter, bättre förutsättningar att sköta sin hälsa samt en ökad tilltro till sin egen förmåga och framtid.

Ekonomisk konsekvensanalys

Projektet kräver ingen medfinansiering och Västerås stift är huvudman för projektet. Hällefors kommun förbinder sig i projektet att fortsätta den samverkan som redan är etablerad med projekt MARY-kedjan och att förse projektet med deltagare från kommunens försörjningsstödsverksamhet. Därmed bedöms projektet inte ha någon direkt ekonomisk konsekvens för kommunen.

Facklig samverkan

Information och samverkan sker innan ärendet behandlas i kommunstyrelsen.

Under välfärdsutskottets behandling av ärendet föredrar socialchef Daniel Åhnberg.

Med detta har välfärdsutskottet informerats och ärendet vidarebefordras till kommunstyrelsen för information.

Medfinansieras av
Europeiska unionen

Datum:
2024-09-27

Diarienummer
24-028-S02

1 (17)

Ansökan om stöd

PriMary, 24-028-S02

Utllysning: Bidra till att motverka barnfattigdom, kommuner med färre än 20 000 invånare, 24-028

Uppgifter om stödsökanden

Organisationsnamn: VÄSTERÅS STIFT

Organisationsnummer: 252010-0054

Utdelningsadress: BOX 7, 721 03 VÄSTERÅS

Kontonummer: 5490-2390

Behörig företrädare med behörighet att signera ansökan om stöd: Peter Åström

E-post: peter.astrom@svenskakyrkan.se

Telefonnummer: +46769408548

Uppgifter om projektet

Namn på projektet: PriMary

Specifikt mål: C1

Projektperiod: 2024-11-25 - 2027-11-24

Region: Östra Mellansverige

Antal deltagare: 30, varav 20 kvinnor och 10 män

Planerad första dag med deltagare: 2025-01-07

Ansvarig enhet: Västerås stift

Utdelningsadress:

Besöksadress:

Behörig företrädare med behörighet att signera ansökan om utbetalning: Peter Åström

E-post: peter.astrom@svenskakyrkan.se

Telefonnummer: +46769408548

Kontaktpersoner för projektet

Projekt

Namn: Linda Beskow
E-post: linda.beskow@svenskakyrkan.se
Telefonnummer: +46769408546

Namn: Maria Carlsson
E-post: maria.carlsson2@svenskakyrkan.se
Telefonnummer: +46730724878

Namn: Fanny Forsell
E-post: fanny.forsell@hellefors.se

Medfinansieras av
Europeiska unionen

Telefonnummer: +46730647237

Ekonomi

Namn: Gunilla Sjödin
E-post: gunilla.sjodin@svenskakyrkan.se
Telefonnummer: +46705502157

Problemformulering

Beskriv det problem som projektet vill lösa.

Kunskapsbrister, utanförskap och nedsatt hälsa försvårar människors tillträde till Arbetsförmedlingens insatser och till arbetsmarknaden, vilket leder till hög arbetslöshet bland föräldrar och till att många barn växer upp i fattigdom.

Beskriv de huvudsakliga orsakerna till problemet.

Den höga barnfattigdomen i Hällefors beror till stor del på den omfattande arbetslösheten i kommunen som innebär att många familjer saknar, eller har en mycket låg, inkomst. För att motverka barnfattigdomen krävs att fler föräldrar kommer in på arbetsmarknaden och därigenom får en högre ekonomisk standard. Minskad arbetslöshet innebär även att fler barn växer upp i familjer där föräldrarna arbetar, vilket har en förebyggande effekt.

Många av de individer som uppbär försörjningsstöd i Hällefors har behov av förberedande insatser innan de är redo för Arbetsförmedlingens arbetsmarknadsinsatser eller inträde på arbetsmarknaden. Under det senaste året har det regionala ESF-projektet Marykedjan bidragit till ökad samverkan och nya vägar in på arbetsmarknaden i kommunen. Genom projektet har behovet av förberedande förstegsverksamhet för människor som står långt från arbetsmarknaden synliggjorts, det är ett glapp som identifierats och som inte ryms inom Marykedjans insatser. Många av de personer som uppbär försörjningsstöd står för långt från arbetsmarknaden för att kunna tillgodogöra sig de insatser som erbjuds genom Arbetsförmedlingen och dess kompletterande aktörer. Utöver Marykedjans insatser finns inte heller några arbetsförberedande insatser i kommunen utöver ett fåtal arbetsträningsplatser i kommunal regi.

Idag saknas förstegsverksamhet i kommunerna som:

1. Förbereder människor för att delta i Arbetsförmedlingens insatser och/eller rustar dem för inträde på arbetsmarknaden
2. Erbjuder meningsfull sysselsättning för personer i långtidsarbetslöshet

Avsaknaden av förberedande insatser innebär att många människor blir kvar i arbetslöshet under lång tid och saknar förutsättningar och/eller förmåga att delta i Arbetsförmedlingens arbetsmarknadsinsatser eller att komma in på arbetsmarknaden på annat sätt. Detta innebär att barn växer upp i familjer med mycket låg ekonomisk standard och att många barn saknar vuxna förebilder som är en del av arbetslivet.

Beskriv konsekvenserna av problemet.

Barnfattigdom har omfattande konsekvenser på flera olika plan, både för individer och samhällen. Av Rädda Barnens Barnfattighetsrapport framgår att det finns en ökad risk för fysisk och psykisk ohälsa för barn i

Medfinansieras av
Europeiska unionen

familjer som har svårt att få pengarna att räcka till nödvändiga utgifter. Det innebär också en ökad risk för dåliga skolresultat och ger sämre möjligheter till en meningsfull fritid. Att inte kunna delta i sociala sammanhang med jämnåriga kompisar ökar i sin tur risken för social exkludering. Osäkra boendeförhållanden kan också vara såväl en orsak som en konsekvens av barnfattigdom.

Enligt Boverkets segregationsbarometer bor 40,3 % av invånarna i Hällefors i områden med socioekonomiska utmaningar. 24 % av invånarna i kommunen lever med låg ekonomisk standard, i Hällefors centrum är motsvarande siffra 36 %. Resurserna i många av barnfamiljerna är små och att det behöver skapas bättre möjligheter för föräldrarna för att gynna barnen i dessa familjer. Socialtjänsten möter ofta människor med svåra erfarenheter från dysfunktionella och utsatta livsförhållanden, genom socialförsäkringssystemet kan de få möjlighet att tillgodose sina mest grundläggande behov men de står långt ifrån den ordinarie arbetsmarknaden och det är svårt att skapa motivation för att etablera en självständig försörjning. Som särskilt utsatta grupper i Hällefors lyfter kommunen migranter, nyanlända och personer som kommit till Hällefors i samband med så kallad social dumpning. De största socioekonomiska utmaningarna beskrivs som låga utbildningsnivåer, språksvårigheter, avsaknad av stöd för personer med psykiska svårigheter samt stor segregation mellan olika grupper.

I en kartläggning från 2022 (Bygd av Järn - Möjligheter och utmaningar för god hälsa och integration i norra Örebro Läns bruksorter framgår att det till Hällefors kommer familjer med svaga resurser och allvarliga sociala svårigheter, så som missbruk, psykisk problematik, ansträngda familjeförhållanden och barn med omfattande stödbehov, genom aktiv medverkan till bosättning från större och mer välbärgade kommuner. Kommunen ser även att inflyttning många gånger sker i samband med att nyanländas tillfälliga kontrakt under etableringstiden upphör i andra kommuner. Problemet med social dumpning är en stor utmaning som är svår för kommunen att hantera på helt egen hand. Enligt kommunen kommer ungefär 100 familjer per år till Hällefors, majoriteten från andra län. De låga bostadspriserna har också lett till att aktörer etablerats i kommunen som erbjuder billiga upphandlingar av skyddade boenden. Kommunen upplever att det handlar om tveksamma verksamheter som tjänar snabba pengar utan att det finns någon ordentlig tillsyn. Det har lett till att människor placeras i osäkra boendeverksamheter där det saknas stöd. Familjerna i dessa boenden blir sedan många gånger kvar i kommunen, som då får ansvar för dem.

I Hällefors finns två kommunala grundskolor, den ena i Grythyttan och den andra i Hällefors. Någon fristående grundskola finns inte. 43 % av barnen i skolan har vid kartläggningens genomförande (2022) befunnit sig i Sverige under kortare tid än 5 år, motsvarande siffra för högstadiet var 67 %. Arbetslösheten i Hällefors är också mycket hög, vid kartläggningen låg den på 11,7 %.

Enligt SCB levde 90 procent av de utrikes födda barnen i kommunen med låg ekonomisk standard 2021. Motsvarande siffra för barn födda i Sverige var 33 procent, båda siffrorna var de högsta i landet. I Hällefors öppnades för cirka ett år sedan verksamheten "Klädkammaren" på Mötesplats Mary, dit människor som behöver det kan komma och hämta ut kläder till både vuxna och barn. Endast under de senaste två månaderna, juli-augusti, har Klädkammaren haft 95 besök. Klädkammaren öppnade med anledning av det stora antalet människor som besökte Hällefors Hjulsjö församling för att de behövde hjälp för att kunna skaffa kläder till sina barn. Till församlingen och till mötesplatsen kommer ibland även familjer som behöver akut hjälp för att kunna ge mat till sina familjer. Det stora behovet av hjälp med mat och kläder är tydliga exempel på vilka konsekvenser som kan uppstå på grund av barnfattigdomen och hur stort behovet är av att fler föräldrar kan utöka sin inkomst.

De problem som Rädda Barnen lyfter kring ohälsa, dåliga skolresultat, sämre möjligheter till en meningsfull fritid, social exkludering och osäkra boendeförhållanden skapar otrygghet för barnen. Det försämrar också barnens förutsättningar att i framtiden själva få ett arbete. Det blir en ond cirkel som kan få negativ påverkan för individer och orter under lång tid.

För att skapa långsiktig effekt mot barnfattigdomen krävs därmed att föräldrarna får en inkomst och kan skapa goda förutsättningar för barnens framtid i skola och arbetsliv. Att föräldrarna kommer i arbete ger

Medfinansieras av
Europeiska unionen

många positiva konsekvenser för barnen; hälsomässigt, ekonomiskt och socialt. För att lyckas med det måste bättre förutsättningar skapas som underlättar föräldrarnas inträde på arbetsmarknaden. Som konstaterats ovan finns idag hinder som skulle kunna undanröjas genom en bra förstegsverksamhet som förbereder och stöttar utifrån behov. Det saknas idag i Hällefors.

Beskriv vilka tidigare insatser som gjorts för att hantera eller lösa problemet.

I Hällefors finns "servicegruppen", en kommunal verksamhet som anställer människor som annars skulle fått försörjningsstöd för att utföra praktiskt arbete i kommunen. Servicegruppen bidrar till att fler familjer får en inkomst, anställningarna är emellertid tidsbegränsade och det finns endast ett begränsat antal platser. För att motverka ökad segregation byggde kommunen en ny central förskola för några år sedan, med förhoppningen att det bland annat skulle leda till att barn och föräldrar från olika bostadsområden i högre grad skulle mötas. Det har även öppnats en ny skola och en familjeverksamhet under de senaste åren. I skolan finns en relativt jämn fördelning mellan eleverna, där ungefär hälften har utländskt och hälften svenskt ursprung.

Sedan augusti 2023 pågår det ESF-finansierade projektet Marykedjan som beskrivits ovan. Projektet har inneburit ökade möjligheten för kommunen att få ut personer i arbetsträning, kompetensstärkande insatser och meningsfull sysselsättning. Aktuell ansökan avser komplettera Marykedjans insatser för att kunna möta de behov av förstegsverksamhet som identifierats under projektet.

Under sommaren 2024 genomfördes inom ramen för Marykedjan en pilot med en förstegsinsats i Hällefors. Insatsen hette Växtkraft och var ett försök att erbjuda deltagare med försörjningsstöd hälsofrämjande sysselsättning i en rehabiliterande miljö, i kombination med praktisk språkträning. Insatsen pågick tre dagar i veckan under fem veckor. Trots den begränsade tidsperioden framkom mycket positiva resultat av insatsen. Deltagarna beskrev att de sov bättre, mådde bättre och var gladare. Efter insatsen har tre av sex deltagare erbjudits arbetsträning i lokala företag, varav två inom samma verksamhetsområde som sommarens insats.

Beskriv projektets målgrupp. Beskriv om och i så fall hur målgruppen har varit involverad i framtagandet av projektidén. Beskriv hur projektansökan ligger i linje med deras behov.

Av Rädda Barnens fattigdomsrapport framgår att barn som lever i barnfattigdom antingen bor i hushåll med försörjningsstöd och/eller har låg inkomststandard. För att motverka barnfattigdom är projektet därför riktat till personer i Hällefors som uppbär försörjningsstöd.

Kommunen gör kartläggningar med alla individer som erhåller försörjningsstöd, en djupare kartläggning görs sedan efter anvisning till Marykedjan. Det innebär att det finns god kännedom om vilka behov som finns i målgruppen. Målgruppen var direkt delaktiga i den pilotverksamhet som gjordes i somras kring förstegsverksamhet, en liknande insats genomfördes även i Ljusnarsberg med liknande resultat.

Deltagarna i dessa insatser har deltagit i individuella uppföljningssamtal efter insatserna där de fått beskriva sina behov, sin upplevelse och sitt mående före och efter insatsen.

Projektansökan är utformad efter de behov som framkommit genom kommunens och Marykedjans kartläggnings- och uppföljningssamtal, samt den pilotverksamhet som genomförts under sommaren 2024. På försörjningsenheten i Hällefors finns i dagsläget cirka 75 ärenden, majoriteten av de personerna står långt från arbetsmarknaden. Kommunen bedömer att cirka 20-50 personer inom försörjningsstöd står särskilt långt från arbetsmarknaden. Under de senaste åren har antalet personer på enheterna för försörjningsstöd och arbetsmarknad minskat i Hällefors, men för de människor som står särskilt långt från arbetsmarknaden syns inte någon tydlig förändring utan siffrorna ligger kvar på samma nivå som tidigare. Det finns stora

Medfinansieras av
Europeiska unionen

behov av en förstegsverksamhet för dessa individer.

Utifrån de behov som framkommit i dessa olika dialoger och sammanhang har ansökan utformats för att komplettera befintliga insatser. Det finns idag ett glapp som behöver fyllas för att människor ska få bättre förutsättningar att ta sig vidare mot arbete. I Hällefors finns ingen förstegsverksamhet för personer som inte är redo för arbetsmarknaden eller de arbetsmarknadsinsatser som erbjuds genom Arbetsförmedlingen. För att möta de behov som finns för målgruppen krävs en förstegsverksamhet med en tydlig organisationsstruktur, daglig personalnärvaro, kontinuerlig kunskapsutveckling inom ett flertal parallella områden samt enklare men meningsfulla arbetsuppgifter som kan anpassas efter deltagarens arbetsförmåga, behov och förutsättningar etc. Genom deltagande i förstegsverksamheten behöver deltagarna även få stöttning och lotsning inför nästa steg på vägen till egen försörjning. Nästa steg kan exempelvis vara deltagande i samhällets ordinarie arbetsmarknadsinsatser eller arbetsträning och andra insatser som erbjuds i Marykedjan genom projektets många samverkanspartner.

Avsaknaden av förstegsverksamhet leder bland annat till att personer får praktikplatser där de förväntas utföra arbetsuppgifter de inte är redo för eller saknar förutsättningar att utföra. Det leder till misslyckanden för deltagarna och frustration för arbetsgivare, vilket innebär att det tar ännu längre tid och försvårar för människor att hitta sätt att försörja sig och sina barn. Genom att identifiera behov, utmaningar och potential hos deltagarna och förbereda dem inför nästa steg skapas bättre förutsättningar för att sedan hitta arbetsplatser som i högre grad kan fungera och passa för individen. De kompetensstärkande insatserna bidrar även till att deltagare är bättre rustade att hantera en arbetsträning, praktik eller provanställning och ökar därmed möjligheterna till att en arbetsträningsplats ska leda till en anställning.

Regelbunden, ändamålsenlig och meningsfull sysselsättning bidrar också till att stärka deltagarnas hälsa och inkludering i samhället, vilket kan vara avgörande för möjligheterna att få och behålla ett arbete.

Förutom att förstegsverksamheten på en konkret sätt bidrar till att fler människor tar steg mot egen försörjning så ska de arbetsuppgifter som utförs i verksamheten utformas så att resultatet av deltagarnas insatser kommer barn i Hällefors till del. Detta ändamål ska genomsyra de arbetsuppgifter som utförs i projektet.

Beskriv projektets aktörer. Beskriv hur dessa aktörer har varit involverade i framtagandet av projektidén. Beskriv hur projektansökan ligger i linje med deras behov.

Hällefors kommun är en landsbygdskommun som ligger i Örebro län med 6 656 invånare. Hällefors kan beskrivas som ett multikulturellt samhälle, invånarna består av en mångfald av människor med ursprung i olika etniciteter, kulturer, religioner och språk. I bygdens historia finns en lång erfarenhet av att välkomna människor som av olika anledningar lämnat sina hemländer. Det har varit en förutsättning för ortens befolkningstillväxt och utvecklingskapacitet, men har även inneburit utmaningar med omflyttning av människor och föränderliga integrationsbehov. Kommunen är Hällefors största arbetsgivare med verk-samheter inom många viktiga områden.

Västerås stift, Svenska kyrkan, sträcker sig från Mälaren i söder upp mot nordväst till den norska gränsen. Stiftet, som till ytan är det tredje största stiftet i Sverige, omfattar hela Dalarnas län, hela Västmanlands län och norra delen av Örebro län. I Västerås stift finns 74 församlingar och lite över 60 % av befolkningen i stiftet är tillhöriga Svenska kyrkan (dec. 2019). Stiftets uppgift är att vara en resurs för den lokala församlingen, t. ex. genom utbildning och rådgivning. En viktig uppgift för stiftet är att fånga upp och analysera trender och strömningar som påverkar värderingar och livsuppfattningar. Det innebär att stiftet, genom egna utvecklingsprojekt, skapar strategier som kan ligga till grund för den lokala församlingens

Medfinansieras av
Europeiska unionen

utvecklingsarbete.

Hällefors Hjulsjö församling är den lokala enheten av Svenska kyrkan som finns på plats i kommunen. Församlingen är en aktiv part i samhället med bland annat barn- och ungdomsverksamheter, öppen mötesplats, second hand-verksamhet, café, syverkstad, kör och musikverksamhet, Gudstjänster, diakoni och sömnad. Församlingen har även ett lokalt radioprogram. Församlingen arbetar utifrån idén om att det diakonala tänkandet, omsorgen om den enskilda människan, ska genomsyra all verksamhet.

Det finns sedan cirka ett år tillbaka en nära samverkan mellan Hällefors kommun och Svenska kyrkan utifrån projektet Marykedjan. Projektidén har tagits fram i samråd för att möta upp de behov som finns i kommunen och som det idag inte finns någon aktör som möter. Behovsanalys och projektidé är således framtagna av projektets aktörer gemensamt.

Kommunerna har sedan länge en central roll inom arbetsmarknadspolitiken för att bidra till en välfungerande arbetsmarknad och till att motverka arbetslöshet. I Hällefors finns en hög arbetslöshet och med detta även en omfattande barnfattigdom. Kommunens försörjningsstödsenhet och arbetsmarknadsenhet arbetar hårt för att aktivt motverka detta och ser ett stort behov av en förstegsverksamhet som kan fånga upp och ge stöd till de familjer som idag är beroende av ekonomiskt bidrag från kommunen. Förhoppningen är att fler ska få förutsättningar för att ta steg mot att själva kunna försörja sig och sina familjer.

Västerås stift är en av Svenska kyrkans tretton regionala enheter och omfattar landskapen Västmanland och Dalarna inklusive de fyra norra kommunerna i Örebro län. Stiftet har till uppgift att främja församlingarnas verksamhet och bedriver bland annat stöd till församlingarnas diakonala (socialt inriktade) arbete som rör allt från individuellt stöd till metodutveckling, projekt och utåtriktade samhällsinsatser. Aktuellt projekt bidrar till utökade och goda möjligheter för kyrkan att vara en relevant aktör på orten, att skapa relation med kommuninvånarna och uppnå synergieffekter som skapar förändring för den enskilda människan och för samhället.

Församlingarnas övergripande diakonala uppdrag är att vara med och skapa ett gott samhälle präglad av omsorg om medmänniskan och skapelsen och är socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbart. Arbetet kan ske tillsammans med alla goda krafter och på flera plan: med individer, med grupper, i samhället och i församlingen. Genom projektet kan Hällefors Hjulsjö församling öka sin kapacitet att möta människor i utsatta livssituationer.

Deltagande aktörer

Stödmottagare (samverkansparter)

Organisationsnamn:	HÄLLEFORS KOMMUN
Organisationsnummer:	212000-1942
Utdelningsadress:	712 83 HÄLLEFORS
Behörig företrädare:	Daniel Åhnberg
E-post:	daniel.ahnberg@hellefors.se
Telefonnummer:	0591-64340

Organisationsnamn:	HÄLLEFORS-HJULSJÖ FÖRSAMLING
Organisationsnummer:	252004-0516
Utdelningsadress:	KLOCKARVÄGEN 10, 712 34 HÄLLEFORS
Behörig företrädare:	Per Schmidt
E-post:	per.schmidt@svenskakyrkan.se

Medfinansieras av
Europeiska unionen

Telefonnummer: 0708221140

Deltagande organisationer i kompetensutveckling

Medfinansierare

Projektmål

Beskriv vad projektet ska uppnå. Sätt projektmål utifrån de problem som ni identifierat i avsnittet Problemformulering. Beskriv på vilket sätt projektmålen svarar mot utlysningens förväntade resultat.

Mål

Motverka barnfattigdom genom att etablera en förstegsverksamhet som bidrar till att fler människor kan nå egen försörjning, en verksamhet som förbereder och rustar personer med försörjningsstöd för Arbetsförmedlingens arbetsmarknadsinsatser och inträde på arbetsmarknaden.

Delmål

1. Utforma och starta upp förstegsverksamhet som kompletterar och ansluter till befintliga arbetsmarknadsinsatser i kommunen.
2. Tillhandahålla regelbunden, meningsfull och ändamålsenlig sysselsättning för personer med försörjningsstöd.
3. Utforma verksamheten så att resultatet av deltagarnas insatser kommer barn i Hällefors till del.
4. Stärka deltagarnas kunskaper och egenmakt inom områdena hälsa och rehabilitering, digital kompetens, arbetsmarknads- och arbetstagarkunskap, samhällskunskap- och inkludering, samt språk.
5. Erbjuder lotsning och stöd för att underlätta vägen mot egen försörjning.

Genom att öka förutsättningarna för invånare i Hällefors att närma sig arbetsmarknaden ökar möjligheterna att fler föräldrar kan få en egen försörjning. Förstegsverksamheter bidrar även till bättre hälsa och rehabilitering samt digital, språklig och social inkludering. Genom att föräldrarna får bättre ekonomiska resurser, mår bättre och är mer inkluderade i samhället ges fler barn förutsättningar att klara sin skolundervisning, få en utökad social gemenskap, förbättrade möjligheter till kultur och fritidsaktiviteter, bättre förutsättningar att sköta sin hälsa samt en ökad tilltro till sin egen förmåga och framtid. Förstegsverksamheten bidrar således till att fler barn får växa upp under bättre förhållanden och må bra. När pengarna räcker till familjens nödvändiga utgifter, mat på bordet, kläder att ta på sig, trygga boendeförhållanden och barnen har möjlighet att delta i fritidsaktiviteter kommer det gå mindre energi och oro för barnen till att fundera över hur familjen ska klara sig. Fokus kan då i stället läggas på skoluppgifter, kompisar och meningsfulla fritidsaktiviteter. Det enda sättet att långsiktigt motverka barnfattigdom är att säkerställa att fler familjer kan få tillgång till en tillräcklig försörjning.

Avsaknaden av förstegsverksamhet leder bland annat till att personer får praktikplatser där de förväntas utföra arbetsuppgifter de inte är redo för eller saknar förutsättningar att utföra. Det leder till misslyckanden för deltagarna och frustration för arbetsgivare, vilket resulterar i att det försvårar, förlänger eller i värsta fall omöjliggör för föräldrar att försörja sig och sina barn.

Projektets delmål att utforma verksamheten så att dess resultat kommer barn i Hällefors till del bidrar ytterligare till att konkret motverka konsekvenser av barnfattigdom.

Beskriv hur ni planerar att följa upp projektet. Ange de indikatorer ni kommer att använda för att mäta projektmålen.

Medfinansieras av
Europeiska unionen

Projektet följs upp på flera olika sätt:

1. Personal i projektet ska varje dag rapportera till verksamhetsansvarig hur dagen varit och om det uppstått några avvikelser. Verksamhetsansvarig ansvarar för att föra relevant information vidare till projektledningen
2. Löpande avstämningar sker mellan projektets samverkans aktörer kring projektets utveckling
3. Kvartalsvis rapport till styrgrupp, inklusive genomgång av delmål och indikatorer, samt till ESF genom kvartalsrapportering

Indikatorer:

?	Totalt antal deltagare i
förstegsverksamhet, varav män/kvinnor	
?	Totalt antal barn i de familjer som
omfattas av förstegsverksamheten	
?	Antal deltagare som tagit del av hälso- och
rehabiliteringsinsatser	
?	Antal deltagare som tagit del av insatser
för digital inkludering	
?	Antal deltagare som tagit del av
arbetsmarknads- och arbetstagarinsatser	
?	Antal deltagare som tagit del av
samhällsinkluderande insatser	
?	Antal deltagare som tagit del av
språkinsatser	
?	Totalt antal insatser som genomförts inom
förstegsverksamheten	
?	Antal deltagare som gått vidare till
Arbetsförmedlingens insatser, andra insatser eller till arbete efter förstegsverksamheten	
?	Vilka insatser deltagare gått vidare till
efter förstegsverksamheten	

Beskriv hur projektet ska utvärderas.

Projektet utvärderas årligen av projektets samverkansparter gemensamt och ska vid insatsens slut mynna ut i en rapport över projektets genomförande, lärdomar och resultat.

Beskriv vilka som är mottagare av projektets tänkta resultat.

De slutgiltiga mottagarna av projektets resultat är barn i Hällefors kommun. Genom att motverka barnfattigdom får fler barn växa upp under trygga förhållanden där de får förutsättningar att växa och utvecklas utan att behöva oroa sig för sin och familjens livssituation och framtid.

De som blir direkt berörda av projektets insatser är kommuninvånare som erhåller försörjningsstöd. Det är dessa personer som har möjlighet att delta aktivt i de aktiviteter som förstegsverksamheten innefattar, det är också dessa personer som ges möjlighet att stärkas inför ett framtida inträde i arbetsmarknadsinsatser och på arbetsmarknaden.

Hällefors kommun är en av Sveriges mest socioekonomiskt utsatta kommuner. Att fler ges möjlighet att komma in på arbetsmarknaden gynnar kommunen på många olika plan, bland annat genom förbättrad folkhälsa, bättre förutsättningar för barn att växa upp i, ökade skatteintäkter och mindre press på redan

Medfinansieras av
Europeiska unionen

ansträngda förvaltningar etc. Detta ger i sin tur positiva effekter för kommunens invånare.

Metod och tillvägagångssätt

Beskriv de metoder eller tillvägagångssätt som projektet kommer att använda för att lösa det problem som ni identifierat i avsnittet Problemformulering, samt möta de projektmål som ni formulerat i avsnittet Projektmål.

Förstegsverksamheten utformas för att kunna erbjuda regelbunden, ändamålsenlig och meningsfull sysselsättning för personer med försörjningsstöd som behöver stöd för att ta steg in på arbetsmarknaden eller för att kunna delta i arbetsmarknadsinsatser. Verksamheten avser bli en del av kommunens insatser för att motverka arbetslöshet och kompletterar de insatser som genomförs inom ramen för projektet Marykedjan.

Svenska kyrkans väl beprövade arbetsmarknadsmetod MARY kommer vara en utgångspunkt i förstegsverksamheten. Förutom att vara en fungerande bemötandemetod så bidrar metoden även till en kontinuitet och ett igenkännande för de deltagare som efter försteget går vidare till Marykedjans insatser. Marymetoden utgår från deltagarnas behov av att få utföra meningsfulla arbetsuppgifter, ha en arbetsgemenskap, arbeta i en rehabiliterande miljö och att känna yrkesstolthet. All personal ska gå handledarutbildning i Mary-metoden.

I förstegsverksamheten kommer det finnas ett särskilt fokus på den del av Marymetoden som handlar om att stärka deltagarnas egenmakt. Personal i förstegsverksamheten ska därför utbildas i empowermentpedagogik. Empowermentpedagogik handlar om att stärka individers förmåga att ta kontroll över sina egna liv och beslut, den bygger på principen att alla människor är huvudrollsinnehavare i sina egna liv och har potentialen att påverka sina omständigheter och mål. Några centrala aspekter är att hjälpa individer att utveckla strategier för att hantera sin livssituation, uppmuntra en känsla av frihet och ansvar för sina egna handlingar samt främja känslan av att vara delaktig och ha inflytande över sitt liv.

Beskriv de huvudsakliga aktiviteter som projektet ska genomföra och hur dessa förväntas bidra till att uppfylla projektets angivna mål.

1.

Arbetsverkstad

Personer med särskilda behov av rehabilitering och långsammare utvecklingstakt kan erbjudas en plats i projektets Arbetsverkstad. Arbetsverkstaden är en skapande verksamhet där deltagare är med och skapar produkter som kan användas för att gynna de insatser och arbetsuppgifter som sker i eller i anslutning till projektet. Syftet är att kunna erbjuda enkla men meningsfulla arbetsuppgifter för personer som behöver få tid och utrymme att utvecklas i en rehabiliterande och inkluderande miljö under lite längre tid.

Verksamheten ska genomsyras av Marymetoden, både i bemötande och genomförande.

Arbetsuppgifter i Arbetsverkstaden kan exempelvis vara:

- Laga fritidsutrustning och fritidskläder som kan lånas ut till barn och unga i kommunen
- Skapa rekvisita till barnverksamheter i kommunen
- Gjuta ljus som kan användas vid samlingar, andakter och fikastunder
- Skapa produkter som kan säljas till förmån för barn och/eller för verksamheten

Medfinansieras av
Europeiska unionen

2.

Jobbsmedjan

För personer som kommit lite längre och har förutsättningar att utföra mer varierande arbete kommer projektet kunna erbjuda deltagande i Jobbsmedjan. Verksamheten ska förbereda deltagarna för ett ordinarie arbete, och arbetsuppgifterna utgår kommunens många olika verksamhetsområden. Exempel på arbetsuppgifter kan vara bemanning och hantering för utlåning av sport- och fritidsutrustning, upprustning av lekplatser och fritidsgård, skötsel och iordningställande av allmänna platser etc. Alla arbetsuppgifter utförs under ledning av anställda i förstegsverksamheten och syftar till att stärka varje individ inom de områden de behöver utvecklas för att ta steg framåt mot arbetslivet. Stärka deltagarnas kunskaper och egenmakt inom områdena hälsa och rehabilitering, digital kompetens, arbetsmarknads- och arbetstagarkunskap, samhällskunskap- och inkludering, samt språk.

3.

Kunskapsutveckling

Alla deltagare, oavsett om de tillhör Arbetsverkstaden eller Jobbsmedjan, kommer varje vecka kunna delta i kunskapsutvecklande pass/workshops som syftar till att förbereda dem inför arbetslivet. Dessa kunskapspass kommer fokusera på ett flertal olika områden där det idag upplevs finnas brister hos många personer som erhåller försörjningsstöd i Hällefors.

-

Hälsa och rehabilitering

En stor andel av de människor som kommunen har kontakt med på kommunens enheter för försörjningsstöd och arbetsmarknad har olika former av hälsoutmaningar. Det handlar om fysiska och psykiska funktionsnedsättningar, psykisk ohälsa och fysisk smärta etc. Under de kunskapsfrämjande passen kommer deltagarna få mer kunskap om hur de kan ta hand om sin hälsa, vilka orsaker som kan ligga bakom en ohälsa samt metoder och verktyg för att öka sitt eget välmående. Ett ökat välmående hos föräldrar har många positiva effekter för deras barn, det ökar också sannolikheten för att barnen ska få med sig viktiga kunskaper i livet om hur de kan ta hand om sin egen hälsa.

-

Digital kompetens

För att kunna söka och sköta ett arbete på den svenska arbetsmarknaden krävs normalt en viss digital kompetens, detsamma gäller även för inkludering i många andra sammanhang. Personer med låg utbildningsnivå, låg erfarenhet av att använda digitala medier, begränsade språkkunskaper och/eller kommer från länder som inte använder sig av digitala medier i samma utsträckning som vi gör i Sverige kan ha svårt att exempelvis söka efter lediga tjänster, skriva och fylla i arbetsansökningar, identifiera sig med bank-ID eller genomföra en intervju genom videomöte. Det kan även vara svårt att förstå hur man anmäler sina barn till läger eller idrottsevenemang, att få tillgång till läxor och information från skolan som i allt högre omfattning kommunicerar genom digitala appar, att få kontakt med vården genom 1177-appen eller att hantera bank- och försäkringsärenden för barnens räkning etc. Genom att stärka den digitala kompetensen hos deltagarna i projektet ökar deras förmåga både att söka och behålla ett jobb, liksom att hantera ärenden för barnens räkning.

-

Arbetsmarknads- och arbetstagarkunskap

Arbetsmarknadskunskap handlar om hur deltagarna kan hitta och söka arbeten, det kan exempelvis handla om att skriva CV och personligt brev, söka på platsbanken eller andra sökmotorer, kontakta arbetsgivare inom relevanta verksamheter, få information om medlemskap i facket etc.

Arbetstagarkunskap handlar mer om vilka förväntningar som finns på en arbetstagare på svensk arbetsmarknad, och vad man som anställd har för rättigheter och skyldigheter. Det kan exempelvis handla om vad arbetsgivaren kan ha för krav eller förväntningar på användning av den arbetsutrustning eller de arbetskläder som arbetsgivaren tillhandahåller, att arbetet kan genomföras med både kvinnor och män, att arbetstider hålls, att kollegor och kunder behandlas på ett gott och likvärdigt sätt och att lönerapporten lämnas in i slutet av månaden etc.

-

Samhällskunskap- och inkludering

För att underlätta vägen till egen försörjning och för att kunna vara ett stöd till sina barn är det viktigt att

Medfinansieras av
Europeiska unionen

förstå, och känna sig inkluderad i, samhället. För människor som är uppvuxna i länder med andra samhällssystem eller andra former för samhällsstyrning, liksom för människor som av andra anledningar inte inkluderats i samhället, kan det vara svårt att förstå hur det svenska välfärdssystemet fungerar och hur myndigheter och verksamheter kan navigeras i. Vilka verksamhetsområden och befogenheter har myndigheter som Skatteverket, Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan, och vilket uppdrag har egentligen Socialtjänsten, Polisen och Vårdcentralen? Genom att förstå exempelvis socialtjänstens uppdrag kanske föräldrar vågar ta kontakt i tid när de eller deras barn behöver stöd.

-

Praktisk språkträning

En stor andel av de människor som erhåller försörjningsstöd i Hällefors är utlandsfödda. Trots ibland många års deltagande i SFI-undervisning har många behov av att utveckla sina språkkunskaper för att de ska bli aktuella för arbetsmarknaden. För personer med låg studievana, analfabetism eller neuropsykiatriska funktionsnedsättningar kan en annan typ av språkträning behövas än skolorundervisning. Genom att arbeta med praktisk språkträning kan deltagarna träna på att använda sig av svenska språket på andra sätt och genom andra typer av pedagogiker. Ett exempel som kan främja språkinläringen är "lära genom att göra" eller "learning by doing" etc.

4.

Lötsning

En utmaning som uppmärksammas bland annat i BIP-forskningen är att byte av hand- ledare påverkar individens chanser att få ett jobb eller börja studera. Individens jobbchanser minskar med 22 % varje gång de byter handläggare. För att motverka detta ska personalen i projektet ha i uppdrag att även stötta, lotsa och följa deltagarna vid övergången till andra arbetsinsatser eller till arbete efter förstegsverksamheten.

Beskriv de aktiviteter som behöver genomföras i projektets inledande fas för att starta upp och rigga projektet.

Rekrytering

Rekrytering av personal med olika bakgrunder och erfarenheter. Personalen behöver arbeta egenmaktstärkande och utifrån ett gott bemötande. En förhoppning är att kunna anställa personal som kan tala arabiska, somaliska eller tigrinja för att kunna ge ett bra stöd till deltagare i verksamheten, det bästa är om rekrytering kan ske inom projektets målgrupp exempelvis med hjälp av lönestöd. Personal behöver även rekryteras med engagemang, erfarenhet och/eller kompetens att starta och driva verksamheten.

Personal med förmåga att bemöta deltagare på ett egenmaktstärkande sätt är avgörande för att lyckas rusta deltagare att ta steg mot arbetsmarknaden. Lyckad rekrytering är således den kanske mest avgörande aktiviteten för att fler ska nå egen försörjning och barnfattigdomen motverkas.

Utbildning

Projektpersonal behöver utbildas i Mary-metoden och i empowerment-pedagogik. Detta kan ske relativt snabbt då kompetensen finns hos Västerås stift och hos aktörer där det sedan länge finns upparbetad samverkan.

Verksamhetsinventering

En inventering behöver göras i kommunen och i kommunala verksamheter för att på ett tidigt stadium identifiera vilka arbetsuppgifter som passar in på projektbeskrivningen. För att vara aktuella arbetsuppgifter ska de vara meningsfulla, bidra till positiva uppväxtvillkor för barn i kommunen samt vara möjliga att anpassa utifrån deltagares olika behov och förutsättningar.

Utbildningsmoduler

De kunskapsstärkande delarna av projektet behöver planeras och förberedas för att säkerställa ett kvalitativt och givande innehåll och ett bra upplägg. Eventuella förenklade upphandlingar av externa utförare behöver genomföras.

Medfinansieras av
Europeiska unionen

Verkstadsförberedelser

Den verksamhet som ska ske i Arbetsverkstaden behöver förberedas så att det finns en stabil grund när verksamheten startas upp. Det är extra viktigt eftersom denna del riktas till de individer som behöver extra stöd. Det innebär bland annat att enkla arbetsbeskrivningar behöver tas fram, arbetsmaterial anskaffas och arbetsplatser ställas i ordning.

Beskriv deltagarnas planerade väg genom projektet.

1. Hänvisning till förstegsverksamheten sker från kommunens arbetsmarknadsenhet, på uppdrag av handläggare på enheten för försörjningsstöd.
2. Studiebesök och introduktionssamtal genomförs för att introducera verksamheten, ta fram en individuell planering samt lyfta behov och förutsättningar för deltagaren.
3. En dag i projektet inleds med en samling för incheckning, information och fördelning av arbetsuppgifter, i Arbetsverkstaden eller i Jobbsmedjan.
4. Arbetsuppgifterna kompletteras med kompetensutvecklande pass i hälsa, digitalkunskap, arbetskunskap, samhällskunskap och praktisk svenska.
5. En dag i projektet avslutas med en samling för utvärdering av dagen, tidrapportering och utcheckning.
6. I projektpersonalens arbete ingår att erbjuda deltagare stöd och lotsning för en trygg övergång till andra insatser eller arbete efter deltagande i förstegsverksamheten.
7. Deltagare kommer även ha tillgång till de stödinsatser som finns i systerprojektet Marykedjan, dvs socialrättslig rådgivning, koordinering med andra aktörer/insatser och löpande individuell uppföljning.

Fallbeskrivning

Jamila kom till Sverige från Somalia för 15 år sedan med sina 3 barn. Hon har aldrig gått i skolan i och inte läsa eller skriva. Det har varit svårt att lära sig svenska och att förstå hur allting fungerar i det nya landet. Jamila får försörjningsstöd, men det är svårt att få pengarna att räcka till och hon känner skam och sorg när pengarna inte ens räcker till det allra nödvändigaste för barnen.

Jamila har under uppväxten arbetat på familjens bageri med bakning och försäljning, men hon vet inte hur man hittar lediga tjänster i Sverige och hon kan inte skriva en arbetsansökan. Jamila har dessutom ofta mardrömmar om tidigare upplevelser, hon har koncentrationssvårigheter och ångest. Hon förstår inte varför hon mår dåligt och vet inte hur hon kan få hjälp, all hennes energi går åt till att ta hand om barnen och hantera vardagen.

Tidigare saknades insatser i kommunen för personer som står för långt från arbetsmarknaden för att i dagsläget praktisera eller jobba på ordinarie arbetsmarknad, men nu kan Jamila anvisas till förstegsverksamheten. Jamila får komma på studiebesök och träffa personalen i verksamheten. En vecka senare deltar hon i Arbetsverkstaden där hon i lugn och ro kan vänja sig vid de nya rutinerna och komma in i arbetet. Hon känner sig snart trygg i verksamheten som alltid inleds och avslutas på samma sätt och där hon kan vara med och bidra efter egen förmåga. Jamila märker att hon klarar av arbetet i Arbetsverkstaden och snart kan hon hjälpa till att introducera nya deltagare i de praktiska arbetsuppgifter som görs. Hon vågar mer och mer använda svenska språket och hon lever upp av de dagliga kontakterna med andra människor. Jamila deltar också i de kompetensstärkande workshops som erbjuds kopplat till verksamheten. När hon får information om PTSD känner hon igen sig i symptomen och känner lättnad över att hon inte är ensam och att det finns hjälp att få. Även de andra kunskapspass är värdefulla och Jamila märker att hon klarar allt bättre att hantera och påverka sin och barnens vardag och livssituation.

Medfinansieras av
Europeiska unionen

Efter några månader flyttar Jamila succesivt över från Jobbverkstaden till Jobbsmedjan för att få möjlighet att testa på nya arbetsuppgifter och arbetsmiljöer. Hon kan bidra mycket genom sina kunskaper i matlagning och bakning men också med de mer praktiska kompetenser hon fått genom Jobbverkstaden. Jamila börjar bli redo för nästa steg och med stöd av de samarbetsstrukturer som skapats genom Esf-projektet Marykedjan kan hon erbjudas en praktikplats i köket på Grythyttans Gästgavaregård. Jamila känner sig stolt och glad över att få visa vad hon kan. Ett år efter att hon började i förstegsverksamheten erbjuds Jamila ett lönestödsarbete på restaurangen. Hon har nu en lön och kan säkerställa att barnen får bra mat och varma vinterkläder. Barnen är extra glada över att de nu har råd att delta i fritidsaktiviteter och till och med följa med på träningsläger. Jamila upptäcker snart att barnen mår bättre när hon mår bra, och de har börjat prata om vad de vill bli när de blir stora. Yngsta dottern vet redan, hon ska bli kock som mamma.

Beskriv hur ni säkerställer att projektet kommer att nå planerat antal deltagare och vilka åtgärder som kommer vidtas om svårigheter uppstår kopplat till detta.

Som beskrivits ovan finns idag inga konkurrerande insatser som riktas till målgruppen. Det innebär att alla individer som av kommunens enheter för försörjningsstöd och arbetsmarknad anser behöver stärkas innan de är redo att träda in på arbetsmarknaden kommer kunna anvisas till projektet. Om svårigheter uppstår att nå planerat antal deltagare så behöver en översyn göras för att undersöka bakgrunden till detta. Beroende på vad som framkommer vid en sådan översyn kan exempelvis justeringar i innehållet behöva göras för att bättre möta de behov som finns i kommunen, det kan även finnas behov av bättre informationsspridning om verksamheten, eller behov av andra åtgärder.

Om ni avser att arbeta transnationellt i projektet, beskriv hur det arbetet ska genomföras.

Ej aktuellt i detta projekt då utlysningen vänder sig till 10 utvalda kommuner i Sverige.

Kapacitet och kompetens

Beskriv hur ni säkerställer att det finns personal i projektet vid projektstart och vilka åtgärder som kommer vidtas om det uppstår svårigheter kopplat till detta.

Västerås stift har tillgång till personal som från dag 1 kan gå in i projektet på de centrala posterna, det kan eventuellt ta viss tid att komma upp i full tjänstgöringsgrad på grund av eventuell annan personal som behöver rekryteras/slussas in i respektive organisation. Om det skulle uppstå problem har Västerås stift flera medarbetare som kan frigöras för att mer eller mindre tillfälligt gå in och utföra delar av det arbete som behöver göras i uppstartsfasen.

Beskriv vilka kompetenser som krävs för att arbeta med vald metod och tillvägagångssätt.

Projektpersonal behöver utbildas i Mary-metoden och i empowerment-pedagogik. De behöver ha förmåga att möta deltagare på ett bra och stärkande sätt och samtidigt kunna vara drivande i att leda den dagliga verksamheten. Verksamhetsledningen behöver ha förmåga att tillsammans med styrgrupp och personal utveckla verksamheten på ett ändamålsenligt och hållbart sätt i kommunen.

Ekonomi - Finansiering

Kostnad per deltagare: 130 321 kr

Medfinansieras av
Europeiska unionen

Beskriv hur kostnaden per deltagare är motiverad utifrån presenterad problemformulering, projektmål samt metod och tillvägagångssätt.

Sifo-undersökningen "Barnfamiljers ekonomiska svårigheter 2024" av Rädda Barnen, Svenska Röda Korset, Majblomman och Hyresgästföreningen visar tydligt att det är barnfamiljer med lägre inkomst, särskilt ensamstående föräldrar, som har svårast att få vardagsekonomin att gå ihop och täcka de mest nödvändiga kostnaderna. En tydlig slutsats är också att många saknar marginaler för ökade kostnader. Det handlar om barns grundläggande behov som inte tillgodoses: att äta näringsrik mat, köpa nya kläder och att ha råd med fritidsaktiviteter. Föräldrarnas ekonomi påverkar barnens möjlighet till en meningsfull fritid. Varannan ensamstående förälder och en av tre sammanboende med lägre inkomst har haft svårigheter med att betala fritidsaktiviteter. Särskilt utmärkande är de höga siffrorna kring matfattigdom. Bland barnfamiljer med lägre inkomster är det en stor andel som uppger att de har svårt att köpa näringsrik mat alla dagar i veckan. Anmärkningsvärt är också den höga andelen bland ensamstående som uppger att de själva/familjen haft svårt att ha råd att äta sig mätta.

I rapporten står också att det är ytterst viktigt att ha med sig är att även om siffrorna från undersökningen talar sitt tydliga språk så synliggör de inte situationen för barnfamiljer med ännu lägre inkomster. Det handlar till exempel om familjer som lever med försörjningsstöd, löneutmätning, dagersättning enligt LMA (lagen om mottagande av asylsökande) eller som lever på sjukpenning. Enligt rapporten kan man utgå från att de familjerna har det ännu svårare.

Aktuellt projekt vänder sig till de familjer som lever på försörjningsstöd, dvs de familjer som enligt rapporten har ännu lägre inkomster än de som presenteras i rapporten. I rapporten rekommenderar de undertecknande organisationerna höjt bostadsbidrag, höjt barnbidrag, införande av kostnadsfria fritidsaktiviteter och kollektivtrafik samt införande av skolfrukost i alla skolor i Sverige.

Så länge inte denna typ av ekonomiska reformer införs så är högre inkomster i familjerna det som kan motverka barnfattigdomen, fler föräldrar behöver gå från arbetslöshet till egen försörjning. För att möjliggöra det krävs insatser som möjliggör en stegförflyttning för dem som inte ännu är redo att komma ut på arbetsmarknaden. Kostnaderna för insatser som motverkar arbetslöshet är således motiverade, då de på lång sikt är de mest effektiva för att nå utlysningens mål om minskad barnfattigdom.

Kostnaderna är även motiverade utifrån den samhällsvinst som resultatet av sådana insatser kan leda till. Sveriges stora utanförskap kostar enligt Svenskt näringsliv samhället 270 miljarder årligen, vilket är mer än vad försvaret och rättsväsendet kostar tillsammans. För varje individ som går från bidrag till självförsörjning stärks de offentliga finanserna med 340 000 kronor per år. Det betyder att när personer går från utanförskap till att försörja sig själva frigörs samhällsresurser som exempelvis kan användas för att anställa fler lärare. Arbetslösheten bland utrikes födda är dessutom betydligt högre än för inrikes födda. Sverige uppvisar näst störst skillnad i sysselsättningsgrad mellan inrikes och utrikes födda i Europa, vilket indikerar att det är svårare för utrikes födda att komma i arbete i Sverige än i andra länder.

Om kostnaden för en person i arbetslöshet är 340 000 kr per år så innebär det på tre år en kostnad om 1 020 000 kr. Projektets kostnad per deltagare på 130 321 kr under en insats på tre år är därmed mer än rimlig för att stötta personer in i arbete. Utöver de direkta samhällskostnader som räknats på ovan så är vinsten av att barn inte växer upp i fattigdom ännu högre.

Beskriv eventuella åtgärder om projektet får svårigheter att nå planerad medfinansiering.

Ej aktuellt då det inte finns några krav på medfinansiering i utlysningen.

Har annan finansiering i form av offentligt stöd/EU-stöd, utöver det som redovisas i ansökan, mottagits eller kommer att mottas för detta projekts ansökta kostnader? Om Ja, vänligen specificera nedan?

Medfinansieras av
Europeiska unionen

Nej

Ekonomi - Övrigt

Har stödmottagarna (stödsökande och eventuella samverkansparterna) i detta projekt, vilken/vilka bedriver ekonomisk verksamhet, mottagit statsstöd i enlighet med artiklarna 107-109 i EUF-fördraget eller stöd av mindre betydelse under innevarande och de två närmast förekommande beskattningsåren?

Typ av stöd	Finansiär	Belopp
Projektmedel Marykedjan Västerås stift	ESF	12 892 690 kr
Projektbidrag TIA 2022	Länsstyrelsen	1 228 084 kr
Projektbidrag vandringsleder	Naturvårdsverket	100 000 kr
Projektbidrag vandringsleder	Tillväxtverket	3 700 000 kr
Projektbidrag Hällefors Hjulsjö församling	MUCF	72 000 kr

Beskriv kortfattat era rutiner kring redovisning och rapportering av ert projekt.

Projektets framskridande och ekonomi rapporteras och redovisas i enlighet med ESF:s regelverk samt utifrån de rutiner som upparbetats under tidigare arbetsmarknadsprojekt. Det innebär att redovisning sker kvartalsvis till projektets styrgrupp och till ESF. Dokumentation sparas enligt Svenska kyrkans rutiner för arkivering.

Beskriv vilken extern personal som krävs för genomföra projektet.

Personal i projektet kommer vara anställda hos sökande organisationer, dvs antingen i Svenska kyrkan eller i Hällefors kommun.

Beskriv hur ni kommer att konkurrensutsätta externa kostnader.

Externa kostnader konkurrensutsätts i enlighet med stiftets upphandlingsregler som i allt väsentligt följer Lagen om offentlig upphandling (LOU).

Beskriv er ekonomiska förmåga.

Västerås stift har en omsättning på 121 miljoner och ett eget kapital på 125 miljoner (2021)

Beskriv vilken typ av intäkter som projektet kommer att generera.

Har moms inkluderats i de faktiska kostnaderna i budget?

(gäller ej projekt med 40%-modellen)

Ej aktuellt

Förankring

Beskriv hur projektansökan är förankrad hos stödsökande och hos övriga aktörer som medverkar i projektansökan.

Västerås stift är projektägare och kommer att projektleda insatsen. Stiftet har sedan tidigare god erfarenhet av att projektleda projekt av olika omfattning och har resurser att genomföra detta. Projektet

Medfinansieras av
Europeiska unionen

är förankrat hos högsta ledning i tjänstemannaorganisationen.

Hällefors Hjulsjö församling kommer ha det huvudsakliga ansvaret för det praktiska genomförandet av projektet i nära samverkan med kommunen. Projektet är förankrat med högsta chef på tjänstemannanivå.

Hällefors kommun kommer vara en aktiv samverkansaktör som är med och utvecklar och stöttar projektet genom sin ordinarie verksamhet och med stöd av personal inom socialförvaltningen. Projektet är förankrat med socialchefen samt enhetschef på arbetsmarknads- och försörjningsstödsenheterna.

Beskriv hur projektets styrgrupp kommer att sättas samman. Beskriv hur styrgruppens aktörer är relevanta för att tillvarata projektets intressen och resultat.

Projektets styrgrupp består av representanter från Hällefors kommun, Västerås stift och Hällefors Hjulsjö församling. Respektive aktör förväntas bidra med en styrgruppsmedlem på ledningsnivå och en på operativ nivå.

Sammanfattning

På svenska

Målet med projektet är att motverka barnfattigdom i Hällefors kommun genom att etablera en förstegsverksamhet för människor med försörjningsstöd där de förbereds för Arbetsförmedlingens arbetsmarknadsinsatser och/eller rustas inför inträde på arbetsmarknaden.

Den höga barnfattigdomen i Hällefors beror till stor del på den omfattande arbetslösheten i kommunen som innebär att många familjer saknar eller har en mycket låg inkomst. I Hällefors finns ingen förstegsverksamhet för personer som inte är redo för arbetsmarknaden eller de arbetsmarknadsinsatser som erbjuds genom Arbetsförmedlingen. Det finns således ett glapp som behöver fyllas för att människor ska få bättre förutsättningar att ta sig vidare mot arbete. Syftet med projektet är att fylla det glappet så att fler barn får växa upp i familjer med god ekonomisk standard och med vuxna förebilder som är en del av arbetslivet.

Hällefors kommun har enligt statistik från SCB den högsta barnfattigdomen i landet. Av Rädda Barnens fattigdomsrapport framgår att barn som lever i barnfattigdom många gånger bor i hushåll med försörjningsstöd, projektet därför riktat till personer i Hällefors som uppbär försörjningsstöd. Under de senaste åren har antalet personer på enheterna för försörjningsstöd och arbetsmarknad minskat i Hällefors, men för de människor som står särskilt långt från arbetsmarknaden syns inte någon tydlig förändring utan siffrorna ligger kvar på samma nivå som tidigare. Många av dessa personer står för långt från arbetsmarknaden för att kunna tillgodogöra sig de insatser som erbjuds genom Arbetsförmedlingen och dess kompletterande aktörer.

Projektets delmål är att:

1. Utforma och starta upp förstegsverksamhet som kompletterar och ansluter till befintliga arbetsmarknadsinsatser i kommunen.
2. Tillhandahålla regelbunden, meningsfull och ändamålsenlig sysselsättning för personer med försörjningsstöd.
3. Utforma verksamheten så att resultatet av deltagarnas insatser kommer barn i Hällefors till del.
4. Stärka deltagarnas kunskaper och egenmakt inom områdena hälsa och rehabilitering, digital kompetens, arbetsmarknads- och arbetstagarkunskap, samhällskunskap- och inkludering, samt språk.

Medfinansieras av
Europeiska unionen

5. Erbjuder lotsning och stöd för att underlätta vägen mot egen försörjning.

På engelska

The aim of the project is to counteract child poverty in the municipality of Hällefors by establishing a preparatory activity for people with income support, where they get prepared for activities provided by the Employment Agency, and/or get equipped for entering the labour market.

The high level of child poverty in Hällefors is primarily due to the extensive unemployment level, which implies that many families lack, or have a very low, income. In Hällefors there are no preparatory activities for people that are not yet ready for the labour market, or the labour market initiatives provided by the Unemployment Agency.

There are thus a glitch that needs filling to provide people with better prerequisites to get an employment. The purpose of the project is to fill that glitch to ensure that more children get to grow up in families with good economic standard, and with grown up role models that are working.

According to statistics from SCB (Statistics Sweden), the municipality of Hällefors has the highest level of child poverty in the country. In the poverty report from Save The Children you can read that children living in poverty often live in families with economic support, the project is therefore addressing residents of Hällefors with economic support from the municipality. During the last couple of years, the level of people in need of support from the municipality of Hällefors has decreased, however there are no change in the number of people who are the furthest away from the labour market. Many of those are too far from the labour market to be able to assimilate to the activities provided by the Employment Agency or its supplementary actors.

The sub-targets of the projects is to:

1. Develop and launch a preparatory activity that supplements and accedes to already existing labour market activities in the municipality.
2. On a regular basis provide a meaningful and purposive occupation for people with economic support.
3. Design the activity so that the result of the work done by the participants will benefit children in Hällefors.
4. Strengthen the participants knowledge and empowerment in the areas of health and rehabilitation, labour market and employment, social studies and inclusion, and language skills.
5. Provide guidance and support to participants on their journey toward self-provision.

Ekonomi - Budget

ESF-stöd	3 909 629 kr
Budgeterad medfinansiering från projektet	0 %
Krav på medfinansiering från projekt	0 %

Medfinansieras av
Europeiska unionen

Bilaga:
Budgetspecifikation

Datum:
2024-09-27

Diarienummer: 1 (1)
24-028-S02

Kostnader socialfond						3 909 629 kr
Direkta kostnader						3 909 629 kr
Personal						3 909 629 kr
Kostnadsbärare	Funktion/Titel	Beskrivning av arbetsuppgifter i projekt	Enhetskostnad	Tjänstgöringsgrad	Antal månader	Summa
VÄSTERÅS STIFT	Projektledare	Styrning och ledning	Projektledare/ delprojektledare - Övriga landet	10	36	427 661 kr
HÄLLEFORS-HJULSJÖ FÖRSAMLING	Verksamhetsansvarig	Verksamhetsledning och deltagarhandledning	Projektmedarbetare - Övriga landet	80	36	2 785 574 kr
VÄSTERÅS STIFT	Verksamhetsutvecklare	Verksamhetsutveckling	Projektmedarbetare - Övriga landet	20	36	696 394 kr

ÖVERENSKOMMELSE OM SAMVERKAN

Hällefors Kommun

Sikforsvägen 7
712 83 Hällefors

Västerås stift

Västra kyrkogatan 9
721 03 Västerås

Hällefors Hjulsjö församling

Klockarvägen 10
712 33 Hällefors

Hällefors kommun, Västerås stift och Hällefors Hjulsjö församling har gemensamt ansökt om medel från Europeiska Socialfonden (ESF) för att utveckla en förstegsverksamhet för människor som erhåller försörjningsstöd i Hällefors kommun. För det fall projektet beviljas är parterna överens om följande:

Västerås stift är projektägare och ansvarar för övergripande projektledning och administration.

Hällefors kommun åtar sig att anvisa deltagare till projektet samt att skapa insyn, spridning och samverkan inom ordinarie verksamheter för att möjliggöra projektets etablering och genomförande.

Hällefors Hjulsjö församling ansvarar, efter samråd med övriga projektparter, för rekrytering av projektpersonal för att på operativ nivå utveckla och bedriva förstegsverksamheten i enlighet med projektansökan.

Parterna förbinder sig att arbeta för att projektmålen uppnås genom aktiv medverkan vid utveckling av projektet. Inom respektive organisation ska en kontaktperson utses för projektet som ska stå i nära kontakt med övriga projektparter. Parterna åtar sig vidare att ingå med två ledamöter vardera i projektets styrgrupp, varav minst en på ledningsnivå.

Datum:

Daniel Åhnberg, Socialchef
Hällefors kommun

Per Schmidt, Kyrkoherde
Hällefors Hjulsjö församling

Peter Åström, Stiftsprost

Västerås stift

Information avseende delårsrapport för Bergslagens Räddningstjänst per 2024-08-31, dnr KS 24/00230

Informationsunderlag

Bergslagens räddningstjänst direktionsprotokoll 2024-10-16 § 23
Delårsrapport för Bergslagens Räddningstjänst 2024-08-31
Tjänsteskrivelse till direktionen för Bergslagens räddningstjänst
Revisorernas utlåtande avseende delårsrapport 2024, (kompletteras med underlaget när det inkommer till kommunen)

Ärendet

Bergslagens Räddningstjänst (BRT) har sammanställt förbundets ekonomi och måluppfyllelse i en delårsrapport per 2024-08-31.

Ekonomisk konsekvensanalys

Periodens resultat uppgår till -3,1 miljoner kronor (121 tusentals kronor), vilket är bättre än förväntat främst på grund av högre intäkter samt en lugn sommar larmmässigt. I resultatet är kostnader för projektet Dagtidstyrka med beredskap inkluderade med totalt 2 miljoner kronor (2,2 miljoner kronor).

Förbundet har för året ett budgeterat underskott på 12 miljoner kronor där 8 miljoner kronor ska finansiera ökade pensionskostnader och 4 miljoner kronor finansiera projektet ”Dagtidstyrka med beredskap”.

Prognosen för året är ett underskott på 13,7 miljoner kronor för de sex medlemskommunerna Degerfors, Filipstad, Hällefors, Karlskoga, Kristinehamn och Storfors, och orsaken är de ökade pensionskostnaderna samt finansiering av projekt dagtidstyrkan.

Förbundets verksamhetsredovisning är uppdelad i fyra avdelningar där respektive avdelning särredovisas:

Förbundsstab
Räddningstjänst
Skyddsavdelning
Larmcentral

Respektive verksamhetsavdelning har egna mål och förvaltningen bedömer, utifrån delårsrapporten, att måluppfyllelsen är god inom förbundet. I samband

med det nya handlingsprogrammet 2024–2027 upprättade förbundet nya målområden för verksamheten. För perioden är måluppfyllelsen delvis uppfyllt och förbundet behöver arbeta med de prestationsmål som är delvis, eller ej uppfyllda under resterande del av året. Prognosen för året är att merparten av prestationsmålen kommer att uppnås. Samtliga mål kopplade till god ekonomisk hushållning förutom ett, är uppfyllda för perioden och utifrån det redovisade utfallet gör förbundet bedömningen att förbundet i all väsentlighet uppfyller god ekonomisk hushållning.

Intäkterna består till största delen av kommunbidrag, taxor och avgifter och försäljning av verksamhet. Kostnaderna består mest av personal-, hyres-, kommunikations-, drifts-, utrustnings-, försäkrings- och avskrivningskostnader.

Under rapporteringsperioden har BRT erhållit 5,2 miljoner kronor i driftbidrag från Hällefors kommun. I delåret uppgår det egna kapitalet till 34,4 miljoner kronor och soliditeten uppgår till 24,0 procent, vilket är en minskning med 2,4 procentenheten från årsskiftet 2023/2024.

Under allmänna utskottets behandling av ärendet föredrar ekonomichef Jessica Jansson och Lars-Göran Zetterlund (C), ledamot i direktionen för Bergslagens räddningstjänst, tillför.

Ekonomichef Jessica Jansson förtydligar att revisorernas utlåtande inte inkommit till kommunen än och nämnd- och utredningssekreterare Malin Bergkvist att handlingen biläggs ärendet när det inkommer.

Med detta har allmänna utskottet informerats och ärendet vidarebefordras till kommunstyrelsen.

Sammanträdesprotokoll Direktionen för Bergslagens Räddningstjänst

Dnr: 2024-000009-111

Sammanträdesdatum: 2024-10-16

Tid:	Klockan 09.00-11.00
Plats:	Brandstationen i Kristinehamn Mötet som är offentligt och annonserat hade ingen besökare från allmänheten
Ordförande Direktion:	Cristina Hjalmarsson (S, Khn)
Vice Ordförande:	Lennart Johansson (S, Sfs), § 25
Ordinarie Ledamöter:	Håkan Engström (S, Fsd) ersätter Filip Dahlöv (M, Fsd) Lars-Göran Zetterlund (C, Hfs) Ingen ersättare för Eje Johansson (V, Dfs) Ingen ersättare för David Birath (M, Kga) Jan-Peter Bäckström (S, Kga) ersätter Yvonne Nilsson (S, Kga) Mats Hane (M, Khn) ersätter Marie Oudin (M, Khn)
Ersättare:	Christer Olken (S, Hfs)
Övriga deltagare:	Peter Backman, Förbundschef Madelene Hedström, Ekonomichef Cecilia Raner Björn, HR-specialist Tomas Carlsén, Chef Räddningsavdelning Maida Halimic, Chef Larmcentralen Kristoffer Roden, Chef Skyddsavdelning Anna Björnsdotter Åström, Administratör
Justerare:	Lars-Göran Zetterlund (C, Hfs)
Justeringens tid och plats:	Team Engine 2024-10-18
Förvaringsplats protokoll:	Daedalos / E-arkiv

Underskrifter

Sekreterare:	Anna Björnsdotter Åström
Ordförande:	Cristina Hjalmarsson
Justerare:	Lars-Göran Zetterlund

Utdragsbestyrkande

Sammanträdesdatum: 2024-10-16

§ 23**Delårsrapport jan-aug 2024****Beslut**

Direktionen beslutar att godkänna upprättad delårsrapport för perioden januari-augusti 2024.

Ärendebeskrivning

Enligt kommunallagen ska Bergslagens Räddningstjänst minst en gång per år upprätta en delårsrapport. Delårsrapporten ska innehålla en översiktlig redogörelse för utvecklingen av kommunalförbundets verksamhet och resultat. Bergslagens Räddningstjänsts förbundsledning har upprättat en delårsrapport för perioden januari-augusti 2024.

Periodens resultat uppgår till -3,1 mkr (121 tkr), vilket är bättre än förväntat främst på grund av högre intäkter samt en lugn sommar larmmässigt. Förbundet har för året ett budgeterat underskott på 12 mkr där 8 mkr ska finansiera ökade pensionskostnader och 4 mkr finansiera projektet "Dagtidsstyrka med beredskap". I periodens resultat är kostnader för projektet Dagtidstyrka med beredskap inkluderade med totalt 2 mkr (2,2 mkr). Prognosen för året är ett underskott på 13,7 mkr för de ökade pensionskostnaderna samt finansiering av projekt dagtidstyrkan.

I samband med det nya handlingsprogrammet 2024–2027 upprättade förbundet nya målområden för verksamheten. För perioden är måluppfyllelsen delvis uppfylld och förbundet behöver arbeta med de prestationsmål som är delvis, eller ej uppfyllda under resterande del av året. Prognosen för året är att merparten av prestationsmålen kommer att uppnås. Samtliga mål kopplade till god ekonomisk hushållning förutom ett, är uppfyllda för perioden och utifrån det redovisade utfallet gör förbundet bedömningen att förbundet i all väsentlighet uppfyller god ekonomisk hushållning.

Bilagor

Bilaga 1 – Delårsrapport januari-augusti 2024 för Bergslagens Räddningstjänst

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Delårsrapport januari – augusti 2024

Förslag till beslut

Direktionen godkänner upprättad delårsrapport för perioden januari-augusti 2024.

Ärendebeskrivning

Enligt kommunallagen ska Bergslagens Räddningstjänst minst en gång per år upprätta en delårsrapport. Delårsrapporten ska innehålla en översiktlig redogörelse för utvecklingen av kommunalförbundets verksamhet och resultat. Bergslagens Räddningstjänsts förbundsledning har upprättat en delårsrapport för perioden januari-augusti 2024.

Periodens resultat uppgår till -3,1 mkr (121 tkr), vilket är bättre än förväntat främst på grund av högre intäkter samt en lugn sommar larmmässigt. Förbundet har för året ett budgeterat underskott på 12 mkr där 8 mkr ska finansiera ökade pensionskostnader och 4 mkr finansiera projektet "Dagtidstyrka med beredskap".

I periodens resultat är kostnader för projektet Dagtidstyrka med beredskap inkluderade med totalt 2 mkr (2,2 mkr).

Prognosen för året är ett underskott på 13,7 mkr för de ökade pensionskostnaderna samt finansiering av projekt dagtidstyrkan.

I samband med det nya handlingsprogrammet 2024–2027 upprättade förbundet nya målområden för verksamheten. För perioden är måluppfyllelsen delvis uppfylld och förbundet behöver arbeta med de prestationsmål som är delvis, eller ej uppfyllda under resterande del av året. Prognosen för året är att merparten av prestationsmålen kommer att uppnås.

Samtliga mål kopplade till god ekonomisk hushållning förutom ett, är uppfyllda för perioden och utifrån det redovisade utfallet gör förbundet bedömningen att förbundet i all väsentlighet uppfyller god ekonomisk hushållning.

Bilagor

Delårsrapport januari-augusti 2024 för Bergslagens Räddningstjänst

Madelene Hedström

Ekonomichef

Expedieras till

Medlemskommuner

Delårsrapport

Januari – Augusti

2024

Ett olycksfritt samhälle för alla

Innehåll

INLEDNING.....	2
FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE	3
Kommunalförbundet Bergslagens Räddningstjänst	3
Politisk ledning	4
Organisation.....	4
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning	5
Händelser av väsentlig betydelse	5
Styrning och uppföljning av verksamheten	7
God ekonomisk hushållning	11
Nyckeltal för verksamheten	13
Väsentliga personalförhållanden	14
Förväntad utveckling	16
Ekonomisk redovisning	17
Balanskravsresultat	21
Driftredovisning	22
Investeringsredovisning	23
RESULTATRÄKNING, BALANSRÄKNING OCH FINANSIERINGSANALYS	24
Resultaträkning	24
Balansräkning	25
Finansieringsanalys	26
Noter	27

Inledning

Sommarperioden har varit relativt lugn larmmässigt. Skogsbrandssäsongen kom aldrig riktigt i gång, även om sommaren började med en varm och torr period, så gick vi in i en mer blöt period i mitten av sommaren då brandriskindex hamnade på en tioårs lägsta nivå. Utifrån den nivå tar det i alla fall ett par veckor av torka att bygga upp en högre brandrisk.

Sommaren har varit tuff bemanningsmässigt då förbundet vid ett antal tillfällen tvingats gå ner i bemanning både på hel- och deltidstationerna. I vår deltidorganisation (RIB) är det svårt att hålla bemanning speciellt under högsommaren då semester i huvudanställningen krockar med arbetsschema i RIB-anställningen. Det är helt enkelt en ekvation som är svår att få ihop.

Även i vår heltidsorganisation har sommaren varit tuff att få ihop. Tuffare rekryteringsläge beträffande sommarvikarier i kombination med ändrade arbetstidsregler gjorde sammantaget sommarperioden svårplanerad.

Den dispens som förbundet fick tidigare i vår och som gäller fram till och med 30 oktober 2025, har underlättat men löser inte helt problematiken i personalplaneringen. Förbundet har under sommaren förhandlat fram ett schema som börjar gälla från och med 1 september med uppföljning efter årsskiftet 24/25.

En utvärdering kommer att göras av centrala parter gällande arbetstidsdirektivet och dess konsekvenser. Resultatet skall redovisas under 2025.

Inflyttningen till den gemensamma samverkanscentralen, Seglet, är genomförd och verksamheten är nu i full drift. Utökat samarbetet med Räddning i samverkan (RiS) pågår där våra respektive centraler skall vara redundans till varandra. Räddningsregion Bergslagen (RRB) har under vissa tider i sommarperioden driftat RiS från Seglet, vilket har fungerat mycket bra.

Peter Backman

Förbundschef Bergslagens Räddningstjänst

Förvaltningsberättelse

Kommunalförbundet Bergslagens Räddningstjänst

Bergslagens Räddningstjänst bildades 1997 då kommunerna Degerfors, Filipstad, Hällefors, Karlskoga, Kristinehamn och Storfors beslutade att samverka inom räddningstjänsten. Det geografiska insatsområdet är 140 km x 70 km och omfattar stads- och tätortsbebyggelse, större mekaniska och kemisk/tekniska fabriker, stora skogsområden, jordbruk och skärgård. Europaväg och järnväg går genom området samt stora trafikmängder från och till de närliggande Dalafjällen.

Syftet med räddningstjänstförbundet är att erhålla en effektiv räddningstjänst till en sammantaget låg kostnad för medlemskommunerna. Räddningstjänstförbundets främsta målsättning är att medverka till att olyckor och bränder inte inträffar samt att konsekvenserna av de olyckor som inträffar blir så små som möjligt. Invånarna och de som vistas inom räddningstjänstområdet skall erbjudas en kompetent och effektiv räddningstjänst med hög beredskap för att kunna rädda liv och egendom samt att skador på människa miljö och egendom begränsas.

Den samlade resursen för förbundet består av cirka 200 medarbetare som till sitt förfogande har cirka 30 brand/räddningsfordon samt ett antal besiktnings- och transportfordon. Förbundet har utryckningsstyrkor och utrustning placerad på åtta brandstationer för att uppnå en optimal täckning över ytan och möjligheter till snabb insats till olycksplatsen.

Sedan den 12 maj 2020 ingår förbundet i den gemensamma operativa ledningsorganisationen Räddningsregion Bergslagen. En samverkan som omfattar brand- och räddningsverksamheter i 42 kommuner fördelade på fem län och 17 räddningstjänster.

Insatsområde

Räddningsstyrkor

Heltidsbrandstationer

Karlskoga 1+5 personer

Kristinehamn 1+4 personer

Deltidsbrandstationer:

Filipstad 1+5 personer

Storfors 1+4 personer

Lesjöfors 1+4 personer

Degerfors 1+4 personer

Hällefors 1+4 personer

Åtorp 0+2 personer

Anspänningstider:

Heltidsstationer: 1,5 min

Deltidsstationer: 5 min (riktvärde)

Politisk ledning

Direktionen är det högsta beslutande organet i Bergslagens Räddningstjänst. Medlemskommunernas kommunfullmäktige har fastställt förbundsordning samt handlingsprogram som sätter de yttersta ramarna för Bergslagens Räddningstjänsts verksamhet.

Bergslagens Räddningstjänsts direktion består av två ledamöter och två ersättare från Kristinehamn och Karlskoga kommun, från övriga medlemskommuner en ledamot och en ersättare. Revisionen är vald av respektive medlemskommuns fullmäktige.

I antagen förbundsordning är budgetprocessens arbetsordning angiven gentemot medlemskommunerna.

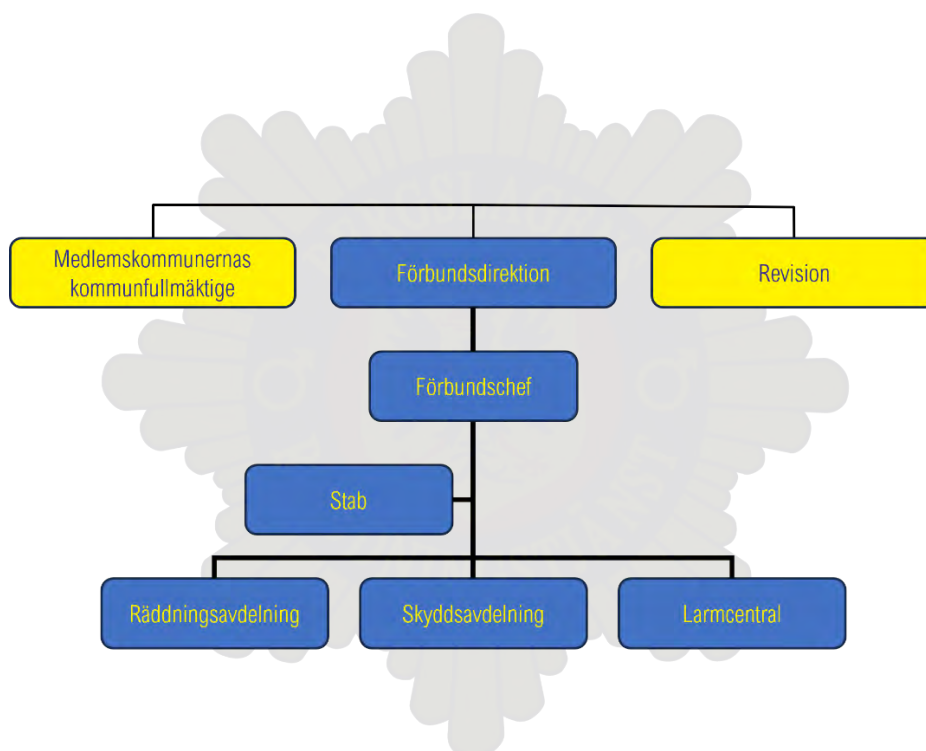
Förslag till åtgärder som innebär väsentligt förändrad verksamhet eller ändring i dokument som styr verksamheten inom Bergslagens Räddningstjänst, behandlas alltid frågan i medlemskommunernas fullmäktige innan sanktion för beslut ges till förbundets direktion.

Organisation

Den högst beslutande tjänstemannen är förbundschefen som till sin hjälp har funktionsansvariga inom respektive verksamhetsområden. Allt arbete bedrivs förbundsövergripande utifrån funktioner och områdesansvar. Direktionen har genom delegationsordningen gett förbundsledningen ett rationellt och ansvarsskapande arbetsförhållande.

Förbundets ledningsgrupp består av förbundschef, ekonomichef, avdelningschefer och HR-specialist.

Förbundets åtta stationer har en utsedd stationschef vars uppgift är att samordna verksamheten på stationen och fungera som en länk mellan ledning och övrig personal på respektive station.

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Identifierad risk	Beskrivning	Organisatorisk enhet	Hantering av risk
Omvärldsrisk			
Klimatförändring	Större vädervariationer som orsakar översvämningar, skogsbränder och andra resurskrävande insatser	Räddningstjänst-avdelningen	Ingår i gemensam räddningsorganisation, RRB Följa utvecklingen i branschen (MSB)
Världsläget	Det oklara världsläget medför ekonomiska och materiella utmaningar.	Förbundet	Medvetenhet om det försämrade ekonomiska läget och ibland brist på material/komponenter.
Verksamhetsrisk			
Personal	Oförmåga att upprätthålla planerad bemanning. Negativa effekter på personal och kvalitet.	Räddningstjänst-avdelningen	Utöka poolanställningar inom heltidsstyrkorna. Rekryteringskampanjer för RIB (deltid)
Personal & Material	Räddningstjänsten ska ha en förmåga att utöva Räddningstjänst under höjd beredskap (RUHB). Detta kräver personell och materiell tillförsel från Staten (MSB).	Räddningstjänst-avdelningen	Påbörja uppbyggnad av organisationen för att kunna möta behovet.
IT-störningar/angrepp	IT-störningar/angrepp som påverkar vår verksamhet negativt.	Förbundet	Förbundet har ett IT-samarbete med Karlskoga kommun för att minimera risker och störningar för avbrott/angrepp samt att förbundet får tillgång till en bredare kompetens inom IT-området.
Finansiell risk			
Inflation	Hög inflation som förbundet inte får täckning för i sin budget.	Förbundet	Se över förbundets kostnader och intäkter för att få en budget i balans.
Finansieringsrisk	Inköp av förbundets investeringar.	Förbundet	Då förbundet inte får uppta lån är det viktigt att en långtidsplan för investeringar finns upprättad för att kunna skapa en god likviditetsplanering i förbundet.

Händelser av väsentlig betydelse

Arbetet med friska brandmän, det vill säga arbetsmiljöanpassning för att minimera kontamination av röksmittat material har tagit rejäla kliv framåt med nya rutiner i samband med övning och larm samt inköp av en ny diskmaskin för rökskyddsutrustning. Diskmaskinen levererades och installerades under juni månad och är nu i full drift för att sköta rengöring av kontaminerat material från förbundets stationer. I nuläget finns inget ytterligare investeringsbehov för att förbättra arbetsmiljön men detta kan komma att förändras.

Rekrytering av sommarvikarier genomfördes i Kristinehamn under januari med testdagar och åtta nya brandmän valdes ut. Under sommaren har totalt 15 timanställda vikarier gått in och arbetat för att personalen ska kunna få ut sin semester och föräldraledighet.

Samverkanscentralen Seglet invigdes den 9 april där Polisregion Bergslagen, Räddningsregion Bergslagen, SOS Alarm och Region Örebro sitter tillsammans för att få kortare larmkedjor och bättre samverkan mellan flera samhällsaktörer. Målet är att stärka förmågan att hantera både vardagliga händelser och större kriser. Den olycksdrabbade ska få snabbare hjälp med rätt resurs på plats.

Det tvååriga projekt som startade 1 januari 2023 med en dagtidsstyrka i Kristinehamn går nu mot sitt slut. För verksamhetens del har det varit ett mycket lyckat projekt och det finns goda resultat att påvisa, men då finansieringen inte kan säkerställas kommer projektet inte kunna bli en permanent verksamhet. För närvarande pågår organisatorisk planering för att lösa de arbetsuppgifter som dagtidsstyrkan skött och som förbundet är i behov av att ha kontinuitet på.

Nya regler för dygnsvila infördes den 1 februari. De nya reglerna har inneburit att det har blivit mycket svårare att bemanna verksamheten vid planering av kompetensutveckling och övning etcetera, men framför allt på kort sikt när hastiga vakanser uppstår, såsom vård av barn och sjukdom.

Förbundet sökte dispens och Arbetstidsnämnden har, genom ett delbeslut den 29 februari 2024, beviljat dispens för att möjliggöra förläggning av arbetstid upp till 24 timmar under den lagstadgade semesterperioden (juni-augusti 2024).

Utöver beslutet gällande semesterperioden har Arbetstidsnämnden även beviljat, för berörda yrkesgrupper enligt Bilaga R, dispens under tiden 1 februari 2024 — 31 oktober 2025. Dispensen innebär möjlighet att om verksamheten kräver förläggning av arbetstid upp till 24 timmar för två dygnspass per fyra veckorsperiod under helger samt för att möjliggöra förläggning av arbetstid upp till 24 timmar för utbildningar och övningar som inte ryms inom ordinarie arbetstidsförläggning eller inom ordinarie verksamhet. Beslutet avser begränsad tid och förutsätter att arbete med omställning till de nya arbetstidsbestämmelserna fortgår.

Förbundet har tagit fram ett nytt schema för utryckningspersonal, med start 1 september utifrån beviljad dispens. Trots dispensen är behovet av att utöka personalstyrkan stort.

Inom Skyddsavdelningen har en ny inspektör tillkommit som under perioden har genomgått MSB utbildning Tillsyn A.

Ett projekt att skapa samförstånd mellan Räddningstjänstens myndighetsutövning och Socialtjänsten Karlskoga har pågått under perioden och lett till ett föreläggande mot Socialtjänstens serviceboende, socialtjänsten har godtagit föreläggandet och skall åtgärda bristerna. Under året kommer ytterligare tillsyner att göras mot olika boendeformer inom socialtjänsten i Karlskogas kommun där förbundet hoppas att projektet har lett till samförstånd hur lagstiftningarna skall tolkas. En kontaktväg har skapats och ett informationsmöte har hållits med Kristinehamns kommun. Därefter kommer förbundet försöka att ta projektet vidare i resterande medlemskommuner.

Styrning och uppföljning av verksamheten

Vision

”Ett olycksfritt samhälle för alla”

Uppfyllande av visionen nås genom skadeförebyggande och skadebegränsande insatser av personalen. Bergslagens Räddningstjänsts personalrekrytering skall leda till en kompetent personalgrupp oavsett kön, sexuell läggning, religion eller etniskt ursprung.

Visionen redovisar ramar och inriktning för räddningstjänstens verksamhet. Inom ramarna redovisas säkerhetsmålen och prestationsmålen för förbundet.

Visionen redovisar ramar och inriktning för räddningstjänstens verksamhet. Inom ramarna redovisas mål kopplat till god ekonomisk hushållning, målområden och inriktningsmål med tillhörande prestationsmål för förbundet.

I samband med det nya handlingsprogrammet 2024–2027 upprättade förbundet nya målområden för verksamheten. För perioden är måluppfyllelsen delvis uppfylld och förbundet behöver arbeta med de prestationsmål som är delvis, eller ej uppfyllda under resterande del av året. Prognosen för året är att merparten av prestationsmålen kommer att uppnås.

Samtliga mål kopplade till god ekonomisk hushållning förutom ett, är uppfyllda för perioden och utifrån det redovisade utfallet gör förbundet bedömningen att förbundet i all väsentlighet uppfyller god ekonomisk hushållning.

Mål för verksamheten

Bergslagens Räddningstjänst skall genom informationsinsatser, effektiva räddningsinsatser, jämställdhet, mångfald samt samverkan uppnå nedanstående målområden som fastställts i handlingsprogrammet för perioden 2024–2027 för förebyggande och operativ verksamhet. Larmcentralen har formulerat inriktningsmål för sin verksamhet motsvarande period.

Måluppfyllelsen delas in i tre kategorier, målet uppnått, målet delvis uppnått samt målet ej uppnått. För bedömningen målet uppnått måste målet vara minst 95 % uppfyllt och för delvis uppnått måste målet vara till minst hälften uppfyllt. Uppföljning av målen presenteras i delårsbokslut och årsredovisning.

Målområde	Prestationsmål	Resultat	Måluppfyllelse
Minska antalet olyckor	Tillsyn utförs där olycksrisken är stor eller konsekvensen av en olycka blir stor. Den årligt antagna tillsynsplanen anger vad som ska prioriteras.	Målet delvis uppnått. Under perioden har 44 tillsyns-ärenden påbörjats, vilket ligger strax under planeringen för årets tillsyner.	
	Invånare, näringsliv, kommuner och organisationer erbjuds utbildning och information för att stärkas i att kunna förebygga olyckor.	Målet uppnått. Skyddsavdelningen har under perioden utbildat 1394 personer i olika brandskyddsutbildningar. Samtliga erbjudna kurser har genomförts under perioden.	
		Målet delvis uppnått. Under perioden 1 jan-30 aug har 99 bränder eller brandtillbud inträffat, i 14 av fallen fanns ingen fungerande brandvarnare vilket ger en måluppfyllnad på 86 %.	
	Remisser inom "Skydd mot olyckor" ska hanteras. Medlemskommuner ska ges vägledning gällande brandskyddskrav.	Målet uppnått. Skyddsavdelningen har hanterat samtliga 213 inkomna remisser.	
	Samverkan sker med medlemskommuner i syfte att anpassa brandskyddet för riskutsatta.	Målet ej uppnått. Dialog sker med socialförvaltningen i framför allt Karlskoga kommun och har påbörjats i Kristinehamns kommun.	

Målområde	Prestationsmål	Resultat	Måluppfyllelse
Konsekvenserna av olyckor ska minska	Responstiderna minimeras så att den hjälpsökande får snabb hjälp. Medelresponstiden vid bränder i byggnader är under åtta minuter och vid trafikolyckor under nio minuter.	Målet ej uppnått. Medelvärde för responstiderna är under perioden: Brand i byggnad – 9min 54 sek. Trafikolycka – 10 min 32 sek.	
	Operativ personal ska ha en dokumenterad kompetensprofil anpassad efter riskbilden i syfte att genomföra snabba, effektiva och säkra insatser.	Målet ej uppnått. Kompetensprofil med förmågevärdering är under framtagande.	
	Lärandet av inträffade insatser ska utvecklas.	Målet delvis nått 5 Utredningar har gjorts under året.	
	Tillsammans med andra hantera olyckor, samhällsstörningar och kriser och under sådana förhållanden upprätthålla den egna verksamheten.	Målet uppnått. Inga kriser eller allvarliga störningar har inträffat.	
Verka för invånarnas ökade trygghet	Drabbade ska bemötas med professionalitet, information ska ges under och efter en olycka.	Målet delvis uppnått. 4 uppföljningar/ återkopplingar efter insats har genomförts under året.	
	Aktiviteter för det samlade trygghetsarbetet ska utföras i egen regi och i samverkan med andra.	Målet uppnått. Under perioden har 30 verksamhetsbesök och 647 hembesök genomförts.	

Larmcentralens Inriktningsmål	Prestationsmål	Resultat	Måluppfyllelse
Larmcentralen bör ha möjlighet utifrån kommunernas önskemål, även bevaka kommunernas objekt och fastigheter via kamerabevakning.	Dialogmöten med medlemskommunernas säkerhetssamordnare/ fastighetsavdelning för att öka medvetenheten kring möjligheterna med kameraövervakning. Att byta programvara till ett mer gångbart mottagnings-program.	Målet delvist uppnått. 3 kameror är installerade och driftsatta i Karlskoga kommun 12/6. Programvara bytes när fler uppdrag inkommer. Det är i dagsläget för kostsamt för den aktuella mängden kameror.	
Larmcentralen ska erbjuda medlemskommunerna person/överfallslarm.	Dialogmöten med medlemskommunerna.	Målet delvist uppnått. Totalt 48 anslutna larm i Karlskoga kommun, samtliga är uppgraderade för att vara 4G/5G kompatibla. Degerfors kommun planeras gå över med cirka 35 personlarm under september/oktober.	
Larmcentralen ska arbeta förebyggande hos brukare med trygghetslarm.	Trygghetskontroll genomförs i samband med installation av trygghetslarm.	Målet delvis uppnått. Mellan januari och augusti har 1097 trygghetskontroller genomförts. Arbetet fortsätter vid varje hembesök och rapporteras in till Brandskyddsföreningen.	
Senast 2025 ska samtliga trygghetslarm vara utbytta	För att säkra mobiloperatörernas övergång till 4G och 5G	Målet delvis uppnått. Fram till den 31 augusti är 60% utbytta till 4G/5G-kompatibla enheter. En bemanningsinsats för att nå 80% planeras under hösten.	

God ekonomisk hushållning

För att skapa förutsättningar för en god ekonomisk hushållning måste det enligt lagstiftaren finnas ett klart samband mellan resursåtgång, prestationer, resultat och effekter. Detta säkerställer en kostnadseffektiv och ändamålsenlig verksamhet.

God ekonomisk hushållning tolkas i kommunalförbundet Bergslagens Räddningstjänst som att våra resurser ska användas där de gör mest nytta, att vi har en ekonomisk medvetenhet och en helhetssyn på alla våra resurser i förbundet. Det betyder att vår ekonomi ska vara långsiktigt hållbar och att våra personella och tekniska resurser ska användas på ett, över tid, hållbart sätt.

Ur ett finansiellt perspektiv betyder god ekonomisk hushållning att vi har en framtida handlingsberedskap för eventuella oförutsedda utgifter, att vi kan genomföra planerade investeringar med egna medel och att vi har en betalningsberedskap så vi kan betala våra utgifter i rätt tid.

Bedömningen är att förbundet delvis uppnår god ekonomisk hushållning för perioden. Prognosen för året är att samtliga finansiella mål och verksamhetsmål kopplade till god ekonomisk hushållning kommer att uppnås.

Utifrån periodens redovisade utfall görs bedömningen att förbundet i all väsentlighet uppfyller god ekonomisk hushållning.

Finansiella mål kopplat till god ekonomisk hushållning

Mål	Resultat	Måluppfyllelse
Det egna kapitalet ska uppgå till minst motsvarande självrisken för den största medlemskommunen ¹ .	Målet uppnått. Förbundets största medlemskommun Karlskoga har enligt MSB en självrisk som uppgår till drygt 1,3 mkr. Prognosen för året är att det egna kapitalet kommer att uppgå till mer än 1,3 mkr vid årets slut.	
Förbundets investeringar ska finansieras med egna medel.	Målet uppnått. Samtliga investeringar som gjorts under perioden har finansierats med egna medel. De planerade investeringarna under resterande del av året kommer även de att finansieras med egna medel.	
Förbundets banklikviditeten ska inte underskrida 3 mkr.	Målet uppnått. Vid 31 augusti uppgick banklikviditeten till 16,4 mkr (18,5 mkr). Prognosen för året är att banklikviditeten kommer att uppgå till mer än 3 mkr.	

¹ Självrisken enligt 7 kap. 3 § lagen (2003:778) om skydd mot olyckor utgörs av ett belopp som motsvarar 0,02 procent av det sammanlagda skatteunderlag som står till kommunens förfogande året före det år då kostnaderna uppkommit. (<https://www.msb.se/sv/amnesomraden/msbs-arbete-vid-olyckor-kriser-och-krig/ersattningar/ersattningar-till-kommuner-enligt-lso/>)

Verksamhetsmål kopplat till god ekonomisk hushållning

Mål	Resultat	Måluppfyllelse
Att inom tilldelade medel upprätthålla beslutad beredskapsorganisation och att påbörja utryckning inom angiven anspänning tid enligt handlingsprogram, (exklusive insatser med fördröjd tidsangivelse som kan härledas till kommunikation/teknik gällande själva utalarmeringen).	Målet uppnått. Angiven beredskapsorganisation i handlingsprogrammet har upprätthållits under perioden.	
Att tillsyn skall göras enligt den årligt antagna tillsynsplanen. Tillsynsplanen anger hur fördelning och prioritering av tillsynsobjekten sker.	Målet är delvis uppnått. Avdelningen ligger inom marginalen för tillsynsplanen uppfyllande och framtiden ser ljus ut då ytterligare en tillsynsförättare har tillkommit.	
Att verksamheten utifrån självkostnadsprincipen skall vara bemannad och tekniskt utrustad, utifrån medlemskommunernas och Bergslagens Räddningstjänsts interna efterfrågan av larmtjänster.	Målet uppnått.	
Personalomsättningen inom räddningspersonal i beredskap ska understiga 7 %.	Målet uppnått. Personalomsättningen under perioden var 0,9 %. Under perioden jan-aug har en person slutat av vår räddningspersonal i beredskap och tre nya har anställts.	

Nyckeltal för verksamheten

Händelser	2020	2021	2022	2023	Jan-aug 2024
Antal larm (st.)	1 211	1 209	1 285	1 375	866
<i>Fördelat på:</i>					
Brand i byggnad	169	164	128	164	99
Brand ej byggnad	135	134	153	130	101
Trafik	173	171	192	175	109
Automatlarm, ej brand	311	325	393	353	250
Hisslarm	30	16	20	17	4
IVPA larm	51	72	175	205	100
Drunkning/tillbud	6	8	7	8	1
Övriga larm	336	319	217	323	202
Stationsrörelser (Ny indikator)²	2020	2021	2022	2023	Jan-aug 2024
Karlskoga	-	-	434	476	337
Kristinehamn	-	-	403	445	225
Filipstad	-	-	251	268	163
Degerfors	-	-	137	141	110
Hällefors	-	-	110	120	65
Storfors	-	-	78	99	54
Lesjöfors	-	-	87	102	75
Åtorp	-	-	33	42	32
Övriga nyckeltal	2020	2021	2022	2023	Jan-aug 2024
Antal utbildningstillfällen (st.)	17 ³	52	114	118	61
Antal utbildade i någon form av Brandutbildning (st.)	589 ⁴	987	2 399	2 800	1260
Genomförda tillsyner LSO/LBE (st.)	191	233	124	64	35
Övriga förebyggande ärenden, Tillstånd, remisser, rådgivning etcetera (st.)	362	348	298	242	364
Tillståndsärenden (st.)	56	65	44	42	36
Brandutbildning skolelever (st.)	0 ⁵	1 300	1 353	1 700	340
Tekniska larpunkter	6 202	6 394	6 720	6 832	7 234
Trygghetslarm/år/ medlemskommun (st.)	2 587	2 701	2 758	2 810	2 841
-varav Kristinehamn	696	743	750	785	785
- varav Karlskoga	871	890	907	934	965
-varav Filipstad	379	374	394	390	395
-varav Hällefors	240	255	260	266	262
-varav Degerfors	278	308	327	323	312
-varav Storfors	123	131	120	112	122

² Anger antalet gånger en station har larmats ut per år (kan ex. vara förstärkning, avlösning, passning mm). I årsredovisningen 2022 angavs fel antal stationsrörelser för Karlskoga, Kristinehamn och Filipstad som har rättats i samband med årsredovisningen 2023.

³ 63 inställda utbildningstillfällen

⁴ 1700 personer färre på grund av inställda utbildningstillfällen.

⁵ Inga avslutande BUSE genomförts vilket brukar vara 1400–1800 elever på brandstationerna på grund av pandemin.

Väsentliga personalförhållanden

Personalutvecklingen inom Bergslagens Räddningstjänst ska tillgodose verksamhetens behov av kompetenta medarbetare för att kunna möta nuvarande och framtida behov.

Det finns heltidsanställd personal på stationerna i Kristinehamn, Karlskoga och Filipstad. Räddningstjänstpersonal i beredskap (RiB) tjänstgör i Filipstad, Hällefors, Degerfors, Storfors, Lesjöfors och Åtorp. Kravet för RiB-personal är bland annat att de bor och arbetar i närheten av brandstationen.

Personalkostnader uppgår till 53,3 mkr (51,7 mkr) exklusive pensionskostnader, vilket motsvarar 68 % av budget. Exkluderas projektet Dagtidstyrka med beredskap uppgår personalkostnaden till 51,3 mkr (49,9 mkr), vilket motsvarar 66 % av budgeten.

Förbundet köper in tjänsten lönehantering och IT-support av medlemskommunerna samt pensionshantering av KPA pension.

Antal anställda

Antalet tillsvidareanställda inom Bergslagens Räddningstjänst var per 31 augusti 2024 196 personer, 87 heltidsanställda och 109 Räddningstjänstpersonal i beredskap (RiB).

Under perioden januari – augusti har en deltidsbrandman och en heltidsbrandman valt att sluta på egen begäran och vår Larmchef har valt att gå i pension. Under de närmsta fem åren har elva medarbetare inom den operativa verksamheten möjlighet att sluta sina anställningar genom pensionsavgång.

Nya regler för dygnsvila infördes den 1 februari. De nya reglerna har inneburit att det har blivit mycket svårare att bemanna verksamheten vid planering av kompetensutveckling och övning etcetera, men framför allt på kort sikt när hastiga vakanser uppstår, såsom vård av barn, sjukdom etcetera. Behovet av att utöka personalstyrkan är stort.

Då det under semesterperioden är ett högt uttag av föräldraledighet bland våra brandmän har femton semestervikarier rekryterats för att vi ska kunna upprätthålla vår förmåga.

Anställda	2021	2022	2023	Jan-aug 2024
Total personal	196	193	193	196
- varav heltidsanställda	86	87	86	87
- varav räddningspersonal i beredskap	110	106	107	109
Kvinnor	21	24	24	24
Män	175	169	169	172
Kvinnor %	10,7	12,4	12,4	12,2
Män %	89,3	87,6	87,6	87,8
Förtroendevalda - Direktion/Revision	22	22	22	22

Personalomsättning %	2021	2022	2023	Jan-aug 2024
Heltid	1,2	12,6	10,3	2,3
Räddningspersonal i beredskap	4,7	1,8	5,6	0,9

Pension	2021	2022	2023	Jan-aug 2024
Pensionsavgångar	2	5	3	1
Möjliga pensionsavgångar inom 5 år (heltid)	13	8	9	11
- varav i utryckningsstyrka (heltid)	12	7	8	11

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron under januari till augusti har totalt sett varit något högre än föregående år. Det är främst personer i gruppen 29år och yngre samt 30-49år som har ökat. Den troliga orsaken till den något högre sjukfrånvaron är att de nya reglerna för dygnsvila har införts från den 1 februari, vilket innebär att den skiftgående personalen inte längre kan byta pass vid sjukdom. Sjukfrånvaron bland kvinnor har ökat då förbundet har haft två som är långtidssjukskrivna.

Sjukfrånvaro %	2021	2022	2023	Jan-aug 2024
Total sjukfrånvaro	2,50	2,98	3,31	3,67
Långtidssjukfrånvaro (minst 60 dagar) av total sjukfrånvaro	39,18	32,71	42,61	42,39
Sjukfrånvaro 29 år och yngre	1,14	1,01	1,62	2,16
Sjukfrånvaro 30–49 år	2,40	2,47	2,21	3,16
Sjukfrånvaro 50 år och äldre	3,09	4,62	6,22	5,54
Sjukfrånvaro kvinnor	7,80	7,47	7,38	9,01
Sjukfrånvaro män	1,51	2,13	2,44	2,6

Tillbud- och olycksrapportering

Det har under januari - augusti inkommit 15 rapporterade arbetsskador/tillbud, varav sex avser personskador vid halkolyckor på våra brandstationers parkeringar (bristfällig sandning), tre avser arbetsmiljörelaterade tillbud och resterande avser brister i hantering av kontaminerat material. Skadorna följs upp systematiskt i samverkansgruppen där även förebyggande åtgärder diskuteras och beslutas för att minska skaderisken framöver. Säkerhetsföreskrifter finns genom arbetsmiljöverkets föreskrifter om rök- och kemdykning samt i interna reglementen. När det gäller den sociala och organisatoriska arbetsmiljön tar förbundet hjälp av vår företagshälsovård.

Företagshälsovård

All utryckningspersonal inom förbundet har hälsoundersökning varje år där tjänstbarhetsintyg för rök- och kemdykning samt klättring med stor nivåskillnad utfärdas. Dagtidspersonal har hälsokartläggningar vart 3:e år. Hälsoundersökningarna sköts av företagshälsovården, för närvarande har förbundet avtal med Bergslagens Arbetsmiljö AB.

Den 1 januari 2024 började nya krav gälla för vissa medicinska kontroller i arbetslivet. De nya kraven rör tjänstbarhetsintyg för två typer av arbeten: klättring med stor nivåskillnad samt rök- och kemdykning. Syftet med de nya kraven är att företagsläkaren ska kunna göra en säkrare bedömning av arbetstagarens hjärta och kärl.

Samverkansgruppen och skyddsombud

För att skapa en god arbetsmiljö krävs ett nära och kontinuerligt samarbete mellan verksamheten och de anställda. Tillsammans med fackliga representanter och skyddsombud har förbundet regelbundna samverkansmöten. Skyddsombuden samverkar i egna träffar en gång per år där samtliga

skyddsombud, huvudskyddsombudet samt förbundschef och HR-specialist deltar. Huvudskyddsombud, förbundschef och HR-specialist deltar sedan i den gemensamma samverkansgruppen för Bergslagens Räddningstjänst.

Jämställdhet

Räddningstjänsten skall inom ramen för sin verksamhet bedriva ett målinriktat arbete för att främja jämställdheten inom organisationen. Förbundet ska aktivt arbeta med attitydfrågor och skapa en arbetsplats med både kvinnor och män. Vid likvärdig kompetens i samband med nyrekrytering ska en jämn könsfördelning eftersträvas.

Antalet kvinnor som arbetar inom förbundet är idag tjugofyra och av dessa är det tio som är i utryckningstjänst.

Vid nyrekrytering av brandmän läggs stor vikt på att försöka rekrytera in fler kvinnor. Antalet kvinnor som tar examen från utbildningen "Skydd mot olyckor" (SMO) på MSB: skolor är få vilket gör det svårare att rekrytera. Bland årets semestervikarier på brandmannasidan är en av vikarierna kvinna.

Kompetensutveckling

Utveckling på olika sätt är viktigt för att höja kompetensen. Kompetensutveckling sker bland annat genom att medarbetare utbildas via MSB (myndigheten för samhällsskydd och beredskap).

För att bibehålla och öka kompetensen för personalen som utövar räddningstjänst genomförs regelbundna utbildningar och övningar. Inriktningen på övningarna styrs av aktuell riskbild och behov av att underhålla befintlig kompetens.

För skiftgående personal genomförs övningsverksamhet under schemalagt arbetspass. Inriktningen på övningarna svarar mot uppställda mål för räddningsstyrkan samt samverkan mellan räddningsstyrkor.

Ledningspersonal övas i förmåga att leda stora och långvariga räddningsinsatser. Särskilt intresse ägnas åt samverkan med andra myndigheter och organisationer.

Alla våra chefer med personalansvar genomgår utbildningen "Bättre arbetsmiljö" (BAM).

Under våren har en brandinspektör genomgått utbildningen "Tillsyn och annan olycksförebyggande verksamhet A", en poolstyrkeledare utbildningen "Ledningskurs styrkeledare" samt en verksamhetsutvecklare utbildningen "Ledningskurs insatsledare".

Förväntad utveckling

Nya regler för dygnsvila infördes den 1 februari. De nya reglerna innebär svårigheter att bemanna verksamheten både på lång och framför allt på kort sikt. Förbundets beviljade dispens för utryckningspersonal innebär möjlighet att i ordinarie schema, om verksamheten kräver, förlägga arbetstid upp till 24 timmar för två dygnspass per fyra veckorsperiod under helger. Beslutet avser begränsad tid och förutsätter att arbete med omställning till de nya arbetstidsbestämmelserna fortgår, det innebär att personalbehovet är stor och personalstyrkan bör utökas.

Förbundets utryckningspersonal kommer att börja arbeta enligt ett nytt schema med start den 1 september 2024.

Förbundet står inför ekonomiska och personella utmaningar med anledning av EU-direktiven avseende dygnsvila. Även ökade kostnader på grund av inflationen gör att förbundet behöver kostnadseffektivisera verksamheten där det är möjligt och öka kostnadsmedvetenheten hos våra

anställda för att möta de framtida utmaningarna. Förbundet har en mycket bra budgetdialog tillsammans med medlemskommunerna.

Sveriges största teleoperatörer har påbörjat nedstängningen av 3G-nätet och aviserade nedstängning av 2G-nätet till slutet av 2025. Telia har dock meddelat att de skjuter upp avvecklingen till 2027. Förbundet har påbörjat uppgraderingen till 4G- och 5G-kompatibel utrustning och förväntas fortsätta med det även under 2025. Samtidigt som den egna utrustningen uppgraderas pågår även dialog med våra kunder och kommuner för att säkerställa att deras utrustning är 4G/5G-kompatibel.

Ekonomisk redovisning

Periodens resultat

Periodens resultat uppgår till -3,1 mkr (121 tkr), vilket är bättre än förväntat främst på grund av högre intäkter samt en lugn sommar larmmässigt. Förbundet har för året ett budgeterat underskott på 12 mkr där 8 mkr ska finansiera ökade pensionskostnader och 4 mkr finansiera projektet "Dagtidstyrka med beredskap".

I periodens resultat är kostnader för projektet Dagtidstyrka med beredskap inkluderade med totalt 2 mkr (2,2 mkr).

Prognosen för årets pensionskostnader uppgår till totalt 22,7 mkr där medlemsbidraget täcker 12,6 mkr och förbundet finansierar 8 mkr genom minskning av det egna kapitalet. Det har inte bokats upp något ytterligare medlemsbidrag för de resterande ökade kostnaderna 2,2 mkr utifrån KPA prognos från 31 december 2023. Förbundet har föreslagit att finansiera även det med minskning av det egna kapitalet inom det beslut som direktionen fattat sedan tidigare.

Prognosen för året är ett underskott på 13,7 mkr för de ökade pensionskostnaderna samt finansiering av projekt dagtidstyrkan.

Verksamhetens intäkter

Under perioden har förbundet högre intäkter än budgeterat för bland annat RRB då förbundet har ersatt delar av vakanser under perioden. Antalet trygghetslarm och tekniska larm har ökat vilket gör att intäkterna överstiger budget. Antalet debiterade obefogade larm för perioden är högre än budgeterat. Efterfrågan på den externa utbildningsverksamheten har ökat under året vilket gör att intäkterna överstiger budget.

Periodens reavinster uppgår till 165 tkr (236,7 tkr).

Verksamhetens kostnader

Personalkostnader uppgår till 53,3 mkr (51,7 mkr) exklusive pensionskostnader, vilket motsvarar 68 % av budget. Exkluderas projektet Dagtidstyrka med beredskap uppgår personalkostnaden till 51,3 mkr (49,9 mkr), vilket motsvarar 66 % av budgeten. Under perioden har sjukfrånvaron varit något högre jämfört med föregående år vilket medför att kostnader för vikarier ökat. Förbundet har flaggat för att de nya reglerna kring dygnsvilan kan komma att ge ökade personalkostnader under året. I och med att sommarperioden har varit relativt lugn larmmässigt ligger personalkostnaderna enligt plan trots ändringar i schemat med anledning av arbetsdirektivet.

Försenad leverans av de tunga fordonen som avser investering från 2023 och 2024 medför att avskrivningskostnaderna lägre än budgeterat för perioden och kommer vid årets slut ge ett överskott på cirka 400 tkr.

Förbundets hyreskostnader ökade med mer än budgeterat även inför 2024 vilket medför ett underskott mot budget på 280 tkr. Den preliminära försäkringspremien för fordon ökade med 80 tkr utöver budgeterat.

På grund av att mobiloperatörerna kommer att släcka ned 2G- och 3G-nätet måste utbyte av befintliga trygghetslarm ske senast vid utgången av 2025. Utbyten till ny teknik kommer att bli kostnadsdrivande, men så långt det är möjligt kommer inköpen göras inom befintlig budget.

Räddningsregion Bergslagen

Sedan den 12 maj 2020 ingår Bergslagens Räddningstjänst i den gemensamma systemledningen för Räddningsregion Bergslagen (RRB), en samverkan mellan 17 räddningsorganisationer.

Inflyttningen till den gemensamma samverkanscentralen, Seglet, är genomförd och verksamheten där är nu i full drift. Inflyttningen medförde en ökad hyreskostnad för RRB som är hyresgäst i lokalerna. RRB har utökat samarbetet med Räddning i samverkan (RiS) pågår där respektive centraler skall vara redundans till varandra. RRB har under vissa tider i sommarperioden driftat RiS från Seglet, vilket har fungerat mycket bra.

Under perioden har förbundet haft åtta medarbetare som har en del av sin tjänst i RRB och som förbundet får ersättning för. Fortsatt har vakanser täckts upp av den befintliga personalen inom RRB vilket gör att intäkterna överstiger budget för förbundet. Sedan 1 januari 2023 har förbundet även en tjänst som driftansvarig 50 % inom RRB.

Årets prognos är ett överskott på cirka 900 tkr som avser ökade intäkter för ersättning av personal.

Projekt - Dagtidstyrka med beredskap

Direktionen fattade under 2022 beslut om projektet "Dagtidstyrka med beredskap" som kommer att pågå under 2023–2024. Förbundet har länge önskat en sjätte brandman i Kristinehamnsstyrkan och detta projekt genomförs med egenfinansiering genom minskning av det egna kapitalet (maximalt 8 mkr) under projekttiden. Förbundets ambition var att på sikt kunna inrätta denna organisation permanent med hjälp av utökat medlemsbidrag samt viss del egenfinansiering.

Direktionen har fått löpande information om projektet och en utvärdering för det första projektåret har presenterats för direktionen i början av året. På direktionen i september beslutades att projektet ska avslutas den 31 december 2024, då förbundet inte har ekonomiska förutsättningar att bedriva verksamheten permanent. En slutrapport kommer att presenteras för direktionen i början av 2025.

Utfallet 2023 blev något lägre än planerat, främst på grund av personalomsättning vilket medförde lägre personalkostnader. Årets prognos pekar även den på att bli lägre än projektbudgeten även det beroende på personalomsättning och att några ur personalen har gått in i skift under semesterperioden.

(tkr)	Utfall 2023	Utfall 2024-08-31	Prognos 2024
Personalkostnader	3 022	1 951	3 260
Arbetskläder	120	31	40
IT och telefoni	54	7	20
Fordonskostnader	49	18	30
Utbildning	9	0	50
Övriga kostnader	49	33	100
Summa	3 303	2 041	3 500

Finansiella intäkter och kostnader

Förbundet har under året placerat medel i 3 månaders fastränteplacering och i mitten av augusti placerades 5 mkr i 3 månaders fastränteplacering där räntan uppgår till 3,55 %. Förbundet har även ett sparkonto där räntan för närvarande uppgår till 2,51 %. Ränteintäkterna för perioden uppgår till 428 tkr (212 tkr).

Den finansiella kostnaden som avser värdesäkring av pensionsskulden uppgår till 2,9 mkr (2,9 mkr) exklusive löneskatt.

Placerade medel

Tillsammans med rådgivare från Nordea har totalt 3 mkr placerats i enlighet med förbundets placeringspolicy i nedanstående portfölj, där allt kapital är klassificerat som kortfristiga placeringar. Vinster vid försäljning har rebalanserats i portföljen. På balansdagen är dessa värderade till verkligt värde och periodens orealiserade värdeförändringar 249 tkr (16 tkr) är tillgodoförd periodens resultat.

Placering (tkr)	Anskaffningsvärde	Marknadsvärde 240831	Värdeförändring 240831	Värde- utveckling (%)
Nordea Swedish Bond Stars A	600	626	26	4,27
Nordea Klimatfond	50	81	31	62,86
Nordea Institutionella Aktiefonden Sverige (icke-utd)	120	162	41	34,27
Nordea Institutionella Räntefonden långa placeringar, SEK icke-utd	1 050	1 041	-9	-0,87
Nordea Hållbarhetsfond Aktier Global	195	347	152	77,85
Nordea Hållbarhetsfond Obligationer Global	891	863	-28	-3,13
Nordea Småbolagsfond Sverige	70	72	2	3,54
Instutionella aktiefonden Stabil	94	120	26	27,09
Robeco Sustainable Water Equities EUR	50	58	8	16,23
Totalt	3 120	3 370	249	

Pensionskostnader

I posten verksamhetskostnader ingår förbundets pensionskostnader. Den finansiella kostnaden som avser värdesäkring av pensionsskulden redovisas som en finansiell kostnad i resultaträkningen.

Budgeten 2024 är lagd utifrån den beräkning som KPA gjorde i december 2022. På grund av det nya pensionsavtalet AKAP-KR samt inflationsuppräknings beräknas förbundets pensionskostnader öka kraftigt under 2024. I budgetsamråden tillsammans med medlemskommunerna så har förbundet föreslagit att finansiera delar av den ökade pensionskostnaden genom minskning av eget kapital. För 2024 är budgeten beslutad där 8 mkr för de ökade pensionskostnaderna finansieras genom en minskning av eget kapital.

Från den 1 januari 2023 finns ett nytt pensionsavtal, särskild avtalspension för arbetstagare inom räddningstjänsten (SAP-R) som kommer att påverka förbundets framtida pensionskostnader. Den personal som har rätt till SAP-R innan den 1 januari 2023 är kvar på det gamla avtalet med rätt till särskild avtalspension vid 58 års ålder om kraven är uppfyllda med anställningstid 30 år inom räddningstjänsten varav 25 år i uttryckningstjänst.

De som önskar har rätt att fransäga sig det tidigare avtalet och gå över till den nya bestämmelsen i särskild avtalspension för personal inom räddningstjänst. Det nya avtalet innebär att den anställda som har sin huvudsakliga tjänstgöring i utryckningsstyrka får ett tillägg på 2066 kr/månad som extra avsättning till tjänstepension. Arbetstagaren kan i stället välja att ta ut tillägget som ett lönetillägg.

Under 2023 var det totalt 25 brandmän som valde att gå över till det nya avtalet, vilket gör att cirka 870 tkr (2024 års nivå) ska läggas till i prognosen för pensionskostnader då KPA inte har med tilläggspremien i sina prognoser.

Prognosen för årets pensionskostnader uppgår till totalt 22,7 mkr där medlemsbidraget täcker 12,6 mkr och förbundet finansierar 8 mkr genom minskning av det egna kapitalet. Det har inte bokats upp något ytterligare medlemsbidrag för de resterande ökade kostnaderna 2,2 mkr utifrån KPA prognos från 31 december 2023. Förbundet har föreslagit att finansiera även det med minskning av det egna kapitalet inom det beslut som direktionen fattat sedan tidigare med anledning av det överskott som blev på pensionskostnaden 2023.

I tabellen nedan presenteras framtida pensionskostnader (inklusive löneskatt) utifrån KPA:s prognos den 31 december 2023. I tabellen framgår tydligt de ökade pensionskostnaderna 2024.

Pensionskostnader, tkr	2024-12-31	2025-12-31	2026-12-31	2027-12-31	2028-12-31
Avgiftsbestämd ÅP KAP-KL	865	783	646	439	406
Avgiftsbestämd ÅP AKAP-KL	4199	4 165	4278	4495	4694
Skuldförändring exkl. särskilda beslut	523	-3 737	-2694	-800	-474
Skuldförändring särskilda beslut	0	0	0	0	0
Finansiell kostnad	5 370	2 315	1339	1494	1700
Utbetalningar ansvarsförbindelse	4 730	4 324	3839	3039	2874
Utbetalningar exkl. särskilda beslut	6 032	5 965	4450	2449	2290
Utbetalningar särskilda beslut	0	0	0	0	0
Totalt	21 719	13 815	11 858	11 116	11 490

I balansräkningen finns en upparbetad pensionsskuld på 54,6 mkr (52,7 mkr) och motsvarande fordran finns uppbokad mot medlemskommunerna vid årsskiftet för att på sikt finansiera kommande pensionsutbetalningar. I delåret har ingen ytterligare fordran bokats upp mot kommunerna.

Förbundets upparbetade pensionsskuld i ansvarsförbindelsen (pensionsavsättning intjänad till och med 1997-12-31) beräknas uppgå till 39,3 mkr vid utgången av 2024. Denna pensionsskuld kommer att sjunka med 9,9 mkr enligt KPA:s prognos fram till och med 2028.

Beräkningstidpunkt	2024-12-31	2025-12-31	2026-12-31	2027-12-31	2028-12-31
Ansvarsförbindelse	39 254	36 445	33 522	31 374	29 385
Avsatt till pensioner exkl. särskilda beslut	58 545	57 122	55 767	56 461	57 687

Soliditet

Soliditeten för förbundet är god och uppgick den 31 augusti till 24,0 % (27,2 %) vilket är en minskning från den 31 dec 2023 då soliditeten uppgick till 26,4 %.

Likviditet

Förbundets kassalikviditet är god då medlemskommunerna betalar in sina medlemsbidrag i förskott för nästkommande kvartal. Av årets investeringsbudget på 10,4 mkr har 964 tkr påverkat likviditeten.

Kassalikviditeten uppgår till 102 % (106 %) den 31 augusti vilket är en ökning jämfört med den 31 december 2023 (97 %).

Balanskravsresultat

Periodens resultat uppgår till -3,1 mkr (121 tkr) och från det ska realisationsvinster på 165 tkr (237 tkr) samt orealiserade värdeförändringar på kortfristiga placeringar 143 tkr (117 tkr) räknas bort, vilket innebär att förbundets balanskravsresultat är -3,4 mkr (-232 tkr).

Förbundet har inget tidigare underskott som ska återställas. Då förbundet historiskt har en god ekonomi med bra både soliditet och kassalikviditet har beslut tagits om att återbetala medlemsbidrag vid överskott efter balanskravsjusteringar i samband med bokslut.

Prognosen för året är det budgeterade underskottet 8 mkr för egenfinansiering av ökade pensionskostnader samt den ytterligare ökningen på 2,2 mkr och 3,5 mkr för projektfinansiering, totalt 13,7 mkr. Underskottet i balanskravsutredningen kommer inte att återställas på grund av beslut om att minska det egna kapitalet med 19 mkr under 2023–2024 med anledning av förbundets starka ekonomiska ställning.

I enlighet med kommunallagen, ska ett underskott enligt balanskravet återställas inom tre år om det inte föreligger synnerliga skäl. Ett synnerligt skäl är räddningstjänstförbundets starka ekonomiska ställning. Med beaktande av det ingående egna kapitalet om 37,5 mkr kommer inga åtgärder att vidtas för att återställa resultatet enligt balanskravet.

Planen att utnyttja det egna kapitalet för att täcka det underskottet bryter inte mot kravet på en god ekonomisk hushållning då förbundet:

- har täckning för hela pensionsåtagandet genom medlemskommunerna
- inte har några banklån eller väsentliga externa skulder
- har god likviditet
- inte har någon känd riskexponering

Underskott som uppstår av andra anledningar än budgeterat underskott ska generellt återställas inom tre år.

(tkr)	2024-08-31	Prognos 2024
Årets resultat enligt resultaträkningen	-3 080	-13 668
Reducering av samtliga realisationsvinster	-165	-165
Justering för realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet		
Justering för realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet		
Orealiserade vinster och förluster i värdepapper	-143	-143
Återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper		
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	-3 388	-13 976
Reservering av medel till resultatutjämningsreserv		
Användning av medel från resultatutjämningsreserv		
Balanskravsresultat	-3 388	-13 976

Driftredovisning

(tkr)	2024-08-31	2023-08-31	Budget 2024	Prognos 2024
Stab				
Intäkter	2 671	1 745	3 821	4 411
Kostnader	-18 240	-14 685	-28 845	-31 327
- varav revision	-167	-188	-332	-357
- varav pensionskostnader	-13 733	-10 338	-20 559	-22 727
Nettokostnader	-15 569	-12 940	-25 024	-26 916
Räddningstjänst				
Intäkter	6 179	6 750	6 827	8 226
Kostnader	-55 766	-56 265	-84 715	-86 114
Projekt Dagtidstyrka	-2 173	-2 041	-4 000	-3 500
Nettokostnader	-51 760	-51 555	-77 887	-81 387
Skyddsavdelningen				
Intäkter	914	668	1 517	1 241
Kostnader	-3 361	-2 307	-5 063	-5 063
Nettokostnader	-2 447	-1 639	-3 546	-3 822
Larmcentralen				
Intäkter	12 102	11 187	15 492	15 492
Kostnader	-11 914	-10 194	-16 796	-16 796
Nettokostnader	188	994	-1 304	-1 304
Summa nettokostnader	-69 588	-65 141	-111 761	-113 429
Medlemsbidrag	66 508	65 262	99 761	99 761
Verksamhetens resultat	-3 080	121	-12 000	-13 668

Investeringsredovisning

Investeringsbudgeten för 2024 uppgår till totalt 10,4 mkr, varav 4,9 mkr är överfört från 2023. Under perioden har 964 tkr (9 %) av investeringsbudgeten förbrukats.

Investeringsprojekt (tkr)	Budget 2024	Utfall 2024-08-31	Prognos 2024
Övriga investeringar	920	648	900
IT-investering*	300	28	300
Släckbil Kristinehamn*	4 500	86	4 500
Släckbil Karlskoga	4 500	86	4 500
Beredskapsfordon inklusive utrustning	80	100	100
Teknikutrustning utalarmering*	100	16	100
Totalt	10 400	964	10 400

*Inklusive överfört från 2023

Kommentar till investeringsredovisning

Upphandlingen av två släckbilar genomfördes under 2022, men fortfarande har endast preliminärt leveransdatum innan årsskiftet lämnats. Det avser investering av släckbil till Kristinehamn 2023 samt 2024 års investering av släckbil till Karlskoga.

Under april köpte förbundet ut en tidigare leasad beredskapsbil.

Förbundet kommer att byta ut tekniken för utalarmering på samtliga stationer, med start i den norra delen av förbundet. Arbetet har pågått sedan 2023 och beräknas vara klart under hösten 2024.

Som ett led i arbetet med projektet "Friska Brandmän" har en barriärdiskmaskin för kontaminerat material köpts in. Kostnaden uppgick till 648 tkr.

Prognosen för året är att 10,4 mkr kommer att förbrukas under förutsättning att inga leveransproblem uppstår.

Resultaträkning, balansräkning och finansieringsanalys

Resultaträkning

(tkr)	Not	2024-08-31	2023-08-31	Budget 2024	Prognos 2024
Verksamhetens intäkter	2	18 791	18 175	23 160	28 530
Verksamhetens kostnader	3	-83 378	-77 727	-125 658	-136 824
Av- och nedskrivningar	4, 9	-2 875	-3 031	-4 800	-4 200
Verksamhetens nettokostnader		-67 463	-62 582	-107 298	-112 494
Medlemsbidrag	5	66 508	65 262	99 761	99 761
Statsbidrag	6	138	30	91	140
Resultat före finansnetto		-817	2 709	-7 446	-12 593
Finansiella intäkter	7	631	379	100	700
Finansiella kostnader	8	-14	-28	-18	-20
Finansiell kostnad för pensionsskuld (exkl. löneskatt)	8	-2 881	-2 939	-4 636	-1 755
Årets resultat		-3 080	121	-12 000	-13 668

Balansräkning

(tkr)	Not	2024-08-31	2023-12-31
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar	9		
Mark, byggnader och tekniska anläggningar		1 114	1 156
Maskiner och inventarier		36 142	38 011
Summa anläggningstillgångar		37 256	39 167
Omsättningstillgångar			
Fordringar			
Fordran medlemskommuner	10	52 652	52 652
Kortfristiga fordringar	11	36 871	16 421
Summa fordringar		89 523	69 073
Kortfristiga placeringar	12	3 370	3 166
Kassa och bank	13	13 021	30 360
Summa omsättningstillgångar		105 914	102 599
SUMMA TILLGÅNGAR		143 169	141 766
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
Eget kapital	14	-34 383	-37 463
Därav årets resultat		3 080	-121
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner	15	-56 581	-52 652
Kortfristiga skulder			
Kortfristiga skulder	16	-52 206	-51 652
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		-143 169	-141 766
Ansvarsförbindelser			
a) Pensionsförpliktelser inklusive löneskatt	18	40 148	40 148
Beräkning från KPA 2023-12-31			
b) Övriga ansvarsförbindelser	19		
Operationell leasing		54	134
Hyesavtal, förfallotid inom 1 år		8 157	8 985
Hyesavtal, förfallotid 2–5 år		10 040	12 857

Finansieringsanalys

(tkr)	Not	2024-08-31	2023-12-31
Den löpande verksamheten			
Resultat efter finansiella poster		-3 080	-2 860
Justering för gjorda av- och nedskrivningar	4, 9	2 875	4 635
Justering för rörelsekapitalets förändring	17	3 764	-3 899
Medel från verksamheten före förändringar av rörelsekapital		3 559	-2 124
Ökning(-)/Minskning(+) av rörelsefordringar		-20 450	13 720
Ökning(+)/Minskning(-) av rörelseskulder		554	6 316
Medel från den löpande verksamheten		-16 337	17 912
Investeringsverksamheten			
Förvärv av materiella anläggningstillgångar	9	-964	-2 793
Avyttring av materiella anläggningstillgångar		165	244
Medel från investeringsverksamheten		-799	-2 549
Finansieringsverksamhet			
Ökning(-)/Minskning(+) av långfristig fordran		0	0
Medel från finansieringsverksamhet		0	0
Årets kassaflöde		-17 136	15 363
Likvida medel vid årets början	12, 13	33 526	18 164
Likvida medel vid årets slut	13	16 391	33 526

Noter

Not 1 – Redovisningsprinciper

Syftet med den finansiella redovisningen är att den ska ge en rättvisande bild över Bergslagens Räddningstjänst finansiella ställning. Förbundet följer de grundläggande redovisningsprinciper som framgår av den kommunala redovisningslagen (Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning) och god redovisningssed. Redovisningsprinciperna är oförändrade mot föregående år.

Grundläggande redovisningsprinciper

Kundfordringar har tagits upp till det värde som finns bokfört.

Utställda kundfakturor, överstigande 5 tkr, efter den 31 augusti, som avser redovisningsperioden har bokförts som tillgång och tillgodoförts på periodens resultat.

Skulder har tagits upp till bokfört värde.

Leverantörsfakturor och andra kända kostnader, överstigande 5 tkr, som avser redovisningsperioden har bokförts som skuld och belastat periodens resultat.

En periodiserad kostnad gällande löner för räddningspersonal i beredskap (RiB), övriga timlöner, ersättningar för övertid finns bokad som interimsskuld. Skulden som är uppbokad för semesterlöneskuld och okompenserad övertid avser saldo per den 31 december 2023.

Sociala avgifter har bokförts i form av procentuella påslag i samband med löneredovisningen, varav de lagstadgade arbetsgivaravgifterna uppgår till 31,42 %. Det personalomkostnadstillägg (arbetsgivaravgifter, avtalsförsäkringar samt kollektivavtalad pension) som använts under året uppgår till 47,18 % och för periodiserade lönerna har 47,18 % bokats som en interimsskuld.

Pensionsskuldens förändring, det vill säga avsättningen för den särskilda ålderspensionen inklusive löneskatt, har redovisats i verksamhetens kostnader. Den individuella delen inklusive löneskatt har avsatts som kortfristig skuld och ingår i verksamhetens kostnader. Löneskatt har beräknats med 24,26 %.

Kortfristiga placeringar har värderats till verkligt värde och orealiserade värdeförändringar har belastat periodens resultat.

Driftredovisningen är uppbyggd avdelningsvis och inkluderar interna poster.

Materiella anläggningstillgångar

Anläggningstillgångar har i balansräkningen upptagits till anskaffningsvärdet minskat med årliga avskrivningar. Med anläggningstillgångar avses objekt som har en ekonomisk livslängd om minst tre år och med en total utgift på minst ett halvt prisbasbelopp, exklusive moms.

De anläggningstillgångar som fanns i samband med förbundets bildande har tagits upp till det värde som åsattes inventarierna.

Leasing

Förbundets hyresavtal klassificeras ej som finansiell leasing, då hyresavtalen inte har långa avtalstider och bedömningen är att lokalerna kan nyttjas för annan verksamhet än räddningstjänst.

Operationell leasing nyttjas för två av förbundets personbilar.

Avskrivningar

I balansräkningen är anläggningstillgångarna upptagna till anskaffningsvärdet minskat med investeringsbidrag, avskrivningar och nedskrivningar.

Materiella anläggningstillgångar skrivs av planenligt efter tillgångens nyttjandeperiod. Avskrivningarna påbörjas när anläggningarna tas i bruk. Längden på avskrivningen grundar sig på den genomsnittliga livslängden hos Bergslagens Räddningstjänst enligt upprättad investeringspolicy (dnr: 2019/0583-113).

Brand- och räddningsfordon	20 år
Bilar och andra transportmedel	7–10 år
Maskiner	5–10 år
Inventarier	5–10 år

Not 2 - Intäkter (tkr)	2024-08-31	2023-08-31
Myndighetsutövning	330	238
Trygghetslarm	9 476	8 795
Tekniska larm (årsavgifter)	2 990	2 643
Hyror	659	703
Avtal	2 784	2 851
- varav RRB	1 547	1 212
Automatlarm (obefogade larm och hisslarm)	1 557	1 347
Utbildning	527	375
Realisationsvinst försäljning maskiner och inventarier	165	237
Övriga intäkter	304	987
Summa intäkter	18 791	18 175
Not 3 - Kostnader (tkr)	2024-08-31	2023-08-31
Personalkostnader	-53 300	-51 728
Pensionskostnader	-10 871	-7 530
Revision	-118	-141
- varav granskning för delårsrapport och årsredovisning	0	0
Medlemsavgift RRB	-980	-809
Lokalhyror	-6 424	-6 048
Förbrukningsinventarier och förbrukningsmaterial	-1 555	-1 843
Reparation och underhåll	-1 015	-1 094
Kostnader för transportmedel	-777	-928
Försäkringar	-440	-378
Övriga verksamhetskostnader	-7 899	-7 228
Summa verksamhetens kostnader	-83 378	-77 727
Not 4 - Avskrivningar och upp- eller nedskrivningar (tkr)	2024-08-31	2023-08-31
Planmässiga avskrivningar	-2 875	-3 029
Utrangeringar	0	-1
Summa avskrivningar	-2 875	-3 031

Not 5 - Kommunala medlemsbidrag (tkr)	2024-08-31	2023-08-31
Kristinehamn	18 884	18 444
Karlskoga	23 771	23 295
Filipstad	8 098	7 962
Hällefors	5 226	5 242
Degerfors	7 482	7 297
Storfors	3 048	3 022
Summa kommunala medlemsbidrag	66 508	65 262
Not 6 - Statliga bidrag (tkr)	2024-08-31	2023-08-31
MSB	12	24
Skatteverket	0	5
Omställningsfonden	9	0
VMA	117	0
Summa statliga bidrag	138	29
Not 7 - Finansiella intäkter (tkr)	2024-08-31	2023-08-31
Ränteintäkter	428	212
Vinster kortfristiga placeringar	60	48
Orealiserade vinster kortfristiga placeringar	143	120
Summa finansiella intäkter	631	379
Not 8 - Finansiella kostnader (tkr)	2024-08-31	2023-08-31
Räntekostnader	0	-12
Räntekostnad på pensionsskuld, exkl. löneskatt	-2 881	-2 939
Förluster kortfristiga placeringar	0	0
Orealiserade förluster placeringar	0	-3
Bankkostnader	-14	-12
Summa finansiella kostnader	-2 894	-2 967

Not 9 - Materiella anläggningstillgångar (tkr)	2024-08-31	2023-12-31
Ingående värde	88 518	87 188
Årets investeringar	792	1 872
Pågående investeringar	172	920
Årets försäljningar/utrangeringar	-1 053	-1 463
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	88 429	88 518
Ingående av- och nedskrivningar	-49 351	-46 171
Årets avskrivningar	-2 875	-4 600
Årets försäljningar/utrangeringar	1 053	1 420
Utgående ackumulerade av- och nedskrivningar	-51 173	-49 351
 Planenligt restvärde	 37 256	 39 167
<i>Bokförda värden per typ av materiella anläggningstillgångar</i>		
Verksamhetsfastigheter	1 114	1 156
Maskiner	1 424	960
Inventarier	1 275	1 560
Bilar och andra transportmedel	31 857	33 913
Byggnadsinventarier i annans fastighet	257	332
Övriga maskiner och inventarier	192	326
Pågående investeringar	1 136	920
Planenligt restvärde	37 256	39 167
 Bedömd genomsnittlig nyttjandeperiod (år)		
Maskiner och inventarier	23	19
Not 10 - Fordran medlemskommuner (tkr)	2024-08-31	2023-12-31
Avser fordran hos medlemskommunerna för upparbetad pensionsskuld från och med 1998 som hanteras via upprättade reverser.	52 652	52 652
- varav Kristinehamn	14 476	14 476
- varav Karlskoga	17 758	17 758
- varav Filipstad	6 941	6 941
- varav Hällefors	4 782	4 782
- varav Degerfors	5 911	5 911
- varav Storfors	2 784	2 784
Not 11 - Kortfristiga fordringar (tkr)	2024-08-31	2023-12-31
Kundfordringar	28 824	5 405
Övriga kortfristiga fordringar	812	1 480
Kortfristig fordran medlemskommuner, pensionsskuld	4 673	4 673
Interimsfordringar	2 562	4 863
Summa kortfristiga fordringar	36 871	16 421

Not 12 - Kortfristiga placeringar (tkr)	2024-08-31	2023-12-31
Nordea Swedish Bond Stars	600	600
Nordea Klimatfond	50	50
Institutionella Aktiefonden Sverige	120	168
Institutionella räntefonden långa placeringar	1 050	1 050
Nordea Hållbarhetsfond Aktier Global A	195	256
Nordea Hållbarhetsfond Obligationer Global Fund A growth (SEK)	891	775
Nordea Småbolagsfond Sverige	70	0
Institutionella aktiefonden stabil	95	111
Robeco Sustainable Water Equities EUR	50	50
Orealiserad värdering vid året slut	249	106
Summa kortfristiga placeringar	3 370	3 166
Not 13 - Kassa och bank (tkr)	2024-08-31	2023-12-31
Nordea likvidkonto	1 391	2 084
Nordea sparkonto	6 630	23 276
Fastränteplacering	5 000	5 000
Summa kassa och bank	13 021	30 360
Not 14 - Eget kapital (tkr)	2024-08-31	2023-12-31
Ingående eget kapital	-37 463	-40 323
Återställande av eget kapital	0	0
Periodens/Årets resultat	3 080	2 860
Summa eget kapital	-34 383	-37 463
Not 15 - Avsättningar (tkr)	2024-08-31	2023-12-31
Pensionsavsättningar	-45 534	-42 373
Löneskatt på pensionsavsättningar	-11 047	-10 280
Summa avsättningar	-56 581	-52 652
Aktualiseringsgrad	99%	99%
Not 16 - Kortfristiga skulder (tkr)	2024-08-31	2023-12-31
Leverantörsskulder	-1 268	-6 748
Personalens källskatt	-1 585	-1 358
Upplupen löneskuld inkl. arbetsgivaravgift	-4 250	-4 250
Semesterlöneskuld inkl. arbetsgivaravgift	-4 332	-4 332
Upplupen arbetsgivaravgift	-1 677	-1 470
Löneskatteskuld	-386	-542
Avgiftsbestämd ålderspension	-1 590	-2 234
Särskild avtalspension SAP-R (efter 221231), inklusive löneskatt	-226	-325
Övriga interimsskulder	-36 892	-30 392
Summa kortfristiga skulder	-52 206	-51 652

Not 17 - Justering för rörelsekapitalets förändring (tkr)	2024-08-31	2023-12-31
Förändring avsatta pensioner inkl. löneskatt	3 929	-3 662
Resultat vid försäljning av materiella anläggningstillgångar	-165	-237
Summa justering för rörelsekapitalets förändring	3 764	-3 899
Not 18 - Ansvarsförbindelser	2024-08-31	2023-12-31
Pensionsförpliktelser som inte har upptagits bland skulder eller avsättningar		
Ingående ansvarsförbindelse	-40 220	-40 220
Försäkring IPR	0	0
Ränteuppräknig	-339	-339
Basbeloppsuppräknig	-3 242	-3 242
Utbetalningar	4 214	4 214
Ändring av diskonteringsränta	0	0
Ändrat livslängdsantagande i RIPS	0	0
Aktualisering	0	0
Övrig post	-561	-561
Utgående ansvarsförbindelse	-40 148	-40 148
Not 19 - Övriga ansvarsförbindelser	2024-08-31	2023-12-31
Operationell leasing, fordon	54	134
Hysesavtal, förfallotid inom 1 år, baserat på nuvarande avtal	8 157	8 985
Hysesavtal, förfallotid inom 2-5 år, baserat på nuvarande avtal	10 040	12 857

Till
Kommunfullmäktige i
Degerfors, Filipstad,
Hällefors, Karlskoga,
Kristinehamns och Storfors
kommuner

Direktionen i Bergslagens
räddningstjänstförbund

Utlåtande avseende delårsrapport 2024

Revisorerna ska varje år i samband med granskning av delårsrapporten göra en bedömning av om resultatet är förenligt med kraven på god ekonomisk hushållning. Bedömningen ska avse både finansiella mål och verksamhetsmål. Kommunallagens krav på att delårsrapporten ska behandlas i fullmäktige gäller även kommunalförbund.

Revisorerna i Bergslagens räddningstjänst har översiktligt granskat förbundets delårsrapport per 2024-08-31. En översiktlig granskning är väsentligt begränsad och mer inriktad på analys än på detaljgranskning. Granskningsresultatet framgår av bifogade revisionsrapporter som utarbetats av PwC.

Delårsrapportens resultat uppgår till -3,1 mkr (121 tkr). Enligt helårsprognosen kommer förbundet att redovisa ett underskott i enlighet med budget. Det prognostiserade underskottet är dock större -13 688 tkr jämfört med budget -12 000 tkr och det utökande underskottet är kopplat till ökade pensionskostnader och projektet Dagtidsstyrka. Prognosen för balanskravsresultatet år 2024 är -13 976 tkr.

Av delårsrapportens redovisning framgår att samtliga 3 finansiella mål kopplat till god ekonomisk hushållning prognostiseras att uppfyllas.

Av delårsrapportens redovisning framgår att 3 av 4 verksamhetsmål för god ekonomisk hushållning prognostiseras att uppfyllas och 1 delvis uppfyllas. Vi anser att redovisningen av verksamhetsmålen är otydlig, vilket gör det svårt att förstå direktionens grund till bedömning av måluppfyllelsen för perioden och för prognosen för helåret.

Revisorernas bedömningar

- Grundat på vår översiktliga granskning, är vår bedömning att delårsrapportens resultaträkning, balansräkning, kassaflödeanalys och den översiktliga beskrivningen av förbundets drift- och investeringsverksamhet samt noter, i allt väsentligt, är upprättad i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning.
- Grundat på vår översiktliga granskning bedömer vi att det prognostiserade resultatet är förenligt med de finansiella mål direktionen fastställt i budget för år 2024.
- Grundat på vår översiktliga granskning bedömer vi att det prognostiserade resultatet för verksamhetsmålen inte helt är förenligt med de verksamhetsmål direktionen fastställt för år 2024.
- Vår samlade bedömning utifrån ovanstående är att det prognostiserade resultatet inte helt är förenligt med de mål för god ekonomisk hushållning som direktionen fastställt i budget för år 2024.

Vi vill utifrån våra iakttagelser i granskningen av delårsrapporten understryka vikten av att direktionen tydliggör sin redovisning av måluppfyllelse i kommande redovisningar samt vidtar åtgärder för att öka måluppfyllelsen.

Revisorerna i Bergslagens räddningstjänst, enligt vår digitala signering nedan

Rolf Larsson
Ordförande
Kristinehamn

Tobias Isaksson
Vice ordförande
Karlskoga

Annica Blomgren
Degerfors

Monica Iversen
Filipstad

Sture Beckman
Hällefors

Anders Nordell
Storfors

Bilagor: Auktoriserad revisors yttrande över delårsrapport 2024. Granskning av god ekonomisk hushållning delårsrapport 2024, Bergslagens räddningstjänst. PwC.

Deltagare

BERGSLAGENS RÄDDNINGSTJÄNST 222000-0919 Sverige

Signerat med Svenskt BankID

Namn returnerat från Svenskt BankID: ROLF LARSSON

Rolf Larsson

2024-10-25 15:35:28 UTC

Datum

Leveranskanal: E-post

Signerat med Svenskt BankID

Namn returnerat från Svenskt BankID: Erik Tobias Ingemar Isaksson

Tobias Isaksson
Förtroendevald revisor

2024-10-25 14:11:32 UTC

Datum

Leveranskanal: E-post

Signerat med Svenskt BankID

Namn returnerat från Svenskt BankID: ANNICA BLOMGREN

Annica Blomgren

2024-10-28 07:55:08 UTC

Datum

Leveranskanal: E-post

Signerat med Svenskt BankID

Namn returnerat från Svenskt BankID: MONICA IVERSEN

Monica Iversen

2024-10-27 14:35:57 UTC

Datum

Leveranskanal: E-post

Signerat med Svenskt BankID

Namn returnerat från Svenskt BankID: STURE BECKMAN

Sture Beckman
Förtroendevald revisor

2024-10-26 08:04:02 UTC

Datum

Leveranskanal: E-post

Signerat med Svenskt BankID

Namn returnerat från Svenskt BankID: ANDERS NORDELL

Anders Nordell

2024-10-25 16:16:36 UTC

Datum

Leveranskanal: E-post

Information kring förteckning över ej besvarade medborgarförslag och motioner, dnr KS 24/00211

Informationsunderlag

Förteckning över obesvarade medborgarförslag och motioner, daterad 2024-10-02

Kommunallag (2017:725)

Ärendet

Kommunförvaltningen har tagit fram en förteckning över medborgarförslag och motioner som inte är besvarade. Enligt skrivningar i kommunallagen, 5 kap § 35 och 6 kap § 34, ska kommunfullmäktige få information om medborgarförslag och motioner som inte har avgjorts inom ett år.

Av förteckningen framgår det att det finns sju medborgarförslag och sex motioner som har lämnats in till kommunen men som inte besvarats än. Det är färre obesvarade ärenden än vid samma tid förra året, då det fanns 20 obesvarade ärenden. Av de nu obesvarade ärendena kommer ett medborgarförslag och en motion vara ett år eller äldre när kommunfullmäktige får denna information.

I bifogad förteckning framgår, förutom diarienummer och titel, aktuell status för de olika ärendena. De flesta av de obesvarade ärendena ska hanteras av kommunstyrelsen för första gången i november. Medan det i några fall finns ett förslag till yttrande för politisk behandling alternativt att ärendet är hos kommunförvaltningen för beredning. Kommunförvaltningen behandlar medborgarförslag och motioner löpande. Inlämnade ärenden bör besvaras så snart som möjligt, samtidigt behöver kommunförvaltningen hela tiden prioritera bland många olika typer av ärenden.

För en snabbare hantering av nya ärenden som lämnas in kan kommunstyrelsen själva besvara, eller lämna förslag på svar till kommunfullmäktige, utan att skicka det till kommunförvaltningen för beredning. I de fall ärendena inte kräver någon större utredning är det ett sätt att korta väntetiden för den som lämnat in ett förslag. Kommunen har även andra alternativ för medborgarna att föra fram sina synpunkter på, vilket kommunförvaltningen vid olika tillfällen informerar om.

Ekonomisk konsekvensanalys

De ekonomiska konsekvenser som de obesvarade ärendena skulle kunna innebära kommer att redovisas i samband med att de olika ärendena behandlas

Facklig samverkan

Information och samverkan sker innan ärendet behandlas i kommunstyrelsen.

Under allmänna utskottets behandling av ärendet föredrar nämnd- och utredningssekreterare Malin Bergkvist kortfattat.

Med detta har allmänna utskottet informerats och ärendet vidarebefordras till kommunstyrelsen.

Diarienummer	Titel	Status
KS 24/00207	Katja Ollilas (V) motion om grönbeta för kor	Till KS första gången 19/11
KS 24/00206	Madelene Jönssons (SD) motion om lokal upphandling	Till KS första gången 19/11
KS 24/00191	Håkan Bergströms (S) motion om sommarkurs för ungdomar som influensers i samverkan med Hällefors folkhögskola	Till KS första gången 19/11
KS 24/00190	Medborgarförslag om rivning av Furåsskolan	Till KS första gången 19/11
KS 24/00168	Medborgarförslag om hastighetsbegränsningar på Trafikverkets väg	Till KS första gången 19/11
KS 24/00163	Håkan Bergströms (S) motion om att synliggöra omsorgen	Till KS första gången 19/11
KS 24/00141	Medborgarförslag om tillgänglighetsanpassad badplats	Till KS första gången 19/11
KS 24/00124	Medborgarförslag om kameraövervakning på återvinningscentralen Gyltbo	Till KS första gången 19/11
Ks 24/00094	Medborgarförslag om fågelholksutställning	Kommunförvaltningen för beredning
KS 24/00091	Madelene Jönssons (SD) motion om idrottsskola	Förslag till svar behandlas av KS 8/10
KS 24/00016	Medborgarförslag om Hurtigtorpets huvudbyggnad	Förslag till svar behandlas på KS 8/10
KS 23/00313	Håkan Bergströms (S) och Christer Olkens (S) motion om Krokbornsparken	Förslag till svar behandlas av KS 8/10
KS 22/00136	Medborgarförslag om cykelpumpar	Kommunförvaltningen för beredning

Kommunstyrelsen

Information kring förteckning över besvarade medborgarförslag och motioner, dnr KS 24/00212

Informationsunderlag

Förteckning över besvarade medborgarförslag och motioner daterad 2024-10-02
Kommunallag (2017:725)

Ärendet

I likhet med tidigare år har kommunförvaltningen tagit fram en förteckning över medborgarförslag och motioner som har blivit besvarade, eller avskrivna, sedan föregående års sammanställning.

Enligt kommunallagen, 6 kap § 34, ska kommunfullmäktige varje år få information om beslut som har fattats av nämnder om kommunfullmäktige överlåter åt en nämnd att besvara medborgarförslag. Utifrån att kommunförvaltningen i förteckningen över ej besvarade ärenden även redovisar obesvarade motioner redovisas också tidsperiodens besvarade motioner här.

Som framgår av förteckningen har 13 medborgarförslag och 17 motioner blivit besvarade under tidsperioden. Det är ungefär i nivå med motsvarande period förra året, då totalt 32 ärenden besvarades.

Av förteckningen framgår när, av vilket organ och i vilken paragraf respektive medborgarförslag eller motion blivit besvarad. Det för att underlätta för den intresserade att själv följa upp vilket svar som getts i ärendet. Självklart går det även bra att kontakta kanslienheten om mer information önskas.

Ekonomisk konsekvensanalys

Kommunförvaltningen hänvisar till de ekonomiska konsekvensanalyserna i respektive ärende.

Facklig samverkan

Information och samverkan sker innan ärendet behandlas i kommunstyrelsen.

Med detta har allmänna utskottet informerats och ärendet vidarebefordras till kommunstyrelsen.

Diarienummer	Titel	Status
KS 24/00104	Medborgarförslag om biltvätt	Besvarad KS 2024-09-03 § 146
KS 24/00089	Madelene Jönssons (SD) motion om tydliggörande av ansvar för kultur- och fritidsenhetens verksamhet	Besvarad KF 2024-09-24 § 121
KS 24/00005	Medborgarförslag om badhusets öppettider	Besvarad KS 2024-04-02 § 50
KS 24/00004	Medborgarförslag om belysning i området Violen	Besvarad KS 2024-04-02 § 49
KS 23/00348	Medborgarförslag om skolskjuts	Besvarad KS 2024-06-11 § 117
KS 23/00324	Madelene Jönssons (SD) motion om öppettider i badhuset	Besvarad KF 2024-09-24 § 119
KS 23/00319	Medborgarförslag - åtgärder för att sänka hastigheten utmed Brandtvägen	Besvarad KS 2024-05-07 §92
KS 23/00314	Ann-Chalrette Nässéns (S) och Torbjönr Saxins (S) motion om hundrastgård i Grythyttan	Besvarad KF 2024-04-23 § 66
KS 23/00306	Medborgarförslag om isvak med isolerat lock vid Sångsbadet	Besvarad KS 2024-05-07 § 91
KS 23/00257	Medborgarförslag om att arrendera ut eller sälja mark till Kriminalvården	Besvarad KS 2023-11-21 § 267
KS 23/00252	Håkan Bergströms (S) motion om sommarjobb som influencers	Besvarad KF 2024-04-23 § 64
KS 23/00209	Susanne Grundströms (S) motion om information vid återvinningsstationer	Besvarad KF 2024-04-23 § 62
KS 23/00182	Madelene Jönssons (SD) motion om värdinna på Björkhaga	Besvarad KF 2024-04-23 § 65
KS 23/00169	Mattias Kjellbergs (M) motion om pumptrack/teknikbana	Besvarad KF 2023-12-12 § 211
KS 23/00168	Cecilia Albertssons (M) motion om föreningsinformation	Besvarad KF 2024-02-13 § 27
KS 23/00148	Madelene Jönssons (SD) motion om bänkar i Hällefors tätort	Besvarad KF 2024-02-13 § 30
KS 23/00128	Cecilia Albertssons (M) motion om ambassadörer	Besvarad KF 2024-09-24 § 120
KS 23/00106	Madelene Jönssons (SD) motion om föreningsbidrag	Besvarad KF 2023-10-24 § 188
KS 23/00101	Madelene Jönssons (SD) motion om staket runt lekplatser	Besvarad KF 2023-12-12 § 210
KS 23/00097	Medborgarförslag om turistväg Bredsjö till Vasselsjön via Hjulsjö	Besvarad KS 2024-01-30 § 14
KS 23/00088	Madelene Jönssons (SD) och Fredrik Dahlbergs (SD) motion om upphandling	Besvarad KF 2024-02-13 § 29
KS 23/00050	Madelene Jönssons (SD) motion om barnomsorg från klockan 05.00	Besvarad KF 2024-04-23 § 63
KS 22/00212	Medborgarförslag om Hurtigtorpet	Besvarad KS 2024-04-02 § 52
KS 22/00178	Katja Ollilas (V) och Maja Loiskes (V) motion om fritidsbank	Besvarad KF 2024-04-23 § 68
KS 22/00147	Medborgarförslag om utsiktstorn	Besvarad KS 2023-10-10 § 226
KS 22/00075	Cecilia Albertssons (M) med fleras motion om utdrag ur belastningsregistret	Besvarad KF 2024-02-13 § 28
KS 22/00044	Medborgarförslag - Placering av bänkar längs populära promenadstråk i Hällefors tätort	Besvarad KS 2024-01-30 § 15
KS 22/00043	Medborgarförslag om åtgärder vid återvinningsstationer	Besvarad KS 2024-04-02 § 53
KS 22/00002	Medborgarförslag om att kommunen ska köpa lokal till ungdomar som kör traktor eller bil	Besvarad KS 2023-12-19 § 317

KS 19/00175	Tobias Nygrens (C) motion om uppgradering av sopkärl i kommunens offentliga utemiljöer	Besvarad KF2024-04-23 § 67
-------------	--	----------------------------

Information om måluppfyllelse i grundskolan 2024, dnr KS 24/00154

Ärendet

Detta är den officiella statistiken för grundskolans måluppfyllelse 2024. Denna skrivelse kompletterar den information som tidigare delgivits hösten 2024. 75 elever lämnade grundskolan efter vårterminen 2024. 77,8 % av eleverna var behöriga till ett yrkesprogram i gymnasieskolan. Genomsnittligt meritvärde för eleverna var 218

Behörighet

	2022	2023	2024
Hällefors	78,1	69,6	77,8
Örebro läns kommuner (Ovägt)	77,2	80,0	77,5
Riket	85,3	85,6	84,1

Tabell 1. Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, hemkommun, andel (%) (Kolada)
Avser elever boende i Hällefors kommun.

	2022	2023	2024
Hällefors	79,0	66,7	76,0
Örebro läns kommuner (Ovägt)	75,5	78,4	76,0
Riket	85,0	85,2	83,7

Tabell 2. Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, lägeskommun, andel (%) (Kolada)

Meritvärden

	2022	2023	2024
Hällefors	198	197	218
Örebro läns kommuner (Ovägt)	205,4	208,4	210,2
Riket	230	229	228

Tabell 3. Elever i åk 9, meritvärde, hemkommun, genomsnitt (17 ämnen) (Kolada)

	2022	2023	2024
Hällefors	200	191,7	214,3
Örebro läns kommuner (Ovägt)	201,6	204,7	206,5
Riket	229,2	228,5	227,6

Tabell 4. Elever i åk. 9, meritvärde lägeskommun, genomsnitt (17 ämnen). Avser elever från Klockarhagsskolan. (Kolada)

Flickor och pojkar har i genomsnitt i stort sett samma meritvärden, men behörigheten är något lägre för flickor.

Det är få elever i årskurserna, vilket gör att enskilda elever får stor inverkan. Det är också fortsatt så att det finns många elever med utländsk bakgrund i

urvalet.

Facklig samverkan

Information och samverkan sker innan ärendet behandlas i kommunstyrelsen.

En uppdatering av tjänsteskrivelsen har skett efter utskick. Den nya versionen ersätter den gamla i protokollet. Under välfärdsutskottets behandling av ärendet föredrar skolchef Tina Lanefjord.

Med detta har välfärdsutskottet informerats och ärendet vidarebefordras till kommunstyrelsen för information.

Delgivningsärenden, ej bilaga

.

Delegeringsbeslut, ej bilaga

.